Bakalár Miklós, nyomdász

Cseh levéltárában előkerült egy cseh nyelvű nyomtatványa, melyben magyarországi származását említi. Nyomdásztevékenységében is a magyar címert ábrázolja.

Fitz József: A magyar nyomdászat, könyvkiadás és könyvkereskedelem története. I.k. Ap. 1959.

Bakalar Viktor
festő

MDK

A Soproni Képzőművészeti Kör II. műkiállitása.
Műcsarnok 1900. 542.o.

megjeg

Bakalar Viktor

műkedvelő festő.

1900. a soproni kiállításon Csendélet c. képével, mely katonai eszközöket ábrázolt, vett részt.

Viszota Gyula dr:

A Soproni Képzőművészeti Kor. III. műkiállítása. Műcsarnok.

1900. 542. l.

zaz Egyezer pengőt a 127.690. számu ki-
ljon ki. Budapest, 1932. évi szeptem-
lyett: Kertész K. Róbert s.k. h. állam-

los másolat hiteléül:

Jaroch

iniszteri iroda s.tiszt.

Bakallár Gyula
Grafikus

M.DK

„Csendélet"

Élet és Irodalom, 1966. ápr. 16-7 lap

KIÁLLÍTOTT MŰVEK

OLAJKÉPEK:

1. Buzogányok
2. Dunai táj
3. Ablakból
4. Napraforgók
5. Enteriör
6. Műterem részlet
7. Csendélet bakon
8. Kávéfőzős csendélet
9. Öreg fák
10. Víkendház
11. Tél
12. Kis tájkép
13. Híd
14. Csendélet
15. Öreg halász
16. Anyaság
17. Diószemek
18. Kavicsszedő
19. Lebukó nap
20. Két tárgy
21. Kubikos
22. „Mojo"
23. „Zsotyó"

AKVARELLEK:

1. Sárkányeregető
2. Fiúk a parton
3. Műteremablakból
4. Háló és ladik
5. Horgász

GRAFIKÁK:

1. Család
2. Beborul
3. Csendélet
4. Táj I.
5. Székek
6. Könyöklő
7. Kőhordók
8. Portré
9. Táj II.
10. Rajzoló

Készült 450 példányban
Felelős kiadó: Köteles István
67 2 FNyV 14 2445 — (Magyar Hirdető)

KÉPCSARNOK
MEDNYÁNSZKY TEREM

Budapest, V., Tanács körút 26.

BAKALLÁR JÓZSEF

festőművész kiállítása

1967. február 11—26-ig

Bakallár József fiatal, de a képzőművészet jelenségeit figyelő közönség előtt nem ismeretlen művész. Gyakran jelennek meg grafikái országos lapokban, az Élet és Irodalomban és az ifjúsági sajtóban, népművelési folyóiratokban.

Mostani jelentkezése, e kiállítás keretében, az ismerőst mutatja be teljesebben és fejlődésében. Meglepő az a határozott karakter, amely a művekből kibontakozik: az ember, az élet, a környezet sajátos egyszerűséggel kínálkozik ecsetje alá. A formák és színek ellentéteiben és összhangjában a kortárs érzései, felfedezései, gondolatai rezonálnak: ismerős emberi, megindító szépség árad a szemlélőbe. Nem kavar fel, nem taszít érzelmi konfliktusokba, hanem lassan izzik fel, mélyrehatol és belülről buzogtatja az örömöt, a fájdalmat, a szépségben való hitet.

1940-ben született, Budapesten, s eddigi élményeit, látásmódját, érzékenységét az a világ formálta, melyet egyik költő barátja: Budapest margójának nevez. 1963-ban végezte el a Képzőművészeti Főiskolát. Portréi, csendéletei mindig szerényen húzódtak meg a főiskolán rendezett kiállításokon, de magukhoz vonzották a látogatót. A főiskolán önálló kiállítása, majd 1964-ben a Budapesti Történeti Múzeum Pesterzsébeti Múzeumában rendezett bemutató, 1966-ban a Kisterenyei Gimnázium falában elhelyezett mozaikja jelzik a szívós és tudatos művészi ambíciót, az eredményekben kiteljesedő művészi gondosságot. Induló évei alatt három ízben is Stúdió-ösztöndíjat nyert. Alkotásaiból a Nemzeti Galéria is vásárolt.

Festményeinek, grafikáinak témáit közvetlen környezetből veszi. A soroksári dunaág — amelynek partján feleségével együtt két kezük munkájával építették fel műtermes fecskefészküket — mindennapos ihletője. Budapest margóján élő barátai, ismerősei örökítődnek meg portréin. Művészetének élesztő tüze mégis leginkább az őt serkentő, örömmel telítő, megújító kis család: a feleség és anya (és ahogyan ő vallja) eddigi legszebb közös életművük, a mindig témául kínálkodó ikerpár: „Zsotyó" és „Mojó".

A rakéták korszakát éljük, de ő a rohanás közben oázisként üdítő intim jelenéseket, a csendes állapotokat hívja elő vásznán. Ezek azonban mégis erőteljes tempót diktálnak a szépség utáni küzdésnek, a jobbért való sereglésnek.

Szereti a lebukó nap elkapott mozdulatát, mely a világmindenség szüntelen mozgását jelzi, a virágzó fát, melyben az állandóan változó feszül, az emlőn csüggő gyerek — ecsetje alatt is — az örök megújulást hirdeti. Bakallár ösztönösen és tudatosan ragadja meg az állapotban feszülő mozgás e hozzáférhető, törvényszerű jelenségeit. Ez festőre való, művészt kívánó tematika és feladat — a lényeget megfogni az életben, a társadalomban, a világ jelenségeiben. A többi ember vágya él benne: velük akarja láttatni, felfedeztetni, megsejdíttetni.

Olaszországi útja csak színesítette életélményeit és festői látásmódját. Felfedezte Giotto angyalait Braque madaraiban, Picasso táblaképeit Francesca falán, Michelangelo monumentális alkotásait — s velük élve és tusakodva keresi a XX. sz. festészetének varázskulcsát. Az élmény az emberiséggel született örök motívumokban keres kifejezést (anyaság, gyermek, táj), s Bakallár szenvedélyes újrakezdéssel, egyéni ízléssel fogalmaz újra és újra.

Fiatal festő számára jelentős esemény az önálló kiállítás, mert igazolja és egyben meggyőzi arról is: még nem elég, még előbbre kell jutnia, még inkább meg kell ragadnia az emberben az embert, az életben a mindenen diadalmaskodó törvényt, a szépben a jövő ígéretét és hitét. A kiállítás a közönség számára is fontos, mert önmagát méri, felfedezi a lényeghez és széphez közelítés új útjait: az esztétikai örömszerzés és értékelés képességében gazdagodik.

MIKÓ ZOLTÁN

Bakallár József

Delnigét No 36 (1996)

MAGYAR ÉS JAPÁN FORRÁSOK

Képzőművészetünk nagyvonalú munkamegosztása révén bejárjuk, láttamozzuk és hódítjuk a világot. Borbereki Kovács Zoltán szobrokkal Dél-Afrikában, Amrita Sher-Gil képekkel Indiában, Búza Barna lovasszoborral Irakban, Nyári Éva festményekkel Sziriában, Ráfael Viktor freskókkal Libanonban, Czóbel Béla, Csernus Tibor táblaképekkel Párizsban, ugyanott Vásárhelyi Győző és Schöffer Miklós op art és kinetikus művekkel, Amerigo Tot, azaz Tóth Imre murális munkákkal Itáliában, Moholy-Nagy László tervekkel, rajzokkal Németországban és az USA-ban, Szalay Lajos grafikákkal Argentinában, Es teban Fekete, alias Fekete István színes fametszetekkel Írországban, Varga Sinai Gizella képsorral Iránban, Barta Ernő Hollandiában, Hincz Gyula Kínában és Vietnamban, Juhász Erika Ausztráliában, Papp Albert Finnországban, Szakács Imre Kanadában, Határ János Algériában, Viski János Dél-Amerikában, Rozanits Tibor, Kóka Ferenc Görögországban, László Lilla Ausztriában, Oltvainé Dancsó Ilona Lengyelországban, Kunt Ernő, Mazsaroff Miklós Spanyolhonban, Szabó Béla Bulgáriában, Apró Margit az indián rezervátumokban, Demjén Attila Svédországban, és annyian mások valahány égtájon, az összes kontinensen. Bakallár József a japán ügyeletes!

Bakallár József Budapesten született 1940-ben, ifjúságát a Nógrád megyei Cserhátszentiványon töltötte és a Képzőművészeti Főiskola elvégzése után Derkovits-ösztöndíjas lett. Díjat kapott az Egri Akvarell – és a Hatvani Tájkép – biennálén, a Pro Urbe és a Pro Kultúra kitüntetésben részesült, Japánban kétszer kapott érmet, oklevelet.

Lenyűgözőek a számadatok. Tokajban, Soroksáron, Ausztriában és a Hokkaidó szigeten, Asahikawaban fölavatták mozaikjait, murális műveit, az elmúlt évtizedekben 115 önálló kiállítása nyílt, munkái 350 közös tárlaton szerepeltek itthon, Drezdában, Dániában és Japán több városában. Fölavatták Állandó Gyűjteményét Hawaiban, magyar templomokban látható több keresztútja, oltárképe, hosszú ideig vezette a Kisduna Galériát, immár 33 éve Mestere a Tóth Menyhért Stúdiónak.

Motivumait a Cserhát lankái, a soroksári Kis-Duna és a Csendes-óceán gyűjti összefüggő, hármas képsorrá. Ez a világa. E tájkeretben támad fel sok-sok látványa, látomása dunai halászbárkákról, cserhátszentiváni lovakról, óceánok hullámveréséről, kagylókról, őszi levelekről, a naplementék színekben pompázó ünnepéről. Művészetében ámulatot kelt a nyári kert, de a vizuális esemény minden karó, kerítés, bogáncs, páva, madárfészek, drámai színtér a gólyahalál. Nemcsak az ember, az állatok Golgotája is.

Színes fényünnepének személytelen királya a Nap, polgárai madarak, csónakok, tengeri halászok, bozótos tájak, faágak, hullámok, élményeinek része a falusi templom, a nádasban rejtőző csönd. Lendületes ecsetkezelése lila hajnalt pásztáz és „Cserháti táj"-at, mely szürkében tartott fegyelmével teremt pompát és harmóniát. Bakallár József művészete földeríti számunkra az eddig ismeretlen igazságot, hogy

a létezés minden egysége titok, törvény és a méretlen időtér központja. Vajon van-e fontosabb esemény, mint a „Kagylószületés" – kérdezi Bakallár műve, s éppen a szépség varázsa révén válaszunk rebbent: Nem! Azt festi, mindenben azt, hogy nád, fa, virág, hullám, ember hozzátartozik az Örökkévalósághoz. Minden idegszálával az értelmes létezés hívője, a festészetet nem önmagáért műveli, hanem éppen e döbbenetes fölismerés jegyében hirdeti és hirdetheti az egyetemes üdvözülés eufórikus jóhírét. Színekkel, színes formák bőségével. Állandóságával, hiszen az Ő értékrendje, motívumbősége szerves folyamat, nem ismeri a hiányt, az alkotás szüneteit, szakadatlanul hömpölyög, zuhog a műáradat. Mindez nemcsak szorgalom, nemcsak élmény, hanem az élet, a jövő építése festményekkel. Emberi szertartás, a lét liturgiája szervesül képein – szakadatlan szépség.

Fölemelő az is, hogy e kiváló magyar festőnek japán szövetségesei akadnak. Végtére is, maga a döbbenet, hogy első tokiói kiállítása 1970. november 9-én nyílt meg és huszonöt évvel később, pontosan 1995 november 9-én nyílt meg ugyancsak a japán fővárosban sokadik, ezúttal retrospektív bemutatkozása. Érzékeny figyelmesség jele, hogy ezúttal Dr. Matsumae Tatsuro szenátor átadta Bakallár Józsefnak a Nemzetközi Béke és Kultúra díját, mely a Távol-Kelet kimagasló elismerését jelenti. A kísérő oklevél kiemeli, hogy 1970 óta 36 egyéni tárlatot rendezett Japánban, nagy közönséget vonzott, „rendkívüli mágiával" bír művészete, miközben ez a küldetése missziót vállalt Japán és Magyarország baráti kapcsolatában és együttműködésében. „Élő híd", olyan szolgálat, mely „Eredményeit látva tovább erősítheti országaink között a sokirányú egyetértést". Az írás tanúsága szerint ez is oka annak, hogy „A magyar művész kitartó munkásságát nagyra becsüljük".

Méltó és fölemelő, hogy japánul kiválóan beszélő hitvese, Bakallár József két gyermekének édesanyja, művészetének ihlető háttere milyen különleges szeméremmel fogalmazza meg vallomását, mely a személyes föltárulkozáson túl az oly ritkán megnyilvánuló női szerelem nyilvános dokumentuma, érzékeny finomságának csöndes izzása: „Én kisérhetem darabos útján. Látom: egyre ritkábban tud felszabadultan nevetni, s megismerem a pillanatot, mikor kell Veronika kendőjét nyújtanom felé... Amikor leülünk ketten a Dunaparton, ...gyönyörködni tudunk a Napköszöntő Naplementében, s közben boldogan nézem ráncosodó szemgödreit". Kész író az anonymitást választó asszony, aki évekkel ezelőtt is egy új regényt betöltő egyetemességgel válaszolt arra a kérdésre, hogy mi a legnagyobb dolog a világon: „A következő szívdobbanás". Pontosak akkor vagyunk, ha végre fölfedezzük, ez a következő szívdobbanás, a színes remény az, mely Örökkévalóság-hitében Bakallár műveiben lobog és szüntelenül fölszakad. Ezért is értem, mit érezhettek ketten Tokióban, ahol a festő tiszteletére, az 55 emeletes Park Tower előtt, 15 napig lengett a magyar zászló... Erkölcsi térnyerése is e kis nemzetnek. Kis nemzet? Kultúrában nagyhatalom, s hogy az: Bakallár József művészetének is köszönhetjük.

LOSONCI MIKLÓS

Bakallár József festőművész

Ráckevén ma nyílik a XX. Ker.-i Táncsics Művelődési Ilás képzőművészkörének kiállítása, melynek művészeti vezetője a X művész.

Losonci Miklós: Ma nyílik sorokszári, erzsebeti festők közös tárlata Ráckevén

Pestmegyei Hírlap, 1973. nov. 3.

Bakallár József (festő)

A Csepeli Munkásotthonból indult pályája.

Népszava, 1974. dec. 8. 102. erg. 287 sz. 9 p.

BAKALLÁR JÓZSEF

kiáll.ismertetés
(Kép: Két páva)

Losonczi Miklós: B.J.képei.Kőbánya,Petőfi Sándor Müvelődési Ház

Uj TÜKÖR 1982.XIX.évf.34.sz.3-4.o.

munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony létesítéséhez

mely létrejött egyrészről a MTA Müvészettörténeti Kutató Csoport (Bp. I. Uri u. 62.), másrészről

név:

főállásu munkahelye:

állandó lakcime:

szem.ig.száma:

megbizott között az alábbi feltételekkel:

1. Az elvégzendő feladat részletesen:

2. A dijazás összege: Ft.
A dijazásnál alapulvett munkaköri besorolás

BAKALLÁR József

Tóth Sándor: Bakallár József mikrorealizmusa.
= Vigilia, 55.évf. 3.sz. 1990 3.sz. 238 - 239.p.
ill.

Bakallár József: Pásztorlány. Akvarell

A Vigadó Galéria
(Budapest, V., Vigadó tér 2.)

meghívja Önt és barátait

BAKALLÁR JÓZSEF
festőművész kiállítására

1989. december 15-én 17 órakor

Megnyitót mond:

DR. BÉKÉS IMRE
a Művészeti Alap főigazgatója

Közreműködik: a

BUDAPESTI LEÁNYKÓRUS
vezényel: DR. CSÁNYI LÁSZLÓ

Bakallár József képei 1989. december 31-ig megtekinthetők

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

DUNAÚJVÁROSI HÍRLAP

1972 FEB 22

Bakallár József festőművész

1021

1972. február 22., kedd

Festmények Japánról

Szerdán nyílik Bakallár József tárlata a Kiállítási Teremben

Február 23-án, szerdán este 18 órakor Frank János, a Műcsarnok művészettörténésze nyitja meg Bakallár József festőművész kiállítását a Vasmű úti Kiállítási Teremben. Részt vesz a megnyitón T. Matsumoto, a tokiói egyetemi professzor, a művész kollégája. Bakallár József festőművész maga is a tokiói egyetemen tanít, a képzőművészeti előadások megtartására időről-időre Japánba utazik. A művész kiállított képeinek témája is Japán, a mellékelt fotón megörökített festményen például japáni vitorlás hajókat rögzített vászonra. A magyar festőművész festményeinek reprodukcióit egyébként a tokiói egyetem folyóirata rendszeresen, a címlapon közli. Bakallár Józsefről a Magyar Televízió riportfilmet készít, amelyet a TV Galériája című műsor keretében láthatnak majd a nézők, s amely riportfilm egyes felvételeit itt a dunaújvárosi kiállítás megnyitóján rögzíti filmszalagra egy forgatócsoport.

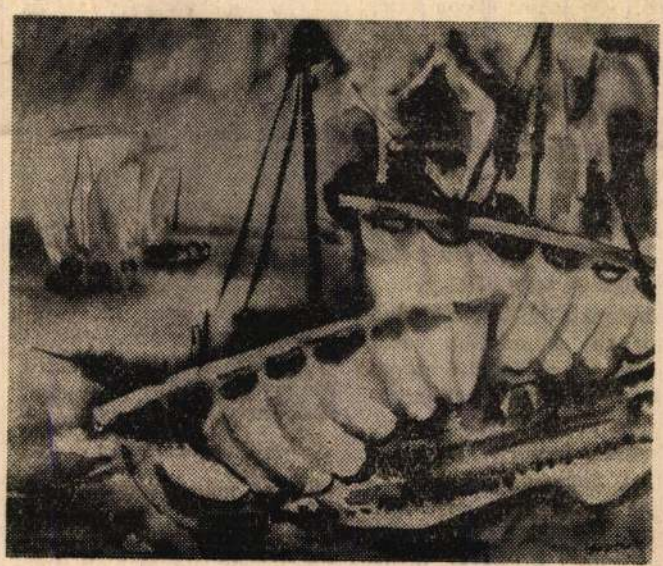

Eisenstadt 3:0, D. Kohász — , D. Kohász — Paksi Kinizsi 3:1

vári, Somogyvári és Sostaric (öngól) góljaival.

A Budapesti Honvéd ellen még több tartalékkal állt ki a Kohász: *Mohács (Papp) — Cseh, Kamarás, Boromissza, Vajda (Szabó), Paizs, Kovács, Bartók (Pásztor), Nagy E. (Dombóvári), Harangi (Debreczeni).* A Honvédból Kocsis és Kozma, valamint Bicskei kapus hiányzott. Remek második félidei játékkal Pásztor és Debreczeni góljaival a maga javára fordította a csapat a mérkőzést.

Vasárnap délelőtt a Hírlap Kupában a második vonal győzött 5:2-re. Az első csapat Pakson játszott edzőmérkőzést és *Papp — Formaggini, Kamarás, Ruppert, Cseh, Somogyi, Somogyvári, Bartók, Nagy E. (Simon), Harangi* összeállításban Cseh, Bartók és Harangi góljaival biztosan nyert. A csapaton már kiütközött egy kissé a sorozat mérkőzéseinek hatása: Bár végig egykapura játszottak, sok gólhelyzetet kihagytak.

Pásztor István

Szerdán az Újpesti Dózsával játszik előkészületi mérkőzést a D. Kohász.

Bakallár József
festőművész vízfestményeiből szerdán
kiállítás nyílt Dunaujvárosban. A fi-
atal művész három hónapot töltött Ja-
pánban, ahol két kiállítást is rendezett
és ott szerzett élményei alapján festette
japán vonatkozású képeit.

Magyar Hírlap 1972/55 8 old.

1972 SEP 27

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Bakallár József festőművész

Magyar Nemzet

Bakallér József festőművész kiállítását szeptember 28-án délután 6 órakor Somogyi József szobrászművész nyitja meg a XIII. kerületi József Attila Művelődési Ház Kisgalériájában.

#

Bakallar József festőművész kiállítása tegnap nyílt meg a nagybátonyi Bányász Művelődési Központ galériájában. A művész mintegy 30 akvarellet állított ki, amelyeken Japánban tett utazásainak élményeit örökítette meg.

Magyar Hírlap 1971/296 13 old.

Bakalláros József
festő

Bakalláros József Derkovits díjas festőművész kiállítása Rácalmán a Savoyai kastélyban látható aug. 25 - szeptember 23 között

---:Kiállitási naptár.

Művészet, 1973. augusztus - 46. oldal

Bakalár József

Kiáhítása nyílt a Pesterzsébeti
Múzeumban Kővári Sándorral közösen

Magyar Ifjúság 1965 I. 23

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR HÍRLAP

1971 OKT 24

Bakallár József festőművész a'

BAKALLÁR JÓZSEF FESTŐMŰVÉSZ kiállítása tegnap nyílt meg a nagybátonyi Bányász Művelődési Központ galériájában. A művész mintegy 30 akvarelljét állította ki, amelyeken Japánban tett utazásának élményeit örökítette meg.

SZÁZ ÉVES a budapesti Vörösmarty Gimnázium. A centenáriumról változatos eseménysorozattal emlékeznek meg.

AZ ORSZÁGOS HADTÖRTÉNETI

-.-

bb 48. bakallár józsef, kővári sándor kiállitása

t ol/tné-lm sr 1021 1964. december 12.

szombaton a pesterzsébeti muzeumban horváth gyula szinmüvész nyitotta meg bakallár józsef festőművész és kővári sándor grafikusmüvész első önálló kiállitását.

a két fiatal müvész mintegy száz alkotással mutatkozik be. bakallár józsef akravelljein és olajképein többek között a soroksári duna-ág természeti szépségeit örökitette meg. kővári sándor tuss-, diópác, kőrajz- linó- és szénrajzábrázolásaival mutatkozik be a tárlaton./mti/

-.-

14.406/a

utóbbi 10 napban 2 500 holdnyi mélyszántást végeztek el, s a még körülbelül ugyanekkora hátralékot is ,,rendezni,, akarják.

a rendkivül nehéz körülmények között elismerést érdemlő kitartással dolgozó traktorosok számára a gépállomások célprémiumot adnak. /mti/

-.-

bb 47. megnyilt a nemzetközi galambkiállitás és vásár - tizenegy ország 1400 galambját mutatják be

t cs/hné szb ká 1964. december 12.

budapesten a mezőgazdasági kiállitás pavilonjaiban szombaton nyitották meg az utóbbi évtizedek legnagyobb szabásu nemzetközi galambkiállitását, amelyre 11 ország tenyésztői neveztek be kereken 100 fajtához tartozó, 1400 galambbal. a kiállitást dr. németh lajos, a földmüvelésügyi minisztérium állattenyésztési főigazgatóságának vezetője nyitotta meg, majd tulipánt józsef, a magyar galambszövetség elnöke üdvözölte a hazai és a külföldi kiállitókat és küldöttségeket. megjelent az ünnepségen p.pakker, a nemzetközi galambszövetség holland elnöke is.

Bakallár József festőművész

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1971 NOV 26

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

JAPÁN ÚTIKÉPEK — TOKAJBAN

Szombaton, november 27-én este nyílik meg a tokaji pártházban Bakallár József budapesti festőművész Japán útiképek című akvarell kiállítása. A művész a megnyitó után diaképekkel, zenével illusztrált útibeszámolót is tart.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

DUNAÚJVÁROSI HÍRLAP

Bakallár József festőművész

1972 FEB 15

1021

◆ **Bakallár József festőművész kiállítása.** A Bartók Béla Művelődési Központ és a Budapesti Kiállítási Intézmények közös rendezésében február 23-án újabb tárlat nyílik a Vasmű úti Kiállítási Teremben. Bakallár József festőművész kiállítását este hat órakor Frank János művészettörténész nyitja majd meg.

DUNAÚJVÁROSI HÍRLAP

Petőfi: 8.05: Operaegyüttesek. 9.03: Beethoven: D-dúr szerenád. 9.31: Mi van a varázsdobozban? 10.00: A zene hullámhosszán. Közben: Kb. 10.30: Mit tegyen — hová forduljon? 11.55: Néhány perc tudomány. 12.00: Miskolczi Balogh János népi zenekara ját-

MTI SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

FEJÉRMEGYEI HÍRLAP

1972 FEB 24

Bakallár József festőművész

Kiállítás

Bakallár József festőművész alkotásaiból nyílt kiállítás Dunaújvárosban. A Vasmű úti kiállítási teremben Frank János művészettörténész, szerdán este, számos érdeklődő jelenlétében nyitotta meg a tárlatot. Bakallár József rendszeres előadó a japán egyetem képzőművészeti fakultásán, s a most kiállított művét is a távolkeleti ország tájai ihlették.

etburkoló
etüvegezõ
ettázó-
nüanyagburkoló
igetelő
edő

Bakallár József

tanitómesterét tiszteli Ilosvai Varga
Istvánban.

Dévényi István:Ilosvai Varga István
Látóhatár 1970/7-8 72o.old.

MDK

Bakallár József festő

olajf.:

Napraforgók

Enteriőr

Müterem részlet

Bakallár J. kiáll. Mednyánszky terem 1967.II.

1021 Bakallár József

Japán utiképek

Egy kiállítás emlékkönyvébe

Az európai ember számára még ma is az egzotikus, az idegen, távoli világot jelenti a felkelő nap országa, Japán. Ezt a színekbe kibomló csodálatos világot jeleníti meg — lapunk olvasói előtt már jól ismert — külső munkatársunk, Bakallár József festőművész, aki 1970 végén 3 hónapot töltött Japánban. Inpresszióiból válogatva színes csokorra valót nyújtott át a Kulturális Kapcsolatok Intézete kiállító termében a magyar közönségnek. A „Japán útiképek" című kiállításán bemutatott 25 kép mindegyike önmagában is egy-egy reprezentatív, szuggesztív erejű, művészileg magas értékű vallomás Nippon országáról.

Bakallár József szinte egész Japánt beutazta. A szembefutó tájak csodái tárulkoznak elénk kiállított akvarelljein. A mindennapok életéről, a hósapkás Fuzsijamáról, a völgybe futó, hegyre kapaszkodó utakról, a tenger kékjéről, domboldalak örökzöldjéről, szélhajtottan is égbe törő fákról, valóság-álom pagodákról, a vizek hallgatag munkásairól, a halászokról komponálta képeit. Harmonikus természetlátása, a tájjal való érzelmi azonosulása, a szépség ihletőereje és a művészi elmélyülés szintézise — lírai vallomásokká emelik képeit. Vízfestményeinek színvilágát és hangulatát a felfedezés öröme, feszítő dinamizmusa formálja.

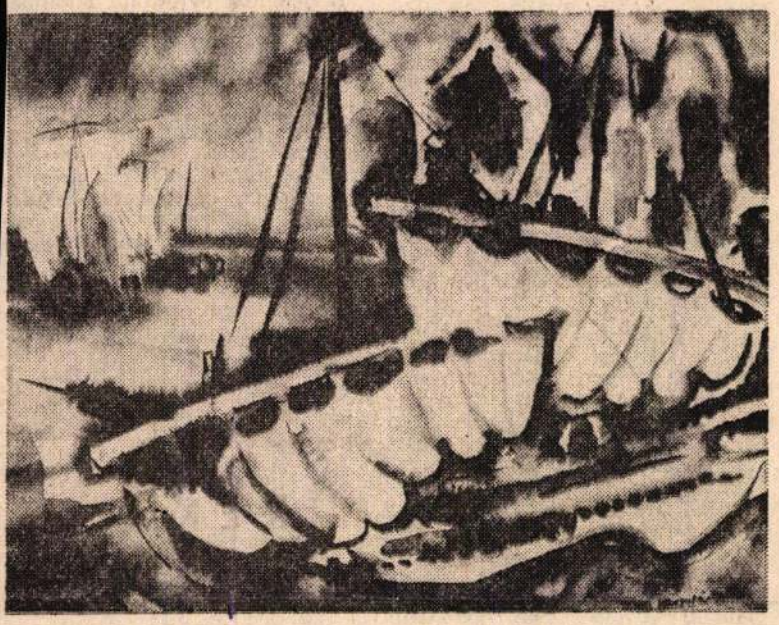

VITORLÁK. — AKVARELL

Szólni kell arról is, hogy Japánba tett látogatásakor tokiói kiállítását milyen őszinte és egyértelmű siker kísérte. A vezető japán újságok, kulturális fórumok, felsőfokú jelzői, elismerései Bakallár József művészi karakterének elfogadását, nemzetközi rangját és tekintélyét is jelezték. Csak kuriózumként hadd jegyezzük meg, hogy kiállított anyagának több mint felét megvásárolták. A vásárlók között volt a japán császár fia is. Budapesti kiállítása művészeti körökben a szakemberek és a közönség számára egyaránt siker. Úgy érezzük, hogy ez a kiállítás meghatározó állomása életpályájának és továbbfejlődésének egy új, még gazdagabb szakaszát nyitja meg.

(Jenecsek)

szervezett munkások, felelősséggel vesznek részt az országgyűlési ... ...ások előkészítésében.

Az új vá...
teket válas...
kal kiérde...
iránti fele...
lizmus te...

Szervez...
amely né...
zunk val...
viselő je...

HELYIIPAR ÉS
VÁROSGAZDASÁG
Budapest

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

A he... ...n

Molát M...

*Rangos ... termé-
Nemzetkö... gfelelő
tek részt, ... dapes-
ben, a ... tcában
Vállalat ... ly a la-
városban a magyar ... tését is
tük a vállalat báránybőr bevonatú
foteljei, megérdemelt sikert arat-
tak. A Szovjetuniótól Amerikáig
sok ország képviseltette magát
ezen a kiállításon. Molát Marcell
igazgatónak alkalma volt szemé-
lyesen is meggyőződnie és tapasz-
talatokat szereznie a nemzetközi
piac ízléséről, igényéről.*

— Párizsban óriási választék van bútorokból — mondja. — Hatalmas, több emeletes lakberendezési áruházak vannak, ahol a világ számos országának termékeiből lehet válogatni. A stílusirányzatuk eltér a mienktől. A franciák elsősorban az antik darabokat kedvelik, s még a modernvonalú bútorok is gazdagon díszítettek. Érdekes, hogy ezek a cirádák már nem a bútor saját anyagából, hanem préselt műanyagból készülnek.

— Miben összegezhetők a párizsi tapasztalatok?

— Mindenekelőtt a sok személyes benyomást kell „aprópénzre" váltani. Rengeteg lakberendezési és speciális bútoripari magazint hoztam haza, amely hasznos segítője lehet gyártmányfejlesztőinknek. Kevésbé kedvező tapasztalatom, hogy a külkereskedelmi vállalatok nem fordítanak kellő gondot egy-egy termék előnyös, megfelelő formában történő elhelyezésére. Pedig ez a lakberendezési cikkeknél döntő. Ha ebben jobban támaszkodnának a gyártó vállalatokra, akkor még kedvezőbben szerepelhetnénk a hasonló külföldi bemutatókon.

— Úgy hallottuk, hogy tovább fejlesztik bútoripari tevékenységüket?

— 1972-ig a Nándorfehérvári úti új, korszerű üzembe kívánjuk költöztetni a fővárosban szétszórtan működő kárpitos- és asztalosműhelyeinket. Ez módot ad arra, hogy korszerű technológiával, több női és segédmunkaerő foglalkoztatásával hatékonyabban állítsuk elő termékeinket. Fejleszteni fogjuk oroszlányi üzemünket is, ahol a bányászfeleségeknek teremtettünk már eddig is munkaalkal-

... szolgálja ... latkozatát a Fővárosi Vegyesipari Javító Vállalat igazgatója.

M. F.

10 ÉVVEL EZELŐTT JÁRT GAGARIN A VILÁGŰRBEN

A jelentős évforduló alkalmából az április 9-től május 3-ig nyitvatartó kiállításon megismerkedhetnek a látogatók a szovjet űrkutatás eredményeivel. A *kísérleti űrállomások makettja*, a *Kozmosz-műholdak* eredeti nagyságú mása, a *Luna—9 holdrakéta*, a *Luna—16 automatikus holdkutató állomás* és visszatérő egysége, a *Lunohod—1 holdjármű* modellje sokoldalúan mutatja be a szovjet űrkutatás történetét.

Javasoljuk szocialista brigádjainknak, hogy kirándulásaik során mind nagyobb számban látogassanak el az *Iparművészeti Múzeumba* (IX. ker. Üllői út 33—37.), ahol naponta *10-től 19-óráig tekinthető meg a kiállítás.*

HÍREK

A HÁZIASSZONYOK MUNKÁJÁT könnyíti meg a *Nagykanizsai Finommechanikai Vállalat* kisméretű vízlágyító berendezése, amelyet a fürdőszobai boylerre lehet szerelni. Megóvja azt a vízkőtől és lágyítja a vizet. Előnye: a mosáshoz kevesebb mosószerre van szükség. Elkészültek azok a berendezések is, amelyek az akváriumok, az autóhűtők vizének tisztítására alkalmasak.

ALIG NÉHÁNY HETE vezette be a *Fővárosi Patyolat Vállalat* a bérágynemű kölcsönzést, máris nagy visszhangot keltett. Itt kivételesen nem csak a kölcsönzőkre, a sajtóra is gondolunk, ahol — ki tudja miért — nem talált egyhangú elismerésre ez a szolgáltatásbővítés.

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK
MEGHÍVJA ÖNT

BAKALLÁR JÓZSEF

FESTŐMŰVÉSZ
»JAPÁN ÚTIKÉPEK« CÍMŰ
KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

1971. MÁRCIUS 5-ÉN, PÉNTEKEN DÉLUTÁN FÉL 6 ÓRAKOR

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND:
HORVÁTH TIBOR
A KELET-ÁZSIAI MŰVÉSZETI MÚZEUM FŐIGAZGATÓJA

KULTURÁLIS KAPCSOLATOK INTÉZETÉNEK KIÁLLÍTÓTERME
BUDAPEST V. DOROTTYA UTCA 8

BÁKALLÁR JÓZSEF

378 fnyv 1

MEGHÍVÓ

HÚSVÉT

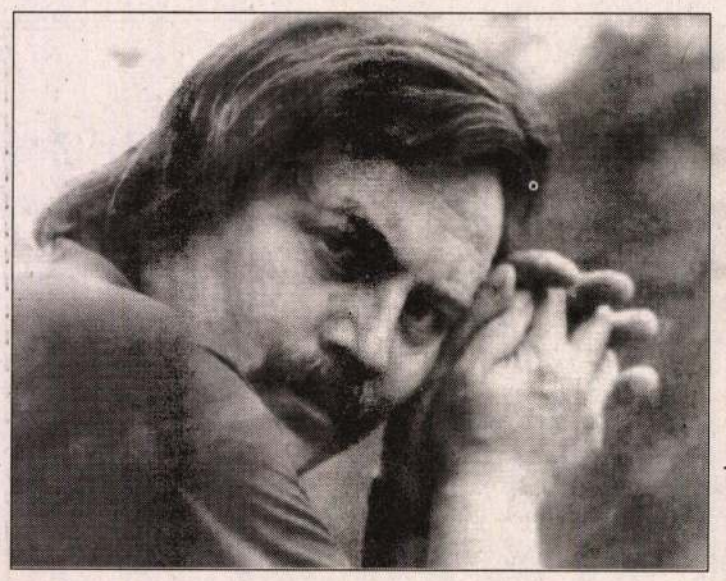

A festés kegyelmi állapot

Vendégségben Bakallár József festőművésznél

1992 novemberében Tokióban, a Tokai University 50. évfordulójának ünnepségén a díszvendégek között ott volt egy magyar festőművész, Bakallár József, valamint felesége, Erzsébet asszony, földrajz–japán nyelv szakos tanár. Huszonkét éves munkakapcsolat fűzi őket az egyetemhez. A sok külföldi vendégprofesszor között egyetlen európaiként, a magyar művész is megkapta a Tokai University hűségmedálját. Az évforduló alkalmából az elnökség úgy döntött, hogy a művész óceán témájú akvarelljeit – százötven darabból áll a kollekció – a Honoluluban épült Pacific Centerben állítják ki. Itthon mély csend honol Bakallár József festőművész külhoni sikereit illetően.

Soroksári otthonukhoz illik a keskeny, macskaköves utácska, ódon házsor teremtette hangulatával. A kettejük által megálmodott ház fő jellemzője, hogy nem kifelé él. Tájolását olyan praktikus érvek döntötték el, hogy honnan jön több fény, mert itt, a Kis-Duna partján, télen nagyon hamar sötétedik, s egy festő számára ez nem akármilyen szempont.

A csengetésre a házigazda nyit ajtót, s csak kicsit, alig észrevehetően mosolyodik el csüggeteg Móricz-bajsza alatt. Első ránézésre látszik, hogy búvik a kandi tekintetek elől, s maga a megtestesült ellenkezés mindennel szemben, ami „úgy illik és úgy szokás", mindennel szemben, amiben erőszakot, parancsot, rákényszerített akaratot sejt. Semmilyen stílust, divatot nem követ. A maga útját járja.

Szinte letérdel a természet előtt. Mindennap kimegy a kertjük végénél meghitten csobogó Kis-Duna partjára, ahová idegen szemek nem követhetik, hogy természetet rajzoljon és fessen. Bakallár József jégmadarai borzasztóan szépek. A laikus is érzi; gyengéd színeivel, mindentudó rajztehetségével hogyan brillírozott a festő, s érzi, hogy a kép nem holmi ujjgyakorlat szüleménye, hanem boldogító, kemény munkáé.

– A festés, kegyelmi állapot – hallom, amint szusszanásnyira megállok a nézelődésben. – Hagyni kell, hogy kialakuljon, formálódjék a mű és megteremtse önmagát. Amíg egy kép velem van, addig formálhatom. De ha késznek érzem, nehezen engedem el magamtól.

Vajon így volt ez a monumentális keresztúttémával is? S vajon Érd városának szorgos és kedélyes lakói közül hányan tudják, hogy a Bakallár névnek köszönhetően bármikor szárnyára emelheti őket a világhír? De talán megérjük egyszer, hogy a helyiekben felébred valami jóféle rátartiság, ha majd megállnak Érden a Kármelhegyi Boldogasszony-templom 15 méteres, összefüggő keresztúti kompozíciója miatt a külföldi turistabuszok; megérjük talán, hogy méltóságot ad nekik a tudat, hogy ők lehetnek Jézus Krisztus kereszthalálának és feltámadásának megmutatói? Képeslapi idill, túlcsordult ábrándok? Pedig a valóságban már maga a templom is szinte követhetetlen megrendülés. *Marosi Gábor* fiatal építész imára kulcsolt kezeket formált a kupola tartógerendáiból, s ez alá, a 15 méteres kórushomlokzatra komponálta a festő Európa leghosszabb, összefüggő passióképét.

– Az ő nyelve bonyolult nyelv, alig foglalható szavakba – mondja Erzsike, a feleség, s azonnal megértem: itt minden kimondott szónak vizuális vetülete is van. Erzsikéről, a szupertolmácsról senki nem mondhatná, hogy csak ékkő a férje glóriáján, hiszen neki köszönhető a japán kapcsolat.

– Huszonöt évvel ezelőtt egy japán csoportnál tolmácsoltam, de a vacsoráról kénytelen voltam kimenteni magamat, mert otthon betegen feküdtek az akkor még pici gyerekeim. A japánok udvariasan érdeklődtek, hogy ki vigyáz ilyenkor a gyerekekre, és én meséltem nekik festőművész férjemről. Nos, a felszínes protokollséták helyett ők egy családlátogatáshoz ragaszkodtak. Eljöttek és körülnéztek. Lassan, elmélázva vonultak a falra akasztott – akkor még a kubizmus felé hajló – Bakallár-képek előtt. Hát így kezdődött – majd egy meghívással folytatódott...

– Elnézve ezt a tündérlakot, japán szupertolmácsolás ide, árnyékban maradás tudománya oda, jó orral érzem, hogy te vagy a legprózaibb rendbentartó erő férjed életében. Milyen ember Bakallár József?

– Vannak nagyon nagy tehetségek kibírhatatlan alkattal. Őbenne viszont van valami krisztusi. Valami egészen mély megértése az embernek. De mindazt, amit rendkívül önzetlenül adni tud, magától értetődően elvárja másoktól is.

– És te hogy vagy az önmegvalósítással?

– A család, a háztartás és a gyerekek boldogulása – ez egy anya életműve, ha tetszik, önmegvalósítása. Nekem a munkám a hobbim, mely sok-sok örömöt és sikerélményt ad. A japán kapcsolat az egész életemet átformálta. Ha japán barátokat látunk vendégül, természetesnek tartom, hogy japán ételekkel kedveskedjek nekik, pálcikákkal terítsek, s igyekszem a megjelenésemmel is méltó társa lenni a férjemnek.

Miközben a festő férj elgondolkozva hallgatja felesége gondolatait, jómagam kicsit elkalandozom. Férfiasan bevallom magamnak, kicsit örülök, hogy a valamikor kubizmus felé hajló Bakallár József festő képeit nem ismertem; talán nem is tudnám szeretni azokat. Itt van nekem szeretnivalónak a *Fészekcsend*. Soha tömörebb lírai kompozíció, mint ez az egymást melengető tollas párocska! Ez a kiegyensúlyozott líra úgy kell ámokfutásba belefáradt önmagunknak, mint a falat kenyér. De csak meghitt magányban születhet ilyen természetvalló alkotás.

A Csendes-óceán látványától a Bakallár-képeken életre keltek a kékek és a lilák. Más képein józanak a színek, meleg barnák és indigókékek; *Matisse* atmoszféráját idézik.

– Kortárs művészetünk, vagy annak egyes vonulatai nevezhetők-e speciálisan magyarnak? – kérdezem búcsúzóul a festőt.

– Ez számomra is érdekes kérdés. Művészetünk magyarsága szinte századokon át fenyegetett volt; én ma is annak érzem. A bartóki módszer talán mérték lehet: tisztelni és meríteni hagyományainkból, ugyanakkor létrehozni egy teljesen szuverén, huszadik századi művészetet, korunk lenyomatát.

1988-ban a bécsi Kultúrcentrum tizenkét négyzetméteres pannóját készítette el a művész. Akkor a fogadáson csak a japán és az osztrák zászló díszelgett az asztalon, a magyar zászló hiányzott. Figyelmetlenségből? Tapintatlanságból? Máig kiheverhetetlen fájó emléke ez a házaspárnak. Bakallár József hosszú évek munkájával érdemelte ki a méltó elismerést Japánban, ám egyetemes műveltségű piktúrája ellenére magyar festő tudott maradni. Ezért értem a bécsi Kultúrcentrum fogadásán készült fényképén a művész mosolytalan arcát. Pedig ott, Bécsben is szép sikert könyvelhetett el. Mégsem tudott örülni igazán. Gondolom, ez tisztesség dolga is. Életben, művészetben egyaránt.

Jeszenszky Zsófia

Részlet az érdi Kármelhegyi Boldogasszony-templom összefüggő keresztúti kompozíciójából

Nagypéntek

A farkaskölyökkornak vége, gimnazista vagyok. Fejemen az annyira vágyott „valódi", árvalányhajas cserkészkalappal vigyázzállásba dermedve állok reggel óta Krisztus sírja mellett, a Nagytemplom hűvösében. Nagypéntek van, és reggel nyolctól az őrtállók mozdulatlanságába zsibbadva állok itt, akár a Vezúv kitörésekor is rendületlenül, halálos kötelességtudóan vártát álló pompeji katona. A beosztásunk csak két órára szólt. Ferit tízkor leváltották, Dodót is déli tizenkettőkor. Csak engem nem. A harangok némák, hiszen Rómába mentek.

Most a pufók Karcsi áll velem szemben, időként kajánul pislog sárgászöld tekintetnyilakat lövellve felém. Sejtem, miért. De nem érdekes. A pompeji katonára gondolok, a hamuból kiásottra és, ha kell, a végtelenségig kitartok itt, Krisztus mellett! A hűvös templomhajóban immár nem tódul a nép, a parasztváros sötét ünneplőbe öltözött lakossága, hogy csókkal illesse Krisztus testét, vagyis az életnagyságú gipszszobrot. Bizonyára a keresztutat járók nagy része is hazaszállingózott már az egyetlen, úgy-ahogy épségben maradt egykori várbástyán álló kálváriáról, hogy odahaza elfogyassza szerény böjti ebédjét.

Mi nagyböjt idején sem böjtölünk, hiszen szüleim nem templomjárók, nem vallásosak. Ateisták. Én voltam egyetlen a városban, aki szülői kíséret nélkül járult az első szent áldozáshoz. És szégyenszemre első tanítómnak kellett megtanítania a keresztvetésre is.

– Hogyan? Hát téged nem tanítottak meg imádkozni? – kérdezte döbbenten első hitoktatóm, a másodkáplán az első hittanórán.

– De igen, a Fräulein megtanított egy német esti fohászra... – mondtam, és elrebegtem a rövid esti imát. Az osztály röhögött, de a világi pap megsimogatott, és simogatása megnyugtatott, mert szeretet sugárzott belőle, megértő, áldó szeretet, jósággal telített. Tudtam, hogy máris barátom lett a sovány, fiatal pap. Am a következő tanévben egy, a prédikációiért körülrajongott, híres páter lett a hitoktatónk, és ő már másként viselkedett irányomban: kipécézett és rámparancsolt, kutya kötelességem szüleim megtérítése, mert különben magam is elkárhozom a gyehenna örökkön örökké lángoló tüzén!...

Megszállott szerzetes volt, szinte középkori nézeteket vallott ez a valóban gyönyörű, antik görög ifjakra emlékeztető csuhába bújt férfiú, akiért tanítványai tűzbe mentek volna. Akiért mindenki rajongott, és aki – engem kivéve – mindenkit szeretett. Pap létére gyűlölt, mert a kijelölt missziót képtelen voltam teljesíteni, így hát engem kínozott szüleim „pogányságáért", s lépten-nyomon szítani próbálta a belém oltandó bűntudat lángját. Ám sikertelenül, mert tudtam, éreztem: szüleim nézeteiért semmiképpen sem lehetek felelős, és Isten miattuk nem taszíthat el magától. Persze, jócskán megszenvedtem a páter irányomban tanúsított magatartását, talán meg is gyűlöltem volna érte, ha élt volna bennem a gyűlölet leghalványabb szikrácskája is. De mert – ma már bizonyosan tudom – e szikra nélkül jöttem erre a világra, megpróbáltam őt mégis valamelyes módon szeretni.

Igaz, nem értettem szüleimet, különösen apámat nem, akinek legidősebb fivére maga is pap volt. És apai családomban egyébként is jócskán akadtak papok, akik közül nem egy magas egyházi méltóságot viselt. Apám kései, utolsó gyermekként született, akkor, amikor a legidősebb testvér már közvetlenül a felszentelés előtt állt, és a többiek is mind nagy diákok voltak már. E ténnyel magyarázgattam magamnak az apám és a testvérei közötti tisztes, de túl hűvös viszonyt.

Egykeként, meddően, mindig szerető testvérek után sóvárogtam. Magányosan álltam hát a sírba tétetett gipsz Krisztus holtteste mellett órákon át, leváltatlanul, étlen-szomjan, szoborrá dermedt, árvalányhajas cserkészként, miközben karom már a kezemben tartott cserkészbotomnál is merevebbé vált.

Mifelénk a nagyhét eljövetele előtt városszerte elkezdődött a tavaszi nagytakarítás ideje is. A parasztfertályok portáin, akárcsak a környező falvakban, javában folyt a kívül-belüli meszelés, hogy mindenütt ragyogó tisztaság örvendeztesse meg a feltámadt Krisztus mennyei tekintetét. Az úri házaknál is nagy volt a felfordulás, a sürgés-forgás, a tisztogatás, amelyre aztán a böjtöt követi ünnepi lakomák étkeinek sütése-főzése következett. Főttek a sonkák, sültek a kalácsok, torták, sütemények...

Testem, akár a szobor Krisztus sírja mellett, de gyomrom összeösszerándult az étlenül töltött múló időben, azon a régi nagypénteki napon, az egyre hűvösebbnek tűnő, kongó templomhajóban. Csak néhány tétován csoszogó, fejkendős öregasszony zarándokolt a szent sírhoz, hogy sóhajok közepette térdre ereszkedve, rózsafüzért morzsolgatva, fonnyadt ajkával megérintse a halott Krisztust formázó gipszszobrot.

A feltámadási körmenetekre gondoltam, a fél városon végigvonulókra, a nagy látványra, amelyet a mi fel nem díszített ablakainkból néztem végig imádságot nem tanult kisgyermekkoromban; a végtelennek tűnő nagy menetet, amelyben soha nem tudtam felfedezni a benne részt vevő anyai nagyanyámat, aki a vasárnapi szagos misék helyett mindig az első, cselédek, szolgák látogatta, szinte még hajnali misére járt.

– Itt halok éhen – gondoltam –, itt halok éhen Krisztus sírjánál... És már láttam is a magam temetési menetét, s azt is, hogy a halottaskocsi mellett haladó díszcserkészek között lépdelő mostani pufók őrtársam éppen olyan gúnyos, kaján pillantással méregeti koporsómat, akárcsak most jómagamat.

Arra ocsúdtam fel, hogy apám áll előttem.

– Mi dolog az, hogy nem jöttél haza?

– Elfelejtettek leváltani... – nyögtem halkan.

Vénasszonyok hangtalanul imádkoztak a sírnál Krisztusért, Isten egyszülött fiáért, aki meghalt, hogy megváltsa a világ bűneit; Krisztusért, aki harmadnapon halottaiból feltámadott és most...

– Most szépen hazajössz velem – parancsolta apám, akit sem előtte, sem utána nem láttam templomban.

Nagypéntek volt. Nehezen mozdult a lábam, hiszen minden porcikám elzsibbadt. Apám a karját nyújtotta. Elmaradt a térdhajtás, szenteltvízbe mártott ujjú kézzel történő keresztvetés, és szentségtörésként bőséges ebéd várt odahaza.

Kint sötét felhőkkel bújócskázott a nap; hol felfénylett, hol elsötétedett az égbolt, de nem csak az én csehszlovákiai szülővárosom házai és tornyai felett, de Európa, sőt a világ felett is...

A kora tavaszi virágbimbókkal együtt már a gyűlölet is egyre szaporábban nyitotta izzó bimbóit, zsidó barátaink egyre gondterheltebbekké váltak, és egyesek később már engem is leköptek, amiért zsidó gyerekekkel barátkozom.

Amitől Európa félt, bekövetkezett.

Tragédiák. Második világháború. S utána újabb tragédiák kezdete.

Tíz évvel később apám már halott volt, a Vörös Hadsereg győzelmes bevonulását nem élte meg. Katonaköteles voltam. Nem fogtam fegyvert, apám szülőfalujában bujkáltam. A falucskát nem kellett elfoglalni, nem védte egy szál katona sem. Nagypéntek volt. Nagypéntek 1945-ben.

Nem oroszok, ferde szemű, ázsiai nációk fiai érkeztek a faluba, lovasok a szovjet hadsereg egyenruhájában. A távoli sztyeppék szülöttei szinte a tatárjárást idézték, csak éppen nyíl helyett „gitárjaikkal" rendezték a vérfürdőt. Nagypéntek volt, és meghalt, ami mozgott: veréb, galamb, szárnyas jószág, majd surranó macska és vonyító eb vált a gyilkos indulat áldozatává. De sorra került a frissen ellett boci és csikó is. Szinte minden portán folyt a vérengzés. Csak úgy. Gyűlöletből? Kedvtelésből? Félelemgerjesztésből? Nem a Krisztus öt sebére, Jézus Krisztus kiontott vérére való emlékezés festette vörösre, vérszínűre azt a nagypénteket: valódi vértől, állatok vérétől vált vérszagúvá ama „boldog felszabadulás" pénteki napja! Az aznapi frissen kikelt kitekert nyakú kiscsibék, kiskacsák, kislibák teteme borította el nagynéném házának lépcsőit, hosszú ámbitusát a dombocskára épült falu tetején. Micsoda mementó! Micsoda húsvét! Egy híján félszáz esztendő múltán sem feledhető, mert ami utána jött, s amit ember megért, szinte soha el nem múlónak tűnt, tűnhetett mindaddig.

Évtizedek, népek, nemzetek feltámadásának reménye nélkül múltak el. Életek, vágyak és tervek falaztattak be a Vörös Beton ledönthetetlennek hitt falába! És lám, mégis megértük e fal ledőlését, leomlását, szétporladását. Törmelékei közül kell feltámadnunk itt, Közép-Európában, e kicsivé lett hazában, amelynek lakossága félmúltunkban csak „nép" volt, dolgozó nép, uralkodó osztálynak kikiáltva ugyan, ám csupán azért, hogy könnyebben hajthassák járomba.

Amit a szeretet jegyében építhettek volna, azt a gyűlölet nevében tették, s oly eredményesen, hogy fel nem robbant aknaként még mindig a talpunk alatt érezhetjük. A gyűlölet, a gyűlölködés aknamezőit kell hát megtisztítanunk, hogy megújulhassunk és lakosságunk, népünk ismét nemzetté válhasson! Magára büszke nemzetté, olyanná, mely türelmes szeretettel várja kézfogásra más nemzetek kezét, s a magukra talált szomszédos népek, nemzetek kezét is a derűsnek remélt közös égbolt alatt, mely majd egyfolytában a húsvét üzenetét, a Megváltó szeretetét és békéjét sugározza mindannyiunkra, bármely nemzethez, felekezethez tartozzunk is.

Remélem, nem csupán enyémek e nagypénteki gondolatok, de mások is magukéknak vallják, mások is csatlakoznak hozzá, s nemcsak ezen a húsvéton.

Tordon Ákos

Független ünnepek

avagy az álmok közössége

Egyik budapesti gimnázium növendéke megtisztelt azzal, hogy elküldte „Az iskolai ünnepélyek kötelező voltáról" című interpellációjának szövegét. Az iskola diákönkormmányzata megvitatta az írást, aztán eljuttatta több gimnáziumba is – csatlakozó társakat keresve.

Én a kísérőlevél fejlécét mellbevágóbbnak éreztem, mint a „dokumentumot". A fejléc szövege: *Független álmok közössége...*

Ha már független államban élünk, illő, hogy létezzenek független álmok – s ezek szövetkezzenek egymással, közösséget képezzenek.

Természetes lenne, hogy a sok független álom közösségei közös ünnepeket üljenek, hiszen az ünnep kitörölhetetlen lelki kényszere és szükséglete a földi halandónak.

És ekkor kezdtem alaposabban átgondolni fiatal barátom interpellációját, melyet „nem az évi 2-3 alkalom időigénye inspirált, hanem az, hogy az ünneplésre kényszerítés nyilvánvaló jogsértés".

Értem én a panaszt, talán egyet is értenék vele, ha a szép elveket nem ilyen „gyakorlati megajánlások" körítenék: „Javaslatom lényege, hogy semmiféle naptári ünnepet ne emeljünk iskolai szintre – ezen természetesen a kötelező részvételt értve. Úgy gondolom, mindenkinek magánügye, hogy menynyire azonosul az adott ünnep apropójával..."

Természetesen vannak magánügyek – de az ünnep más kategória. Az ünnep: az a gyönyörű érzés, hogy bátran és örömmel törhetsz ki a „magánszférából", magánügyeid piciny köréből. És érzed, hogy magánember mivoltod mellett: ember vagy.

Párhuzammal élve: a csókolózás is magánügy – de: két ember magánügye. Nincs az a független álom, amely egyetlen személyre csökkentené a „részvételt"...

A független álmok meghirdetőjének egyik érvelése egyenesen elszomorított: „Nincs annál ünneprontóbb, mint amikor fenyegetően ráförmednek a diákokra, hogy csendben legyenek, és ne verekedjenek – a forradalom tiszteletére..."

Én azt mondanám, hogy nincs annál, nem is ünnep-, hanem hétköznaprontóbb, mint amikor bármilyen ünnepet verekedéssel zavarnak meg a diákok (vagy mások). Gondolom, a verekedés ízléstelenebb, mint a befejezését kérő „ráförmedés".

Független álmokat sem érdemes éltetni a szabad verekedés jogáért... A te független álmaid és ösztöneid mások ugyancsak független, istenadta életét és érzelmeit veszélyeztethetik... Ezt belátni minden független álmodónak magánemberi kötelessége.

Dohogok, dohogok – talán meggyőzöm a független álmodókat, talán... igazából azonban csak azt fájlalom: ezek a gyerekek, ezek a fiatalemberek valóban képtelenek az ünneplésre?! A közösségi érzésben történő felszabadulásra?!

Rendben, fiúk-lányok, ne legyenek kötelező ünnepek – de az emberi lénynek kötelező módon legyenek ünnepei, amely kiemeli őt a az oktalan lények szomorú magányosságából. Ha ebben megegyezünk, akkor embermódra ülhetjük, ha úgy tetszik „független" ünnepeinket – és én is megnyugszom az Úr 1994. esztendejének húsvétján.

Szávai Géza

Játék és vidámság

Az Unio Kiadó Diákkönyvműhely című sorozatának új kötete a húsvéti ünnepekhez kötődő szokásokat veszi sorra, kitűnő szolgálatot téve ezzel számos érdeklődő fiatalnak – de tanárok is haszonnal forgathatják a könyvet.

Mindenekelőtt a húsvét jelentését és szimbolikáját magyarázó bevezető szöveg információgazdagságára hívjuk itt fel a figyelmet. „Húsvét hétfője a játék és a vidámság napja. A szokásos locsolkodásnak népi és keresztény hagyományai vannak – írják a tanulmány szerzői. – Régen általában ilyenkor tartották a keresztelőket, és még ma is gyakran keresztelnek húsvétkor. A népi elnevezés, a vízbevető hétfő is jelzi, hogy azelőtt nem csak a mai finomkodó kölnivizes locsolkodás járta. Egyes vidékeken vödörrel locsolták a lányokat, és a patakba, vízbe való bemerítés, fürdetés sem volt ritka. A víz tisztítóerejét a termékenységgel hozták kapcsolatba. A locsolkodásért a lányok tojást adtak cserébe. A fiúk pedig igyekeztek minél több tojást összegyűjteni a tojásjátékokhoz. Hagyományos tojásjáték volt a tojáskocogtatás, a tojáslabdázás és a tojásdobálás. A kocogtatásnál az volt a szabály, hogy akinek a tojása előbb eltört, az veszített. A labdázásnál aki elejtette, az még egy évig nem lelte meg a párját. A dobálásnál az nyert, aki minél magasabbra tudta dobni, anélkül, hogy elejtené..."

A könyvecske bemutatja a húsvéti szokások teljes tárházát, ugyanakkor a bibliai történetet megelevenítő drámaszövegeket is közöl.

A könyvecske ismereteket terjeszt, és a hagyományápolás játékos formáit is kínálja. Érdemes megvásárolni. (Háziszínpad, Húsvéti Harangszó.)

(i)

Tamási Orosz János:

Húsvétköszöntő

A flaska még a tavalyi,
s az a kölni is, hígítva;
de szívem sokkal régebbi:
tavaszból is harmadikra
pillantok már, úgy nézzetek!
S ahogy én, úgy szeressetek.
Hajoljatok hát le picit:
kaptok tőlem kölnit, kicsit...

Hoztam volna harmatfüvet:
nem engedtek a tisztásra.
Hoztam volna csillagvizet:
nem engedtek égpartjára.
Hoztam volna napmosolyát:
nem engedtek hajnalföldre.
Hoztam volna fellegcseppet:
nem engedtek angyalcsöndbe.
Hoztam volna fenyőálmot:
nem engedtek hegyeimhez.
Hoztam volna párahamvát:
nem engedtek tengeremhez.
Amit hoztam, íme, adom.
Nem a kezem; szívem tartom.

Mamától csentem a kölnit,
apától a jó tanácsot:
ne hagyjam csak úgy köszönni;
csókot kérjek s első táncot!

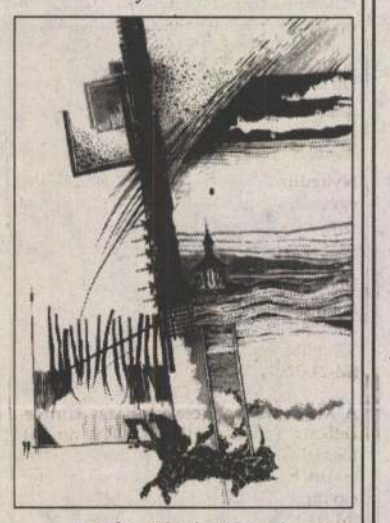

ALMÁDI FÁBIÁN LÁSZLÓ RAJZA

Kosztolányi Dezső:

Húsvéti himnusz

Óh, szellőlengető
Igazság!
Szállj, szállj, riaszd
a téli álmot,
némítsd el, ami gyenge,
álnok,
akassz a fákra lágy ezüst
csipkét, tűzszínű bimbót,
lengő fehér csipkét,
lángolva nyíló ifjú bimbót,
szirmot, mosolyogva ringót,
suhanj elő,
óh, szellőlengető
Igazság!

Ó, könnytől éledő
Igazság!
Lebegj be a kunyhókba lágyan,
mint balzsamos, sugáros
áram,
fess rózsaszín álmot
a barna, ócska nyoszolyára,
az elhagyott, szegény,
álmokra váró nyoszolyára,
hol érted sír az árva,
lebegj elő
óh, könnytől éledő
Igazság!

Ó, újra-születő
Igazság!
Eljössz ma is és összejárod
az enyhe, álmodó világot.
Jer s fújd meg az ünnep
rivalgó, büszke harsonáit,
fújjad az ünnep szent,
aranyos, néma harsonáit,
s minden valóra válik.
Rohanj elő,
óh, újra-születő
Igazság!

Ó, harangdörgető
Igazság!
Zúgj át az alvó,
lomha földön,
s légy úr felette
mindörökkön.
A vérkönnyes, síró sebet fesd
szépre, aranyosra,
csókold a sok sebet
tüzes-fényesre, aranyosra
tózöld lágyan susogva.
Dörögj elő,
óh harangdörgető
Igazság!

Ó, vérben ébredő
Igazság!
Ne várakozz,
ujjongva törj ki
sötétedő sírbörtönödből,
és lángoló piros betűid,
hogyha elfakultak,
ha a poros, kopott múlt
gyászos árnyai elfakultak,
gyújtsd föl tüzét a múltnak!
Robogj elő,
óh, vérben ébredő
Igazság!

Ó, szikladörgető
Igazság!
Ujjongva, lázadozva, zajgva
verj indulót új diadalra,
repeszd a jégpáncélt, s a
harsogó húsvéti kedvtől,
a tavaszos, zenés ítélkező
húsvéti kedvtől
a nép is összezendül,
vágtass elő
óh, szikladörgető
Igazság!

BÓBITA

Folytatásos meseregény

Furulyás Ferkó

Tizenegyedik furulyaszó – vércsefészek kifoszthatóra

A vadkörtefa, bár a térképen nem volt látható, de ott, a domb tetején annál inkább. Egy fél fejjel nagyobb volt, mint a lőduljfalviak templomtornya. Talán azért is rakott rá fészket a vércsecsalád. A legfölső ágról beláthatták a vércsék a környéket: a templomtorony csillogó óramutatóját, a harangozónak a kertben hempergő kiskutyáját. De ami érdekesebb volt: a kertek alatt a kiscsirkéket, ahogy korán reggel már gyakorolgatták a csipogást.

Ült a vércsemama a fészek szélén. Egy bodzafaág volt a csőrében. Kifúrta az ág belét, lyukakat vésett rá, a hetedik lyuk után egy nyolcadikat is: hátha szebben szól az majd, mint Furulyás Ferkó furulyája. Hiába próbálgatta, nem adott az a bodzafaág egy fél furulyahangot sem!

A vércse fabrikálta bodzafaág nem szólt, ám annál szebben hangzott egyre közelebbről Furulyás Ferkó furulyája. Csodálatos hangja, szép zengése valósággal elkápráztatott mindenkit, és

szólt, csak szólt a furulyaszó,
malackát is nyugtatgató
messzehangzó furulyaszó,

amitől a vércsefiókák olyan zenebonát csaptak, mintha fejenként egy-egy csirkét kaptak volna. A vércsemama a szárnyával oda is vágott közéjük:

– Fogjátok már be a húsleső csőrötöket az anyátok ne sírasson!

Elhallgattak a vércsefiókák. Vércsemama akkor vette észre a fa alatt álló kalapot. Így szólt:

Megint itt van az a kalap!
De lesz abból kalapdarab,
ha a csőröm szétszaggatja.
Persze, ha a gyerek hagyja,

de, ahogy már eddig is tapasztaltam, nem olyan nyimnyám legénye az, ahogy az első pillanatra látszik. Majd meglátjuk.

Furulyás Ferkó letette a körtefa alá a tarisznyáját. Mellé helyezte a zsákot is a kismalaccal. Így szólt a körülötte sereglő népes kíséretéhez:

– Egyszer már föl akartam mászni erre a körtefára, hogy megnézzem a kis vércséket. De akkor még kisebb voltam. Most egy nappal már nagyobb vagyok. Megpróbálom. Próba, szerencse! A varjú megszólalt:

– Kár a gőzért, kár, kár, kár.

Furulyás Ferkó így válaszolt:

– Nem gőzért megyek én föl oda, öregapám. A kis vércsékért!

Levetette a kis csizmáit. Zsebéből kivette a bugylibicskát, hogy el ne veszítse mászás közben. A rókára akarta bízni, de meggondolta magát. Kibontotta a zsák száját, és egy madzagdarabbal a kismalac nyakába kötötte.

A félúton járhatott már, amikor megmozdult a zsák. A kismalac kidugta előbb az orrát, aztán a fejét, aztán a két első lábával is kikecmergett a zsákból. S mivel az orra éppen Hegyhát felé állt, a farka Lóduljfalva irányában, nem a farka, hanem az orra után mozdult. Percek múlva már ugrándozott is. Egy bakkecske is megirigyelhette volna.

A szarka csattogott:

– nem kötötted be a zsákot!
Fut a malac, látod, látod.,

gyerünk utána, hátha utolérjük. Mert a malac csak szaladni tud, mi meg repülni is tudunk. A szarka, a csóka, a rigó, a varjú máris lebbent, a malacka után.

Furulyás Ferkó lecsúszott a fáról. Majdnem elsírta magát. De még sem sírt. Nem akart a róka, a szürke kis ürge előtt nevetségessé válni. Így bánkódott:

köllött nekem vércsefészek?
hagytam volna az egészet

a fészkes fenébe. Na, persze így utólag okosabb az ember. Vakargatta nagy bánatában a kobakját. A róka szólalt meg:

– A lyukon bújt ki, én úgy láttam, habár akkor háttal álltam!

– A zsák száján, nem a lyukon – legyintett rá Furulyás Ferkó. – Elfelejtettem bekötni a zsák száját. Üthetem most már a nyomát.

A furulyát a szájához emelte. Ezúttal keserves versike bugyogyant ki belőle:

Volt-nincs kicsi mismalacom,
bánt a dolog nagyon, nagyon
Hová fut? A nagyvilágba?
Nem volt jó itt benn a zsákban,

pedig még lépkednie se kellett, én cipelem. És furulyáztam is neki, egész úton. Úgy látszik nem volt zenei hallása neki.

A tarisznyájába tette a furulyát. A rigó fütyült. Az is csak azért, hogy messze úzze Furulyás Ferkó nyakigérő szomorúságát...

(Folytatjuk)

Kopré József

Az ég harmata

Húsvét másodnapja a fiatalok ünnepe, vagyis mindenkié, hiszen ilyenkor mindannyian fiatalnak érezzük magunkat. A locsolás a megújhodás, a fiatalodás jelképe. A húsvét másnapjának örömét, sok évezredes szertartását senki nem veheti el tőlünk... Benne van magában a természetben a megújhodás húsvéthétfői ünnepi hangulata.

Nemrégiben első világháborús újságok kerültek a kezembe. A háború harmadik évének húsvétján már tojás sem nagyon akadt – amit pirosra fessenek –, de locsolni akkor is elindultak hétfő hajnalban a fiúk...

A legnagyobb borzalmak közepette is felragyog húsvét ünnepe. Egyik gyönyörű locsoló- vagy öntözőversben ezt olvashatjuk:

Kelj fel párnáidról
szép ibolyavirág.
Nézz ki az ablakon,
milyen szép a világ.
Megöntözlek szépen
az ég harmatával,
Teljék a tarisznya
szép piros tojással.

Nos, megeshet, hogy húsvétkor nem telik meg a tarisznya, de ezen az ünnepen mindig megtelik a lelkünk a megújulás magasztos érzetével – hiszen ég mindig van fölöttünk, és harmata is áldásként hull a földre és a földön állókra.

Buzog a vers és az életet adó víz.

Húsvét táján a fiúk igyekszenek kivágni a rezet, olyan locsolóverset keresnek, íratnak vagy írnak ők maguk, amellyel bátran állhatnak ország-világ lányai elé.

Egy-két szép öntözőverssel mi is igyekszünk a segítségükre lenni.

Feltámadt a Jézus,
mondják az írások,
Vízöntő hetfüre buzognak
források.
Eljöttem hozzátok
ifjú létemre,
Hogy harmatot öntsek
egy szép növendékre,
Mert ha meg nem öntöm
ezen esztendőben,
Nem virágzik szépet nekünk
jövendőben.
Virágozzék szépet, ékes virágokat,
Nyerjen az egekben
fényes koronákat.

Egy másik, kedvelt versike:

Húsvét másodnapján,
régi szokás szerint
Fogadják szívesen
az öntöző legényt.
Én még a legénységhez
igaz, kicsi vagyok,
De azért öntöző legénynek
mégis csak felcsapok.
Esztendő ilyenkor
megint csak itt vagyok,
Ha e locsolásért
piros tojást kapok.

Rövidségével is megkapó az alábbi vers:

Húsvét másodnapján
Az a kívánságom,
E háznak népére
Ezer öröm, s annyi áldás szálljon

Vagy itt a párja:

Én kicsike vagyok,
Szólani se tudok,
Mégis az Istennek
Dicséretet mondok.
Egy pár tojást várok.

Szóval a férfinép apraja-nagyja talál húsvéti mondókát, kedve, ízlése, hangulata szerint.

Sok locsoló a tréfás hangvételű verseket szereti, hiszen azokkal komoly sikereket lehet elérni. Ezekből is válogattunk néhányat, íme:

Ajtó mögött állok,
Piros tojást várok,
Ha nem adnak piros tojást,
Akkor tovább állok.

*

Hol kitérek, hol betérek,
Mindenütt egy tojást kérek.
Ha nem adnak, visszatérek,
Nagymamámtól kettőt kérek.

*

Én kicsike vagyok,
A fogaim nagyok,
Adjanak egy kis kalácsot,
Hogy harapjak nagyot.

*

Eljöttem a fagyon.
Ha tojást nem adnak,
A tyúkokat verem
Egytől egyig agyon.

Ez a harciasság, persze, csupán tréfa, része a húsvéti derűnek.

Kívánjuk, minden locsoló fiú járjon sikerrel ezen a húsvéthétfőn is. Reméljük, hogy öntözőverseink is megnyerik a lányok tetszését.

(sz)

Pipacs a sziklák között

„Tisztelettel értesítem, hogy a hawaii Honoluluban épült Pacific Centrumba 1992-ben megérkeztek az ön képei . . . A százötven kép hirdetni fogja az ön komoly szakmai felkészültségén túl egy tehetséges európai nép képzőművészeti eredményeit is, amely előtt mi fejet hajtunk . . .”

A levél a tokiói Tokai Egyetem honolului részlegétől érkezett, címzettje Bakallár József festőművész. Azt várná az ember, hogy erről napokon át olvashat a honi lapokban, hisz láthatóan nemcsak egy ember, egy művész, hanem hazánk művészetének az elismerését is jelenti. Nem így történt, s hogy miért, azt a művész mondja el.

Bakallár Józsefet régóta ismerik Japánban. Még a hetvenes évek elején, egy ottani kiállítása kapcsán terjedelmes cikksorozat jelent meg róla az egyik japán lapban. Talán a negyedik részben a cikk írója egy kis betétben megírta, hogy a magyar mester egy olyan országból jött, ahová 1956-ban tankok és katonák törtek be, apák és fiúk haltak meg. Mindez természetesen az újságíró magánközleménye volt.

Portástól kapott kitüntetés

— Nem tudom, ki volt az — így a művész —, aki kártékonyan sem a zárójelet nem jelezte, sem a cikk írójának megjegyzését nem fordította, így teljesen úgy tetszett, mint ha ezt is én mondtam volna. Húsz évig éreztem ennek a nyomát. Szinte vírussá vált a végén. Akkoriban az volt a divat, hogy egy jelentősebb munka, mozaik, táblakép után az alkotó Munkácsy-díjat kapott, esetleg érdemes művészi címmel tüntették ki. Én viszont tíz murális munka, száz önálló kiállítás után sem kaptam semmit, holott külföldön minden bemutatkozásom eseményszámba ment . . .

Az viszont előfordult vele, hogy nyert Japánban egy magas állami díjat. Azt mondta az akkori nagykövet: Bakallár úr, maga ezt nem viheti haza, hisz ilyen komoly elismerést még senki sem kapott a keleti táborban. Majd a futár hazaviszi. A kulturális miniszter üzent, hogy ünnepélyesen szeretné átadni.

— Én hülye fejjel lakkcipőt veszek meg öltönyt, és megyek a minisztériumba. És akkor a portás odaadja a kitüntetésemet, hogy jaj de jó, hogy jön, mert ez a plakett elfoglalta az egész polcot! Rettentően megalázó volt. Előbb-utóbb, de két évtized alatt biztosan kiderül, ha az ember több ilyen pofont is kap, hogy rendre rossz helyen ül a vonaton.

— *Ez az eset mikor történt?*

— Talán 1975-ben. Nem tudom pontosan, mert többször kaptam külföldön kitüntetést. Itthon viszont, mint mondja, nem kapott még „sárgarépa-aranyrendet” sem. Pedig többször is rajta volt a javasoltak listáján. Régebben azt mondták: az idősebbeket kell előre venni. Ma, amikor már ő sem túl fiatal, azt hallja: a fiataloknak kell megelőlegezni a bizalmat.

Tanít Japánban

A nevezetes „56-os megjegyzés” után azért akadt egy ember, aki megszólította és bocsánatot kért, mert bűnös volt a vírus beoltásában. De ez persze régen volt. Azóta megéltük a rendszerváltozást, még ha ez az illető változatlanul magas tisztséget tölt is be külföldön. Bakallár pedig nem érzi, hogy valami is változott volna, mert azóta is agyonhallgatják a kitüntetéseivel együtt. Pedig ez az ország, ez a „tehetséges európai nép” — mint mondja — nagykanállal meríthetne az ilyesféle elismerésekből és sikerekből!

— *Nem gondolja, hogy éppen a „nemzeti tehetségnek” szóló elismerés miatt történt az agyonhallgatás?*

— De igen. Mert ez azt mutatja, hogy a magyarságnak van nyoma a nagyvilágban, értékelik a művészetében megnyilvánuló sajátosságokat.

— *Úgy látszik, itthon viszont nem akarják, hogy erről bárki is tudjon!*

— Én azt hiszem, az a baj, hogy ez a nemzet rendszeresen újrakezdésre kényszerül, s ezért rohan. Megtanították rohanni. Néhány ember olyan sorsban él a tehetségével, mint a sziklák között a tüntetően virító pipacs. Nem locsolják, és mégis a legszebben virít. Mondhatnám forradalmian. Mi tagadás: engem sem öntöztek, magamtól kellett „kivirágoznom”.

Bakallár József hosszú évek óta tanít Japánban. Volt olyan órája, nem is egy, amikor sportcsarnokban, kétezer ember volt a hallgatója. Olyan híre kelt, hogy mindig visszahívták. 1970 óta mesterkurzusokat tart, és most *önálló múzeumot* kapott Hawaiiban, ahol kilenc emeleten azok az akvarelljei vannak kiállítva, amelyeket Japánban festett.

Novemberben egy másik nagy eseménynek is részese volt. A tokiói egyetemi hálózat, amelybe az óvodától a főiskoláig mintegy négyszáz intézmény tartozik, úgy döntött, hogy 50. évfordulóját a világ szeme láttára ünnepli meg. Négyezer vendéget hívtak meg mindenfelől, és hét külföldi művészt fogadtak örökös vendégtanárrá. *Az egyetlen magyar származású Bakallár József volt.*

— Nem jár ez mással, csak egy új diplomával és egy nagyméretű „hűségmedállal” — mondja szerényen. — De azért ennek kint nagyon nagy visszhangja volt!

A mandzsettagomb viselője

Itthon azonban nem hallatszott, még halkan sem. Magyar betegség ez, sohasem becsültük meg életükben az arra érdemeseket. Mi csak halottainkat tudjuk szépen elsiratni!

— Mellőztetésem egyforma volt Tóth Menyhértével, aki paprikát kapált és majorannát termesztett, hogy megéljen és festhessen. Az ő képeit is, az enyémeket is együtt vittük be az úgynevezett kiemelt képek vására, és együtt is vittük vissza. Tóth Menyhért meghalt, de tavaly, 12 év után Kossuth-díjat kapott, és Sevillában az ő képei díszítették a magyar pavilont. Én még élek, de mint mondtam, már nem vagyok oda a sárgarépa-aranyrendekért . . .

Hatalmas fekete mappákat mutat, s azt magyarázza, hogy ha egy repülőgép mélyrepülésre kényszerül, be kell kapcsolnia a fekete dobozt. Az ő „mélyrepülésének” dokumentumait ezek a mappák őrzik.

A japán egyetemtől kapott „hűségmedálhoz” gyönyörű mandzsettagomb is jár. Viselése majdnem kötelező, de mindenképp illendő. Erről ismerik fel azokat, akik kitüntetettek. Legkorábban húsz év után adják, és akinek ingujjában ilyet látnak, az előtt mélyebbre hajolnak. Tiszteletből, az elismerés jeléül. Ez még a császár számára is kötelező.

Japánban van tisztelet és elismerés. Eszembe jut: sokszor volt, hogy nem tudta, felesége meleg vizet vagy levest tett-e eléje. Ma pedig a japán császár mélyebbre hajol előtte, mint mások előtt — s ezzel egy kicsit nemzetünk előtt is.

Bakallár József: Öreg halászbárka

Stolmár G. Ilona

Dél-Afrikából jöttem...

Jó két esztendeje öles betűk hirdették néhány lapban: aki jelentkezik a Dél-Afrikai Köztársaság bécsi követségén, az már mehet is dolgozni, természetesen kiemelkedően magas fizetésért, a távoli országba. Hősünk, Szöllősi Sándor is nekivágott, kiállta a sort a követség előtt, ahol szemfüles honfitársak, lakókocsival felszerelkezve, száz-kétszáz schillingért „segítettek” kitölteni a jelentkezési íveket. Netalán épp azok, akik a szerencsevadászokat kicsődítették?

No, mindegy, néhány hét múlva megérkezett a követségről az udvarias válasz, benne megköszönték az érdeklődést, és közölték: Dél-Afrikában nincs munkaerő-felvétel . . .

Erről hősünk később közelebbről is meggyőződhetett, amikor Budapesten megismerkedett egy dél-afrikai magyarral.

— Mit tudsz? — kérdezte a hazalátogató az újdonsült ismerősét.

— Kamionsofőr vagyok — válaszolta.

— Azok nálunk mind feketék — érkezett a kiábrándító felelet. — Odaát nagy a munkanélküliség, legfeljebb néhány kvalifikált szakmában keresnek embert.

Mindezek ellenére Szöllősi Sándor, akinek évek óta nem volt már állandó munkahelye, és családot sem alapított — mindössze élettársát hagyta itthon —, nekivágott a nagy útnak, 1992. február 6-án.

Hajnalka néni

— Csütörtöki napon érkeztem Johannesburgba, vagy ahogy ott mondják, Joeburgba — kezdi elbeszélését a negyvenéves, sovány, viszonylag fiatalos megjelenésű férfi. — Rögtön szállodába mentem, kevéske angoltudásommal elmagyaráztam, hogy munkát keresek. Megkaptam a közvetítőiroda címét, ahol a külföldi bevándorlók ügyeivel foglalkoznak. Útközben megszólítottam egy idős hölgyet, aki nagyon készségesen eligazított, s szerencsémre rokoni kapcsolatban állt a Home Affers iroda vezetőjével. Mielőtt elváltunk, megadta a címét, ha úgy adódik, keressem fel.

Az irodában azután kitöltöttem egy kérdőívet azzal, hogy majd értesítenek, ha munkát találnak számomra.

A szállodában megismerkedtem bolgár szomszédommal, aki hasonló cipőben járt, és vele együtt kerestem fel vasárnap joeburgi pártfogómat, Mrs. Dawnt, magyarul Hajnalka nénit.

Majdnem elvágódtunk a meglepetéstől, mikor közölte velünk: mindkettőnket befogad, az udvarában álló lakókocsijában ellakhatunk! Sőt, használhatjuk a konyháját, fürdőjét, telefonját is. Ez óriási segítség volt, kevés pénzünk lévén, no meg elkezdhettem magyar ismerősök után telefonálgatni.

— Meséljen valamit Hajnalka néniről!

Feketék — feketén

— Amellett, hogy kezdetben a segítsége nélkül semmire sem mentünk volna, beavatott minket abba a világba, amelybe belecsöppentünk. Hajnalka néni természetesen a fehérek lakta negyedben él; ő úgynevezett africans, azaz olyan fehér „bennszülött”, akinek elődei évszázadokkal korábban telepedtek le Afrikában, elsősorban skandináv területről. Hajnalka néni Mozambikból jött át Dél-Afrikába, melyről elmondta: akkoriban csodálatos, gyönyörű ország volt, miként Rhodesia vagy Angola. Aztán jött a fekete önrendelkezés ideje. Ez nem jelentett mást, mint pusztulást. Mozambikból például nemcsak a fehér lakosságot üldözték el, hanem azok hátrahagyott állatait sem tűrték meg. S lám, mihez kezdett a bennszülött fekete lakosság a hirtelen jött szabadsággal: jönnek le ide, délre munkáért. Hát ezért nincsen itt szabad munkahely nekünk sem! Az északiak mindent elvállalnak, hogy megélhetéshez jussanak. Míg nekem ötezer rand (kb. ezerhatszáz dollár) munkabér járna a kamionvezetésért, addig ezt a feketék — feketén — kétezerért megcsinálják.

Itt értettem meg, mit takar a szörnyű kifejezés: apartheid. Lényege nem az, ahogy itthon is híresztelik, hogy ütik-vágják a négert — hanem elsősorban az, hogy a fehér lakosság elkülönülten él.

— Tudni kell azt is, hogy az itteni feketék korántsem egységesek, sőt gyilkolják, rabolják egymást. Joeburg Alexandra negyedébe a fehér katonaság szinte naponta kénytelen kiszállni, akkora a fajgyűlölet — a feketék között! A legrégebben itt lakó, a fehérek által is kedvelt, megbízható zulu nemzetségnek halálos ellensége a kossa nemzet (közülük való Mandela is) és a shotu törzs. Más törzsek közül valakik elkapnak egy zulu gyermeket — újságban olvastam! —, kiherélik, és a „zsákmányt” elfogyasztják mint varázsszert! Nem ritka az sem, hogy az ellenséges törzs egyik tagját elfogják, autógumi-köpenyeket húznak rá, majd leöntik benzinnel és meggyújtják.

— Ilyen szörnyű világ ez?

— Ahogy vesszük. Az átlagfizetés két-háromezer rand. Egy sör kettő ötven, a cigi úgyszintén, egy csirke tíz rand, egy üveg Sztolicsnaja tizenhét! Garzonlakást már ötszáztól lehet bérelni. Tiszta kommunizmus! De jellemző az is, hogy a kommunisták által támogatott Mandela országában mindössze ezerért vesztegetnek egy Kalasnyikovot. Nem csoda, ha sok fehér saját hadsereget tart.

A legjobb itthon?

Sok más furcsaság is fellelhető itt. Például az, hogy a betelepült portugálok, görögök mellett rengeteg bolgárt találunk; a közerkölcsök szigorúak: csak kijelölt helyen lehet alkoholt kapni, a televízióban szinte ismeretlen a szex, illetve a pornó; a video még csak most kezd elterjedni.

A föld szinte mindenütt vörös a vastartalomtól; a „kifosztott” aranyhegyek aranyportól csillognak; látni szigorúan őrzött területeket — lebetonozva —, melyek alatt gyémántbányák nyugszanak, a piaci árak féken tartása miatt . . .

— Mihez kezdhet itt egy magyar, akit jószerivel a kalandvágy hajtott ide?

— Hajnalka néni telefonja révén ugyan összejöttem jó néhány ottani magyarral, de nem sok köszönetem volt benne. Első pártfogómtól egy honfitársam által vezetett kis üzembe kerültem. Míg Hajnalka néni fiamnak nevezett, itt hamarosan a legkiszolgáltatottabb helyzetbe kerültem. Sőt, amikor a szerencse ismét rám kacsintott, és egy új ismeretség révén jobb munkához jutottam egy rövid időre, befogadóm mintegy feljelentett élettársamnál (Budapesten!), akivel pedig hónapokig tartottam telefonon a kapcsolatot.

Munka akadt volna talán később is. Hősünk mégsem látott más megoldást, hazajött. Ez ugyan nem ment könnyen, hiszen pénze nem volt, és befogadója nem akarta vállalni a törvény szerinti kötelezettségét, hogy kifizesse a repülőjegyet. Végül is sikerült visszatérnie. Nem teljesen csalódottan, bár az útra rámént eddigi boldognak hitt viszonya élettársával, mégis: talált odaát barátokat, és Hajnalka néni is visszavárja. Talán munka is adódik. Talán nemsokára újra nekiindul.

Mocsonoky Gábor

AZ MDF ÉS A MAGYAR ÚT

Mi az MDF-tagság véleménye a február 24-i MDF-elnökségi ülésről? — kérdeztünk meg több MDF-tagot, akiket találomra választottunk ki.

Szabó Dezső, XII. kerület

Az MDF és a Magyar Út mozgalom szétválasztása épp olyan nagy hiba volna, mint amikor annak idején fölszólították a tagságot: ne menjen el a „négy igenes" szavazásra. Szerintem jól meglennénk együtt, és szükséges is lenne, hogy közösen folytassuk azt, amit elkezdtünk. Nem szabad éppen most szétválnunk, mikor a baloldali szerveződések egyre erősödnek. Az úgynevezett Mozgalom például fiatal MSZMP-aktivistákból áll, akik már több hétvégén kiálltak a terekre, hogy az embereket megszólítsák, és meggyőzzék őket arról, hogy „régen sokkal jobb volt".

Bódy Lajos János, XIV. kerület

Az világos, hogy az MDF eddigi politikájával kár nekiindulni a '94-es választásoknak. Ezt mindenkinek be kell látnia. Épp ezért én taktikát látok a szétválásban: a Magyar Út még megmentheti az MDF-nek azt a részét, amelyik most is az eredeti célkitűzéseknek megfelelő politizálást vár. Egyébként az egész tagság bizonytalan, ez látható volt az Országos Gyűlésen is. Nem akarnak szétválást, de elegük van a kormány hátráló politikájából. Mögöttünk a szakadék van, nem szabad tehát hátrálnunk. Antall József miniszterelnök azonban még most is azt teszi. Másik hibája, hogy nem tud, tán már nem is akar az egyszerű emberekhez szólni. Pedig jó lenne, ha odafigyelne az emberek, netán a tagság véleményére, mert az emberek nem hülyék. Legfeljebb nem mindenről elég tájékozottak. De hát ezen is lehet, sőt kell is változtatni.

Egyébként a Csurka-tanulmány megjelenése után csaknem 20 fővel gyarapodott a mi kerületi szevezetünk.

Pázmándy Bán Zoltán, XVI. kerület

Szerintem a szerda este történteket nem lehet annyiból megítélni, amennyit a sajtóból tudunk, hiszen ismerhetjük a sajtót . . .

Tegnap egy összejövetelen egyébként szóba került az a bizonyos nyilatkozat meg az egész ügy, és a vélemények megoszlottak. Voltak, akik tragikusan fogták föl, voltak, akik nem mondtak egyértelmű véleményt. Nagy volt a bizonytalanság. Amikor a Magyar Fórumot olvassuk, szörnyen erősnek érezzük magunkat, de mikor más MDF-es politikust hallunk nyilatkozni, elbizonytalanodunk. Az mindenesetre biztos, hogy a Magyar Útra szükség van, megvan a helye, és a lényeg az, hogy működjön. A többi másodlagos. Szerintem egyébként jól megférünk mi együtt, és a mi szervezetünknek, itt, a XVI. kerületben eszébe sem jutna kiebrudalni a Magyar Utat az irodából, bármit is mond az elnökség. Vannak viták, de ez nem baj, és különösen nem jelent összeveszést.

Németh Zsolt, VII. kerület

A Népszabadság helyszíni tudósítása alapján — a legbővebb információval ők szolgáltak — a nyilatkozat semmitmondónak látszik, de elképzelhető, hogy pontosan ez a lényege: figyelmeztetés. Az elhatárolódás üzenete a tagság felé az, hogy az MDF elnökségének többsége összehúzott szemöldökkel figyeli a Magyar Út Körök szerveződését. A párt vezető testülete nyilvánvalóan foglalkozik majd a kérdéssel a későbbiekben is, és vélhetően — figyelembe véve az alapszabályt — pontosítja iránymutatását. A nyilatkozatnak az MDF és a Magyar Út kapcsolata technikai részére vonatkozó megállapítása nehezen értelmezhető. Tudomásom szerint most is van több olyan MDF-szervezet, amely közös irodát használ más, szintén politikai jellegű szerveződésekkel. Nem látom okát, hogy a Magyar Út Körökkel ez másként legyen.

Az mindenesetre a vezető kormánypárt erősödő önbizalmát jelezheti, hogy nincs szüksége egy egyre izmosodó, a korábbi közös célkitűzésekkel alapvetően egyetértő, azokat a gyakorlatba átültetni akaró mozgalom támogatására.

Bálint Ferenc, XII. kerület

Elképzelhető, hogy lenne a szétválásnak jó oldala is, hiszen az SZDSZ is létrehozta a Demokratikus Chartát, amiben tömörülnek liberálisok, nyíltan baloldaliak egyaránt. Ez állítólag független az SZDSZ-től — így az SZDSZ megkímélhető attól a vádtól, hogy szövetkezik a baloldallal —, de az erők egyesítve vannak. Én azonban mégis jobban örülnék, ha a Magyar Út és az MDF együtt politizálna. Mert olyan MDF-re még én sem szavazok, amelyben ott lehet például Elek István.

Örülnénk, ha a miniszterelnök úr adna az emberek véleményére, mert könnyen úgy járhat, mint Julius Caesar, aki elhitte a körülötte hízelkedőknek, hogy ő az isten. Jó lenne, ha belátná, hogy semmi oka az SZDSZ-től félni, mert a sokat emlegetett Nyugatnak legkisebb gondja is nagyobb annál egyrészt, hogy azt figyelje, milyen oldaliak vagyunk — jobb, bal, középilyen, középolyan, innen nézve olyan, onnan emilyen —, másrészt annál, hogy éppen az SZDSZ-t támogassa.

Demeter Adrienn

Javaslatok

MAGYAR ÚT ALAPÍTVÁNY
Titkársága

Minden bizonnyal előrehaladottabb a Magyar Út Körök szervezeti rendjére vonatkozó elképzelések kialakítása, mint az részemről ismert, ezért csak néhány gondolattal szeretnék hozzájárulni a munkához.

Nagyon fontos bizonyos keretfeltételek meghatározása, mégpedig nem az emberek, hanem a mozgalmon belüli tevékenységek megosztásával. Szerintem az emberi motivációkból kiindulva két szempont figyelembevétele lehet kedvező a szemléleti és cselekvési egység megteremtése érdekében:

— a mozgalom tagjainak egy része kifejezetten csak politizálni és valahova tartozni kíván, természetesen él benne a nemzeti elkötelezettség, a jobbítás szándéka;

— a Magyar Út Körök tagjainak (leendő tagjainak) másik csoportja viszont inkább szakmai területen szeretne tevékenykedni, nem kizárva az önmegvalósítás igényét.

Hogy a Magyar Út Körök tevékenysége ne legyen csupán külsőségekre vonatkozó, látszatmozgalom, ezért mindenki számára meg kell teremteni a konkrét cselekvési alkalmat, a széles körben elérhető sikerek lehetőségét. Ennek érdekében célszerű lenne, ha már az elején két alapról indulna a szerveződés, így:

— politikai orientáció,
— szakmai orientáció.

Az ún. „szórványtagok" helyzetét is meg kell említeni. Talán levelező tagoknak lehetne tekinteni azokat, akik társak nélkül, csupán önmagukban éreznek indíttatást a mozgalomban való részvételhez. Telefon- és postaszolgálat működhetne, hogy bekapcsolódhassanak.

Azon túl, hogy milyen módon és mértékben adottak az alkotó emberi tevékenység fedezetei és feltételei, másik, nagyon lényeges kérdésnek tekintem a szervezeti kapcsolatoknak, feladatoknak, hatásköröknek és felelősségnek a meghatározását, írásban történő rögzítését. A célszerű mértékű „formalizációt" a helyes vagy elvárt magatartási és cselekvési mód, valamint a tevékenység meghatározása, koordinálása mellett azért is tartom fontosnak, hogy bizonyos állandóságot vigyen a mozgalomba.

A körök működési rendjének kialakításában szerintem is az oldalirányú kapcsolatok kifejlesztése és a hierarchikus kapcsolatok mérséklése lehet a fő cél, nagyobb cselekvési szabadságot adva ezáltal a köröknek és tagjaiknak. Mindennek kialakításáig is szükségesnek tartom, hogy különös hangsúlyt kapjanak az etikai kérdések.

Javaslom egy *Etikai Kódex* összeállítását, melyet a Magyar Út Körök tagjainak kötelezően el kellene fogadni és tevékenységükben érvényesíteni. Vázlatos elképzelések a tartalmára:

1. *A tagságra való jogosultság*

Önkéntes, szabadon vállalt részvétellel a Magyar Út Kör tagja lehet az a nemzeti elkötelezettségű hazai vagy külföldi természetes személy, aki elfogadja a Magyar Út Alapítvány célkitűzéseit, elősegíti azok megvalósulását.

2. *A tagság elkötelezettsége*

A tag együttműködik a Magyar Út szemléleti és cselekvési egységére vonatkozó közmegegyezés kialakításában. Ennek során az eltérő érdekek felszínre kerülése, ütköztetése és egyeztetése mellett tiszteletben tartja a kormány intézkedéseit, elismeri a szakmai álláspontokat.

3. *A tagság megszüntetése*

Ki kell zárni azt a tagot, akit szándékos bűncselekmény miatt a bíróság jogerősen elítélt, továbbá azt, akinek magatartása a Magyar Út Alapítvány célkitűzéseinek megvalósításával összeegyeztethetetlen. A kizárás ügyében az alapítvány kuratóriuma határoz.

4. *Munkafeltételek biztosítása*

A Magyar Út Körök nem vállalhatnak olyan feladatokat (elköteleződést), amelyek kívül esnek a mindenkori környezeti feltételek által meghatározott lehetőségeken, és amelyek számukra összeférhetetlenségi helyzetet teremtenek, vagy amelyekben tevékenységüket visszaélésszerűen használhatják fel.

5. *A közlés, publikálás szabályai*

Mindenfajta közlésnél tekintetbe kell venni az olvasó (hallgató) feltételezhető képzettségét és a tárgyban való tájékozottságának mértékét. Mindenkor közérthetően, világosan kell fogalmazi, a félreértés, félremagyarázás lehetőségét igyekezni kell kizárni.

Szakmai köröknek szánt publikációkban olyan tájékoztatásra kell törekedni, amely az állítások hitelességét és helyességét kontrollálhatóvá teszi. Ismeretterjesztés esetén a közlés (publikálás) a Magyar Út lehetőségeit és határait illetően ne keltsen irreális elvárásokat.

6. *Nyilvános szereplés*

A mozgalom tagjainak mindenfajta tevékenységükben és megnyilvánulásukban arra kell törekedniük, hogy bizalmat és megbecsülést szerezzenek gondolatiságuknak. Lehetőség szerint fel kell lépniük minden olyan megnyilvánulással szemben, amely a Magyar Utat helytelen megvilágításba helyezné, illetőleg kompromittálná.

Végül azt kívánom megemlíteni, hogy — jobb megoldásig — a képviselőházban egy tájékoztató irodát kellene nyitni. Remélem, hogy ezt támogatnák a koalíciós pártok, mert ők is innen meríthetnék a közvetlen információkat a Magyar Út Körök tevékenységéről.

Budapest, 1993. február 8.

Somogyi Zoltánné
Budapest

Tisztelt Csurka István!

Levelem, tartalma alapján, leginkább egy amatőr politikai elemzési kísérletének tekinthető; megírásának és elküldésének indoka az a jövőnkért érzett személyes felelősség, ami egyre többünket késztet megszólalásra.

Mostanában az MDF vezette kormány — ha megkésve is — igyekszik tudatosítani az egyébként nyilvánvaló tényt, hogy gazdasági nehézségeink elsődleges oka az a kegyetlen hiteltörlesztés, adósságszolgálat, ami a kommunista rendszerben felvett és eltékozolt dollármilliárdokból származik. Nem beszélnek viszont arról az erkölcsi-politikai hitelről, amit a választásokon győztes pártok a magyar néptől kaptak, s aminek adósságtörlesztése az ígéretek valóra váltása, a rendszerváltoztatás következetes véghezvitele lenne. Azt hittem, az MDF januári Országos Gyűlése lesz a megfelelő alkalom arra, hogy a népi-nemzeti hitelezők megállapodjanak saját pártjuk kormányzati képviselőivel ennek a törlesztésnek az ütemezéséről. Sajnos ez elmaradt.

Egy demokratikus pártban, amelyben eltérő és időlegesen ellentétbe kerülő nézetek is létezhetnek, a szavazatokban megjelenő döntést mindenkinek illik tiszteletben tartani. Az Országos Gyűlés küldöttei az elnök megerősítésével egyértelműen kifejezték igényüket, ugyanakkor a népi-nemzeti irányvonal képviselőire adott szavazatukkal hitet tettek a magyarság nemzeti érdekeit erőteljesebben figyelembe vevő politika mellett.

Az Országos Gyűlés után bebizonyosodott, hogy ezt az üzenetet az ún. „centrum" nem akarja meghallani, hanem a bukott liberálisokat is magához vonva megkezdte az MDF eredeti szellemiségét következetesen vállaló politikusok szélsőjobboldali címkézéssel való kiszorítását. Kiváló partner ebben a hazai és a külföldi liberális sajtó. Ezek után a Magyar Út Körök megszervezését, erejének felmutatását érzem az egyetlen lehetőségnek a nemzet megújhodásáért tenni akaró emberek összefogására.

Mint az MDF-be hosszú vajúdás után, a párt szótól való irtózás ellenére néhány hónapja belépett tag, különösen megértem a szándékát, hogy ne új párt, hanem mozgalom jöjjön létre. Ennek azonban feltétele, hogy az MDF vezetése ne határolja el magát attól az eszmeiségtől, amelyik tagsága és szimpatizánsai körében a legnagyobb vonzerővel rendelkezik. Ha ez az elhatárolódás megtörténne, a még szerveződő mozgalom választ elé kerülne.

Az 1990-es választások után a vesztes SZDSZ agytrösztje a nagykoalíciót úgy képzelte el, hogy ő adja a szürkeállományt és vállalja az irányítást, az MDF pedig hozza a mucsai tömegek támogatását. Most az MDF-en belül látok hasonló szándékot. A lenézett népi-nemzeti mezítlábasok kellenek szavazati háttérnek, de közben el is kell tőlük határolódni, hogy a választások után egy esetleges új koalíciós házassághoz az MDF a fiatal arának tetsző arcát mutassa. Ezen az esküvőn azonban sokan nem akarunk a násznéphez tartozni.

Olvasói üdvözlettel:
Balezó Zoltán

BAKALLÁR József

Bakallár József életmű-kiállítása és breviáriuma

Száraz fa

A jubiláns alkotó retrospektív tárlata február 25-ig tekinthető meg Hatvanban, ahol megkapta az intézmény Pro Arte érmét. A művész jelentős hazai és nemzetközi sikereket ért el, joggal nevezhetjük a magyar képírás japán nagykövetének. Az elmúlt 25 esztendőben a Kis-Duna színeit és látványát vitte Tokióba, s ott a Csendes-óceán partjainál maga is új benyomásokkal gazdagodott. 1970-ben nyílt meg első japán kiállítása, azóta harminc alkalommal mutatta be önálló anyagát, s a 25. évfordulón, 1995. november 9-én Matsumae Tatsuro szenátor, a japán parlament kulturális szövetsége elnökétől megkapta a Nemzetközi Béke és Kultúra díját. Nem ez az egyetlen magas elismerése: az elmúlt évtizedekben átvehette Banja Luka díszdiplomáját, az egri akvarellbiennálé és a hatvani tájképbiennálé nagydíját, a Pro Kultúra és a Pro Urbe kitüntetést. Művei megtalálhatók szerte a nagyvilágban, magyar múzeumokban és a Japán Császári Udvar Galériájában, Hokkaidó szigetén, Asahikawában, ahol a város díszpolgára lett, Kiuchy Aya textilművész közreműködésével fölavattak a Yukara Ori Múzeumban nagyméretű mozaikját. Itt kisebb Bakallár kollekció az intézmény új állandó gyűjteményének része, és Honoluluban is látható a Pacific Centerben a 150 festményéből létrejött Bakallár Galéria. Murális munkái Kisterenyén, Soroksáron, Hajdúszoboszlón, Tokajban, Bécsben ékesítenek belső tereket. Jelentős egyházművészeti tevékenysége: oltárképeit, seccóit, stációit a debercsényi, az érdi Kármelhegyi Boldogasszony, a Magyarok Nagyasszonya, az érsekhalmi, cserhátszentiváni templomokban csodálhatjuk meg. 1991-től a Vatikáni Kortárs Képzőművészeti Gyűjteményben is van egy alkotása. A Szentatya levélben köszönte meg a művész adományát.

Sokat alkot, s ez is segíti folytonos belső elmélyülését. Sok ezer táblaképe, murális művei egy öntörvényű, izgalmas úton haladó egyéniséget jeleznek, akinek az is fontos, hogy folytonos kapcsolatban legyen a nézővel. Eddig száztizenöt önálló kiállítása nyílt hazánkban, Japánban, Dániában, Németországban. Alkotásaiban szerencsésen egyesül a látvány és a gondolatiság, s bár nagy mesterek ösztönzik (Vermeer és Tóth Menyhért bensősége és a japán ecsetírás természetessége), világa teljesen egyéni, közvetlen és mély. Nemcsak az emberi sorsokra figyel, hanem a természet csodáira is. Ezeket finom jelképiséggel jeleníti meg. Életműkiállítása azt sugallja, hogy a világ fokról-fokra egységesül. Mintha rokonok élnének a Kis-Duna és a Csendes-óceán hullámaiban, akikre ugyanaz a Nap sugározza fényét, s ugyanaz a rejtelmes közeg veszi körül őket. Némelyik képe filozofikus látomás, nagyvonalú, színpompás rajzolata azt jelzik, hogy a földi lét az Örökkévalóság ígéretét hordozza. Hatvanban az életmű-kiállítás megnyitóján örvendeztette meg a művész és felesége a közönséget a kitűnően szerkesztett Bakallár Breviáriummal, mely több mint száz színes mellékletet és több mint harminc művészettörténész, kritikus, politikus és egyházi személyiség véleményét és elemzését tartalmazza Bakallár József művészetéről, amely annak bizonysága, hogy a szépség is a kinyilatkoztatás része.

Losonci Miklós

KRITIKA

Kathleen Ferrier-sorozat a rádióban

Ha valakire, őrá illik a megállapítás: csodálatos hangja volt. Őt hallgatva közelebb kerülünk Istenhez, ez a hang önmagában is Isten-bizonyítás: „csak úgy", véletlenül ilyen hang nem jöhet létre.

A Bartók Rádióban szombat esténként 11 egymást követő alkalommal játsszák le összes felvételeit. Oratórium, Mahler-mű vagy népdal szól, mindegy, aki őt hallgatja, maga is más ember lesz. Ötven éves, kopott, sistergős hangfelvételei olyan kincsei az emberiségnek, mint a világörökség műemlékei vagy a természetvédelmi területek.

Most sem nehéz felismernünk tragikusan rövid életpályája nagyszerűségét. Csak hét évig állt a rivaldafényben, míg 1953. októberében, 41 éves korában gégerákban el nem hunyt. Művészete Európa háború utáni megbékélésének és újjáépítésének kezdetével esett egybe, mikor mindenkinek oly nagy szüksége volt a vigaszra, a reményre és az örömre. Aki az ő előadásában hallja Bach Máté passiójának 47. sz. „Uram irgalmazz..." áriáját, lehetetlen, hogy rá ne érezzen a sok bajon és gyászon is túlmutató reményre és a végső megnyugvásra. Aki az ő előadásában hallja Mendelssohn Éliás-oratóriumát, lehetetlen, hogy ne ragadjanak meg benne az abban felidézett 37. zsoltár szavai:

„Remélj az Úrban és tedd a jót, / akkor megmaradsz földeden és biztonságban élsz. / Az Úrban leld örömed, / s ő betölti szíved vágyait."

Szende Ákos

Két új vidéki folyóirat
VÁRhely és Pannon Tükör

A múlt év folyamán két új kulturális folyóirat jelentkezett a Dunántúlon: az egyik a Sopronban megjelenő *VÁRhely*, amelynek szeptemberben látott napvilágot az 1. és decemberben a 2. száma, a másik a Nagykanizsán, a Zalai Írok Egyesülete kiadásában megjelenő *Pannon Tükör*, amelynek decemberben került utcára az 1. (próba) száma. A VÁRhely a hagyományos folyóiratformátumot követi (ld. Nagyvilág, Kortárs, Holmi, Jelenkor, Tiszatáj), és negyedévente jelentkezik; a Pannon Tükör inkább a győri Műhely és a Magyar Napló alakját vette át, és a tervek szerint két havonta jelenik majd meg. Szép kiállítású és rokonszenves, igényes és ígéretes kiadvány mindkettő, s részben még arculatát és szerepét, szerzőgárdáját és olvasókörét keresi, amelyek nélkül jövője hosszú távon elképzelhetetlen. Ahogy látjuk, az egyetemes értékek fölmutatása, az országosan ismert szerzők közlése mellett mindkettő a helyi eredmények, köztük a helytörténeti és művészi hagyományok felfedezésére, a ma születő művészi termés ápolására és felvirágoztatására törekszik, s mindkettő céljának tekinti a többi művészeti ág, elsősorban a képző-művészet értékeinek bemutatását és méltatását is. Remélhetőleg mielőbb rangos és színvonalas folyóirattá válik mindkettő, és más egyéb vidéki folyóiratokkal együtt tovább csökkentik majd szellemi életünk kóros egyközpontúságának káros hatásait.

(p.j.)

Tóth Sándor:

A Sziget szögletében

Szokolay Sándornak

A stációk magasba vezetnek
Szűkülő ösvényre boruló palást
Védi az éneket
Mit rejtelméből a szív kivált

Zsibongó kő-sorok szálkás holdverésben
Fák kosarában szunnyadó bogárkák
Ébredéskor testőrei lesznek
Névtelen úton — Minden kanyaru-
latnál
Kürt jelez töretlen csillagok
Koronázzák a földi sikátort

A hallgató leány cellájában dalba kezd
(Békesség-ormon szél citerál)
Kezek kapaszkodnak vasszögös övébe
Gledicsia fonódik homlokára
Galamb csőrében olajággal megül
az ablakán

A Sziget szögletében rabként járkál
az Idő
Az áldozat nevét köveken felejti

A muzsikához

A Szent István Kirá

Halálgyár

A Nobel-díjas Elias Canetti A szemjáték című, önéletrajzi kötetében emlékezik meg Dr. Sonne-ről, aki a náci-német sajtó elemzésével már a 30-as évek elején kristályos tisztasággal felismerte Bécsben, mi vár Európára és az emberiségre. Az éles szemű megfigyelőket Magyarországon ma épp olyan dermedt rémület fogja el, mint Dr. Sonnét és a hozzá hasonlóan tisztán látókat a 30-as évek elején. Megdöbbenve és szinte még mindig hitetlenkedve ismerik fel, hogy el akarnak pusztítani bennünket.

A szándékról semmi kétséget nem hagynak. A legjobbak kíméletlen eltávolítása a kórházak éléről, a térítési díjak bevezetése a betegszállításban és a szanatóriumi ellátásban, az ágyszámleépítések, a kórházbezárások, az orvosok és egészségügyi dolgozók elbocsátásai, a gyógyszeráremelések, a fogatlan nemzet programja után a pénzügyi tárca vezetője nemrégen a Duna TV-ben, az államháztartási reformról szólva megemlítette, a háziorvosok javadalmazása aszerint fog történni, hogy hány beteget utalnak be kórházi kezelésre. Ennek az lenne a célja, hogy a jelenleginél sokkal kevesebb beteget gyógykezeljenek kórházban. Az a koalíció azonban, amely ezt szorgalmazza, vagy nem tudja, vagy nagyon is jól tudja, mi lesz ennek a következménye. Hiszen elenyésző azoknak a betegeknek a száma, akik nem kellő indokkal kerülnek kórházba. A háziorvosnak nincs jogosítványa kórházi ellátással egyenértékű kezelésre, ez a hosszú évekig speciálisan felkészített kórházi szakorvosok feladata. Nem nehéz megjósolni, a tervezet keresztülhajszolása után igen nagy lesz annak a kockázata, hogy kórházba már csak azok kerülnek, akik a háziorvos hősies igyekezete ellenére, vagy más okok következtében végállapotba kerülnek, holott tökéletesen meggyógyíthatók lettek volna, ha időben kórházba kerültek volna. Az is teljesen nyilvánvaló, hogy ez az elképzelés új típusú feketegazdasági kapcsolatok kialakulásának is szinte tálcán felkínált lehetősége, kockázata. A koalíció ebben az angol rendszert kívánja utá-

ségérzet nélküli fogyasztói társadalom). Ezek a halál kultúrájának a megtestesítői. Egy már menesztett bankember, Jacques Attali nyíltan meg is fogalmazta, hogy reményei szerint a jövő társadalmában az idős vagy a beteg emberek elpusztítása, az eutanázia természetes beavatkozásnak minősül. Ez a rémlátomás a pénzimádat egyenes következménye: aki nem hoz anyagi hasznot a pénzimádóknak, az elpusztítható.

Megérdemeljük-e ezt a sorsot? E kérdés megválaszolásához előbb további kérdéseket kell feltennünk: milyen keresztények, milyen katolikusok vagyunk; képesek vagyunk-e a szeretetre; valóban tiszteljük-e a krisztusi szeretetparancsnak megfelelően az emberi életet; mennyire merülünk el a bűn struktúráiban? Ha ezekre a kérdésekre keresztény, értéktisztelő válaszokat tudunk adni, akkor fordulhatunk méltó módon szembe a közéleti haláltánc tragikus forgatagával. Ha elmondhatjuk, hogy nem a hatalmat, nem a pénzimádatot támogatjuk titkon életellenes céljaiban, akkor fel kell tennünk a következő lényegbe vágó kérdéseket is: mekkora ma a születések száma Magyarországon, mekkora a születéskor várható élettartam, hányan betegszenek meg és miben, hányan halnak meg és miben, milyen törvényes lehetőségek vannak az ártatlan emberi élet szándékos kioltására, hány életkioltó beavatkozást végeznek, hány rokkant van, mi rokkantságuk oka, mekkora a népesség lélekszámának növekedése vagy csökkenése? Ameddig bármilyen politikai és kormányzati hatalom ezekre a kérdésekre csak a pusztulásra, a bűn struktúráira, a halál kultúrájára jellemző adatokkal tud válaszolni, addig nem számíthat a vallásos, a keresztyén, a keresztény, a katolikus, és a nem-vallásos, de életigenlő, jóérzésű emberek támogatására. A legfontosabb kérdéseket azonban magunknak kell föltennünk: Merünk-e tenni az élet kultúrájáért? Vállaljuk-e a harcot a halál kultúrája ellen?

Dr. Miklós Péter

Szolgálat vagy szolgáltatás az orvosi munka?

Tatabányai kollégáim nemrég a fenti címen rendeztek fórumot. A hatalmas érdeklődés jelezte, jól gondolták, ennek a kérdésnek a helyes megválaszolása napjaink orvoslásának egyik legfőbb morális kihívása.

Kritikus helyzetbe jutott a magyar egészségügy, a betegek éppúgy, mint mi, akik gyógyításukra felesküdtünk. Tudjuk, folyamatosan csökken a nemzetgazdaság teljesítménye és tapasztaljuk, hogy embertársaink szemében az egészség nem érték. Sajnos, maga az emberi élet sem. Nem csodálhatjuk tehát, hogy egyre elviselhetetlenebb terhet ró az ország egészére a jól-rosszul megszervezett egészségügyi ellátórendszer fenntartása. Elviselhetetlen számháború folyik. A gazdasági szakemberek és a sajnálatosan alulfizetett orvosok egy része, úgy gondolják, minden gond megoldódik, ha a megromlott egészség helyreállítását szolgáltatásnak tekintjük, amelynek éppen úgy forintban kifejezhető ára van, mint bármely más szolgáltatásnak, akár az autónk megjavításának vagy az ágynemű mosatásának. E szemlélet jegyében az orvos sem tenne mást, mint hogy meghatározott fizetség fejében áruba bocsátja tudását és a rendelkezésére álló gyógyító arzenált.

A már említett fórumon résztvevő több száz kollégám elvetette ezt a szemléletet és egy emberként tett hitet amellett, hogy a gyógyítást szolgálatnak tekinti. Mivel gondolnunk kell a kétezer éve született Kisdedre, aki új parancsolatot hozott, a szeretet parancsát. Sokan mondják, egyedül a paraszolvencia őrzi a magyar egészségügy működőképességét. Nem hiszem. Szerintem kollégáim tudása és a szeretet parancsa, amelyet nevezhetünk lelkiismeretnek, erkölcsi tartásnak is.

„Szeresd felebarátodat, mint magadat!" A beteg embert, mert elesett és kiszolgáltatott, ennél kicsit még jobban kell szeretnünk. Segítséget vár, valami olyat, amit önmagának nem tud megadni. Ha kell, mint a jó lelkipásztornak, nekünk, orvosoknak — egészségük érdekében be kell avatkoznunk betegeink életvitelébe, akár értékrendjébe is. Nem véletlen, hogy néha együtt emlegetik a papot és az orvost, mint akik mellettünk állnak életünk két legszentebb mozzanata során: születésünk és halálunk pillanatában.

„És ha jövendőt tudok is mondani és minden titkot és minden tudományt ismerek is, és ha egész hitem van is ugyanannyira, hogy hegyeket mozdíthatok ki helyükről, szeretet pedig nincsen énbennem, semmi vagyok" — írja Pál apostol a korinthusiakhoz. Nekünk orvosoknak is szól az intelem: szeretet nélkül semmi sem sikerülhet.

Dr. Gógl Árpád
A Magyar Orvosi Kamara elnöke

Egy családorvos mindennapjai

A szeretet-valuta sosem fogy el...

Dr. Margittay Erzsébet családorvos Budapesten: olyan körzetben, ahol rengeteg munkásember él. Sok az alkoholista, a munkanélküli, a fővárosban ragadt egykori szabolcsi ingázó. Sokuknak a világnézete ellentétes a huszonöt éve itt gyógyító

hetünk örömet neki, ha rányitjuk az ajtót.

A testi bajok gyakran vezethetők vissza lelkiekre. Ezt mennyire fogadják el a betegei?

— Legtöbbször elfogadják. Különösen, ha az orvosnak van türelme meghallgatni őket a családi életükről, gondjaikról, magányukról. Az egyik nap egy részeg nő összevitatkozott valakivel a váróban. Behívtam, elkezdtem beszélni vele, pilla-

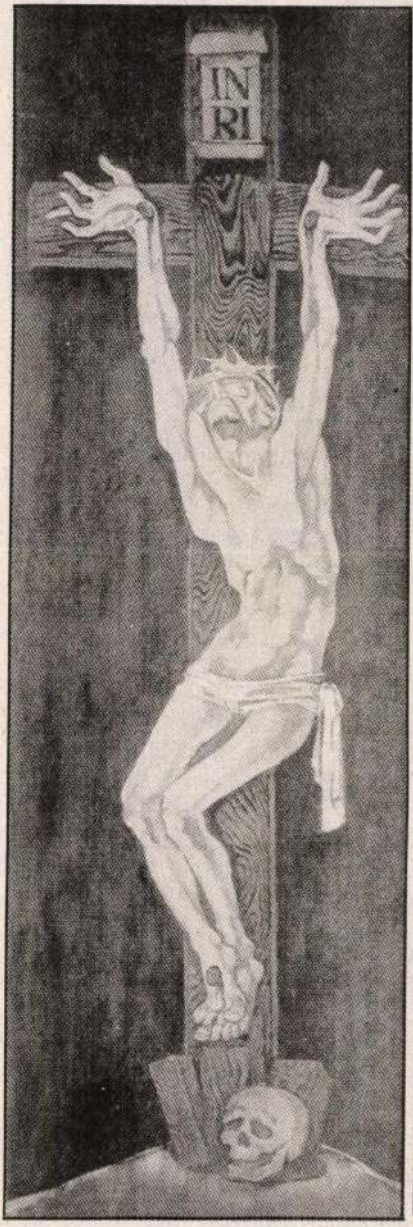
INRI

hatók alatt sikerült leszerelnem, hiszen tizenöt éve ismerem. Az influenzájával jött, de látszott rajta, valójában az a baja, hogy elverték. Utána bejött a fiatal lány, akivel összeszólalkozott. Ő lelkileg azért sérült, mert az anyja iszik, és nem törődik vele. Beszélgettünk, aztán a lány teljesen megszelídülve ment el, s az volt az érzésem, hogy ezek után az anyját is másképpen nézte kicsit.

Reggelente, amikor fölkel, soha nincs kétsége afelől, hogy képes-e a gyógyítást folytatni?

— Tudom, egészen biztosan tudom, hogy magamtól nem vagyok képes gyógyítani. A hitnek óriási a szerepe: mert minden áldott nap, minden alkalommal be kell ismernem az Úristen színe előtt, hogy nem vagyok tökéletesen képzett, nincs meg minden lehetőségem sem a gyógyításhoz, s ehhez jön az én pillanatnyi emberi gyöngeségem... Egészen biztos, hogy hibákkal gyógyítok, mint ahogy az is, hogy önkéntelenül megbántok embereket. A hit segít abban, hogy mindezt belássam, ne tagadjam le magam előtt és az egészet odategyem Isten elé. Tisztában vagyok persze azzal, hogy nagyon sokszor sikeresen gyógyítok. Az orvosnak egyébként el kell viselnie azt is, hogy a beteg felnéz rá. Ezt úgy kell megélni, hogy az ő felnézése Istenre nézés legyen — rajtam keresztül. De én is felnézek a betegre, nem pedig le, mert ő is egy csoda. Igenis vannak epizódok az életben, amikor tetten érhető, hogy minden ember valóságos csoda.

Szulyovszky Csaba

Bakallai Jaief

Losonci Miklós (1929-)
Bakallár József, a Kis-Duna festője / Losonci Miklós. – [Bp.] : [XX. ker. Tcs.], 1981 [!1985]. – 55 p., XII t.fol. : ill., színes ; 20 cm. – (Pesterzsébeti múzeumi füzetek, ISSN 0237 – 3254 ; 1.)
Deutschsprachige Zusammenfassung. – Résumé en langue française. – Summary in English. – Példányszám: 1000
ISBN 963 03 2247 1* fűzött : 20,- Ft
Bakallár József (1940-)
75(439)Bakallár J.

A lap a Művelődési és Közoktatási Minisztérium
és Budapest Főváros Önkormányzata támogatásával készült.

744.426.5:006.72(075.8)

3210.
Magyar Sándor
A szabványos ábrázolás alapjai : Közép- és főiskolák számára / Magyar Sándor. – 2. jav. kiad. – Bp. : Szabvk., 1985- . – 29 cm
ISBN 963 402 415 7
2., Gépgyártástechnológia. – 1985. – 42 p. : ill. – (Szabványosítási szakkönyvtár, ISSN 0324–7287 ; 30.)
Példányszám: 3000
ISBN 963 402 416 5 fűzött : 23,- Ft
744.426.5:006.72(075.8)

Magyar Nemzeti Galéria kiadványai → 140.

A **Magyar** Nemzeti Galéria régi gyűjteményei (angol) The Hungarian National Gallery : The old collections → 141.

A **Magyar** Nemzeti Galéria régi gyűjteményei (német) Ungarische Nationalgalerie Budapest : Alte Sammlung → 142.

3211.
A **magyar** rajzművészet mesterei / Magyar Nemzeti Galéria. – 1- . – Bp. : MNG, 1985- . – 23 cm

MŰVÉSZET és BARÁTAI

■ A Művészetbarátok Egyesületének (alapítva 1973.) füzetei/39. ■ Ára: 120.- Ft ■
■IX. évfolyam 2. szám ■ 1999. március-április ■ Tagoknak tagdíj ellenében ■

Kornis György

Miért fontos a művészet?

Az ember történelmének korai kezdete óta nem tudott művészet nélkül élni. Nem akarok részletekbe merülni, de miután áttekintésről van szó, meg kell említenem a legkorábbi leleteket (pl. Altamira) ahol világosan látható, hogy az ősemberben képzőművészeti indíttatás volt, melyhez természetesen hozzájárult az ábrázolt hatalmas ellenféltől való félelem (pl. mamut) és a táplálékért való küzdelem és az aggódás is.

De tudunk az írott történelem előtti korokból a közös éneklésről – a munkadalokról – amellyel az emberek kedvet csináltak maguknak a munkához. A vándor dalnokokat bátran tarthatjuk az információ, a sajtó korai őseinek.

A sok ezer éves maya, vagy egyiptomi leleteken található rajzok, festmények vagy domborművek szemléltető képet nyújtanak a kor szokásairól, történéseiről, ruházatáról, társadalmi felépítéséről, stb. A hieroglifák vagy írott kövek már irodalmi élményt adnak a kései korok olvasóinak, nem szólva a görög-római literatúráról. Azután következett több évszázad, amikor a művészetek csak az uralkodó osztálynak adtak információt. Az ifjú herceg festményről ismerhette meg a távoli országban kiszemelt menyasszonyt, vagy annak kastélyát, vagy az azt övező tájat, esetleg várost és még sorolhatnám.

A dalok szájról-szájra jutnak tovább és ha a múló századok változtatnak is rajtuk, valami mégis megmarad az ős-eredetiből.

A festmények valamint a (sokszorosító) grafika segít távoli országoknak egymást megismerni, ehhez járul a szerzetesek által írt könyvek sokasága, amely évszázadokig teljesen nemzetközi volt, hiszen a nyelve latin volt. Azután az egyházi művészet! Hány évszázadon át töltötte el az embert csodálattal, művészeti remekeivel. Később a felvilágosodottság olyan művek létrejöttével segít a múlt megismerésében, melyek sokszínűségükkel és kvalitásukkal még az adott kor érzetét is tükrözik.

Itt nagyon jelentős kérdéshez érkeztünk: tudniillik a kvalitás és a korérzet, ezek a művészet legfontosabb alkotó elemei. A művészetnek ugyanis elsőrendű érdeke, hogy üzenetét a legmagasabb színvonalon fogalmazza meg, mert különben nem hagy üzenetet az utókorra. Egy eseményt egyszerűen elmondani, maximum az anekdota szintjén marad; hogy művé váljék, ahhoz kvalitásra és igazi írói előadásmódra van szükség. Ezt röviden tehetségnek nevezik. A tehetség az előadás színvonala, a tudás – (ami nem feltétlenül iskolát jelent, megszerezhető önerővel is) elengedhetetlen összetevője a MŰNEK!

A 18-19. század jelentős eseménye: a szellem egyre szabadabbá válása. Majd megjelenik a műkereskedelem. Nagy lépés ez a tekintetben, hogy a művészet nagyobb tömegek számára lesz elérhető. A nagy műgyűjtemények, múzeumok már korábban létesültek, de a lakások részévé csak a műkereskedelem, a könyv-, (és később) a kottanyomtatás tehette a műalkotásokat.

Közben egyre erősödik a kontroll. Akadémiák, zsűrik, műbírálók őrködnek az alkotások minősége fölött. Természetesen el-el jár fölöttük az idő és újabb irányzatok válnak hangadóvá.

Bármiről szólhatnak ezek az alkotások, a fontos az, hogy hogyan hatnak, milyen a kvalitásuk.

A 19., majd a 20. század technikai fejlődésével – fotó, film, televízió, stb. – nagy zavart okozott a művészetben. A képzőművészet

Szent férfi mozaikja a thesszaloniki Hagiosz Georgioszból. V. század

elvesztette dokumentációs szerepét és azóta is keresi a helyét. A műkereskedelem vészesen csúszik a kereskedelem felé. Megingott az értékítélet. Művészeti irányok forognak körbe-körbe. Nyolcvan évvel ezelőtti irányzatok, – mint dadaizmus, vagy l'art d'object – keltek új életre más néven – pl. performance, vagy installation. Egyszóval nagy a zavar.

Az ember nem tud meglenni művészet nélkül. Elképzelhetetlen, hogy a társadalom legszélén álló ember ne hallgatna zenét (rádió), ne nézne televíziót, amely a művészetek minden ágát magába foglalja, vagy ne tartana festményt, vagy valamely plasztikát lakásában. Csak mellékesen jegyzem meg, hogy láttam beduin sátorban televíziót, képet és gyönyörű maszkot, fafaragást. Magyarországon a legkisebb kunyhón is van TV antenna.

A legfontosabb az, hogy a műalkotás minősége ne sérüljön. A művészet környezetének, – zsűri, művészettörténész, kritikus, stb. – óriási a felelőssége abban, hogy a művészetet a legnehezebb időkben is megóvja az értékvesztéstől. Az új irányzatokat pedig támogassa, ha látja, hogy azok mélyről jövő, másképp ki nem fejezhető érzeteket és kvalitást hordoznak.

(Megjelent a Magyar Művészeti Fórum 1998. szeptemberi számában.)

Babalán József

Gergely Mihály

A színeivel igéző Bakallár József

Soroksáron született 1940-ben. A művészet tudnivalóit Ilosvai Varga István szabadiskolájában kezdte gyűjteni, 1954-től folytatta a Képzőművészeti Gimnáziumban. 1963-ban kapta meg diplomáját a Magyar Képzőművészeti Főiskolán, ahol Fónyi Géza, Barcsay Jenő voltak a mesterei, de sokat tanult Bernáth Auréltól, Szőnyi Istvántól, Márffy Ödöntől is. Amellett, amit addig már magába szívott a hatalmas természeti világ felülmúlhatatlanul gazdag, varázsos szín-szimfóniáiból. Ismereteit tovább gyarapította az 1970-ben érkezett első meghívás Japánba, egy Tokióban megrendezendő, önálló tárlatra. A váratlan sikerű bemutatkozást azóta harmincvalahány követte a messzi országban, ahol ma két állandó Bakallár-gyűjtemény is van. Számos tanulmányutat tehetett Európa országaiban. Növekvő teljesítményét díjak, kitüntetések is követték. Többségükre a sokezer éves kultúráját ma is őrző Japánban érdemesítették, ahol mesterkurzusokat tart, kétévenként kiállítani és tanítani visszatér.

Nyilván nem véletlen, hogy külföldön nagyobb az ő művészi rangja, kitüntetésekkel való dekoráltsága is, mint itthon. Bizonyára részes ebben a természeti világ külső s belső befogadásának és ábrázolásának rokonsága. Bakallár színei elbűvölő, igéző színegyüttesei majd minden festményén elárulják a lelki-szellemi rokonságot, mely egy európai kultúrában felnőtt mestert megragadóbbá, sokoldalúbbá teheti; festményeit, akvarelljeit, rajzait egyaránt.

Milyen is Bakallár festői világa? Milyenek olajképeinek és akvarelljeinek színei, színharmóniái? Milyen az atmoszférájuk? Melyek a meghatározó stílusjegyeik? (Elég ha jelzésül csupán néhány itteni képét ajánlom figyelmükbe: Télcsend, Cserhátfalu, Rőt naplemente, Korintos, Hullámtarajlás, Nádasban, Halászlány, Forróság, Világgá ment Édesanyám.)

Mindenekelőtt s mindjárt összegzően bátorkodom kimondani, hogy Bakallár színvilága valóban egyedi a mai magyar piktúrában. Igazán megilleti tehetségét s teljesítményét az originális minősítés. Anélkül találta meg egyedi színvilágát, hogy a közönség elé tárt művein felfedezhetnénk a pálya elején bizonyára nála is elmaradhatatlan keresés, kísérletezés sokaknál durván árulkodó jeleit. Mint az utóbbi évtizedekben ennek lehangoló következményeit bőségesen tanulmányozhatjuk festészetünk számtalan művelőjének munkáin. Bakallár képeinek színvilágában jelen van a szivárvány hét alapszíne, de színenként tíz vagy annál is több árnyalatával; összetettségükkel hatnak az általa megteremtődő képi világban. Mindennek élményinspirátora föllelhető, kideríthető a természet végtelen tárházában, melynek ötletes változatosságait, színek és formák káprázatosságait, elemi erőit eddig egyetlen művész sem volt képes felülmúlni, fantasztikusnak vélt produkcióival lepipálni, hatálytalanítani. Bakallár tehát nem is veszkődik efféle csacskasággal, nézősokkolásokkal – csupán egész alkatából, habitusából, világlátásából fakadóan – mert el ne hallgassuk emberi s festői mivoltának más jegyeit sem! – a szelídség, jóság, természet- és emberszeretete, és az értük s róluk való látványainak újrateremtésében a természeti Szépet és Erőt lehetségesen magasabb szférába emelő testi-lelki hódolatát örökíti meg.

Kedves, öreg barátja, a túl késve felfedezett, ugyancsak eredeti színvilágú Tóth Menyhért, a kezdeti sokszínűségből végül a fehér hihetetlenül gazdag árnyalataiban alkotó barátja írta neki egy üzenő cédulán: *"A rácsodálkozást formákba, színbe és kompozíciókba foglalni – ez igen! Boldogan köszöntelek! T. Menyus.*)

Magam is a Bakallár műveknek e meghatározó jegyeit említettem az eddigiekben: a világra való folyamatos rácsodálkozás örökifjú képességét, a jóságnak, az alkotó tehetségnek az

Bakallár József: Vetkőző

emberi erények elsői közé helyezését. A Bakallári színvilág különleges értéke, hogy hosszas, türelmes érlelés után teremt magának egy csakis őt meghatározó színsort s árnyalatait. Mint az embervilágot és annak tragikus történeteit, alakjait hazai piktúránkban ugyancsak egyediként festő, az Alföldön lakó Somogyi Győző. S ahogyan megteremtette inkább mesebeli állatfajokkal benépesített tájait, a festészetünkben eddig ismeretlen színek kikeverésével a Somoskőújfalun élő Földi Péter.

Bakallár jobbára tájképeket fest. Kis-Dunát és Óceánt, ismerős falukat, házakat, templomokat, fákat, ritkán felbukkanó emberalakokkal, madarakkal, állatokkal, de e művek vitathatatlanul magas színvonalú folytatói a múlt század elején Barabás Miklóssal kezdődő nemzeti festészetünknek, gyarapítói a máig élő s élni akaró irányzatnak. Amelyet a tragikus históriájú századunk elején Franciaországban elindított avantgard, ma posztavantgard, az utóbbi évtizedekben egészen a reduktívizmusig, minimal artig, a non artig: a tárgynélküliségig, a természeti és emberi szépség kitagadásáig, az embernélküliségig eljutott stílusok művelői, legfőként a leginkább felelős esztétái Bakallár és hasonló kvalitású társai művészetét hogyan is értenék?!

Bízom benne, hogy a hatvanadik évéhez közeledő Bakallár mester ezzel a szülőföldjén vállalt mostani kiállításával sokak számára teszi lehetővé ellenőrizni az általam kifejtett véleményt. Miszerint egyedi színvilágával és mesteri tudásával, teljesítményével a kortársi magyar festészet legelsői között kell őt látnunk.

Kívánom néki a késlekedő elismerést, s még sok munkás esztendőhöz jó egészséget!

A kiállítást ezennel megnyitom! Kérem, ha az idő rövidsége miatt csak futólag is, de fedezzék fel a Bakallár-művekben mindazt az egyedi szépséget s a festett világ sajátos lírikusát, amire figyelmüket felhívni igyekeztem.

(Elhangzott a soroksári Galéria '13-ban megnyílt kiállításon, 1998. október 16-án.)

Bakallár József

Názáreti kápolna Soroksáron

A főváros XXIII. kerületében, Soroksáron szenteli föl Paskai László bíboros, prímás, Esztergom-Budapesti érsek a Szeretetszolgálat Názáret Otthona kápolnáját, benne Bakallár József szárnyasoltárát szeptember 8-án. Zalán Katalin, az Irgalmas Nővérek Társasága tartományfőnöke és Virányi Ottó kanonok kezdeményezésére jött létre az új imaotthon, ők kérték föl Bakallár József festőművészt új, szakrális alkotásának megvalósítására. Seccói, stációi és murális munkái közül a művésznek ez a tizenegyedik evangéliumi tárgyú műve.

A figyelmesség külön jele, hogy az otthon idős lakóinak Jézus születését festette meg, az örök érvényű betlehemi jelenetet, ahol Mária és József, a pásztorok és királyok együtt ünneplik a Megváltó születését, aki ácsolt asztalon, élő Oltáriszentségként tündöklik a kép központjában. A szózatot a kezek árnyalt rajzolata jelzi; a két bárányból és a nyolc emberből álló csoport körkörös glóriaként fonja körül a gyermek Üdvözítőt. Óvó tekintetek vigyázzák az asztalbölcsőn fekvő Krisztust, aki fényességével hitet és reményt sugároz a világnak. A kezek lobogásában áhítat, odaadás és ragaszkodás, és a kezek érzékeltetik, hogy az értelmes létezés lehetősége született meg az Isten Fiában. Szelídség áramlik a visszafogott színrendben, a nagyvonalú vonalvezetésben. Megnyugvást, biztatást áraszt ez az összetartozó társaság, az Örökkévalóság ígéretét hordozó Názáreti. Páratlanul szép az egyiptomi menekülés az érett égitesttel és az igyekvő szamárral, s az az evangéliumi színhely, ahol az ifjúvá serdülő Jézus szerszámot ragadva segít Szent Józsefnek. E színes csönd a szeretet örömhírét közli mindazokkal, akikre rászakadt az öregség. Fegyelmezett és megszerkesztett mű közvetíti a boldogító áhítatot, mert Bakallár József az a művész, aki „ecsettel is tud imádkozni", — ahogy Pálos Frigyes, a hatvani prépost-plébános mondta cserhentszentiváni Corpusának megszentelésekor.

Losonci Miklós

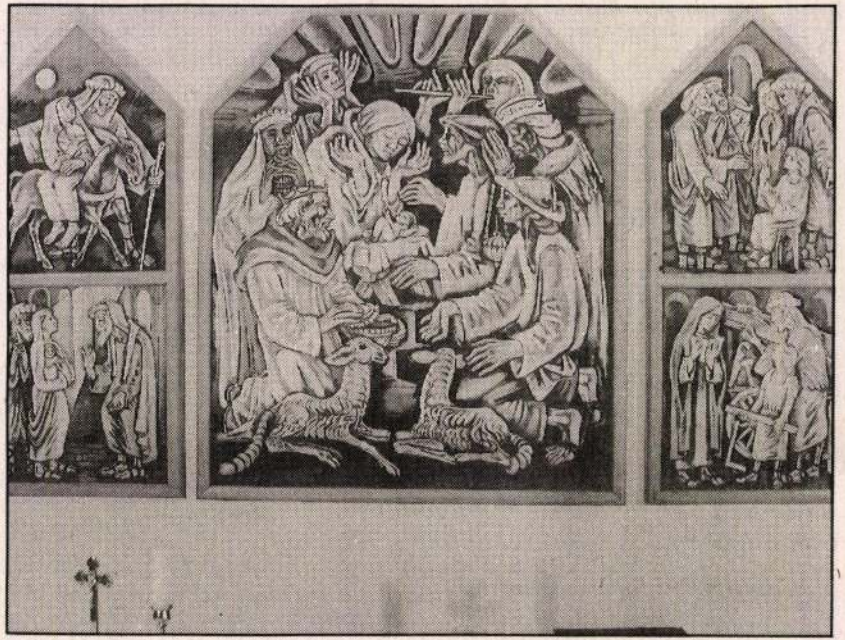

Kormos István:

Catholica 2000 KATOLIKUS UTAZÁSI IRODA

ŐSZI ÉS TÉLI ZARÁNDOKUTAK

ÚJ! ZARÁNDOKÚT LOURDES-BA repülővel Keszthelyi Ferenc váci püspök vezetésével okt. 12—14. ..... 44300,— Ft

SZENTFÖLDI ZARÁNDOKÚT szept. 21—28., okt. 19—26., nov. 16—23. dec. 21—28. ..... 99000,—Ft

SZENTFÖLD HALADÓKNAK okt. 5—12. ..... 106800,— Ft

IZRAEL, JORDÁNIA okt. 17—26. ..... 157000,— Ft

RÓMA—ASSISI okt. 6—12. ..... 41400,— Ft

SZENT FERENC NYOMÁBAN (7 nap busszal)
Padova—Assisi— La Verna hegy—Gubbio—Spoleto —Fonte Colombo—Gteccio—Perugia
Dr. Szilárdffy Zoltán művészettörténész paptanár vezetésével okt. 2—8. ..... 40500,— Ft

ITÁLIAI SZENTEK *(11 nap busszal)* Padova, Siena, Assisi, Orvieto, Róma, Cascia, Norcia, Monte Cassino, Pompei, Nápoly, San Giovanni Rotondo, Loreto, San Marino, Ravenna szept. 18—28. ..... 67400,— Ft

LOURDES (8 nap autóbusszal) okt. 7—14. ..... 43600,— Ft

MARIAZELL ÉS BURGERLAND *(2 nap autóbusszal)* szept. 20—21. okt. 11—12. ..... 5500,— Ft

CSÍKSOMLYÓ okt. 20—24. ..... 17200,— Ft

SZENTFÖLD—SINAI FÉLSZIGET Rózsa Huba prof. lelki vezetésével *(10 nap repülővel és busszal)* nov. 7—16. 134000,— Ft

MÁLTA —SZICILIA(8 nap repülővel, autóbusszal) okt. 17—24. ..... 99500,— Ft

KÖRMEND—GÜSSING Batthyány-Strattmann emléktúra okt. 17. ..... 1650,— Ft

Jelentkezés: 1023 Budapest, Árpád fejedelem u. 8. (Komjádi uszodánál) Hétfőtől péntekig 9 és 17 óra között. Tel.: 212-0330; 212-4436; fax: 212-0331

MAKROVILÁG

MAKROVILÁG UTAZÁSI és ZARÁNDOKUTAZÁSI IRODA
1091 Budapest, Üllői út 11—13.
Telefon: (36-1) 215-0636; fax: (36-1) 215-2570

ELSŐSZOMBATI KILENCED:
Máriakönnye (Vodica) okt. 7. 900,— Ft
Csatka: nov. 4. 800,— Ft

ZARÁNDOKLATOK
Padova—Loreto—San Giovanni Rotondó—Róma okt. 6—12. 24950,— Ft
Lourdes—Garabandál—Santiago De Compostella—Fatima—Zaragoza okt. 18—28. 44990,— Ft
Körutazás a Szentföldön gazdag programmal okt. 19—26. 89950,— Ft
Velence—Loreto (októberi litánia)—San Marino okt. 6—8. 9665,— Ft
Mariazell szept. 17. 1850,— Ft
MELK apátság—WACHAU okt. 11. 1950,— Ft

NAGY HITTANKÖNYV VÁSÁR

A SZENT ISTVÁN TÁRSULAT
1995. augusztus 28-tól október 6-ig egyedülálló méretű hittankönyv vásárt szervez.
Az előző évek tapasztalatai azt bizonyítják, hogy a papok és hitoktatók csak nehezen tudják beszerezni az oktatáshoz szükséges kellékeket, ezért a vásár ideje alatt

Németalföld a barokk orgona szülőhazája. Hollandia a digitális hangmintákkal működő orgonáé.

JOHANNUS

A világon egyedülálló választékkal, korhű hangminőséggel, legendás megbízhatósággal, szolid árakkal várjuk érdeklődésüket bemutatótermünkben:

SPEED-EX Kft. a Johannus Orgonagyár magyarországi képviselője.
1056 Budapest, Irányi u. 17. III. 1.
Tel./fax: 118-0768; 118-0191
Kívánságára helyszíni akusztikai felméréssel, szaktanácsadással segítjük megrendelőinket!

HITTANKÖNYV SOROZAT

1. o. Jézussal ..... 95,— Ft
Kifestő ..... 35,— Ft
2. o. Ilyeneké az Isten Országa ..... 65,— Ft
3. o. Jézus, a mi életünk ..... 95,— Ft
Vezérkönyv (2—3. o.) ..... 160,— Ft
Elsőáldozó leszek *(rajzos munkafüzet)* ..... 35,— Ft
Az ABC-gyerekek ..... 30,— Ft
4. o. Találkozásaim Jézussal *(liturgia)* ..... 95,— Ft
5. o. Régtől szólt hozzánk az Úr ..... 95,— Ft
Jézus evangéliuma ..... 95,— Ft
6. o. Krisztus tanúi a történelemben 105,— Ft
Feladatok (Krisztus *tanúihoz)* .. 30,— Ft
7. o. „Aki hisz üdvözül" ..... 105,— Ft
8. o. „Tartsd meg a parancsokat!" . 105,— Ft
Bérmálkozóknak „Jöjj Szentlélek!!" ..... 33,— Ft

Ezekben a hetekben jelenik meg:
Feladatok (az Ószövetséghez)
Feladatok (az Újszövetséghez)
Vezérkönyv (az elsős hittankönyvhöz)
Megrendelhető:
Püspökség Gazd. Hiv. Pécs
Pf. 113. 7601. (Véménd nem szállít)

1021
Bakallár József
Fatómüvé.

1982. szeptember 1o. 3.Müsor 12,55 Vgné

Pillanatkép

/A müsor eleje nincs felvéve/ .... igazgatónak mi tetszik a legjobban a szállodában?

- Az alapkő letétel után néhány hónappal , ha nem is az építésben, de az alapitásban nekem is részem van, az egész szálloda közel áll hozzám. Talán azt tudom mondani, hogy az a belső udvar, ami a pesti embernek is, és a nálunk megfor duló külföldi vendégnek nagyon tetszi,k, ez áll a szivemhez a legközelebb.

- Ez a gyönyörü repülő, amely ott függ a belső udvar tete jén.

- Ennek az udvarnak a szépségét a 3o méter belső magassága, a sok zöld növény, az ittlévő szökőkut, a panoráma liftek, és nem utolsó sorban az itt elhelyező repülő adja. Egyébként Zalavári Lajosé volt az ötlet, hogy valamilyen formában a repülést kellene szinbólizálni a szállodában, a repülésnek a szervét az idegenforgalomban. És erre egy Oltarmay repülő nek az eredeti méretben elkészitett modellje került.

- A szállodaigazgatónak ritkán nyilik alkalma vagy ideje kiállitást nézni. Dehát, hogyha a saját házában, annak folyósóján sorakoznak a képek, ak falon, akkor talán megmegáll előttük egy picit. Sőt lehet, hogy első volt?

- Hát, ha nem is az első voltam, de gondolom az elsők egyi ke, akik a Bakkalár József által rendezett kiállitást megnézték a szállodában. Én ugy gondolom, hogy ez a kiállitás a szálloda vendégei és a szállóba betérők részére egyaránt érdekes szinfoltot jelentenek. A magunk módján szeretnénk hozzájárulni ahhoz, hogy a külföldiek, akik meglátogatják ha zánkat, többet tudjanak meg a magyar kulturáról. Szombatesténként a szálloda vendégei és az ide betérők részére egy-egy órás különféle zenei müfaju programokat adunk, tán cosokkal. Volt már nálunk a népzene néptánccal, volt nosz talgikus, századeleji zene, ehhez illő táncokkal, szándékunkban áll az ősz folyamán népmüvészeket behozni a házba, akik a szállodai hallban a vendégek előtt fafaragást, himzést, esetleg pingálást, esetleg korongon különféle tárgya kat készitenének, ami ugyancsak hozzájárul ahhoz, hogy a Hait Szállodáról ne csak azt mondják, hogy ez egy szép épület a Dunaparton, hanem ott történik, az is egy olyan dolog, amiért érdemes oda elmenni.

- Bagallár józsef festőművésszel kiállitáson találkoztunk.

- Igen, ez egy próbatétel volt számomra is, hotelban kiállitást rendezni, pláne egy ilyen belső térben, ahol egy kis tévedéssel, könnyen leltári tárggyá válhatnak a képek. Itt valóban nagyon nehéz kiállitássá változtatni a tárlatot, mégpedig akkor is nehéz, hogyha van külön informátora a kiállitásnak. De nekem ez mégis nagy tanulság ez a kiállitás, mert egy nagyon érdekes dolgot már az első nap tapasztaltam, hogy amikor kötetlenül beszélgetnek az emberek a képek előtt, amikor ugy nézik, hogy egyuttal mondjuk egy kávét is ihatnak a kép nézése közben, akkor elszóljak a legnagyobb igazságokat. például: megállapitotta az egyik német vendég, hogy jé, az a magyar festészet és mondjuk a német vagy a francia festészet között, mint az ételeik között. Az egyik az nagyon sok füszert használ, és eléggé nehéz, első pillantásra nem is befogadható talán. Meg kell szokni. Még például a francia, az nagyon könnyü étel, ugy a festészetük is sokkal könnyebb. Ez énnekem azért a szakmai szempontból nagyon nagy tanulság. Elviheten magammal a müterembe, és a későbbiekben talán az arculata is változhat a képeknek. Ami nekem nagyon nagy tisztesség, hogy , és egy kicsit a hiuságomnak is jólesik, hogy szeretek első lenni. Na most velem kezdett ez a szálloda. Nagyon sok külföldi kiállitásom volt már, tapasztalataim is voltak. Mindent itt a belső emberek elfogadtak, és csodálatomra, nagyon felgyorsult a káprázatuk, mindenben nagyon segitettek. Ennek köszönhető, hogy különösen az esti órákban, amikor a vendégek igazán itt töltik a legtöbb idejüket, akkor a képek körül nagyon elektromos a levegő.

- Bakallár józsef festőművésszel és Kovács Istvánnal, az ~~Atrium Hotel~~ igazgatójával beszélgetett Juhász Judit.

- - -

Bakallár József

„Esté"

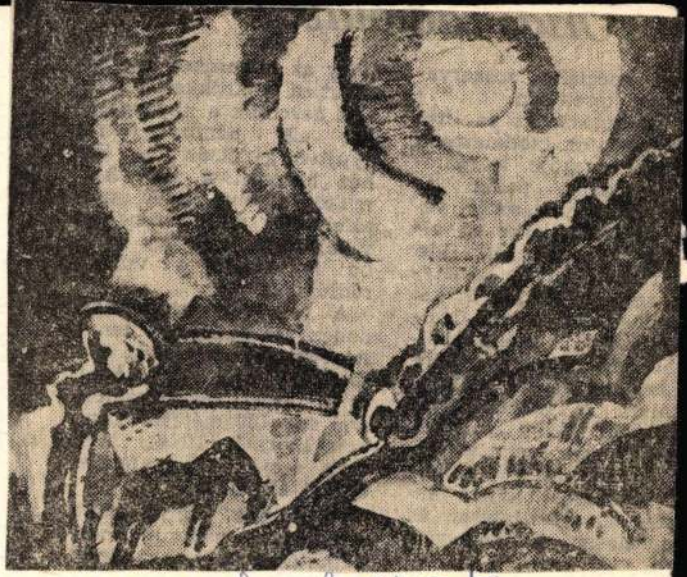

Lasovci Miklós: Minden hely vila ghozpont
Népszava, 1976. április 10 - 7 oldal.

Bakallár József

XX. kerleti Zalkaháté ált. isk.-ban levő
mozaikjáról készült
felvételek illusztrálják (rövid ismertétessel)

a Budapest c. folyóirat 1971. 1o. számát
31. l

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1987 8
POSTÁS DOLGOZÓ

/1021 Bakallár József

Emlékeztető — Vietnamra

Bakallár József mozaikja

1963. augusztus 4. emlékezetes történelmi dátum az emberiség, a világ békeszerető népeinek, különösen a vietnami nép életében. A Tonkini-öbölben lezajlott provokáció után az Amerikai Egyesült Államok — megszegve az 1954. július 20-i Genfi Egyezményt — megkezdte légitámadásait a Vietnami Demokratikus Köztársaság ellen. Azóta az amerikai agresszió állandóan fokozódott és jelenlegi folyamatában is egyre nagyobb méreteket ölt.

Egy bátor, hősies nép védi hazáját, szabadságát immár negyedik éve az imperializmus rabló, gyarmatosító törekvéseivel szemben. Az Amerikai Egyesült Államok háborús politikusai, akik kegyetlen és véres módszereikkel elődeiket, a japán és francia gyarmatosítókat is felülmúlják, egyre inkább elszigetelődnek ebben a részükre szégyenletes háborúban. Imperialista szövetségeseik között, még a NATO-n belül sincs meg az egységes állásfoglalás, sőt, saját népük, az amerikai nép is elítéli és sorozatos tüntetéseken tiltakozik az amerikai agresszió ellen, követeli annak haladéktalan beszüntetését.

Vietnam népe nincs egyedül szabadságáért vívott harcában. A szocialista országok, élen a Szovjetunióval, minden anyagi és erkölcsi támogatást megadnak és lankadatlanul folytatják erőfeszítéseiket a politikai, diplomáciai küzdőtéren is, az agresszor megfékezéséért. Az 1965. évi július 10—15. között Helsinkiben megtartott béke-világkongresszus óta — amely határozatban mondta ki a kolonializmus és az imperializmus minden formájának feiszámolását Vietnam területén — kibontakozott szolidaritási harcban kifejeződik a haladó gondolkodású emberek segíteni akarása, áldozatvállalása vietnami testvéreinkért.

Hazánkban is szolidaritási akciók keretében emlékeztek meg a dolgozó tömegek Vietnamról. A Genfi Egyezmény aláírásának évfordulóján a szakszervezetek július—augusztus hónapokban a szolidaritási rögpgyűléseket és Vietnamról szóló vándorkiállításokat szerveztek. A postás dolgozók Budapesten és vidéken, postahivatalokban és üzemekben tiltakozó rögpgyűléseken ítélik el az Egyesült Államok vietnami háborúját. Termelési tanácskozásokon tiltakoztak az amerikaiak újabb provokációi ellen.

A nagyobb postaszerveknél bemutatott vándorkiállítás dokumentációs képanyaga megrázóan bizonyítja az amerikaiak vandalizmusát, a háború során elkövetett rémtetteit. Bizonyítja a vietnami nép, e sokat szenvedett, de mégis törhetetlen erejű és igazságáért oly állhatatosan küzdő, minden áldozatot vállaló nép hazaszeretetét, amely az egész világnak példát mutat hősiességből.

Tamás István

Az [illegible]g

A Soproni Postaigazgatóság épületének homlokzatán az élüzemjelvény büszkén hirdeti, dicséri a három megye: Győr-Sopron, Veszprém és Vas megye postás dolgozóinak az elmúlt évben végzett eredményes munkáját. Hónapokkal ezelőtt, a bensőséges élüzemünnepségen a dolgozók, szocialista brigádok, gazdasági vezetők ugyancsak fogadkoztak: az idei eredményekkel biztosítani akarják az élüzem cím megtartását.

— A start jó volt, de a munka dandárja még hátra van — mondotta elöljáróban Szabó László, az igazgatóság vezetője. Az első félév eredménymutatói igazolják szavait. Általában jól kezdtek az igazgatóság területén a postaszervek, s jelenleg még biztosan tartják az élüzem cím kívánta eredményszintet.

A munka dandárjára gondolva, a II. félév legfontosabb feladatai közé sorolták a győri hálózatbővítést, az északbalatoni mintahálózattal, a góckörzetesítéssel kapcsolatos teendőket. A gazdaságosságra való törekvésük körültekintést igényel a II. félévben is, csakúgy, mint a munkavédelemmel kapcsolatos feladataink végrehajtása, számonkérése.

— A területi bizottság — tájékoztatott Benkő Tibor titkár — ezen a területen is igyekszik kihasználni az új szervezeti felépítés adta lehetőségeket. Míg korábban egy-egy megye dolgozói csak megyéjük eredményeit ismerték, addig most arra is figyelnek, hogy mit, hogyan csinálnak a másik megyében. A termelési tanácskozásokon való megbeszélésen túl a feladatokat, a követendő célokat rendszeresen megküldik írásban, a kis hivatalok dolgozóinak is. (Az igazgatóság területén az országos átlagnál jóval nagyobb az egyedül kezelő hivatalok száma.)

Az informáltságot más irányban is fontosnak tartják. A jutalmazási, bérezési problémáknál a döntést levitték járási szintre. A tb csak kerettárgyalásokat folytat, az igazgatóság illetékes osztályai pedig kiutaznak, s a döntés a járási szb-kel egyetértésben a helyszínen születik.

A jubileumi munkaversenyben a tavalyi 134-gyel szemben az idén már 151 szocialista címért küzdő brigád vesz részt, 1437 dolgozóval, s az elmúlt évi tizenhattal szemben ebben az évben már huszonnégy munkabrigád tevékenykedik 227 fővel. A egész kollektíva eredményeit tetézi egyébként,

nemcsak szaktudást, hanem szakmaismeretet is követel.

Az észak-balatoni part egyik ilyen exponált munkahelye a balatonfüredi nemzetközi autóskemping. Kemechey Enikő, Balatonfüred 2. hivatalból már második nyarát tölti az ottani kirendeltség vezetőjeként. Fiatal, s ami itt különösen előnyös, nagyon csinos postás. Csinosságával párosul német és angol nyelvtudása. Tapasztaltuk azonban, hogy oroszul, franciául, csehül, szlovákul, sőt lengyelül sem lehet már „eladni", a felek kiszolgálásához elengedhetetlenül szükséges szókincse ezekből a nyelvekből is megvan.

— Az én kis területemen — mondotta — mindent elkövetek, s nagyon örülnék, ha hozzásegíthetnék az élüzem cím megtartásához, de... — s az éppen akkor érkező csehszlovák és lengyel napilapokra mutat — segítsen. Írja meg, hogy a csehszlovák és lengyel újságok csak két-háromnapos késéssel érkeznek, s bár keresik, de így már nagyon nehéz eladni. A nagy forgalom mellett is kifogástalan, udvarias kiszolgálásnak köszönhető, hogy a Magyar Postáról itt sok ezer külföldi nap mint nap jó bizonyítványt állít ki.

Az élüzem cím megtartásához szükséges egyik kulcsfeladat megoldása a győriek kezében van. A sokirányú fejlesztés mellett Győrben — az ígéretek szerint — november 7-re bekapcsolják az 5000-es központot.

Horváth István, a Győr-Sopron megyei Távközlési

Csillebérci kispostások

Aránylag csendes napon kerestük fel a Csillebérci Úttörőtábor postahivatalát. Néhány pirosnyakkendős pajtás álldogált a felvételi ablak előtt, képeslapokat, bélyegeket vásároltak. Az ablakok mögött ugyancsak úttörők, *Nahóczky Ági* VII. osztályos és *Molnár Eszter* VIII. osztályos tanulók ültek, *Molnár Eszter* félhangosan számolt, s mondta a végösszeget, pontosan.

Az úttörőpostások a legjobb tanulók közül valók. Egyikük orvos akar lenni, a másik tanár, de azt tartják, jó, ha sok mindent ismernek, sok mindenhez értenek. E munka is csak hasznukra válhat, kedvvel csinálják.

Mészáros Zoltán, a hivatalvezető dicséri őket. Szorgalmasak, tanulékonyak és kedvesek. A dicséret kölcsönös. A gyerekek is csupa jót mondanak [illegible] oktatójukról.

Bakallár József

Az akvarell-biennálé által a művészet rugalmasabban kezeli ezt a műfajt.

Csikán Bálint: Ki miért akvarellez?
MŰVÉSZET, 1979. augusztus - 19. lap.

Bakvillár József

A müvész hamarabb utal a festői kvalitásaira, az akvarellel.

~~XXXXXXXXXX~~
Chikán Bálint: Ki miért akvarellez.
MÜVÉSZET, 1979. augusztus - 19. lap.

Bakalkár József

1979 tavaszán az egyik bien na-
len díjarott művészt hirdezett
meg a szerző a kiállitászól, il-
letve a műfajról.

Összeállitotta: Chikán Bálint: Ki miért akvarellez?
Művészet 1979. augusztus — 19 lap.

Balassa József

A keleti pikturában a müvészettörténet igazolta, hogy monumentális müveket is adhat az akvarell. A jól választott tereket, a hatalmas méretü vizfestmények ünnepélyessé tudják tenni.

Chikán Bálint: Ki miért akvarellez?
MŰVÉSZET, 1979.augusztus - 19.lap.

Bakallár József

A müvésztaz akvarellezés a fejlődésében is lenditi és feloldja gátlásait.

Chikán Bálint: Ki miért akvarellez?
MÜVÉSZET,1979.~~juxix~~ augusztus - 19.lap.

Bakallár József
festő-

Munkái kulisszikus konstruktív módon
komponáltak. Képein mégis érzik
a közvetlen jelölés.

Solymár István: Bakallár József.....
Müvészet,1971.április - 44.oldal

Bakalláv József, festő

A Gőv. Művelődési Házban élmény-beszámolót tart Japánról.

—: A hét végi kulturális programból

9.

Népszabadság, B. 1972. ápr. 8.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 MÁR 10
Kisalföld

Bakallár József festőművész

T. Pataki László:

Harsogó felületek,

1021

Ritka alkalommal élhet a győri tárlatlátogató közönség. Egyidőben két egymástól nagyon is különböző festőművész — *Bakallár József és Csiby Mihály* — kiállítását láthatja. S ha vállalkozik — miért is ne vállalkozna? — arra, hogy a két kiállítást egyetlen sétán belül megtekintse, egyszeriben fontos lehet a sorrend is. A lendületesen megfestett nagy felületeket, a már-már harsány megoldásokat kedvelő Bakallár József képei után, amelyek jóféle étvágygerjesztőnek igen, ám az étvágy kielégítőjének már kevésbé alkalmasak — igazi élményben lehet része Csiby Mihály képeiből rendezett kiállítást látva.

Az összehasonlítás természetesen nem mentes az önkényes párosítástól, hiszen a két, egymástól mindössze néhány száz méterre kiállító festőművész gondolatvilágában, formai megoldásaiban, szándékában nagyon is távol él-alkot egymástól. Az összehasonlítás ezúttal önmagát kínáló lehetőség, amellyel akaratlanul él az, aki mindkét kiállítással megismerkedik.

Bakallár József képei említésre méltó körülmények folytán kerültek a győri közönség elé. Sorrendben éppen huszadik tárlatát egy néhány éve élő-eleven kapcsolat alapján rendezhette éppen Győrött. A budapesti XX. kerület és Győr-Sopron megye között kialakult szocialista kapcsolat újabb szép és értékes eredménye Bakallár József győri kiállítása.

Képei a Xantus János Múzeum képtárában láthatók. Pontosabban a képtár összes termeiben, ami lehetőséget ad a fiatal művésznek arra, hogy teljes egészében megmutatkozzon a győriek előtt. Az összegezés szándéka — bármennyire méltányolható törekvés is — bizonyos gyengékre irányítja a figyelmet. A tárlatlátogató első benyomását — a felfokozott közlési vágy felismerését — a teljes anyag megismerése sem változtatja meg. A nagyobbrészt olaj technikával alkotott képekről szinte harsogva törnek a nézőre a színek, a lendületesen felrakott hatalmas tónusok.

A képek közül a kisebb felületen, nagyobb gonddal rögzített, átgondoltabb impressziók — kikötők, kévehordók, vízparti jelenetek, görbe fák csoportjai — keltenek a nézőben értékesebb, tehát maradandóbb élményt. Az erőltetetten nagy méretek — s ezek a harsogó, túlontúl dekoratív színhatású megoldásokhoz igazodva nem ritkák — kevésbé meggyőzőek a néző számára. A nagyméretű kompozíciókban a művész kénytelen eltúlozni azt, amit a vázlatnak tűnő kisebb lapokon meggyőzően tud elmondani.

Bakallár József

Bp. Kis-Duna Galéria, Vidéki, 1985

Losonci Miklós

Japánból jöte a Kis-Dunához

[Bakallár József]

Vasárnapi Hírek, 1985. juli 7. 7.

Barkóczi József: Dávid álma, 1990,
gobelin, 250×165 cm

Kiállítási enteriőr: Ernst Múzeum, 1990
Kiállítási enteriőr: Ernst Múzeum, 1990
(Fotók: Tahin Gyula)
Július Gyula: Kristályosító-berendezés
a sókereső emlékére, 1990. Installáció,
200×300×280 cm részlet
(Fotó: Sulyok Miklós)

Bahalláv József
festő

Budapesten, 1940-ben született
Bahalláv József. Ifjúságát Cser-
hátszentiváni an töltötte nehéz
körülmények között.

Losonci Miklós: A Kis-Duna festője...
Művészet, 1974 július - 31 lap.

Bahalián József
festő

Kontúrokkal körülhatárolt
lépcsőkkel, fákkal, házakkal.
szerveli a „Dunapart"-ot,
a művész.

Losonci Miklós: A kis-Duna festője...
Művészet, 1974. július - 31 lap.

Bahallár József
festő

Bahallár „Nádvágok"-ján a
fényt is hevésbe gyűjtik nem-
csak a vízparti növényt.

Losonci Miklós: A kis-Duna festője...
Művészet, 1974. július - 31 lap.

Bahalláv József
festő

A szelidre hangolt „Csónakot" amíl Bahalláv festményen a lihség a nagy víret jelképezi, a csöndet és nyugalmat.

Losonci Miklós: A Kis-Duna festője...
Művészet, 1974. július – 31 lap.

Bahallár József
festő

Bahallár dicsérendő szabatos-
sággal értelmezi a „Család"-ot.
A fonott harsúk gyermeki har-
moniához hapcsolódik.

Losonci Miklós: A Kis-Duna festője...
Művészet, 1974 július - 31 lap

Bahalliar József
festő

A művész „Pihenők"-je tagozott
lilás derűjében a háttér párázata a közös nevezőre hozott emberi
istermészeti erők társulása.

Losonci Miklós: A Kis-Duna festője...
Művészet, 1974. jullius - 31 lap.

Bakallár József
festő

Bakallár József állandó elménye
a víz, a vízhez tehpült madá-
rak, halászok világa.

Losonci Miklós: A Kis-Duna festője...
Művészet, 1974. július - 31 lap.

Bahallár József
festő

A dunai környezetre utal
a „Szalászlány" című műve,
valamint a „Szalászok" cre-
vet viselő kompozíciója.

Losonci Miklós: A Kis-Duna festője . . .
Művészet, 1974 július - 31 lap.

Bakallár József
festő

A „Szaló és a kóró" a Mohár
sziget legfőbb munkacszköre és
a part legáltalánosabb növénye.
Ez a kitkörnapiság ünnepé ma-
gasztosul Bakallár művén.

Losonci Miklós: A Kis-Duna festője...
Művészet, 1974. július – 31 lap.

Bahallár József
festő

A csendélet a művészet utáj
sűrítménye, festői koncentratum,
a tárgyi környezet összegeződése.

Losonci Miklós: A Kis-Duna festője..
Művészet, 1974. július – 31 lap

Bahallár József
festő

A művész akvarelljeit, olaj-
képeit az érzéki megjelenítés
örömre jellemzi.

Losonci Miklós: A Kis-Duna festője..
Művészet, 1974. július – 31 lap.

Bahalbár József
festő

A XX hemlelben és Tokajon fel
állított mozaikjáne az elvonat-
hoztatás dominál. Neveli a
fantáriat.

Losonci Miklós: A Kis-Duna festője
Művészet, 1974. pilius – 31 lap.

Bahalliár József
festő

A művész a Japán tengertől —
ahol hosszabb ideig tartózkodott —
hozta hazai akvarelljeiben a
felhelő map országának színes
hírét.

Losonci Miklós: A Kis-Duna festője ...
Művészet, 1974. pilius – 31 lap.

Bakallár József
festő

Bakallár József is meri a fantázia, és az improvizáció határait, stilaris biztonság jellemzi. Igazi reneszánsz ember.

Losonci Miklós: A Kis-Duna festője...
Művészet, 1974. julius - 31 lap.

Bakallár József
festő

„Halászok"
„Csendélet hálóval"

repro

Losonci Miklós: A Kis-Duna festője: . . .
Művészet, 1974. julius – 31 lap.

Bahallár József
festő

Képzeletbeli bátorságot, rajzi erejét, szinci halhulásat jelleneri a „Vízparti fák" és az „Elfelejtett táj".

Losonci Miklós: A Kis-Duna festője...
Művészet, 1974. július – 31 lap.

Bakallár József
festő

Bakallár művelem szabad költőiség és szigorú kompozíciós rend jarja át meg át egymást.

Losonci Miklós: A Kis-Duna festője...
Művészet, 1974. július - 31 lap.

Bahalláo József
festő

A művész fő törekvése a konkrét emberi élmény festői általánosítása. Tudatosszerkesztéssel rendszerezi a kiválasztott motivumokat.

Losonci Miklós: A Kis-Duna festője...
Művészet, 1974. július – 31 lap.

Bakallár József
festő

Bakallár is holárott festő – akinél az ösztönös és tudatos elemek mértékét biztos kelés hozmányozza.

Losonci Miklós: A Kis-Duna festője...
Művészet, 1974. július – 31 lap.

Bakallár József
festő

A művész vonalvezetése szilárd, a rajz magakirtosan irányítja a szinek találkozását, melyek a modell és szituáció körül mennyiből függően változnak.

Losonci Miklós: A Kis-Duna festője...
Művészet, 1974. július – 31 lap.

Bakallár József

festő

Bakallár József Derkovits-ösztöndíjat kapott. Ez megsokszorozta erőit, számtalan csoportos tárlaton vett részt hutföldön.

Losonci Miklós: A kis-Duna festője..
Művészet, 1974. július - 31 lap.

Bakallár József
festő

A művésznek önálló kiállítása volt Budapesten, Dunaújvárosban, Salgótarjánban, Tatabányán, Mosonmagyaróvár XX kerületében és Tokajban látható.

Losonci Miklós: A kis-Duna festője...
Művészet, 1974. július - 31 lap.

Bahallár József
festő

Bahallár József a sorokságú Kis-Duna festője. Ezen a tájon született, itt alkot. A művész lépei, vallomások a part eseményeiről.

Losonci Miklós: A Kis-Duna festője...
Művészet, 1974. július - 31 lap.

Bakalár József
festő

A társadalmi munkában is fá-
radhatatlan Bakalár József ko-
moly szerepet vállalt a szomszédi
Kis Duna Galéria megalapításá-
ban.

Losonci Miklós: A Kis-Duna festője...
Művelet, 1974. július - 31 lap.

Bahallár József
festő

Bahallár József fákról, halász-
lányokról, nádvágokról vall mű-
veiben. Ri indulási pontja a lát-
vány.

Losonci Miklós: Le Kes-Duna festője . .
Művészet, 1974 julius - 31 lap.

Bahalliar József
festő

A Képzőművészeti Főiskolát 1963-ban végezte el a művész, Fónyi Géza tanítványaként. A további akban Ilosvay Varga Istvánt művészete hatott rá.

Losonci Miklós: A Kis-Duna festője...
Művészet, 1974. július - 31 lap.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Bakallár József

MAGYAR NEMZET
1967 FEB 8.

Bakallár József festőművész képeinek kiállítása február 11-én szombaton délben nyílik meg a Tanács körúti Mednyánszky-teremben.

#

Rác András festőművész műveiből nyílik meg kiállítás február 10-én, pénteken a Műcsarnok Kamaratermében.

♣

tatta az uj választójogi tör-
vényt, s beszámolt a Medicor

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG

Balzallár Jozsef

1951 FEB 12.

1021

— BAKALLÁR JÓZSEF festőművész kiállítása a Képcsarnok Mednyánszky-termében (V., Tanács körút 26.) február 11-től 26-ig tart nyitva, hétköznap fél 10-től 18 óráig, szombaton 10 órától 15 óráig; vasárnap zárva.

Halálos üzemi baleset történt

Bakallár József: Pásztorlány. Akvarell

A Vigadó Galéria
(Budapest, V., Vigadó tér 2.)

meghívja Önt és barátait

BAKALLÁR JÓZSEF
festőművész kiállítására

1989. december 15-én 17 órakor

Megnyitót mond:

DR. BÉKÉS IMRE
a Művészeti Alap főigazgatója

Közreműködik: a

BUDAPESTI LEÁNYKÓRUS
vezényel: DR. CSÁNYI LÁSZLÓ

Bakallár József képei 1989. december 31-ig megtekinthetők

A KÉPCSARNOK
MEGHÍVJA ÖNT

BAKALLÁR JÓZSEF

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK

ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA

1967. FEBRUÁR 11-ÉN
SZOMBATON DÉLUTÁN 1 ÓRAKOR

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND:

KISDÉGINÉ, KIRIMI IRÉN dr.

MEDNYÁNSZKY TEREM
BUDAPEST, V., TANÁCS KRT. 26

FK. KOTELES ISTVÁN

67. FNyV 6 9855

Bakallár József

Kiállítása volt a Medgyánszky-teremben.

B. S.: A Medgyánszky-terem; Műgyűjtő, 1970. I. 32., 4. l.

Bakallár József

festőművész kiállitása. Bp. Mednyánszky Terem. - XXX
Ism.: h.gy. Magyar Nemzet, 1967.febr.23. - Ifjúsá-
gi Magazin, 1967.ápr. - T.A. Népszabadság, 1967.
febr.23. - Tasnádi Attila, Kortárs, 1967. 11.évf.
6.sz. 1006-1008. l. - Végvári Lajos, Müvészet, XX
1967.8.évf. 5.sz. 41-42. l. - Ujvári Béla, Magyar
Ifjúság. 1967. febr. 25.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája / Művtört.Ért. 1970. 1.sz. 68-107. l./

88. l.

Bakallár József, festő MDh

A fiatal művész Kőrösi Sándor grafikussal közösen mutatja be műveit a pesterzsébeti múzeum kiállításán.

h. m.: Vaskovács és két fiatal művész

2

ESTI HIRLAP Bp. 1964. dec. 22.

Bakallár József festő

Kiállítása nyílt a

Pesterzsébeti Múzeumban

Négmaros, 1964. dec. 10. hold.

BAKALLAR JÓZSEF, festő

A Győri Xantus János Múzeumban Bakallar József festmé
nyeiből időszaki kiállítás volt 1974-ben. 327.old

DÁVID LAJOS: Jelentés a Győr-Sopron Megyei Múzeumi
szervezet 1974.évi működéséről 315.old.

ARRABONA, A Xantus János Múzeum Évkönyve, Győr.
1975. Győr.

BAKALLA'R JÓZSEF

Derkovits-ösztöndíjas festő, művei kiállítva a szombathelyi Derkovits Gyula Ált. Iskolában.

M. M.: Derkovits ösztöndíjasok kiállítása Szombathelyen

VAS NÉPE, 1971. ápr. 10.

Festőjelöltek Tökölön

A *tököli* képzőművészkör tagjai a művelődési házban házi tárlat keretében találkoztak első ízben a közönséggel. *Bakallár József* tanítványai ezúttal zebegényi és tököli falurészleteket mutattak be. *Szigetvári Attila*, de különösen *Domján István* és *Csollák Mihály* adottsága jó, de nem feledkezhetnek meg arról, hogy tehetségük kibontakoztatása még sok tanulást és gyakorlatot kíván.

Losonci Miklós

szrevehet a belépő: a narancssárgára festett betonkeverő gépük.

Oberczián Géza, a vállalat reklámfőnöke büszkén mutatja a vásárdíjat, amelyet ez a berendezés szerzett számukra.

— Nekünk ez a vásár nem kimondottan piackutatási, inkább érdeklődésfelkeltési, kapcsolatteremtési lehetőség — magyarázza. — Azokat a termékeinket hoztuk el, illetve állítottuk ki, amelyek már kaphatók a hazai boltokban.

Felfigyelünk egy vásárlá-

Bakallai József, festő

● MAGYAR FESTŐ JAPÁNBAN. Bakallár József festőművész alkotásaiból kiállítás nyílt Aszahikavaban. A japán nagyváros galériájában rendezett tárlat ünnepélyes megnyitásáról közvetítést adott a központi japán televízió. A művészt és feleségét a kiállítás alkalmából Aszahikava polgármestere a város díszpolgárává avatta.

8.

-: O Magyar festő Japánban

Esti Hirlap, Bp. 1978 okt. 25.

BAKALLÁR József

STOLMÁR G. Ilona: Pipacs a sziklák között [interjú]. = Magyar Fórum, 1993. március 4. 19. ill.

MAGYAR

GERGELY MIHÁLY

Mi, gyalogrendűek

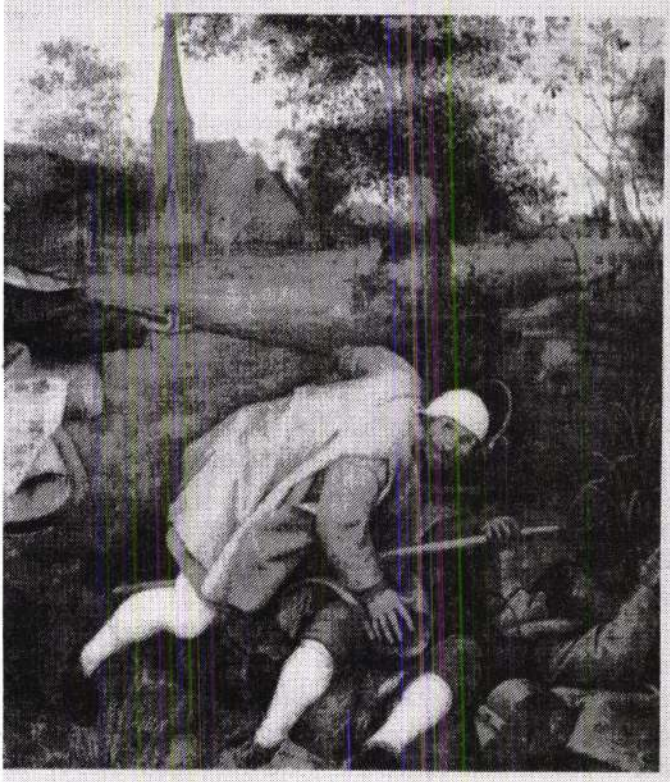

nak. Innen nézve más, körülrajongott, megdicsőült, díjazott és kitűntetett, úgynevezett közíróink szövegeivel nem tehetünk mást, csak eltolhatjuk őket a szemünk elől.

Fiatal történészekkel találkoztam a napokban. Tréfásan szóba került, hogy történelmünk melyik szakaszáról írni a legnehezebb. Egyikük azt mondta, hogy nem szeretne annak a helyében lenni, akinek utolsó öt évünkről kellene írnia. Akkor arra gondoltam, hogy azért lesznek támaszpontjai az illetőnek, hiszen ebben az öt évben is voltak néhányan tanúk, olyanok, mint Gergely Mihály, akik torzításmentes tükröt tartottak korunk elé.

"A stílus maga az ember" – szól a régi igazság, s ennek igazolására Gergely Mihály könyve is a jó példa. Tiszta magyarsága, mondatainak logikája, gondolatainak érthetősége, jegyzeteinek felépítése, zárómondatainak fel-felcsattanása tiszteletet és elismerést érdemel, hiszen ezekkel is bizonyítja, hogy nekünk, "gyalogrendűek"-nek beszél és velünk érez, velünk kíván egyetértésre jutni. Még tanító célzatú írásai is a vele egyenrangúnak tekintett embertársakhoz szólnak.

Gergely Mihály "Mi, gyalogrendűek" című, hetven válogatott írást tartalmazó könyvét, olvasói és barátai támogatásával, "A magyar valóság könyvei" sorozatban, Benke László szerkesztésében, a Hét Krajcár Kiadó jelentette meg.

Mi pedig már csak azt kívánhatjuk, hogy jusson el elképzelt olvasóihoz, segítsen nekik nézni és látni, mert nem akarhatjuk azt, hogy vakok legyünk s úgy zuhanjunk árokba, mint Bruegel festményének alakjai.

Kuczka Péter

Bakallár József Japánban

MŰVÉSZET ÉS BARÁTAI 1996 márc-ápr, 20.old

BAKALLÁR JÓZSEF

Ő képzőművészetünk nagykövete Hokkaidó szigetén és Tokióban, sőt "múzeuma nyilt" Hawaiban. Művészetével hidat épített a Kis-Duna és a Csendes-óceán között, ez az ő egyedi offenzivája és eredménye. Tett, mű a javából.

Bakallár József 1940-ben, Budapesten született, ifjúságának tája: Cserhátszentiván. A Képzőművészeti Főiskolán kapott diplomát, utána Derkovits-ösztöndíjas. Díjat kapott az Egri Akvarell- és a Hatvani Tájkép Biennálén, Pro Kultúra és Pro Urbe kitüntetésben részesült, több oltárképet festett, keresztutat Borsosberényben, Érden, nagy méretű murális munkáit láthatjuk Tokajban, Soroksáron, Bécsben, Dániában és Japánban, Asahikawában. 115 önálló kiállítása nyílt a világ számtalan pontján, megalapította a Kis-Duna Galériát, vezetője immár 33 éve a Tóth Menyhért Stúdiónak.

Művészetének egyik erénye, hogy bő és tiszta képzelettel láttamozza a soroksári Molnár-sziget vizuális évszakkincseit, azt az elmúlt negyedszázadban eljuttatta színes hírként Japánba, ugyanakkor a Csendes-óceánról szerzett színes ámulását meghonosította itthon. Ez modern hellenizmus, tárgyak, értékek gyümölcsöző cseréje. Mi az, amit megörökít? Nádtorsot, halászok életét, vízen ringó bárkákat, a gólyahalál drámáját és a naplementék tüzes ragyogását, a lét ünnepét repülő madárban, hullámtarajokban, fészekben, dermedt fákban. Hozzátartozik munkásságához, hogy tiszteli a látványt és mértékkel csatolja élményeihez, kellő arányban elvont eszközeit is. A hazai festő- mezőnyből azzal emelkedik ki, hogy egyrészt hű Nógrádhoz, a Dunához, másrészt motívumait szorgalmasan gyűjti az interkontinentális térségből, minden világrészből.

Következetes. Huszonöt esztendeje építi új festői minőségét az ázsiai régióban is, s komoly figyelmesség jele, hogy első japán kiállításának 25. évfordulóján, 1995. november 9-én nyílt meg Tokióban, a Park Tower halljában összegező, retrospektív bemutatkozása. Ebből az alkalomból adta át Dr. Matsumae Tatsuró szenátor, a Japán Parlament nemzetközi Kulturális Szövetségének Elnöke a "Nemzetközi Béke és Kultúra Díját" Bakallár Józsefnek, a következő szövegű oklevél kíséretében: "Az Ön kiállítása és művészeti előmenetele nemzetközi értékekkel gazdagította egyetemes művelődésünket. Huszonöt éves kitartó munkásságával a Magyar-Japán kulturális kapcsolatok elmélyítésén is fáradozott, azt rendszeresen erősítette. Kitűntetésünkkel, igazoló diplomával szeretnénk méltatni életművét, tisztelettel adózva további sikerei előtt". Olyan utat jár be Bakallár József, mellyel gyarapította a magyar képzőművészet jóhírét. Tette mindannyiunk számára fölemelő példa: építeni önmagunkat, építeni a hazát, építeni a nagyvilágot.

Losonci Miklós

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 187-748, 340-726
1977 AUG 20
PEST MEGYEI HIRLAP

Bakallár József
festő

Hirlap
1977. AUGUSZTUS 30., KEDD

1021

Látomások a Kis-Dunáról és ázsiai tájakról

BAKALLÁR JÓZSEF SZENTENDREI KIÁLLÍTÁSA

A harminchat éves festő harminchatodik kiállítását Budapest és Tokió után a Pest megyei Művelődési Központban. Szentendrén nyitotta meg Pogány Ö. Gábor, a Magyar Nemzeti Galéria főigazgatója. A tárlat szeptember 10-ig tekinthető meg, hétfő kivételével, naponta 10 és 18 óra között.

Bakallár József: Szegények.

Megérintette fantáziáját a tenger Dániánál, Japánnál, s a Duna halászokkal, füzessel, színes fákkal; s még valami; a nosztalgia. Ettől a bő képzelet szenvedélyesebbé vált, viharosabbá a képfelület. Mindig is dráma tüzelte *Bakallár József* művészetéből, de ez a legújabb szakasz erőteljesebb és élesebb színviszonyokat jelez. A szemlélet árnyaltabb, a kidolgozás érettebb. Információit két világrész tapasztalataiból gyűjti fürge és mély szellemiséggel. Eszmét és felismerést rejt el a külső formák nyújtott, nagyított motívumában. Meghatódik a naplementék kis-dunai pompájától, ünnepli a természetet. Olyan hévvel, olyan intenzitással ragadja meg a környezet tárgyait, növényzetét, hogy az mindig központossá sűrűsödik; művészete egyszerre közvetíti az élményt és a látványt, a vegetatív formát és az emberi szenvedélyt. *Egyeztet. Érzelmet, gondolatot, látomást,* asszociációkat. Mindig optimumra törekvő keverési arányaiból születik az új, a mindig új Bakallár-kép.

Kettős forrásból

Most újabb állomáshoz érkezett töretlen fejlődésében. A kontinentális tágasságú szemlélet, a nagy műre összpontosító ambíció, olthatatlan munkavágy, újabb lehetőségeit keresi. Magaslaton a még meredekebb csúcsot. Több irányban, mely értéket ígér. Figyel a látvány ajánlataira és a belső intuiciókra. Mindkét forrás kimeríthetetlen, s hogy ebből a kettős nyersanyagból milyen értékű lesz a mű, az a fegyelem, a koncentráció és a szerencse általános és pillanatnyi diszpozicióitól függ. Ha minden együttható hiánytalanul marad önmaga és egyúttal építi az összképet, akkor születik mestermű, mint ezúttal a *Kezek* esetében. Az ujjak hangjegyek; olvashatók. Ez a különös bábjáték olyan vizuális játszma, melyben lepereg életünk minden lényeges történése a szomorúságtól a derűig. Indiában évezredek óta használják a képekben a kezek, ujjak jelbeszédét, az ázsiai mudrának több száz változata ismeretes. Hozzátehetjük; Leonardo, Rembrandt, Van Dyck kezei is monológok. eszméket, gondolatokat, érzelmet és állapotot olvashatunk róluk. Bakallár József eredményeihez igazodó, közelítő látomásából is.

Festői szóképek

Ára van a szépségnek. A megoldás erős belső küzdelem, olykor depressziók után, közben születik. Bakallár József művészetének újabb fázisa megőrizve érzékeny bensőségét, egyre kevésbé leíró jellegű, sokkal szenvedélyesebb, összetettebb a nyitánynál. Művekké alakítja, képekké nemesíti az olykor elkerülhetetlen nosztalgiát. Miközben jegyzeteket készít a dániai, a japán tengerpartról, miközben *a soroksári, rácskevei vízpart festői otthonát szólaltatja meg* a hullámok detonációiban, a fák néma és személytelen óriást rejtő színrobbanásaiban, a naplementék tüzes feszültségében, nemcsak a természet drámáját érinti; *hanem az ember* zuhanását, felemelkedését. Paradoxon, de igazság, hogy Bakallár József víztömege tűz. Ő megtalálta és kifejezte a természet kék és zöld lángjait a formák horizontális és függőleges terjeszkedésében.

A vizualitás programja

Ezzel a sajátos festői szóképzéssel elemzi a *Kicsavart fa* szép elmúlását, a *Kagylószületés* térben és időben nyújtózó győztes kínlódását, a *Száraz növények* pontos lerását, a *Szegények* ázsiai tájakon megpillantott borzolódását. Minden érdekli, mindent feljegyez, a halászokat. bárkát, bádogkerítést, *Ázsia szemét.*

Bakallár József vizuális programja átható és telített. rendszeres következetességgel hagyja el a tárgyilagos megoldásokat, egyre szenvedélyesebb, egyre kötetlenebb energiákkal. Bátran száll csónakjába, egyre messzebb merészkedik, egyre nagyobb zsákmánnyal érkezik vissza a partokra új, mindig új alkotásaival, hogy átadhassa korának, ma ezreknek, holnap milliónak a szépség lüktető, fesszes, villámló híreit, mely nem egyszerű kincs, hanem a természet művészettel felfedezett és kiaknázott törvénye.

Losonci Miklós

Előtérben az ipari háttér (2.)

Milyen gép hiányzik?

Egyre több szó esik napainkban arról, hogy a mezőazdaság gépei mennyiségi- eg-minőségileg követik-e a orszerű növénytermesztés-álattenyésztés biológiai eredményeit, nincs-e ritmuskülönbség, ha a mechanika oldaláról ekintjük a termelő nagyüzemek munkáját. A Pest megyei tanács két munkatársát, *Barna László* műszaki szakfelügyelőtől és *dr. Bölecs László* kertészeti szakfelügyelőtől kértünk e kérdésre választ.

A példák tükrében

— Egy termelőüzem, vagy gy *speciális ágazatot* művelő ájegység válaszolhatna a kérdésre úgy, hogy egyértelműen negadja a számára szükséges gép, vagy gépsor technikai aramétereit, esetleg a pontos pecifikációt, sőt, az elvárt darabszámot is. S bár a helyi szakemberek a legavatottabbak megítélni azt, hogy *gazdaságukban mikor, miből, mire és miért van szükség*, mégis úgy véljük, a kérdés sokkal összetettebb annál, semmintsem hogy néhány géptípus megjelölésével megválaszolható lenne. A *példák tükrében* világosabban vetülnek elénk az egymásbafonódó témakörök, s jobban kitűnik: *nem lehet* a mezőgazdaság gépeit a termesztés-tartás-tenyésztés folyamatából kiemelve, *önmagában vizsgálni*. Tehát: augusztus végén járunk, lassan zárul a gyümölcsszüret, s kezdetét veszi a szőlő termésének betakarítása. A gyümölcsök gépi szedése a vártnál kevésbé terjed, s ennek nemcsak az az oka, hogy a rázógépek nem olcsók. Sokkal inkább az, hogy a mechanikai úton begyűjtött termés *jobbára sérült, friss fogyasztásra nem, csak konzervipari feldolgozásra alkalmas*. A legnagyobb előrelépést Pest Pest megyében a bogyós gyümölcsök gépi betakarítása során tettük eddig, s még itt is vannak hiányosságok, finomítani való technológiai szakaszok. A magyar gyártmányú, önjáró, két változatban is működő bogyósgyümölcs-betakarító gép — melyet jelenleg a Szovjetunióban összehasonlító kísérleti vizsgálatnak vetnek alá —, a *feketeribizli* szüretelésére maradéktalanul alkalmas. *Piros ribiszkénél*, vagy *málnánál* már gondot okoz, mivel a két utóbbi termés állaga puhább, sérülékenyebb. A hely-

egyik oka éppen a gépi technológiák hiánya. Pedig: az élelmiszeripar egyre inkább érdeklődik az egresből kivonható *pektin* iránt, mely a zselatin egyik természetes alapanyaga. Eddig szintetikusan állították elő, mostanában azonban jelentős külföldi kereslet is mutatkozik a természetes hatóanyag iránt.

A szőlő gépi szüretelésének — érdekes módon — nem az az akadálya, hogy nincs gép, hanem az, hogy a jelenleg alkalmazott *művelési módok* akadályozzák meg annak használatát. A megye szőlős területeinek mintegy 20—30 százaléka *magas művelésű* kordonszőlő; itt dolgozhatna a rázógép, ha a kordon betonoszlopait faoszlopokkal helyettesítenék, mivel a fa anyaga rugalmas, kevésbé sérti a gépet.

Az alacsony kordonművelésű szőlőket sem rázni, sem selejtezni nem lehet — hiszen zömmel az 1960-as évek elején telepítették azokat, még fiatal ültetvénynek számítanak. Azután: a gép nemcsak magas művelést, hanem a területet is igényli, s egyféle fajtasorrendet, ahol a koraitól a későn érőig, megfelelő ritmusban követik egymást az érési szakaszok.

Komplex technológiák

Nemcsak megyénkben, hanem országosan gond a *kukoricaszár* betakarítása. Elvileg ez dán és holland gépsorokkal megoldható, beszerzésükkor mindössze két kérdést kell tisztázni az üzemnek: egyrészt, hogy mikor *törik* a kukoricát, mivel a túl kései időpont a szár feldolgozását céltalanná teszi, másrészt, ha egy menetben takarítják be a termést a szárral, kapnak-e olyan *biológiailag értékes* takarmányt — a szárrészből is! —, mely megéri az anyagi ráfordítást? A *szalma* felhasználásánál hasonló a helyzet: egy-egy Big-Baler óriás bálázógép *önmagában nem megoldás*. Komplex gépsor kell ahhoz, hogy a szalma szállítása, kazlazása, feldolgozása és a takarmányozásban való újrafelhasználása megoldódhassék. Kérdés tehát, megéri-e mindez, s hol, mikor miért? A szalmafelhasználás témaköréhez kapcsolódik az állattenyésztés *híg trágyájának* felhasználási gondja is. Mivel korszerű istállók *almot nem használnak*, a híg trágya gyűjtése, kiszórása, újbóli talajba juttatása hallatlanul gépigényes, miközben *nem minden esetben* ad hatékony talajerő-utánpótlást. A közegészségügyi feltételek is nehezítik a kiszórást, a távolságok is, a jelenlegi gépek teljesítménye csekély, s maga a híg trágya sem *érett*, nem egy esetben tartalmazhat toxikus (mérgező) anyagokat is. A megoldás itt is egy olyan *komplex gépsor*, vagy inkább technológiai sor lenne, mely, bár külföldön már sokhelyütt ismert, kérdés, hogy számunkra megérné-e annak alkalmazása?

Az ésszerű szemlélet azt diktálja, hogy inkább használjunk egy, minden irányban billenő, mozgékony mezőgazdasági pótkocsit, szállítójárművet, mint három más felújított, hagyományos, nehezen manőverező típust. Ez utóbbi *vonóerő-kihasználása is jobb* a felázott, vagy lejtős talajviszonyok között. A most lezárult aratási idényre visszapillantva a munkaművelet gépi hátterével is elégedettek lehetünk: mindössze néhány jelzés érkezett a tarló-művelés folyamán kormánylemeztörésről, ekevastörésről és a korábbiakban, a betakarítás során *immár örökzöldé vált ékszíjgondokról*. Ez utóbbival kapcsolatban azonban azt a tájékoztatást kaptuk, hogy mintegy két hónapja állt át a gyártó cég új gyártási technológiára, így várhatólag a következő betakarítási szezonban *már tartósabb*

Egyértelműen hiánycikk azonban majd minden termelőüzemben a *pótkocsi*. A statisztika adatai szerint ugyan túlteng a mennyiség, de ez csak számszakilag igaz. *Műszaki állagát* tekintve kevés a használható, üzembiztos pótkocsi, ami a munkacsúcsok idején a szállítást nehezíti.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1977 JAN 2 9
PEST MEGYEI HÍRLAP

Bakallár József
1021

PEST MEGYEI Hí

Időtlenséget ígérő élménykompozíciók

Bakallár József tárlata a Csiliben — A szentendrei bemutatkozás előtt

Bakallár József, a zebegényi szabadegyetem tanára Pest megyei alkotónak számít. Továbbá azért is, mert Ráckevén, Tápiószelén és hamarosan Szentendrén is bemutatta, illetve bemutatja műveit. Most legújabb festményeinek tárlata január 28-tól február 15-ig látható Budapesten, a XX. kerületben, a Csili galériájában. Legutóbb 1976-ban az Országos Akvarellbiennálé nagydíját nyerte el Egerben.

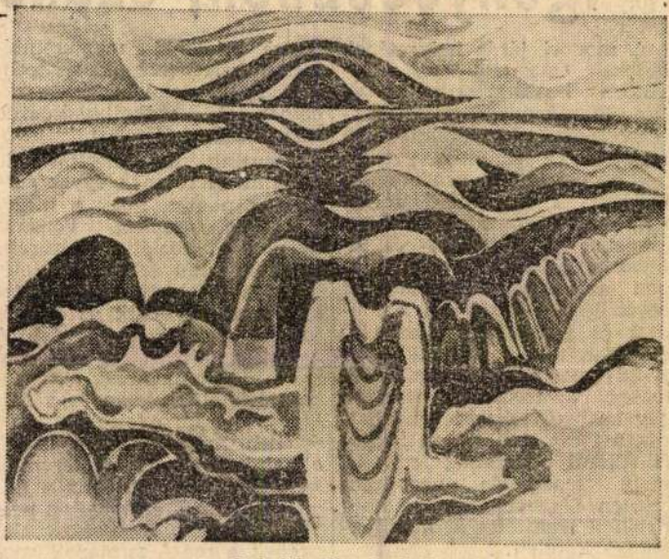

Bakallár József: Ázsia

A festő nemcsak azzal alkot, hogy képet szerkeszt, hanem azzal, hogy érez és gondolkodik. A tehetség nem elsősorban a színérzékben, a rajztudásban, hanem *a megújulás* képességében rejtőzik, abban, hogy a belső gyarapodást egyedi látomásokká alakítja. E belső kincs lehet élmény, fájdalom, öröm. Külön egyik, mindhárom együtt; szerencsés vagy nehezebb sorsállapottól függően. Egy azonban bizonyos, az, hogy *ez a belső áramlás* dönti el lényegében a mű minőségét. Csak az festő, akinek *szíve, intellektusa, keze* egyszerre érzékeny és fáradhatatlan. Aki képes az *ősember* tág érzékeivel figyelni egy fát, a *gyermek* örömével megpillantani egy lepkét, aki számára a folyó a mese varázsa, akiben nem szűnik meg, hanem egyre frissebb marad a gyönyörködés.

Azért szükséges bevezetőként e gondolatokat hangoztatni, mert *Bakallár József* így festő. Nyugalma is utazás, mozdulatlansága is sebesség, mert mindig érez és gondolkodik; otthonában és a tengerparton. Teljes ember.

Megpillant egy lepkét, benne az idő színes tüzét is. *Bádogkerítés* táncol előtte átlós csonkulással; ez is élet. A *Viharhullámok* szintén. *Ázsia* nemkülönben. Hol van az élet központja? Ha egy kagyló születik, ha madár repül, ha *Kicsavart fa* előtt áll meg a tekintet; minden főszereplő a tájban, amit igazán észrevesz és kifejez a festmény. Bakallár képei drámai leírások a líra méltóságteljes öltözetében, eltakart kínok és szenvedélyek rostokolnak a *Száraz növények* csavart kínlódásában és a *Halászok* oly csendesnek és panasztalannak látszó izmaiban. A látvány nem a teljesség. Első pillantásra olyan *harmonikus* minden műve, hosszabb szemlélődés után döbbenünk rá színekkel jelzett *feszültségére.*

Nagy utazó, ezerszer sétált a Kis-Duna partján, eljutott Ahrenschopba, vissza-visszatért Japánba, együttérzéssel figyelte az indiai szegénységet, megcsodálta Itália, Franciaország, Moszkva, Lengyelország, Bulgária, Egyiptom, Bécs, München műemlékeit, de az igazi utat az jelentette, amikor felismerte képpé alakított ámulatában a *Kagylószületés* hősies kínlódását, az *Elfelejtett táj* ritmikus rendjét, a *Vízivilág* tóvá gömbölyödő folyamatát. Számára a nagy utazás a singapuri szemekben felfedezett *Krishna* és egy *kóró* a Molnár-szigetről. Minden a mesterműnyersanyaga, s ennek megalkotására tisztult lelkülettel, nem szűnő elszántsággal törekszik.

Önismerete mérnökien pontos. Természettudományos méréssel tudja helyét, értékrendjét, teendőit, nem csapja be magát engedékenységgel. Ezért képes a fejlődésre. Ismeri határait, s ennek megfelelően cselekszik. Ha csónakot lát, nem elégszik meg addig, amíg a látványt *látomássá* nem növeli a festészet mindig friss és soha nem ismételhető eszközeivel. A Mindenség méreteivel benépesülő világának állampolgárai nádak, halászok, csontok, szakadékok, kövek és hullámok.

A nemrégen elhunyt kiváló műtörténész, *Solymár István* jellemezte legtalálóbban törekvéseit, amikor megállapította: *Bakallár munkái nem másolatai a látottaknak, mégis érződik rajtuk, hogy közvetlen átélés szülöttei. A vízparti életet átjáró sugárzás, a természettel együtt lélegző ember egyszerű, tiszta élményanyaga nyer bennük megfogalmazást az örömszerzés őszinteségével, olykor a tragikus fordulatokat sem kendőzve. A művésznek igen sok tanulsággal szolgáltak mozaikmunkái. Nagy méretekben is kitűnőnek bizonyult komponáló készsége, monumentalitásra való egyéni adottsága.*

Az összegezés Bakallár manuális képességének sokrétűségét igazolja, azt, hogy mesteri szinten szerkeszt táblaképet, akvarellt és mozaikot. Igazi tehetsége azonban abban keresendő, hogy elmélyültségét és szellemiségének mobilitását párhuzamosan növeli egymáshoz társított arányrenddel. Így és ezért születnek meg kiváló alkotásai, *a holnap mesterművei,* melyek egyszerre ígérik és építik az időtlenséget.

Losonci Miklós

A műterem csendes sarkában — feleségével

Tervek és lehetőségek (19.)

Igényesebben, szakszerűbben

A monori járás helyzetének objektív megítéléséhez alapvetően hozzátartozik annak ismerete, hogy a korszerű mezőgazdaság megteremtésének feltételei, a fejletteb gazdálkodás keretei a szövetkezeti gazdaságok egyesülési folyamataival párhuzamosan bontakoztak ki. A *terület- és tőkekoncentráció* — a köznyelvben szövetkezeti gazdaságok egyesülése — 1972-ben kezdődött és gyakorlatilag az első szakasza tavaly fejeződött be. E folyamat eredményeként jelenleg 7 termelőszövetkezet, egy szakszövetkezet gazdálkodik a járás területén a Monori Állami Gazdaság mellett, mely szocialista nagyüzem szinten összevonások eredményeként alakította ki mai gazdasági kereteit.

Megteremteni az előfeltételeket

Mindenekelőtt a termelőszövetkezetek lehetőségeit elemezve megállapítható, hogy a népgazdasági tervekben meghatározott *növekedési ütem reális alapokon nyugszik, a megvalósítás feltételei biztosítottak.* A gazdaságok az egyesülési folyamatok befejezésével megerősödtek, tisztázódtak a gazdaságirányítás formái, a termelés szakosodási és specializálódási kérdései, a fejlesztés és részesedés arányai. A mezőgazdaságban foglalkoztatottak száma 1975. évhez viszonyítva *egy százalékkal csökkent és alig haladja meg a járás keresőképes lakosságának négy százalékát.* A foglalkoztatottak további csökkenése szinte parancsolóan írja elő az üzemi vezetők számára *a műszaki, technológiai színvonal fejlesztését,* és ezzel párhuzamosan az *iparszerű termelés* feltételeinek mielőbbi megteremtését. A fejlett technika és technológia magasan képzett *szakember- és szakmunkásgárda* biztosítását feltételezi.

Terveink megvalósításának, céljaink elérésének egyik sarkalatos pontja, hogy a mezőgazdasági munkát vonzóvá tegyük, a szociális, kulturális igények mind teljesebb kielégítésére törekedjünk és *biztos alapokra* helyezzük az ifjú és felnőtt szakmunkásképzést. A gazdaságpolitikai agitáció hatékonyságát nemcsak tonnákban, hektoliterekben és a fajlagos létszámnövelésben lehet és kell mérni, hanem ennek *előfeltételeit kell megteremteni* ahhoz, hogy valóban a feladatokat értő, szakmailag művelt, igényes közösségek legyenek a megfogalmazott gazdasági növekedés létrehozói.

A *közművelés* tárgyában hozott párthatározat, majd a közművelődési törvény ez irányú feladatainkat teljességgel determinálja. A tudomány fokozottab termelőerővé válása e feltétel oldaláról úgy jelentkezik, hogy az *befogadni és megvalósítani képes* közegekben tudjon gyökerezni. A több tej, hús, zöldség előállításának alapját képezi a szakmunkás jelenléte, azé a szakmunkásé, aki érti, érzi és tudja, hogy a rábízott technika és technológia hatékony üzemeltetése, csak jól kialakult érzék és ösztön alapján egyre kevesebb eredménnyel valósítható meg.

Már kevés az ösztönösség

Szakmunkásképző intézeteink számos jó példával szolgáltak Pest megye gazdaságaiban. Az üzemi felnőtt szakmunkásképzés kedvezőbb feltételt és nagyobb érdeklődést tudott felkelteni a párt-, gazdasági és tömegszervezetek agitációjának segítségével a szakmunkásképzettség megszerzésére. A mezőgazdasági üzemek szakember-ellátottsága évről évre javul, ami egyben *alapot is teremt* e képzési forma továbbfejlesztésére, színvonalának emelésére. A mezőgazdasági szakemberek feladataként kell meghatározni a szakmunkásképzést, váljanak cselekvő részeseivé a tudomány terjesztésének, alakítsák, formálják, neveljék a közösségeket a szakma szeretetére és művelésére. A háztáji gazdálkodás fejlesztésének — egyes területein a szi... tentartásnak — ugyancsa... alapvető követelménye, hog... *szakmai segítséget és támog... tást adjunk* e jelentős népgaz... dasági igényt kielégítő — so... esetben kifejezetten szakma... intelligenciát igénylő — fel... adatok sikeres megvalósítás... hoz. Szakcsoportok létrehozá... sával, szervezett szaktanács... adással, kipróbált technoló... giák háztáji és kisegítő gaz... daságokba történő adaptálás... val lehet tartóssá és biztonsá... gossá tenni e tevékenysége... A bizalmat az integrátori fel... adatokkal megbízott gazdasá... gok, a felkészült háztáji agro... nómusok teremhetik meg az... zal, hogy a kihelyezéstől é... szerződéskötéstől a felvásárlás... sig élő, eleven és tartalmas... kapcsolatot építsenek ki a kis... termelőkkel.

Az ismereteket gazdagítva

Agrárpolitikai terveink, szocialista társadalmunk jelenlegi építési szakasza nem tudja nélkülözni, sőt egyenesen *megköveteli* a szorosan vett munkaköri feladatokon túli feladatvállalásokat. Keresni, kutatni kell azokat a lehetőségeket, melyek terveink megvalósulását elő tudják segíteni. A téli falusi esték hangulata, romantikája nem fog csorbát szenvedni akkor, ha a művelődési házak, szövetkezeti irodák, klubhelyiségek ismereteket gazdagító, tudományt közvetítő *előadássorozatokkal* bontja meg a megszokot életritmust.

Ez a munka feltétlen része... se a mezőgazdaság számára előirányzott 7—8 százalékos növekedés elérésének, sőt szilárd meggyőződéssel állítható, hogy a terv teljesítésének vagy túlteljesítésének *hatékony* eszközévé válik. Ha ez a kezdeményezés, a jó példa mindig követőkre talál, és ha ez ebben a vonatkozásban is így lesz, akkor több tejben, húsban, zöldségben és gyümölcsben fogjuk tudni mérni a munka eredményességét. A sikerélmény hallatlan energiát tud felszabadítani, és olyan hatást gyakorol a társadalomra, ami az előrehaladás hajtómotorjává válik.

Cselényi Dezső,
az MSZMP
Monori Járási Bizottságának
első titkára

...ben kiválók
...epel Autógyárban

Ónodi Béla programozó, *Forgács György* gondnok, *Simon János* nyugdíjas, *Takács Imre* szerelő csoportvezető, *Ábrahám Lajos* nyugdíjas, *Vasi József* művezető, *Récsei Imre* osztályvezető, *ifj. Milkovics Gergely* technológus — valamennyien a Csepel Autógyár dolgozói, továbbá *Lipták András* csoportvezető, *Bednárik József* edző, *Kovács József* csoportvezető, *Ferenc Gábor* művezető, a Pestvidéki Géppgyár dolgozói, *Mizik István* tsz-raktáros, *Kasaróczky Lajos* tsz-árudavezető, *Polyóka*

Megkezdődött a felsőoktatási fiatalok országos parlamentje

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Pestmegyei Hirlap

1975 OKT 16

Bakallár József festő

1021

PEST MEGYEI Hír

A ráckevei Duna-ág festője Japánban

Bakallár József tokiói kiállítása

Ki gondolná, hogy a soroksári fűzfák, a szigethalmi kosárhalászok, a haraszti hajógyár bárkái önmaguk határain túl nemcsak festményekké hosszabbodtak, hanem „színes hír"-ként Japánban vendégeskednek? Nem is akárhogy. *Bakallár József* művészetét a magyar festészet reprezentánsaként *augusztustól novemberig* tartó tárlatsorozaton a tokiói *Ginza, Hokkaidó és Kyustu* igen rangos galériái fogadják, az első megnyitót filmre vették, s közvetítette a japán televízió.

Bakallár színes hídja *torontáli szőnyegtől, a nádas zöld csöndjétől, soroksári öreg lépcsőtől, szerelmeseket kék fénnyel borító Duna-parti éjszakától shizuokai bárkákig terjed,* időt és kontinenseket köt össze. Különben is művészetének fő ihletforrása *a víz.* Patak, folyó, tenger, óceán, a víz csónakokat ringató, halászoknak életet adó tágassága. Képekkel kutatta az Északi-tenger hideg fényeit *Ahrenschoopnál,* a Csendes-óceánt Japán partjainál és a Dunát *Vácnál, Zebegénynél, Soroksárnál, Szigetszentmiklósnál.* Bakallár József a hosszú víz tágasságát nemcsak szivárvánnyal, varázslatos napfelkeltékkel, hanem alvó gyerekekkel, pihenő asszonyokkal fedezi fel, természeti és emberi közegben. Festészetének általános vízi jártassága ellenére *elsősorban a Kis-Duna festője.* Ismeri hajnalfényeit, szakadozott őszi partjait, a Molnár-szigetet, a zsombékokat, tüzes színekkel fon az emberpár köré koszorút, minden rajzi gesztusában művészetre vált a természet színekben tündöklő pompája.

Víz, fák, öblös elágazások jelentik azt a képi legkisebb közös többszöröst, melynek integrált alakzatával egységesíti a japán és magyar vízpartot. Ott is, itt is a fák ernyős ünnepe köszönti az embert, ott is, itt is halászok foltozzák hálóikat, a különbség csupán az, hogy ott *pagodák és rizsföldek,* itt *házak és búzatáblák* villannak a frisszöld lombok között. Ezt a rokonítást végzi Bakallár 1970 óta, amikor először járt Japánban.

A Duna *festői monográfusa,* rajzzal olvassa és színnel írja a tájat, szemlélete pontos műszer, mellyel előhívja a táj lüktetését, az évszakok színváltozásainak elektromos rezdülését, a szél fodrozta víztükröt és parti fövenyt. Tempója korunk iramához csatlakozik, festői gyorsírása képi összetett mondat, ahol a víz, mindig a víz az állítmány,

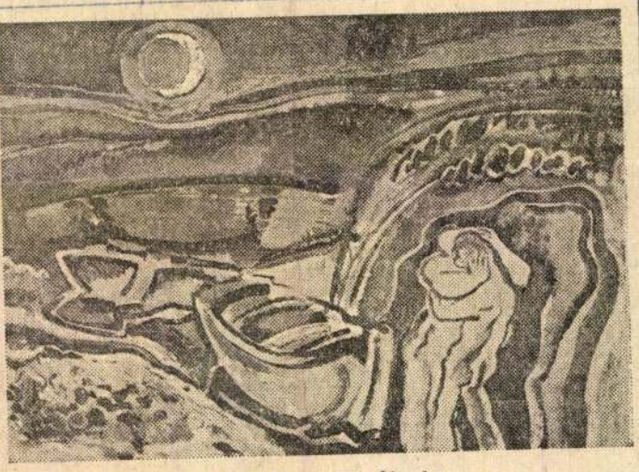

Bakallár József: Éjszaka.

hozzá tömörül a többi mondatrész fák, kavicsok, kórók formájában. Művészetének a Duna a főszereplője.

Különös utazás Bakallár művészete: Kis-Dunát nyújt át Japánnak, a Fuzsijáma derengését hozza haza, mindenütt gazdagít. Tudjuk, miközben festményeit kíséri Japánban, ott is alkot, s útiképeit hamarosan láthatjuk a XX. kerületi Kis-Duna Galériában, Ráckevén és Budapesten.

Losonci Miklós

A lenini nemzetiségi politika jól érvényesül a megyében

Pénteken: a Pest megyei Tanács jubileumi ülése

A Pest megyei Tanács végrehajtó bizottsága tegnap megtárgyalta, hogyan hajtották végre a tanácsi szervek a Politikai Bizottságnak 1968. évi, s a megyei párt és tanács végrehajtó bizottságának 1969. évi határozatát *a nemzetiségi lakosság helyzetéről*. A napirend tárgyalásán részt vett *dr. Kővágó László*, a Kulturális Minisztérium nemzetiségi osztályának vezetője, *Stark Ferenc*, a Nemzetiségi Oktatási Bizottság titkára, *Such János*, a Magyarországi Szlovákok Demokratikus Szövetségének főtitkára, *dr. Réger Antal*, a Magyarországi Németek Demokratikus Szövetségének főtitkára, *Gyurok György*, a Magyarországi Délszlávok Demokratikus Szövetségének főtitkárhelyettese, *Krizsán Ferenc*, a Ludove Noviny szlovák lap főszerkesztője.

általános iskolán kívül *anyanyelvi gimnáziumban* képezhetik magukat.

Ösztöndíj a továbbtanulóknak

Változatlanul gondot jelent azonban az elegendő pedagógus biztosítása, noha ebben is értek el eredményeket. Ez *nemcsak nemzetiségi probléma*, hiszen sok a képesítés nélküli óvónő, tanító a magyar óvodákban, iskolákban is. Helyesen mutatott rá azonban a végrehajtó bizottság arra, hogy a jelenség hiába ugyanaz, *a következmény nem azonos:* a nemzetiségieknél súlyosabb következményekkel járhat, hiszen az óvoda és az iskola majdnem egyetlen, kizárólagos *forrása, bázisa az anyanyelv ápolásának*. A pedagógushiány veszélyeztetheti magát a nemzetiségi politika érvényesülését, ezért kell fokozottabban törekedni a munka [illegible] biztosítására. Ezt szol-

Sok tradícióval rendelkező csoport működik. Ilyen a többi között például a *solymári* leánykar és a férfikórus, a *pilisvörösvári* leánykórus, a *vecsési*, a *ceglédberceli férfikar*, a *pilisszentlászlói*, a *pilisszentkereszti* énekkarok.

Tánccsoportjáról híres a nagymúltú *pilisvörösvári*, *a nagytarcsai*, *a ceglédberceli*, *a szigetújfalui*, *a tököli* együttes. Számon tartják *a tököli*, *a maglódi*, *a tárnoki*, *a csömöri* Röpülj páva köröket, *a vecsési*, *a pilisvörösvári*, *a solymári és a ceglédberceli* fúvószenekarokat. S amíg ezek a csoportok énekelnek, táncolnak, műsorokat adnak hazai és külföldi tájakon, addig észrevétlenül is terjesztik az internacionalista szellemet, elmélyítik a hazánk iránti tiszteletet.

A végrehajtó bizottság pozitívan értékelte a *klubok* működését is. Megemlítette a többi között *a pomáziak* kezdeményezését, amely elsőnek az országban alapított klubot, s azóta is sikeresen tölti be szerepét. Működnek szakkörök, tanfolyamok is. *Pomázon hat, Pilisszántón öt, Pilisszentlászlón négy, Vácegresen három, Pilisszentkereszten három csoport tevékenykedik.*

A különböző fesztiválok, tanácskozások, találkozások — legyenek azok járási, városi vagy megyei szintűek — népszerűek a lakosok között, jól ápolják a megye kulturális értékeit. *A váci járásban* már hagyománya van a kishatármenti találkozóknak: minden évben *Szobon* találkoznak a járásbeli szlovákok a csehszlovákiai határmenti lakosokkal. Kiemelkedőek a Galga menti népművészeti hetek nemzetiségi rendezvényei is.

A sok eredményt csak fokozná, ha elegendő nemzetiségi anyanyelvű művelődésiház-igazgató irányítaná a munkát, foglalkozna az anyanyelvi kultúrával.

A nemzetiségi politika fő bázisa a község

A megyei végrehajtó bizottság megállapította, hogy a Pest megyében élő nemzetiségi lakosság közhangulata jó, többségük aktívan vesz részt a közéletben, támogatója a szocializmus építésének. Az elért eredmények azonban számos módon tovább növelhetők. Lehetőség van arra például a többi között, hogy Nagytarcsához hasonlóan Pomázon is kialakuljon a *szerb ház- és helytörténeti gyűjtemény*, Dunabogdányon a *sváb ház*. Folytatódjon a *krónikaíró*-mozgalom

102

Bakalár József

1970.XII.4. 18,15 N. /6/

Kompozició '70 Tv

- Utazzunk tovább keletre Japánba. Abban a szerencsés helyzetban vagyunk, hogy személyes élmény alapján tudunk önöknek izelitőt adni a kortárs japán képzőművészetről és egy magyar kiállitásról. Bakalár József festőművész járt Japánban. Ha megengeded először inkább a mai japán művészetről szerzett benyomásaidról kérdeznék.

- Három hónapot töltöttem Japánban a tokiói egyetemi város vendégeként. A három hónap elég volt arra, hogy művészekkel barátságot kössek és alkotásokkal is megismerkedjem. 1970-ben nyitották meg az országos képzőművészeti kiállitást az Uenu muzeumban. És ott ismerkedtem meg kortárs művészek alkotásaival. Általában elmondható, hogy a japán hagyományos művészet tovább folytatása megszünt. Inkább az európai és az amerikai stilus irányzatok jellemzői mondhatók el a mai japán festészetről.

- De mutassunk talán képeket is.

- Igen, a kiállitás katalógusát magammal hoztam és mondjuk igazolást ad arra, hogy minden megtalálható, ami Európában és Amerikában.

- Ezek szbrok.

- Igen, köztéri szobrok, ez egy gyermekjátszótéren felállitott oszlopszerüség, ami egy kicsit a sárkány motivumot is minthogy ha utalna. Azon kivüla velencei biennálé tanulságait is ujraéltem Japánban. Ezek ilyen nikkelezett korongok vagy fatönkök fóliával leboritva. Nagyon érdekes hatásu volt különben. És dekorativ törekvések, amit Európában éppugy megkisérelnek már művészek. Itt például egy négy méteres nagyságu, nagyméretü

kép, anya gyermekével, vörös szinben játszott a kép. És ez a kerámia, amiben ugy tünik, hogy hagyományos japán müvészet tovább él. Fiatal kerámikus készitette.

- Dehát ne feledkezzünk meg a te kiállitásodról sem. Ha jól tudom 1945 óta ez az első magyar kiállitás itt. Hogyan fogadták?

- Hát nagy sikere volt, elsősorban azért, mert japán tolmáccsal érkeztem feleségem személyében. Két kiállitást rendeztünk, az egyiket egyháromemeletes galériában, ahol az alsó szinten Modigliane, a második emeleten Millet állitottak ki velem egyidőben és az enyém volt a harmadik emelten. A második kiállitás tókió egyetlen 40 emeletes épületében nyilott és ott a 33. emeleten, nyitották meg a kiállitást. Sikere volt, mert mindennap sorozatban sajtóvisszhangja volt, a kiállitásnak.

- Szakmai sajtóvisszhang vagy csak a távolról érkezettnek?

-Általában müvészettörténészek foglalkoztak a kiállitással és hát az tényleg egy nagy érdekessége volt a kiállitásnak, hogy még 45 óta nem érkezett Japánba önálló kiállitási anyag és ez volt az első. Egy kicsit tradicionálsinak érezték és mondjuk a francia hatásokat erősen, pozitiven értékelték.

- Remélhető, hogy lesz folytatása?

- Én nagyon remélem és ugy érzem, hogy fontos pionir munkát végeztünk el, ha nem is önálló kiállitás, de kollektiv kiállitások ügyében, magyar kiállitások ügyében mindenképpen fontos volt ez a bemutatkozás és remélhető, hogy követi a következő.

- Hát reméljük és köszönöm szépen a tájékoztatást, gratulálunk a sikerhez.

- Köszönöm szépen.

1021

1980. IX. 15. Petőfi 13,25 Kel

Japánból jötten

- Bakallár József festőművésszel beszélget Csapó György.

- Bakallár József festőművész nemrégiben tért vissza Japánból. Nem először járt ott, de most ezuttal egy különleges feladatot hajtott végre.

- Valóban többször voltam Japánban, most negyedszer, és ez a legutóbbi vállalkozás egy morális feladat megoldása volt, egy pályázatot irtak ki az aszahikavai uj Iparművészeti Muzeum homlokzatára, mozaik készitésére. És 3 kolléga közül én kaptam ezt a megbizást, és én is készitettem el manuálisan is, a tervet is, itthon Magyarországon és a kivitelezést is egy év alatt készült el ez a 10 nm-es felület, muránói mozaikból készitettem.

- Itthon raktad ki a mozaikot?

- Itthon raktam ki, de ebben az volt a nehéz, hogy tervrajzok alapján készülhettem rá, és uj technológiát kellett kitalálnom hozzá, mert a helyszinen betonba épitjük, igy viszont, ha 20 ezer km-rel odébb készül a munka, akkor hát a legujabb kitalációm szerint palára ragasztottuk és igy szállitottuk a helyszinre a munkát.

- Szóval teljesen készen, palára ragasztva szállitottátok Hokeidóba, és ott felkerült a muzeum falára, illetve a muzeum timpanon részére.

- 19 hónap alatt épitettók ugy meg a japán tervezők, épitők, hogy egyuttal a hegyet is el kellett miatta mozditani szinte, és 8000 nm-es épületről van szó.

- Tehát a muzeum is most épült.

- Most épült a muzeum is, és azért mondom, hogy tervrajzok alapján készülhettem a pályázatra is már, és a kivitelezéssel pedig megint itthonról, szinte levelekből és tervrajzok alapján ismerkedhettem meg.

- Milyen muzeum ez?

- Iparművészeti muzeum, az ajnu népmüvészetből stilizált jukaraóri textileknek a muzeuma.

- Miért éppen egy európai müvésztől akartak mozaikot?

- Egyszerü a talány, mert Japánban még az olajfestményeknek sincs 100 éves multja sem, hát még a mozaiknak.

- A versenytársak japánok voltak?

- Igen.

- Miért éppen te kaptál megbizást?

- Régi kapcsolataim alakultak Japánban, 10 éve jártam először ott, mindig táblaképekből rendeztem kiállitást, a modern muzeum és az egyetemváros kölcsönös vállalkozása alapján kaptam mindig a meghivást, és én kiállitásokon ismerkedtem meg ott menedzserekkel, mütörténészekkel, és kiderült hazai katalógusaimból, hogy nemcsak festek, hanem mozaikot is csinálok, és felkértek erre a feladatra, illetve a pályázatra.

- Itt nemigen hallottunk erről a pályázatról, gondolom Japánban azért mindenesetre nagyobb port vert fel, hogy egy magyar müvész mozaikot készit egy japán muzeum homlokzatára.

- Az átadás napja ez év május 27. volt, ahol 1000 embert hivtak meg az ünnepélyes ceremóniára, nagyon érdekes bizony, hogy 20 perces müsort adott a televizió a mozaik átadásáról, a mozaikról magáról és az is felejthetetlen élmény, hogy ottartózkodásom 1,5 hónapjáig végig magyar-japán zászlók diszitették a várost.

- Mekkora város ez ottan?

- Tulajdonképpen Hokaidó, tehát Japán északi szigetének a kulturális centrumáról van szó, Aszahikava, hiresek a muzeumai, modern muzaumai és nemcsak hazai müvészektől vásárolnak, hanem európaiaktól is. Nekem nagy boldogság, hogy tőlem is került oda kép.

- Igen, ez egy érdekes jelenség, mióta van ez Japánban? Hogy európai müvészektől ilyen nagymértékben vásárolnak müveket?

- Japán ma már nem az ecsetrajzok müvészetével Japán, hanem attól Japán, hogy nagy a kitekintésük, és a legjobb müvészeik pillanatnyilag Párizsban és Amerikában élnek, és igy keveredik is a stilusuk, tehát ugyanaz megtalálható, ami Európában, vagy Amerikában megtalálható és nagyon kevés a régi, tipikus japán arculatu müvészet.

- De ezek azt hiszem ugy különválnak és külön állitanak ki, vagy nem?

- Hát nem mondhatnám, hogy külön, nagy szokásuk szövetségeket alkotni.

Magyarországon egy képzőművészek szövetsége van, ott több. Többek között például van akvarellisták szövetsége, vagy tányérfestők szövetsége, olajfestők szövetsége, nem is szólva arról, hogy az olajfestmények a táblaképeik között van olyan, hogy szabadelvüek, régi elvüek szövetsége.

- És ezek nem tartoznak, hogy ugy mondjam, egy csucsszövetségbe?

- Nem, minden megtalálható, stilárisan, kvalitásban is megtalálható, és alkalmam volt a leggyakorlottabb müvészekkel is találkozni, az eldugott müvészekkel is találkozni, és ezt nem merném mondani, hogy mint a vadlibák az égen ugy egyszercsak találkoznak és az egyik, mint a vezér vezeti őket, nem. Nem igy van.

- Kivéve a mozaikosokat, mert azok nincsenek.

- Hát alig vannak. Most alakul, tekintettel arra, hogy a japán épitészet a világ egyik legjobb épitészete és ott azért előbb-utóbb most már szükség lesz a társmüvészetekre.

- Volna egy indiszkrét kérdésem, anyagilag kifizetődő volt ez az ut?

- Kifizetődő, mindenképpen kifizetődő, először is az embert valutában fizetik, ez egyuttal akkor már hazánknak is kifizetődő,

- Valutában fizetnek, de te forintban veszed fel.

- Mi forintban kapjuk meg, ennek van egy szabályzott rendje Magyarországon, kifizetődő, de érdekes módon ezt a kérdést teszik fel legtöbben sajnos szakmai körökben is, a tiszteletdij körüli kérdések mindig sürübben adódnak, mint például az erkölcsi sikerekre vonatkozó kérdések.

- Hát még nem szakmai körökben.

- Hát igen sajnos.

- Mennyi ideig voltál kint?

- A legutóbbi alkalommal 1,5 hónapot tartózkodtam Japánban,

- Családostul?

- Most legutóbb már családostul és igy most alkalma volt gyermekeimnek is végignézni, hogy tulajdonképpen egy szittyafejü magyar hogy tud odakint esetleg sikert elérni.

Módjuk volt hazaérkezve azt is lemérni, hogy vajon, mint a mesebeli János lehoztunk-e egy csillagot az égről, vagy sem.

- Ugy érezted, hogy lehoztad?

- Én mindig ugy érzem, hogy lehoztam, de idehaza erről nagyon kényelmetlen beszélni, mert a mi szakmánkban a legfalsabb az a trombitaszó, amit az ember saját magáról fuj.

- A többiek meg azért nem nagyon fujják, nem?

- Igen, hát ez is hibája a mi szakmánknak.

- Én nem hiszem, hogy csak a képzőművészetben van igy, mert már Zrinyi Miklós a Szigeti veszedelemben, az előszóban irta az irigységről, ez nem csak a képzőművészek tulajdonsága.

- Hát nem is csak a szakmai körök hibája, ha a szervezés oldaláról nézem például nagy hibának tartom, hogy a képzőművészetnek nincs rendező irodája. Különösen vonatkozik ez a magán meghivásokra, ahol a müvész saját maga szellemileg és fizikailag is szervezi az utját, és ha valami sikert ér el, akkor maximum ő mondhatja idehaza és ezt nem mindenki hallja szivesen, nemcsak szakmai körökben, hanem teszem azt, mondjuk elismeréseket osztó bizottságokban is. Nagyon kényelmetlen élményeknek is voltam én kitéve, az 1978-as kiállitáson 52 képet mutattam be.

- Hol volt ez?

- Ez Tókióban a Kaszumizaszeki kiállitóteremben és a megnyitó napján este 30 perc alatt mind az 52 kép elkelt. Na most ez gazdasági siker, és tulajdonképpen erkölcsi siker mellette az, hogy az 52 festményből 12 muzeumok tulajdonába került. De a nagy siker tulajdonképpen az, hogy ezért a kiállitásért az egyik japán kulturális kitüntetést is megkaptam, én erről ugyan személyesen kint értesültem, de hivatalosan küldték haza, itthon aztán én ezt egy portástól kaptam meg.

- Senki nem próféta a saját hazájában, ez egy régi közmondás, nem?

- Igen, de miért van az, hogy közelebb van Magyarországhoz Japán, mint Magyarországhoz Magyarország?

- Hát az előbbi oknál fogva például talán. Én azt hiszem, hogy a japánok mindig nagyon nozgékonyak voltak, legalábbis a mult század óta minden területen. Meg aztán sokan is vannak, mi egy kis ország vagyunk ugy gondolom, nem?

- Igen, de irigységben nagyhatalom.

- Az együtt jár. Na most tul ezen a szubjektiv dolgokon, ha azt kérdezném tőled, tudom, hogy banális kérdés, de már sokszor voltál kint Japánban és éppen ezért merem megkérdezni, mi az, ami leszürődött, ami megkapott a japán képzőművészet területén?

- Én nagyon sokat tanultam a muzeumaikban. Nagyon sokat tanultam a ma élő japán képzőművészettől és a képzőművészektől is, mert nemcsak muzeumba, hanem mütermekbe is eljutottam. Ezekkel a müvészekkel nagyon szivesen tartom továbbra is a kapcsolatot, sürün érkeznek a katalógusok, mert mindig küldenek, én is mindig küldök, nemcsak a magam anyagából, hanem a fontosabb kiállitások katalógusait is mindig küldöm. Nagyon érdekes és sok tanulságot mondhatok magaménak a szervezettségeikben, nagyon érdekes, ahogy egymásról nyilatkoznak a japán müvészek, nagyon érdekes az, ahogy egy kiállitást rendeznek, nagyon érdekes a kiállitáson való megjelenésük,

- Egy kicsit közelebbről tudnál valamit erről mondani?

- Az, amikor egy kiállitásra nagyon odafigyelnek, vagy valóban rangos az a kiállitás, ha valóban fontos azt szellőztetni, akkor egy kollega képes például ujságban visszhangot kelteni neki. Arról már nem is szólva, hogy egy megnyitáson olyan elektromos a levegő, hogy ott tényleg kizárólag a müvek sugároznak, és nem a képek szellőztetődnek meg, hanem kizárólag arról a müvészetről és a legkonkrétabban azokról a képekről van szó. Sajnos itt én magam Magyarországon nagyon sokszor ugy éreztem a kiállitás bezártával, hogy ez tulajdonképpen csak kép szellőztetés volt, és azt a tanulságot, amit levonhat egy müvész, hogy falon látja, együtt látja az anyagát, az csak a magam ügye maradt.

- Ha jól értem amit mondasz és azt hiszem nem értem félre, ugy gondolod, hogy jó bornak is kell cégér.

- Igen, a szervezést, a kiállitások szervezését itt még Magyarországon ilyen szempontból ugy érzem tanulni kell, nemcsak az esztétikai oldaláról nézve.

- Hanem a menedzselését is.

- A szervezési oldaláról is nézve. Én nagyon sokszor próbálkztam, fáradoztam más kollégákkal, akik szintén ilyen faluvégre járók, ilyen kitekintők, mint én, próbáltam a tanulságokat leszürve felkinálni hivataljainknak, de sajnos még eddig nem sikerült realizálni.

- Te is egy ilyen szervező vagy, hiszen a soroksári Duna Galériának te vagy a létrehozója és ha jól tudom tótumfaktuma, mindenese amellett, hogy festőművész vagy. Mi hozta ezt létre ezt a nagyon rokonszenves vállalkozást?

- Egy kis szerencse, mert egy vadonat uj könyvtárt épitettek a XX. kerületben, ennek az emeletén adódott egy galéria, kifejezetten erre is terveztettük, sőt müszakilag is én terveztem meg, és ma már 5 éve müködik és a legkiválóbb müvészeket tudtuk ott bemutatni.

- Mondanál néhányat közülük?

- Tóth Menyhért, Ilosvai-Varga István, Hincz Gyula és lassan már 40 müvész mutatkozott be a galériában, 5 év alatt.

- Kik voltak legutóbb?

- Minden évben van külföldi anyag. A legutolsó anyag az egy NDK müvészcsoport volt, akiket bemutattunk fiatal müvészek, egy NDK müvésztelepen résztvevő magyar csoport szerezte ezt a társaságot, és ezeknek az anyagát mutattuk be. Nagy sikere volt.

- Térjünk vissza egy pillanatra a mozaikra. Magyarországon hol vannak mozaikjaid? Középületeken, közterületeken?

- Általában 4 évenként jutottam mozaik feladathoz, az első Kisterenyére került, az uj gimnáziumba, a második Tokajba, szintén egy gimnázium halljába, a harmadik a XX. kerületi Zalka Máté iskolába és a negyedik a legnagyobb pályázat volt, ez a hajduszoboszlói mezőgazdasági főiskolára.

- Ez méretben is a legnagyobb?

- Legnagyobb volt ez a hajduszoboszlói, 25 nm, ez is velencei anyagból és márványból készült.

- Szó van arról, hogy megint kimész Japánba? Rendeznek-e neked kiállitást vagy mozaik megbizatásod van-e?

- Mind a kettőről van szó, tulajdonképpen mi még soha nem utaztunk ugy vissza Japánból, hogy az egyik munka nem hozta volna a másikat. Most egyszerre egy mozaik, sőt 3 mozaikkal kapcsolatos tárgyalásokat folytatok, az egyik egy muzeumba lenne, a másik egy kórháznak a belső felületére, ezek 100 nm körüliek, a kiállitásokkal kapcsolatban pedig alig várják, hogy készen legyen egy anyag, nekem viszont nagyon kellemetlen, mert lassan az eddigi munkásságom tényleg a földgolyó másik oldalára kerül és lassan már kellene arra is gondolni, hogy életmüvemben legalább a legfontosabbak itt maradjanak.

Éppen ez a kellemetlen a rendszeresen külföldre járó művész-nek, hogy a munkásságán kivül tulajdonképpen az érvényesülését is odébb cimezik.

- Ami sajátos és különös a japán-magyar vonatkozásban, képzőművészeti vonatkozásban az, hogy a japán művészetet alig-alig ismerjük a modern japán művészetet. Viszont ők, ha nem tévedek nagyon jól ismerik.

- Nagyon jól ismerik, bizonyos missziót én ez ügyben már tettem. Fontos magyar művészeknek a festményeiről nagyméretü diapozitiveket vittem ki és kint művészeti folyóiratokban az én irásom mellett reprodukciókkal magyar művészeket bemutattak, a Mizue folyóirat például erről hires, hogy szivesen mutat be magyar művészeket.

- És szivesen rendeznek magyar művészeknek kiállitásokat, szivesen vásárolnak magyar művészektől képeket, hát kiket ismernek mondjuk a modern magyar festők közül?

- Az előbb emlitettem Eslovai-Vargát. Nagyon érdekes, hogy egyszerre érkezett be. Nagyon érdekes volt, hogy 10 évvel ezelőtt, amikor megnéztem a művészettörténeti tankönyvüket, az utolsó magyar festőkről a nagybányaiakról irtak, ezek voltak az utolsók, akiket ismertek, vagy például a szobrászok között Vastag György volt, akit ismertek, és akkor én vittem egy anyagot és mutattam, hogy igen, de nekünk van Derkovitsunk, nekünk van Egrink, és van Csontvárynk és ugy felgyorsult a káprázatuk, hogy a mai mütörténetkönyvekben már ezek az emlitett művészek szerepelnek.

- . -

Bakalár József

1976. IV. 18. P. 21.10
Láttuk, hallottuk

Tokióban magyar kiállitás nyilt. Hogyan jött létre? miket állitottak ki? Mit tapasztalt Japánban? - erről beszélget Bakalár Józseffel Csapó György

- Az első kérdésem az volna: hogy jött létre ez a kiállitás?
- Körülbelül három évvel ezelőtt keresett fel egy müvészettörténész azzal, a szándékkal, hogy magyar képzőművészetet szeretne sorban bemutatni a szigetországban Japánban. Igy került sor a szovjet képzőművészet bemutatkozására, ebben az évben pedig a magyar XIX. századi anyag bemutatására.
Munkácsy centrikus anyagot kért és Solymár István a Nemzeti Galéria igazgatóhelyettese tárgyalta annak idején az ügyet, jelenlétemben, és ez nagyon szép válogatásban megrendezésre is került most március végén Tokióban
- Tudomásom szerint ez az első ilyen nagyszabásu magyar kiállitás
- Igen. Monstre kiállitásnak számit. Amikor leguteljára Japánban jártam tavaly ősszel, már a plakátok eléggé hangosan hirdették ezt a kiállitást és remek reprodukciókat lehetett látni. Nemcsak a metro vonalán, hanem a városbanis
- Már tavaly ősszel?
- Igen
- Nagyon érdekes. Milyen alkalomból jártál akkor ott?
- Nekem 5-6 évre visszamenőleg rendszeres meghivásaim vannak Japánban, különböző muzeumok vezetői és az egyetemi város kulturális szekciója rendesen meghivja anyagomat, olykor engem is személyesen.
Ebben az évben most voltam én másodszor személyesen, de kiállitásom már több volt Japánban.
- Ha jól tudom egy-két héttel ezelőtt adtak át neked egy kitüntetést. Milyen kitüntetés ez?

- Igen. Tulajdonképpen két hete történt, bár számomra mégis elapozott történet, mert én erről már tavaly októberben tudhattam, ugyanis az egyetemi városok alapitottak egy ilyen kulturális kitüntetést, amelyet ennek a kiállitásnak adományoztak. A zsüribizottság azonban rendhagyólag most az egyszer ugy döntött, hogy nemcsak a kiállitásomért adja ezt a dijat, hanem a nagyszerü két tanulmányért, amelyet a két magyar müvészettörténész barátom irt: Solymár István és Dr. Losonczi Miklós

- Sok kiállitást rendeznek Tokióban, és általában Japánban?
- Kiállitások tömkelege van Japánban. Csak a .....-n, ami mondjuk megfelel a mi Rákóczi utunknak, ott naponta száz kiállitás nyilik
- Tokióban?
- Igen. A rangosabb kiállitótermek is nagyon sürün rendezik a kiállitásaikat és ebből adódóan tanulmányozhattam a kiállitási rendszerüket, a rendezési rendszerüket, azon kivül a szakmai találkozások jelentették az igazán nagy káprázatot, hiszen ezt szorgalmaztam most már évek óta, hogy kollegákal ismerkedhessek meg odakint és természetesen nemcsak a kiállitó termekbe, hanem a mütermekbe is eljutottam

- Mi az uralkodó? - mondjuk ugy stilusirányzat Japánban e pillanatban?
- Nincs olyan nagy különbség az európai és a japán piktura között, mint ahogy mi azt gondoljuk. Ma már ugyanaz megtalálható Japánban is, mint Európában vagy Amerikában. Sokszor azt mondhatnók, hogy egy kicsit talán Japán hátrányára, mert ugy élnek az emlékünkben hogy a tekercsképek, az ecsetrajzok világa ez, de helyszinen mondjuk mégsem igy értesül - még vizuálisan sem az ember, mert a félfigurális és az absztrakt piktura éppugy megtalálható, mint a mai - mondjuk magyar értelemben vett naturalitás is

- A hagyományos japán festészet háttérbe szorul - ugy láttad?
- Nem igy van. Talán nem fogalmaztam tisztán. Külön szövetségeik vannak. Például van egy hagyományosok szövetsége, ahová kizárólag a hagyományos technikával, stilusjegyekkel festő kollegák állitanak ki. Természetesen ez a szövetség csak külön alkalommal és külön muzeumi helyiségben állitja ki az országos kiállitásokon a saját anyagukat
- És vannak modernek
- Igen

- Igen. Olyanok mint az európaiak
- Hogyne. Nagyon látszik rajtuk, hogy mindenfajta ihletésben azonnal résztvesznek, azonnal értesülnak, akár az európai, akár az amerikai legfrissebb és leghasznáhatóbb eredményekről ugy,hogy nemcsak a hagyományos módszerekkel előadott képeket látni ezeketn a kiállitásokon, hanem sokszor az aplikációkat éppugy, mint a müanyagból megöntött vagy feltalált szobrokat.
Minden müfajban felfedhető az utkeresés, éppugy, mint idehaza is.
- Most érdekes volna megtudni, hogy minek az alapján válogatnak, a nagykiállitásokra gondolok.
- Ez egy fantasztikus élményem. Bőséggé vitatott téma hazánkban is a zsürizési módszer. Résztvehettem két zsüriben, csak ugy,hogy kollegák meghivtak, hogyan történik ott
Az valami elnémitó az a csodálatos, kristálytiszta igazságossága, ahogyan válogatják az anyagot. Általában a nagyobb kiállitások kétlépcsős zsüriből állnak és a zsüri-bizottságnak kötelessége egy kiállitás után összehivni az illető szövetséget, ahol a zsüribizottság minden tagja a feltett kérdésre válaszolni kényszerül. Nincs olyanra példa, hogy a zsüri tagjai közül például dijat nyerjen valaki. Ha nyer, akkor már a második lépcsőnél kiközösitődik a zsüriből és egy következő zsüri ujra megmázsálja a témát és ebben az esetben az előzsüri egyik tagja például dijat is kaphat

- Na most az volna a kérdés, hogy minek az alapján mérnek.
Nagyon nehéz kérdés ez. Ez Magyarországon is probléma

- Nagyon nehéz. Valahol mindig azzal mérkőzik a zsüri - Magyarországon is, szerintem a világon bárhol.- hogy a szubjektivitás valahol találkozzon az objektivitással, tehát akkor, hogy ha a kiállitás már lóg, azaz megrendezték, akkor ugyanugy magyarázat kell hogy keletkezzen az egyszerü müélvezőben, mint a sznob vásárlóban vagy a menedzserben vagy saját magában a müvészben. Valóban ez volt jó döntés, hogy ezeket állitottuk ki.
Akik aztán már a kiállitáson szerepelnek - nagyon érdekes - mindenki a katalógusban szerepel, méghozzá egész oldalas reprodukcióval.
Tehát itt sincs ugy, hogy kivonatolt névsor és csak ezek tartoznak az első csatasorba, hanem mindenki, aki már a kiállitásba belefért, teszem azt van köztük, aki 3 képpel vagy van aki csak egy képpel, de egy képpel mindenki a katalógusban szerepel.

- Szóval azt már egyenranguként kezelik
- Egyenrangu

- A nyomdai átfutásuk is ugye ennek megfelelő egy-két hét és akár szines katalógus is születhet két hét alatt

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1976 APR 10
Népszava
Bakallár József,

Minden hely világközpont

1021

A Kis-Duna festője: Bakallár József

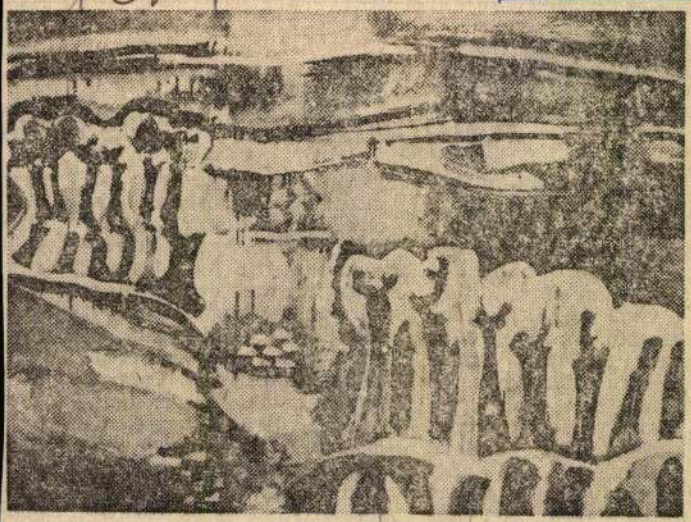

Lápos táj

Kultúránk egyik problémája az elszigeteltség. Köztudott, hogy költészetünk értékei nyelvi nehézségek miatt tudják oly nehezen elhagyni földrajzi határainkat, pedig Arany János, Ady Endre: *világirodalom*. Világirodalom anélkül, hogy erről a világ eleget tudna — rajtunk kívül.

Bakallár József festészetének egyik eléggé nem dicsérhető vonása, hogy zárkózottságát fölszámolva, vállalkozási kedvétől hajtva olyan *jószolgálatot* teljesít, amelynek eredménye képzőművészetünk japán fogadása. Ott üdvözölték festményeit 1970-ben és 75-ben. Tavaly, második tokiói bemutatkozásakor magas kitüntetésben is részesült, amire mindenképpen érdemes felfigyelni. Arra is, hogy önzetlen buzgalommal festészetünk jóhírét keltette azzal, hogy tizenkét alkotóink, közte *Barcsay Jenő, Hincz Gyula, Ilosvai Varga István* és mások képeiről albumot adott ki Tokióban, saját szövegével kísérve a műveket. Ez egyúttal meghívást jelent a *Japán Szépművészeti Galériába.*

Nem feledkezhetünk meg arról sem, hogy miközben „színes hírt" vitt a Kis-Dunáról a Csendes-óceán partjaira, arról sem mondott le, hogy közben, gyors időegységek közepette, alig 15 év alatt 25 egyéni kiállítást szervezzen — és mindig új művekkel — Budapesten, Tokajban, Ráckevén, Salgótarjánban, Dunaújvárosban, Padovában. Vagyis külföldön és a hazai táj minden szögletében. Van abban valami megindító, hogy sikeres tokiói tárlata után azonnal vállalta új képeinek bemutatását a dunaharaszti Baktay gimnáziumban, mert meggyőződése szerint *minden hely világközpont, minden közönség a legfontosabb.*

Művészete állandó és rendszeres előrelépésekből összegeződik egyre magasabb ívben, egyre rangosabb értékrenddel. 1940-ben született Soroksáron, 1962-ben végezte el a főiskolát. Mestereinek Sebestyén Ferencet, Ilosvai Varga Istvánt, Barcsay Jenőt, Fónyi Gézát vallja.

Szerencsés otthont választott magának. A XX. kerületi Kis-Duna azon magaslati helyén lakik, szemben a Királyerdővel a Molnár-sziget végén, ahol nyárfákra vált át a vasvidék, ahol a táj önmaga mozaikjaként vetíti le az évszakok, a század, az ember történéseit. Ablaka, palettája előtt megjelenik a nagyvilág a csepeli komppal, hálót foltozó halászlányokkal, az öreg soroksári temetővel, a Laji csárdával, nádassal, csónakokkal, szerelmeseket rejtő füzesekkel. Drámát is látott eleget ezen a parton, vízbefúltat is megörökített, de észrevette az élet derűs, látomásos oldalát is, ahogy heves zuhatagként a fákra és a tetőkre omlik a naplementék tűzvarázsa.

Ezt a kimeríthetetlen látványkincset festi másfél évtizede. Nádvágók sorakoznak képein, fehér izzásban tündöklő téli táj, ökörfejes csendélet — s mindenütt víz habzik, víz sistereg kellemes fodrokkal, lágy méltósággal. A víz, a hosszú, a nagy víz általános képletét érzékeli a Kis-Duna motívumaiban, mely olykor a csermelyt, máskor az óceánt idézi képzeletében. Széltől szobros növényasszonyok táncolnak festményein, dőlnek, ringnak, hajolnak — a dunai táj állandó komponensei telítik művészetét. Ennek a rendszeres azonosulásnak köszönheti, hogy minden műve színes otthon, ahová nemcsak vendégként, hanem a szépség tulajdonosaként léphetünk be. Érzékennyé válunk meleg színeinek érintésétől — rejtve átalakulunk, és észrevesszük saját környezetünk eddig ismeretlen szépségeit. Művek nélkül válunk festővé pusztán azáltal, hogy Bakallár tapintatos tanárként látni tanít szemnyitó pompával és szorgalommal.

Többször említi, hogy mindig lázasan érdekelte: mi van a folyó *túlsó* partján? Ez a túlsó part képletesen értve maga a nagy természet —, a létezés titka a törvény szintjén. Ezt az állapotot, a harmónia bölcseleti színtézisét keresi a festészet eszközeivel. Minden vizuális eredménye világszemléletének gyarapodása is; hangoztatja szóban is, amit képekkel valósít meg, hogy a festmény hivatása nemcsak a táj méltó megörökítése, nemcsak a gyönyörködtetés, hanem annak az ügynek a megszállott szolgálata, hogy a holnap szebb és tisztább legyen.

Baráti kritikusa azt írta róla évekkel ezelőtt: „Művészetének nagyobb a jövője, mint a története." Ez a megállapítás azóta módosult — a kettős határ elmosódott a kivívott, meghódított minőség eredményeként.

Losonci Miklós

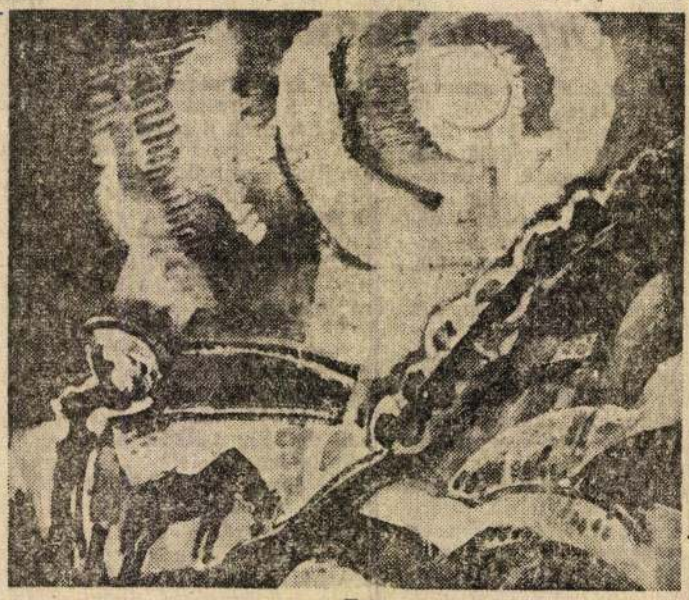

Este

lenítőbb számokról és tényekről is beszámoltak ezen a sajtótájékoztatón, meglehetős őszinteséggel.

Arról például, hogy több mint nyolcszáz múzeumra felügyel Franciaországban az állam, de mintegy kilencszázzal kevesebb múzeumi őr van szolgálatban, mint húsz évvel ezelőtt — holott azóta jelentősen megugrott az idegenforgalom, tehát hatalmasan megnövekedett a múzeum- és képtárlátogatók száma is. Az utóbbi néhány évben pedig az infláció is megszaladt, növekedtek az árak, mégis: Franciaország 1976-ban kevesebbet költ múzeumaira, mint 1970-ben.

Az 1976. évi kulturális költségvetés 1,600 millió frank, 15 százalékkal mara még mindig csak 0,5 százalék jut. Ennek a kétszeresét fordítja Párizs — a sport támogatására.

Nemcsak a múzeumi őrök száma lett kevesebb és nemcsak a múzeumi látogatók száma nőtt — hanem a rosszhiszemű látogatóké is. Magyarul: a képtolvajoké. Csak nemrég raboltak el Avignonban egy sereg értékes Picasso-képet. És még mennyi minden mást! A gengszterizmus elleni védekezés egyik következménye, hogy például a párizsi Louvre kénytelen naponta legalább ötven termét zárva tartani — mert kevés az őr. Hasonló a helyzet Versailles-ban is, ahol gyakran csak a királyi lakosztályok állnak nyitva a látogatók előtt. **(b — s)**

lyeknek ott — te
sen — éppen úg
gük van hivatal
gekre, mint a ré
goknak.

Bármilyen hat

PERUGIA

Külföldiek olasz egyete

Sajátos egyetem működik Perugiában, a maga nemében az egyetlen, amelyet az olasz állam fenntart. Hatezer hallgatója van, és valamennyi külföldi, a világ legkülönbözőbb országaiból. Ez az egyetlen egyetem Itáliában, amely érettségi bizonyítványt nem követel a jelentkezőtől. Csupán két fényképet, egy jelentkezési kérelmet és „lehetőleg" egy névjegykártyát kell a dékáni hivatalba beadni. No, meg havi tizenötezer lírát befizetni, tandíjként.

1921 óta működik a történelmi Galenga palotában ez az egyetem, azóta 141 nemzet 86 ezer hallgatója fordult meg falai között. A tantárgy: olasz. Olasz nyelv és irodalom, három szemeszteren át, intenzív oktatásban. Aki elvégezte, diplomát kap, amely olasz nyelv oktatására jogosítja fel bárhol a nagyvilágban. Persze, nem minden hallgatónak ez a célja. Van, aki csak az olasz nyelv szépsége kedvéért iratkozik be. Vannak régészek, akik azért hallgatói a perugiai egyetemnek, mert itt rengeteg eredeti etruszk emléket találnak. Vannak, akiket elsősorban a város és környékének szépsége, érdekessége, történelmisége vonz.

Az Universitá per Stranier (külföldiek egyeteme) hallgatóit közös kirándulásokra, színházlátogatásokra, hangversenyekre is elviszik. A közelben van például Assisi Szent Ferenc

KAUKÁZUS

Óriás rádiótávcső

A „RATAN—600"-ast, a Szovjetunió Tudományos Akadémiájának 600 méter átmérőjű rádióteleszkópját, mint a kilencedik ötéves terv egyik legkiemelkedőbb építkezését említették meg az SZKP XXV. kongresszusán.

A Zelencsuk folyó völgyét minden oldalról az Észak-Kaukázus hegyei veszik körül. Az egyik völgykatlanban fémlemezek hatalmas köríve látható — ez a „RATAN 600"-as. Fent, az egyik csúcson épült obszervatóriumban a világ legnagyobb optikai teleszkópja kapott otthont, melynek tükre 6 méter átmérőjű. Ez a két műszer közös programmal, egymást kiegészítve fog dolgozni a Tudományos Akadémia speciális obszervatóriuma keretében.

A csillagászokat az itteni magaslatok csodálatosan áttetsző levegője, a rádiócsillagászokat pedig az ipari szennyeződésektől védett katlan, illetve az alkalmas talaj vonzotta ide.

A rádióteleszkóp, amelynek kerülete majdnem két kilométer, 895 darab önálló, hajlított alumíniumtükörből áll. Egy-egy tükör kétszer hét és fél méteres téglalap. A tükrök fémszerkezete földbe ásott betonoszlopokra van szerelve, mozgathatók különkülön előre és hátra, s természetesen vízszintesen és függőlegesen a tengelyük körül.

Közismert Archimedesnek az az elméleti ötlete, hogy az ellenséges hadihajókat a tükrökkel felszerelt harcosok a napsugarakat egy pontba összegyűjtve gyújtsák fel. Ehhez hasonlít a „RATAN" működési elve is. A gyűjtőfelületet alkotó rengeteg tükör felfogja és egy pontba fokuszálja a világűr rádiójeleit.

A túl nagy antennákat nehéz mozgathatóvá tenni. A zelencsuki teleszkóp összes gyűjtőfelülete elérheti a 10 000 négyzetmétert, ami egy 130 méteres parabolatükörnek felel meg, csak éppen külön felületekből áll össze.

A „tükrök" körív menti elrendezése, valamint mozgathatóságuk, az égbolt bármely részének megfigyelését teszi lehetővé.

Minden egyes tükör 276 pontban szabályozható hátulról csavarokkal és rugókkal. Az így képzett rendkívül pontos parabolafelület egy kb. 100 tonnás, mozgatható vagon tetejére szerelt antennára sugározza a felfogott rádiójeleket. Ez a vagon a tükörpajzsoktól középre vezető síneken mozog — középen egy for-

Bakallár József

1972 FEB 25

festőművész

1021

Sziklából nőtt fenyők...

Egy soroksári fiatalember missziója

Február 23-án, szerdán este hat órakor nyílt meg a Vasmű úti Kiállítási Teremben *Bakallár József* festőművész Japán útiképek című kiállítása.

A kiállítást megnyitó *Frank János* művészettörténész Bakallár József vízfestményeit jellemezvén egy Medgyesi-anekdotát idézett. (A ló nem ilyen, mondták annakidején az egyik Debrecenben felállított Medgyesi-szoborra. Az lehet, mondta erre Medgyesi, csakhogy ez nem ló, hanem szobor.

— Az itt látható pagoda — mondta Frank János — nem pagoda, hanem Bakallár-festmény.

Nos, nem tudom. Még soha nem láttam pagodát, sem japáni vitorlást, sem rizsültetőket a valóságban, de én úgy éreztem, hogy Bakallár József festményei mindenekelőtt igazak, igazabbak, mint bármelyik fénykép. Színesek, könnyedek, levegősek, szakasztott olyanok így együtt, amilyennek én ezt a távoli országot filmek és olvasmányok alapján magamnak elképzeltem. Lehet, hogy a pagoda nem valóságos, de szép és igazi pagoda. Lehet, hogy a ritmusra hajló rizsültetők fáradságos munkájukban semmiféle lírát nem éreznek, de a külső szemlélő igenis láthat lírát a fáradságos munka ritmusában.

Talán az sem véletlen, hogy .e japán-útiképek többsége vízfestmény. Míg a kevés olajfestményen az egymást kiegészítő színes formák rendezettebbnek, szerkesztettebbeknek tűnnek, a vízfestményeken ez a konstruktivitás feloldódni látszik, azaz anélkül van minden a helyén, hogy az erre való tudatos törekvést felfedezhetnénk. És ugyanazokat az erős, harsány színeket oldottabban, áttetszőbben — úgy tetszik: japánabbul — látom viszont a vízfestéken.

A kiállítás egésze is ilyen szellős, légies hatású, az élénk színek szinte virítanak a tágas terem fehér falain.

— Jól „szólnak" itt a képek — mondta később Bakallár József egy művészbarátja, aki a soroksári fiatalembert többedmagával kísérte el Dunaújvárosba. — Talán ez a legjobban rendezett kiállítás Bakallár festményeiből, pedig én minden hazai kiállítását megnéztem.

Ezt jó érzés hallani, de talán a kiállításnál is érdekesebb, hogy egy harminckét éves soroksári festőművész Japánban Japánról festhetett.

— Nem úgy indult, hogy ezekből a képekből önálló kiállításom lesz — mondja Bakallár József —, ezeket az útiképeket voltaképpen csak kedvtelésből festettem, azzal a szándékkal, hogy hazai barátaimnak ajándékozhassak egy-egy ilyen színes hírt Japánról. Egy mozaikot zsüriztettem, a zsüri tagjai csak mellékesen nézték meg ezeket a képeket, azóta Dunaújváros japán-képeim ötödik állomása.

A Japán útiképeket kiállították a Budapesti Kulturális Kapcsolatok Intézetében, aztán Salgótarjánban, Nagybátonyban, Tokajban.

Na, de hogyan került Bakallár József Japánba?

A művész az 1968-as, a Mednyánszky-teremben rendezett kiállítása után Derkovits-ösztöndíjat kapott, később a pesterzsébeti múzeumban rendezett kiállítást, és szerepeltek képei egy páduai, egy firenzei, egy stuttgarti és egy heidelbergi kiállításon. Egy véletlen folytán festményeit műtermében is megtekintette Matsumae, a Tokió melletti Hiratsukai Tokay Egyetem professzora. Az ő közbenjárására a Japán Kulturális Szövetség vendégeként Bakallár József háromhónapos japán meghívást kapott. Képeit kiállították Tokió Shibuya kerületének Seybu Galériájában, majd a nagy sikerre való tekintettel az 1970-ben még legmagasabb tokiói felhőkarcoló, a Kasumigaseki Building harminc-harmadik emeleti galériájában is. Bakallár Józsefnek arra is alkalma nyílott, hogy a Tokay Egyetem művészeti fakultásán előadást tartson a mai magyar művészetből, amelyet a magával vitt diafilmekkel illusztrált, amely előadást szintén meg kellett ismételnie.

Bakallár József inkább erről beszél, mint tokiói sikeréről.

— Nagyon fontos misszió volt ez. Képzelje el, hogy az utolsó magyar képzőművész, akit ismertek, Vastagh György szobrászművész volt. A nagybányai festők óta nem is igen hallottak magyar képzőművészetről. Nem tudtak Derkovitsról, Egri Józsefről, Barcsayról, Mednyánszkyról, sőt Csontváryról sem. Az összes diámat otthagytam. Állítólag az új japán művészettörténeti könyvben több színes reprodukció szerepel majd a mai magyar művekből.

Most egy szocialista brigádnaplót tesznek a fiatal festőművész elé, *Markó László*, az erőmű Béke brigádjának vezetője kéri, hogy írjon bele valamit. Míg a festőművész ír, én a brigádvezetőt kérdezem:

— Hogy tetszik a kiállítás?

— Vitatkoztunk ám a képek előtt sokat — int a brigádtagok felé Markó László —, de abban megegyeztünk, hogy tetszik.

— Van olyan kép, amit kiakasztana a szobájában?

Van. A brigádtagok egymás után mondják, hogy ki melyik képet választaná.

— A legnagyobb élményem — folytatja később Bakallár József a megkezdett gondolatot —, amikor a legnagyobb élő japán mesemondóval beszélgettem. Elmondatott velem egy Móra-mesét. A „Gyémántcserép"-et. Látni kellett volna, ahogy örült.

— Ne haragudjon, hogy megszakítom. De dedikált már szocialista brigádnaplót?

— Hogyne. Ez már a harmadik.

— De Dunaújváros előtt.

— Nem... És ez nem is tudom, milyen érzés. Ha ötven éves lennék és befutott művész, akkor talán természetes lenne. Így nagy-nagy megtiszteltetés. Hogy egy parasztfiúból... — Nem fejezi be, inkább valami mást mond —: Japánban az jelentett nekem festői feladatot, hogy megfessek egy fenyőfát, ami a sziklából nő ki. Ott a fák a sziklából nőnek, kínlódnak, ezért olyan viszszakanyarodóak, de egyre nőnek.

A. G.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DUNAÚJVÁROSI HÍRLAP

A teremkézilabda-bajnokság állása és hírei

NŐI „A" CSOPORT

1. Kiskörös	7	4	2	1	111: 66	10
2. Vendéglátók I.	6	5	-	1	92: 62	10
3. KÖFÉM	5	3	1	1	70: 55	7
4. Sportiskola I.	6	2	1	3	85: 67	5
5. Tömegsport	6	1	-	5	39: 95	2
6. Sportisk. II.	6	-	-	6	55:127	0

„B" CSOPORT

1. Gimnázium	6	5	1	-	103: 48	11
2. Vendégl. II.	6	5	-	1	120: 48	10
3. Sportisk. III.	6	3	-	3	74: 94	6
4. 316. ITSK	6	2	1	3	88: 89	5
5. Szakközépisk.	6	2	-	4	52: 85	4
6. Nagyv. AFIT	6	-	-	6	47:120	0

FÉRFIAK „A" CSOPORT

1. Kohász SE	7	7	-	-	186:123	14
2. Sportisk. I.	6	3	1	2	159:148	7
3. Dunaföldvár	6	3	-	3	110:111	6
4. Hengermű	6	2	1	3	110:127	5
5. Öregfiúk	6	2	-	4	119:146	4
6. Műsz. Főisk.	6	-	-	6	82:111	0

„B" CSOPORT

1. Szakközépisk.	6	6	-	-	196: 79	12
2. Gimnázium	6	4	-	2	133:138	8
3. 316. ITSK	6	3	-	3	135:122	6
4. Sportisk. II.	6	3	-	3	133:136	6
5. Baracs	6	2	-	4	140:153	4
6. Sportisk. III.	6	-	-	6	91:200	0

VASÁRNAPI MÉRKŐZÉSEK

Nők (Gimnázium): 8.00: Sportiskola I.—Sportiskola II. 8.50: Vendéglátók I.—Tömegsport. 9.40: Szakközépiskola—ITSK. 10.30: Kiskörös—Sportiskola I. 11.20: Nagyvenyim—Vendéglátók II. 12.10: Sportiskola III.—Gimnázium.

Férfiak (Szakközépiskola): 12.30: Szakközépiskola—Sportiskola III. 13.30: Gimnázium—Baracs. 14.30: Dunaföldvár—Kohász SE. 15.30: ITSK—Sportiskola II. 16.30: Kohász SE—Kohász Öregfiúk. 17.30: Műszaki Főiskola—Dunaföldvár. 18.30: Hengermű—Sportiskola I.

Sporthírek

Asztalitenisz: A március 12-én megkezdődő bajnokság előtt még két edzőmérkőzést játszanak a D. Kohász játékosai. Egyszer a Bp. Postás, egyszer pedig a Bp. Spartacus vegyes csapata ellen lépnek pályára.

*

Atlétika: Vasárnap Csepelen a Raut István mezei futóversenyen közel száz főnyi versenyzővel vesz részt a D. Kohász atléta szakosztálya.

*

Birkózás: A BVSC országos kötöttfogású versenyén nehézsúlyban *Király László* az első, *Niedermayer* (42 kg) a második és *Horváth Péter* (53 kg) negyedik helyen végzett. A III-ad osztályú kötöttfogású magyar bajnokságon *Malácsik* (48 kg) ötödik, *Hamvai* (62 kg) negyedik, *Kiss Miklós* (74 kg) hetedik, *Pavlovszki István* (nehézsúly) második helyezést szerzett. Szabadfogásban *Wolf* (82 kg) második lett. *Szabó Tamás* készül az év első nagy kiválasztó versenyére: vasárnap Diósgyőrben szabadfogásban lép szőnyegre, a 90 kilós súlycsoportban.

*

Az asztalitenisz megyei bajnokságot ebben az esztendőben dunaújvárosi javaslatra két körzetben rendezik meg, mindkét nemben és va-

Sportműsor

SZOMBAT:

Labdarúgás: D. Építők—D. Kohász I. Dunaújvárosi Hírlap Kupa mérkőzés 15 órakor a kertvárosi pályán. Ercsi Kinizsi—Toldi SE Mezőföld Kupa találkozó 14,45 Ercsi cukorgyári pályán.

VASÁRNAP:

Labdarúgás: D. Volán—D. Papír DHK mérkőzés 9.00 órakor a radari pályán. Mezőfalva—Dunaföldvár Mezőföld Kupa találkozó 14,45-kor a mezőfalvi pályán.

Kézilabda: Terembajnokság délelőtt a gimnáziumban női, délután a szakközépiskolában férfi csapatok részére.

Műkorcsolyázás: Dunaújváros 1972. évi bajnoksága 9—12,45 óráig a Vidám Parkban.

Sakk: D. Kohász—OTP OB II-es bajnoki találkozó 9 órai kezdettel a Vasmű Klubban.

Birkózás: Ifjúsági Kiválasztó verseny a Vasmű Kultúrotthonban szombaton 16 és vasárnap 10 órai kezdettel.

Totózóknak

Tippjeink a 9. hétre:

1. Atalanta—Mantova: 1. Döntő lesz a hazai pálya. Döntetlen is elképzelhető.

2. Bologna—Fiorentina: x. Háromesélyes találkozó, bármelyik eredmény bekövetkezhet.

3. Milan—Sampdoria: 1. A papírforma az éllovas győzelmét ígéri.

4. Napoli—Cagliari: x. A Cagliarinak feledtetni kell vasárnapi hazai vereségét. A döntetlenre mindenképpen jók.

5. Róma—Juventus: x.

13 + 1. Cesena—A. S. Reggina: 1.
15. Livorno—Sorrento: 1.
16. Palermo—Perugia: 1.

Mérlegen a S

Országosan is egyre nagyobb gondot jelent a szakvezetőknek az anyaegyesületben maradó fiatalok kérdése. Végigtekintve az NB I-es labdarúgók névsorán, meglepően kevés olyan játékost anyaegyesüle- . A D. Kohász

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET
1967 FEB 23

6 1021

Magyar képző művészek bécsi kiállításának sikere

Értik-e, megértik-e képzőművészeti nyelvünket a külföldön; pozitíven, vagy negatívan reagál-e a közönség és a sajtó a mai magyar képzőművészetre; felfedezi-e az egyetemes törekvéseken belül a sajátosat, a jellegzetesen nemzeti jegyeket, a művekben kifejezett egyéniségeket? Ezek a kérdések merülnek fel képzőművészeinkben a külföldi kiállítások előtt, melyeknek visszhangját csak találgatni lehet, megjósolni azonban csak ritkán, vagy egyáltalán nem.

A *bécsi Collegium Hungaricum* kiváló lehetőséget teremtett arra, hogy a művészekben felmerült kérdések és kétségek választ kapjanak. A bécsi Hollandstrasse 4. alatti galéria »*Jelenkori magyar művészek*« sorozatában legutóbb *Szalay* Ferenc, *Schaár* Erzsébet és *Gacs* Gábor munkásságából adott keresztmetszetet. Negyedik kiállítása volt ez a Collegium Hungaricumnak s mai művészetünk megbecsülésére jellemző, hogy a megnyitásra elmentek a nagy bécsi múzeumok, képtárak igazgatói; az osztrák rádió kulturális rovata időt szentelt a kiállítás ismertetésére; helyszíni közvetítést adott a tévé és sok más jel is arra mutat, hogy a magyar művészek kiállítása iránt fokozódik az érdeklődés. Természetesen a bécsi sajtó is tükrözi az érdeklődés elmélyülését.

Csak néhány kiragadott példát említünk most: a *Wiener Zeitung* kritikája Schaár Erzsébet plasztikáit úgy méltatja, mint a »kiállítás élményszerű középpontját«, rámutat műveinek meglepő tematikájára, felfogásának konvencionálismentességére; kiemeli, hogy a kis méretek és a vázlatosság ellenére is megérezni erőteljes kifejezésükből a nagy dimenziókban való szobrászi gondolkodást, a tér átélését. Felfedezte a Wiener Zeitung kritikusa Schaár Erzsébetet, az emberismerőt, a nagy jellemábrázolót s különösen Benedek Marcell képmását méltatja elismerő szavakkal. Minden bécsi kritika és beszámoló hangsúlyozza Schaár Erzsébet reliefszerű megoldású kisplasztikájának, a »Halott katoná«-nak döbbenetes erejű drámaiságát. A *Volksstimme* hozzáteszi, hogy e kisplasztikából megrázó hősi emlékmű is lehetne. Egyébként Oskar Wiesflecker »Figyelemre méltó magyar szobrok« címmel számol be a Collegium Hungaricum 4. kiállításáról, igaz megértéssel méltatja Schaár Erzsébet művészetét, egyéniségét, saját kimunkálta szobrászi útját, ha, mint megjegyzi, műveiben felhangzanak olykor Giacometti-idézetek is. Az *AZ* kulturális oldalán azt olvassuk, hogy a három kiállító művész között *Gacs* Gábor a legmodernebb, de a »legérdekesebb, minden bizonnyal Schaár Erzsébet«, aki a realisztikus ábrázoláson belül formai problémákat vet fel és old meg. *Gacs* Gábor grafikáit kivétel nélkül elismeréssel fogadta a bécsi sajtó. *Szalay* Ferenc, a hódmezővásárhelyi művésztelep egyik vezető egyéniségének művei már nehezebben találtak utat az osztrák kritikusokhoz, bár kiemelték *Nyár* című allegorikus festményének népművészetből táplálkozó meseszerűségét és triptichonjának, a *Cantata profana*-nak intenzív hangulati tartalmát.

Bakallár József

festőművész kiállítása

A *Mednyánszky Terem* tárlatán ezúttal ismét fiatal művész mutatkozik be a közönségnek: *Bakallár* József. Egy önálló főiskolai kiállításon, majd 1964-ben a Budapesti Történeti Múzeum Pesterzsébeti Múzeumában már találkozhattunk műveivel — 1966-ban pedig elkészült *első monumentális munkája*, a kisterenyei gimnázium falán elhelyezett mozaik.

Érdeklődésre méltó, csöndes nyugalmú, fejlődő festő művészi világa bontakozik ki a kiállításon. Bakallár piktúrája sok szálból fonódik össze, vonalritmusán, térkomponálásán és színein sokszor még érződik a forrás, de úgy látszik, hogy az időben előrehaladva a szálak biztosabban fonódnak össze és alakul a festő önálló hangja.

Olajképeinek témája legtöbbször egyszerű, igénytelen, a néhány tárgyból összeállított csendéletek és a Duna-parti tájak sorozatába a festő csak néhány — dekoratívan felépített — portrét iktatott be. Mesterségbelileg kifogástalan, nyugodt ábrázolás valamenynyi; a néhány erős körvonal között visszafogottan élnek a színek.

Az aquarellek impresszionizmusa, elmosott színvilága meglepetésként hat az olajképek figyelme után — amely sokkal közelebbi rokona az ugyancsak bemutatott grafikák feszült kompozícióinak, mint ezeknek a lazán felépített lapoknak.

(h. gy.)

az USA-nak be kell vetnie »*teljes légi és tengerészeti erejét*«, s »minden katonai erőfeszítést meg kell tennie« azért, hogy a VDK-ra kényszerítse feltételeit.

A Fehér Ház egyébként megerősítette, hogy Johnson elnök *nem kíván változtatni vietnami politikáján*. Az elnök egy beszédében, amelynek szövegét nem tették közzé, azt mondotta, hogy »nem lát semmi változást Észak-Vietnam magatartásában«, s ezért *nem tartja szükségesnek módosítani* az amerikai katonai terveket.

Garrison ügyész leleplezései nyomában

Az első titokzatos halott New Orleans-ban

Szerdán este *holtan találták* New Orleans-i lakásán David *Ferrie* volt repülőt és magánnyomozót, aki egyik *kulcsembere* lett volna Jim *Garrison* New Orleans-i körzeti ügyésznek. A körzeti ügyész múlt szombaton közölte: vizsgálatának eredményeképpen be tudja bizonyítani, hogy *Kennedy* elnök összeesküvés áldozata lett, az összeesküvésben *magasállású személyek* is részt vettek és a dallasi gyilkosság szálai New Orleans-ba vezetnek. Garrison *letartóztatásokat* helyezett kilátásba.

David Ferrie szerepe az ügyben egyelőre *homályos*. Amikor a múlt hét végén megkérdezték tőle, hogy miért érdeklődik iránta Garrison, csupán annyit mondott: »*Úgy látszik, engem szúrt ki.*« Elmondotta egyébként, hogy nem sokkal Kennedy elnök meggyilkolása után *letartóztatták és kihallgatták*, mert a gyilkosság napján két barátja kíséretében gépkocsin átment Texas államba, ahol — állítása szerint — Houston és Galveston városokban járt. Lee Harvey *Oswald* letartóztatása után azonban *szabadon engedték*. Tavaly novemberben Garrison ismét beidézte és újból kihallgatta.

Ferrie holtteste mellett *gyógyszerpirulákat* találtak. A rendőrség nem zárja ki az *öngyilkosság* lehetőségét. A nyomozás folyik.

Zavargások Vuhanban a kínai hadseregben

Pekingből jelenti a *TASZSZ:* Kína több nagy városában *összetűzések voltak* egyfelől a »vörösgárdisták« és »forradalmi lázadók«, másfelől az úgynevezett kulturális forradalom ellenfelei között. Ilyen incidensekről érkezett hír Vuhanból, Csingtaóból, valamint Kantonból (kínai nevén Kuangcsouból). A pekingi rádió közleménye szerint a *Mao Ce-tunggal* szembenálló szervezetek kihasználták a »forradalmi lázadók« belső ellentéteit és »*káoszt teremtettek*« a városban. Közép-Kína legnagyobb városában, Vuhanban *zavargások tapasztalhatók a hadseregben*. Hupej tartomány rádiója — e tartomány központja Vuhan városa — felhívást intézett a katonákhoz és a tisztekhez. Követelte, hogy *távolítsák el a hadseregből Mao Ce-tung ellenfeleit* és indítsanak *általános támadást* a Kínai Kommunista Párt tartományi bizottságában tevékenykedő funkcionáriusok ellen, »*ragadják ki kezükből a hatalmat*«.

A Hszincsiang—Ujgur autonom tartományból származó jelentések azt tanúsítják, hogy e nagy kiterjedésű autonom tartományban folytatódik a harc Mao Ce-tung hívei ellen. Japán tudósítók, akik Kínában az akkreditált külföldi újságíróknak csaknem a felét teszik ki, *nagyarányú összetűzéseket* jelentenek Szecsuan tartományból is. Itt legalább *ezer ember sebesült meg, illetve vesztette életét.*

A KKP Központi Bizottságának felhívása

Minden erőt a mezőgazdasági munkákra, [illegible]olitikai harcot

zó hibáikat és támogassák őket.

A levél formájában megjelent felhívásból kitűnik, hogy »a kulturális forradalom« falusi végrehajtására szegényparasztokból és a középparasztok alsó rétegeiből megalakítandó bizottságok helyett szélesebb körű *konzultatív szerveket* fognak létrehozni, amelyekbe olyan káderek is felvesznek, akik eddig a politikai harc célpontjai voltak.

Ez összhangban áll az utóbbi időben követett pekingi politikával, amelyben világosan megnyilvánul az a törekvés, hogy *korlátozzák a politikai harcot* azokon a területeken, ahol az ország gazdasági érdekei *veszélybe kerültek*.

[illegible]út többséget kap

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1978 MÁJ — 5

Neue Zeitung

József Bakallár

1021

Sein Metier – das Wasser

Maler József Bakallár

Das eine Bild inspirierte die Soroksárer Donau, das andere der Indische Ozean. Fische, Muscheln, beschilftes Ufer, Sonnenuntergang. Spiel der Sonnenstrahlen auf der Wasseroberfläche, die unerschöpfliche Natur prägen den Charakter der Bilder des 38jährigen Soroksárer Malers József *Bakallár*.

József Bakallár in seinem Atelier

„Ich wurde in Soroksár geboren, lebe heute mit Familie hier und arbeite auch hier. Alles ist eigentlich schnurgerade gegangen", erzählt er über seine Laufbahn. „Wir waren zwar vier Geschwister und sehr arm, da ich aber schon in der Schule «schön» gezeichnet habe, schlugen mir die Lehrer vor, weiterzulernen. Ich wurde ins Gymnasium für Bildende Künste in *Budapest* aufgenommen, von dort führte mein Weg auf die Hochschule für Bildende Künste in Budapest, wo ich 1962 mein Diplom erwarb. Géza *Fónyi* und Jenő *Barcsay* waren meine Meister, ausserdem beeinflusste mich die freie Schule des Szentendreer Malers István *Ilosvai Varga*, dem wir, also die aus Soroksár stammenden Künstler, alle viel zu danken haben. Klar, sauber, human ist seine Kunst."

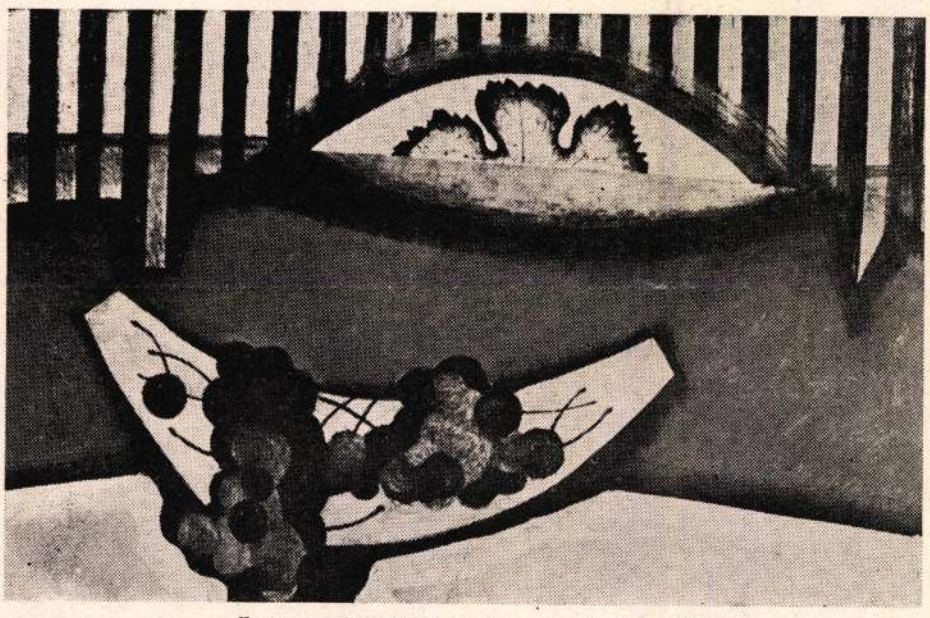

„Őszi emlék" (Herbsterinnerung), Öl, 1977

Zur Zeit seiner ersten Ausstellung, 1962, im Museum von Pesterzsébet, wohnte József Bakallár mit Familie noch in Untermiete.

„Oft erinnere ich mich an diese für mich lebenswichtige Ausstellung. Mit dem frischen Diplom in der Tasche konnte ich mich dem Publikum, und gleich in meiner engeren Heimat, im XX. Bezirk, vorstellen. Genauso wichtig war die Ausstellung im Mednyánszky-Saal in der Hauptstadt, 1967, als ich das *Derkovits-Stipendium* erhielt, das mir endlich ein ruhiges Leben zum Schaffen sicherte. Seitdem sind einige Jahre vergangen, wir wohnen in Soroksár in unserem eigenen Haus, natürlich am Ufer der Donau. Werfen Sie doch einen Blick aus dem Atelierfenster... Das Haus wurde nämlich so gebaut, dass alle Fenster auf die Donau schauen."

„Das ist sicher kein Zufall. Was bindet Sie an Soroksár und die Donau?"

„Ich wurde nicht nur in Soroksár geboren, auch mein Kindheit verbrachte ich hier, ging hier zur Schule. Mein Vater war Maurer, ich habe ihm viel beim Bauen geholfen. Ich habe Freude daran gefunden, wie wir, Ziegel auf Ziegel legend, eine Wand hochgezogen haben. Als es dann darum ging, wo mich niederlassen, wählte ich meinen Geburtsort und das Donauufer, hier fühle ich mich am wohlsten. Das Wasser gehört zu meinem Leben wie ein Stück Brot. Ja, gerade der Soroksárer Donauarm mit der Molnár-Insel. Bin ich müde, lasse ich meine Augen auf der grünlichen Wasserfläche ruhen, oder beobachte den Weg eines Bootes. Es beruhigt mich. Und gibt Impulse zur Arbeit. Am Ufer, im Wasser geschieht immer etwas. Das Wasser, die Wasserwelt lebt!"

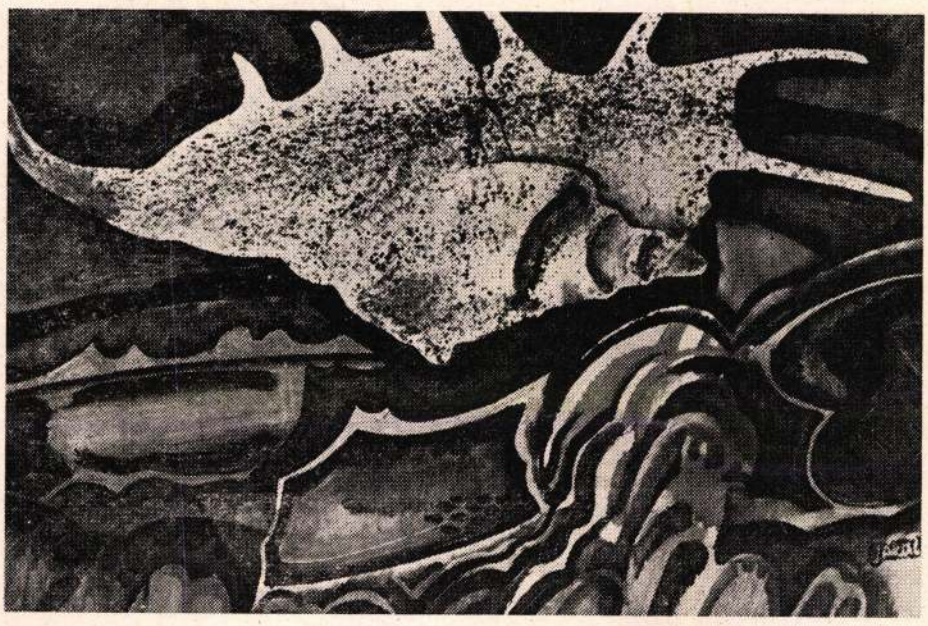

„Kagylószületés" (Muschelgeburt), Öl, 1977

(Lapkiadó Fotó — Aufnahmen von László Grnák)

„Vor vier Jahren gründeten Sie die *„Kis-Duna-Galéria"* (Kleine-Donau-Galerie) in der Soroksárer Filiale der Hauptstädtischen Bücherei «Ervin Szabó». Seitdem hat sich hier eine Künstlergruppe gebildet. Wer gehört dazu?"

„Hier im XX. Bezirk bestehen nicht allzuviel Ausstellungsmöglichkeiten, trotzdem schaffen sehr viele Künstler hier, um nur einige zu nennen: die Maler Josef *Bartl*, Adam *Misch*, Endre *Rátkai*, Menyhért *Tóth*, die Bildhauer Edit *Rácz* und János *Meszlényi*. Bisher organisierten wirt etwa 20 Ausstellungen. Nein, nicht nur aus den Werken der hier Schaffenden, die zur Gruppe gehören. Wir sind ein Künstlerteam, das in seiner Arbeit an die Soroksárer Donau, an diese Landschaft gebunden ist. Jedes Jahr stellt einer von uns selbständig in der Galerie aus, aber wir hatten u.a. schon den Bildhauer József *Somogyi*, den Maler Gyula *Hincz* und den Graphiker Károly *Reich* mit ihren Werken zu Gast. Und auch Ausländer, einen Künstler aus Bulgarien, und gerade jetzt eine Graphikerin aus Dänemark, Else *Hasselriis*. Unsere Künstlergruppe? Besonders in der letzten Zeit wurden die Atelierbesuche immer häufiger. Wir schauen an, wie der andere arbeitet, was er macht, geben ihm Ratschläge, wenn er sich gerade auf eine Ausstellung vorbereitet, usw."

„Ich habe die Liste Ihrer Einzelausstellungen studiert: 1968 Padova, 1970 Tokio, 1971 Salgótarján, Nagybátony, 1972 Szczechin, Szigetszentmiklós, 1973 Ráckeve, 1974 Győr, 1975 wieder Tokio, Kumamoto, also Japan, 1976 Budapest und 1977 Szentendre, um nur einige von den vielen zu nennen. 1974 haben Sie die Auszeichnung *„Für sozialistische Kultur"* und ein Jahr später, 1975, in Japan eine Auszeichnung bekommen. 1976 trugen Sie zusammen mit Josef Bartl den Grosspreis der Aquarell-Biennale in Eger davon. Und die vielen Studienreisen, in Italien, der Sowjetunion, Frankreich, Polen, DDR, Japan, Thailand, Indien usw. Wann und wie arbeiten Sie?"

„Wenn ich mir diese Aufzählung so anhöre, muss ich wirklich staunen: das alles habe ich mitgemacht? Ja, und ich muss noch hinzufügen, viel mehr. Ein Künstler hat, zum Glück, keine Arbeitszeit. Ich bin der Meinung, man soll viel reisen, in der Heimat und im Ausland. Man sieht dann die Welt ganz anders, man gewinnt dadurch eine breite Sicht, hat viele Erlebnisse. In Japan hatte ich bisher sieben Ausstellungen und im November dieses Jahres ist die achte fällig. Ich stelle gerne aus, man arbeitet doch nicht für die Wände im Atelier. Man möchte das Publikum gewinnen, oder dem Publikum etwas zeigen, das es erfreut, erzieht. Deshalb habe ich auch die Leitung eines Zeichenzirkels hier im Bezirk übernommen und auch die Kleine-Donau-Galerie gegründet. Eigentlich bleiben mir wöchentlich drei Tage zur intensiven Arbeit im Atelier, im Freien. Die nütze ich natürlich voll aus. Im Herbst 1977 stellte ich in Szentendre in der *«Hochburg der Malerei»* aus. Und ich bin sehr froh, dass meine Bilder gut aufgenommen wurden. Ein genauso schönes Erlebnis bleibt für mich die Ausstellung in *Halle*, in der DDR, ebenfalls 1977. Auf Einladung der Buna-Werke machten je zwei Künstler aus den sozialistischen Ländern mit ihren Werken bekannt. Ich figurierte mit sechs Bildern, zwei wurden gekauft. Japan, Indien, der Ferne Osten, was kann man darüber in Worten sagen? Sehr wenig im Verhältnis dazu, was ich erlebt habe. Und immer wieder das Wasser, diesmal der Ozean! Unglaublich reiche Farbenwelt der Natur, brennende Sonne, glühender Boden, Armut in Indien, Kuriositäten für Europäer, die Möglichkeit, eine andere Kultur kennenzulernen — und inwieweit sie in meine Arbeit eindringt —, zu vermitteln. Wie die anderen, bereicherten auch diese Reisen meine Palette mit neuen Farben, den Inhalt meiner Bilder mit neuen Zügen. Wenn ich ehrlich bin, muss ich gestehen, dass diese ferne Welt nun seit 1970 ein unerschöpfliches Thema bietet. Ausserdem habe ich einen immer stärker werdenden Wunsch, der mich zum Arbeiten zwingt: in Japan habe ich sehr schöne Künstlerkalender gesehen. Obwohl ich keine konkrete Bestellung für so eine Arbeit habe, könnte ich im Moment einen Kalender zusammenstellen, ich habe Bilder in 50×75 cm Grösse für jede Woche gemalt. Ja, sehen Sie, diese bisher doch nur für die Atelierwände. Aber einmal werde ich doch wohl einen Künstlerkalender zusammenstellen können."

József Bakallár ist jung, hat vieles gesehen, miterlebt, ist anerkannt und bekannt. Freizeit hat er keine! Mal arbeitet er in einer Jury, mal organisiert er eine neue Ausstellung in der Galerie, mal bereitet er sich auf eine Ausstellung vor, mal schaut er in die Hefte seiner 14jährigen Zwillinge, geht zum Zeichenzirkel; nimmt an Bewerbungen teil — und arbeitet und arbeitet. Zuletzt gewann er ein Landespreisausschreiben: ein Mosaik, 30 m^3, für die Landwirtschaftliche Fachschule in *Hajdúszoboszló*. Auch diese Arbeit soll in diesem Jahr noch beendet werden.

„Mit dem Fleiss eines Maurermeisters arbeite ich an den Mosaiken, die mir viel Freude bereiten: man spielt mit Farben und Formen, die Phantasie und die Hände bauen die «Ziegelchen» aufeinander, um ein Ganzes zu bilden. Das ist Mosaik für mich. Das Malen? Das ist mein Leben."

mayer

E JUNGEN

in Békéscsaba

l am Ufer der Körös

tellungszelt der deutschen Nationalität

Das Geschenk des Organisationskomitees erhielten die Hajóser, überreicht von Katalin Ivanics
(Fotos: Judit Müller)

Du kannst mich auch besuchen. Und vielleicht treffen wir uns in zwei Jahren zum IV. Pionierfestival wieder in Békéscsaba." „Ich wollte dir gerade das vorschlagen." „Du kommst von Mecseknádasd?" „Wie hast du dir das gemerkt?" „Mir ist aufgefallen, dass ihr nur Mädchen in der Gruppe seid. Ausserdem hat mir eurer Tanz, der Tanz für Kinder, sehr gut gefallen. Ich habe mich sehr gefreut, dass ich das öfters sehen konnte." „Mann, sogar den Titel unseres Tanzes weisst du?" „Ja, ich habe ein Mädchen von euch nochmal gefragt. Aber sag mal, warum sind keine Buben bei euch?" „Ach, weil sie dumm sind. Damals, als wir angefangen haben, waren auch sie mit dabei. Doch die ständige, regelmässige Arbeit hat ihnen nicht gefallen. Lieber sind sie Fussball spielen gegangen. Jetzt, wo sie unsere Erfolge sehen, beneiden sie uns sehr. Wir aber nehmen sie nicht mehr auf. Sie haben uns bei der Arbeit im Stich gelassen, so dürfen sie auch an unseren Erfolgen nicht mit teilnehmen."

Und der Galaabend. Er brachte jedem kleinen Teilnehmer den wohlverdienten Erfolg, verbunden auch mit geschenkten Erinnerungsgegenständen. Doch die schönsten Erinnerungen sind selbst die vielen Erlebnisse, die erlernten neuen Tänze und Lieder, die vielen neuen Freundschaften und Bekanntschaften, die durch den Austausch der Adressen sicher weiterwachsen und voll zum Blüchen kommen werden.

I. P.

Ein Rätsel der Welt zwischen den Pyramiden

Lächelnd liegt die Sphinx in der Wüstensonne

Die Sphinx, ein Ungeheuer der griechischen Sage, hatte einen Frauenkopf und den Leib eines Löwen. Sie verschlang den, der ihre Rätsel nicht lösen konnte.

*

Als die Pyramide des Königs Cheops fertiggestellt war, gingen die Bauleute an die Umgestaltung der Rampe, über die gewaltige Steinblöcke transportiert worden waren.

Auf diesem Weg befand sich ein Kalksteinfelsen, der Rest eines Steinbruchs, dessen Umrisse an einen liegenden Löwen erinnerten.

Aus dem Felsen wurde die 73,5 Meter lange und 20 Meter hohe Sphinx gehauen. Der Kopf trägt die Gesichtszüge des Chephren, eines Nachfolgers von Cheops. So entstand das Symbol des Tempelwächters.

Und so liegt sie noch heute da, die geheimnisvolle Sphinx, das Gesicht der Sonne zugewandt, lächelnd.

Wie eine Fata Morgana erheben sich die Pyramiden von Giseh aus der konturiosen Wüste. Als Julius Cäsar, der römische Herrscher, die Pyramiden sah, erstarrte er in schweigender Bewunderung.

Als Napoleon mit seiner Armee vor den Pyramiden stand, verneigte er sich vor der Grösse des Orients und rief: „Soldaten, vierzig Jahrhunderte blikken auf euch herab!"

Herrliche Gemälde in alten Grabkammern voller Strenge und Poesie. Vollkommenheit der Schmuck- und Gebrauchsgegenstände — Schminktische, Spiegel, Rasierklingen, zusammenklappbare Campingliegen.

Der Bau der Cheopspyramide soll 30 Jahre gedauert haben. 10 Jahre wurden zum Bau der Wege (Rampen) für den Transport des Baumaterials und 20 Jahre für den eigentlichen Bau benötigt. 1 000 000 Menschen schufteten jährlich drei Monate lang. Mitte Juli bis Mitte November.

Die zum Bau verwendeten Felsblökke ergeben aneinandergereiht eine Strecke von 28 000 Kilometern. Hilfsgeräte waren Hebel, Rolle, die schiefe Ebene, Lot und Winkelmass. Eisen-

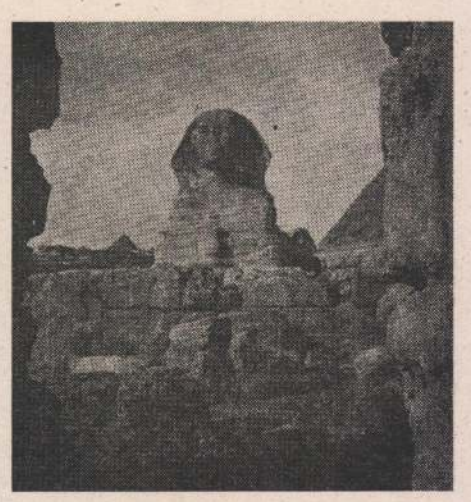

werkzeuge gab es noch nicht. Als Zugtiere kannte man nur Esel und Rinder. In die Cheopspyramide, die eine Höhe von 146 Metern und eine Seitenlänge von 230 Metern hatte, sollen rund 2,3 Millionen Steinblöcke verbaut worden sein.

Die meisten der Pyramiden haben die Jahrtausende fast unversehrt überdauert. Sie haben viele altägytische Könige unsterblich gemacht, aber auch die Hunderttausende von Fronarbeitern und Sklaven, die den Bau mit ihrem Schweiss, ihrem Blut und ihren Tränen errichteten.

*

Das Lächeln der Sphinx holt uns die Zeit der Pharaonen. Vielen Dank, du geschwätzige Wüstenfreundin.

A. Hempel

Tips zum Basteln

Filzmännchen und Gipsteller

GRUNDMATERIAL FÜR DAS FILZMÄNNCHEN: Handarbeitsfilz oder andere Filzreste, ein Tischtennisball, vier durchbohrte Holz- oder Glaskugeln, kleine Glas- oder Plasteperlen.

ARBEITSSCHRITTE: Mit einem Lochеisen oder der Schere werden aus dem Filz Scheiben mit einem Durchmesser von 25 cm geschnitten.

Mit einer heissen Nadel brennt ihr in den Tischtennisball zwei Löcher und zieht die Schnur entsprechend der Zeichnung durch den Ball. Von unten her reiht ihr nun im Wechsel eine Filzscheibe und eine Perle auf die Schnur.

Dazu müssen die Enden der Beine so lange zusammengenommen werden, bis der Oberkörper fertig ist. Dann werden die Beine mit den Filzscheiben und den Perlen gefüllt. Nun zieht ihr am linken und rechten Bein das Schnurende durch eine grössere Kugel und verknotet es.

Jetzt werden die Arme mit den Filzscheiben und Perlen bezogen. Nach dem abgebildeten Grundschnitt wird die Mütze ausgeschnitten und auf den Tischtennisball geklebt, anschliessend ein Gesicht gemalt.

ZEITAUFWAND: etwa 1 Stunde.

VERWENDUNGSZWECK: als Geschenk, als Bastelei für den Solidaritätsbasar, als Raumschmuck oder als Spielzeug für jüngere Geschwister.

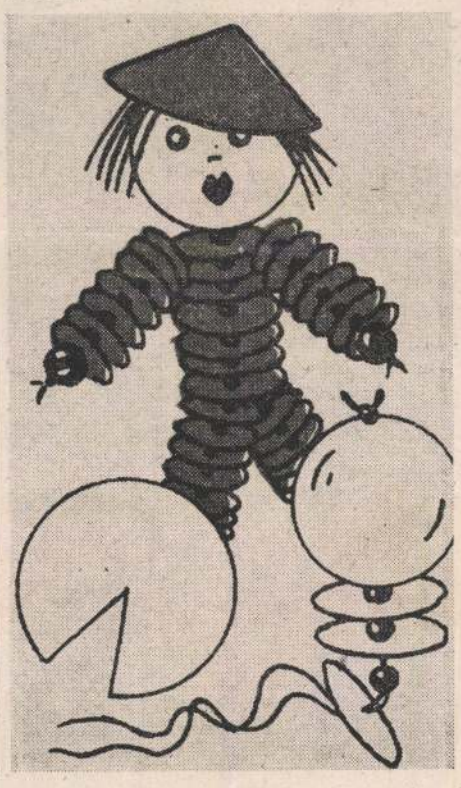

Um diese hübschen Wandteller zu basteln, brauchen wir Gips, Wasserfarben, Plasteteller, einen Nagel und eine Schnur.

Den Gips flüssig anrühren und in den Teller giessen. Eine zehn Zentimeter lange Schnur wird an beiden Enden geknotet und mit den Knoten am Rand in den noch weichen Gips eingedrückt, so dass eine Schlaufe zum Aufhängen entsteht.

Gips im Teller hart werden lassen. Teller dann vorsichtig umdrehen (die Hand unter den Gips halten). Die gewölbte Seite wird mit einer dunklen Farbe ganz angemalt. Mit einem spitzen Gegenstand, am besten einem Nagel, kratzen wir ein Bild oder ein Muster in den Gips (siehe Abbildung).

A. Nachtweh

Bakallár József

Losonci Miklós

Híd a Kis-Duna és az óceán közötte

[Bakallá József]

Vasárnapi Hírek, 1985. szept. 15. 6.

A változó felsőoktatás

Magyar és környező országokbeli egyetemek és főiskolák képviselői vitatták meg a felsőoktatás változó szerepvállalásainak tapasztalatait a szombathelyi regionális *Európa-naphoz* kapcsolódó nemzetközi konferencián, amelynek Szombathely és Kőszeg adott otthont. A tanácskozáson részt vett *Vitányi* Iván, az Országgyűlés kulturális bizottságának elnöke.

A kulcsszó az *integráció* volt, amellyel az egyetemi szektor és más társadalmi alrendszerek szorosabb kapcsolódási lehetőségét és a nemzetközi együttműködést sürgették a kutatók – tudatta az *MTI*. – Kívánatos lenne – hangzott el –, hogy a szakemberek újra átgondolják, hogy a magyar felsőoktatás a régi módszerek szerint működjön vagy egy teljesen más típusú, kreatív rendszert honosítson meg. A tanácskozás résztvevői szerint ez azt jelentené, hogy a hallgatók a tantermek mellett főként a könyvtárakban sajátítják el a gyakorlati jellegű képzési formákat. Így kialakulna az úgynevezett hét végi intenzív tanfolyamok rendszere, létrejönne a hálózati együttműködés más főiskolákkal, egyetemekkel, akadémiai intézetekkel. *Miszlivetz* Ferenc szociológus, az *Európa-kutató Központ* vezetője, a *Berzsenyi Dániel Tanárképző Főiskola* tanszékvezetője szerint ma csak általában beszélnek a változtatás, a fejlesztés igényéről. Ha a tanszékeken önátvilágítást kellene tartani a minőségi munka feltérképezésére arról, hogy ki hoz új ötleteket, ki beszél nyelveket, kiderülne a kontraszelekció. Ebben a jelenségben Miszlivetz Ferenc szerint vétkes a *Bokros*-csomag átgondolatlan végrehajtása is.

Magyar festő sikere Japánban

Bakallár József képeiből nyílt meg kiállítás Tokióban, a tokiói egyetem és a *Japán Kulturális Szövetség* közreműködésével abból az alkalomból, hogy a művész negyedszázada ápolja a kulturális kapcsolatokat Japánnal – tudatta az *MTI*. – Azóta tanít a tokiói egyetemen, amely a jubileum alkalmából az egyetem hűségdíjának arany fokozatával tüntette ki. Az 54 éves művész munkásságának elismeréseként Aszahikava város polgármesterének díját is megkapta. A festőművésznek eddig harminc önálló kiállítása volt a szigetországban. Képeit bemutatták a tokiói, az oszakai és a gummai modern múzeumokban, kisebb tárlata Aszahikava iparművészeti múzeumának állandó tárlatán látható. Hawaiiban, a *Pacific Centerben* százötven művét láthatják az érdeklődők állandó kiállításon. Bakallár Józsefet eddig háromszor tüntették ki a Távol-Keleten.

FOLYÓIRATSZEMLE

Új Horizont

„Idei számunk még nem az utolsó. De már megkezdődhetne a visszaszámlálás. Vissza olyan kóros korba, amikor a Balaton-felvidéken nem is jelentkezhetett irodalmi, művészeti, tudományos publikációk fóruma. Veszprém volt az egyetlen megyeszékhely – kulturális fórum nélkül. A rendszerváltozás óta – megyénk önkormányzata, országos pályázatok, szerzők és olvasók támogatásával – se könnyen, de mégis rendszeresen jelenhetett meg lapunk. Eleddig. Mert pénztelenség fojtogatja, ahogy szegényedik az országos és megyei mecenatúra. Veszprém önkormányzata pedig aligha viszi túlzásba pártfogásunkat: hat év alatt egy fityinget sem adott. Jó ideje városi épületben, megtűrten, telefont is nélkülöz az Új Horizont." Raffai István főszerkesztő lapja nem először kerül végveszélybe, és különös módon mindig az olvasók rokonszenve menti meg. Az olvasók ugyanis szeretik az olvasható lapokat, azokat, amelyeket bölcsészdoktorátus nélkül is megértenek. Nem véletlenül írja

Tamás István

társszerkesztő, hogy lassan már nincs, amit olvasni lehetne. *„Azt kérdezed, miért nem veszek irodalmi lapokat? Hetit vagy havit. Talán nem érdekelnek? Édekelnének. De: tisztelet a kivételnek, nem értem, mi van bennük. Nem értem a prózájukat, a verseiket. Magyar szavak, számomra idegen tartalom. Nincs hozzá kulcsom..."* Van, aki bevallja, van, aki nem, hogy néhány próbálkozás után kihátrált az irodalom szentélyéből. Félszegen tette, tele kisebbrendűségi érzéssel. A bajt látó írástudók, ahelyett, hogy összefognának, kétségbeesetten igazodni próbálnak a divatos lapokhoz, mert azok diktálnak. Azok mondják meg, mi a jó, a korszerű, a fontos és támogatandó. Aki követi őket, bekerül a ligába, aki nem, magára vessen. Azért rokonszenves és fölöttébb elismerésre méltó az Új Horizont olvasópártisága, mert aggódva látjuk, miként veszítik el karakterüket a folyóiratok. Pedig hiába igyekeznek. Természetesen nem azt állítjuk, hogy csak az olvasópárti folyóiratoknak van helyük a nap alatt, hanem azt, hogy egyre inkább vigyázni kell a sokszínűségre és arra, hogy a nem humán értelmiségi is találjon magának lapot, a megyei polgár ne érezze idegennek a régió divatos fórumát.

Vathy Zsuzsa

Itt a szépséget nézzük című regényéből már olvastunk máshol is részletet, de az itt közölt fejezet – drámaiságával – ismét arra figyelmeztet, lesz mit találnunk a téli könyvvásáron.

Szakonyi Károly *Kutyabaj* című hangjátéka látlelet a vállalkozó Magyarországról, amelyben elvesznek az emberi értékek s marad az ügyeskedés, a hideg számítás. Az öreg férfi merő szánalomból minden pénzét elhagyott, beteg kutyákra költi, mígnem valaki az ő jószívűségére épít vállalkozást, nemzetközi segélyszervezetek támogatásával. Elindul a verkli, s az öreg egyszerre rádöbben: elvették az élete értelmét. Szakonyisan groteszkbe hajló, finom a humor, és életszagú minden dialógus.

Életközeliségével vonz *Bertha* Bulcsu is, amikor a hazáról elmélkedik (*„Hogyan kell szeretni a hazát? Mit szeretünk rajta, ha csak virágillat, földszag, hangulat? Engedi magát szeretni ez a haza vagy ellök bennünket? Addig talán, amíg akácerdőből, kis házcsoportokból, városi utcákból áll, asszonyból, gyerekekből, akik olajos papírral beragasztott ablakok mögött szuszognak, bizonyára lehet szeretni. De amikor előkerülnek a tisztviselők, munkavezetők, rendőrök, már nehezebb az emberi élőlény helyzete. Ha egy párt van, egy párttitkár, ha öt párt van, öt párttitkár nem érti, hogy te nem miattuk, értük és általuk szereted a hazádat, hanem az akácerdők mézillatáért..."*).

Az Új Horizont minden száma tartogat valami irodalmi csemegét. Ezúttal

Féja Géza

és *Dénes* Zsófia leveleit adja közre az író fia, Féja Endre. A két Ady-rajongó szelíd vitája fölöttébb tanulságos. Ahogy Dénes Zsófia nem és nem akarja elfogadni Csinszkát és mindenáron kisebbíteni akarja a szerepét, már csak személyes sértettségből is (*„De azzal döf belém ó: no, az öreg Zsuka... Hát öreg, az lettem, 83 éves. De amikor én Adyt megismertem '13-ban: 28 éves voltam. Nem vénlány, özvegy – és igazán fiatal minden tekintetben. Ady akkor 36 éves volt, korban én illettem hozzá, nem ő, aki 16 és fél évvel volt Adynál fiatalabb".*). Mire Féja: *„Amit Boncza Bertáról ír, úgy vélem, helytálló, de, de... Én mindig a teljes igazságra törekszem, amennyire szerény erőmből telik. Mint karácsonyi cikkemben írtam: „Ady az első világháború folyamán nagyon egyedül maradt, és Csucsa volt a »narkózis« – maga vallotta – s a menedék. A két ember között történt, ami történt, de a kapcsolat melegében nagy versek születtek, talán a legnagyobb versei, szerelmi lírája is ott, akkor érkezett a zenitre".*

Ugyancsak fontos és érdekes irodalomtörténeti adalék a nemrég meghalt *Kutasi Kovács* Lajos talán utolsó írása, az *Erdélyi József Veszprémben*.

Csak néhány írást emeltünk ki a fenyegetett Új Horizont friss számából, abban a reményben, hogy az olvasók szeretetükkel tovább éltetik a lapot.

Osztovits Ágnes

za u. 16.) ...rnai József beszélget.

SZILVÁSSY MARGIT érdemes művészre emlékeznek november 15-én, szerdán az Operaházban. A dalszínház egykori magánénekesnője születésének 85. évfordulója alkalmából emlékkiállítás nyílik meg a második emeleti tanácsteremben. A művésznő előtt tisztelgő tárlatot Vámos László, az Operaház megbízott főigazgatója nyitja meg.

MESTER ILDIKÓ Hétköznapok és ünnepek című fotókiállítását november 15-én, délután négy órakor Téglásy Imre, a Szembetegek Országos Egyesületének titkára nyitja meg a Pitypang Galériában (Budapest II., Pitypang u. 17.)

Kiosztották a Felix-díjakat

A brit Ken *Loach Föld és szabadság* című filmje nyerte el vasárnap Berlinben az – európai Oscarnak is nevezett – idei *Felix-díjat* a legjobb európai film kategóriájában. A brit rendező másodszor bizonyult a legjobbnak ezen a fórumon.

A *DPA* jelentése szerint a legjobb fiatal rendező a francia Mathieu *Kassovitz* lett *Gyűlölet* című filmjével. A FIPRESCI-nek, a filmkritikusok nemzetközi szövetségének különdíját a görög Theo *Angelopoulos* kapta meg *Odüsszeusz pillantása* című alkotásáért. A zsűri az életműdíjra Marcel *Carnét*, a francia film 89 éves mesterét találta érdemesnek. A legjobb dokumentumfilmes kategóriában pedig a német Jens *Meurer* találtatott a legjobbnak *„elkötelezett és útmutató tevékenységéért"*.

MN 1995. nov. 13. 15.

edzője a *Bayern* ellen meccs előtt. S nem is járt messze a valóságtól, hiszen még a *müncheniek* kispadján is sztárok ülnek. A Hansa ennek ellenére sem esélytelenként szállt harcba a *bajorokkal*, hiszen újonc létére nagyszerűen szerepel a *Bundesligában*, ami azért is meglepő, mert az *egyik legszegényebb* német első osztályú klub. A Bayern edzője, Otto *Rehhagel* nem tartogatott semmiféle meglepetést a 13. fordulóra. *Scholl* újra kispados volt, míg *Papin* a kezdőcsapatba került.

A Bayern ugyanolyan gyengén játszott, mint az előző fordulóban *Frankfurtban*, csak az *Eintrachttal* ellentétben a Hansa képtelen volt berúgni a helyzeteit. A rostockiak percekre beszorították a vendégeket, akiket gyakran *Kahn* parádéi mentették meg a góltól. A hazaiaknál elsősorban a két középső középpályás, *Beinlich* és *Studer* villogott. A második félidőre Rehhagel átszervezte csapatát. Lehozta Papint, *Klinsmannt*, majd *Herzogot* és helyükre *Schollt*, *Kosztadinovot*, valamint *Witeczket* állította. Ám a Bayern – ha lehet – még jobban beszorult, s így örülhetett a 0-0-ás döntetlennek. A statisztikák szerint a München a 90 perc során *öt* lövéssel kísérletezett mindössze, s így Klinsmannék megdöntötték a *St. Pauli* eddigi negatív rekordját. A Hansa ugyanakkor 18 alkalommal veszélyeztette Kahn hálóját. A meccs után a Bayern válogatottja, *Ziege* elismerte: „Ha valaki nem tudta, melyikünk a bajnokesélyes, azt hihette volna, hogy a Hansa pályázik az aranyéremre."

A listavezető *Dortmund* rangadót játszott *Hamburgban*, ahol Felix *Magath* „csodacsapata", a *HSV* volt az ellenfele. A *Volkspark stadion* 52 ezer nézője két ellentétes félidőt láthattak. Az elsőben a *Borussia* klasszisokkal volt jobb a hazaiaknál, s már a 17. percben megszerezte a vezetést: *Möller* ívelt a bal oldalról középre, *Zorc* emelkedett a legmagasabbra s fejelt a kapu jobb oldalába. Hét perccel később ismét Möller volt a főszereplő. Végigvezette a labdát a jobb oldalon, majd 16 méterről óriási gólt ragasztott a jobb felső sarokba. Számyalt a bajnok, s növelhette volna előnyét, ha Zorc nem hibázik biztos gólhelyzetben. A HSV a szünet után egész pályás letámadással próbálkozott, aminek meg is lett az eredménye. A dortmundiak nem bírták erővel, egyre kevesebb szépített, akinek ez volt az első gólja a Hamburg stadionjában. A házigazda teljesen beszorította a bajnokot, s a 71. percben egyenlített *Spörl* lapos lövésével. A meccs dortmundi hőse, Möller bosszúsan nyilatkozott a hármas sípszót követően: „Elajándékoztuk a győzelmet. Ha egy csapat 2-0-ra vezet, mindenképpen nyernie kell. Sajnos már többször történt velünk hasonló eset."

Nagy baj lehet a *Kaiserslauternnél*, amelyet nyáron még a bajnokesélyesek között emlegettek. A gárda tízezer néző előtt 1-1-et játszott *Uerdingenben* úgy, hogy a meccs nagy részében a hazaiak támadtak. A 76. percben az hazaiak szerezték meg a vezetést *Bittengel* révén, tíz perc múlva *Wagner* egyenlített. A Kaiserslauternnál most abban bíznak, hogy a brazil *Arilson* leigazolásától magához tér a csapat.

Mivel a Dortmund és a Bayern csak döntetlent játszott, a harmadik helyen álló *Mönchengladbach* győzelem esetén beérhette volna a két éllovast. A gladbachiak *Düsseldorfban* léptek pályára, s már a 17. percben megszerezték a vezetést *Dahlin* révén. A 45 ezer néző azonban elszántan biztatta Alexandar *Ristic* együttesét. S nem hiába, ugyanis a 23. percben *Buncol* egyenlített, sőt az 50. percben *Winkhold* már a hazaiakat juttatta előnyhöz. A 75. percben ő növelte az előnyt, s noha a 79. percben *Seeliger* öngólt lőtt, a Düsseldorf megérdemelten nyert 3-2-re.

Mindössze 25 ezer néző volt kíváncsi a *Schalke–St. Pauli* összecsapásra. A 12. percben *Linke* szerezte meg a vezetést a gelsenkirchenieknek, a 47. percben *Weidemann* állította be a 2-0-ás végeredményt. A *Bremen–Frankfurt* mérkőzés 1-1-re végződött. Az első játékrészben a hazaiaktól *Bode*, míg a másodikban a vendégektől *Hagner* volt eredményes. A forduló legnagyobb baklövését Winnie *Schäfer*, a *Karlsruhe* edzője követte el, aki a *Leverkusen* elleni mérkőzés második félidejére becserélte az orosz *Kirjakovot*, így egyszerre négy légiós volt a pályán. Más kérdés, hogy a vendégek ekkor már 2-0-ra vezettek, s végül 4-1-re nyertek. Az ügynek nyilván lesz folytatása.

További eredmények: *Köln–Stuttgart* 2-2, *1860 München–Freiburg* 3-0. Az élcsoport: 1. Dortmund 28 pont (34-18), 2. Bayern München 28 (28-18), 3. Mönchengladbach 25.

SKÓCIA. Immáron kilenc meccs óta elteltével a vendégek szerezték meg a vezetést *Jess* 20 méteres hatalmas bombájával, a 40. percben azonban az orosz vébégólkirály, *Szalenko* egyenlített – közvetlen közelről. A *Celtic* a *Partick Thistle* pályáján nyert 2-1-re a holland *Van Hooydonk* góljaival.

További eredmények: *Falkirk–Hibernians* 2-0, *Hearts–Kilmarnock* 2-1, *Raith–Motherwell* 0-0. Az élcsoport: 1. Glasgow Rangers 32 pont/13 meccs, 2. Celtic Glasgow 28/13, 3. Hibernians 22/12.

Rónay Tamás

ARGENTÍNA. Diego *Maradona*, aki 15 hónapos kihagyás után a közelmúltban tért vissza a pályára, jelezte, a jövőben nem kíván szerepelni hazája válogatottjában.

OLASZORSZÁG. Európa-bajnoki selejtezőn, *Bariban* 44 ezer néző előtt az *olaszok* 3-1-re nyertek az *ukránok* ellen (gólok: *Ravanelli* 2, *Maldini*, illetve *Poljunyin*), s megerősítették második helyüket a 4. csoportban. Az állás: 1. Horvátország 9 meccs/20 pont, 2. Olaszország 9/20, 3. Litvánia 9/16, 4. Ukrajna 10/13, 5. Szlovénia 9/11, 6. Észtország 10/0.

MÁLTA. A szigetországban megrendezett Eb-selejtezőn *Belorusszia* 2-0-ra győzött *Geraszimec* góljaival. Az 5. csoport állása: 1. Norvégia 9 meccs/20 pont, 2. Csehország 9/18, 3. Hollandia 9/17, 4. Belorusszia 10/11, 5. Luxemburg 9/10, 6. Málta 10/2.

SPANYOLORSZÁG. A 12. fordulóban az *FTC* Bajnokok Ligája csoportellenfele, a *Real Madrid* idegenben 2-0-ra kikapott a *Santandertől*. További eredmények: *Celta Vigo–La Coruna* 0-0, *Compostela–Bilbao* 2-1, *Salamanca–Valencia* 4-0, *Albacete–Betis* 0-0, *Real Sociedad–Oviedo* 1-1, *Atl. Madrid–Rayo Vallecano* 0-0, *Gijon–Zaragoza* 4-1, *Sevilla–Merida* 3-0, *Espanol–Valladolid* 2-0. Az állás: 1. A. Madrid 30, 2. Espanol 27, 3. Barcelona 26, ...7. Real Madrid 18.

SVÁJC. A *Fradi* soron következő Bajnokok Ligája ellenfele, a *Grasshoppers* a 18. fordulóban *Zürichben* verte 3-0-ra a *Young Boys* gárdáját. További eredmények: *St. Gallen–Luzern* 1-1, *Aarau–Lugano* 5-0, *Basel–Servette* 2-2, *Lausanne–Sion* 1-1, *Neuchatel–Zürich* 0-2. Az élen: 1. Grasshoppers 39, 2. Neuchatel 33, 3. Luzern 33.

(1850 Budapest V., Szabadság tér 8–9.) CD-lemezen elküldjük Önnek az említett adatbázist, a hozzá tartozó felhasználói kézikönyvvel. A feladott megrendeléseket a beérkezés sorrendjében, 1 héten belül postázzuk 3500 Ft+25% áfa áron.

Befizetéseiket 1995. december 4-ig az (MNB Budapest, Szabadság tér 8–9.) 218–98945, 1995. december 4-től a **19017004–00201902** számú számla javára teljesítsék. Kérjük, hogy a megrendelés mellé csatolják a befizetést bizonyító banki átutalási megbízás másolatát. Hivatkozásként az átutalási megbízásra írják rá: számlaszám-CD. E lehetőséget 1995. december 22-ig tudjuk biztosítani Önöknek.

Amíg az adatbázisra vár, készítse elő a lekérdezést!

A CD-lemezen lévő adatállományhoz a hozzáférést az alábbi szerkezetű file előkészítésével tudják biztosítani.

Bemenő (input) adatállomány:

Elnevezése: tetszőleges
Kiterjesztése: .OLD
Elhelyezése: tetszőleges
Rekordok száma: tetszőleges

A REKORD FELÉPÍTÉSE

Mező tartalma	Hossza	Szabályok	Megadása
Régi számlaszám	28 karakter	balra igazítva, jobbról szóközökkel feltöltve	kötelező
Számlatulajdonos megnevezése	32 karakter	balra igazítva, jobbról szóközökkel feltöltve	opcionális*
Számlatulajdonos adószáma	11 karakter	numerikus	opcionális
Ügyfél saját céljára	20 karakter	tetszőleges	opcionális

* Megadás esetén elegendő a megnevezés első szóközig tartó része

Kimenő (output) adatállomány:

Elnevezése: örökli a bemenő állomány nevét
Kiterjesztése: NEW
Elhelyezése: a bemenő állománnyal azonos directory-ban
Rekordok száma: megegyezik a bemenő állomány rekordszámával

A REKORD FELÉPÍTÉSE

Mező tartalma	Hossza	Jelentése
Státuskód	2 karakter	sikeres/sikertelen keresést jelző kód
Új számlaszám	24 karakter	sikeres: új számlaszám sikertelen: szóközök
Régi számlaszám	28 karakter	bemenő adat megismételve
Számlatulajdonos megnevezése	32 karakter	bemenő adat megismételve
Számlatulajdonos adószáma	11 karakter	bemenő adat megismételve
Ügyfél saját céljára	20 karakter	bemenő adat megismételve

MEGRENDELŐLAP

Megrendelem a pénzintézeteknél vezetett számlák régi és új pénzforgalmi jelzőszámait tartalmazó adatbázist CD-n ..... db példányban 3500 Ft+25% áfa darabonkénti áron.

Név:.....
Cím:.....
Telefonszám:.....
Aláírás:.....

BAKALLÁR JÓZSEF festő, grafikus
Budapest, 1940

A Képzőművészeti Főiskolán 1962-ben szerzett diplomát Fónyi Géza növendékeként. 1973-ig mintegy husz önálló kiállítása volt, bemutatkozott többek között Padovában, Szczecinben és Tokióban is. 1967-69-ben elnyerte a Derkovits-ösztöndíjat. - Szellemi fürgeségének ható energiáival áthidalja a messzesége-

ket, azonos értékrendben jelennek meg képein japán pagodák, parti sziklák, a Duna sorsot és magatartást hordozó nádasa és csónakjai. Festészete látványirás és tiszta szemlélődés együtthatóiból teremtődik, beszámol a vizparti ember derüvé oldódó drámájáról. Grafikával, mozaik készítéssel is foglalkozik, eddig három nagyobb munkája került kivitelezésre.

Művészéletrajzok 1975

M.D.K.

Bakalár János
Grafikus

Illusztráció

Berkesi András: Szabadulás
Élet és Irodalom, 1962. június 30 – 9 lap

BAKALLÁR ~~IMRE~~ József

ÉVFOLYAMTÁRSAK
Dunakeszi, Iskolagaléria

Évek óta rendeznek rendszeresen képzőművészeti kiállításokat ráckevei, debreceni, kiskunhalasi gimnáziumokban, s nemrég megalakult Csepelen és Dunakeszin is az új Iskolagaléria. Dunakeszin mutatták be Szuppán Irén, ifj. Koffán Károly,

4.

...mre, Szabó Im-..., most azt az évfolya-...tak meg, amely 1963-ban vég-...ett a Képzőművészeti Főiskolán, s Végvári Lajos bevezető szavai szerint jelentős része volt a mai művészet megújulásában. Ez a nemzedék nem egy stílus elkötelezettje. Szabó Gábor, Kampfl József olyan szobrász, aki komolyan veszi a hagyományt s annak bővítését. Ez jellemző Bakallár József képeire is, aki a dunai táj képét a japán írás átalakított jeleivel ötvözi. Deim Pál, Bak Imre, Paróczi Ágnes képviseli a kortársak másik csoportját; ők a kísérletezést tartották tevékenységük lényegének. Galambos Tamás, Szathmári Gyöngyi külön világ. Nádler István ezúttal is kezdeményezőerejével tűnt ki, Molnár Gabriella alaposságával, ifj. Koffán Károly pedig tehetségének hajlékonyságával.

Az évfolyam tagjai tavaly mutatkoztak be először együtt, kisebb anyaggal — Dunakeszitől a dunaújvárosi Uitz-terembe kerülnek majd munkáik; kiállítóként együtt marad, ha szemléletében nem is egységes a csoport.

(Képünkön Bakallár József Ősz című képe)

Losonci Miklós

szerepei. De e különbségek nem old
ják az előadás színvonalának egys
gét és nem zavarják a nézőt.

Ökrös Lász

Film

ISTEN HOZTA, MR...

Színes amerikai film

A tulajdonságokban rejlik a megbékélés

Gondolatváltás Bakallár Józseffel

Korunk egyházművészetében is kiemelkedő alkotó. Képeit több templomunkban megtaláljuk. Az ezredfordulón lesz hatvanéves. Úton című albumát lapunk néhány hete méltatta. A múlt év végén Soroksáron a Galéria 13-ban retrospektív kiállítása volt, amelyen japán küldöttség is megjelent *Nakazawa Kazuo* nagykövet vezetésével. A művész alkotásai ugyanis jól ismertek Japánban. Hokkaidóban — és az USA-hoz tartozó Hawaiiban is — állandó kiállítása van. Ezúttal meghívást kapott a „japán Alpokban", lévő Shirakawába, abba az ősi faluba, amely a világörökség része lett. A település múzeumot épít, s ennek első képét (mint „alapítóképet") tőle kérték. Minden országot egy-egy művész alkotása képviseli majd.

Tehát Japánba utazott...

— Nem egyszerű negyven órás utazásra vállalkozni, de szívesen mentem. Előzőleg meghívóim video-filmről megmutatták a helyszínt. A hófödte Hakusan gyermekkorom Bézma-hegyét idézte a Cserhátból, a nádfödeles házak magyar zsúptetőkre emlékeztettek. A források, patakok mintha a nógrádi tájból fakadnának. A kövek itthoni kanyargós utak kísérői, melyeket annyiszor megfestettem már.

Szorongtam, féltem a mikrobuszban, amely négy órán át vitt a sötétben, föl a hegyekbe. A gépkocsivezető nyugtatgatott: ott, a fehér hegy mögött van a falu, Shirakawa, ahol előkészített műterem és két négyzetméter vászon vár... Egy hónapra hívtak, két hetet vállaltam. A műterem alig volt nagyobb egy kukoricagórénál. Az asztalom alatt aludtam. A táj és az emberek „ihlettek".

Utóbbiakról sokat olvasni, íróik alaposan elmerültek a japán lélek rejtelmeibe.

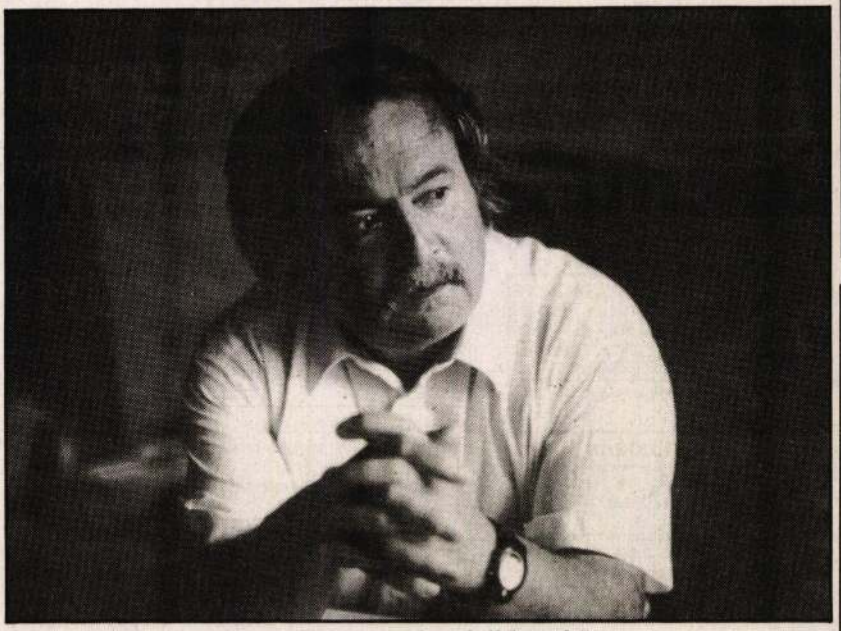

„A táj és az emberek ihletnek"

— Az tűnt fel, hogy mindenki mindenkinek köszön, s hogy keresztnevükön szólítják egymást. Csupán nekem mondta Kenji, az iskolás gyerek: Szajonara — viszontlátásra. Óriási szemein láttam: varázslónak néz, mert tudta, én festem a szomszédjában azt a nagy képet, de én is csak turista vagyok, aki majd továbbállok. Több idős ácsot bemutatott, akik nem értik: minek kell egy házra zár. Pici üzleteikben befőttes üveg vagy karton doboz a kassza. A „városháza" néhány irodából áll, a polgármester és a többiek névjegyeik hátoldalára shirakawai látképet nyomtattak. Bóvlit nem árusítanak, jóllehet új létesítményű múzeumuk bevétele turisztikából származik. Féltve őrzik ősi örökségüket: a múltat, melyet ez a falu (is) jelent. Az „ősi mindentudásról" beszélnek, ha a jövőről van szó. Itt tanultam meg újra: minden nép annyit hódít, amennyit alkot.

Keresztények élnek-e a hegyekben?

— A szomszéd kisfalunak van katolikus temploma, szép számú közössége. Többször jártam ott, és meghatott az összetartozásuk, a fegyelmük. A papjuk lengyel, aki röviden, a japán mentalitáshoz igazodva bölcsességeket mond, s olykor az ámbóra könyököl. A kiskórus a szentélyben énekel. Japán zenei motívumok és a gregorián váltakoznak. A kiengesztelődésnél mindenki a világ négy égtája felé hajlik meg: a világgal engesztelődik.

Művészként nem érezte az édeni pillanatot?

— Egy másik létrendben éltem ahol az emberség, a művészet, a természet és az etika kétségtelenül, egyet jelent. A tulajdonságokban rejlik a megbékélés. Erről meggyőződtem.

Tóth Sándor

en köszönetet mond mindazoknak, akik az elő- ő esztendőben jövedelemadójuk 1%-ának fel- ájánlásával segítették munkánkat. Az idei évben is kérünk mindenkit, aki egyetért céljainkkal, hogy le- gyen segítőtársunk, a nagycsaládosok, betegek, mozgáskorlátozottak, idős magukra maradt embe- rek, árva gyermekek, hajléktalanok, határainkon

Erzsébet királyné útja 43/d. alatti lakosok **hamvait áthelyeztük** a rákospalotai temetőből. Szeretteink végső nyughelye a Szent István Bazilika urnatemetője, a K V/5-ös számú urnafülke. A család.

A Szent István Bazilika altemplomában el nem évülő urnafülkék válthatók. Érdeklődni lehet a kegyeleti irodában. Bejárat a Bajcsy-Zs. út

Csekk esetén +30%.

Terjeszti a Magyar Posta Rt.,
HÍRKER Rt., NHE és alternatív terjesztők
ISSN 0133—1205
Nyomás: Szikra Lapnyomda Rt.
Felelős vezető: Lendvai Lászlóné vezérigazgató

veket, n vá- Nosz- én u.

nzért sstál- bozt, akat okat. okat. etek. rgya- t ne- mazó , Pa- nega, hani- . Ré- gakő- t 20- Wes- Hívjon 86-os

porité- yűjte-

stmé- at vá- 698.

sárol-

evele- t kor- 5, 06 Nosz- yi Irén

nyve- várja gykö-

b. el-

orgo- an el- Gel-

vásá- őnye- 101.) 7-ig.

ké- lunk. 94.

okat, kész-

rnyos (93)

gar- Tel.:

KÜRTŐSKALÁCS- látványkemencék, popcorn, szélvédős vattacukor-készítő gépek, gyrossütők. 06 (30) 941-8438.

RK. PLÉBÁNIA ifjusági kórusa, pianínót elfogadna, vagy jutányos áron vásárolna. Tel.: 350-6371.

SZŐNYI ANTIKVÁRIUMA! Régi könyvek, metszetek és térképek adásvétele. 1055 Bp. Szent István krt. 3. Tel.: 311-6431.

NOVOTNY KATOLIKUS ANTIKVÁRIUM vásárol 1945 előtti könyveket, könyvtárat, hagyatékot. Bp., XIII. Balzac u. 15. Tel.: 340-8016. 11—18-ig.

OKTATÁS

KÜLFÖLDI, sokéves gyakorlattal francia-, angol-, németórák. Tel.: 317-8326.

TGYORS JOGOSÍTVÁNY az OPERÁNÁL! Bp. VI., Hajós u. 19. Már 16 és fél éves kortól. Színvonalas oktatás, családias légkörben, diákkedvezmény! Tel.: 312-3162, 228-4288.

MATEMATIKA, fizika tanítás. Tel.: 200-7764.

GONDOZÁS

ARANYKERESZT Ápoló Kórház vállalja, idősek bentlakásos ápolását. Tel.: 270-0999, 340-9109.

EGÉSZSÉGÜGYI középkorú nő eltartást kötne ottlakással idős hölggyel vagy urral. „Kölcsönös tisztelet 235."

IDŐSEKÉRT ALAPÍTVÁNY agárdi, közvetlen tóparti, emeltszintű otthonának liftes, első emeleti panorámás szobáiba, 4-6 fős gondozásra szoruló nyugdíjas részére felvételt hirdet. Érdeklődni: 2484 Agárd, Tópart u. 13. címen, Tel/Fax.: (22) 371-747.

IDŐS néni ápolását, gondozását lakásomon vállalom. Éjjel-nappali felügyelet, teljes ellátás, orvosi háttér stb. Tel.: 380-7586.

IDŐSEK gondozását vállaljuk teljes ellátással Komárom-Esztergom megyében a nagysápi Szent Borbála Idősek Otthonában. Kérjük tekintse tekintse meg otthonunkat, ahol minden igényt kielégítő elhelyezést, szakszerű gondozást biztosítunk. Cím: 2524 Nagysáp, Granárium. Tel.: (33) 460-687, 460-688, 06 (30) 966-7725.

TELJES ellátást, gondozást biztosítok, budai kertes házban, önálló lakrészben, idős hölgynek vagy úrnak, megegyezés szerint. Cím: 1507 Bp., Pf: 123.

ODAADÓ ápolás függvényében szeretnék egy igazi mamára vagy papára találni 06 (20) 9478-967.

ÁLLÁS

A BŐVÜLÉS utolsó fázisához érkező szentendrei Ferences Gimnázium keres angol és/vagy német szakos egyetemi diplomával rendelkező, a keresztény nevelés iránt elkötelezett, teljes állásban foglalkoztatandó munkatársat 1999 szeptemberétől. Jelentkezés: munkanapokon az igazgatónál. Cím.: 2000 Szentendre, Április Lajos tér 2. Tel.: (26) 311-195, Fax.: (26) 318-028.

KERTGONDOZÁSHOZ keresünk becsületes, keresztény, kert szerető és hozzá értő személyt, esetleg feles művelésre. Tel.: 209-6852 egész nap.

GYERMEKHEZ értő és gyermekszerető, tapasztalt nőt keresünk svájci otthonunkba, teljes ellátással. Három gyermekes orvos-fizikus házaspár vagyunk. Részletes bemutatkozó leveleket várunk. "Hajnalka 314"

KATOLIKUS SZERETETOTTHON keres Máriaremetére ápolónőt és segédápolót. Tel.: 319-2533.

KÁNTORI állást vállal, számítógép felhasználói ismerettel, jogosítvánnyal plébániai munkával is, megbízható fiatalember. "Leinformálható 221".

GYERMEKEIT egyedül nevelő, vak anyuka sürgősen otthon végezhető munkát keres. Tel.: 359-2462.

BELVÁROSI könyvesboltba tankönyvekhez értő eladót keresünk. Tel.: 466-6928.

KÉT gyermek mellé segítőt keresünk. Napi 3-4 órás elfoglaltságra, lehetőleg frissnyugdíjas hölgy személyében. Érdeklődni 19-20 óra között a 303-3197-es telefonszámon lehet.

KÁNTORIZÁLÁST vállalnék, hitoktatói és egyéb munkával kiegészítve, főleg Pest,- Szolnok,-Heves megyébe ottlakással, illetve hétvégek és ünnepnapok is szóba jöhetnek, esetleg a temetéseket is megoldanám személygépkocsival."Képesített 304"

50. évéhez közeledő ápolónő (D10), főállásban munkát keres. "Empátia 307"

KARLSRUHÉBA keresünk gyermek,- és rendszerető, szorgalmas pótmamát 1999 júliusától. Tel.: 00-49-721-687-927.

EGYSZEMÉLYES háztartásba, háztartási segítséget keresek, 60 évesnél nem idősebb nyugdíjas hölgy személyében. Kicsi szobát, teljes ellátást és szerény fizetést adok. Cím: Antalóczy Tiborné 4400 Nyíregyháza, Árpád u.12/a.

GYESEN lévő anyuka, családoknál munkát keres délelőttönként. (vasalás, takarítás) Tel.: 377-9713 este.

FÉRFI-kántor jelentkezését várja a zsámboki Egyházközség. (Gödöllő-Tura között) Lakás van. Fizetés megeggyezés szerint. Hitoktatásban is kellene segíteni. Pályakezdőket is várunk. Jelentkezni lehet: 2116 Zsámbok, Szent Erzsébet tér 8.

LAKÁS

EGYETEMISTA gyermekeim számára, jó közlekedési lehetőséggel, szép házban, nem földszinti, két szobás különbejáratú, egyedi fűtéses lakást keresek, reális áron. Érdeklődni: hétvégén egész nap, hétköznap 18 órától. Tel.: (94) 326-775.

SZIGETHALMON a KDNP helyi szervezete, az átlagosnál lényegesen olcsóbb lakásépítési lehetőséget biztosít keresztény családoknak. Tel.: (24) 400-501.

MÁRIAPÓCS, Ady Endre út 11. számú, 3 szoba-összkomfortos, bekerített, sok mal- lány, rendezett körülményekkel keres korléképületes, gázfűtéses, telefonos, kábeltévés lakás eladó. Tel.: (42) 385-018 este 18 óra után.

ALBÉRLETBE kiadó kétszobás, telefonos öröklakás. 32.000 Ezer Ft. + rezsiért. Tel.: 388-2056.

TÁRNOKON több generációs együttélésre alkalmas ház, családi okok miatt eladó. Tel.: (23) 387-343.

BUDAPESTTŐL 37 km-re, kertes családi ház, egyedülálló személynek (erdélyi, vagy kárpátaljai, vagy külföldinek) eltartási szerződéssel (1,7 millió Ft kezdőösszeggel átadó). Tel.: (33) 441-823.

ANYAOTTHONBAN élő nő, 6 éves gyermekével, albérletet keres, vagy eltartási szerződést kötne. "Kölcsönös segítség 302"

TAVASZRA keresek szobát. Lukács,- Széchenyi fürdő, esetleg Révész utcai környék előnyben. Nyugdíjas hölgy vagyok. Cím: S. Balatoni. 719.St.James # 405. Hightstown, N.J. 08520. USA

VENNÉK egyszoba-komfortos, vagy garzonlakást Budapesten. Tel.: 385-9363.

RÓMA belvárosában, magyar családnál, túristáknak egész évben szoba kiadó. Tel.: 00-39-0666-25563, 356-3322.

HÍVŐNEK, albérletii szoba, szeparált főzési lehetőséggel, 22.000 ezer forintért kiadó. Tel.: 388-2056. „Füstmentes Óbudán 226."

ZUGLÓBAN 31 nm-es lakás kiadó. Tel.: (23) 341-365.

A KLINIKÁK metrómegálló közelében bútorozott, telefonos, gázfűtéses, vízórás, garzonlakás kiadó, 24 ezer Ft + rezsiért, leinformálható személy részére. "Bizalom 308"

HÁZASSÁG

KERESZTÉNY szellemiségű házastárskereső iroda. Minden korosztálynak! Tel.: 326-0073.

BARÁTNŐNK részére -aki 27 éves kb 172cm, csinos, zenész - keressük az "igazit". Szeret táncolni, kirándulni és nevetni. "Mosoly 228"

36/168 vékony, fiatalos, szolid, budapesti lány, rendezett körülményekkel keres korban hozzáillő, megbízható, intelligens, családszerető fiatalembert, szentségi házasság céljából. "Hit Remény Szeretet 233".

HARMONIKUS családi életre vágyó budapesti, vidéki vagy külföldi értelmiségi, leinformálható, vallásos (ötvenes) férjet keres, rendezett körülmények között élő 45/175/65 özvegy diplomás nő, nagy fiával. "Hit-remény-szeretet 236".

23/185 magas fiu keresi helyes, kedves lány ismerettségét, Bp,- vagy környékéről. "Találjunk egymásra 311"

MÉLY érzésű, gyengéd, diplomás rk. férfi, (44/176) családcentrikus hölgy választ várja, házasság céljából. "Szeretet 309"

52 éves, kirándulást, utazást kedvelő férfi vagyok. Várom korban hozzám illő egyszerű hölgy jelentkezését, Bp és környékéről. "Tulipán 310"

SZERÉNY életvitelű, 42 éves pedagógus, társát keresi 28-35 év közötti hölgy személyében. "Adok néki segítőtársat 300"

28 éves, rk. hitoktatói képesítéssel rendelkező, vallását gyakorló, családcentrikus, káros szenvedélyektől mentes, vidám természetű lány, megismerkedne, korban hozzáillő, hasonló gondolkodású fiatalemberrel, házasság céljából. Dunántúliak előnyben! "Istennel egymásért 301"

30 éves rk. férfi, korban hozzás illő, megbízható, őszinte társát keresi, házasság céljából. "Tavasz 305"

EGYÉB

SIMON ANDRÁS grafikus minden érdeklődőt szeretettel fogad műterem—galériájában. Nyitva minden szerdán 12-20 óráig. Ettől eltérő időpontban telefonos időegyeztetés szükséges. Bp. Várfok u. 12. II. 8. (A várbusz vonalán jobb oldalon) Tel.: 214-4619, 180-7779.

FEGYELMEZETT, felnőtt felügyelettel nyaraló diákoknak és fiataloknak, házunk kiadó. Cím: 2687 Bercel, Rk. Plébánia

id. GOMBOS LAJOS
ARANYKOSZORÚS
HARANGÖNTŐ MESTER
2162 Őrbottyán Rákóczi út 119. Pf. 3.
Tel./fax: (28) 360-175
Budapesti iroda:
1135 Bp. Jász u. 60/B. Tel.: 330-6394;
06 (20) 332- 522

1021

Dalsalán József parkoits-
díjas szerkesztőnek

1973.X.11. 13,40 N. /11/

Lokálpatrioták Pesterzsébeten

- Juhász Jidit riportja.

- - Nagyon szeretem ERzsébetet, mert közvetlen, rendes emberek vannak itt, nagyon rossz lenne, ha innen el kellene mennem.

- Nekem ERzsébet maga tetszik olyan falusias egy kicsit és olyan szép, romantikus.

- Hát egy munkás kerület az épitkezéssel kapcsolatban hát most fél Erzsébetet majdnem lebontották egy uj városrész fog itt kialakulni. Gondolom, hogy a XX. kerület fölzárkózik esetleg majd a belvárosi szinthez.

- Lebontották a Kulcsaot, lebontották a Baros utcában lévőt mondjuk ahol az ember kapott volna olcsóbban valamit és dupláját adja, mert másod osztályu vették, egy üveg sörért fizet nyolc forintot, tiz forintból nem adnak vissza, semmit még azt sem monják köszönöm szépen.

- De nincs tánchelység egyáltalán tényleg, ugye ott a Csili, hát sőt mér vége annak is.

- Mi van a Csilivel?

- Hát fene tudja, de mondjuk akárhova elmegyek máshova, alig várom, hogy visszajöjjek.

- A pesterzsébeti főutcán a Kossuth Lajos uton sétáló járókelők magától értetődő természetességgel egy-egy röpke mondatva süritve szólnak szükebb pátriájukról. Legtöbbjük értetlenül megrökönyödve néz a kérdezőre. Hogy mi füz Erzsébethez? Szeretem-e? Hát természetes, itt élek, itt dolgozom. Bogdán László születése óta ismeri a XX.kerület minden zegét és zugát. Február elsején tanácselnök-helyettessé választották meg. Vajon gondolkodott-e

már azon miként válik valakiből lokálpatrióta?

- Neken megnyugtatásom hogy ahhoz, hogy az emberlokálpatriota legyen nem kell száz évet megélnie és tán még az sem szükséges, hogy ott szülessen és élete minden percét ott élje le, ahol őróla azt mondják lokálpatrióta. Én ezzel együtt nagyon szerencsés helyzetben vagyok, mert itt Erzsébeten születtem, itt jártam iskolába és régóta itt is dolgozom.

- Régóta, mindössze 33 éves.

- Hát ez a 33 év azért épp elég volt ahhoz, hogy a kerület egyre erőteljesebb fejlődését lássam. Vécsey KISZ lakótelep, én gyerek koromban a lakótelep helyén lévő Kakastónál még játszottam. Gubacs hidfő, sportkombinát, a téglagyári tóban nagyon sokat fürödtem. Nagyon sokan mondják, főként azok, akik az uj lakótelepinkre költöztek, hogy kisvárosi, egyesek még azt is mondják, hogy falusias jellegű.

- Szegényes.

- Igen,ez is gyakran elhangzik,de az aki látta, hogy miből lett az ami most van, az énszerintem nagyon büszke lehet és ezek az uj dolgok, ezek az eredmények azok, amelyek ugy istenigazában ide kötik az embert, a kerülethez és amelyek arra késztetik, hogy minél többet tegyen érte. Egy másik dolog ez a szegényességgel a kisvárosiassággal kapcsolatban. Tudjuk mi régiek is és akik nem rég költöztek ide, hogy ez igy mind a mai napig még igaz, de ezeket az embereket, akik itt laknak lehet mozgósitani arra, hogy ne igy legyen. KISZ lakótelepen hiányzik a sportpálya, nem követelődznek az itt lakók, hanem segitségért jönnek a tanácshoz és jövőre sikerül velük együtt közösen a sportpályát megépiteni. Kevés az aszfalt járdánk, kevés a szép, korszerü utunk, de a

kerület lakosságát lehetett erre mozgósitani, csinálják. Kevés az óvodai férőhelyünk? Kerületünk dolgozói csak ebben azévben kommunista műszakokon megkeresték azt a pénzt, amelyből egy uj óvodát tudunk épitei, száz férőhelyes óvodát ebben az évben. Tehát azok az emberek, akik itt élnek azzal együtt, hogy érzik a helyzetüket nem nyugszanak bele, ezért nagyon jó itt lenni.

- Hogyan lett a hajósmesterből a fővárosi egyiklegnevezetesebb helytörténeti muzeumának alapitó tagja?

- A történelem volt a kedvenc tantárgyam és a földrajz. És egyszer kezembe került a SZent Erzsébet cimü monográfia, amit 1936-ban adtak ki, ezt kezdtem olvasgatni és kedves csinált ahhoz, hogy én elkezdjek Pesterzsébet történetével foglalkozni. Igy született meg a gondolat a muzeum alapitására is megszerveztem az alapitó munkaközösséget ésmeg is csináltuk.

- Nyilvánvaló tehát, hogyha Pesterzsébet izgalmas multjáról keresünk adatokat az egyik legfontosabb forrásunk Csoh József.

- ERzsébet őse Cubacs volt. Cubacsnak első említése 1067-ben kelt szőszdi apátság alapitó levelében olvasható. De ugyancsak ebben az oklevélben olvasunk egy Suruk nevü községet is, amit könnyen "oroksárnak, Soroksárra lehet vonatkoztatni. Az ember már az őskorban megtelepült kerületünk területén. ~~1868~~ 1868-ban egy belga bank parcellázta ezt a területet. Az alpitók 5 holdas parcellákat 300 négyszögölas parcellákra osztották föl és itt kezdődött tulajdonképpen 1870-ben Erzsébetfalva telepnek és Kossutfalva telepnek a kialakulása.

- Vörös körzetnek hivták Erzsébetet a Bethlen korszak idején és ez nem véletlen. Ennek az időszaknak az emlékei is megtalálhatók abban a helytörténeti muzeumban, amelyet 53-ban alapitottak.

- Igen. Amikor Erzsébetfalva kezdett kialakulni a közelben lévő fegyver-gyár munkásai nagyobb részt az erzsébetfalvaiakból tevődtek össze, de nemkülönben állt akkor már a mai Gubacsi Télagyár is. Egy-két kisebb gyár már a 7o-es évek elején települt ERzsébet területére és igy kezdett kialakulni területünkön a munkásmozgalom.

- Dakalón József Derkovits-dijas festőművész egyik méltatója igy irt. A természet, hangulati elem jelen és a képi törvényszerüségek meghitt és biztonságos összhangját teremti meg csendéleteiben vagy a Duna partjának megkapó ábrázolásaiban.

- A pesterzsébet motivum világ az számomra egy teljesen Soroksáréval legalábbis annyiban, hogy itt is elfolyik egy nagyon szép idillikus Kis-Duna Pesterzsébet mellett. Szerencsére legalábbis hivatásom számára szerencsére a város margóján élek. Ez nemcsak földrajzi helyhezkötöttséget jelent számomra, hanem egyfajta hitvallást is. Azért, mert itt születtem. Itt ismertem meg sokféle embert, beleértve már a gyermekkori barátokat is és a későbbi példaképeket akár a szakmámon belül is. És azért is tudtam igy megtelepülni és el sem mennék semmi pénzért, mert a saját kezemmel épitettem meg a mütermes házamat sokszor ugy festettem, hogy 18 vérhólyag volt a kezemen és mire elvégeztem a főiskolát három vasságyat is elnyüttem, mégis ugy érzem, hogy az az egyszerübb környezet az a serkentőbb számomra.

- Igaz, hogy ön Soroksáron lakik, de mégis ugy van, hogy erzsébeti is. Tehát magukénak valljak önt, vajon miért?

-XX.kerületi müvészekről beszélünk, nincs tényleg külön soroksári periféria ilyen szempontból, nagyon sok tehetséges müvész származik Soroksárról is és itt a XX. kerületben mutatkozunk általában

be. A tizedik tavaszi tárlatot nyitottuk eddig meg, ez talán a tavaszi tárlatok sorában az egyik legrangosabb szám szinte Magyarországot is tekintve és hát bizony emögött óriási munka van és az óriási munkával nagyon sokat kell vállalni.

- Azember azt gondolná, hogy egy művész nem is szakadhat el a környezetétől. Nem is lehet magányos, hiszen valahogy a környezetéből a környezetével él együtt. Törvényszerűnek tartja, hogy egy művész egyben igazi lokálpatrióta is legyen?

- Feltétlenül, mert nem lehet úgy tekinteni a művészetet és a magánéletet, hogy közötte nincs egy átlátszó üveg. Pontosan átlátható. A magánéletem az hasonlit a művészeti produktumaimhoz. Az meg, hogy a kerületi motivumok azok mennyire XI.kerületiek, ez megint olyan dolog, hoy nem biztos, hogy a naplemente Japánban szebb, mint a soroksári Dunaparton. Én véletlenül most már elmondtam azt, hogy Japánban jártam 1971-ben és épp egy Naplemente című képemet vásárolták meg a műtermemben vette át az intézetnek a vezetője, aki ezt vásárolta és amikor jött délután volt, ami volt éppen naplemente volt ablakomból, műtermem ablakából látható volt a lebukó vörös korong a kép cime az volt, hogy Naplemente Kiusuban Japán déli szigetén, de mikor vitte kifelé a kapunk akkor azt mondja ugyan kérem ezt nem is Japánban festettte bizonyára a soroksári Dunaparton. Tehát bárhol jár az ember valahol magával születtek a motivumok is. Énvelem a XI.kerület motivumai születtek.

- Száz évvel ezelőtt Budafokon 80-100 darab ház állt és most szinte egyik napról vagy egyik évről a másikra egy nagy lakótelep a Vécsey uti lakótelep, emelkedett ki Budafok régi kis földszintes házai közül.

- Jelenleg mintegy ezer család jutott uj lakáshoz, OTP örök-lakáshoz.

- Ezer család, nagyon sok ember és sok idegen ember együtt. Hogan kovácsolódmat ez a közösség igazi közösséggé?

- Egy kicsit ellentmondásosan. Némely házakban a KISZ fiatalok szinte mindenki tegeződve köszönti egymást és nagyon közvetlen a hangulat, ugyanakkor vannak a telepen épületek, ahol a szemben lévő lakót sem ismerik.

- De azt hiszem, hogy Hibóczki Gusztávot sokan ismerik a KISZ telepi fiatalok közül.

- Hát egyrészt mint közös képviselő dolgozom és intézem hetven lakó ügyeit másodmagammal, másrészt pedig öt éve a kerületben dolgozom, elég sok KISZ munkában vettem részt ahhoz, hogy a kerületet is és a kerületben élő fiatalok nagy részét ismerjem. A telepen elhatároztuk többen, hogy ifjusági népfront csoportot alakitunk és a telep lakóinak érdekeit képviselve a telep gondjainak, problémáinak megoldásában segitünk nagyon sokat. Jelenleg még ennek a néófront csoportnak egy elég kis magva van, de már eredménnyel tudtunk dolgozni.

- Milyen eredmények ezek pontosabban?

- Hát jelenleg sikerült már elérnünk azt, hogy a népfront csoport részt vett a bölcsőde, óvodai helyek szétosztásában. Amellett a környező és a lakótelepi lakók között kontkatust találtunk egy gyermek kerékpár-verseny szervezésével, mert a gyermekeken keresztül lehet legjobban a felnőttekhez jutni. Nagyon jól sikerült ez a verseny, több száz szülő szurkolta végig a kis két éves és már nagyobb tiz éves gyermekek lelkes versengését.

- Hol nevelkednek ezek a két és tizéves gyerkek? Hány bölcsőde

és hány óvoda van? Ezen az ezer családos lakótelepen.

- Hát itt sajnos mosolyogni kell előtte, hogy KISZ lakótelep, ahol csak fiatalok vannak, akiket bizonyos fokig ösztönöztek arra, hogy legalább két gyermek legyen egy-egy családnál, ilyen lakótelepre már jóval a beköltözések után építettek egy 60 személyes bölcsődét és azóta személyes óvodát, amelyet most szeptemberben adtak át. Nagyon jól üzemel, csak kevés.

- Tud-e valamit ez a nagyon fiatal népfront csoport segíteni?

- A közelmultban végeztünk egy felmérést, amelyből kiderült, hogy a közeljövőben itt 5-10 évre előre tekintve körülbelül hány gyermek születése várható és így könnyebben tudunk tervezni, hogy hány mennyire kell,

- jobban tudjuk, hogy hány gyereknek nem lesz óvodája. A telepen ezen mosolygunk, de hát elég nehéz.

- Mivel foglalkozik különben?

- Energetikus vagyok.

- Gyerekei vannak?

- Igen, kettő.

- Kettő az a bizonyos tervezett kettő. Hány ezer forintot jelentett önöknek?

- Hatvan ezret jelentett, de talán meg kell jegyeznem azt, hogy már a második is útban volt mikor ez a rendelet született úgy, hogy ez inkább a gyermekekért.

- És nem anyagi ösztönzésre. Gondolom nagy-nagy örömükre szolgált.

- Igen, igen, mert sajnos KISZ lakótelep, de a lakások itt is nagyon drágák.

- És mennyi ideje jut erre a két gyerekre ennyi társadalmi munka mellett?

- Hát nem szívesen beszélek erről, mert nagyon kevés, ez kicsit fáj is, de azért sikerül úgy megoldani, hogy mindenre jusson egy kis idő.

- A falióra ütését csak esténként hallgatja Vadász Károly, akit még a 70 évesek is Karcsi bácsinak szólítanak. Talán azért, mert pályafutása, küzdelmi munkája már olyan régen kezdődött.

- Az októberi forradalom engem az Ural hegységben egy vasbányában dolgoztam, ott ért. És ezen a helyen vártuk azt, hogy mi is szabaduljunk és a végeredményben onnantul aztán eljöttünk egészen a mostani Kujbisevig, amelyik a Volga partján ez egy nagyon szép város, gyönyörű város és ott léptünk be a Vöröshadseregbe. És négy évig szolgáltam a Vöröshadseregben. Amikor vége volt a polgárháborunk 1921-ben vagy 22-ben, akkor én különböző helyeken Ukrajnában városi villanytelepen voltam alkalmazva, onnan elveszényeltek falu villamosítására.

- Mikor jött vissza Magyarországra?

- 25-ben.

- És mit csinált utána?

- Két évig egyáltalában nem tudtam elhelyezkedni, 1927-ben a V AJAS Szakszervezet kikövetelte a Hirmann gyárba, ott kezdtem el dolgozni.

- Ahogy itt hallgatom az jut eszembe, hogy ön biztos egyike azoknak, akiknek az életét dokumentumok őrzik. A helybeli múzeumban.

- Nem tudom, a múzeumnak az igazgatója az mindent elvett már tőlem és most nem tudom, hogy hol vannak a dolgok.

- Kiállítva azt hiszem vitrinben, ott mindenki megnézheti. Vadász

bácsi régi vasas, tagja korelnöke a fővárosi tanácsnak, dolgozik itt a helybeli tanácsnál is, egyszerűen nem tudom, hogy hogyan jut energiája és ereje ennyi mindenre.

- Hát tessék idehallgatni, a régi időkben ez megszokott dolog volt, hát 17 éves koromban mikor felszabadultam a VASAS Szakszervezet tagja lettem, három hónap mulva betöltöm a 81 évet, hát nem valami könnyü az élet. És hát tényleg minden segitséget meg ad párt, meg tanács, andak nekem máshol helyet, de én nem megyek Erzsébetről el. Egészen pontosan 1900-ban jöttünk ide lakni, hát az most 73 éve.

- Hogyan telnek a napjai?

- Egyszer voltam a kórházban, vizsgálaton, azután mindennap fönn voltam a tanácsnál, hol ezért, hol azért egy jónéhány olyan ügy, ami még mindig nincsen elintézve, várom az elintézését és hát tényleg én nem birok meglenni anélkül, ha valaki nekem azt és én látom, hogy igaza van, akkor én nem birok nyugodni addig, mig az el nem intézödik. Vagy azt mondom, hogy a tanácsnak nincs igaza, nem megyek többet hozzájuk hajd elmegyek máshová, de annak a lakónak én nem tudom megmondani azt, hogy neki nincs igaza.

- Azt hallottam, hogy nagyon sulyos cukorbeteg. Miért nem kiméli magát egy kicsit jobban?

- Én már ezt nem birom abbahagyni cuior ide vagy cukor oda, nem érdekel. Én ezt nem birom abbahagyni.

- Csillag Endréné budai lakos, husz évvel ezelőtt vették fel az Ady Endre uti általános iskolába mint kezdő pedagógust.

- Szabad elmondani mint tanitónéninek az első napot? Amikor az igazgatón megjelent azt mondta, csak akkor maradhatok itt az iskolában, hogyha nem fogok a következő évben elmenni egy belső kerületbe.

- Azt mondtam, hogy nem jövök el. Megkaptam a legrosszabb fiu osztályt 45 tizenegy tulkorossal együtt és bementem az osztályba. Akkor találkoztam a gyerekekkel, azóta 20 éve itt vagyok és tanitom az alsó tagozatosokat. Rengeteg örömm, rengeteg fáradtság és néha könny is volt, de inkább örömm volt, ami ezt a 20 évet jellemezte.

- A hivatása köti ide. De nemcsak a napi csak időszőjelben csak a napi pedagógusi munkát végzi, hanem emellett nagyon komoly társadalmi munkát vállalt éppen a nehéz körülmények között élő, az inger szegénykörnyezetben élő fizikai munkások gyerekeinek a tanitását.

- Ez természetes. A könyvtár látogatás, a szinházlátogatás, a szinház szervezés elsőrangu és hogy a muzeumnál maradjunk nincs olyan muzeum, kiállitás mint most is például a gyermekrajz kiállitás, hogy meg ne nézzünk. Azon kivül a tévében a gyerekeknek való müsorokat, ezeket állandóan figyelemmel kisérjük és a nekik való kat fdjegyezzük. Nekünk kis osztály könyvtárunk van, tiz percen belül mindenki kiveszi a könyvét a könyvtár szekrényből, amit mi magunk gyüjtünk össze és akkor azokat nagy-nagy szeretettel olvasgatják és gyüjtik. Én nagyon szeretem az erzsébetigyerekeket ugy, hogy azt hiszem, hogy én nem fogok innen már elmenni annak ellenére, hogy nagyon nehéz. Nekem nincsenek gyerekeim, nekem teljesen kitültik az életemet ezek a gyerkek. Nem közhely most, ezt én teljesen őszintén mondom sok lelkes pedagógus segit bennünket és nem sajnálom a fáradtságot.

- A tanitónő mit szeretne a legjobban az erzsébeti gyerekek számára? Adni, adatni ebben a kerületben.

- Mit? Azt, hogy a vágyaik, mert ezeknek a gyerekeknek is vannak

éppen olyan vágyaik, mint a jobb körülmények között élő gyerekeknek, most nem az anyagi körülményekre, hanem a szellemi körülményekre értem, hogy teljesedjenek, de a munkájukon keresztül, szóval ne üres légvárakat építsenek, hanem becsületes mindennap megujuló kis munkával elérjék a céljukat. És nagyon sokan el is érik, hiszen talán a legmegelégedettebb gyerekem az, aki mint szobafestő és mázoló és mint kiskatona rendszeresen felkeres engem az otthonomban, a budai otthonomban vagy pedig amikor, hát lehet hogy nevetséges, de minden uj évkor becsöngetnek az ajtómon és a nagy fiuk eljönnek. Szóval ez a szeretetnek egy olyan megnyilvánulása hogy sokért nem adja az ember.

- Juhász Judit riportját hallották hallgatóink!

Vigilia 1998/7

DEDE FRANCISKA

Bakallár Józseffel

„Boldog az a festő, aki ecsettel is tud imádkozni"

Pár lépés után eltűnik a város. Néhány utcával beljebb még buszok járnak, itt már földúton haladok. Műterem a Duna partján, Soroksáron. Az ablakból a Dunát látni, vizet, nádast, fényt, madarakat. Végtelen béke.

A műteremben a festőállványon két készülő kép, a falakon festmények, s a földön, a falnak támasztva körbe, szintén — hátukat mutató — képek. Velem szemben a művész, Bakallár József.

Tavaly jelent meg Önről egy könyv, a Bakallár-Breviárium, amelynek első lapján így fogalmaz: „a művészet a szemmel kezdődik és a szemmel végződik. E végpont között ébren vagyok és álmodom".

Tulajdonképpen ez a titok a varázslata a szakmának; amikor egy fehér vászon vagy fehér falemez előtt hosszan elgondolkodik az ember: mi kerülhet rá. Ahogy a költőnek elég egy eszébe jutó szép szó, hogy abból költemény szülessen, sokszor az adott vászon, a keret ad ihletet. Itt kezdődik a szem szerepe: ha egy szép felületet vagy egy szép motívumot találok, akkor azt megfestem. A műteremben aztán ezen még változtathatok; a szemem diktálja, a lelkem keresi a varázslatot, a kezem pedig teljesíti a tennivalót. Ekkor a kép még változtatható, mikor már aláírtam és kiállítom, akkor öt perc alatt eldől a sorsa: megmondják, hogy gyengén, rosszul vagy jól sikerült-e. Ha nem maradok egyedül a káprázatommal, akkor a kép jó. Aztán évek múlva újraértékelődik minden.

Vannak „túl" jó képek?

Vannak olyan képek, amelyek örök érvényűek, és kibírják a sokszori megnézést. Ilyenek például Van Gogh vagy az olasz Giotto művei, Leonardo da Vinci *Barlangi Madonnája* (a *Mona Lisát* nem tartom annyira fontos műnek), és az olyan géniuszoké, mint Michelangelo, aki sem rajzban, sem festészetben, sem szobrászatban szinte sohasem tévedett.

Egyébként egy jó művész nem tud elég kevés kiállítást csinálni. Akkor önmagát is sokszor ellenőrzi, és inkább kevesebb kollektív kiállításra küld be egy-egy képet. Azt biztosan sokszor megmázsálja magában: ez már ki fogja bírni a zsűrit, és mások értékítéletét. A többi csak képszellőztetés.

Amikor egy festő lelke annyira át tud komponálódni, hogy nem is érzi, hogy ecsettel fest, nem érzi, hogy mik az alapanyagok, nem érzi, hogy a festék matéria, hanem fölleheli a képet s valamilyen teremtő álomban él, akkor születnek a remekművek.

Az Ön álmai hogyan kezdődtek?

Első elemibe úgy mentem, hogy már tudtam írni, mert amikor négy éves koromban édesapámat elvitték fogságba, és édesanyámnak

nemcsak kettőnket, hanem testvéreit és testvérei gyermekeit is segítenie kellett, akkor meg kellett tanulnom írni. Ott alakulhatott ki valami az igényességemből, hogy nekem a „o" betűt szépen kellett írnom. Aztán első elemiben a falusi kántortanító, aki négy osztályt tanított egy teremben, egyszer egy négylevelű lóherét rajzoltatott. Az idősebbek más feladatot kaptak. Én mind a négy osztály feladatát megcsináltam, a magam örömére, mert nem figyeltem az utasításra. S amikor a következő órán a tanító értékelte a rajzokat, az én hátam borsózott a legjobban, mert mind a négy évfolyamban az én rajzomat tartotta föl, hogy a legszebb. Talán ez lehetett az első pillanat, amikor kiderült, hogy — csúnya a szó — kézügyességem van. Mert ehhez a szakmához nem kell kézügyesség, ezt orral is lehet csinálni, kézzel is, lábbal is.

Mi kell hozzá?

Átérzőképesség. S itt megint csak a remekművekre, a nagy mesterekre utalok. A remekművek rejtett hibákkal rendelkeznek, ettől megrázóak; s ezt nem veszik észre az emberek. Például Michelangelo firenzei *Pietà* című szobrán Krisztusnak egy lába van, s az emberek nem veszik észre, mitől rogyott össze ilyen megrázóan; vagy Van Gogh híres tányérrózsás csendéletén a köcsög és a virágok úgy vannak megfestve, mintha papírkivágás lenne. Semmi forgástest nincs benne, semmi plasztika, hanem egy kiterített, őszinte, szinte emberi sorsokat ábrázoló jelkép. Ez a varázslat: amikor valamit kitalál vagy átalakít a művész. Ezeket a titkokat ő maga sem sejti, csak munka közben jön rá, hogy ezt az erőszakot elköveti. Ilyen nagy titok a páduai Giotto-kápolnában *Júdás csókjá*nak ábrázolása. Mindenki megdöbben azon, hogy milyen szépséges figura Krisztus, akit egy senkiházi ember elárul. Azt senki nem veszi észre, hogy ez a Júdás emberileg is kicsi, mert Krisztus lábára áll azért, hogy fölérje az arcát és megcsókolja. Szinte eretnek megoldás ez: egyik figura a másik lábára áll ahhoz, hogy elérje, ráadásul áruló csókot adjon az arcára. Ezek azok a rejtett titkok, amelyeket, ha nem fedez fel az ember — elsősorban az alkotó —, akkor nincs varázslat a képen.

Nagyon sokféle műfajban alkot.

Olajjal is, akvarellel is dolgozom, sokat tanultam a kínai tusfestészetből, a kínai miniatúrafestészetből. Szerencsés pillanatban kerültem ki a Távol-Keletre: huszonhét éves voltam, s akkor pendül egy festő. Addig még azzal foglalkozik, hogy sikerüljön elfelejtenie a stúdiumokat, amelyeket végig kellett csinálnia a főiskolán.

Hogyan kezdődött a kapcsolata Japánnal?

Főiskola után, úgy hét évvel, művészettörténész-kongresszus volt Magyarországon, amelynek résztvevői — a világ minden tájáról érkeztek — felkerestek művészeket otthonukban. Hozzám is eljöttek. Imponálhatott nekik, amit láttak, s ígérték, hogy meghívást kapok Japánba. Amikor erre sor került, előre kiküldtem harminc képemet. Aztán kiderítették rólam, hogy tanítani is tudok. Nagyon

könnyű dolgom volt, mert ahogy a Kodály-módszert sem ismerték a magyarokon kívül, a Barcsay-féle anatómia-oktatás is egyedülálló volt. Ahogy bemutattam ezt a módszert, attól kezdve kétévenként kiállítással egybekötött rendszeres mesterkurzust is tartottam a művészeti főiskolákon. Máig tart ez a japán kirándulás, Magyarországon pedig én vagyok a magyar szamuráj.

Japánban, elég fiatalon megismertem a miniatúra-festészetet. A japánok gyufásskatulya nagyságú kis képeket festettek, nagy műgonddal, speciális, rendkívül hegyes, vékony ecsettel. Miniatúrafestészetük a tushoz közelít, tehát sötét színű. Nagy hatással volt rám, s amikor hazajöttem, elkezdtem kis képeket festeni olajjal, speciális műanyag lapokra, amelyek hasonlítanak az elefántcsont színére. Egyre kisebb méretekig el tudtam jutni. Mikor a legközelebbi kiállításra kimentem, úgy készültem, hogy magam is tudok miniatúrát festeni, s aki majd képet vásárol, megajándékozom egy miniatúrával. Kivittünk ötvennégy darabot, azt külön tették a kiállításon vitrinekbe. A két órakor nyíló kiállításom megnyitójáig a menedzserek, tudtomon kívül, minden miniatúrát eladtak. Kiderült, hogy jó értelemben tévedtem, mert a távol-keleti miniatúra akvarellel készül, és nekik hatalmas újításnak számított, hogy olajjal is lehet csinálni miniatúrát.

Életemben a legkisebb képet egy rizsszemre festettem. Nem nagy dolog: csak egy picinyke domb van rajta, egy fa, egy ladik, természetesen a Duna, és egyetlen kis halászocska. Ez nagyon gyorsan elkészült, de az aláírással baj volt, mert nagyon hosszú a nevem, és az aláírás alig fért rá a rizsszemre.

Mennyiben hatott Önre a japán művészet?

Amikor kimentem, megismertem az óceánt. Képeimre egyre több azúrkék került, a palettám tele lett ultramarinkékkel. Amikor visszajöttem, bemutattam úti élményeimet képekben, és messziről felismerhető volt a piktúrámat ért hatás, a levegősség, a tengernek a színe, a kék színfajták, amelyeket addig nem is vásároltam. Azóta ez beleérett a festészetembe, különösen a jellegzetes napsugárzás, amit Japánban mégiscsak másképp látunk, mint itt.

Úgy hallottam, hogy könyvillusztrációkat is készít.

Igen. Az első illusztrációs feladatom egy magyar pap szenvedéseiről szóló önéletírása volt. Bolváry Pál atyáé, akit idehaza megkínoztak, börtönbe vetettek, tönkretették az egészségét. Szabadulása után ki tudott menekülni Amerikába, hogy ott szolgáljon még huszonöt évig. Felkérésre megírta a *Rablláncon Krisztusért* című könyvet. 1956-ban tizenhat éves voltam, tudtam, mi a szenvedés. Ismeretlen modell alapján — itt szembesültem először azzal a feladattal, hogy nem ismertem a szerzőt —, az írásai alapján megrajzoltam ezt a szenvedéssorozatot. Ettől kezdve elég sűrűn kértek tőlem illusztrációt hittankönyvhöz, novellaskötethez, meseillusztrációt is készítettem.

Mozaikképei mit ábrázolnak?

A mozaik nekem sosem kép: burkolat — mindig az építészethez kötöm. Egyetlen mozaikon nem ábrázolok figurát, illetve átalakítom. Néha addig elmegyek, hogy egy-egy jelenet felismerhető, mint például édesanyám sírján Szent Erzsébet (mert Erzsébet volt a keresztneve) legendájának néhány jelenete.

Festményein nagy szerephez jut a természet.

Itt Soroksáron olyan szép a Dunakanyar, olyan idillikus, hogy óhatatlanul a legtöbb képem tájkép. Egyszerűen nem lehet szabadulni az itteni naplementétől, a csillogó víztől, a nádtól, a nádban élő madaraktól, a halászoktól. Régebben halászlányok is éltek itt, akik a halászok megszakadt, elrongyolódott hálóit kötözgették. Ahogy a hálót teregették és kötögették, átsütött rajtuk a nap. *Halászlányok* című témasorozatom is arra utal, hogy egy rendkívül egyéni témakör alakulhatott itt ki a soroksári Dunaparton.

Mennyiben jellemző Önre a portréfestészet?

Nagyon szeretem, tematikus portrékat is sokat festettem. Külön hatással van az emberre, ha a saját gyermekét festi meg, külön hatása, ha édesanyját — ez nagyon nagy sorozat. Édesanyám egy földön élő szent volt. Amikor meghalt, péntek volt, első pénteki áldozásra indult. Útközben kapott infarktust. Imádság közben halt meg, szegény. Az utolsó kép, ami róla készült — *Anyám utolsó imája* —, noha mindenki azonnal látja a zsoltárt imádkozó kezét és meghajtott térdét, mégis portré.

Szakrális képein modell után fest vagy elképzelt alakokat visz vászonra?

Nagyon sok főiskolai rajzom megmaradt, amelyeket minden évben selejtez az ember, s a jobbakat, a még felhasználhatókat félreteszi. Így a figurák megmaradtak, és nagyon sokszor szinte előre tudom, hogy melyik krokimat fogom beemelni egy képkompozíciómba. De nagyon sokszor új modellre is szükségem van. Az érdi Kármelhegyi-templomba festett keresztutamon ötven figura van, amelyek megfestéséhez modellekre volt szükségem. Nagyon megható számomra a keresztút és a szenvedéstörténet során Veronika esete, ehhez kölcsönkértem egy leány arcát. Ugyanakkor magamat is ráfestettem a keresztútra. Ott, ahol Krisztust megfosztják ruháitól, valaki elviszi emlékbe a gyolcsát. Ezt a szerepet én vállaltam magamra. Arimateai József karakterénél a helyi plébános arcát festettem. S amikor a XII. állomást komponáltam, aznap halt meg édesapám. Az ő vonásait festettem meg Krisztus arcán.

Meglepő, hogy keresztútja tizenöt stációs.

A hagyományos keresztutakat azzal fejezik be, hogy Krisztust eltemetik. Holott az embernek a legféltettebb reménye a feltámadás. Csodálatos, hogy — bár esendők vagyunk itt a földön — valaki vár reánk egy kapun túl. Nagyon sokféle feltámadást festettem. Megcsináltam már biblikus ábrázolásban, hogy boldog Krisztus és ünnepet hoz vissza: Ne féljetek, örökké veletek maradok a világ végezetéig! De pont az érdi Passióban, lehet, hogy a családi tragédiám miatt, a feltámadás jeleneténél Krisztus nem boldog, hanem sír. Úgy ábrázoltam, hogy a könnyek is látszanak, amint lecsorognak

az arcán. Mutatja a sebeit Tamásnak: Még mindig nem hiszed el, hogy én függtem a kereszten, itt vannak a sebeim, itt vagyok, és tárt lélekkel várlak benneteket!

Nem szokványos ez a Passió. Hogyan fogadták?

Nagyon nagy szakmai visszhangja volt. A kép tizenhat méter hosszú, tehát gyakorlatilag tíz percig tart, amíg az ember minden jelenetet végignéz. Örömmel fogadta a plébános és a paptársai is.

Néha lassabban hat a mű. Egy vidéki templomba fogadalomból szerettem volna egy táblaképet festeni ajándékba. Egy felfeszített Krisztust festettem, de úgy, ahogy az utolsó pillanatban meghal és leroggyan, a kezénél fogva lóg, szinte megfullad a kereszten. Amikor a plébánosnak megmutattam, elrémült, hogy ő a szép Jézuskára számított. Abban állapodtunk meg, hogy egy szakmai zsűrit kérünk hozzá. Az egyházművészek és művészettörténész papok nagy tetszéssel fogadták, s attól kezdve az öreg plébános is boldog volt. A szentelés februárban volt, a környező hat falut is meghívták a benedikáló szentmisére, hóban, buszokkal jöttek, csoportosan. Az áldó ünnepen tizenegy pap volt jelen, s a prédikációban az utolsó mondatban így fogalmazott a pap: Boldog az a festő, aki ecsettel is tud imádkozni.

Egyik képe ma a Vatikánban van.

Minden idők legnagyobb pápájának tartom II. János Pált. Amikor 1991-ben Magyarországra jött, egyfolytában Mozart *Requiem*jét hallgattam az autóban, és nem járt más az eszemben, mint hogy Krisztust ábrázoljam. Dankó László kalocsai érsek lehetővé tette számomra, hogy ezt a képet odaajándékozhassam a Szentatyának. Csodálatos, hogy egy levelet írt a Szentatya, azóta tudom, hogy a Vatikánban megbecsült helyre került a kép. A keresztúti képeimmel kapcsolatban azt írta, hogy az ő keresztúti imádsága húsz állomásból áll, és amennyiben erre egyszer időm lesz, rajzoljam vagy fessem meg ezt a húsz állomást.

Amikor nem megrendelésre fest, akkor mi inspirálja?

Minden a világon. Most például egy hosszú szerelmi verssorozathoz csináltam 150 rajzot, a magam örömére. Isten, a Teremtő ajándékozta ezt az életérzést is.

Mik a tervei, vágyai?

Mindig nagyon szerettem volna egyházi iskolában tanítani — művészetet. Nem művészettörténet-oktatásra gondolok, hanem arra, hogy alkotó művészek kerüljenek a kispapok közé. Úgy érzem, a templomi festészetre, ami mindig nevelte az embereket, most is nagyon nagy szükség van, mert sok új templom épül, sokat építenek újjá, s ezekbe táblaképek, freskók kellenek. S ezen kívül a lelkipásztorokat meg kell győzni a kvalitásos művészetről, mert nagyon sokszor tapasztalom, hogy becsapják őket álnok zsibárusok.

Mit mondana el a családjáról?

Van egy nagyszerű feleségem, aki mindig engedett a minőség útján érvényesülni, hogy nem kellett soha hazudnom a stílusomban, nem kellett hazudnom a magánéletemben, és a nehéz időkben is kitartott mellettem. Házasságunk második évében ikreink születtek, s így mindenből, az örömből is mindig duplán részesülhettünk.

FOKOLÁRE MOZGALOM

A II. világháború pusztításának romjain néhány fiatal trentói lány szívében születik egy új életideál: Isten. Olyan ideál Ő, akit semmilyen háború, semmilyen bomba nem pusztíthat el. A Chiara Lubich alapította mozgalom lelkisége szoros összefüggésben áll a Szeretet-Isten felfedezésével: van egy gondviselő, szerető Atyám a mennyben. De hogyan válaszolhatok én erre a szeretetre? „Nem az, aki azt mondja, Uram, Uram, hanem aki megteszi mennyei Atyám akaratát". Megszületik a felismerés, egy mindenki számára járható út az életszentség elérésére. Az Isten iránti szeretet azonban magával hozza a felebarát iránti szeretetet. A „szeresd felebarátodat úgy, mint önmagadat" parancsa a felebarátot egészen új fénybe állítja. A kölcsönös szereteten alapul az egység, mely Jézus jelenlétét hozza az így élő emberek közé. Ez a jézusi jelenlét az, ami az örömöt és a lelkesedést adja, megtéréseket indít el és megváltoztatja az életeket.

Ezt a jelenlétet azonban a legkisebb nehézség, emberi hiba is megzavarhatja. Isten egy esemény kapcsán fölhívta Chiaráék figyelmét Jézus életének arra a pillanatára, amikor a Keresztrefeszített így kiált fel: „Istenem, Istenem, miért hagytál el engem?". Az elhagyott Jézus. Óriási titok, misztérium ez a pillanat. Chiara igen egyszerű gondolatmenetet követett: „Ha Jézus ekkor szenvedett leginkább, akkor ez legnagyobb szeretetének a pillanata is, és mi neki szenteljük egész életünket".

Az Ő arcát fedezzük fel a világ fájdalmas megosztottságaiban: a családokon belül, a generációk között, a szegények és a gazdagok között, de a különböző egyházak, vallások, hívők és nem hívők között is. Az elhagyott Jézusban fedeztük fel minden megosztottság ellenszerét, a kulcsot az egységhez. Az egység és az elhagyott Jézus tehát az egység lelkiségének két tartópillére.

A Fokoláre mozgalom, bárhol is legyen a világban, mindig közösséget teremt maga körül. Természetesen ezek a helyi közösségek is ösztönözve érzik magukat az egymással való találkozásra. Erre ad lehetőséget a Máriapoli, a Mozgalom egyik legjellemzőbb és évről évre talán legjobban várt közösségi megnyilvánulási formája.

A résztvevőkben megszületik a vágy egy „állandó" Máriapoli iránt. A karizma megtestesülésének egyik formája épp ezek az ún. városkák, melyekből már húsz van világszerte. Első a sorban az olaszországi Loppiano, melyet aztán követett többek közt a hozzánk térben legközelebbi, a horvátországi Krizsevciben létrejött városka is azzal a céllal, hogy mutassuk meg, milyen is lenne a világ, ha mindenki élné az Evangéliumot. Érdeklődők ezrei keresik fel ezeket a városkákat, és vesznek részt egy vagy több napon át a Máriapoli életében. Magyarországon jelenleg még nincs ilyen állandó Máriapoli.

Az első közösségek Szegeden, Budapesten és Egerben alakultak. A rendszeres nyári Máriapolik sora húsz éve, 1978-ban kezdődött 40-50 fővel. Jelenleg Budapesten és Szegeden vannak férfi illetve női fokolárok, melyek a szív szerepét töltik be az egész Mozgalom szolgálatában. Körülbelül 10.000-re tehető a benne résztvevők száma. 1989-től jelenik meg az Új Város, a mozgalom havilapja, jelenleg 2400 példányban.

JÁVORKA LAJOS

A HÁZAS HÉTVÉGE

Az emberi kapcsolatok ősmintája a házasság. A Házas Hétvége Lelkiség ember- és közösségformálásban az első lépés éppen a házaskapcsolat — és vele párhuzamosan a papi hivatás — megerősítése, megújítása. Teszi ezt a saját értékeink, ajándék-voltunk újrafelismertetésével, az első szerelem-szeretet élményének felidézésével, Isten házasságról szóló tervének belénk itatásával. Az ún. alapozó hétvége két és fél napja olyan erővel képes egymás felé fordítani újra a párokat, hogy ennek katartikus élménye házas hivatásuk rendkívüli megerősítését jelenti. Ugyanez vonatkozik a papi résztvevőkre is, az ő hivatásuk is megújul, megerősödik a találko-

...gával. A jóllakottság pedig kényelmessé tesz. „Gyorsabban, magasabbra, erősebben!" A rómaiak ismerték ezt a bölcsességet. Mi „szinten tartunk". Pedig lapályról csak erőfeszítéssel lehet feljutni a hegyre.

Papini

Tizennyolc éves koromban kerültem az Új Ember kiadóhivatalába. Őrangyalom úgy intézte, hogy annál az asztalnál költhettem el ebédemet, amelynél Mihelics Vid, Szigeti Bandi bácsi, Radó Polikárp és még néhány legendás munkatársunk üldögélt. Egyszer odakeveredett Ijjas Antal is, s rögvest dörgő hangon magyarázni kezdett a professzor úrnak. Valamelyik *Eszmék és tények* ellen volt kifogása. Előadása egyre feljebb szárnyalt, s a végén kivágta az adu ászt: „Papini is ezt mondja!" Mihelics biggyesztett, s ezt kérdezte: „Na és?" Ijjas legyintett. Akinek Papini sem elég, mit tudhat az...

Megvallom, Giovanni Papiniről akkoriban annyi ismeretem volt, hogy apám könyvespolcán láttam a *Krisztus történetét* és még néhány könyvét. Halvány sejtelmem sem volt róla, hogy a nyugatosokkal nagyjából egyidős olasz író művei a húszas, harmincas évek szenzációi voltak, nagy hatást tett arra a

Úton

Bakallár József albuma

A magyar egyházművészet új kiválósága. Több nagy méretű képzőművészeti alkotást komponált templomainkba, egyházi intézményeinkbe. Emlékezetes az a stációsorozata, ahol a kezek mozdulatai váltak lélekábrázolóvá, fejezték ki Jézus passióját a kereszthalálig és a feltámadást. 1984-ben Debercsény Szent Erzsébet-templomába festett oltárképet, 1991-ben szentelték föl az érdi Kármelhegyi Boldogasszony-templomban tizenöt méter hosszú pannóját. Egyik műve a vatikáni kortárs képzőművészeti gyűjteménybe került, — s komoly eseményt jelentett, hogy Érsekhalmán 1993-ban elhelyezték „Munkás Szent József" szárnyasoltárát. Budapesten, a Názáreti kápolnában látható oltárképe és 1997-ben a soroksári Nagyboldogasszony-templom kriptatemetőjében elhelyezték színes üvegablakát a „Megbocsátó Krisztus"-ról.

Művészetének újabb állomása az idei esztendő, amikor a XXIII. kerület festői nagydíját kapta és a Galéria 13 Soroksár helyiségében megnyílt önálló kiállításával párhuzamosan kiadták *Úton* című albumát, több mint hatvan művének színes és fekete-fehér reprodukciójával, *Eigel István* festőművész bevezetőjével és a művész önvallomásával. Eigel Bakallár képeivel kapcsolatban a kegyelmi állapotot említi, számtalan festménye ezt a belső fölemelkedést tükrözi. A létezés egyetemes szertartását jeleníti nádgubóiban, sirálytáncában és a Kis-Dunán látható ünnepi naplementékben is. Pompás képe a „Harangszó", amelyen az útszéli feszülethez — az egyetemes hódolat jeléül — egy magányos ló zarándokol. A völgybe szorult Cserhátfalu templomtornyával üdvözli az érkezőt, hagyomány és továbbépülő áhítatával. Fényt csurgat a „Falusi templom"-ra zöldben tartott akvarelljén, az „Öröklét" liturgiáját az anyaságváltozatok sugározzák. Tusrajzán idézi az „Utolsó vacsora" helyszínét, magyar belső tér mestergerendáival. A „Karácsony" két ember együvé tartozását hangsúlyozza,

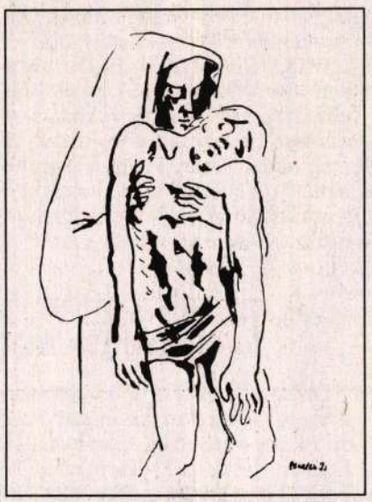

Pietà

közülük a Gyermek, a Jövendő. A karok izomzatának feszülése láttatja a „Kereszthalál" „Érettünk" vállalt drámáját, — a diópácra hangszerelt „Pietà" látványa is éreztet valamit a halált követő kibontakozásból, melyet Bakallár művészete nyomán is bízvást nevezhetünk örökkévalóságnak.

Losonci Miklós

Fecske Csaba

Ahonnét a hó

vonul a vadlúd-sereg
— lúdbőrzik az őszi ég —
hangjuk távolról remeg
s elnyeli a messzeség

mint megannyi kis hajó
lassan ringanak tova
ahonnét majd a hó
halk nesszel érkezik haza

ökörnyálból köt az ősz
mellényt a sombokornak
csókkal illeti a fűz
hideg ajkát a holdnak

egyezőn.

Annál szerteágazóbb a három életpálya. Byron huszonnégy évesen, a *Childe Harold* első két énekével egy csapásra híres, elismert költővé válik. Goethe is benne látja az új, rendkívüli tehetséget, Faustjának második részében elsiratja. Byron „szép volt, borús, előkelő, titokzatos és könnyen verselt..." A megtestesült mítosz, csodálják és ünneplik. Ám botrányos válása négy év múlva ellene ingerli az ingatag közvéleményt, s ő 1816-ban örökre hátat fordít Angliának.

Az Európa-szerte hódító byronizmus sokkal inkább a világfi kalandornak, mint a költőnek szól. Shelley és Keats neve azonban a legszűkebb céhen túl ismeretlen. S hogyan ítélték meg egymás géniuszát ők hárman? Byron és Keats elutasító véleménye kölcsönös: Byron lefitymálja Johnny Keatset, az dühösen csapja földhöz a *Don Juant*. Byron és Shelley barátsága legalábbis Janus-arcú. Svájci és itáliai együttlétük során a féktelen Byron „a legjobb és legönzetlenebb embert" ismeri meg Shelley-ben, költészetéről azonban tartózkodóan nyilatkozik. — Shelley a *Julian és Maddaldo*ban állít emléket kettősüknek. Csupa fájdalom számára ez a kapcsolat. Érzi, semmiképp sem alábbvaló Byronnál, de „túl sokáig éltem mellette, a nap kioltotta a szentjánosbogarat" — írja. Szereti és elis-

menekül. A két szá...
és Shelley, Genfben és Itáliában barátkozik össze. S itt, Pisa környékén leli halálát, egy tengeri viharban vitorlásával elmerülve, Shelley. Utolsó néhány éve alatt írta meg azokat a verseit, melyek világirodalmi rangú lírikussá avatják.

Hármuk közül a legifjabb, Keats sorsa a legszürkébb, nélkülöz minden látványos epizódot. Fuvarosember fia, nyolcéves, amikor apját, tizennégy, amikor anyját elveszti. Rajongó szeretet fűzi testvéreihez. Orvosnak készül, de költészet iránti hajlama erősebb: rímelő csodagyerek, a versek megszállottja. Tüdőbajával együtt a bölcsőből hozta ezt a másik végzetes fertőzést is. Byronnal és Shelley-vel ellentétben semmi más nem érdekelte, csak a költői pálya, a tiszta líra. Három éve jutott rá, hogy gáncstalan remekeit, tündökletes ódáit megírja. Rómában érte a halál, ott fekszik, Cestius piramisa mellett, a kicsiny protestáns temetőben. „Itt nyugszik az, kinek vízre írták a nevét" — hirdeti a maga fogalmazta sírfelirat.

Shelley egy év múlva követte, Byron is csupán újabb két évnyit késlekedett, hogy Missolounghiban, a görög szabadságharc hőseként a mocsárláz végezzen vele.

A korai halál kérdésére adott válasz pedig: az utolsó életszakasz hallatlan teljesítménye, a végső magasba szárnyalás. Talán a belső kronométer vészjelzésére, hogy sietni kell, nincsen több idő. Vagy még inkább Cs. Szabó következtetése: „Akárhogy fordult volna sorsuk, később mind a három még nagyobb költő lett volna, mint haláluk pillanatában."

Nem tehetjük le Cs. Szabó László 1942-ben írt könyvét úgy, hogy eszünkbe ne jusson: mintha saját későbbi sorsát sejtette volna meg, mikor az angol romantika triászának nyomába indult. 1948 után ő maga is rákényszerült, hogy elhagyja hazáját, s két országban, Angliában és Itáliában talált emberséges menedéket.

Épp csak meghalni tért vissza közénk.

Vidor Miklós

N. Paleta Éva

(1918—1998)

A közelmúltban — három nappal nyolcvanadik születésnapját követően — elhunyt *Németh Béláné Paleta Éva* író, költő, műfordító, családanya — hat gyermeket nevelt. Írásaival gyakran jelentkezett az Új Emberben, de más katolikus lapok hasábjain is (Vigilia, Teológia, Élet stb.).

A női lélek finom megfigyeléseivel, kivételes érzékenységgel láttatta világunkat, annak apró vagy aprónak vélt eseményeit és jelenségeit. Versei és karcolatai azt a bensőséget képviselték, melyet nem nélkülözhet egyetlen életszerűségre törekvő újság sem. Előszeretettel fordult a társadalmi jelenségek és a pedagógiai kérdések felé. Példaként említhetjük, hogy már a Vigilia 1967. márciusi számában felveti a televízió és a fiatalkori deviancia kérdését a szülői és a társadalmi felelősséget taglalva. Tíz verssel szerepelt az Ecclesia Kiadónál 1985-ben megjelent *Isten ege alatt* című húsz katolikus költőt bemutató antológiában.

Paleta Éva az élet iskoláját járta, miközben a női szellemiség és lélek jellegzetes képviselőjeként volt jelen hosszú évtizedeken át a katolikus sajtóban. Hiánya a lét apró csodáinak takarása.

(f.)

éltek az itteni népek, a volofok, a fulánik, a tukolorok, a szenerek... Nem voltak etnikai, vallási konfliktusok.

Az iszlám vallást arab kereskedők révén ismerték meg az itteniek. Az arabok a sivatagon át jutottak el Szenegálba, s a gazdagságáról ismert dakari piacra. A volofok nagy utazók hírében állottak: egész Afrikát bejárták, eladták portékáikat, majd egzotikus tárgyakkal térhettek haza. A szenegáli muzulmánok szent városa Touba. Itt található a „Nagy Mecset". A nyolcvanas évekig átlagos, szegény város volt, azóta azonban óriásit fejlődött. Néhány év alatt lakóinak száma megkétszereződött. A főváros, Dakar ezzel szemben az „üresség városa". Nincsenek szállodák, nem is lehetnek, hiszen tilos építeni, nincs rendőrség, városközpont. Kissé különös helyi szokás, hogy lakást bérbe adni sem szabad. A helyiek ugyanis a muzulmán hit szigorú ágának, a marabutnak a hívei.

Áldatlan belharcok

A kontinens keleti részén Szudán talán a legjobb ellenpélda. Itt évtizedek óta ismeretlen a békés egymás mellett élés fogalma. A kelet-afrikai állam két és félmillió négyzetkilométeres, már-már földrésznyi kiterjedésével Afrika legnagyobb országa. Az egykori Núbia évszázadokkal ezelőtt helyi viszonylatban gazdag, virágzó állam volt. 1953-ban nyerte el függetlenségét, s azóta alig akadt év, amikor békében élt az ország. 1983 óta különösen súlyos a helyzet. Ekkor ugyanis az 1969-ben katonai pucscsal hatalomra jutott *Dzsafar Mohamed Nimeri* ezredes a keresztények és animisták által lakott Dél-Szudánban is bevezette az iszlám törvénykezést. Döntése nyomán súlyos harcok alakultak ki a déli, *John Garang* vezette Szudáni Népi Felszabadító Hadsereg (SPLA), illetve a *Riek Machar* fémjelezte Dél-Szudáni Függetlenségi Mozgalom (SSIM) és a kormánycsapatok között. 1989 után *Omar Hasszán Ahmed el-Besir* még fanatikusabb iszlám rendszert vezetett be. A polgárháború mind a mai napig tart, az iszlám észak és a keresztény-animista dél közötti békeközvetítések rendre kudarcot vallanak. Eközben

g eközben
A püspök meglepő adalékkal is szolgál: „A nemzetközi közösségek sokkal érdekeltebbek a konfliktusban, mint mutatják. Nem az ország sorsa, az aranyunk, az uránunk és az olajunk érdekli őket. Olajtartalékunk nagyobb, mint Szaúd-Arábiáé." Mi lehet a megoldás? „Dél-Szudánnak széles körű autonómiát kell kapnia, de talán az volna a legjobb, ha önálló köztársasággá válna. Az északi és déli rész teljesen különbözik egymástól: mintha olajat és vizet kevernének össze. Bár egymás mellett élünk, semmi sincs, ami összekötne. A kormány azonban az egész országra ki akarja terjeszteni az iszlám törvénykezést mind politikai, mind vallási értelemben. Ez azt jelenti, hogy a nem muzulmánokat megfosztják jogaiktól. A keresztények nem járhatnak felsőoktatási intézményekre, a munkahelyeken hátrányos megkülönböztetésben van részük... A legnehezebb, legrosszabb munkákra kényszerülnek. Szolgálók, rabszolgák lesznek. Céljaink megvalósításához valós, az egész országra kiterjedő, tartós fegyverszünetre volna szükség."

Szudánban a vezetők bűne, hogy idáig fajult a helyzet. Pedig az országnak is megvolna a lehetősége a békés egymás mellett élésnek. Ezt támasztják alá a főváros, Kartúm érseke, *Gabriel Zubeir Wako* szavai: „Az egyházmegyém menekülttáborában keresztények és muzulmánok is akadnak és kitűnően megértik egymást. Az iszlám a kormány politikai fegyvere. Változásra azért nincs sok remény, mert gyümölcsöző párbeszédre csak azok képesek, akik elfogadják, tisztelik a másik véleményét. Nálunk azonban ilyenről egyelőre szó sincs." Szudán déli részén egyébként a katolikus és protestáns egyház megalakította az Új Szudán Egyháztanácsot, amely független próbál maradni a viszályban. *Kizito Sesana* comboni misszionárius szerint azonban a szervezet munkája nem eléggé hatékony, mert — mint mondja — „semmi konkrétumot sem javasolt a konfliktus megoldására".

Szudán délkeleti szomszédja, Kenya hasonló gondokkal küzd, hiszen a törzsi rivalizálásnak rengetegen estek áldozatául. Igaz, az országban — elvileg legalábbis — demokrácia van, más kérdés, hogy *Daniel arap Moi* elnök nem hajlandó

fegyverekkel. Ezzel elérkeztünk a kontinens legzavarosabb, európai szemmel legnehezebben megérthető régiójához, a Nagy Tavak vidékéhez. E régióban a bantuk állnak szemben a tuszikkal, illetve a tuszik a hutukkal. A hagyomány szerint a tuszi intelligens nép, míg a hutuk a műveletlenek, kegyetlenebbek, csakúgy, mint a bantuk. Ruandában és Burundiban tuszi vezetés gyakorolja a hatalmat, míg Ugandában kormányszinten ugyancsak a tuszikat támogatják. A tuszi-bantu szembenállás révén tört ki a konfliktus augusztusban, a Kongói Demokratikus Köztársaságban.

A gyarmatosítók felelőssége

De mi vezetett a több százezer, vagy talán több millió ember halálát okozó hutu-tuszi szembenálláshoz? Burundi tuszi származású elnöke, *Pierre Buyoya* tábornok nemrégiben Belgiumban megjelent, *Lehetséges küldetés: tartós béke Burundiban* című könyvében így ír erről: „Az ország három népe, a hutuk, a tuszik és a tvák évszázadokon keresztül békében éltek egymás mellett. Először a német gyarmatosítók osztották meg a burundi népet, azt állítva, hogy a tuszik felsőbbrendűek, míg a hutu született szolgáló nép. Ezt az elképzelést a belgák is — beleértve a misszionáriusokat — átvették. A függetlenséget megelőzően a gyarmatosítók politikájuk ellensúlyozásaképpen a hutukat kezdték támogatni, s ez vezetett a hutuk és tuszik közötti konfliktushoz. El kell azonban ismerni, hogy ennek kitöréséért, illetve elfajulásáért a burundiak is legalább annyira felelősek".

Sajnos tény, hogy a burundi, ruandai és kelet-zairei hutu-tuszi vérengzésekben keresztények, és bizony, papok is részt vettek. *Claudio Marano* Burundiban szolgálatot teljesítő szaveriánus szerzetes szerint „a háborúban könnyebb a rosszabbat, a személyes túlélést, a bosszút választani a megbocsátás helyett". A tavaly márciusban Ruandában tartott ökumenikus tanácskozás végén a jelen lévő keresztény egyházak igen önkritikus zárónyilatkozatot fogadtak el. Ebben megemlítik, hogy az egyház az ötvenes években a hutu elittel próbált szövetségre

ság északi részén nagy területeket elfoglalt, *Jonas Savimbi* vezette Nemzeti Egység a Teljes Angolai Függetlenségért (UNITA — Uniao Nacional para Independenca Total de Angola) fegyveres mozgalmat. Az UNITÁ-t a hidegháborúban az Egyesült Államok támogatta pénzzel, fegyverrel, a Kuba és Moszkva által felfegyverzett angolai kormánycsapatokkal szemben. Azóta azonban az USA „levette a kezét" az UNITÁ-ról, amely több ízben bizonyította: képtelen békében élni. Ha azonban meri vállalni sorsát, s a legkilátástalanabb körülmények között is kitart „a nép" mellett, sokkal nagyobb tekintély övezheti, sokkal inkább adnak a szavára, s így az evangelizációban is sokkal nagyobb sikert arathat. A „Fekete földrész" ugyanis számtalan lehetőséget rejthet a katolikus egyház számára, s ez különösen fontos most, a XX. század végén, amikor a világon fokozatosan csökken a katolikusok számaránya.

Sarkady Balázs

Találkozzunk a pápával!

Urunk és Éltetőnk

Az elmúlt hetekben áttekintetük II. János Pál enciklikáit. Méltó, hogy a sorozatot az 1986-ban kiadott Dominum et Vivificantem enciklika átgondolásával fejezzük be — a legújabb, nemrég megjelent enciklikákat már korábban ismertettük. A Redemptor Hominis kezdetű körlevél a Fiú által hozott üdvösséget, a Dives in misericordia az Atya irgalmasságát mutatta be. Most a Szentlélekkel foglalkozik a Szentatya: ő az egyház megújulásának forrása és ereje. A pápa arra szólít fel mindnyájunkat a harmadik évezred — és látogatásának — küszöbén —, hogy működjünk együtt a Szentlélekkel Isten üdvözítő tervének megvalósításában.

Jézus tanítása a Lélekről

Jézus ismételten szólt arról, hogy a Szentlélek őutána és őáltala jön el, hogy a világban tovább hirdesse az üdvösség örömhírét az egyház által. A húsvéti búcsúbeszédben jut el Jézus a Szentháromság kinyilatkoztatásának csúcsához, s ugyanakkor a keresztségi parancs küszöbéhez is. A keresztség a háromszemélyű egy Isten életében részesít: Isten, a teremtetlen szeretet, ajándékul adja nekünk önmagát. A Szentháromság benső élete az isteni személyek szeretetének állandó cseréjében folyik. Ennek a kölcsönös önajándékozásnak, ennek a szeretetlétnek személyes kifejezője a Szentlélek.

A Szentatya ezután a Szentléleknek az üdvösségben betöltött szerepét követi végig, Jézus személyén át. Már az Ószövetség beszél a Szentlélekkel fölkent Messiásról. Jézus, messiási föllépésének kezdetén, hivatkozik ezekre a jövendölésekre. A Szentlélek látható alakban leszáll rá a Jordán vizében. Jézus imádságos élete azt is elárulja nekünk, milyen mélységesen benne lakik a Szentlélek, mennyire egyek életükben, szeretetükben, és a megváltásra küldetésükben is. Jézus halála és feltámadása után láthatatlanul, de mégis érzékelhető módon a Szentlélek vette át azok vezetését, akik Jézus eltávozása után árvák maradtak. A Szentlélek az, aki az Evangélium erejével szüntelenül megfiatalítja, megújítja az egyházat, és elvezeti a Vőlegényével való teljes egyesülésre.

A világ bűne — és a Szentlélek

A Szentléleknek az a küldetése, hogy folytassa Krisztus üdvözítő művét az egyház ideje alatt. Ehhez elsősorban arra van szükség, hogy kinyilvánítsa a világ bűnét: feltárja a Golgota bűnét, az ártatlan Bárány halálát. Nem puszta vád ez, vagy a világ bűnének kárhoztatása, hanem felszólítás a bűnbánatra. Az ember bűnével szemben a Megváltó a maga szeretetét ajánlja fel. Krisztus keresztjében ismerhetjük fel a bűn teljes gonoszságát egész mélységében.

Az ember arra kapott meghívást, hogy Isten igazságában és szeretetében részesedjék. Az ember ezt utasította vissza — öngyilkos módon — bűnös engedetlenségével. Így eltorzult az emberre vonatkozó igazság: hogy mi az ember, s melyek életének és szabadságának áthághatatlan határai. Az emberiség története a bűn eredeti megjelenésétől kezdve Isten állandó visszautasítása. A modern korban ezt megerősítik az ateista ideológiák.

A szeretet azonban erősebbnek bizonyul a bűnnél. A Lélekben mintegy megszemélyesül az az irgalom, amely a megváltás ajándékaihoz vezet. „A Szentlélek megemészti Krisztus áldozatát a szeretet tüzében." Ő a szívek világossága, aki megláttatja az emberrel az ő gonoszságát, de egyidejűleg a jó felé is tereli. Amint Szent Bonaventura mondja: „a Szentlélek hét ajándéka le tud rombolni minden rosszat, és létre tud segíteni minden jót".

Az éltető Lélek

A pápa ünnepélyes gondolattal kezdi a harmadik részt: „Az egyház szívvel-lélekkel fordul a Szentlélekhez most, a második évezred végén: Krisztus földi megjelenésének harmadik évezredét várjuk. Az évezred fordulóján Krisztus születését ünnepeljük majd". De ugyanakkor a Szentlélek ünnepe is ez a jubileum — az egyház csak a Szentlélekben készülhet fel az ünneplésére.

Az életadó Lélek a megtestesülés titkában érte el működésének csúcsát. Ekkor jelent meg az emberi történelemben az isteni szeretet újszerű forrása, a Szentlélek. Az ő tevékenysége azonban kezdettől fogva, s az egész világra kiterjedően tart, túlnő az egyház látható testén. Az enciklika itt a II. Vatikáni zsinatot idézi: „ez vonatkozik minden jó szándékú emberre is, akinek szívében láthatatlan módon működik a kegyelem".

Az enciklika ezután arról szól, hogy az üdvösségtörténet során a Szentlélek sajnos ellenállásra és visszautasításra talál. „A materializmus kizárja a világból és az emberből Isten jelenlétét és tevékenységét, mert Ő lélek." A Szentatya ezért elítéli a materializmus minden formáját, a materialista filozófiát éppúgy, mint a materialista életformát, ideológiát és értékrendet.

A Lélekben újjászülető ember új életre támad. Az egyház Krisztus feltámadása nevében hirdeti azt az életet, amely túlmutat a halál határain, amely erősebb a halálnál, s hirdeti azt, aki az életet ajándékozza: A Lelket, az Éltetőt. A benső, lelki ember a Szentlélek hatása alatt érik és erősödik. A Lélek által nyílik meg a Szentháromság az ember számára, s lép be az ember az isteni élet természetfölötti valóságába.

A Krisztus születése utáni harmadik évezredre várakozva arra kell törekednünk, hogy egyre több és több ember „teljesen önmagára találjon, őszintén adva önmagát másoknak". Bárcsak megindulna a vigasztaló Szentlélek hatására a mi világunkban az az érési folyamat az emberekben, amely az igazságban és szeretetben egységet teremt Isten gyermekei között.

Az egyháznak ezt az egységet kell munkálnia, ezért kell imádkoznia, s ezt az egységet kell felmutatnia, hiszen az egyház az Istennel való legbensőbb egység szentsége. Önmagának misztériumát az egyház az eukarisztikus jelenlétben ismeri meg egyre mélyebben. Az egyház, az egész emberiség szívét magához ölelve, teljes szívéből kéri a Szentlélektől azt a boldogságot, amelynek teljessége csak Istenben található, azt az örömet, amely a szeretet gyümölcse.

„E megfontolások végeztével térdet hajtok előtte, és azt kérem tőle, hogy ő, az Atya és a Fiú Lelke, adja nékünk és mindannyiunknak áldását és kegyelmét, amelyet a Szentháromság nevében kívánunk átadni az egyház fiainak és leányainak, és az emberi nem egész családjának."

L. L.

VASADI PÉTER

ÉRDEKES,

hogy újabban az egyház, a keresztények és a vallásosság mint magatartásforma az alaposan fölkavart és mindig újra fölpezsdített érdeklődés középpontjában áll. Akármit tesz az egyház, kifogásoltatik. Még szerencse, hogy nyilvánosan nem sokat csinál, hisz hivatása és munkája a mélyebb lelki vizekre szólítja; nem hatalomért ténykedik, mint azt tudja az első áldozásra készülő Pistike is, hanem az ember, *az egy* ember üdvösségéért. Mégis, ha megszólal valamely életbevágó dologban, mellyel kapcsolatban egyszerűen nem teheti meg, hogy hallgasson, egész kórus harsan föl, s rágja, nyűvi, nyeszeteli a hivatalos egyházi véleményt, hogy eredeti szándékára még csak ráismerni se lehessen. Résen vannak a régi-új keletű propaganda illetékesei, kétségtelenül.

Nem nagyon értem a dolgot. Az ember szabad; vagy követ valamit, vagy nem: miért kellene azt a véleményt kioltani, amellyel nem értek egyet? Annyit azért én is tudok, hogy ez a játék nem egészen veszélytelen. Ki lehet provokálni egy többmilliós tömegből ily módon olyan önvédelmi reflexeket, amelyek mind hatásukban, mind sodrásirányukban kiszámíthatatlanok. Miért kell olyasmit állítani s olyasmikkel gyanúsítani embereket, amik meg sem fordulnak a fejükben? Miért kell azt sugallni, a puszta tény, hogy valaki kereszténynek mondja magát, az a nem-keresztények alábecsülő megkülönböztetésével egyenlő? Honnan veszik, hogy a szerzetesek harciasak? Miért hiszik, hogy Istenben hinni annyi, mint az embert megvetni? Miféle igazság lehet az, amelyet csak alaptalan s tudni rest rágalmazó kedvvel lehet fönntartani? Miért baj az, ha valaki öntudatos, ami éplelkű hívő esetében nem jelent mást, mint hogy a hite az ereje? Miért fontos, hogy az átlagos hívőről (ha van ilyen . . .) csak előítéletek s eleve érzett ellenszenv rajzoljon képet? Már az is egy keresztény rovására írandó, ha a nagy maszatolásban, fájdalmától ösztönözve véletlenül pontosan fogalmaz?

Aki nem állhatja az egyházat és a keresztényt, az végezzen alapos munkát. Ne a Kis Pállal meg a Nagy Jánossal, hanem Szent Tamással, Szent Ágostonnal, Blondellel és Maritainnel, netán Kőniggel, de Lubaccal meg Balthasarral, vagy a mai magyar egyház kiváló teológusaival s filozófusaival akasszon tengelyt. Az ne lesipuskázzon, hanem kezdje a nemszeretemet a gyökereknél. Akármilyen megfoghatatlanul hangzik is, Kis Pál és Nagy János „belőlük" jött ide, lelkileg. Hogy Jézus Krisztusról ezúttal ne beszéljünk . . . De hisz róla beszéltünk.

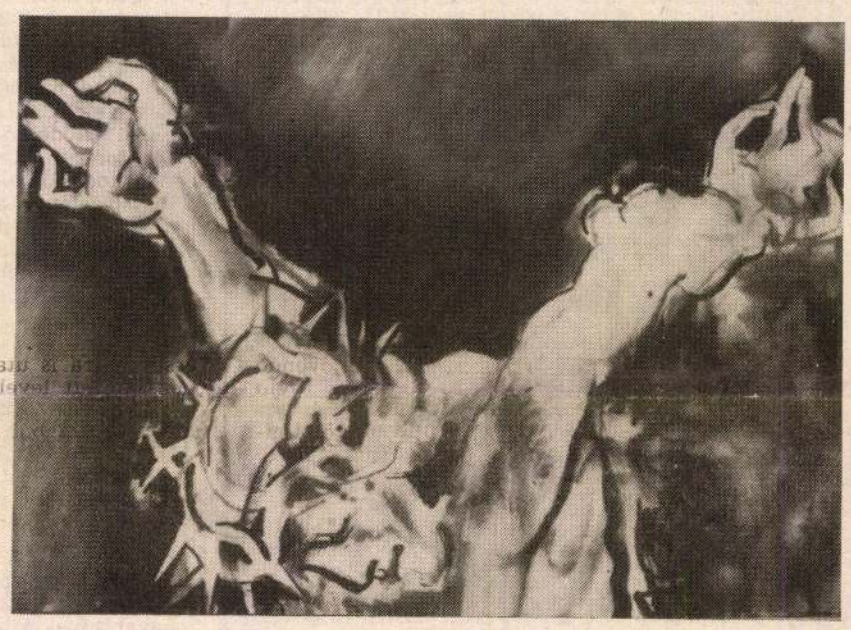

Bakallár József: Corpus. A festmény egyike azoknak az ajándékoknak, amelyeket a magyar képzőművészek adnak a Szentatyának. A művet később a Vatikáni Múzeumban állítják ki.

„Felvitetett magas mennyországba..."

TIZIANO: MÁRIA MENNYBEMENETELE (ASSUNTA) 1516—18 KÖZÖTT

Nagyboldogasszony ünnepe

Nagyboldogasszony ünnepe, vagyis Szűz Mária mennybevételének ünnepléses az egyházban az ókeresztény első századokra megy vissza. A hivatalos liturgikus szövegekben a keleti egyházakban már az 5. században föllelhető, a nyugati egyházban pedig nem sokkal utána, a Nagy Szent Gergely pápának tulajdonított liturgikus könyvben (Sacramentarium Gregorianum) hivatalos ünnepi rendjében szerepel. (6. század második felében.) Mindez arra utal, hogy Szűz Mária tisztelete a kezdet óta megvan, s élő formában virágzik a keresztény közösségekben. S ez magától értetődő, hiszen az evangéliumok szerint (különösen Szent Lukács könyvében) üdvösségünk történetének legkiemelkedőbb szereplője Jézus Krisztus után az ő édesanyja, Szűz Mária. Valóságos létéről még Szent Pál is megemlékezik, amikor bizonyításként írja Jézus Krisztusról, hogy „asszonytól született, a törvény alattvalója lett" (Galatákhoz írt levél). Szűz Mária életéből elsősorban az Evangéliumban megtalálható eseményeket emelték ki (angyali üdvözlet, látogatás Erzsébetnél stb.), s természetesen Szűz Mária halála napját, amelyet ókori stílusfinomsággal „elalvás, azaz elszenderülés napjának" neveztek. Szűz Mária halála és mennybevétele ugyan az evangéliumokban nincs leírva (s ez talán azt bizonyítja, hogy Mária a hatvanas évek közepéig élt Jeruzsálemben), de az evangéliumokkal majdnem egyidős apokrif írásokban olvashatunk Szűz Mária elszenderüléséről, s ettől kezdve egészen a barokk kor végéig se szeri, se száma az irodalmi és művészeti emlékeknek, amelyek Szűz Mária életéről, haláláról és mennybevételéről szólnak. Fumagalli, a fehér bencések híres festőművésze Rómában, a Santa Francesca Romana templomában jogos büszkeséggel mutatta — amikor egyszer Prokop Péterrel nála jártunk —, a szerinte legrégibb római Mária-ábrázolást (az 5—6. századból), amely a Királynőt, vagyis a mennybevett Máriát ábrázolja bizánci felfogásban.

Az ünnep jelentése

Mária „égi születésnapja" a 7. században került augusztus 15-re, s hogy mennyire kiemelkedő ünnep volt, az mutatja, hogy I. Szergiusz pápa idején (ugyancsak a 7. században) körmenetet tartottak ezen a napon. Mária mennybevételének hittételként való kimondása mégis csak 1950-ben történt meg, amikor XII. Piusz pápa november 1-jén — a világ minden püspökének megkérdezése után — hivatalos tanításként kijelentette, hogy „a Boldogságos Szűz Mária földi életpályája befejezése után testével és lelkével együtt felvitetett a mennyei dicsőségbe".

Szűz Máriáról nemcsak a fentebb idézett hittételt tanítja az Egyház, hanem más fontos kijelentéseket is. Elsőnek, az efezusi zsinaton, 431-ben azt a tételt fogalmazták meg, hogy Szűz Mária „Isten anyja", vagyis „Istent-szülő anya", mert Jézus Krisztus, akit ő szült, valóságos Isten. Máriát tehát megilleti az „Isten-szülő" (görögül Theotokosz) jelző, illetve állítás. Később a Szűz Máriáról szóló tanítás egyre gazdagodott, részben teológiai megvilágításként, részben a népi áhítat révén. A róla szóló jelzőknek és dicséreteknek nagy része a Lorettói litániában van összefoglalva. Minden kijelentés Szent Bernát híres kijelentését igazolja: „Máriáról sosem elég" Hazánkban különösen a középkori szerzetesrendek fejlesztették ki a büszkén emlegetett Mária-tiszteletet, különösen a bencések, a ciszterciek, majd a ferencesek. Az egész világon templomok ezrei (patrocíniumok) és műalkotások százezrei hirdetik Máriát.

Szűz Mária mennybevételében nemcsak az üdvtörténet választott személye dicsőült meg, hanem benne és általa az egész női nem, az anyai méltóság is. Ahogyan egy lelki író mondja, a férfi nem „képviselője", Keresztelő János csak előkészítette a megváltást, Szűz Mária viszont a lehető legközelebbi módon „részt vett" a megváltás munkájában, amikor foganta és megszülte Jézust, a világ Megváltóját és Üdvözítőjét.

A magyar ünnep: Nagyboldogasszony

Egyszerűbb formában: Nagyasszony, amely az ősi magyar nyelvben annyit jelent, mint Királynő (a liturgiában „Mária Királynő" ünnepe külön — egy hét múlva van megnevezve). Hazánk számára Szent István királyunk végrendelete, és halála napja tette a legnagyobb ünnepek egyikévé. Tudjuk, hogy szent királyunk — imádságos kérése szerint — ezen az ünnepen halt meg, s halála előtt a Nagyasszonynak ajánlotta országát, minket, egész Magyarországot. Azóta vagyunk Regnum Marianum, Mária országa.

Szent István királyunk ideje óta nem szűnik meg nemzetünk Máriát dicsérni, Hozzá könyörögni pártfogásért, segítségért. Erre a tiszteletre kötelez minket nemcsak az Egyház, hanem őseink, szentjeink, nagyjaink emléke és rendelkezése is. Hiszen Jézus és Mária nevében vívták történelmi csatáikat, vállaltak áldozatokat, foglalták vissza Buda várát, és nyerték el újra és újra szabadságukat. A mai nemzedék is. Ezért kell, hogy a mi Mária-tiszteletünk ne kevesbedjék, hanem inkább gazdagodjék és egyre növekedjék.

Csanád Béla

Hírek

ELŐADÁS

A Csíksomlyói passiót adja elő a Nemzeti Színház társulata augusztus 19—20—21-én a budai Várban, a Várszínház melletti Kármelita udvarban. Az előadások 21 órakor kezdődnek (20-án a tűzijáték miatt 21.30 órakor). Jegyek a Várszínház pénztárában és a helyszínen válthatók.

TALÁLKOZÓ—KIÁLLÍTÁS

Az Adalbertinumban (Bp. XI., Előpatak u. 35.) augusztus 17-én, szombaton du. 5 órakor öt **művész** által **rendezett** kiállítás **nyílik:** Dobi Piroska festőművész, Lieber Éva textilfestőművész, Udvardy Erzsébet festőművész, R. Törley Mária szobrászművész. A kiállítást megnyitja Dankó László kalocsai érsek. Közreműködik: Kéry Edit énekművész és Róth Ede, Gémes Andrea gitárművészek. (Megtekinthető szeptember 22-ig; szerda, péntek, szombat, vasárnap 14—19 óráig.)

A Magyar Ciszterci Diákok Szövetsége szokásos klubdélutánját legközelebb augusztus 27-én, délután 16.30 órakor tartja a Szent Imre Plébániatemplom hittantermében. (Bp. XI., Villányi út 25.)

MEGJELENT

Megjelent az Új Művészet augusztusi száma. Tartalmából: II. János Pál pápa magyarországi látogatása alkalmából lapunk jelentős részében a pápai út állomásainak művészettörténeti bemutatására vállalkozunk. A helyszínekhez kapcsolódó írások természetesen nem útikönyvszerű ismertetők, hanem egyes helyeken fellelhető művészeti értékekről szóló kutatási beszámolók. A pápa látogatása kitűnő alkalmat kínál arra, hogy a művészet iránt fogékony olvasó megismerkedhessen történelmünk kimagasló művészeti emlékeivel és a szakrális művészet néhány mai példájával is.
— Marosi Ernő: „... és ez Magyarország fővárosa" — Emlékek Esztergom XII—XIII. századi fénykorából — Tóth Melinda: Múlt és jelen a pécsi székesegyházban — Sz. Kürti Katalin: Egy katolikus templom a „kálvinista Rómában" — Kerny Terézia: A máriapócsi kegyhely — Galavics Géza: A szombathelyi püspökség mint műalkotás — Szentesi Edit: Molnár Sándor vázlatai a szombathelyi székesegyház mennyezetéhez — P. Szabó Ernő: Szegény Briccius, avagy egy titokzatos szent története — Sulyok Miklós: Makovecz Imre két új temploma — Lóska Lajos: Péreli Zsuzsa madonnái — Németh Lajos: A művész felelőssége. Kiállítási körkép, könyvszemle. Kapható az újságárusoknál, belvárosi könyvesboltokban, galériákban és a pápalátogatás helyszínein.

Megjelent Palánkay Gausz Tibor S. J.: A szeretet aszketikája és misztikája, II. Életfeladatunk, Krisztus című könyve. Az „Életerőnk, a szeretet" kötet után szervesen következik a második. Aki abban kedvet kapott Jézus követésére, most nemcsak indítást, hanem eligazítást is kap az út felismeréséhez és járásához, hogy lelkében felépíthesse azt a templomot, amelyben ott él az Isten. Tehát eligazodni, azaz célt látni, feléje haladni és elnyerni az Életet, ti, az örök életet. (Részlet Gyulay Endre szeged-csanádi megyés püspök előszavából.
A kötet megrendelhető, illetve megvásárolható a Szent Gellért könyvesboltokban: 6720 Szeged, Aradi vértanúk tere 2., 1082 Budapest, Üllői 82. „Üzletek Háza" (Nagyvárad térnél).

BÚCSÚK

Ercsiben a kegytemplom nagyboldogasszonyi búcsúnapját augusztus 18-án vasárnap tartják. Lendvay Zoltán c. apát, esperes délelőtt 10.30 órakor főpapi szentmisét és szentbeszédet mond.
A soroksári Nagyboldogasszony templomban augusztus 18-án este 19 órakor német nyelvű szentmisét tartanak. Cím: Budapest XX. ker. Hősök tere.
Az egerszalóki kegytemplom Mária neve és Kisboldogasszony búcsúját szeptember 7—8-án tartják. A búcsúi ünneplés szombat este szabadtéri szentmisével, körmenettel kezdődik. Éjfélig ünnepélyes szentségimádás lesz. Éjfélkor gyertyás körmenetet és engesztelő szentmisét tartanak. **A búcsúi nagymise vasárnap délelőtt 10 órakor** kezdődik, amelyet ünnepélyes körmenettel fejeznek be.
Márialáinokon az őszi búcsút szeptember 8-án tartják. Az ünnepi szentmise vasárnap délelőtt fél 11 órakor kezdődik. A szentmisét és a szentbeszédet **Hosszú Lajos** tb. kanonok, győri teológiai tanár mondja.

A KÖLCSEY FERENC AKADÉMIA

felvételt hirdet olyan, diplomás vagy felsőfokú intézményben tanuló, de legalább érettségizett fiatalok számára, akik a tömegtájékoztatás elméleti és gyakorlati kérdései iránt érdeklődnek

Az oktatás időtartama:
2 és fél év, heti 2x3 óra (17—20-ig)

Tárgyai: tömegkommunikációs műfajelmélet, sajtóetika, sajtójog, a tömegtájékoztatás lélektana, „ki kicsoda" a magyar kultúrában, közéletben, a demokrácia intézményrendszere, a kor vezető ideológiái, az egyházak szerepe, tanítása, szervezeti rendje, nemzetközi sajtóismeret, protokoll és szervezési kérdések.
Választhatóan német és angol társalgás
Az oktatók: neves tudósok, gyakorló újságírók, szevezési szakemberek.

A hallgatók félévenként elméleti és gyakorlati vizsgát tesznek, két év után szerkesztőségi gyakorlaton vesznek részt.
A záróvizsga után magániskolai végbizonyítványt kapnak.

Tandíj: szemeszterenként 1000 (ezer) Ft.

A jelentkezés módja: írásbeli pályázat, amelynek tartalmaznia keli a jelentkező részletes önéletrajzát, valamint két, különböző műfajban készült írását. A sikeres pályázók szóbeli meghallgatáson vesznek részt. Felvételükről írásbeli értesítést kapnak.

A pályázatok beadásának határideje:
1991. szeptember 5.

Cím: **Haza és Haladás Alapítvány**
1066 Budapest, Jókai utca 12.

HAZA ÉS HALADÁS
ALAPÍTVÁNY

Az egyházról és az államról

Az Egyházfórum Alapítvány Konferenciája

Izgalmas előadások, gyér részvétel, jelentős sajtóvisszhang. Így jellemezhető az Egyházfórum Alapítvány augusztus 2—3-án, a budapesti Kossuth Klubban megtartott konferenciája. A téma a legégetőbbek közé tartozik: „Az állam és egyház szétválasztásának elve az államosított egyházi javak visszaadása kérdésében." Előadónak a szervezők súlyos egyéniségeket tudtak megnyerni. Az egyházi javak kérdését két nap alatt sok oldalról sikerült körbejárni. Az előadásokat az Egyházfórum folyóirat megjelenteti. Itt csak néhány fontos megállapításra térünk vissza.

Hamis dolog, ha az egyház tulajdonát csupán királyi, főúri kegyből eredeztetjük — fejtette ki a legismertebb magyar egyháztörténész, *Szántó* Konrád professzor. — Abban éppúgy benne volt a hívek munkája, adakozása is. A kommunista rendszer a társadalomból jövő és a társadalmat szolgáló javakat államosította. Visszajuttatásuk egyszerre felel meg az igazságosságnak és a társadalom érdekének.

A neves pedagógus és iskolatörténész, *Mészáros* István ny. docens áttekintette az egyházak szerepét a korábbi magyar oktatásügyben. Felkészült és elkötelezett munkatársak, papok, szerzetesek, világiak tömege dolgozott ezen a területen. Az egyházi oktatás évszázadokon át csiszolódó, fejlődő rendszerének elpusztítása nem tehető jóvá. S ami ma kezdődik, az nem egyszerűen a 43 évvel ezelőtt megszakadt élet folytatása, hanem új kezdemény. Ma nem az a feladat, hogy a futó kocsit csekély energiával mozgásban tartsuk. A társadalom s az iskolaügy is kátyúban van. Innen kell új útra indulni. A keresztény iskolák újraindítása rengeteg áldozatos embert, komoly szellemi „nekirugaszkodást", a nem létező segédanyagok megteremtését és mindenekelőtt szárnyaló lelkesedést és fegyelmezett, kitartó tervezést és szervezést követel.

Más oldalról közelítve, hasonló eredményre jutott a szegedi egyetem docense, *Farkas* Beáta. Az egyház társadalmi szerepvállalása, vagy akár csak kis számú ingatlan visszajuttatása hirtelen új helyzetet teremt. Eddig az Állami Egyházügyi Hivatal diktált és döntött. Most az egyházaknak magának kell terveit megfogalmaznia és a szükséges feltételeket megteremtenie. Gyakorlott pénzügyi szakértők, építészek, szervezők, jogászok, a hivatali dolgokban járatos munkatársak nélkül az egyház csak ráfizethet. Ilyen emberek léteznek — ám meg kell nyerni, be kell vonni, meg kell fizetni, s főleg, meg kell becsülni őket! Ma azonban a legtöbb plébánián nincsen meg az egyházjog által előírt gazdasági tanács. Az egyházmegyékben pedig olyan gazdasági tanácsoknak kellene a munkát végezni, amelyek a megyés püspök mellett „legalább három, a gazdasági ügyekben és a világi jogban valóban jártas, feddhetetlen krisztushívőből" állnak — így írja elő a 492. kánon.

Az Egyházfórum Alapítvány a konferencia végén zárónyilatkozatot tett közzé. Ennek utolsó pontja összecseng az előbbiekkel. „Kérjük a katolikus egyház vezetőit, hogy a II. Vatikáni zsinat szellemében történő megújulás értelmében legalább fele-fele arányban biztosítsanak helyet az egyházi vagyont kezelő bizottságokban világiaknak is, elkerülvén ezzel a klerikalizálódás vádját és veszélyét."

A konferencia egyik csúcspontját a Magyar Katolikus Püspöki Kar képviseletében előadó *Erdő* Péter egyházjog-professzor előadása jelentette. Szakavatottan tájékoztatott a püspökök és püspökségek, a püspöki kar és a pápa, illetve a nevében cselekvő vatikáni hivatalok jogi illetékességéről. Egyúttal a civil jogrend és a katolikus egyházjog számos eltérését is nyilvánvalóvá tette.

A nem katolikus egyházak szempontjait *Harmati* Béla evangélikus püspök előadása foglalta össze. Eszerint az ingatlanokkal foglalkozó törvény csak akkor válik majd teljessé, ha az egyházak anyagi létfeltételei is biztosítottak lesznek. Az egyházi működéshez ellenben a hitéleten túl az oktatói, kulturális, szociális stb. munka vagy éppen az önálló vallásos rádióműsorok készítése is hozzátartozik. Tehát ezeket is lehetővé kell tenni.

Két előadás vizsgálta az egyház és az állam viszonyát. *Mészáros* István László képviselő (SZDSZ) az egyház és az állam további szétválasztását sürgette. Szerinte „az egyházak ugyanúgy állampolgárok szabad egyesülései, mint az egyesületek", nem többek és nem kevesebbek. Ezzel is indokolta, hogy egyfelől meg kell teremteni az egyházak működésének anyagi alapját, másfelől ellenben az állam és az egyház tevékenységét minden vonatkozásban külön kell választani.

Pelinka Anton innsbrucki politológus az állam és az egyház közötti kapcsolat négy alaptípusát különböztette meg. A két véglet Franciaország és Írország. Az előbbi a teljes elválasztásra, az utóbbi az állam és az egyház teljes egységére törekedett. Egyik sem felelt meg a modern társadalomszervezet követelményeinek. Merev végletességüket a gyakorlat folyamatosan módosítja. A két átmeneti típus az USA és vele szemben Olaszország, Nagy-Britannia vagy Svédország. Végül Európa legtöbb országa átmenet az előbbi modellek között. Az egyházak minél teljesebb szabadságra törekvése és az állam világnézeti semlegessége ellenére tény marad: az egyik is, a másik is ugyanannak a társadalomnak intézménye. S a polgári és a vallási dolgokra hivatott intézmény közötti kapcsolatokat teljesen nem lehet felszámolni. Az a társadalom, sőt a legtöbb ember kétfelé hasítása lenne.

Ugyanerre a következtetésre jutott a konferencia zárónyilatkozata: „Szükségesnek tartjuk az állam és az egyház valós szétválasztását. Az állam és az egyházak kapcsolatát az igazságosságon alapuló, mindenfajta diszkriminációtól mentes kooperáció jellemezze."

T. M.

Szent Kristóf-napi mise Szántódpusztán

Autós parancs: Ne ölj!

András király 1055-ben adományozta Szántódpusztát a tihanyi kolostornak. Az ezerhétszázas évek végén a bencések kápolnát építettek a pusztán lévő kis dombra. Szent Kristófról nevezték el a templomocskát. Néhány évtizeddel ezelőtt a közelben lévő, Balaton-parti út; a 7-es mellé állítottak egy Kristóf szobrot is. Ezt azonban utóbb a nagyhatalmú párt a kápolna mellé száműzte. Immár ismét a 7-es út mellett áll a szobor, Kristóf a hátán viszi Krisztust, vigyáznak az utazókra és egyben figyelmeztetik is őket; legyenek óvatosak.

És a legutóbbi években újra megtartják a kápolna mellett a Szent Kristóf-napi miséket. Így történt ez az idén is. Tóth László veszprémi címzetes püspök mutatta be a szentmise-áldozatot több száz magyar és külföldi — főképpen németajkú hívő előtt.

A domboldalban autók parkoltak seregestül. Áldást kérni érkeztek ide gazdáik. A püspök pedig mi mást mondhatott volna prédikációjában, mint azt: a tízparancsolat ellen vét, aki a közlekedési szabályokat semmibe veszi, aki autózva, motorozva másokat veszélybe sodor. A felelőtlen közlekedő megsérti az emberbaráti szeretet parancsát és bizony megsérti a legrövidebb, legkeményebben megfogalmazott parancsot: Ne ölj!

A Kristóf legendát is idéző főpásztor a mise után a 7-eshez kivezető mellékúton sorban megáldotta a távozókat és járműveiket. Megilletődötten araszoltak autóikkal, motorkerékpárjaikkal az emberek, és talán ez az áldás eszükbe jut akkor is, amikor épp a parancsolat ellen készülnek cselekedni.

Szép hagyomány éledt föl Szántódpusztán. És láthattuk, hallhattuk, hogy nem afféle idegenforgalmi látványosságként, érdekes „színielőadásként" kezelik az emberek. Szinte mindenki együtt énekelt, bizonyságot téve róla, hogy nem évenként egyszer-kétszer fordul meg az Isten házában. A kétnyelvű (magyar és német) igehirdetést pedig hálásan nyugtázták a német és az osztrák hívek.

Talán még az a jóember is megbékélt, aki a mise kezdete előtt „balhézott' egy osztrák hölggyel, mert ő fehér Skodájának (!) ajtaját nekikoccantotta a mérges atyafi Ladájának. Maradt is a Zsigulin egy vékonyka fehér vonal, amelyet a következő autómosás nyomtalanul eltüntet. Ez a hazánkfia azonban olyan ricsajt csapott, mintha autója totálkáros lett volna. Van tehát Szent Kristófnak teendője... Bízzunk benne, hogy ott helyben elszégyellte magát ez a honpolgár, s abban is, hogy az osztrák asszony keresztény módon hamar megbocsátott neki.

L. P.

AUTÓMEGÁLDÁS FOTÓ: LUTHÁR

Kápolnaavatás Márkón

A Veszprém megyei Márkó község 250 éves. Augusztus 4-én *Szendi* József megyés püspök felszentelte a helyreállított Kálvária-kápolnát, és a stációkat. Jelen voltak a községből kitelepített németek, azok leszármazottai, továbbá *Horváth* Balázs és *Mádl* Ferenc tárca nélküli miniszterek.

A Kálvária-kápolna nemrég még a szovjet gyakorlótér része volt. A kápolna falára helyezték el az első és második világháborúban elesettek emléktábláját.

A hitközségek szövetségének nyilatkozata

A Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége — bizonyára az ellentmondásos sajtóvisszhang miatt — augusztus 5-én a következő nyilatkozatot hozta nyilvánosságra a pápalátogatással kapcsolatban:

„A magyarországi zsidóság megtisztelőnek tekinti, hogy a pápa első magyarországi látogatásán lehetősége nyílik képviselőinek a pápával való találkozásra, és ha arra egy mód van, ezzel a megtisztelő lehetőséggel élni is kíván. A magunk részéről biztosak vagyunk abban, hogy a pápa magyarországi útja során nyilvános beszédeiben fel fog lépni az antiszemitizmus ellen. Úgy hisszük, ezért nem lesz akadálya annak, hogy a pápával a találkozó létrejöjjön, szolgálva ezzel a zsidó—keresztény párbeszéd ügyét, a zsidóság és az egész emberiség érdekében."

Rendőrségi nyomtatvány a pápalátogatásra

Az Országos Rendőr-főkapitányság Bűnmegelőzési Osztálya figyelemfelhívó szórólapot készített, melyben néhány gyakorlati jó tanáccsal látja el a pápalátogatási ünnepségek résztvevőit. Figyelmeztetnek, hogy nagy tömegben mindenki fokozottan vigyázzon értéktárgyaira, személyi okmányaira, azokat ne hagyja gépkocsijában. Ügyeljenek arra, hogy járművüket zárva hagyják el, s használják a kormányzárat. Amennyiben nagyobb csomaggal érkezik valaki, tanácsos igénybe vennie a szállodák, kempingek értékmegőrzőit.

Tájékoztatják továbbá a résztvevőket, hogy a rendőrség polgári ruhás állományú tagjai igazolványában POLICE-felirat található.

Bahalláro József
grafikus

M.D.K

„Hid" (repro)

Élet és Irodalom, 1962. szept 8 – 7 lap.

MDK

Bakallár József

olajf:

Hálókötő lány

Dolgozó emberek között képzőm. kiáll.
Ernst Muz. 1968. jan.

Barcallár József

festő m. kiállítása febr. 11-én
nyílik a Medgyaszay teremben.

Magyar Nemzet, 1967. II. 8.

Bakallár József f.m.

kiállítása a Medgyánszky Teremben.

Magyar Nemzet, 1967. II. 22. 6. o.

MDK

Bakallár József

Kiállitásiihr

Csongrádmegyei Hirlap 1968 nov.21.

SZETVÉDELMI HIVATAL
EGYETEM TÉR 5.
N: 385-179

Tárgy: _____

Ügyintézőjük: _____

Hiv. sz.: _____

Mell.: _____

Bakallár József festö M.D.K.

Buzogányok, Kis tájkép c.
Művét a Művelödésügyi Minisztérium 1967 -ben megvásárolta.

Művelödésügyi Minisztérium vásárlásai 1967. 1.1.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ESTI HIRLAP

1933 MÁJ 3.

Bakallár József

TAVASZI TÁRLAT címmel május 4-én a Pesterzsébeti Múzeumban képzőművészeti kiállítás nyílik, ahol Bakallár József, Bartl József, Czétényi Vilmos, Dala Andor, Darabont Tamás, Ledniczky Gyula, Nolipa István Pál műveit láthatják az érdeklődők.

1021

vegen

Bakallár József festő M.D.K.

Napraforgó c.

müve az Áll. Képzőművészezi Vásárlások III. Kiállitásán bemutatva. A Képzőművészeti Alap vásárlása

Tájékoztató az Áll. Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállitásáról l. l.

M.D.K.

Bakallár József festő

Csendélet bakon c.

müve az Áll. Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállitásan bemutatva,
vásárlás a MNG részére.

Tájékoztató az Állami Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállitásáról. MNG anyagának vásárlásai. 1.1.

MDK

Bakallár József

Kiállitási kritika

Csili 1967 máj.

MDK

Bakallár József

Müteremsarok, o.

Fiatalok Studiója 1966. Ernst Muz.

gy Irén 7 es tendős hadikfalvi kisl

Bakallár József, festő

Egerben, az V. országos akvarellbiennálén szerepelnek a művész alkotásai, vízparti képei. (emlitve).

F. Ludányi Gabriella: V. országos akvarellbiennálé Egerben.

Népújság (Heves). 1976. aug. 27.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 186-296, 188-307
1965 JAN 23
MAGYAR IFJÚSÁG

Erzsébeti művészek

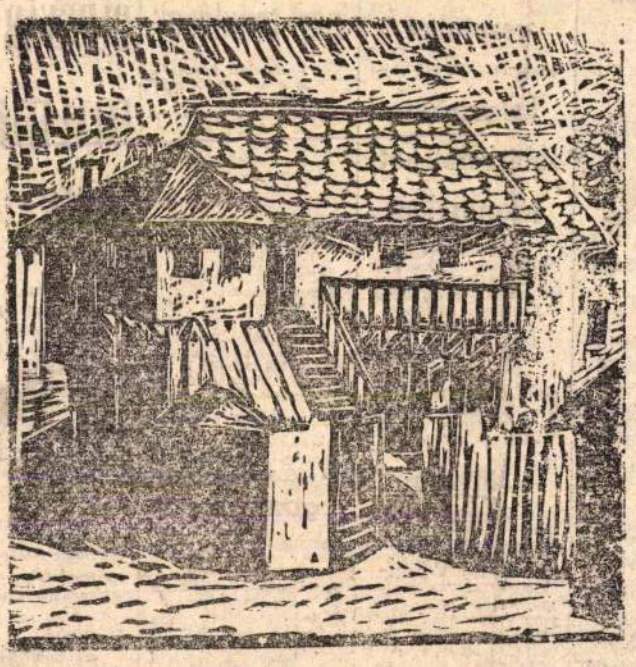

A szóban forgó kiállítás nemcsak azért figyelemre méltó, mert két 24 éves művész első nyilvános találkozását jelentette egy munkáskerület képek és színek iránt érdeklődő közönségével. A Pesterzsébeti Múzeum látogatói nem csupán Bakallár József ismerős hangvételű festményeit és Kővári Sándor szuggesztív grafikáit ismerték meg, hanem azokat a sajátos erzsébeti érzelmi-gondolati forrásokat is, amelyek a bontakozó helyi szocialista művészet ihletői lehetnek. S amelyek épp azért ismerősök és szuggesztívak, mert mindkét művészt Pesterzsébet formálta felnőtté: tudatosan is a munkáskerület életét igyekeznek alkotásaikban megörökíteni. Bakallár megkapó lírájú tájképeit — „Romantikus sziget", „Duna menti táj" — Kővári Sándor energikus grafikáit — „Soha többé", „Soroksári úti gyárrészlet" — tehát korántsem csak kritikusi szemmel kell nézni. A képek ugyanis valaminek a kezdetét jelezték: egy munkáskerületben jellegzetes képzőművészeti erjedés kezdődött, amely mind az üzemek, mind az iskolák fiataljait foglalkoztatja. Nem egyszerűen vitáról van szó, s nemcsak érvek és ellenérvek összecsapásáról, hanem jellegzetes képzőművészeti folyamatról, amelyet — a többi között — egy kiállítás váltott ki. Persze, nem spontán és nem véletlenül: a párt-, és KISZ-szervezetek sajátos érdeklődést ébresztő kulturális propagandája nélkül aligha lehetett volna két tehetséges művész bemutatkozása az erzsébeti képzőművészeti közvélemény kialakulásának első indítéka. S aligha lehetett volna elképzelni, hogy a kiállításnak folytatása is lesz: mégpedig az üzemekben, iskolákban, ahova nemcsak rajzolni-festeni, hanem beszélgetni-vitatkozni is hívták őket a KISZ-fiatalok. Sőt a Soroksári Vasöntöde szeretne üzemi kiállítást rendezni műveikből.

Mindezt egyszerűen úgy mondják: két erzsébeti művész nemcsak bemutatkozott, hanem egyúttal utat is talált szűkebb hazája közönségéhez. Ami a kitűnő képek mellett a — KISZ érdeme is ..

ÁLLÁS

Esztergályos, marós, fúrós, lemezlakatos köszörűs

szakmunkásokat és gyakorlattal rendelkező

gép-munkásokat

azonnal alkalmazunk. Munkásszállás nincs. Jelentkezés: **Szerszámgépipari Művek Esztergagépgyára, Bp. IX., Soroksári út 160.**

Könnyűipari Szerelő és Épületkarbantartó Váll. VII., Nefelejts u. 6. azonnali belépésre **FELVESZ**

ács, vasbeton-szerelő, fűtés-, víz-, villanyszerelő, szerkezeti, lemez-, géplakatos, hegesztő

szakmunkásokat, valamint szerelő- és építőipari segédmunkásokat. Jelentkezés munkaerőgazdálkodáson

---

Gépésztechnikust

Gy. G. O. vezető beosztásba,

gyártástechnológust,

műszaki

rajzolót, szerkesztőt,

magasan kvalifikált

gyors- és gépírónőt

azonnal felveszünk. **VBKM I. sz. Akkumulátorgyár Bp. XIII., Váci út 137.** Személyzeti osztály.

FŐVÁROSI AUTÓBUSZÜZEM felvesz

gépkocsi-vezetőket

(gyakorlati idő nélkül is)

kalauzokat, autószerelőket, lakatosokat,

segédmunkásokat. Felvételhez budapesti lakás szükséges. Jelentkezés 8—12 óráig (szombat, vasárnap kivételével). Cím: **Budapest V., Curia u. 3. sz.** Felvételi iroda.

ÉM Budapesti Betonárugyár, Bp. XXI., (Csepel) Rákóczi Ferenc u. 289, azonnali belépéssel

felvesz

lakatos, autószerelő, csőszerelő szakmunkásokat, valamint betonelem- és mozaiklapgyártáshoz férfi és női segédmunkásokat. — Felvételhez munkakönyv, Mil. lap és tanácsi igazolás szükséges. Munkásszállást biztosítunk. Jelentkezés a fenti cím munkaügyi csoportjánál.

FIATALOK! Jelentkezhettek

kábelkészítő ipari tanulónak

Gyakorlati képzés a Magyar Kábelművekné l. Elméleti oktatás a 29. sz. Mű. M. Ipari tanuló Intézetnél. A végzett tanulók kábelkészítő gépvezetők és meósok lesznek, valamint a Magyar Kábelműveknél levő erősáramú technikumban tovább tanulhatnak.

Jelentkezhetnek: **Budapest és környékbeli 14—16 éves fiatalok 8 általános iskolai végzettséggel. Magyar Kábelművek, Bp. XI., Budafoki út 60,** személyzeti osztály, reggel 7-től délután 15.3 óráig.

Fővárosi Autóbuszüzem FELVESZ

gumijavító

szakmunkásokat, betanított munkásokat és segédmunkásokat. Felvételhez budapesti lakás szükséges. Jelentkezés 8—12 óráig (szombat, vasárnap kivételével) Budapest V., **Curia utca 3,** felvételi iroda.

LÁNG GÉPG FELVÉTELRE KERES

géplakatos, szerkezeti lakatos, lemezlakatos, csőszerelő lakatos, esztergályos, horizontál esztergályos, marós, tekercselő, villanyszerelő, hegesztő, fúrós szakmunkásokat. **villanytargonca-vezetőket, anyagmozgató és erőtelepi segédmunkásokat.**

XIII., Váci út 152—156.

... női dolgozókat, továbbá **géplakatosokat, általános lakatosokat, elektromüszerészeket, segédmunkásokat. Pályaépítési és javítási munkára** (18 évtől) **férfi munkásokat.**

Szakmunkások, pályaépítési, javítási munkások részére szükség szerint a vállalat munkásszállást biztosít.

Vidéki és ideiglenes budapesti lakással rendelkezők részére a felvételhez, 30 napnál nem régebbi keletű tanácsi igazolás feltétlenül szükséges.

Jelentkezés munkanapokon (szombat kivételével) 8 óra és 14 óra között **Budapest VII., Akácfa u. 15. fszt. 17.**

Felveszünk

gyakorlott v. betanított

gépmunkásokat

azonnali belépésre. Jelentkezés: **Kereskedelmi és Lakatosipari Vállalat (KERIPAR) Bp. IX., Máriássy utca 4—8.** Munkaügyi oszt.

állvány... villanysz... vízvezeté... bádogos szobafes... szakmun... valamint ... női és ... segédmu... és ... kubikos...

Szállást bi... Jelentkezés: **Fővárosi I... Építőipari** Budapest V... Kozma F... (Báthori u... munkaerőga...

Férfi

segédmu...

kubik...

állandó bu... kára felve... munkaleheté... va. Kedvez... étkezést, vi... re szállást... és különél... Jelentkezés az ÉM 43... Építőipari ... pontjában. **Dombóvár** a...

Bakallár József.

Festményeiből kiállítás
nyílt a Pestszentlőrinci
Múzeumban.

emlékre.

Népszava, 1964 dec. 10. 4-l.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Bakallár József

PEDAGÓGUSOK LAPJA

1965 JAN 20.

1021

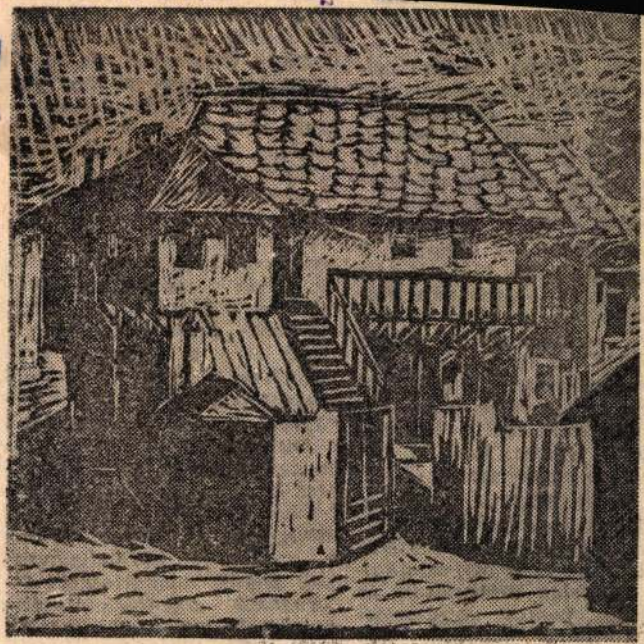

Bakallár József festőművésszel közös kiállításon mutatkozott be Kővári Sándor grafikusművész, a budapesti VIII. ker., Bezerédi utcai általános iskola rajztanára. A Pesterzsébeti Múzeumban megrendezett tárlat szemléletesen tükrözi a fiatal, pályája kezdetén álló rajzpedagógus művészi érdeklődésének sokoldalúságát, kifejezésmódjának változatosságát és világosságát. A rézkarcok, linómetszetek, grafikák érzékletes erővel jelenítik meg a háború embertelenségét, a munka erejét, a gyárak életét, valamint a művész útiélményeit. Az utóbbiak közül való az itt közölt kép is, mely a bulgáriai Tirnovo egy részletét ábrázolja

...ánuár 29-én tartjuk. Az elő-
készületeket megtettük –
egyetlen kisebb zökkenőve
Egyik kartársunk ugyanis k
fogásolta, hogy tájékoztatá
kértem a bukottak számáró
a tiszta jeles osztályzatúakr
és az osztály tanulmányi átl
gáról. »Miért, ha a miniszte
eltörölte a félévi statisztika
szolgáltatást?« — hangzott a
kifogás. Én ennyi tájékoztatást
nem tartok »statisztika-szol-
gáltatásnak«, s azt hiszem,
ennyi adatszerűség nélkül
nemhogy az igazgató, de az
osztályfőnök sem értékelheti
megfelelően a félév munkáját,
nem tűzhet ki reális célokat a
második félévre. Ezzel a fel-
ügyelet is egyetértett.

— Tantestületünk örül a
szorgalmi jegy bevezetésének,
de számol azzal, hogy az első
alkalommal még előfordulhat-
nak helytelen értékelések. Az
ideálisan pontos magatartási
és szorgalmi jegyeket úgy
gyekszünk megállapítani,
hogy egy-egy osztálynévsorba
minden abban az osztályban
tanító kartárs beírja a véle-
ménye szerinti jegyeket. Ezzel
próbáljuk elejét venni annak
, hogy az osztály-megbeszé-
sek fölöslegesen elhúzódja-

zött is rendkívül sok a szinte katasztrofálisan hiányos tudású. Egyik matematikus kollégámnak például azért kellett »leállnia«, mert a tanulók egy része még a törtekkel való műveleteket sem ismerte kellő alapossággal. Így aztán nemegyszer borotvaélen táncolunk a tantervi fegyelem megtartása és az alapos tudás biztosítása között. Az elbírálás tekintetében is elég nehéz egységes álláspontot kialakítani, hiszen a rendtartás követelményeinek pontos megtartásával letörnénk, elkedvetlenítenénk tanulóinkat, s ráadásul nem saját hibájuk miatt.

— A másik problémánk: a negyedikesek fölkészítése az érettségire. Véleményünk szerint a központi javasolt tételek későbben érkeznek a kelleténél. Tudjuk, hogy az illetékesek ezzel a túlságosan

Bahallár József
Grafikus

M.D.K.

Illusztráció

Kunszabó Ferenc. Az ajtó nyitva marad
Élet és Irodalom, 1963. aug 10 - 9 lap

Bakallár József festő

17. DK

A Pesterzsébeti Muzeum az rendezett tárlatot.

Péter Imre: Bakallár József festő és Kővári Sándor grafikus kiállítása.

Művészet, 1965. március – 46 kep

M.D.K.

Bakallár József
grafikus

Jelentkezés

Dékány Kálmán: Fiúra hátsó ülésen
Élet és Irodalom, 1963. febr. 2 – 6. lap

MDK.

Bakallár József

Kiállitási kritika
Jelenkor 1967 ju .p.loo7.

Balallás József
Grafikus

M.D.K.

Illusztráció

Sükösd Mihály: Szine és vízája
Élet és Irodalom, 1964. január 18 — 10 lap

Magyar művész köztéri mozaikja Japánban

A japán *Asahikawa* város új Iparművészeti Múzeumának homlokzatát néhány hónapja magyar művész alkotása díszíti. Szűkebb pályázaton *Bakallár József* muránói üvegmozaikjáé lett az elsőség, s művét azóta már föl is avatták az idén megnyílt intézményen.

Érdekesek azonban az előzmények is, melyek *Kiuchi Ayának, Hokkaido szigete legjelentősebb iparművészének* a munkásságához fűződnek. Textiljeivel nemcsak a *madridi*, hanem hazánkban a *szombathelyi* biennálékon is rendszeresen szerepel, s jövőre tervezi a *budapesti Iparművészeti Múzeum önálló tárlatának* megrendezését. Ő alapította meg Asahikawában, évtizedek gyűjtőmunkájával a *Yukara Ori Iparművészeti Múzeumot*, amely az *ainu népművészet*, Hokkaidó sziget iparművészeti hagyományait és a művész saját alkotásait — melyek ezekből a gyökerekből táplálkoznak — tárja a látogatók elé.

Egy budapesti beszélgetésünk alkalmával Kiuchi Ava elmondotta, hogy munkásságát nagymértékben inspirálta Bartók Béla művészete és mindmáig mély belső hatást gyakorol rá.

Talán ez is lehetett az egyik szál, amely éppen egy magyar művésszel, Bakallár Józseffel kapcsolta össze. A Japánban többször tanulmányúton járt Bakallár üvegmozaikja a maga sajátos megoldásaival, alakzataival, az ún. yukara ori szövés metodikáját tükrözi, de magán viseli a hazai tájélmény, népművészet bizonyos vonásait is. Mindenképpen alkalmas arra, hogy *képzőművészeti életünk jó hírét keltse, növelje* a Távol-Keleten is.

(I. m.)

A BÚTORÉRTÉKESÍTŐ VÁLLALAT

budapesti bútorboltjaiban és DOMUS áruházaiban november 24-től december 6-ig

ÁRENGEDMÉNYES VÁSÁR LESZ!

Kárpitozott garnitúrák, szóló fotelek, 1—2 személyes heverők, kiegészítő bútorok

kaphatók

30—40%-OS ENGEDMÉNNYEL

BÚTORÉRT

BAKALLÁR JÓZSEF

MN. 1980. nov. 28.

ván fiatal hegedűse lép a közönség elé. A díjkiosztás december 1-én lesz.

— **Hirtelen irányváltoztatással** áttért az úttest bal oldalára Gyöngyös külterületén Balogh István 35 éves gépkocsivezető, tarnazsadányi lakos az általa vezetett személygépkocsival és összeütközött a vele szemben közlekedő Máté Zoltán 66 éves nyugdíjas, budapesti lakos személygépkocsijával. Máté a helyszínen meghalt, utasa súlyos sérülést szenvedett. A rendőrség a tehergépkocsi vezetőjének forgalmi engedélyét bevonta.

— December 3-án, szerdán, este fél 6-kor, **A bretonok földjén** címmel, Laczkó Jenő tart diavetítéses előadást az Új Tükör Világjárók Klubjában (Budapest, VII., Osvát u. 11.). Belépődíj: 10.— Ft. ×

— A Belvárosi Ifjúsági Ház makramé tanfolyamot indít. Érdeklődni lehet a 175-928-as számon, vagy V., Molnár u. 9. ×

— November 14-én és 21-én megjelent Örökség c. magyar—francia film hirdetésében Szabó Sándor színművész neve helyett tévesen Szabó István jelent meg. A technikai hibáért szíves elnézést kérünk. FŐMO. ×

előrejelzett Európ

Meleg fron
Hideg fron
Okkluziós
Az áramlás
A Az alacson
M A magas ny

PER ORLOV ENQUIST:

TRIBÁDOK ÉJSZAKÁ

Csak 18 éven felülieknek

jegyirodájában Bp. VI., Népköztársaság útja 61. Telefon: 420-349.

Bakalár József

Megbízást kapott a művész, hogy a hajdúszoboszlói Mezőgazdasági Szakmunkásképző Intézet aulája részére mozaik faliképet készítsen.

------Köztéri munkák.
MŰVÉSZET, 1979. december - 47. lap.

Bakallár József

MAGYAR MŰVÉSZ HOKKAIDÓN. A Hokkaidó szigetén levő Asahikawa városában tegnap ezer ember részvételével tartott ünnepségen avatták fel Bakallár József festőművész velencei üvegből készült mozaikkompozícióját. A pályázaton díjat nyert alkotás a város iparművészeti múzeumának homlokzatát díszíti.

Magyar Hirlap 1980/6/3/9

Bakallár József festő

Mozaikművész

Magyar eseménye a lassan elfogyó esztendőnek az is: fölavatták Japánban, Hokkaidó szigetén az új iparművészeti múzeum timpanonját. Üvegből készült mozaikkompozíció. Magyar esemény, mert a művész, *Bakallár József* itt, Soroksáron pillant le a Dunára, a Molnár-szigetre, amikor azt mondja: *„úgy lettem festő, hogy ötször festettem meg csendéletnek a tükörtojást, mielőtt megettem volna."*

— Azóta eltelt legkevesebb két évtized.

— Igen, s már két esztendeje Asahikawa város díszpolgára is vagyok.

Ezt a pályázatot több japán művész előtt nyertem meg. Régi hokkaidói textilminták motívumán készítettem el — Kisterenye, Tokaj, Budapest, Hajdúszoboszló után — ötödik mozaikomat. Tizenegy négyzetméteresre, a megrendelés szerint. S ahogy elgondoltam: kétezer színű-árnyalatú muránói üvegkockából. Huszonkét gondosan becsomagolt darabban szállították a repülők, csak össze kellett „varrnom" a helyszínen.

— Hogyan jut el a földgolyó másik felére a magyar festő híre?

— Annak is évtizede immár, hogy Budapesten tanácskozott a képzőművészeti világkongresszus. Japán vendégei műtermemben is vendégeskedtek, két hónap múlva kaptam az első meghívást. Azóta 13 kiállításom volt Japánban, kétszáz képemet tekinthetik meg az ottani, különböző múzeumokban.

Mikor a mozaikot avatták, családom is velem lehetett, magyar és japán zászlók díszébe öltözött a város.

Fiam mondta: *„édesapa, ez nagyon szép dolog"*. Nekem nem kevésbé szép, hogy 43. önálló hazai kiállításom két nappal ezelőtt nyílt meg Kőbányán, a Pataky István téren.

08

...kat,

...mú-
...?
...leg-
...y a
...elsö

...kocsinában. *„Tudja, én is ott voltam a gyűlésen, mellettem a Horváth Jancsi, az órás.* Ő a KIOSZ helyi elnöke, fel akart állni, de visszahúztuk: gyere, Jancsi, mert már itt vannak a színészek! Azt akarta elmondani, hogy a kisiparo-

...Demecserre, a
jár. (Milyen t
Demecseren?
féle.") „Én
majdnem be
amikor dörren
ibronyi lány
hogy a jegyét
De hát ti nem

1979. VI. 18. Petőfi 13.25 /Z/.
Tárlat a könyvtárban

Bakallár festőművész

Bakalár József festőművész szervezi,ő vezeti ezt a galériát, a másik könyvtárunkban a 12-esben, ott a fogadótér, a kölcsönzőtér látszott alkalmasnak, ott paraván rendszerre épitettük ki a kiállitási teret. A közeljövőben Kelenföldön nyiló 3-as számú,komoly, nagyon szép, reprezentativ könyvtárunk, ami a nyár folyamán nyilik, ott lesz harmadik ilyen komolyabb galéria.

- Bakalár József festőművész a XX. kerületben már jó néhányszor rendezett képzőművészeti kiállitást.

- Budapesten hol található e-fajta kiállitás? Tehát könyvtárban, képzőművészeti kiállitás.
- A Szabó Ervin Könyvtára hálózaton belül Soroksáron, a XX. kerületben, a Marx K.u.124 alatti 35-ös számú könyvtárunkban most már több, mint négy éve müködik a Kis-Duna Galériánk.

Mozaik Japánnak

Élete, művészete egyaránt a Dunához kötődik. Évekig a *zebegényi szabadiskola* tanára volt, sok képet festett *Vácról, Szigethalomról, Dunaharasztiról,* kosárhalászokat, bárkákat, folyópartot. Még nincs negyvenéves, de már több mint negyven kiállítás tette ismertté. Elnyerte a Derkovits-ösztöndíjat és 1976-ban megkapta az Egri Akvarellbiennálé nagydíját, 1975-ben a japán Tokai Daigaku-díjban részesült. Mint a XX. kerületi Kisduna Galéria vezetője, sokat tett azért, hogy többek között bemutassa a Pest megyében egykor alkotó művészeket.

Bakallár József a mozaik avatott képviselője. Legújabb alkotása japán megrendelésre készül, muránói üvegmozaikból, s 1980 tavaszán avatják fel Hokkaidó szigetén, az asahikavai Iparművészeti Múzeum külső homlokzatán. A mozaikot Bakallár nemcsak tervezte, hanem rakta is, s ez önmagában is ritka manapság. Másrészt a formáját illetően is telitalálat. Egyrészt azért, mert a görög stílusú timpanon olyan ritmussal telitődik, mely egyszerre jeleníti a Duna és a Csendes-óceán örök hullámzását, felidézi a Fuzsijáma csúcsát és a yukara ori hímzés sajátos vonásait. Tájhoz és százados japán iparművészeti, néprajzi formához csatlakozik kombinatív könnyedséggel és nagyvonalúsággal. Bakallár József művészetével a magyar—japán kulturális kapcsolatok egyik építőjévé lépett előre. Ő kezdeményezte a japán képzőművészet nagy alakjának, *Kiuchi Ayának* szombathelyi és budapesti bemutatkozásait, s hamarosan megnyíltó retrospektív tárlatát az Iparművészeti Múzeumban.

Losonci Miklós

Két olyan téma szerepelt a *Hazafias Népfront Pest megyei Bizottsága elnökségének kedd délutáni ülésén*, amit joggal vélhetnénk össze nem kapcsolhatónak. Az írásos előterjesz-

Bakalár József

Méltatás

Losonci Miklós: Tavaszy Noemi grafikái.
Új Tükör, 1979. április 29 - 4 lap.

Bakallár József

Részt vett a találkozón.

Losonci Miklós: Tavaszi találat.
Új Tükör, 1979. május 6 - 3. lap.

Balassa József

Losonci Miklós: A kis Duna festője
Művészet, 1974. 15. évf. 7. sz. 31. képpel

A magyar művészettörténeti irod. bibliográfiája 1974.
Művészettörténeti Értesítő 1977/1.

76. old.

Bakkalár József festőművész

1978. IX. 8. Kossuth 17,32 Áné

Láttuk, hallottuk...

- A XX. kerület Szabó Ervin Könyvtár emeletén müködő galéria mindenekelőtt a kortárs magyar müvészet igényes bemutatásával szerzett megbecsülést, de egy-egy külföldi müvész is sorra került. Most Éppen Kiucsi Aja japán textilmüvész munkáiból rendeztek érdekes kiállitást. A galéria szervezője Bakkalár József festőmüvész. Miért éppen Kiucsi Ajára esett a választás?

- Többszöri távol-keleti utam alkalmával ismertem meg. A hokaidói müvészetnek az egyik reprezentánsa Kiucsi Aja, textilmüvész.

- Itt ül mellettem a müvésznő és most hozzá fordulok. Az ismertetőben azt látom, hogy az ősi ainu népmüvészetből merit.

- Mivel Hokaidóban az ainu nép él ezért, akik ott élnek nem maradnak hatástalanok e népmüvészeti ágtól, de tulajdonképpen nemcsak ez van hatással, hanem a körülvevő természet, a virágok, a növények, a fák, és a népmüvészet és a természet ötvöződéséből alakitottam ki ezt az önálló müvészeti irányzatot, amelyet ma müvelek.

- Kiállitásán többnyire ruházati cikkeket látni, bluzokat, kimonót, nyakkendőt, sálat, asztalteritők társaságában. A nagyobb méretü diszitő textiliát Japánban nem kultiválják? Faliképekre, térelválasztókra gondolok.

- Ezen a területen talán ugy érzem, hogy Japán egy kicsit el van maradva, mert 100 évvel ezelőtt, amikor a szamuráj korszak befejeződött, még akkor is megmaradt az, hogy a külvilág felé a szép ruházat, annak a diszitése legyen az iparmüvészetnek az egyik legfontosabb feladata. Ez a mai életbe is igy öröklődött át.

- A textilia felhasználása Japánban és Magyarországon mennyiben különbözik megitélése szerint?

- Nagyon sok a különbség, és ezeket a különbségeket szeretnénk mi iparmüvészek többek között én is a saját munkáimmal leküzdeni, nagyon szeretnénk közeliteni az itteni textil használatához, hogy az a képzőmüvészettel egyenranguvá válhasson. Körülbelül kétharmad részben tudtuk még megtanulni az európai textilt.
Eddig főleg a kimonókra, a speciális különböző szélességü öveknek a diszitésére és kisebb táskák, vagy minden nap használatos apró tárgyak diszitésére szoritkozott a textilmüvészet. Egyre nagyobb azonban a követelés, ezért fontos kimozdulni az országból és a különböző külföldi területeken elért eredményeket tanulmányozni, és a müvészetünkbe beiktatni.

- Mielőtt bejöttünk volna a studióba, akkor volt egy megjegyzése, hogy Párizsból jött és Budapest jobban tetszik neki. Állja ezt igy a mikrofon nyilvánossága előtt is? Miért?

- Valóban meg tudom erősiteni itt is a mikrofon nyilvánossága előtt, hogy itt az embereknek szivük van. Ott valahogy hidegen elszaladnak egymás mellett, itt viszont közel vannak, bensőségesebb a kapcsolat, valahogy ugy érzem, hogy rokonok vagyunk.

- Köszönöm szépen, és nagyon örülök, hogy ez a véleménye rólunk, és örültem, hogy itt üdvözölhettem a studióban.

Bakallár József

A most 36 éves művész energiást jelzi hogy ez a szentendrei kiállítás életének 37 kiállítása.

Losonci József: Bakallár József festményei.
Tükör, 1977. szeptember 11 - 4 lap

Bakallár József, festő

Elismerés illeti a Bakallár József vezette Kisdunaháléviát, mely Somogyi J., Varga J., Tóth A., Szőnyi I., Hincz Gyula művei után Szalay L. rajzait is bemutatja.

Losonci Miklós: Pest Megyei kiállításmekben.
Pest Megyei Hírlap, 1977. szept. 28.

Bakallár József, festő

Képzőművészetünk jó hírét kelti a művész Japánban, műveivel.

Losonci Miklós: Útinapló képekben.
Pest Megyei Hírlap, 1978. nov. 1.

Bakallár József, festő

L: Könyi István

Bereczky L: Az dődök vonzásában 11

Népszabadság, Bp. 1978 szept. 10

Bakallár József

A kiállításon bemutatott „Kerek" című műben, az ember drámá-ját érzékelteti.

Losonci József: Bakallár József festményei.
Tükör, 1977. szeptember 11 – 4 lap.

Bakallár József, festő,

a Pesterzsébéti Múzeumban rendezték a 14-ik tavaszi tárlatot. – A munkáskerület és Pest m. között a kapcsolat egyre szélesebb. Azzal is, hogy Bakallár József, Bodnár Ede és még mások eleve felhasználja a ráckevei vízpart, a pilisi dombaldalak képi ajánlatait. – A művész festői egyénisége kialakult, biztosan termi műveit.

Losonci Miklós: Tavaszi tárlat,
Pest Megyei Hírlap, 1977. ápr. 26.

6. Bakallár József: Mozaik,
Kisterenye, Gimnázium, 1967

A dekoratív vonal a lírikus gondolatait is farkashangon szavalja.

Bakallár József

Művészet, 1978. 10. 35. old.

valóságunkat! Nem szívesen vállalnám azt a képet, amit a dekoratív vonal rajzol rólunk az eljövendő generációknak. Hiszem, hogy korunk nem a mindenáron, saját világképük feladása árán is érvényesülni akaró emberek kora. Tudjuk, a minket megelőző korok példáiból is, hogy minden anyagalakítás, így a képzőművészeti alkotás is világérzetünk, világismeretünk, világszemléletünk anyagba rögzítése. Köteles kortársi reagálásunk figyelmeztetni az organikus emberi mértékre. Ha agorára került is korunkban a dekoratív vonal, nem a közízlés küldte, hanem a közöny engedte oda. Uralkodása öncélú tett a tettért az értékek ügyében kissé megzavart korban, az egzisztálni akarás heveny tünete. Szükséges lejegyeznünk (anno 1978), hogy mindezt tudtuk róla, s hagytuk, élje efemer életét, mert az iránta érzett közöny már az élet új szépségét hordozta méhében.

A mozaikművészet a mai gyakorlat szerint valójában technika. Színes márvány- vagy üvegkockákból – újabban olykor kerámia kockákból – kirakott kép. Ez a technika, amikor még a művészetet szolgálta, csodálatos produktumokra volt képes. A régi mozaikokat szemlélve, az a benyomásunk, hogy készítőiknek a technika alkalmazása szertartás volt. A mai mozaikképek többsége nem valamilyen eszményit ünnepélyesít, nincsen ilyen vállalása, csak dekorál, falfelületet élénkít, bevallottan is vizuális élménykeltés a célja.

A mozaik mai alkalmazásának már az elhatározásában is ott érzem a dekoratív vo-

BAKALLÁR József

vigilia

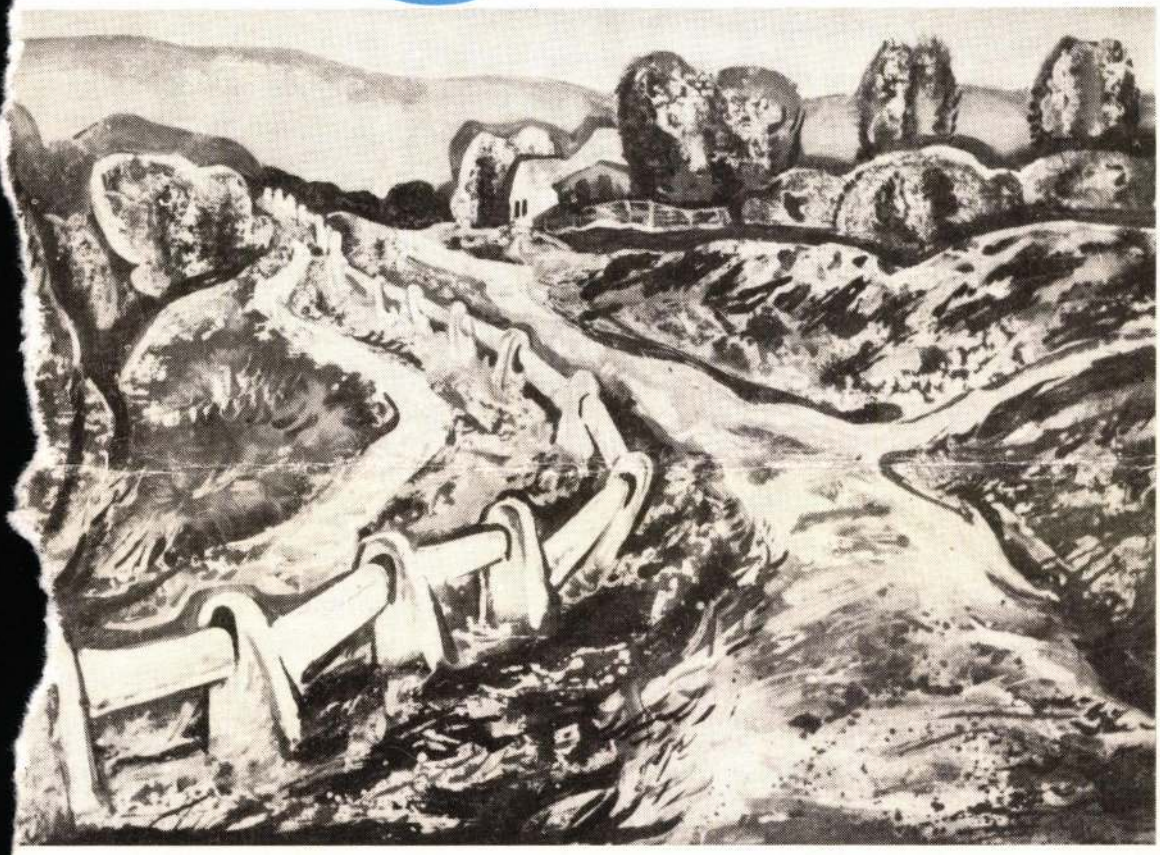

1990

3

Kereszténység és politika:
Göncz Árpád és Tomka Miklós írásai
Pártok állásfoglalásai
Török Endre: A hatalom kísértésében

A Szentírásról:
Nemes Nagy Ágnes és Kukorelly Endre esszéi
Kenyeres Zoltán a Nyugat-regényekről
Angelus Silesius és Károlyi Amy versei

vigilia 55. ÉVFOLYAM, MÁRCIUS

ANGELUS SILESIUS: Kerubi vándor (*versek, Tatár Sándor fordításai*) . . 161, 194
RÓNAY LÁSZLÓ: Papi sors '90 162
KÁROLYI AMY: A teremtés utolsó napja; Pihe (*versek*) 167, 205
JÁKI SZANISZLÓ: Katolikus tudomány 168
KENYERES ZOLTÁN: A Nyugat könyvespolcán: Kassák Lajos: Misilló királysága . . 175
MILETA ĐONOVIĆ: Éjszakai hajózás, A víz prédikációja (*versek*) 180
ZLINSZKY JÁNOS: Az egyházközségi szervezet életre keltéséről 181
GERLEI JÓZSEF: Torzó (*elbeszélés*) 190
VARGA IMRE: Hadd légy örök; Lehullt a hó, erdei sétáimra emlékezem (*versek*) 211, 214

KERESZTÉNYSÉG ÉS POLITIKA

I. Vélemények — álláspontok
GÖNCZ ÁRPÁD: Politika és kereszténység 195
TOMKA MIKLÓS: Egyház és politika 198

II. Beszélgetések a pártok képviselőivel
Magyar Demokrata Fórum, Független Kisgazdapárt, Magyarországi Szociáldemokrata Párt (*Giczy György*) 206, 208, 210

TALÁLKOZÁSAINK A SZENTÍRÁSSAL
NEMES NAGY ÁGNES: Kain, Ábel, gimnázium 212
KUKORELLY ENDRE: Az ünnep 215

A VIGILIA BESZÉLGETÉSE
Naszlady Attilával (*Sz. R.*) 216

MAI MEDITÁCIÓK
TÖRÖK ENDRE: A hatalom kísértésében 221

ÉLŐ VILÁGEGYHÁZ
Elkötelezett egyház — Haitiban (*M. M.*) 224

DOKUMENTUM
Az 1950-es egyezmény (*II. rész*) 226

NAPLÓ
Teológia: Dr. Tarnay Brúnó OSB: Jézus Krisztus — Isten kinyilatkoztatása (*Ladocsi Gáspár*) 232
Irodalom: Károlyi Amy: Bezárt ház (*Kalász Márton*) 233
Balassa Péter: Hiába: Valóság (*Rónay László*) 234
Színház: Klasszikusok a mai francia színpadon II. (*Erdődy Edit*) 235
Film: Roger nyuszi (*Borbély Szilárd*) 237
Zene: Esztó Zsuzsa zongoraestje a Zeneakadémia nagytermében (*Berlász Melinda*) 238
Képzőművészet: Bakallár József mikrorealizmusa (*Tóth Sándor*) 238
Kulturális krónika: (*Rónay László*) 239

A címlapon Bakallár József alkotása

Zene

Esztó Zsuzsa zongoraestje a Zeneakadémián

Más öröm támad a hallgatóban egy kibontakozásában nyomon követett művész teljesedésének hallatán, és más, meglepetéssel párosuló csodálat a szinte előzmények nélkül, a maga érettségének magas fokán megmutatkozó művész „bemutatkozásakor". Esztó Zsuzsa közelmúltban lezajlott hangversenye ez utóbbi érzést keltette nagyszámú, szokatlanul érzékeny közönségében. Bár a szűkebb szakmabeli kör még minden bizonnyal őrzi magában Esztó Zsuzsa zeneakadémiai tanulóéveinek mély muzikalitásról tanúskodó hangversenyélményeit, mégis az azóta eltelt több mint két évtized, amely előadóművészi pályájának itthon mégoly csekély teret sem adott, még régi csodálóiban is aligha táplálhatta a reményt, hogy a mostani találkozás egy nagy formátumú, érett előadóművész megmutatkozásának élményét adja.

Tehetsége kiérlelődésében a zeneakadémiai tanári és az előadóművészi tevékenység egyenrangú és egymást kiegészítő. S míg zenepedagógiai munkájának gyümölcseiről az évenkénti növendékhangversenyeken lelkesítő képet kaptunk, addig előadóművészi fejlődéséről aligha tudhattunk, hiszen az a maga belső forrásai alapján, rejtekben érlelődött. Jól tudjuk, hiszen nagy előadóművészek és zenepedagógusok életpéldája tanúskodik arról, hogy a tanítás és koncertezés egyidejű művelése milyen összpontosítást igényel, s arról is, hogy csupán e hivatások egyik ágára koncentráló tehetség kibontakozása is a teljes odaadást igénylő életprogramok körébe tartozik.

Amikor hangversenyének sokféle zenei stílust képviselő műsorszámait felidézem, akkor nem sikerül egyetlen mű vagy szerző megszólaltatásához szubjektív kritikai megjegyzéseket fűznöm. Nem volna okom Haydn- vagy Beethoven-interpretálását kiemelnem, Liszt- és Chopin-játékával szemben. Ugyanis Esztó Zsuzsa olyan széles körű zenei átérzőkészséggel rendelkezik, amely mondhatni minden stílusban a zeneszerzői üzenetek legmélyére tekint. Meggyőzően érvényesült hivatásbeli kötelezettsége, amely tévedhetetlen biztonsággal kereste a művekben rejlő legfontosabb mondanivalókat. Jól tudta, hogyha Händelt, Haydnt, Beethovent, Lisztet játszik, semmi sem lehet fontosabb számára, mint stílusuk, nyelvük ismeretében zenéjük lényegének tolmácsolása. Ebből a felismerésből táplálkozott felkészülésének és játékának biztonságos sugárzása, és innen forrásozhatott az egész est feszültségmentes légköre is.

A belső forrásaiból rendkívüli erőt merítő művészalkatban a muzikalitás és a tudatosság jelentős talentumai párosultak. E két készség ötvözetében érlelődtek szuggesztívvé a legkülönfélébb zenei stíluskörök: a barokk, a bécsi klasszicizmus és a romantika. A részletezés igénye nélkül említésre méltó megoldásaiból csupán egy-egy példát idézünk: a Haydn-variációk szólamszerű megformálásának elragadtató voltát, a Beethoven-szonáta belső párbeszédeit, hangvételének nemes tónusát, továbbá a Liszt-szonáta tragikus-romantikus átélését, belső energiáinak szuggesztivitását. De hasonló belső meggyőződésről adtak bizonyságot az est Händel- és Chopin-interpretációi is.

A széles spektrumú műsor olyan természetes hangváltással, olyan belső muzikalitással szólalt meg, amely mindnyájunkat legörömtelibb zenei élményeinkre emlékeztetett.

Berlász Melinda

Képzőművészet

Bakallár József mikrorealizmusa

Ueumura, a tokiói modern múzeum igazgatója jellemezte úgy Bakallár József művészetét, hogy benne „a színek a képek hormonjai". Könnyű ennek igazságáról meggyőződni, ha tüzetesen szemügyre vesszük táblaképeit, miniatúráit. Az utóbbi műfajnak mostanában ugyanis nagy figyelmet szentel.

Sokszor úgy tűnik, a költészetnek az a művészi elve (ars poetica-ja) érvényesül szemléletében, amely szerint „nem az énekes szüli a dalt, hanem a dal szüli énekesét".

Film

Roger nyuszi

A világ feltételezett valósága nem múló problémája a szemlélődő és beszélő embernek. Az érzékek által felfogható és a nyelv által kifejezhető világ kultúránként eltérő módon érintkezik a valósággal, lehet több és kevesebb. A korlátolt racionalitás a kettő azonosításának dogmatikus megoldását választja. A pozitív tudományok embert lealacsonyító és elszemélytelenítő korának technicizmusa és szellemtelensége ellen legeredményesebben a művészetek gondolkodásmódja nyújthat be ellenvéleményt. A művészet sajátos gondolkodásmódja megtanít arra, hogy valóság nincs, mivel semmi mód sincs annak meghatározására, hol kezdődik és hol végződik. A film ennek a kornak sajátos termékeként képes előre gyártani a valóságot azáltal, hogy kiszabadítja a fikciót a nyelv közegéből és látvánnyá alakítja. A sci-fi logikája, akár a krimié, a valóság megalkotására törekszik. Disney-land és Legoland egy szemléleti átrendeződés készülődéséről tudósítanak.

Robert Zemeckis filmje rendkívül jellemző alkotás, valódi szenzáció; technikailag tökéletes és teljesen szellemtelen. Ugyanakkor felvet egy problémát, amit a filmek egyre gyakrabban kényszerülnek megkerülni: hogy bennük a valóság igényével megkonstruált világ nyelvi vagy képi eredetű-e. Gondolkodást befolyásoló ítélkezés ez a létezés eredetéről, és következményeivel egyre inkább számot kell vetni. Az első könyv, az emberek nyelvén beszélő Törvény, a világ valóságának alapjáról mint könyvről beszél: „... ha nem, akkor törölj ki engem könyvedből, amelyet írtál! Az Úr így szólt Mózesnek: Csak azt törlöm ki könyvemből, aki vétkezett ellenem." (Kiv 32, 32—33) Az ezután következő évezredek során a valóság verbális megragadhatóságának tekintélye töretlen marad. A művészeteknek a valóság megalkotására irányuló szándéka azonban rendkívüli módon megnöveli a fikció tudományos értékét. Mindettől valószínűleg nem függetlenül válik a jövőtervezésben gyakorlati hatóerővé a fikció. Ugyanakkor a művészet kívül kerülve a jövővel kapcsolatos gyakorlati döntések körén, nem tehet mást, mitikus magyarázatokat dolgoz ki erre vonatkozólag. Ezt variálja tovább, némi iróniával, a Roger nyuszi storyja: A hétköznapian véletlenszerű események mögül lassan előtűnik a valóság igazi arca, melynek magyarázatát egy ördögi intelligencia feltételezett létezése adja meg. A hős, minden látszat ellenére, nem véletlenül kerül a dolgok közepébe. A szó legnemesebb értelmében kiválasztatott erre a feladatra, hiszen a tét óriási. Kevés számú segítőit az áldozatkész szeretet vagy szerelem kapcsolja hozzá. Az ellenfél kollektív érdekekre hivatkozik, szervezett hatalmi, látványosan tudományos-technikai apparátus áll mögötte, de valójában az önmagáért való gonoszság vezérli. A hős az utolsó pillanatban győz, és ez a film utolsó előtti pillanata. — A filmmitológia kevés elemmel dolgozik, melyben az állandókon kívül a változók lényegében képi természetűek. És egyre inkább kérdésessé válik, vajon az állandó elemek sem veszítették-e már el nyelvi eredetüket.

A képiség eluralkodása a szemléletet kényelmességre szoktatja. A nyelv közegéből kiszabadított fikció a filmben könnyebben emelhető a valóság rangjára. Az illúzióként működő filmben a valóság és a fikció olyan mértékben keveredik, hogy elmosódnak benne a különbségek. A film immár olyannyira nagykorúnak érzi magát, hogy szeretne a vászon korlátozásán is túllépni. A rajzfilmvilág firkáinak a Roger nyuszi című filmben mindenesetre sikerül. Ez a filmek által sugallt gondolkodásmód egyre gyakrabban tesz arra irányuló kísérletet, hogy Mózes kijelentését úgy módosítsa, miszerint a világ alapját képező mű nem könyv, még csak nem is forgatókönyv, hanem film. Ennek a törekvésnek a veszélye az, hogy nélkülözi a szövegbe írt világ valósággá való áttételének gondolkodást fejlesztő tevékenységét, és hajlamos arra, hogy a képiség által szervezett tudat lustaságát kihasználva könnyen veszélyessé válható uniformizáltságot hozzon létre. A világ lényegi szerkezetét filmként érzékelő gondolkodás a megállíthatatlan és megfordíthatatlannak tudott idő illúzióját körülhatárolt valóságként éli meg. A film idejébe lépőt kezdettől fogva a befejezés tartja fogva, számára a film valamennyi képe csupán átvezetés a jövőbe, amely azonban nem idő, hanem a bevégződött események záróképe. Az így mozdulatlanná dermedt világhoz nem tartozik értelmes múlt, amely megváltoztatható lenne, emiatt aztán nem is képes önmagán belül bűnt találni. És amilyen mértékben valósággá teszi önmaga idejét, olyan mértékben változtatja illúzióvá a bűnt.

Borbély Szilárd

Kedveli a tájképeket; gyerekkorának meghatározó emlékeit, környezetét, tárgyait ábrázolja, amelyek legtöbbször transzcendens értelmezést kapnak; arról győz meg, hogy a XX. század legvégén is lehet hinni a „szent valóságban", annak egységében, s csak az emberen múlik, hogy ne hulljon elemeire a világ. Bakallár ennek az egységnek vallója, ezért figyel ritka pontossággal a legkisebb részletekre is. Ezeket mikrovilágnak, a hozzájuk kötődő művészi szolgálatot pedig mikrorealizmusnak nevezhetjük.

Különös, ahogyan a kisvilág jelenségei és tárgyai egymás mellé rendeződnek egy-egy képén; a kert alá osonó Nap mintha beköszönne a kerítésen, hogy oldja sötét gondjainkat, a vadludak mintha sorsunk-életünk tovaszálló esztendeire figyelmeztetnének. Folytathatnók a példákat, amelyekből kiderül: a kis méretek a nagy valóság dimenzióit, az alapvető életkérdéseket hordozzák.

Titkos időjáték tanúi lehetünk valamennyi képén. A mozdulatlan pillanatokat ugyanis az a különös belső érzés mozgatja, amely a romantikus európai szemléletben például (Keats angol költő lírájában) a szép nosztalgiát hordozza. Ott így áll: „A szépség is csak mulandó, mert halni tér." Bakallár utánakap a szépnek, de nem „bemereviti", hanem egymás mellé rendezi, megsokszorozza részleteit. Ebből következik, hogy a képeken a sík- és térmetszetek szinte valamennyi szöglete — éppen a színek említett hormonszerepe miatt — él és világít.

E kiegyensúlyozott lírai magatartásnak manapság azért van nagy jelentősége, mert a Baudelaire által megvalósított ideálteremtést visszatéríti eredeti útjára: nem a rútban (a romlás virágaiban") mutatja meg a szépet, hanem az arányokban, harmóniában, mint például a gótika tette. A megfáradt ember, aki alig-alig nyílik meg manapság a művészet üzenetére, csöndes figyelmeztetést kap e mester munkái által: a művészetben jóllehet lehetetlen a visszarendeződés, mégsem vesznek el a klasszikus értékek, sőt az „ősi törvényekhez" történő makacs ragaszkodásával Bakallár azt bizonyítja, hogy meghaladhatjuk és meg is kell haladnunk a rosszul értelmezett modernizmus nyomán kialakult torzító szellemiséget.

Bakallár József képei az igazi, a tiszta fényességet sugározzák, melyet a műalkotás önértéke sugall, és saját törvényeinek szellemében valósít meg. Világa ezért is olyan kiegyensúlyozott, ezért sikerül egységbe fognia az ellentéteket, s ezért érezzük vele együtt, hogy a lét misztériuma az igazi és felelős művészeti alkotásokban lesz megragadható és megközelíthető.

Tóth Sándor

Kulturális krónika

A könyvtár lángban áll címmel jelentek meg **René Char** francia költő válogatott versei Parancs János nagyszerű fordításában. Időszerű cím. A szürrealizmuson nevelkedett, a francia ellenállásban nagykorúvá lett, majd a végső egyszerűségben kiteljesedő, aforisztikus tömörséggel fogalmazó költő aligha gondolta volna, hogy a századvégen szokatlanul aktuális tartalmakat hordozhatnak művei. A könyvtár valóban lángban áll, legalábbis nálunk, ahol nincs pénz a könyvtárakra sem, a könyvekre sem, az irodalomra sem, s az utóbbi iránt tanúsított érdeklődés is megkopott. Pedig a vers is kifejezheti korunk szomorkás, bölcsességet szomjazó életérzését. Bizonyságul kimásolom René Char egyik sokatmondó jegyzetét: „Látom az embert, akit tönkretett a politikai romlottság, s összetéveszt cselekvést s bűnhődést, s hódításnak nevezi megsemmisülését." Ezeket a jegyzeteket egyébként kötelező olvasmányul ajánlanám a politikusoknak. *(Európa)*

Még ebben a nehéz, az irodalmat prés alatt tartó helyzetben is akadnak felfedezések, meglepetések. Ilyennek érzem **Nemeskéri Erika: Cholnoky Lászlóról** írt könyvét, amely az Irodalomtörténeti füzetek újdonsága. Sajnos Cholnoky élete is időszerű gondolatokat kelthet: a szorongató anyagi gondok elől az alkoholizmusba és az öngyilkosságba menekült. Jó magyar módon a halála után mindenki lelkifurdalást érzett. Életében azonban nem sok siker és elismerés jutott osztályrészéül e kitűnő novellistának, aki igazi „ködlovag" volt: előkészítője a modern irodalomnak és áldozata annak az életszemléletnek, amely nem az emberre, hanem a haszonra figyel, s azért tesz meg mindent. Nemeskéri Erika könyve igazi felfedezés, alapos, komoly filológiai teljesítmény, általa nemcsak a

választott modellt ismerhetjük meg életszerűen, alapos analízisek révén, hanem ezt a szorongató kort is, melynek gondolkodásmódja olykor-olykor mintha ismétlődnék.

Nagyra értékelem **Dér Zoltán** működését. Nemcsak azért, mert a jugoszláviai magyar irodalom színvonalának emeléséért rendkívül áldozatos munkát végez, mint az **Üzenet** című szabadkai folyóirat egyik organizátora s az **Életjel** könyvsorozat szerkesztője, hanem azért is, mert hallatlan ügybuzgalommal és szorgalommal gyűjt egybe minden anyagot, mely segíthet alaposabban megismernünk Szabadka két nagy szülöttjének, Kosztolányinak és Csáth Gézának életútját és működését. **Perben a pusztulással** *(Forum)* című kötetében nekik is szentel értékes tanulmányokat, de egyben arra is következtethetünk írásaiból, hogy mellettük kik formálták leginkább ízlését és szemléletét. Nem rossz névsor: Szabó Lőrinc, Illyés Gyula, Németh László ... A „sorskérdéseket" természetesen merőben másképp, más környezetben éli át s értelmezi. A felelőssége és a komolysága azonban tényleg e nagy példaképeivel rokonítja munkásságát.

A *Perben a pusztulással* igazi nyeresége a magyar irodalomtudománynak, amelynek azonban Dér Zoltán még mindig adósa a megíratlan Kosztolányi-életrajzzal.

Szentkuthy Miklós Dürer-regénye, a **Saturnus fia** *(Magvető)* bizonyára igaz örömöt szerez az író növekvő számú olvasóinak. Ezek az életrajzi regények talán nem érik el az Orpheus-könyvek magaslatát, de a sodrásuk, váratlanságuk, a kaján iróniájuk ugyanolyan, mint a fő műveké. Ahogy haladunk előre az időben, úgy erősödik bennünk a meggyőződés: Szentkuthy a modern magyar próza egyik legérdekesebb jelensége, bizonyos vonatkozásban újítója. Ezt azért is el kell mondani, mert a nyomában epigonjainak lelkes serege lohol, s e had sokat árt a kezdeményező tekintélyének. Szentkuthy iróniája és hihetetlenül gazdag tudása persze hiányzik belőlük. Ha másért nem, a Saturnus fiát ismeretszerzés okából is érdemes végigolvasni, nem beszélve arról, hogy hasonlóan a Händel, a Haydn s a többi életregényekhez, ez is nagyon szórakoztató.

Kissé rebegve, némi riadalommal szólnék **Szalay Károly Bikakolostor** című regényéről *(Magvető)*. Ennek a hatalmas terjedelmű alkotásnak — mely az író trilógiájának befejező része — ugyanis két jellemző eleme van. Az egyik: rendkívül érdekes és jellemző kortörténeti dokumentum 1956 utánról; a másik: ebben a dokumentumban hatalmas szerepe van a szexnek, ott és akkor is, amikor meglehetősen fölösleges, s inkább csak írói kedvtelésnek érzik bemutatása. Szalay Károly ezekkel a szervetlen betétekkel lerontja könyve tényleges értékeit. Kitűnően ábrázolja, ahogy uralomra jutott a dilettantizmus és a karrierizmus, s külön érdekessége regényének az anyagszerűség: aki szeret és tud vitorlázni, bizonyára örömét leli az érzékletes leírásokban. Szép és félelmes balatoni képek, alapos jellemzések bizonyítják, hogy a próza hagyományosaknak mondott eszközei fölött nem járt el az idő. Kár, hogy ezeket az írói erényeket olykor elnyomják a már említett jelenetek.

Kedvenc zenei olvasmányaim a **Grove-lexikon** önállóan megjelent fejezetei. Ezúttal a **Bach-család**ról olvashatunk, a nagy Johann Sebastianról és kisebb gyermekeiről. Ha a sorozat eddigi köteteiben az angol irónia volt az uralkodó, ebben az alaposság és a filológiai hűség a megragadó. Persze Bachról is lehetne ironikusan szólni, már-már szürke élete és ragyogó művészete olyan ellentétet képez, amelynek megfejtése kínálja is ezt a fajta megközelítést. Lehetne, de nem illik. Johann Sebastian Bach fölötte áll az iróniának és általában fölötte áll minden hétköznapinak. S ez talán azért van így, mert a hétköznapokból emelkedett a zene magaslataira, a kifejezésnek olyan tökéletességére, ahol már jelzéseket kapunk egy másik és teljesebb világrend létezéséről. A pályakép, a műelemzések és a Bach-reneszánsz bemutatása izgalmas, érdekes fejezetei e kitűnő munkának. *(Zeneműkiadó)*

Mi sem jellemzőbb mai kulturális horizontunkra, mint hogy minden hónapra jut egy életrajzi regény, egy sikerkönyv. Ezúttal **Daniel Snowman: Placido Domingo**ról írt életrajzát jelentette meg a nagy kelendőség reményében a *Zeneműkiadó*. Az európai ember mindig kételkedik egy kicsit, amikor a hangos reklámozással körbehordozott világsztárokkal találkozik, hiszen az amerikai imázs-alakításnak szerves része a zajos reklám, de nem mindig hordoz értékeket. Domingo azonban tényleg ragyogó énekes, s életrajzírója szerencsére elkerüli az ilyen jellegű könyvek buktatóit, nem idealizálja, hanem okosan, kedvesen cseveg az emberről, a művészről, fellépéseiről, sikereiről és kudarcairól. Kellemes kikapcsolódás.

Rónay László

Bakalár József

MEGHÍVÓ

A

MEDNYÁNSZKY TÁRSASÁG

(KORTÁRS MAGYAR MŰVÉSZEK)

KIÁLLÍTÁSÁRA

A KOLLER GALÉRIÁBA 1014 BP., TÁNCSICS M. U. 5.

A KIÁLLÍTÁS 1999 ÁPRILIS 13-TÓL ÁPRILIS 28-IG TART.

NYITVA: KEDD–PÉNTEK 10–17., SZOMBAT, VASÁRNAP 10–18 ÓRÁIG

KONTAKT TELEFON: GALÉRIA 356-9208, FAX 214-1765

MEDNYÁNSZKY TÁRSASÁG: TEL./FAX: 316-4735

MEGNYITÓ: 1999 ÁPRILIS 13-ÁN 18 ÓRAKOR

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND:

DR. DÖMÖTÖR JÁNOS

MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ A TORNYAY MÚZEUM NY. IGAZGATÓJA

FESTÉSZET – SZOBRÁSZAT – GRAFIKA– TEXTILKÉP

BAKALLÁR JÓZSEF
BENKŐ CS. GYULA
BOROSNYAY KLÁRA
BREZNAY ANDRÁS
BREZNAY JÓZSEF
BREZNAY PÁL
BREZNAY SÁNDOR
CSONTOS LÁSZLÓ
EIGEL ISTVÁN
FÜLÖP ERZSÉBET
GROSS ARNOLD
KÁDÁR J. MIKLÓS
KÉRI LÁSZLÓ
KURUCZ A. ISTVÁN
LIEBER ÉVA
KURUCZ D. ISTVÁN
MOLDOVÁN ISTVÁN
NAGY ERNŐ SÁNDOR
SOMOS MIKLÓS
SZABÓ GÁBOR
TASSY KLÁRA
UJVÁRY LAJOS
ZIRKELBACH LÁSZLÓ
SZABÓ IVÁN

– CZIRÁKI LAJOS – SZURCSIK JÁNOS –

A KIÁLLÍTÁST A NEMZETI KULTURÁLIS ALAP TÁMOGATTA

VIGADÓ GALÉRIA

A VIGADÓ GALÉRIA
és a
MEDNYÁNSZKY TÁRSASÁG
tisztelettel meghívja Önt és kedves családját a

MEDNYÁNSZKY TÁRSASÁG VIII.

kiállításának megnyitására

2001. július 18-án, szerdán 18 órára
a Galéria földszinti termébe.
(Budapest, V. Vigadó tér 2. Tel.: 318-7070)

A kiállítást megnyitja:
Dr. SZEPES LÁSZLÓNÉ
művészettörténész

Megtekinthető:
2001. július 18-tól augusztus 5-ig
hétfő kivételével, naponta 10-18 óráig.

MT Reklámiroda

A MEDNYÁNSZKY TÁRSASÁG:

Bakallár József
Benkő Cs. Gyula
Borosnyay Klára
Breznay András
Breznay Gábor
Breznay József
Breznay Klára
Breznay Lívia
Breznay M. József
Breznay Pál
Breznay Sándor
Cziráki Lajos
Csontos László
Dr. Dömötör János
Ifj. Durkó Zsolt
Eigel István ✞
Fejér Csaba
Fülöp Erzsébet
Galambos Tamás
Gánóczy Mária
Gross Arnold
Hock Ferenc
Kádár János Miklós
Kéri László
Kurucz A. István
Kurucz D. István ✞
Lieber Éva
Loránt D. János
Moldován István ✞
Nagy Ernő Sándor
Nagy Márta
Návay Sándor
Somos Gyula
Somos Miklós
Szabó Gábor
Szabó Iván ✞
Szurcsik János
Tassy Klára
Ujváry Lajos
Zirkelbach László
Zsin Judit

BAKALLÁR József

A kiállítást a
Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete támogatta.

A Mednyánszky Társaság VII. kiállítása 2001. július 8 - augusztus 30-ig
a keszthelyi Balaton Múzeumban tekinthető meg.
(Keszthely, Múzeum u. 2.)

KÉT KAGYLÓ　50×70cm
◀二つの貝

MADÁRTOJÁSOK　59×80cm
◀卵

¥300

BAKALLÁR JÓZSEF

FALUSI TÁJ　50×70cm
▼田園風景

▲ZSÁMBÉK　60×80cm　ザームベックにて

▲NAPIMÁDÓ　60×80cm　陽ざし

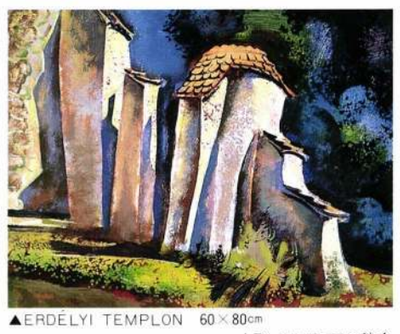

▲ERDÉLYI TEMPLON　60×80cm
トランシルバニアの教会

▲CORPUS　50×70cm　キリスト聖体日

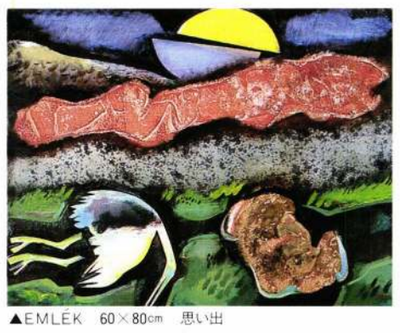

▲EMLÉK　60×80cm　思い出

▲GÖRÖG SZOBOR　50×70cm　ギリシアの彫刻

▲MADONNÁS　50×70cm　静物

▲VIRÁGSZIRMOK　50×70cm　花びら

▲LÁNGOLÓ VIRÁGOK　50×70cm　燃える花

BAKALLÁR　JÓZSEF　FESTŐMŰVÉSZ

ハンガリーの親日派・文化勲章受章画家

バカラール・ヨージェフ展

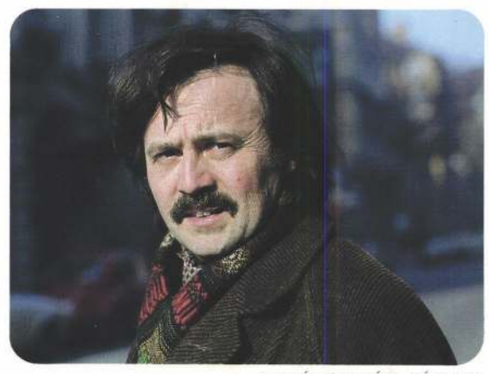

FOTÓ: KOFFÁN KÁROLY
フォト：コッファン・カーロイ

〈東京〉
昭和59年5月13日(日)～5月19日(土)
新宿高野本店5階
〈熊本〉
昭和59年5月25日(金)～5月30日(水)
熊日画廊
〈東京〉
昭和59年6月13日(水)～6月16日(土)
東海大学校友会館・望星の間

Bakallár József festőművész

1940-ben Budapesten született, gyermekéveit Nógrád megyében Cserhátszentiványon töltötte. A müvészeti tanulmányok után, müvészként több európai és ázsiai kiállításon mutatkozott be. 1967-ben Derkovits-ösztöndijat kapott, több japánbeli kiállításának magas szinvonaláért a Tokai Egyetem Kulturális Kitüntetésben részesitette. Elnyerte az Egri Aquarell Biennálé nagydiját és hazájában két izben "Kulturáért" kitüntetést kapott.

Tagja a Müvészeti Alapnak, a Magyar és Nemzetközi Képzőmüvészek Szövetségének. Müvészeti vezetője a budapesti Kisduna Galériának, ahol magyar, német, bolgár, dán, japán alkotókat is bemutatott már. Igy jutottak el a magyar közönséghez Kiuchi Aya textiljei, Ázsiai és Indiai szobrok, orosz ikonok, egyiptomi papyruszok. Több, mint 20 éve vezeti a "Tóth Menyhért Studió"-t. Mind alkotásaiban, mind szervező és oktató munkásságában érződik nyilt látóköre, melyet nem utolsósorban tanulmányútjai segitettek.

Kiállitási képeit szines vizualitás, tiszta fogalmazás jellemzi. Dunát, Óceánt, egyetemes tájvilágot, vizeket, embereket, tárgyakat ábrázol olyan átiróképességgel, mely ünnepe a szemnek, s egyúttal betekintést enged saját képirói világába. Érthető hasonulásaiban öntörvényü üzenetet közvetit számunkra.

バカラール・ヨージェフ　人生の軌跡

1940年、ブダペシュトに生まれ、少年期をチェルハートセントイヴァーンで過ごす。最近10年間で、パトバ、東京、スチェチン、ブダペシュトをはじめ、多数の都市に於いて個展を開く。1967年にデルコヴィッチ賞といわれる奨学金を受け、日本においても東海大学賞をはじめとして数多くの賞を得た。水彩画BIENNALEコンクールにて大賞、またハンガリー国内で二度文化勲章を受ける。芸術基金協会、並びにハンガリー美術・工芸家同盟会員。キシュ・ドナウギャラリー館長としても活躍し、ハンガリー、西ドイツ、ブルガリア、デンマークの芸術家の紹介や、木内　綾の日本の織物芸術作品、アフリカ、アジア、エジプトなどの彫刻やパピルス、ロシアのイコンなど国際的な展示を企画している。さらに20年間に亘りトート・メニヘールト美術スタジオの運営にも携わっている。また、日本、ソ連、東西ドイツ、イタリア、フランスなど各国へ研究旅行に出かけ、それらの経験は、作品の中に生かされている。さらにブダペシュト、トカイをはじめハンガリーの各地や、旭川のユーカラ織り工芸館では、モザイク壁画も手がけた。

彼の作品は、哲学的な自我、深淵なる思考、明るい世界観、驚くべき創造力が基本である。作品の源になっているものは、ドナウ川と太平洋、ハンガリーと日本の風土であり、ハンガリーの山は日本の富士と結びつき、ドナウのさざ波は太平洋の荒波へとつながってゆく。山や川や人々の似かよった外観や精神は、彼の絵の中で同化してしまう。それらはある時にはトタンの柵や棚であり、また波打ち際の貝の誕生、ドナウ川の漁夫たち、アジアの朝陽であり、或いは鶴の死を、サンゴを、ブドウの房を、火の蝶を、悪夢をもって、時のない時間と果てしのない世界のメッセージを鮮やかに我々に伝えてくれる。彼の作品は、遠くはなれた二つの世界と、そこに生きる人々と、過去と未来の間にまたがる夢で織った懸け橋である。

miniatúrák

SZÁRAZ VIRÁGOK 60×80cm
▼静物

FIÓKAETETÉS 45.5×65.2cm
▲鳥の巣

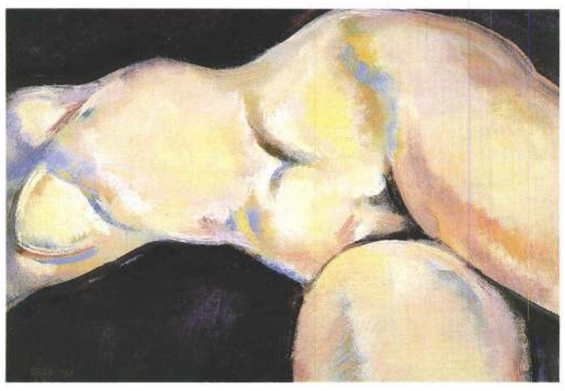

TORZÓ 45.5×65.2cm
◀トルソー

GÖRÖG TÁJ 45.5×65.2cm
◀ギリシアの風景

ANGELUS 50×70cm
◀夕ぐれ

LEBUKÓ NAP 60×80cm
▼夕焼

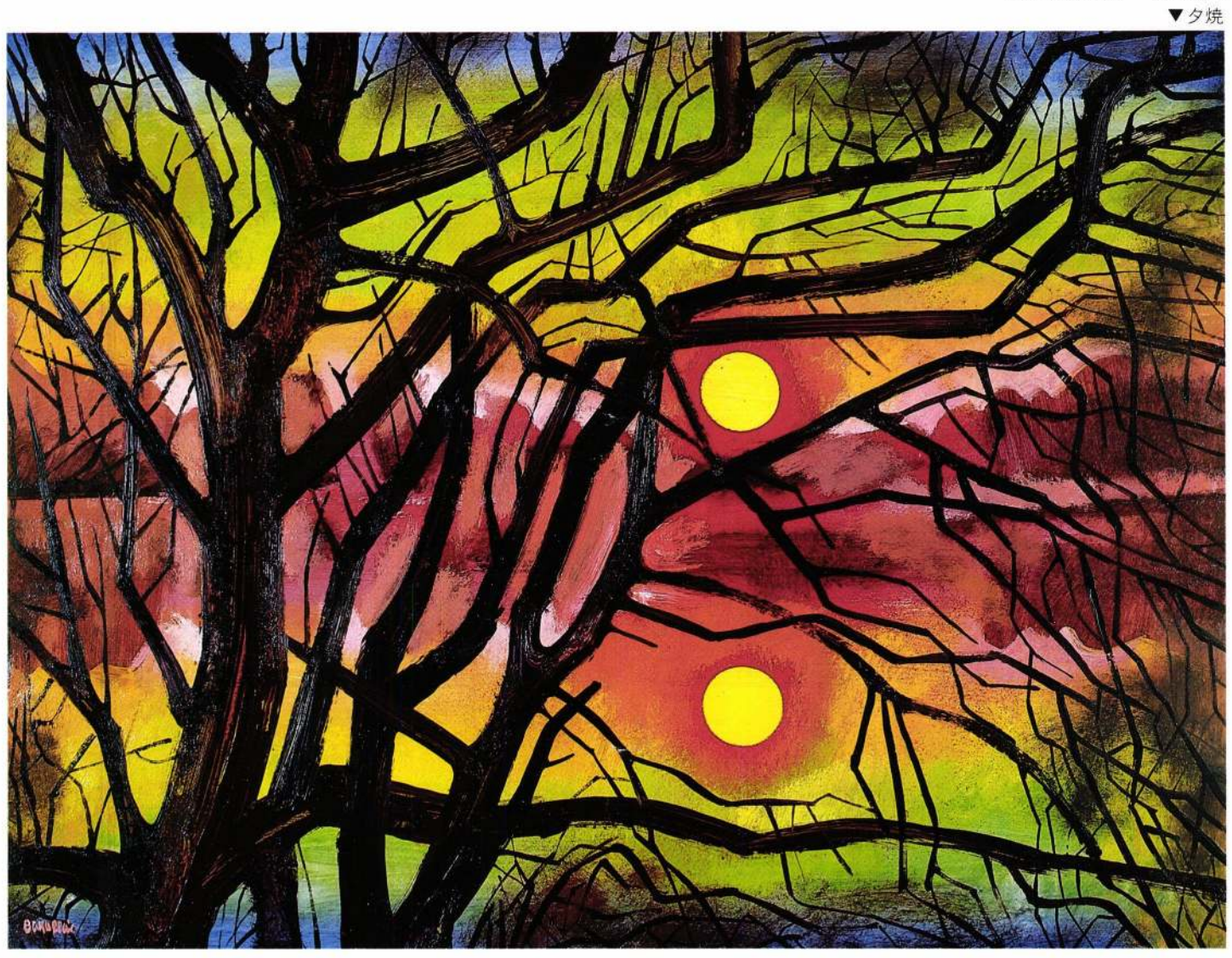

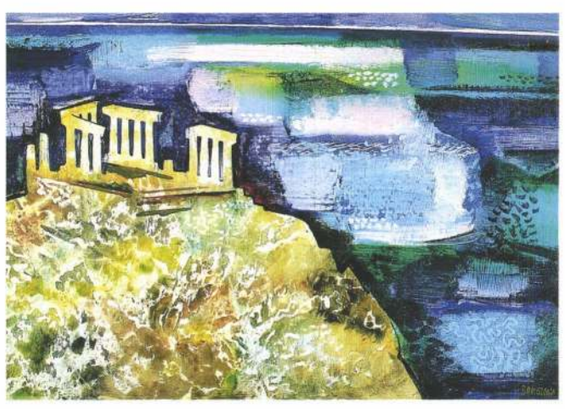

LILA PÁVA 65.2×45.5
▼紫の孔雀

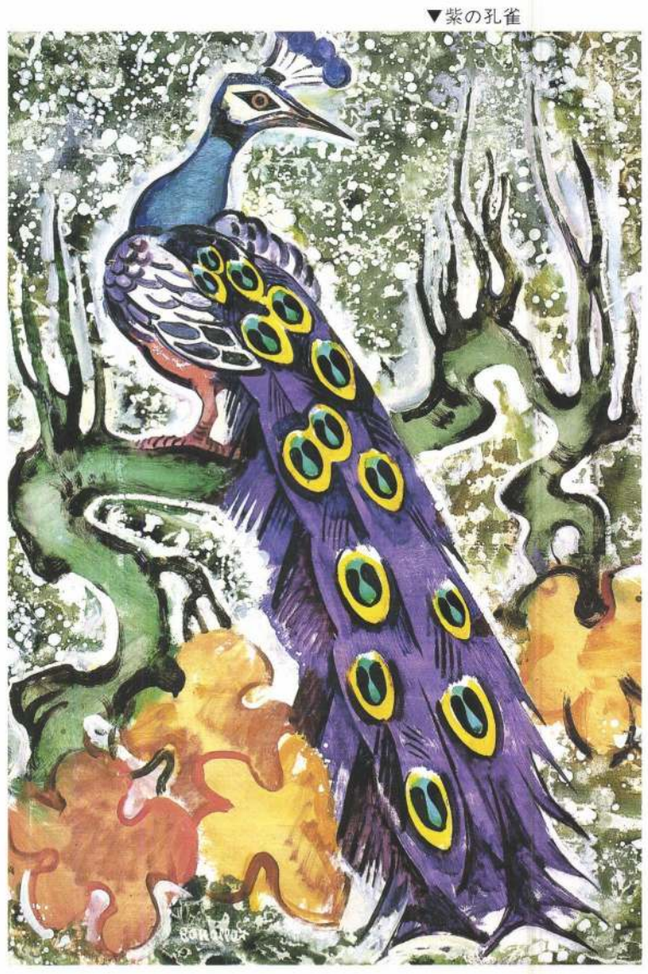

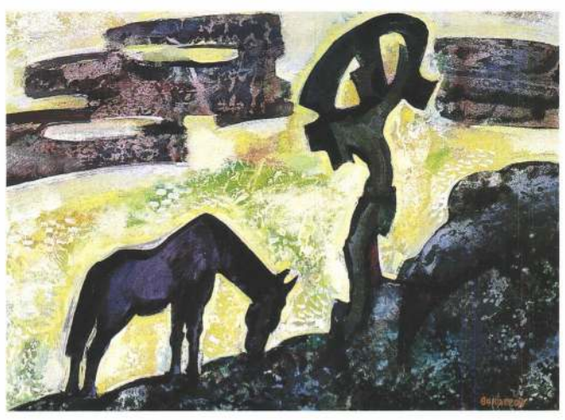

SZIKLAKERT 60×80cm
◀庭園

▲PÓKHÁLÓ 50×70cm くもの巣

▲NÁDKÓCOK 60×80cm 葦のしげみ

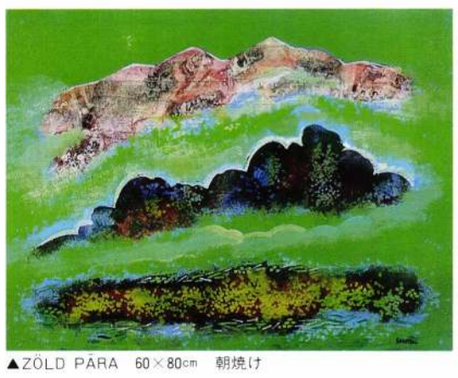

▲ZÖLD PÁRA 60×80cm 朝焼け

▲SZÁRAZ ÁGAK 45.5×65.2cm 枯木

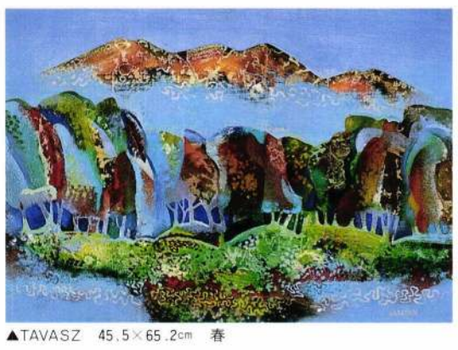

▲TAVASZ 45.5×65.2cm 春

Bokalei

▲LEPKÉK 60×80cm 蝶

▲GÁT 50×70cm 水辺

▲KRISZTUS 6×6cm キリストの受難

▲RÓZSASZÍNŰ PÁVA 45.5×65.2 ばら色の孔雀

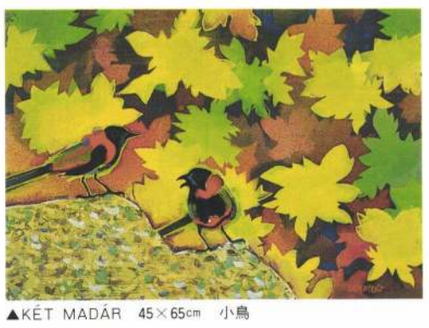

▲KÉT MADÁR 45×65cm 小鳥

▲KÉT PÁVA 70×50cm 孔雀

BAKALLÁR József festő

Uj Ember, 1991.dec.15. 12.p

KATOLIKUS KULTÚRHÁZ-AVATÁS ÉRD-POSTÁSTELEPEN

Az egyházközség **katolikus kultúrházat** létesített Érd VI., Péter utca 34. szám alatt, mely **a város és a Buda környéki egyházközségek lelki centruma** lesz. Rendeltetése: **evangelizáció és karitászszolgálat.**

December 22-én, vasárnap délelőtt 10 órakor a postástelepi Kármel-hegyi Boldogasszony új templomában **Takács Nándor** székesfehérvári megyés püspök szentmisét mutat be és homíliát mond. Majd megáldja a **Bakallár József** festőművész által készített monumentális Keresztutat. A Keresztútmegáldás után a hívek átvonulnak a kultúrházba, a püspök úr felszenteli és átadja rendeltetésének az épületet, majd részletesen ismertetik a kultúrház működési programját.

ŐDÉS
b jogviszony létesitéséhez

ettörténeti Kutató Csoport (Bp. I. Uri

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

PEST MEGYEI HÍRLAP

Bakallár József festő-
művész

ap / 1021

HÉTVÉGI KAL

Faust-illusztrációk Tápiószelén

Holnap délután 3 órakor nyílik a tápiószelei Blaskovich Múzeumban a weimari Goethe Múzeum anyagából rendezett *Két évszázad Faust-illusztrációi* című kiállítás. Megnyitót mond *Miklós Róbert* irodalomtörténész.

A Faust-mondát feldolgozó Goethe-mű a drámatörténet egyik legfőbb darabja. A főhős a célját kereső ember típusa. Tudós és kalandor, igazi reneszánsz alak, aki olyan hatalmat nyert az elemek felett, hogy lehetősége nyílik újrakezdeni az életet. A politika, a tudomány és a kultúra színterére lép, de végül mindenben csalódik.

Faust életének epizódjait illusztrálják a kiállított alkotások, amelyek közt Delacroix, Goncsarov, sőt a drámaíró Goethe saját képei is megtalálhatók.

Baktay-ünnepség

Ma egész napos ünnepséggel emlékezik névadójára, *Baktay Ervinre* a *dunaharaszti* gimnázium. A diákok irodalmi színpadának és énekkarának műsorával kezdődik a program 11-kor. Délben *Jónás Zoltán*, az MSZMP ráckevei járási bizottságának első titkára, a Baktay-emlékbizottság tagja nyitja meg *Bakallár József* festőművész kiállítását. Délután 1 órakor kezdődik a Thália Színház művészeinek és a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola hallgatóinak műsora, 3-kor pedig a Tolcsvay-együttes hangversenye.

CSALÁDBAN — HÁ

n vagy vál

24 000 házasságot bontotta fel.

A válságjelek megfogalma zói és szószólói azonban né hány dologról megfeledkez nek. Történetesen arról, hog *az elvált házastársak túlnyo mó többsége újra házasodik*, bizonyítva ezzel, hogy nem a házasság intézményéből, ha nem csak házastársából át rándult ki. Hallgatnak arról is, hogy a válás lehetősége egyértelműen jó dolog, s az első látásra ijesztő adato csak azt példázzák, hogy *ma már nem olyan erős a házas társak között az egymásra utaltság és egybekötöttség kényszere*. Régebben, amikor kevesebben váltak, akkor sem volt több jó házasság, de a nők — anyagi kiszolgáltatott ságuknál fogva — *kénytele nek voltak sok mindent el tűrni* férjüktől. Az uralkodó álszent erkölcs ugyanis há zasságuk mindenáron való fenntartására kényszerítette őket.

Kisebb nyilvánosságot kap nak azok a pozitív tanulmá nyok, amelyek *napjaink há zasságainak új vonásairól* kés zülnek. A családszociológu sok ezekben egyértelműen úgy foglalnak állást — hogy hazánkban nem válságban, hanem csupán *változásban* van a házasság intézménye. E határozott megállapításukhoz hozzáteszik azt is, hogy nem tartják elegendőnek a válto zások mértékét. Rögtön utal nak a családon belüli női és férfiszerep megváltozására, s ugyanakkor *a családi munka megosztás* változatlanságára. A változást nem egyszerűen

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-725

1973 APR 28

Bakallár József

Kisalföld

Vendég festők Erzsébetről

Győrött, a Xantus János Múzeumban május 2-án nyílik a budapesti, XX. kerületi képzőművészek tavaszi tárlata.

Mint a legtöbb közös bemutatkozás, ez is eltérő minőségű, de őszinte munkák sorából szövődött együvé. A kerületben élő művészek alkalmi társulása állít ki, amelyet a lakóhely azonossága kapcsol időnként össze. Ez a kapocs azonban egyre erősebb, s sajátos ismérve: a szűkebb hazai táj, a külváros, a hajdani proletárnegyed, soroksári Duna-part őszinte szeretete.

Az első terem összképét harsogó színek kavalkádja uralja. Csendéletek, alakos képek sorában találjuk *Bakallár József* és *Bartl József* modern szerkesztésű, de valamilyen nyugtalanság érzetét kifejező festményeit. Mindketten merész színharmóniákat festenek, egyszerű témáikat látványos biztonsággal, jó kifejezőerővel vetik vászonra. Különös színvilágot varázsol képeire *Tóth Menyhért*. Tudatosan torz figuráit fehérből rózsaszínbe hajló festékfoltokból teremti. *Rátkay Endre* festményein a valóság és látomás ötvöződik szemet-észt foglalkoztató, olykor, a gúnyt sem nélkülöző, egységbe.

Beljebb kerülve, *Nagy Rezső* színes linómetszetei — különösen a Tanya — késztetnek megállásra. Itt sorakoznak *Czétényi Vilmos* grafikái és *Kligl Sándor* szobra, a Dudás.

Zsigmond Endre plakátjai — ilyen természetű munkával ritkán találkozunk tárlaton — ötlet, forma és színalkalmazás dolgában nem maradnak el a hazai plakátterméstől legjobbjaitól.

Több plasztikai alkotás mellett megkapóan kedves élményt nyújtanak *Patzak János* impresszionista rokonságot nem nélkülöző olajképei. *Misch Ádám* kitűnően kezeli a vízfestéket. Jól alkalmazza a nyíltan vállalt neves elődök tapasztalatait, miközben hangulatainak formát ad. Ismerősre bukkanunk, ha megállunk a soproni Szt. Mihály templom című kép előtt, amelyet *Lándori Angela* állított ki. *Juris Ibolya* hatalmas batik-képe a népművészet és a Bartók-muzsika hatására született, nagyobbrészt grafikai eszközökkel formálta meg mondanivalóját.

Nyílt állásfoglalást fejeznek ki *Rácz Edit* bronzplakettjei. Egyébként foglalkoztatja az ember vesztét okozó háborús, s a nem kevésbé tragikus jelenség, a természet pusztulása.

Örömmel köszöntjük a kiállítást, a kiállító művészeket. Segítségükkel közvetve bepillanthatunk a főváros egyik jelentős kerületének életébe, de egy kicsit a fővárosi képzőművészet életébe is.

S. N.

felvételre keres

építőipari szakmunkásokat

és

kubikosokat,

Győr, Veszprém, Sopron és Gecsegyarmat építésvezetőségeire, valamint győri munkahelyre

tehergépkocsi-vezetőket, darusgépkocsi-vezetőket.

Jelentkezés:
Győr, Fehérvári út 27.
Veszprém, Felszabadulás u.
Sopron, József A. u. 3—5.
és Gecsegyarmaton.

Győri u. — Telefon: 12-350

Fuvarfelvétel:

kedd, szerda, csütörtöki nap

Gyors, pontos kisz

ÉPÍTKEZŐK FIGYELEM!

400-as cement kapható! Bármilyen mennyiségben az áfész nagycenki

„Hőtechnika és Szigetelő

Bakallár József
festő

A festőnek sok tanulsággal szolgáltak
mozaik munkái, az új sorokban általá-
nos iskola számára készelet nagyméretű
mozaik asztalokat.

Solymár István: Bakallár József.....
Müvészet, 1971.április - 44.oldal

Bakallár József
festő.

A művész most itthon dolgozza fel a japáni út gazdag festői élmenyeit. Színeket, formákat idéz, melyek az emlékezés vitumusa szerint öltenek alakot.

Solymár István: Bakallár József.....
Müvészet,1971.április - 44.oldal

Bakalár József
festő

„Japán táj" (repro)

Sobyman István: Bakalár József . . .
Művészet, 1971. április – 44 lap.

Bakallár József
festő

Első kiállításán mín túl kíz,
Derkovits díjas Bakallár József
3 hónapot töltött feleségével Japan-
ban, ahol 15 festményt vetlik meg

Solymár István: Bakallár József.....
Művészet,1971.április - 44.oldal

Bakallár József

Fedő-

A művészünk Japánban két kiállítása volt az elsőt a tokiói Seybu Galeria rendezte, a másodikmak a tokiói egyetem kirebhelyiszege adott helyet.

Solymár István: Bakallár József.....

Müvészet,1971.április - 44.oldal

Bakallár József
festő

A 15 millios példányszámú Mainichi Shintum nevű napilap négy viszból álló reprodukciókkal kiséret sorozatot közölt Bakallár munkáiról.

Solymár István: Bakallár József.....
Müvészet,1971.április - 44.oldal

BAKALLÁR József

ága

SLAMON Nándor: Zászlóbontás : A Magyar Vizfestők Társa-
ság Szombathelyen. = Vasi Szemle, XLV. évf. 3. sz. 19
455.p.

Bakallár József

Tokai Daigaku japán kulturális díjat 1975-ben Bakallár József nyerte. Bakallárnak ez volt az ősödik önálló kiállítása Japánban

—: Hírek

Művészet, 1976. május – 45. oldal

Bakallár József
festőművész

— **Bakallár József** festőművésznek kedden a Magyar Képzőművészek Szövetségében átadták a japán egyetemi városok által alapított Tokai daigaku elnevezésű kulturális kitüntetést.

A művész japán kulturális kitüntetést kapott.

NÉPSZAVA, 1976. március 3-a, 5. oldal.

1021

Bakalár József

1971. III. 12. 2o.25. /6/ V.

Láttuk, hallottuk

- Bakalár József festőművész kiállitásáról, Magyari Erzsébet beszámolóját hallják.

- Végig utaztam a felkelő nap országát, e feledhetetlen élményemnek szeretnék emléket állitani. Nem a mai Japánt, hanem a róla alkotott ideált szeretném bemutatni, egy kicsit a hagyományok ihletésében. Ezzel a vallomással vezeti be, Bakalár József festőművész, a Kulturális Kapcsolatok Intézetében, Japán utiképek cimmel megnyilt kiállitásának katalógusát. A mult év őszén, 3 hónapot töltött Japánban, a Japán Egyetemi Hálózat Központi Intézete meghivására. Első kiállitása, a Seybuck Galériában volt, majd Tokió legmagasabb épülete, a Kasumigaseki 33. emeletén rendezett önálló bemutatót. Ott szereplő 56 alkotásában, a látogatók lo ezrei ismerkedhetnek Magyarországgal, tájainkkal, a Duna-part látványával. Nagy érdeklődést keltett, a fiatal magyar festő gyüjteményes kiállitása. Hiszen első izben láttak ilyent Japánban. Bakalár

1971. III. 12. 20.25. /6/ V.

Láttuk, hallottuk

- Bakalár József festőmüvész kiállitásáról, Magyari Erzsébet beszámolóját hallják.

- Végig utaztam a felkelő nap országát, e feledhetetlen élménymnek szeretnék emléket állitani. Nem a mai Japánt, hanem a róla alkotott ideált szeretném bemutatni, egy kicsit a nagyományok ihletésében. Ezzel a vallomással vezeti be, Bakalár József festőmüvész, a Kulturális Kapcsolatok Intézetében, Japán utiképek cimmel megnyilt kiállitásának katalógusát. A mult év őszén, 3 hónapot töltött Japánban, a Japán Egyetemi Hálózat Központi Intézete meghivására. Első kiállitása, a Seybuck Galériában volt, majd Tokió legmagasabb épülete, a [illegible] 33. emeletén rendezett önálló bemutatót. Ott szereplő 56 alkotásában, a látogatók lo ezrei ismerkedhetnek Magyarországgal, tájainkkal, a Duna-part látványával. Nagy érdeklődést keltett, a fiatal magyar festő gyüjteményes kiállitása. Hiszen első izben láttak ilyent Japánban. Bakalár

József számára ritka, nagy lehetőséget jelentett beutazni a "Felkelő nap országát" . Jelen kiállitása, uti élményeitől inspirált 25 vizfestmény. Nehéz vállalkozás, a friss utiélmények leirása, a képzőművészet nyelvén ugy, hogy azok kvalitásában több legyen, mint az ilyenkor szokásos emlékfotók gyüjteménye. Az akvarell szerencsés müfaji választásnak bizonyul, a sürü, és lenyügöző impressziók gyors, és látványos közlésére. A kiállitás képei, a nagy hagyományokkal rendelkező japán akvarellmüvészek hatását tükrözi. Ugy is mondhatnám, hogy kicsit japánul fejezi ki , jelenitik meg, az élmények sorát. Elsőnek festett képe, a rizsföldeken, Egri József akvarelljeinek hatását mutatja. A Tengerpart képén, nemcsak a növényzet egzotikus formavilága miatt, legerősebb a japán hagyomány érintése. Nikkó, a város jellegzetes tetői felett megjelenő nappal, szinte szinbóluma lehetnek a felkelő nap országának. Missumit megörökitő képén, a felhők között áttörő fény szférája, ölelkezik a tengerpart szeszélyes vonalával. A parti sziklák, a hullámtörő, a kiusui szakadék, a tenger szépségét örökiti meg, liraian. A japán kert szecessiósan kanyargó formáival, külvilágával, a távoli Kelet minden meséjének szinhelye lehetne. A kiállitás, a néző számára olyan élményt jelent, mintha maga is az utazás részese lenne. A festői érdeme viszont, hogy a szokványos utiképek külsőséges igényén tullépve, müveit a müalkotást megillető hevülettel festette meg.

- Müvészetkritikai müsorunk hangzott el. Szerkesztette Ambrus Tibor.

József számára ritka, nagy lehetőséget jelentett beutazni a "Felkelő nap országá"t . Jelen kiállitása, uti élményeitől inspirált 25 vizfestmény. Nehéz vállalkozás, a friss utiélmények leirása, a képzőmüvészet nyelvén ugy, hogy azt kvalitásában több legyen, mint az ilyenkor szokásos emlékfotók gyüjteménye. Az akvarell szerencsés müfaji választásnak bizonyul, a sürü, és lenyügöző impressziók gyors, és látványos közlésére. A kiállitás képei, a nagy hagyományokkal rendelkező japán akvarellmüvészek hatását tükrözi. Ugy is mondhatnám, hogy kicsit japánul fejezi ki , jelenitit meg, az élmények sorát. Elsőnek festett képe, a rizsföldeken, Egri József akvarelljeinek hatását mutatja. A tengerpart képén, nemcsak a növényzet egzotikus formavilága miatt, legerősebb a japán hagyomány érintése. Nikkó, a város jellegzetes tetői felett megjelenő nappal, szinte szinbóluma lehetnek a felkelő nap országának. Missumit megörökitő képén, a felhők között áttörő fény szférája, ölelkezik a tengerpart szeszélyes vonalával. A parti sziklák, a hullámtörő, a kiusui szakadék, a tenger szépségét örökiti meg, liraian. A japán kert szecessiósan kanyargó formáival, külvilágával, a távoli Kelet Minden meséjének szinhelye lehetne. A kiállitás, a néző számára olyan élményt jelent, mintha maga is az utazás részese lenne. A festői érdeme viszont, hogy a szokványos utiképek külsőséges igényén tullépve, müveit a müalkotást megillető hevülettel festette meg.

- Müvészetkritikai müsorunk hangzott el. Szerkesztette Ambrus Tibor.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR NEMZET
1971 MAR 16
1021

Bakallár József japán útiképei

a KKI kiállítótermében

Japánban, ha jól tudom, még nem járt magyar festő Bakallár József előtt, aki a múlt év őszén indult el e távoli országba, hogy bemutassa műveit, s közben ő is megismerkedjék vendéglátói hazájával, ellátogatva városaiba, szemlélve változatos tájait, szorgos embereit, s évezredes kultúrájának pompás emlékeit, a japán festészet, építészet, szobrászat és rajzművészet alkotásait. Érthető hát, ha örömmel és izgalommal készült fel útjára, s most a felfedezők közlésvágyával mutatja be — élete első önálló hazai tárlatán a *Kulturális Kapcsolatok Intézetének kiállítótermében* — Japánban papírra vetett lírai „útijegyzeteit".

Bakallár útiképei kettős kötelékkel kapcsolódnak látogatása élményeihez. Mindenekelőtt az inspiráció természetes szálai fűzik össze őket, hiszen az útikép minden esetben konkrétan körülhatárolt, időben és térben meghatározott jelenségek lírai tükre; valamint stílusukban: Bakallárra ugyanis tagadhatatlanul mély benyomást tett a japán művészet lendületes, dekoratív vonalvezetése.

Igaz, munkáin ezáltal bizonyos kettősséget láthatunk kialakulni. Bakallár ugyanis megkísérelte a lehetetlent: a perspektivikus ábrázolásmódnak elkötelezett „európai" komponálásmódot, s a foltha tásra épített akvarellstílust próbálta meg összeházasítani a japán művészet lendületes vonalvezetésével. Ez pedig csak nagyon ritkán járhat pozitív eredménnyel, mivel a két módszer ellentétének feloldásához nagyon nehéz megfelelő témát formarendet találni, olyat mint amely a *Táj a Fujival* című lap modelljéül szolgált vagy a *Csendes öböl*, illetve a *Vár és híd* című lap megkomponálásakor tárult Bakallár szeme elé.

A kiállítás „útibeszámolója" azonban e probléma ellenére is izgalmas, hisz olyan világról ad őszinte hírt, amelyet még csak nagyon kevéssé ismerünk, s amelyről minden információt szívesen kell fogadnunk, ha közelebb akarunk jutni valóságához, lehántva róla a reárakódott közhely-kép fátylait.

h. gy.

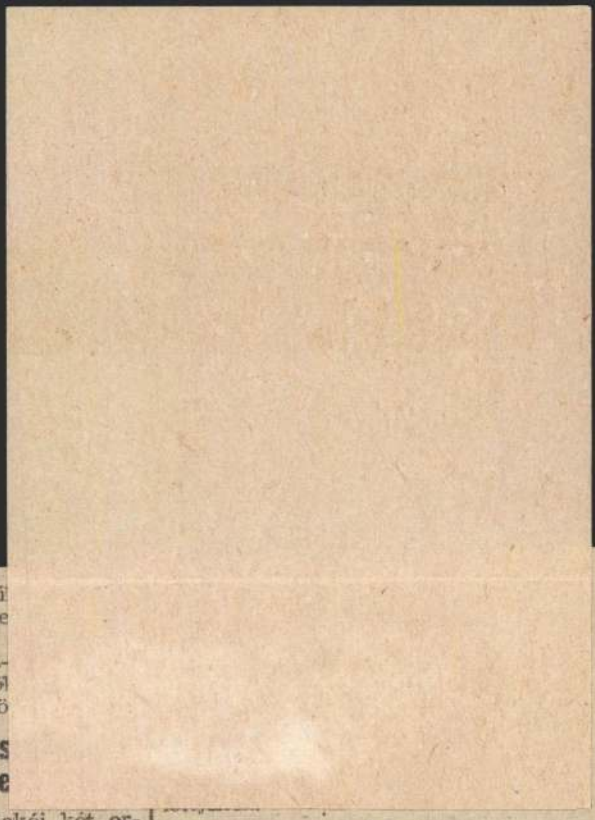

rületi művelődési
tartották jelölőgyű
ahogy négy eszte
rábban — most
nőnek, az Ikarus-
tályvezető mérnöl
lése mellett döntö

A nemzeti öss
jegyébe

Az I. kerület lakói két or-
szággyűlési képviselőt válasz-
tanak április 25-én. Mind-
két választókerületben két-
két gyűlésen döntenek a kép-
viselőjelölt személyéről. A
hétfői választói összejövetelen
a budapesti 1. számú választó-
kerület jelöltjének *Barcs* Sán-
dort, az MTI vezérigazgatóját,
a 2. számúban pedig *Inokai*

Tanácstagok jelölése

A főváros *2224 tanácstagi választókerülete* közül csaknem *300-ban* döntötték el hétfőn az érdekelt körzetek lakói, ki legyen jelöltjük az április 25-i választásokon. A közügyek iránti érdeklődést, a helyi politika formálásában való közreműködési készséget meggyőzően tanúsítja, hogy az első napon megtartott jelölőgyűléseken mintegy *30 000 lakos jelent* meg. A tanácsok munkájának elismerése tükröződik abban, hogy a gyűlések többségén a részvevők ismét eddigi tanácstagjukat tisztelték meg bizalmukkal.

s 15-re
az ország

Kálmán, a Marx Károly Köz-
gazdaságtudományi Egyetem
ektora mondott megnyitó be-
zédet, dr. *Vajó* Péter, a KISZ
KB titkára méltatta az évfor-
duló jelentőségét.

Szép hagyománya már a
Magyar Kommunista Ifjúsági
Szövetségnek, hogy új tagjai
esztendőről esztendőre benső-
séges ünnepségeken erősítik
meg fogadalmukat, azt, hogy
becsülettel kívánják szolgálni
olgozó népünket. Hétfő dél-
lőtt történelmi emlékhelyen,
Nemzeti Múzeum előtt tar-
ották fogadalomtételi ünnep-
égüket a VIII. kerületi fiata-
ok, ezzel is bizonyítva, hogy
héltó utódai kívánnak lenni a
márciusi ifjaknak, az 1848-as
zabadságharc hőseinek.

Bakallár József Japánban

Bakallár József

Ő képzőművészetünk nagykövete Hokkaidó szigetén és Tokióban, sőt "múzeuma nyilt" Hawaiban. Művészetével hidat épített a Kis-Duna és a Csendes-óceán között, ez az ő egyedi offenzivája és eredménye. Tett, mű a javából.

Bakallár József 1940-ben, Budapesten született, ifjúságának tája: Cserhátszentiván. A Képzőművészeti Főiskolán kapott diplomát, utána Derkovits-ösztöndíjas. Díjat kapott az Egri Akvarell- és a Hatvani Tájkép Biennálén, Pro Kultúra és Pro Urbe kitüntetésben részesült, több oltárképet festett, keresztutat Borsosberényben, Érden, nagy méretű murális munkáit láthatjuk Tokajban, Soroksáron, Bécsben, Dániában és Japánban, Asahikawában. 115 önálló kiállítása nyílt a világ számtalan pontján, megalapította a Kis-Duna Galériát, vezetője immár 33 éve a Tóth Menyhért Stúdiónak.

Művészetének egyik erénye, hogy bő és tiszta képzelettel láttamozza a soroksári Molnár-sziget vizuális évszakkincseit, azt az elmúlt negyedszázadban eljuttatta színes hírként Japánba, ugyanakkor a Csendes-óceánról szerzett színes ámulását meghonosította itthon. Ez modern hellenizmus, tárgyak, értékek gyümölcsöző cseréje. Mi az, amit megörökít? Nádtorsot, halászok életét, vízen ringó bárkákat, a gólyahalál drámáját és a naplementék tüzes ragyogását, a lét ünnepét repülő madárban, hullámtarajokban, fészekben, dermedt fákban. Hozzátartozik munkásságához, hogy tiszteli a látványt és mértékkel csatolja élményeihez, kellő arányban elvont eszközeit is. A hazai festő- mezőnyből azzal emelkedik ki, hogy egyrészt hű Nógrádhoz, a Dunához, másrészt motívumait szorgalmasan gyűjti az interkontinentális térségből, minden világrészből.

Következetes. Huszonöt esztendeje építi új festői minőségét az ázsiai régióban is, s komoly figyelmesség jele, hogy első japán kiállításának 25. évfordulóján, 1995. november 9-én nyílt meg Tokióban, a Park Tower halljában összegező, retrospektív bemutatkozása. Ebből az alkalomból adta át Dr. Matsumae Tatsuró szenátor, a Japán Parlament nemzetközi Kulturális Szövetségének Elnöke a "Nemzetközi Béke és Kultúra Díját" Bakallár Józsefnek, a következő szövegű oklevél kíséretében: "Az Ön kiállítása és művészeti előmenetele nemzetközi értékekkel gazdagította egyetemes művelődésünket. Huszonöt éves kitartó munkásságával a Magyar-Japán kulturális kapcsolatok elmélyítésén is fáradozott, azt rendszeresen erősítette. Kitűntetésünkkel, igazoló diplomával szeretnénk méltatni életművét, tisztelettel adózva további sikerei előtt". Olyan utat jár be Bakallár József, mellyel gyarapította a magyar képzőművészet jóhírét. Tette mindannyiunk számára fölemelő példa: építeni önmagunkat, építeni a hazát, építeni a nagyvilágot.

Losonci Miklós

Györgypál Katalin

MONDATOK EZEK IS

Messze elkerül az álom. Éjfél van.
A Menta utca jár az eszemben.
A Titok utcája.
Az az utca, ahonnan akkor elvitték apámat.
Naponta arra járok. Néhány házból áll.
Azt a házat lebontották pár éve.
Ezt apám mesélte, amikor még élt.
A villamosból látszik az új ház, kétségtelen.
Én még nem mertem bemenni abba az utcába.
Tudom, hogy butaság.
Tudom, hogy nem egészen az.
Akkor alig múltam egy éves.
És elmúltam hat, amikor apám megjelent.
A Titoknak rettegés, szorongás és lázadás a neve.
A Titok ma is még magányt szül bennem.
Minden beteljesülő siker árnyék-félelmét.
S a maival egy újabb nyugtalan éjszakát.

(A Szerző mostanában megjelent, Egy Vízöntő lázadásai című könyvéből.)

Tárkányi Imre

Üdvözlégy, tavasz!

Az ablakomon kopogott
halkan, szerényen, csendesen.
Mikor kiszóltam, hogy "szabad",
szobámba libbent kecsesen.

Az ágyam mellett, ím, megállt,
s fülembe súgott valamit.
Fürgén ugrottam talpra én:
Üdvözlégy, Tavasz! Te vagy itt?

"Öltözz csak gyorsan, szaporán!"
– a Tavasz kacagva sürgetett.
"Vár rád már kinn a kishúgom,
a Március. Most érkezett!"

A ház előtt, a kis kertben
a Március már várt reám!
Kacéran intett énfelém
fiatal, üde, ifjú lány.

Hajából virágillat áradt,
testéből földnek friss szaga...
És lágyan átkarolta vállam,
csókot kínált az ajaka.

Én elfogadtam csókjait,
hisz ifjú voltam – és bohó!
Üdvözlégy, Tavasz! – daloltam,
Üdvözlégy, évoé! Élni jó!

1954

(A Szerző nemrégiben megjelent, Késői szüret c. kötetéből.)

Életünk tanúja

Pieter Bruegel "Vakok" című, engem mindig elborzasztó, az emberi létezés, tudás, haladás reménytelenségét kifejező, tömören drámai festménye kiabál a címlapon, jelezve Gergely Mihály könyvének nekünk, itt Magyarországon, a kilencvenes években megfogalmazott mondandóját.

Szerényen "jegyzetek"-nek mondja az író aggodalommal, haraggal, szorongással, figyelmeztetéssel teli írásait, amelyek szinte naplószerűen kísérték utolsó öt évünk eseményeit, gondjait, képtelenségeit, drámáit.

Múlt, jelen, jövő olvad össze riasztó képpé a kötetben. Múltunk árnyai vetődnek jelenünkre sötét homályba borítva jövőnket is. Más volt ezeket az írásokat a "Kiáltás"-ban való megjelenésükkor frissen olvasni, örülni szókimondásuknak, aggódni, s reménykedőnek vagy reménytelennek lenni szerzőjükkel, és egészen más így együtt látni az egészet. A mozaik kockái egyenként lehetnek fehérek, feketék, pirosak, zöldek, együttesen mutatják meg igazán a művész gondolatait, világképét, személyiségét. Gergely Mihály is így jelenik meg ezekben a közéleti, minden ízükben a gyalogrendűek oldalán álló, értük kiáltó jegyzetekben.

Elfogadom a "jegyzet" meghatározást, valami mégis berzenkedik bennem ellene. Hiszen vannak köztük olyanok, amelyek nyugodtan tömör tanulmánynak, sűrített helyzetképnek, kemény igazságok összefoglalásának tekinthetők, s jellegükben, szemléletükben biztosan mások és többek, mint a napilapokban, vagy egyáltalán a sajtóban megjelenő úgynevezett publicisztikák, közírások vagy jegyzetek. Úgy hiszem, hogy az ilyen írások papírra vetése az újságírás legnehezebb része, hiszen ismeretek óriási sokasága, hatalmas tájékozottság, mindenre kiterjedő figyelem kívántatik hozzá. És akkor még nem beszéltem a felelősségről, az emberekkel, vagy mondjuk ki, a néppel, a nemzettel való együttérzésről, közös vágyak, kívánságok, aggodalmak megértéséről és a legfontosabbról, az erkölcsről.

Eljutottam az erkölcshöz, ahhoz a fogalomhoz, amelynek jelenlétét napjaink sajtójából leginkább hiányolom, s amely véleményem szerint Gergely Mihálynak emberként, íróként és jegyzetelőként a legfőbb s legnemesebb tulajdonsága. Erről az alapról – vagy nevezzük inkább magaslatnak? – nézi sorsunk alakulását akár népünk fenyegető pusztulásáról, akár egy buszon történő apró összekoccanásról, akár kiemelkedő művészi teljesítményről beszél. És mindig az igazság oldalán. Mondhatja erre bárki, hogy objektív igazság nem létezik, csak a csoportok, pártok, ilyen-olyan közösségek érdekeinek elvont megfogalmazása, csakhogy vannak igazságok, amelyekben akár egy nemzetnek, egy földrésznek, vagy az emberiség egészének érdekei fejeződnek ki. Minek tekintsem a kötetnek azokat az írásait, amelyek nyelvünk pusztulásáról, az öngyilkosságokról, kultúránk elsekélyesítéséről, az élve születések csökkenéséről, a szenvedélybetegségek, az alkoholizmus terjedéséről, az autózás pusztító hatásáról, a helyi háborúkról, a gátlástalan kapzsiságról, a hatalom mámoráról, az erkölcsi hitelvesztéséről, fiatal nemzedékek céltalanságáról szólnak?

Csak igazságok kimondásának tekinthetem ezeket az írásokat, érdekeinket, jövőnket, túlélésünket védelmező, vagy védelmezni próbáló, szinte reménytelen helyzetben is reménykedő és hadakozó, összefogást hírdető felszólalások-

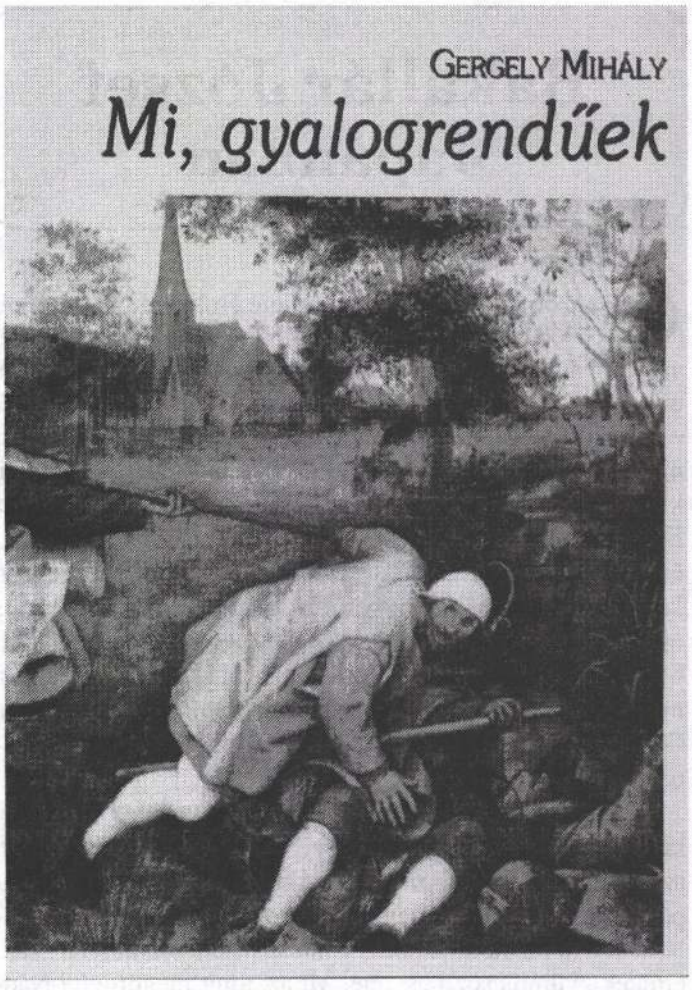

nak. Innen nézve más, körülrajongott, megdicsőült, díjazott és kitűntetett, úgynevezett közíróink szövegeivel nem tehetünk mást, csak eltolhatjuk őket a szemünk elől.

Fiatal történészekkel találkoztam a napokban. Tréfásan szóba került, hogy történelmünk melyik szakaszáról írni a legnehezebb. Egyikük azt mondta, hogy nem szeretne annak a helyében lenni, akinek utolsó öt évünkről kellene írnia. Akkor arra gondoltam, hogy azért lesznek támaszpontjai az illetőnek, hiszen ebben az öt évben is voltak néhányan tanúk, olyanok, mint Gergely Mihály, akik torzításmentes tükröt tartottak korunk elé.

"A stílus maga az ember" – szól a régi igazság, s ennek igazolására Gergely Mihály könyve is a jó példa. Tiszta magyarsága, mondatainak logikája, gondolatainak érthetősége, jegyzeteinek felépítése, zárómondatainak fel-felcsattanása tiszteletet és elismerést érdemel, hiszen ezekkel is bizonyítja, hogy nekünk, "gyalogrendűek"-nek beszél és velünk érez, velünk kíván egyetértésre jutni. Még tanító célzatú írásai is a vele egyenrangúnak tekintett embertársakhoz szólnak.

Gergely Mihály "Mi, gyalogrendűek" című, hetven válogatott írást tartalmazó könyvét, olvasói és barátai támogatásával, "A magyar valóság könyvei" sorozatban, Benke László szerkesztésében, a Hét Krajcár Kiadó jelentette meg.

Mi pedig már csak azt kívánhatjuk, hogy jusson el elképzelt olvasóihoz, segítsen nekik nézni és látni, mert nem akarhatjuk azt, hogy vakok legyünk s úgy zuhanjunk árokba, mint Bruegel festményének alakjai.

Kuczka Péter

Bahallár József

Bahallár József külföldi utanása miatt Váli Dersőt küldte helyettesé-ül

Végvári Lajos: Zebegény krónikája, 1967-1977.
Művészet, 1977. juliu - 10.oldal.

Bakallár József

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP KIADÓ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-796

MŰVÉSZET
Budapest

1970 8

Bakallár József festészetéről

Bakallár József a fiatal magyar festőnemzedék egyik jól induló tehetségű tagja. Alig néhány éve fejeződött be művészi nevelése, s alakult ki sajátosságra törekvő egyénisége. Ez indokolttá teszi, hogy megnézzük, milyen útravalóval indult művészeti pályáján.

A Képzőművészeti Gimnáziumban Sebestyén Ferenc volt a tanára, aki nemcsak igen finom érzésű művész, hanem kiváló tehetségű pedagógus is. Rajta keresztül jutott el Bakallár Józsefhez a soproni művészeti tradíció és a nagybányai természetszeretet. Ehhez járult a budapesti Képzőművészeti Főiskolán Fónyi Géza közelében a széles járású ecsetkezelés, a summázó előadásmód szeretete. Ebben az időben még két mester nevelő ereje formálja Bakallár tehetségét. A vízszintesek és függőlegesek monumentális konstrukciójára nevelő Barcsay Jenőé és a késő nagybányai iskola halk színekre hangolt nagy mesteréé, Szőnyi Istváné.

Ez a neveltetés, bár különböző fokon és különböző szempontok szerint, de a látott világ rendjére nevelte a fiatal festőt. Ezek után valóságos revelációként hatott rá a mindent fényekkel átható Egry József művészete és a képfelületet a dekoratív kubizmus értelmében megszervező franciák, közülük is elsősorban Georges Braque. Íme egy fiatal művész önmaga felé vezető útja voltaképpen megismétlése az európai művészet utolsó fél századának. Önmaga megtalálásához azonban nemcsak mesterei vezették, hanem harmonikussá alakult családi élete is, és a Duna-parton a fény és víz terében felépített kedves műtermes háza.

Itt a természetben napról napra átéli a hajnaltól alkonyatig tartó színjátékot és az éjszaka liturgiáját. A vízben meg-megcsobban egy hal, a füzes parton ring egy csónak, az asztalon a bogáncs, vagy egy csokor virág, a családi élet melegsége, találkozás feleségével, gyermekeivel, ez válik piktúrájának jóformán egyetlen tárgyává. Nem rideg, közömbös témák ezek, hanem a művész szívügyei, amelyekről csak igazat lehet mondani és szépet, mindig a legőszintébben. Igazságkeresésén természetesen még átfutnak a művészeti kibontakozásának stációin tanult dolgok és élmények. Ez egészen természetes is, hiszen az lenne csoda, ha nem ez volna. De képein ezeket a heterogén elemeket nagy erővel tudja szuggesztív egységbe komponálni, s ez az, ami megalapozza hitünket: az eljövendő magyar művészet egyik nagy ígérete mutatkozik meg képeiben nekünk.

1940-ben született Budapesten (Soroksáron). 1958-ban elvégezte a Művészeti Gimnáziumot, 1963-ban a budapesti Képzőművészeti Főiskolát. 1960-tól kezdve három ízben részesült a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának ösztöndíjában. 1964-ben volt az első önálló kiállítása a budapesti Történeti Múzeum pesterzsébeti múzeumában. 1965-ben mozaik megbízást kapott a kisterenyei gimnázium aulájának díszítésére. 1967-ben Budapesten a Mednyánszky teremben volt önálló kiállítása. 1968-ban elnyerte a Derkovits-ösztöndíjat. 1969-ben a budapesti XX. kerületi (soroksári) általános iskola bejáratához készített mozaikképet.

Meghívással 1970 őszén Tokióban rendez önálló kiállítást festményeiből.

Kisdéginé Kirimi Irén

XX. kerületi képzőművészek tárlata

A kerület képzőművészei immár nyolcadszor rendezték meg közös tavaszi tárlatukat, — jelzést adva önmaguk és környezetük méltó ízlésformálásáról. Hűek a tájhoz. A rendeződő városkép pontházas megoldásig terjeszkedő történelmi-társadalmi folyamatát érzékeltetik egyre árnyaltabbá váló, országos térbe is kilépő egyéni hangvételű műveik sorozatával, mely a pillanatnyi készenléti állapotnak megfelelően még változékony a minőséget illetően.

A pesterzsébeti gyárvidék és a soroksári Duna festői feldolgozását végzik az összetartozás kollektív eszméjével, az erőgyűjtés szorgalmával. Úton vannak. A most készülődő művészek olyan komoly értékű életműveket vehetnek figyelembe, mint a tragikusan elhunyt Gaál Imre művészete, aki három alkotással szerepel irányjelző fontossággal a kiállításon. Szerencsére van olyan forrásanyag, kiindulási pont, amihez a kezdők is felzárkózhatnak. E jó utat mutató tájékozódási irány Bartl József és Bakallár József tevékenysége, akik lassú és szívós terjeszkedéssel, megfelelő arányérzékű határozottsággal közelítik meg bővülő lehetőségeiket. (Halászlány, Soroksári táj.)

A plasztikában Kiss-Kovács Gyula és Meszlényi János adják a helyes mértéket, ők azok, akiket ismer a közvélemény, ők azok, akik nem feledkeznek meg a visszatérés fontosságáról, hiszen jelenlétükkel a pesterzsébeti művészi kör kibontakozását segítik. Kiss-Kovács Gyula hibátlan tökélyű érmeket vonultatott fel, Meszlényi János a már látott és ismert értékeivel szerepelt.

Igaz, hogy a kiállítók derékhada még formai problémákkal küzd, számbavehető értékingadozással, a mindent megfestés tárgyias igénye még erőik javát leköti, de szimpatikus az a ragaszkodás, mely csöndes ügyelettel végzi a táj látványértékeinek festői műfordításait. (Nolipa István Pál, Bartha György, Darabont Tamás, Ledniczky Gyula, Patzak János.)

Mindemellett örvendetesen láthatók olyan célkitűzések is, melyek jelképeket kutatnak gyors sűrítésekkel. Ilyen megközelítéssel talál „Öreg bárká"-t Pánti Imre, visszafogott finomságú „Ladikok"-at a nagyon fiatal, tehetséges Valentin Ilona. Bár Rátkay Endre szimultán látomása minden bátorsága

Bakallár József: Kávéfőzős csendélet
Nature morte avec cafetière
Натюрморт с кофеваркой

Bálványos Huba: Illusztráció
Illustration
Иллюстрация

ellenére ma még érleletlennek tűnik, a szándék és kivitelezés egyeztetése eredményekkel biztat. Ugyanez vonatkozik Dala Andorra, akinek egyéni vonalritmusához nem társul még hasonló erősségű színharmónia.

A grafikai anyag törzse Czétényi Vilmos és Sánta László termése —, Zsigmond László hanglemezborítói ízléssel, mérsékelt fantáziával készültek.

Jó érzéssel távoztunk, hiszen Budapest déli szélének esztétikai megerősödését figyelhettük, ahol közös összefogással építik „egy nagy munkáskerület általános kulturáltságát", ahogy találó szavakkal jellemzi az általános tendenciát dr. Ács Iván, a katalógus írásos bevezetőjében.

Losonci Miklós

Csoportos kiállítás a „Csepel Galériában"

Művészetünk termőkedve az ismert értékek megújulása mellett árasztja az új tehetségeket. Otthont adni részükre feladat és megtisztelő kötelesség. Erre vállalkozott a most alakult „Csepel Galéria", mikor meghívta a kerület üzemeiben ihletődő és ismeretterjesztő munkát is végző fiatalokat, hogy közös kiállításon adjanak számot egységes célkitűzéseikről.

Erős társadalmi elkötelezettség jellemzi törekvéseiket, a korszerű szocialista művészet építésén fáradoznak ifjonti hévvel és odaadással, ügyelnek az eszme higiéniájára, hogy friss igazság érkezzen a munkásemberek hétköznapjaihoz. Még nem teljesen tisztázott a távlati cél, a forma biztonsága természetszerűen még néhol akadozik, de az indítékok komolysága máris jelzi, hogy a költői előzmények nyomán a képzőművészet „Tűztánc" csoportja van kialakulóban.

Diafilmes előadásaikra —, melyeket választott eszményképeikről, Meunier-ről, Derkovitsról, Kollwitzról tartanak —, egyre több munkáshallgató érkezik, sőt sikere volt a Csepel Vas- és Fémművekben rendezett közös kiállításuknak is.

Most is arról vallanak, hogy számukra egyetlen választott táj az ember. Bálványos Huba, — aki a kör irányító szervezője egyben —, szembeállítja a visszahúzó negatív magatartást a forradalmi lendülettel, s grafikájában a végzendő munka egyenlő nevezőre hozását sürgeti, leleplezve a korszerűtlen kispolgári allűröket. A szatirikus indulat kíméletlenül csap a hibákra —, s olykor háttérbe szorítja a nyüzsgő ábrák kibontakozását. Azt kérdezi a vonal, mivé lettünk, hol keressük a teendők sokaságát, hogyan gazdálkodjunk helyesen a be nem fejezett világalakítás gondolati és cselekvő energiáival. Ezen etikai tartás véteti észre a kispolgári közeg megsokszorozódását, a rajz moralizál, töpreng, motívumait árnyalja, és „Tabló"-ban, „Anziksz"-ban ad hű képet még kialakulatlan, de őszinte forróságú vonalakban indázó érzelemkitöréseinek.

Kiss Mihály korlátozza témáit. A drámai erőtérben megjelenő „Nádvágó"-ja jelzi, hogy Dél-Amerikában is terebélyesül a for-

Gyurcsek Ferenc betonból formálja szoborrá élményeit, melyek kubikusokhoz, ásók tömkelegéhez, pufajkák melegéhez kötődnek. E sajátságos forma sajátságos érté-

Hajtun Klára: Dózsa – Дожа

Bakallár József

Kovács Ferenc: Bakallár József műtermében.
- Ifjú Kommunista, 1967. márc.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája / Művtört.Ért. 1970. 1.sz. 68-107. l./

81. l.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Bakallár József.

HELYIIPAR ÉS
VÁROSGAZDASÁG
Budapest

1970 MÁJ 5

BEMUTATJUK

Bakallár Józsefet

A főváros több kerületének hagyományossá vált színfoltja, hogy évről-évre megrendezik a kerületben élő művészek kiállítását. A pesterzsébeti képzőművészek tárlatát az idén nyolcadszor rendezték meg. A sok tehetséges művész közül ez alkalommal a kiállítás legkiforrottabb, művészi kvalitásával is kiemelkedő egyéniségét, Bakallár József festőművészt mutatjuk be.

A Derkovits-díjas fiatal művész neve, művészete kedves olvasóink előtt sem ismeretlen. Alkotásaival, rajzaival, grafikáival, portréival hosszabb ideje szakmai lapunk hasábjain is találkozhattak. Sokan személyesen is ismerik ezt a csendes mosolyú, szittyafejű, nagyon következetes művészi életutat járó fiatal művészt.

A pesterzsébeti múzeumban bemutatott képei — elsősorban szűkebb hazájának, a hangulatos, ezerarcú Duna-part életének — impresszióit tükrözik.

A környezet művészetében, alkotásaiban nemcsak felületi látványként jelentkezik, belső történéseiben, lényegében érzékeli mondanivalóját. Tisztán, őszintén nyilatkozik élményeiről. Árnyalt, meleg színei harmóniájukban mutatják konstruktív művészetének színgazdagságát.

Kiállított képei; Nádvágók, Halászlány, érzelmi skálájának mélységét mutatják. A műteremben a megjelenítés közvetlenítésével tűnik ki. Bakallár József következetes életmű felépítésére törekszik. A pesterzsébeti múzeumban látott képei azt bizonyítják, hogy művészete tovább gazdagodott, kifejező készsége elmélyültebbé vált. Festői vallomásai — az élet szépségéről és értelméről — vásznain mind teljesebben szólalnak meg.

A fiatal művész budapesti tárlata után még az idén Tokióban szerepel gyűjteményes kiállításával. Lapunk illusztris munkatársának, Bakallár Józsefnek, Japánban is nagyon sok sikert, eredményes bemutatkozást kívánunk.

Jenecsek István

1968. évi ki
tény önmag
már nem, h
fizetett össz
között mozg
tően az van
vezeti bizot
albizottságai
nem tudnak
szociális rá
eléggé mérl
ben az történik, hogy aki kért, az kapott is segélyt, valamilyen formában.

Szakszervezetünk a saját kezelésében levő gyermeküdülők üzemeltetésére 486 ezer, a veterán

A Heves megyei Bútoripari Vállalat bérszínvonal emelkedése pl. az elmúlt két év alatt 10,6 százalék volt, ebből 2,1 százalék 1968-ra, 8,5 százalék pedig 1969-re esett. A Debre-

Azonnali belép

FŐVÁR
GÁZKÉSZÜLÉ

Munkaügyi osztály
Budapest, XIII., Révész
Megközelíthető Váci út é
15-ös villamossal

Bakallár József
festő

M.Dy

Kiállításán, tájképeket, csendéle-
teket mutatta be. – „Diószemek"
(repro)

Végvári Rajos: Bakallár József kiállítása
Műveszet, 1967. május – 41 kep.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Beszélő lap
1961 MÁR
IFJÚ
KOMMUNISTA

1021

Bakallár József műtermében

A csípős hidegben kissé hosszúnak tűnő utazás után érkeztünk ki Bakallár József fiatal festőművésznek a soroksári Duna-ág meredek partján sajátkezűleg épített házába. Az elénktáruló panoráma csodálatos. Tekintetünk egyszerre fogja át a Duna-kanyarok szövevényét, a hatalmas műteremablak keretében pedig a jégen mozgó apró alakok Breughel téli képeit keltik életre bennünk.

Igen, a festő nem élhet meg a természet ilyen közvetlen, impulzív hatása nélkül, kell, hogy mindig benső kapcsolatban legyen vele.

Bakallár képeit végignézve látjuk is, mint jutott el a természet összefüggéseinek nagyobb és átfogóbb meglátásáig, és hogy képei magukon viselik alkotójuk lelki, szellemi arculatát is.

Állványán befejezés előtt áll legújabb, sárkányeregető témájú festménye, melynek megfestéséhez a művész 27 éves korában jutott el. A nagyszerű kompozició a formák sűrű szövedékén, a színek villódzó ritmusán át vezeti el a nézőt a konkrét téma felismeréséhez. E képe szimbólikusnak fogható fel, talán még fordulópont is életében. Mert ahogyan a papírsárkány cikázó mozdulataival felküzdi magát mind magasabbra, valahogy hasonló módon érkezett el a festő is a természetszemléletnek arra a magaslatára, ahonnan a természeti valóságot már nagyobb szellemi horizontok mereteiben rudja látni.

A kép pregnánsan mutatja a megtett útnak és emelkedésnek erőfeszítéseit.

Bakallár József rajzait, grafikáit lapunk hasábjairól olvasóink ismerik már. Alig három éve, hogy elvégezte a Képzőművészeti Főiskolát, s a napokban nyitották meg harmadik önálló kiállítását a Mednyánszky Teremben. Részt vett számos kollektív kiállításon, pályázaton, sikerrel. Műveiből a Magyar Nemzeti Galéria is vásárolt, nagyméretű mozaikját a közelmúltban helyezték el a kisterenyei gimnázium falában.

Az ifjú festőgárda egyik igen tehetséges tagját becsülhetjük benne.

Kovács Ferenc

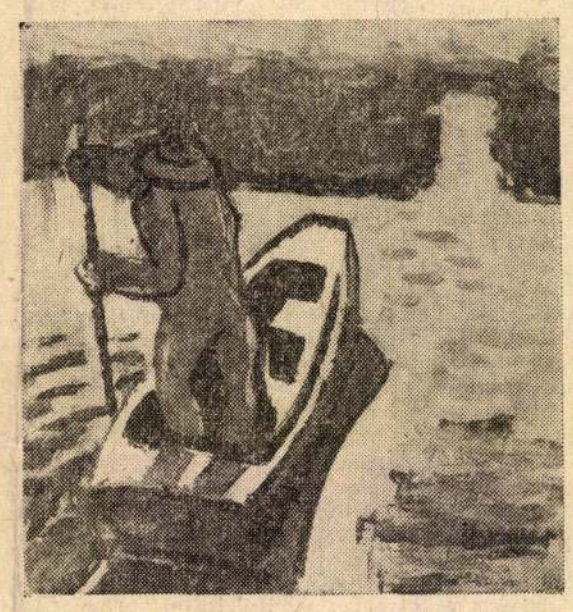

FIÚK A PARTON

ÖREG HALÁSZ

SÁRKÁNYEREGETŐ

SZÁZEZREK KÉRDÉSEIRE VÁLASZOL

A KOSSUTH KÖNYVKIADÓ

Évente közel két és fél száz kiadvány, összességükben mintegy hatmillió példányban: számokban kifejezve ez a Kossuth Könyvkiadó munkájának eredménye. Könyvek, folyóiratjellegű kiadványok, brosúrák címlapjain egyaránt ott láthatjuk a kiadó emblémáját. S gyakran közvetlen kapcsolatba is kerülünk egy-egy publikációjukkal. Tanulmányaink, napi problémáinkra választ kereső lapozgatásaink során ugyanis nemcsak felnyitjuk, de elmélyülten el is olvassuk a sokunk számára fontos és érdekes műveket. Mert a szűkkörű érdeklődésre számító tudományos szakmunkák, a felelős hivatású ismeretterjesztő értekezések, a tízezrek kérdéseire feleletet, gondjaihoz segítséget nyújtó rövidebb-hosszabb terjedelmű füzetek, vagy a legkülönbözőbb korosztályok igényeire számító szépirodalmi alkotások tucatjai meglehetősen változatos anyagot kínálnak az olvasnivágyóknak. Nem is lehet hamarjában összefoglalni, hányféle olvasói várakozás befolyásolja a kiadásra szánt művek kiválogatását, hányféle szempont érvényesül egy-egy év munkatervének, kiadási programjának összeállításában.

Minden kiadványukban van azonban egy közös tulajdonság, ami a Kossuth Könyvkiadó tevékenységének irodalmi életünkben olyan határozott és egyértelműen megfogalmazható jellegzetességet, hivatást és jelentőséget ad. Mind a tudomány, mind az ismeretterjesztés vagy a szépirodalom területén folytatott publikációs közreműködésükben elsősorban a kommunista eszmeiség, a marxista—leninista világnézet és politika tanulságainak, elméleti és gyakorlati eredményeinek érvényesítésére és népszerűsítésére törekednek. Ezzel természetesen együttjár gyors reagálási képességük is. Nemcsak szándék, de mindennapos gyakorlat náluk az a gyorsaság, amely azonnal tudomásul veszi a világ- és gazdaságpolitika eseményeit, a hazai társadalmi környezet magyarázatra, értékelésre váró megnyilvánulásait, s egy-egy kiadvány elkészítésével, elindításával hozzászól mindenhez, ami fontos, ami hasznos, ami tanulságos, állásfoglalást kíván. Ha van rá mód, könyvvel, monográfikus-dokumentációs anyag kibocsátásával, ha kell, brosúrák összeállításával, alkalmi kiadványok népszerűsítésével.

Mindenekelőtt azonban a kiadó egyik legnagyobb, legfelelősebb és legátfogóbb vállalkozása esztendők óta a marxizmus—leninizmus klasszikus műveinek rendszeres, sorozatos és gyűjteményes kiadása. Kétféle, több esztendei távlatban megtervezett, ötvenötven kötetre terjedő értékes sorozat munkálataival foglalkoznak mostanában. Az egyiket Marx és Engels, a másikat Lenin életműve teljes magyarországi megjelentetésének szentelik. De a klasszikus örökség ébrentartásának és további népszerűsítésének feladatai különböző egyedi kötetek összeállítását is megkívánják. Egy-egy válogatott kötet erejéig ugyanis, a sorozaton kívül is, időről időre napvilágot látnak a legfontosabb, legkeresettebb tanulmányok, fejtegetések szövegei. Nem beszélve az ún. „tematikus" gyűjteményekről. (Olyan kiadványok születnek így, mint a Marx—Engels-, vagy Lenin-művészettel-irodalommal kapcsolatos véleményeit, magyarázatait összefoglaló gyűjtemények, melyek a legutóbbi hónapok érdekességei voltak.) S hogy a Kossuth Könyvkiadó is eleget tegyen a fiatal olvasók, diákok és könyvtár-gyűjtők szükségleteinek és szerényebb anyagi lehetőségeinek is, megkezdték a „Marxizmus—leninizmus klasszikusainak kiskönyvtára" sorozat ízléses, dekoratív papírburkolatú, kisebb formátumú és lényegesen olcsóbb köteteinek kibocsátását is.

Állandóan „műsoron levő" témák a kiadóban azok is, amelyek a marxizmus—leninizmus három legjellegzetesebb tudományágának, a filozófiának, a történelemtudománynak és a politikai gazdaságtannak valamely problémáját érintik, ezek valamely részterületét veszik érdemi vizsgálat alá. Rendszeresen megjelennek a marxista etika, esztétika, szociológia és pszichológia eredményeit ismertető tanulmányok, lexikális gyűjtemények. (Külön fel kell hívni a figyelmet az 1967-es esztendő újdonságai között a nagyon várt és valóban hézagpótló jelentőségű etikai ill. esztétikai kislexikon köteteire.) Egyik új sorozatuk is éppen ehhez a témához kapcsolódik. Összefoglaló címe: „A világ a materialista szemével". Fiatalok, az élettel és a korszerű, tudományos világnézettel megismerkedni kívánók számára igen tanulságos könyvek megjelentetését várhatjuk a sorozattól. Olyanokat, amelyek a filozófia alapkérdéseiből indulnak ki, s elemzésük célja a népszerűsítő-ismeretterjesztő elhivatottságon kívül a közérthetőség, az olvasmányosság erényeinek megközelítése is. Esztendők óta viszont már-már megszokott látványt nyújtanak a „Korunk világnézeti kérdései"-t tárgyaló tanulmánysorozat fehérborítójú kötetei a könyvespolcokon, olvasóasztalokon. Ismerősek az „Esztétikai kiskönyvtár" színes, geometrikus kompozícióval uniforizmált borítóval fedett, polemikus olvasmányokat ígérő kiadványai is. A sorozat ugyanis már eddig is számtalan kiváló hazai és külföldi író, esztéta, politikus könyvét igénybe vette ahhoz, hogy kiadásukkal megkönnyítse számunkra a marxisa esztétika és művészetelmélet problémáinak, feladatainak fontos és felelős tisztázását. (Régi adósságot törleszt a sorozat egyik várható újdonsága is, mely József Attila elméleti írásainak válogatását juttatja el végre költői tehetségét és művészetét már régen ismerő és szerető olvasóihoz.)

Kifejezetten a fiatalok számára tervezik a „Népszerű történelem" sorozat összeállítását. Rendszeresen — bár sorozaton kívül — megjelenő életrajzi köteteik pedig egy-egy történelmi személyiség élet-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

CSEPEL

Bakallár József

1967 FEB 17.

1021

BAKALLÁR JÓZSEF TÁRLATA

Bakallár József: Öreg halász (olaj)

A várakozás feszültségével léptünk a Mednyánszky-terembe, *Bakallár József* fiatal festő bemutatkozó kiállítására. Pályafutása a Csepeli Munkásotthonból indult, s kerestük a munkásélet ábrázolását. Kerestük a drámaibb töltésű mondanivalót. De egy merőben eltérő világot találtunk, idilli ihletésű képekkel, vízparti álmokkal.

Bakallár a víz partjára állította festőállványát, a Kis-Duna-ág meghitt hangulatú beszögelléseire. Napfényt adagol, olyan derűvel, ami méltán tűnik túlzásnak és néhol már formai játékba megy át, a technika biztos kezű ismeretével. A könnyedséget fölényességgel vegyíti, feledtetve, hogy a festőnek is hozzá kell szólnia a társadalom, az emberiség égető kérdéseihez. Számunkra a viaskodás rokonszenvesebb.

A művek túlnyomó többsége — olajképek, akvarellek és grafikák — mindamellett finom ízléssel megkomponált alkotások. A naplemente, a háló és ladik, a víz tükre valamiképp az időnkívüliséget sugallják. Elegáns menekülést a kor zajából. S a cselekvést legfeljebb egy álmos halász vagy gondűző horgászat testesíti meg.

Pedig Bakallár kivételes tehetségű festőnek ígérkezik. Úgy tűnik azonban, hogy a könnyebbik ellenállás irányába megy. Életútja nem ezt determinálja. A tanulóéveket a Csepeli Munkásotthonban töltötte és ide járt festeni a főiskolai éveiben is. Máig is hálásan gondol a csepeli élményeire. A Képzőművészeti Főiskolán, majd 1964-ben a Pesterzsébeti Múzeumban állított ki szerényebb anyagot. A kisterenyei gimnáziumnak készített mozaikja egyik legsikerültebb alkotása. E művéről — fiú galambbal — csak elismeréssel szólhatunk.

A Mednyánszky-teremben kiállított képeket (a Képcsarnok rendezte) a legutóbbi két évben festette, de nem jelzik a teljes termést. Két gyerekportréja, az Anyaság és a Fiúk a parton egyaránt arról tanúskodnak, hogy Bakallártól jogosan várunk tartalmasabb, a mai életet tükröző realista alkotásokat. Sárkányeregető című akvarellje mutatná ezt az utat abban is, hogy nem kell lemondani a bátran absztrahált és merész színhatású piktúráról. Itt küzdelmet látunk, a hétfejű sárkány elevenedik meg. Látomásszerűen és nem az idill, a stílusjáték menhelyeivel. Mi e küzdelem tartalmát is keressük.

Bakallárt jelentős festőnek ismertük meg, mostani bemutatkozása is ezt igazolja. Hisszük, van ereje megküzdeni a divathullámok káros hatásaival és hogy valóban megtalálja helyét a mi világunkban. Kiállítása legfeljebb csak esztétikai ízlésünket csiklandozza. Lorca szavaival: a Múzsa csak uzsonnát ad nekünk...

Hajtun József

nélkül

nak nem sok fogalma van munkáról. Igaz, a szakunkás a gyakorlat oldalál közelíti meg az elméletet, iskolában tanuló fiatal dig elméleti oldalról közelik a gyakorlathoz. A ketnek azonban találkozni ll. Igazán jó munkás nincs zonyos elméleti képzettség lkül és a mérnököknek is bb utóbb meg kell ismerdniük a konkrét termelési unkafolyamatokkal, a gyarlat problémáival. Enélkül m lehet összehangolni a rmelést és az irányítást, a chnika fejlesztését és a terelést. Tapasztalatom szent a jó mérnökök igyekezek tanulni a szakmunkáktól és megfordítva. Ma ár nem ritka az érettségiett, technikumot végzett unkás, sőt akadnak olyan odern berendezések, amelyeknek a kezeléséhez, de különösen a karbantartásához a echnikumot végzettek elméeti felkészültsége sem elegendő.

●

E jelenségek máris igazolják a marxizmus klasszikusainak azt a tanítását, hogy a kommunista társadalomban, lényegét tekintve azonos szintű lesz a műveltség, és eltűnik a fizikai munka és a szellemi munka közötti lényeges különbség. És diplomával, vagy anélkül, az az ember a legkülönb az értékesebb, aki tetteivel, de szavával, magatartásával, egész életével — a lehetőségeihez viszonyítva — a legtöbbet teszi azért, hogy megvalósítsuk céljainkat.

Ez azt is jelenti, többek között, hogy a munkás tudatosan képezze magát elméletileg, szüntelenül tanuljon, olvasson, művelődjék; a műszaki értelmiségi viszonyt ismerje jól azt a munkát amit az irányítása alatt a munkások végeznek, sőt a gépek mellett az emberekhez is értenie kell. S ez szintén olyan dolog amit elsősorban az életben lehet megtanulni.

Drahos Lajos

Bizalmából

Januárban zajlottak le a szakszervezeti bizalmiválasztások. A Szerszámgépgyár gyárrészleg késgyártó csoportjában *Prótár József* fiatal bizalmit kerestem fel, aki 1961 óta tölti be e tisztséget. Élénk tekintetű, barna fiatalember.

— 1958-ban kerültem a csoportba, mint marós gépmunkás. A bizalmi munkakörrel a KISZ-ben ismerkedtem meg, ugyanis 1959-től 1962-ig KISZ-bizalmi voltam. 1961-ben, mikor az egyik szakszervezeti bizalmit elhelyezték a csoportból, engem bíztak meg e munkakör ellátásával. 1963 elején, megbízásom lejárta után újabb 2 évre megválasztottak. Ugyanez történt 1965-ben, és most januárban is. Közben megszereztem a szakmai bizonyítványt, és 1960-ban Kiváló dolgozó oklevelet kaptam.

— 1965 februárjában kerültem a késgyártó célgépre beállítónak, ahol jelenleg is dolgozom. A brigádmozgalom — elsősorban személyi változások miatt — nem fejlődött a megkívánt mértékben. A múlt év júliusában átszerveztük a célgép brigádot, és — bár nagyon sok még a tennivalónk a munkafegyelem terén — jelentős eredményeket értünk el *Bukta János* vezetésével.

— Szívesen végzi e feladatot?

— Igen. Szeretem az embereket, és igyekszem a „funkció" adta lehetőségekkel is megoldani a felmerülő problémákat. A legnagyobb öröm számomra, ha segíthetek valakin. Az üdüléssel van a legtöbb probléma. Mindenki nyáron, a főszezonban akar üdülni a Balaton mellett. Nagyon kellemetlen ilyenkor nemet mondani, de nem tehetek egyebet. Nem könnyű feladat a munkaverseny szervezése, és a politikai nevelő munka sem. Olykor találkozok helytelen nézetekkel, és igyekszem meg-

M. D.

Bakallár József

festő

Kiállításán szerepel az „Interiör", a „Csendélet bakon", a „Napraforgók", a „Di ószemek" című műve.

Végvári Lajos: Bakallár József kiállítása

Művészet, 1967. május – 41 kep.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Bakallár József

Magyar Ifjúság

1961 FEB 25

TÁRLAT

1021

BAKALLÁR JÓZSEF KIÁLLÍTÁSA. — Úgy tűnik, hogy a művészi vagy kritikai közélet íratlan szabályai szerint a pályája kezdetén álló művész kiállított munkái között szerepelnie kell a kubizmusra utaló, vagy inkább emlékeztető képnek; akár ismeri a festő a kubizmus célját, problematikáját, akár nem. Akár megfelel ez az irányzat a kiállító művész egyéniségének, akár nem. Így találkozunk Bakallár József festőművésznek a Mednyánszky Teremben rendezett kiállításán is két — a „magyar kubizmus" jellemző vonásait tükröző — festménnyel: a Műterem részlet-tel és a Csendélet bakon című olajképpel.

Mindkettő az első pillanatban a kubizmus harmadik szakaszából származó művekre emlékeztet. Valóságábrázolása azonban a három kiterjedés hagyományos ábrázolásmódját követi. Ebből a kettősségből arra következtethetünk, hogy Bakallár József nem nagyon mélyedt el a kubizmus sajátos problémáiban. De a kiállítás teljes anyaga sem utal arra, hogy a kubista jegyeket tartalmazó két kép természetes fejlődés eredménye lenne.

Olajképei, vízfestményei és grafikái, köztük a fényképen bemutatott mozaiktervvel, arra utalnak, hogy alkotójukat művészi tevékenységre elsősorban a természeti és tárgyi valóság keltette élmények késztetik. Erre vallanak képei nagy részének témái, valamint megfogalmazásmódjuk is.

Tartalom, forma, színkomponáció és a megfestés módjában egyaránt legharmónikusabbak azok a munkái, amelyeken benyomásairól bensőséges hangon számol be (Buzogányok, Oreg fák). Ha letér erről az útról, képei veszítenek tartalmi mélységükből, keménnyé és érdessé válnak (Dunai táj, Vikendház).

Értékes és megnyerő vonása a pályája kezdetén álló művésznek, hogy különböző irányokban tájékozódik. De ez csak akkor vezet igazán eredményre, ha a korszerű művészet ismérvét nem a másodvagy harmadkézből átvett avant-garde művészeti irányok stílusjegyeinek divatos alkalmazásában látja.

UJVÁRI BÉLA

nyen értékes, szép a
soroltak fel. Ehhez
több hozzáfűzni való

Anyag az osztályf órához

A kitöltött kérdőíveket először a két osztályfőnök tanulmányozta át, azt mondták, a válaszok bőséges anyagot szolgáltattak egy osztályfőnöki órához.

A sűrűn teleírt oldalak akár egy regényt is kitennének. De talán ebből az ízelítőből is világossá válik, hogy bár a 66 megkérdezettnél általában nincs komoly baj, ízlésüket, az életről, jövőjükről alkotott különböző elképzelésüket illetően, esetenként mégis szükség van az ízlésformáló segítségre, az esetleges szemléleti torzulások korrigálására olyannyira, hogy az talán még túl is nő az osztályfőnöki órák keretein.

Könnyebb persze, ha a szülők mindehhez támogatást ad-

A teenager korosztály ízlésformálása — minden szinten — nehéz, összetett feladat. Felelősek érte szülők, pedagógusok, KISZ-szervezetek, az egész társadalom. Mert a fiatalok természetüket, értelmi szintjüket, külsejüket, modorukat és érzékenységüket tekintve valóban különbözők. Ami azonban közös bennük: mindannyiuk személyisége most formálódik, alakul, fogékonyak mindenre, elsősorban a jóra, hiszen környezetük erre predesztinálja őket.

Társadalmi kötelesség, hogy — nem kinyilatkoztatásokkal, hanem józan érvekkel — megértessük velük: mi a múló divat és mi a maradandó érték.

Bedecs Éva

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Bertalan József.

1967 FEB 25

ÉLET ÉS IRODALOM

1021

SZABÓ GYÖRGY:

KRITIKA ÉS KRITÉRIUM

A polgári esztétikában néhány évvel ezelőtt felmerült az úgynevezett „nyitott mű" elmélete. Logikája ennyi: olyan produktumokat kell teremteni, melyeket mindenki úgy értelmezhet, ahogy akar; következésképp — legalábbis az interpretációt tekintve — mindegyik kinek-kinek a sajátja lesz: emennek vidám, amannak szomorú perceket szerez, kedve szerint. Ehhez természetesen az szükségeltetik, hogy a műnek véletlenül se legyen *tartalma*, ne közöljön semmit; elegánsabban szólva „információs értéke" helyett „jelentése" legyen csupán. S az is enigmatikus. A legvilágosabb (és kissé profán) példa szerint, ha azt a táviratot kapom, hogy „jövő pénteken este nyolckor a Nyugatiba érkezem, Rózsi" akkor a szöveg információs értéke száz százalékos, (hiszen nyilván pontosan tudom, ki az a Rózsi, s megtudom belőle azt is, hová érkezik); jelentése viszont egyetlenegy, mert félreérthetetlen. De ha táviratom úgy szól, hogy „Majd megjövök" és aláírás nincs, információs értéke bizony majdnem a nullával egyenlő; „jelentése" azonban végtelen lehet. Ki jön meg, mikor, honnan és miért? Kedvemre eljátszogathatok a gondolatokkal; s más is azt képzelhet bele, amit akar. Nos, ilyesféle ködös talány lenne a „nyitott mű" — amit a világ megismerhetőségében és a közlés lehetőségében való szkepszis szül.

Az igazi művészet azonban nem a felettünk úszó alaktalan felhőkhöz hasonlatos: nem „láthatunk bele" kényünk-kedvünk szerint birkát, kastélyt vagy tejszínhabos tortát. A műalkotásnak mindig objektív tartalma van: személyes adottságainknak és végső soron társadalmilag meghatározott problémáinknak megfelelően többféleképpen közelíthetünk hozzá, az utak azonban mégiscsak mind egyfelé vezetnek benne. Shakespeare Hamletjét esténként több száz különböző egyén nézi végig, kinek ez, kinek az az „oldala" tetszik benne inkább; mégsem akad normális ember, aki a nézőtérről kifelé jövet jólesően azt mondaná: de pazar kis kacagtató vígjátékot láttam.

Hogyan lehet mégis, hogy — most már a képzőművészetről szólván — a kiállítások vendégkönyvében, a katalógusok előszavában, a sajtó-kritikában ennek ellenére annyiféle ellentmondást, homlokegyenest különböző értékelést találhatunk, egyazon műről? Gondolom, elsősorban azért, mert a remekmű végül is ritka jelenség, általában olyan munkák kerülnek elénk, melyekben a jó és a rossz összefonódik és szétválogatásuk nem is olyan könnyű dolog, mi pedig hajlunk a gyors és kategorikus ítélkezésre; hogy a kortársi művészetnél a hosszú időn át kicsiszolódott „kritikai egyetértéssel" még nem számolhatunk; hogy az ízlések (s a művészet-szemléletek, meg — ha szabad így mondani — az „elvárások" is) természetszerűleg különbözők... de most meg kell állnunk mégis. Szép ez a mentegető felsorolás, de arra nem elegendő, hogy az „elvárások" szubjektivista túlzásait is szalonképessé tegye.

A személyes értékelés sokféle lehet, igen. De a nyilvánosnak különösen vigyáznia kell arra (legalábbis, ha a tévedés veszélyét el akarja kerülni), hogy a mű *objektív* tartalmához igazodjék és ne saját — egyéni — vágyait vetítse bele, felcserélvén a meglevőt egy képzeletbelivel. Ne „vetítse rá" tehát saját értelmezését — régi expresszionista szokás szerint — a valóságra, mert abból óhatatlanul önkényesség származik, ami pedig a kritikának soha nem lehet kritériuma.

Mindez azért jutott újból eszembe, mert az elmúlt hetekben az ilyesféle szubjektivizmusnak két jellegzetes példáját is találhattam, nem tudom megállni hát, hogy okulásul mindjárt meg ne mutassam az olvasónak. Az egyik édeskés stílusával keltett gyanút bennem. „Szereti a lebukó nap elkapott mozdulatát, mely a világmindenség szüntelen mozgását jelzi, a virágzó fát, melyben az állandóan változó feszül, az emlőn csüggő gyerek — ecsetje alatt is — az örök megújulást hirdeti" — olvasom *Mikó Zoltán* katalógus-előszavában *Bakallár Józsefről;* és máris tudom, hogy olyan ítélkezővel van dolgom, aki az idillt keresi, tűzönvízen át. De Bakallár József valóban a „rohanás közben oázisként üdítő intim jeleneséket, a csendes állapotokat hívja elő vásznán" a soroksári Duna-ágnál, „amelynek partján feleségével együtt két kezük munkájával építették fel műtermes fecskefészküket"? Állok merengve a képei előtt: nem, ez és így festményein szerencsére nincsen ott azért. Miért kellett hát mégis ekképpen „bemutatni" őt?

Meditálhattam *Oelmacher Anna* nemrég megjelent kritikáján is. A Magyar Nemzetben *Kass János* remek grafikai kiállításáról azt írja, hogy az *egészében* ezt szuggerálja: a világ visszavonhatatlanul pusztulásra van ítélve. Hogyan és miért „láthatott bele" ilyesmit? Hiszen a fenyegetettség ábrázolása — mely az anyag *egy részén* s főleg az atomra utalva volt fellelhető csupán — még nem egyenlő magával a fenyegetéssel! Kass János műveiből az „ember küzdj és bízva bízzál" humánuma árad, de nem a romantika dagályosságával persze, hanem a kor embere által igényelt felnőtt komolysággal, mely természetszerűleg megköveteli, hogy a küzdelem méreteiből és nehézségeiből se tagadjunk le semmit. Miért nagyítódott ki mégis ebben a kritikában a *rész* az egész rovására? Ahogy az előbbi szöveg az idillt kereste, úgy kiáltott ez a második — váratlanul az egzisztencial'zmus fordulatait idézve — már-már a kétségbeesés határáról. Egyszersmind kulcsot is adott egyfajta voluntarista művészet-szemlélet és kritikai módszer megfejtéséhez. „Hát ki segítsen a fennmaradásban, a megmaradásban, ki adjon bizalmat a léthez, ha nem a művész, akinek életreszóló feladatul ezt tették a bölcsőjébe?" — kérdezi Oelmacher Anna, s most értem már, miről van szó: él, s hat még nálunk az a fajta elképzelés, mely úgy gondolja, hogy *a művésznek kell „bizalmat adnia a léthez" s nem a létnek magának.* Szemlélet, mely ezt a fajta „bizalomgerjesztést" várja egyoldalúan az alkotótól, akinek —, ha már odatesznek valamit a bölcsőjébe — egyesegyedül *a lét, a valóság reális tükrözésének* feladatát helyezik; s ha nem azt találja, amit vár, elkeseredik vagy álmodni kezd, katasztrófáról vagy idilli oázisról, ez végeredményben egyremegy. S értékeléseiben „nyitott műveket" teremt, pedig azok nálunk — szerencsére — nincsenek.

PLÓ

sung

volna, hog
a pincérek
mint Han
volt jóked
A szél
himbált,
volt, csak
Hon-Gay
Nemsokár
nyos fur
künkben
Mérgese
nak. A
verszünet,
Hanoiból
a vízre.
Még tel
parton, na
trópusi na
ban hazai
Sárkány
— mondt
embernek
és el tud
ott benn,
— felelte
kis gyeng
nem is ad
Haipho
után aran
úton, ami
meg a ny
rálépett a
gákból.
A teng
jobbra, e
egy ame
s mögött
lövedékel
az ágyúk
a repesz
ban.
Sápadt
tunk.
Alkony
amely M
a hőmér
tizennyol

DEC

Ezek
zsúfolódi
szusszal.
Alkony
pekkel
Tay-Ngu
merkedji
dőbe tel
másik d
házaspár
lengyel
tudósítja
a kultúr
A dzs
dobál, n
tör elő
bokron

BAKALLÁR JÓZSEF

Reformátusok Lapja XXXIII.

1989. IX. 24. 6.

Bakallár József átizzított analógiái

Egy kiállítás elé

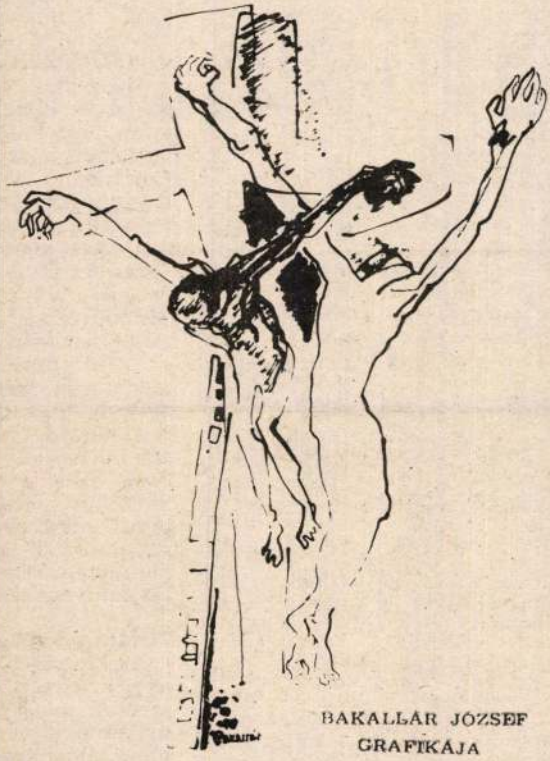

BAKALLÁR JÓZSEF GRAFIKÁJA

Van *Bakallár József* művészetében valami nemes gátlástalanság, mint a legjobb naiv festők képein. Ez pedig arról tanúskodik, hogy elemi rendjében ragadja meg a valóságot: fölemeli, megtisztítja és elénk teszi: nézzétek, ilyen a belső világ, mély alatti mélységében egészen tiszta, harmónikus, de csak a „megtisztult lélek érti meg a rózsák illatát". Talán ezért sok a táj ebben az ouevreben, a lehetőség megannyi változata, amely a teremtés kezdetére utal, amikor a Lélek lebegett a vizek felett, és a csend uralkodott. Bakallár színei énekelnek, vagyis erre a csendre emlékeznek. Mondhatnók, paradicsomi mementók. Mégsem merevek e tájak: az élmény forrósága szinte átsüt a kobalt-kéken, permanens zöldön, poétikus lila-variációkon, s a nógrádi dombos vidékek, falusi hangulatok a gyermekkortól, de akár a legutóbbi hetek, hónapok látványaitól már-már metafizikai értelmezést nyernek, transzcendens sugárzást, ami arra vall: színek költőjével van dolgunk, akit szinte kényszerít belső világa, hogy minden témáját azzá varázsolja, amit természetes keresztény megfogalmazásnak nevezhetünk. Vagyis a legteljesebb emberivé.

Bakallár József mikrorealista (=kis világ-valósága) festészete egészen egyedi napjaink széthulló makrokozmoszában. Bergson óta tudjuk, mi vonja magával a „szent valóság" szétszedését a valóság logikája szerint s azt is, hogy a hasznos (=pragmatikus) mennyire megkötözi a gondolatot, valósággal lehatárolja, mert folyton diktálja törvényeit. Így aztán hogyan is vehetnénk észre az ellentétek harmóniáját, amely a kezdetektől átszövi a világot, s amely a dolgok parányi rendszerében is a lélek bőségére figyelmeztet, melyben a legkisebb ugyanolyan értékű, mint a legnagyobb. E „tündéri" viszonyítás Bakallár ars poeticajának módszere; ezért válik anatómussá (a modern festészet törvényeit követve) s a színek átértékelőjévé, főleg a lilák szimbolistájává. Mert ez a szín az, amely kiegyensúlyozott hangulatokat teremt szinte valamennyi képén, s ha Rimbaud élne s látná e variánsokat, talán módosítaná híres szonettjét.

Korunk bölcselete megállapítja, hogy e századvég hajlik arra, hogy összekeverje a filozófiát a művészettel. Minden zavarosság „összegyűri a valót", s egyesíteni nem anynyi, mint összekeverni.

Bakallár József képei arra valók, hogy megszabadítsák a szellemet a hamis világosságtól, átizzított analógiái az egyesítés művészetére tanítanak.

A művész képeinek kiállítása a Pesterzsébeti Múzeumban szeptember 29-én du. 5 órakor nyílik.

(tóth)

Kakucsi rózsák — és emberek

Rónay György legérettebb költeményeinek gyűjteményében örökítette meg a dunamenti rónaság kapujába telepedett falu nevét. „Se ház, se kert, se kripta; mindent elfújt a szél. De a gyökerek élnek, s visszakötnek a szülетetlen születés tápláló mélyföldjébe, oda, honnét a holtak termékeny porából, egyvérű gyökerekkel nőttünk és virágzunk, kakucsi rózsák."

Igaz, a török hordák végigpusztították ezt a tájat, felégették az erdőket, s utána „mindent elfújt a szél". De a pusztulás után jöttek a szorgalmas emberek, tanyát vertek a futóhomokon, gyümölcsöskerteket, erdősávokat telepítettek, s hogy lelkük is talajt fogjon az új szálláshelyen, házat építettek Istennek. S Isten házának szerteágazó melege tartotta őket egybe a legnehezebb időkben is és tanította a megmaradás törvényére: a dúló szélvihart nemcsak a fák, de az emberek is kibírják, ha gyökereikkel az életadó talajba, ágaikkal pedig egymásba kapaszkodnak.

Inárcs felől közelítve, városba illő, vadonatúj, takaros családi házak köszöntik az érkezőt. Azzal az üzenettel fogadnak, hogy itt szorgalmas, magukat és a „föld színét" folyton megújítani kész emberek élnek, akiket ma sem hozott zavarba semmiféle válság és zűrzavar. Nemcsak tudják, de cselekszik is: soha el nem engedni egymás kezét! Szeptember 3-án megújított templomuk felszentelésének ünnepe koronázta meg példamutató összefogásukat.

A megújított templom alapkövét harminc évvel ezelőtt tették le, s azóta többször is tatarozták, csinosították. Most azonban már alaposabb felújításra áhítozott mindenekelőtt az eredetileg fagerendákból épült mennyezet és a tetőszerkezet. A felújítás költségszámításai három és félmillió forintról szóltak, ami messzire meghaladta az egyházközség anyagi teherbírását. Végül is három szakaszra osztották az el-

— Hadd tegyek eleget a kedves kislány kérésének. Mit is akar mondani az a jelmondat, hogy építsük Krisztus testét.

— A Krisztus teste itt, ebben a világban él titokzatos módon. Az ő Anyaszentegyházában, az egész világon, a kisebb anyaszentegyházban, az egyházmegyében és ebben a kis egyházban is, a kakucsi egyházközségben: itt épül a Krisztus teste. Mert az Úr Jézus Krisztus titokzatos teste az Anyaszentegyház. És ezt építeni — úgy, ahogyan szükségessé vált ennek a templomnak az újjáépítése —, ugyanúgy szükséges napról napra megújulni lélekben és építeni Krisztus testét önmagunkban, magunkat oda ajánlva és ajándékozva. Ebben a világban különösen is fontos ez az építés. Az építés alapozással jár. Nekünk van alapunk, van kire építenünk. Krisztus tanítására, biztos alapra építhetünk. És nekünk van áldozatunk, Ő maga, aki egyben az Oltár és az Áldozat és ez a csoda megtörténik,

PÜSPÖKSZENT

Augusztus 27-é
pököt, az olmüt
torát Antonin
külföldről érkez
Colasuonno érs
nagyszombati (
társszentelői tis
egy 15 ezren v
kívülre szorult.
prágai érsek sz
Kouklt, ezen t
püspök között

Az új szepesi
szeptember 9-én
bíboros, France
zett nagyszomb
ezt követően va
Jozef Tomko, F
katolikus egyhá
boros érseknek
segédpüspök ik
metropolitaként
rnási hivatalába

TÖMEGES KIL

A „Moszkvai
el nem ismert u
szentelt püspök
nyilvánosságot
tője. Mint isme
ukrán ortodox
az ortodoxiába.
papok többsége
Rómához. Képv
kérték a hatósá
lönböző tiltakoz
múlt hetekben I
ezren léptek ki
ezzel is jelezve,
vai pátriárkátus

MÉG NEM GYÓ

II. János Pál
50. évfordulóján
kökhöz. „Európá
gyógyultak be

1021

Bakalár József festőművész

1974. VII.6. Tv.18,15.Ka.

KÉPES KRÓNIKA

A Budapesti kiállítótermek sora egy újabb lehetőséggel bővült, ezuttal peremkerületben. A Soroksári új könyvtár egyik helyiségét Galériaként a képzőművészek rendelkezésére bocsátották, ahol Bakalár József festőművész a könyvtár dolgozóival társadalmi munkában tárlatokat rendez. Ottlétünkkor Tóth Menyhért festményeit láthattuk.
Most Bakalár Józsefet kértük meg, hogy beszéljen a Galéria, a Kis Duna Galéria terveiről.

- A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár adott lehetőséget e képző művészeti vállalkozás számára. Ezzel mintegy kettős kulturális programot teljesithet. Természetesen a legfontosabb az, hogy a kerület művészei és Budapest is, egy új kiállító helyiséget kapott. De a Könyvtár számára nem közömbös az sem, hogy a képzőművészeti alkotások kiléptek a könyvek, a képzőművészeti könyvek reprodukciói által nyujtott lehetőségekből és eredetiben élvezhetők-

A Kis Duna Galérai fél éve épült és kiváló lehetőséget nyujt arra, hogy önálló művészi soroztokst tudjunk bemutstni és kivonatolt életmüveket is be tudjunk mutatni. Itt a XX-ik kerület mellett folyik el a Kis Duna, innen is kapta a nevét, Kis Duna Galéria. A félév folxamán megrendeztük Somogyi Józyef kiállitását. Dimitar Kirov bolgár festőművész, Ilosvai Varga István festőművész kiállitását és most Tóth Menyhértét, aki a kerület lakosa is egyuttal.

Bakallár József, festő

Lasanci Miklós:
Kiállítóteremben.

Pest Megyei Hírlap, 1974. szept. 20.

Bakallár József

Kiskunlacházán megnyílt Gunszt Ferenc emlékkiállítása, melynek kapcsán felmerült egy múzeum felállításának terve. Gyorsan benépesíthető ~~terve~~ lenne Gunszt Ferenc, Gaál Imre, Kocsis, László, Bakallár József és mások életművével.

Losonci Miklós: Tárlatok Érden és Kiskunlacházán.
Pest Megyei Hírlap, 1977. jún. 22.

Bakallár József festőművész

A művész képzőművészeti életünk fontos egyénisége, saját festői tevékenységét bővíti azzal, hogy rendre megszervezi a Kisduna Galéria kiállításait és festőket nevel évek alapos munkájával az általa vezetett szakkörben. A kör tagjai közül többen Pest megyeiek, igen sokan festenek zebegényi, zsámbéki, ráckevei, tököli tájakat.

Losonci Miklós: A köznapok művészi varázsa. Kiállítótermekben.
Pest Megyei Hírlap, 1980. ápr. 12.

Bakallár József festőművész

Domján István amatőr festőművész szépen ívelő festői munkásságát Bakallár József irányítása mellett kezdte Soroksáron. – A napokban nyílik Ráckeven a Nagy István-csoport kiállítása, ahol Domján Istvánnak is ksz kiállított képe.

Bodnár Elek: Látogatás Domján István műtermében.

Fényszóró, 1984. szept. 19

Bakallár József festő

Kiállítása nyílt a Medvyánszky Tekemben

„Halász" (szepző)

Kostárs 1967 VI. n. 1007 old.

M. D. K

Bakallár József
grafikus

Illusztráció

Sarkadi Imre: A gyáva
Élet és Irodalom, 1962. febr. 17 – 7 l.

MDK

Bakallár József [ ]

Szerepel a Stúdió 58-68 kiállításon.

Rózsa Gyula: Fiatalok tárlata? 7

Népszabadság. Bp. 1969. jan. 10.

Bakallár József
festő

M.D.Y

Bemutatta a tárlaton a „Haló kötő lány", a „Harmonium" című műveit.

Ecsery Elemér: A XX. hemlet képzőművészeinek tárlatáról
Művészet, 1969. január — 34 lap.

M.D.K.

Bahallár József
festő

Csendélet (repro)

Élet és Irodalom, 1963. szeptember 14 – 1 lap

Bakallár József
grafikus

M.D.K.

„Háifás leány" (repro)

Élet és Irodalom, 1964. január 11 – 9 lap

Bakallar József, [?] MDK

Kovári Sándorral közösen. Kiállítása nyílt meg a Pesterzsébeti Múzeumban.

– : Kulturális hírek 10

NÉPSZABADSÁG sz. 1964. dec. 13.

Bakallár József

grafikus

M.D.K

Illusztráció

Várhonyi Mihály: Zálog

Élet és Irodalom, 1963 junius 29 - 9 kep

Bakalhér József
grafikus

M.DK

Illusztráció

Printer Tamás: Szabadtélt házak
Élet és Irodalom, 1963. dec 14 - 7 kep

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1971 MÁR 4 -

MAGYAR NEMZET

veszek kiállítása látható.

✦

Bakallár József festőművész japán útiképeinek kiállítása március 5-én, péntek délután fél hatkor nyílik meg a Kulturális Kapcsolatok Intézetének bemutatótermében.

1021

*

Neoavantgard törekvések a képzőművészetben címmel Bencze Gyula főiskolai tanár tart diavetítéses előadást március 17-én, szerda este hat órakor az I. kerületi tanács művelődési házában. (I., Bem rkp. 6.)

Bakallár József

figyelem
családos és egyedülálló anya-
kat, ajándékokkal kedvesked-
nek nekik.

Március 8-án reggel sok-

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

1971 MÁR 7

Baksai József

őrsége nem avatkozott be.

ÚJ KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRLATOK nyíltak a hét végén a fővárosban. Japán útiképek címmel Bakos Lajos József festőművész a KMI Dorottya utcai kiállítótermében mutatkozik be; Baska József festőművésznek is első önálló kiállítása az Ernst Múzeumban megnyílt tárlat.

MEGLEPŐ MENYASSZONYÁT EGY OLASZ

Bahallár József

cikk a 2. oldalon

– „A Kis Duna festője" –

Nápsova 1968 december 14

Bakallár József

Metnete, repr.

Kortárs, 1970/6. 888. l.

Bahallár József
festő

Rezit vett a tailaton.

Kovács Gyula: Az Első Salgó Karjám Tavaszi Tárlatról
Művészet, 1971. junius – 45 lap.

Bakalár József festő

- kiállítása a Medgyaszay Teremben.
Két kubista festmény: Műteremrészlet,
Csendélet bakon.
Olajképek, vízfestmények, grafikák,
fényképen bemutatott mozaikterv a
kiállításon.
Újvári Béla: Tárlat
Magyar Ifjúság, 1967. 11. 25.

Bakallár József, festő

– kiállításán: Buzogányok, Öreg fák, Dunai táj, Vikendház

Újvári Béla: Tárlat
Magyar Ifjúság, 1967. 11. 25.

Bakalár József festő

Japán utó képeiből kiállítása
nyílt a Kult. Kapu. Intézetében

Bojár Ivan: Kiállításról
kiállításra

Magyar Hírlap 1974 III. 16

MDK

Bakalár József, Lető

A Kult. Kapcsolatok Intézetében nyílt meg tárlata Japán utikképek címen.

— : Új tárlatok Budapesten

9.

Népszabadság, Bp. 1971. márc. 14.

MDK

Bakallár József, festő

Japán utiképek c. kiállítását
tárlatvezetésen ismertetik. (Kult.
kapcsolatok Intézete.)

— : A mai kulturális programból 9.

Népszabadság, Bp. 1971. márc. 27.

Bakallár József M.D.K.

Résztvett a vi án

A Munkásotthon Képzőművészeti klubjában
Vi a lakberendezés művészetéről és a jelenkor
stil irányz tairól
Csepel, 1965. febr. 26

M.D.K.

Bakallár József

"Kaktusz" c. rajzát bemutatja a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1968. dec. 7.
XII. évf. 49. sz. 6. lap

M.D.K.

Bakallár József

"Illusztráció" cimmel hozza a lap a müvész rajzának repr.-ját, mely az "Emlékezés Ady Endrére" c. emlékcikk-sorozathoz készült.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. január 25.
XIII. évf. 4. sz. 5. lap

Bakallár József
festő

M.D.K

Isolyó és Majó képén jövő életünk
"fejlődő embereink harmoniá-
ját festette meg

Vidos Zoltán, A Fiatal Képzőmüvészek..
Müvészet,1969 okt.19 lap

M.D.K.

Bakallár József

"Holdatérés" /sajtóhiba lehet/c. müvének repr.-ját hozza a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. juli. 26.
XIII. évf. 3o. sz. 3. lap

Bakallár József

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

PESTMEGYEI HIRLAP

1971 MÁR 4

— **Bakallár József festőművész** Japán útiképek című kiállítását pénteken fél 6-kor nyitják meg a Kulturális Kapcsolatok Intézetének kiállítótermében. (Bp. V., Dorottya u. 8.)

1021

— A kőszívű ember fiai

Bakallár József

grafikus

M.D.K

„Május 1." (Mozaikvészlet)

(repro)

Élet és Irodalom, 1966. ápr. 30 - 1 lap

Bakalár József festő M D.K.

Találkozón a Csepeli Képzőművészek Klubjában

Somos Miklós és Csernőó Judit Csepeeln

Csepel 1965. febr. 12.

Bakallár József
festő.

1968-ban elnyerte a Derkovits
ösztöndíjat, 1969-ben a buda-
pesti XX. kerületi sorokszám alta
lanos iskola bejáratához készített
mozaikképet.

Kisdéginé Kirimi Irén: Bakallár József festészetéről.
MŰVÉSZET, 1970. augusztus - 35.lap

Bakallár József

festő

„Kávéfőzés csendélet"

(repro)

Kisdégine Kirimi Irén: Bakallár József festészetéről.

Művészet, 1970. augusztus – 35 lap

Bakallár József
festő

A fiatal festőnemzedék egyik jól induló tehetségű tagja. A képző-művészeti Gimnáziumba járt, ahol Sebestyén Ferenc volt a tanára.

Kisdéginé Kirimi Irén: Bakallár József festészetéről.
MŰVÉSZET, 1970. augusztus - 35. lap

Bakallár József
festő.

1965-ben munkák megbízást
kapott a kisterenyei gimná-
zium aulájának díszítésére.

Kisdéginé Kirimi Irén: Bakallár József festészetéről.
MŰVÉSZET, 1970. augusztus - 35.lap

Bakallár József
festő

1967-ben Budapesten a Medvanszky teremben volt első önálló kiállítása. 1970-ben Tokióban rendez önálló kiállítást.

Kisdéginé Kirimi Irén: Bakallár József festészetéről.
MŰVÉSZET, 1970. augusztus - 35.lap

Bakallár József
festőművész –

1960-tól kezdve három ízben
részesült a fiatal képzőművészek
Stúdiójának ösztöndíjában.

Kisdéginé Kirimi Irén: Bakallár József festészetéről.
MŰVÉSZET, 1970.augusztus - 35.lap

Bakallár József festő.

1964-ben volt az első ó'mallo kiállítása a budapesti Tórté-neti Múzeum pesterzsébeti Mú-zeumában.

Kisdéginé Kirimi Irén: Bakallár József festészetéről.
MÜVÉSZET, 1970.augusztus - 35.lap

Bakallár József
festő.

Témái a természet, az őt hőmilőlelő
élet, a család. Nem ri dig témák azok,
hanem a művész szivügyei, amelyről
csak szépet lehet mondani.

Kisdéginé Kirimi Irén: Bakallár József festészetéről.
MŰVÉSZET, 1970.augusztus - 35.lap

Bakallar József
festő

1940-ben született Budapesten
(Sorkszaron) 1958-ban elvégezte
a Művészeti Gimnáziumot,
1963-ban a Budapesti Képzőmű-
vészeti Főiskolát.

Kisdéginé Kiss Ilona: Bakallár József festészetéről.
MŰVÉSZET, 1970.augusztus - 35.lap

Bakallar József
festő

Fónyi Géza, Barcsay Jenő és
Szőnyi István művésztársa
Bakallár Józsefre nagy hatással
volt.

Kisdéginé: Kirimi Irén: Bakallár József festészetéről.
MŰVÉSZET, 1970.augusztus - 35.lap

Bakallár József
Grafikus

Sebestyén Ferencen keresztül jutott
el a soprom müvészeti tradíció
hoz és a magyarnyai természet
szeretethez.

Kisdéginé Kirimi Irén: Bakallár József festészetéről.
MÜVÉSZET , 1970.augusztus - 35.lap

Bakallár József

"Nap" c. müvének repr.-ját bemutatja a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1970. szept. 12.
XIV. évf. 37. sz. 13. lap

Bakallár József

"Kilátás" c. művének repr.-ját hozza a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. aug. 22.
XIV. évf. 34. sz. 11. lap

Bakallár József

"Emberpár" c. rajzának repr.-ját hozza a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. febr. 7.
XIV. évf. 6. sz. 12. lap

Bokalhár József

Szerepel az alábbi Tárlatban

F. B.: Pesterzsébeti Képzőművészek
Tavaszi Tárlata

Csili 1970 ápr.

Bakallár József

Kezdet a XX. kér. képzőművészek
8. kavarci tárlatán.

Magyar Hirlap 1970 III. 29

MDK

Bakallár "József, Jenő"

Nemrég tért haza három hónapos japán tanulmányútjáról. Sok érdekes felvételt (zenemüvet) hozott magával.

(harangozó): Rádiónak Feriheggen 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. dec. 3.

Bakalkóvr Jó Csef
szobrász

M.D.Y

„Mozaik"
(repro)

Élet és Irodalom, 1966. felv. 12 - 1 lap

Bakallér József

M.D.K

„Mozaik"

Cút és Kodalom, 1966. febr. 12 - 1 lap

Bakallár József
festő

M.D.K.

A kiállításon bemutatta a „Kavicsszedő" c. képet és a „Kávéfőzős csendélet" – et „Kávéfőzős csendélet" (repro)

Z. Lukács Zsuzsa: A XX. kerületi képzőművészek tárlatai, Művészet, 1966. szeptember – 41 lap

Bakallár József festő

Szőreg emliti a pesterzsébeti múzeum tárlatán való részvételét.

Múzet nem emlit.

Esti Hirlap 1964. dec. 22.

MDK

Bakalár József
festő

Méltató.

Szabó György: Kritika és kritérium
Élet és irodalom, 1967. febr. 25. - 5 lap

Bakallár József, festő MDG

A Mednyánszky Teremben mutatkozik be festményeivel a fiatal művész.

Ábrázolásai nem epikusak. A város nélén élő emberek hétköznapi környezetét, ezen belül saját kis világát ábrázolja. (Kavicsmedő, Diószemek, trombitás Csendélet, Napraforgók, Műteremrészlet, Ablakból)

T. Á.: Jegyzetek kiállításokról 7.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1967. febr. 23.

Bakallár József, Jertő MDk

Találatának nyilvántartási ideje. [Helye: Medgyánszky Terem.]

— : Hit 8

NÉPSZABADSÁG, dv. 1967. febr. 10. [Vidéki]

Bakalkár József
festő

M.D.K.

Zsoltika és Mícika
(a kiállításáról)
repro

Élet és Irodalom, 1967. febr. 25 - 9 lap

Bakallár József, [festő !] MDK

Pesterzsébeti kiállító.

"

— : Erzsébeti kiállítás 2

ESTI HIRLAP Bp. 1967 apr. 1.

MDK.

Bakallár József

Kiállitási kritika

Népszabadság 1967 febr.23.

Bakallár József

Grafikus

M.D.K.

„Láng hiálóval"

odalom, 1967. jennis 10-10 kep

MDK.

Bakallár József

Kiállitási hir

Esti Hirlap 1967 ápr.1.

MDK.

Bakallár József

Kiállitási hir

Ifjusági Magazin 1967 ápr.

Bakalár József

Fanwégen /rajz, rapró/

Magyar Ifjúság 1963 IX. 7.

Bakallár József

grafikus

M.D.K

„Gerndélet"

Élet és Irodalom, 1968. május 18 – 5 lap.

MDK

Bakallár József festő

olajf.:

Hid

Csendélet

Öreg halász

Bakallár J. kiáll. Mednyánszky terem 1967.II.

MDK

Bakallár József festő

olajf.:

Anyaság

Diószemek

Kavicsszedő

Bakallár J. kiáll. Mednyánszky terem 1967.II.

MDK

Bakallár József festő

olajf.:

Lebukó nap

Két tárgy

Kubikos

Bakallár J. kiáll. Mednyánszky terem 1967.II.

MDK

Bakallár József festő

akv.:

Sárkányeregető

Fiuk a parton

Müteremablakból

Bakallár J. kiáll. Mednyánszky terem 1967.II.

MDK

Bakallár József festő

Háló és ladik, akv.

Horgász, akv.

Család, grafika

Bakallár J. kiáll. Mednyánszky terem 1967.II.

MDK

Bakallár József festő

grafika:

Beborul

Csendélet

Táj I.

Bakallár J. kiáll. Mednyánszky terem 1967.II.

MDK

Bakallár József festő

grafika:

Székek

Könyöklő

Kőhordók

Bakallár J. kiáll. Nádnyánszky terem 1967.II.

MDK

Bakallár József festő

olajf.:

"Mojo"

"Zsotyó"

Bakallár J. kiáll. Mednyánszky terem 1967.II.

Bakallár József festő

grafika:

Portré

Táj II.

Rajzoló

Bakallár J. kiáll. Medgyánszky terem 1967.II.

MDK

Bakallár József festő

olajf.:

Buzogányok

Dunai táj

Ablakból

Bakallár J. kiáll. Mednyánszky terem 1967.II.

MDK

Bakallár József festő

olajf.:

Csendélet bakon

Kávéfőzős csendélet

Öreg fák

Bakallár J. kiáll. Mednyánszky terem 1967.II.

MDK

Bakallár József festő

olajf.:

Vikendház

Tél

Kis tájkép

Bakallár J. kiáll. Nednyánszky terem 1967.II.

Bakallár József

Fáradtan toporog kubista mesterek utánérzésében.

Rózsa Gyula; Fiatalok tárlata? A Studió 58--68 kiállitásról; Képzőművészeti Almanach 2, Corvina 1970, 27.l.

BAKALLÁR JÓZSEF

említve mint a 11.Salgótarjáni Tavaszi Tárlat részvevője
ld.Szöllősy Miklós

P.Szabó Ernő:"Indulnunk kell Don Francisco"
UJ TÜKÖR 1981/XVIII/13.sz.24.o.

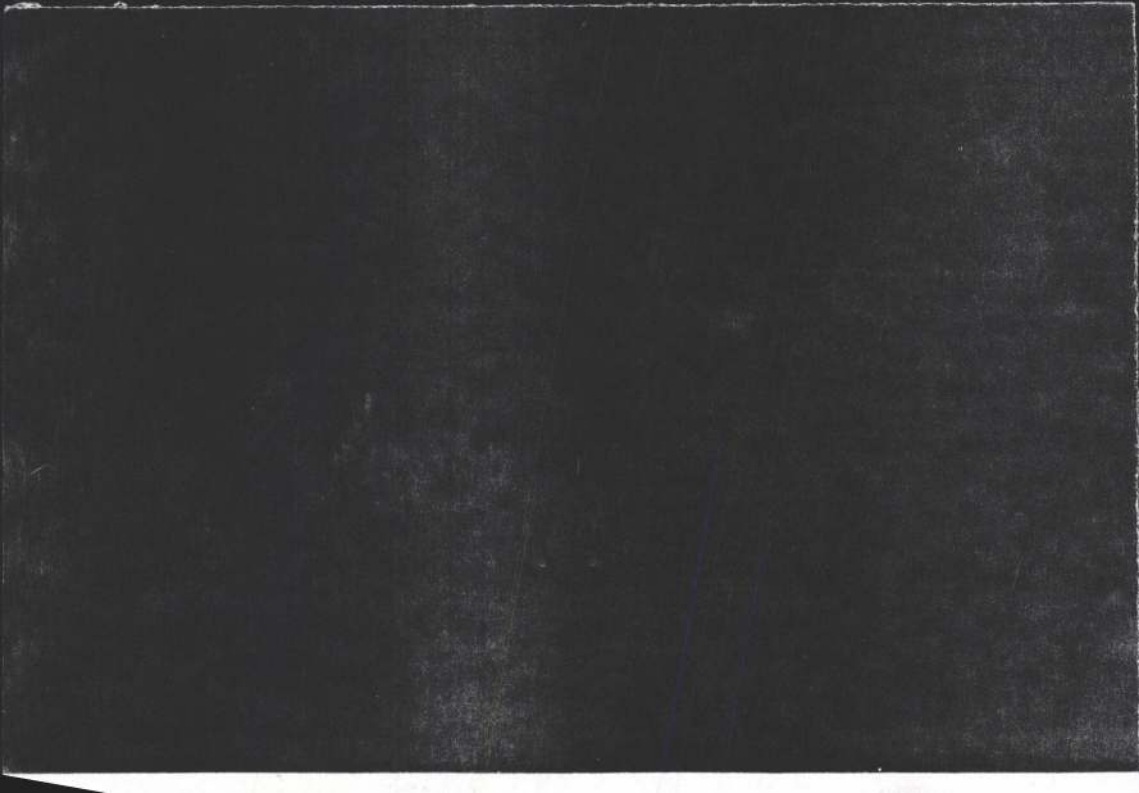

Bakallár József

1. Halász lány olaj 100×120

2. Halászok akvarell 70×80

I. Salgótarjáni Tavaszi Tárlat 1971.

Bakallár József

1. Dunapesti jelenet akvarell 70×80

2. Emberpár —"— 70×80

I. Salgótarjáni Tavaszi Tárlat 1971.

Bakallár József

1. Kosár – Halászok akvarell 70×80

2. Leány bárányal —"— 70×80

I. Salgótarjáni Tavaszi Tárlat 1971.

Bakallár József

Bemutatott műve:

„Emberpár," olaj, 120 x 60 cm

Rozványi Márta: Studió 71.

Budapest, 1971

Bakallár József

Salgótarján városa megalakításának 50. évfordulójának ünnepségére képzőművészeti pályázattal és ennek kapcsán tavaszi találattal is készül, melyen részt fog venni.

(talán): Jubileumi tavaszi találat.

Nógrád, Salgótarján, 1972. jan. 25.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

HELYIIPAR ÉS VÁROSGAZDASÁG

Bakallár József

1972 JÁN

1021

TÁRLAT nezoben

STUDIÓ '71

Hosszú készülődés előzte meg a *Fiatal Képzőművészek Stúdiójának kiállítását.* Ha ugyan tapasztalható volt még a megelőző időszakból is jól ismert, ún. félfigurás festészet túlsúlyban szerepeltetése, itt már szóhoz jutottak azok is, akik nem változtatnak stílusokat, következetesen dolgoznak. Éppen ez a tény adja az értelmét ennek a krónikának.

Fiatal alkotókról van szó. 35 éven aluliakról, a mai magyar művészet sokat vállalóiról. Mert jól felkészültek, stúdiumaikban jól ülepedett le a hagyományos művészet, s értesültek a legújabb nyugati irányzatokról is. Bár még őrlődik a gárda a „keletről nyugatnak, nyugatról keletnek látszó" stílusokban, lemérhető a képesség, mely utal a véglegesre. Arra, hogy *a békénhagyott fantázia a művészetben mindig pontos korképet szül egy társadalomról.*

A kiállítók között ismert nevek szerepelnek, akik nemzeti kiállításokon mindig szerepelnek, s közülük sokan bizonyítanak külföldön is.

Bakallár József Japán útiképek kiállítása, több vidéki bemutatkozása után itt is szerepel. Évek óta lapunk külső munkatársa a Derkovits-díjas fiatal festő.

Emberpár című képe a kiállítás egyik legsikerültebb alkotása. A kép lírai telítettsége emeli a kompozíció harmonikus felépítését. A japán út és életélmények hatása érződik a lendületesebb, dinamikusabb vonalvezetésben, komponálókészségben és ott van a színek felrakásában, a megfogalmazás szuggesztivitásában is.

Galambos Tamás mesélő kedve mai gondolatok mögött fogant. „Bábok lázadása" c. képén gyermeki naivitással tudat filozófiai problémákat. Önfeledt romlatlansággal festi végig vásznának minden négyzetcentiméterét. *Lóránt János* mindent el tud mondani fanyar szürke színeivel. Tisztán fogalmaz, s már jelzésekből „megél" realizmusa.

Fiatal szobrászaink közül átütő tehetségként jelentkezett *Götz János.* „Legendá"-ja olyan szép térplasztika, ami meghaladja egy kiállítóterem reprezentáló képességét. A tárlat idején is az Ernst Múzeum legnagyobb termébe illett volna. *Kő Pál* fába faragott művei szépek, művesek. Az elmélyültség is látszik bennük, meg a kiváló manuális készség.

Szőllőssy Enikőnek pontos ráérzései vannak a bartóki zenekultúrára. Plakettsorozata maradéktalanul hozta a népművészet átköltését. Ebben az újonnan felfedezett, és nagyon kedvelt műfajban nagyszerűen mutatkozott be.

Papachristos Andreas márványfigurái klasszikus érvényűek, nélküle a Stúdió szobrász élcsapatát elképzelni sem lehet. A grafikai anyagnak van egy közös sajátossága. A montázsszerű megoldásokhoz többen és szívesebben nyúlnak a fiatalok, mint ennek előtte. Talán ez a folyamat még nem tisztult eléggé le. Megbízható a szakmai tudásuk a rajzolóknak, de még nincs eldöntve miből mennyit. Talán túl sok még a tapadási felület a képgrafika és a reklámgrafika között. Itt is az egyenletesen fejlődő *Pető János* tűnt ki, *„Esti beszélgetés"* c. lapjával, mert műfaji tévelygés nincs benne, de *Banga Ferenc* indulása is ezért szimpatikus. Rangos programja volt a decemberi napoknak az Ernst Múzeumi seregszemle. Hitében erősödik a fiatal művészgeneráció, öröm látni a megtermékenyültséget, mint ahogy nagy öröm lesz később is velük találkozni csoportos és egyéni bemutatkozásaik alkalmával.

Két tanácskozás margójára

Keszthelyen, az Universal Ruházati Vállalat és Pest megyében a PEVDI szocialista brigádvezetőinek tanácskozásán is érződött a hozászólásokból, hogy a kollektívák magukénak érzik a vállalat feladatainak megoldását, és hogy a vállalat értékeli, anyagiakban is elismeri törekvéseiket. Csak példának hozom fel, hogy a Ruházati Vállalatnál az Alfa brigád hulladékból készít sapkákat, s a maradékokból több mint 1 millió Ft-ot „hozott" a vállalatnak.

Dicséret illeti azokat a brigádtagokat, akik az időseket megbecsülve, számukra sapkát, kesztyűt, bekecset készítettek karácsonyra. Ezek az öregek napközi otthonában élő emberek hálásan emlékeznek és köszönik, hogy gondolnak rájuk a szocialista brigádtagok.

A PEVDI brigádvezetői tanácskozásán a brigádvezetők őszintén, kötetlenül beszéltek arról, hogy mennyi erő rejlik a brigádmozgalomban. *Nagykátán* társadalmi munkában kitakarították az üzemet, amit a vállalat megvett. Érzik, hogy sajátjuk, tőlük függ, milyen körülmények között dolgoznak. A brigádok bölcsődét patronálnak, segítik a sokgyermekes családokat, önkéntes, térítésmentes véradáson vesznek részt, a vietnami takaróból pedig többet készítettek, mint tervezték. A szocialista brigádok nagy hatással vannak környezetükre is. Nem elég, ha látnak, vagy hallanak új dolgokat az élet különféle területén: azok átadása, másokkal történő megbeszélése jelenti, hogy világnézetük, érdeklődési területük, ismeretük bővült, új tapasztalatokkal gazdagodtak.

Cs. B-né

Vállaljuk...

A *Békés megyei Víz- és Csatornamű Vállalat* szállítási szocialista brigádja nem lett hűtlen önmagához, jó hírnevéhez. Az árvízvédelem, a helyreállítás időszakában nevüket az egész megyében megtanulták. Most újabb nagy tettre készülnek. A brigád nevében bejelentették a tanácskozásnak, hogy 1000 óra társadalmi munkával óvodabővítést végeznek Békésben. Felajánlásuk megvalósulásával 30-cal nő majd

A még jobb

SZIGORÚ AZ ELBÍRÁL

Az összdolgozók 56,2 százaléka vesz részt a szocialista munkaverseny valamelyik formájában. De ha e százalékhoz azt is hozzátesszük, hogy ez 2814 dolgozó öntudatos, áldozatkész munkáját, kezdeményezését jelenti a *Fővárosi Kézműipari Vállalatnál*, talán többet mond a rideg számoknál. Mert, a gyakorlati életben, a valóságban valóban többet jelent, mint ahogy azt *Bossányi György*, a vállalat igazgatója beszámolójában ismertette.

A teremben, ahol a szocialista brigádok vezetőinek tanácskozása folyt, *216 brigád 2330 tagja képviseletében vettek részt a küldöttek.* S nemcsak maguk között, saját munkájukról beszéltek, hanem az üzemágak, a párt, szakszervezeti és KISZ-szervezetek vezetőivel közösen állapították meg eddigi eredményeiket, szóltak a jövő feladatairól, a meglevő hibák kijavításának módjáról.

ELÉGEDETTEN, DE ÖNELÉGÜLTSÉG NÉLKÜL

S hogy volt miről beszámolniuk, azt igazolja, hogy többen jelentkeztek felszólalásra, mint amennyien szót kaphattak. A beszámoló, a felszólalások is elégedetten, de önelégültség nélkül szóltak a munkaverseny-mozgalomról, arról az erőről, amelyet a benne részt vevő dolgozók képviselnek. *Bossányi* elvtárs hangsúlyozta, hogy a vállalat azért tudott mind létszámban, mind a termékek mennyiségében és minőségében az exporttermelésben jelentős fejlődést el-

Több segítséget a vezetőktől

Tizennyolc szocialista brigád tanácskozott a Styl Ruházati Vállalat kultúrtermében. A csaknem félezres létszám, mely a szocialista brigádokban tevékenykedik, munkasikereivel felhívta magára a figyelmet. Az emberi kapcsolatok erősödése is a mozgalom fejlődésének bizonyítéka. A beszámolót tartó Kondits Zoltán igazgató hiányolta a szocialista brigádok politikai tevékenységét.

Tanulságos volt a vitában felszólaló Horváth Jenőné művezető észrevétele, aki több segítséget kért a

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ORSZÁG VILÁG
Budapest

1971 MÁR 24.
102/

JAPÁN ÚTIKÉPEK

A Kulturális Kapcsolatok Intézetének kiállítótermében érdekes és színvonalas kiállítás nyílt Bakallár József festőművész japán útiképeiből. Felvételünkön: a művész Barcsay mester társaságában.

Bakallár József

CSAKUGYANN?

Mamoros

Garázdaságot követ el... aki nyilvános helyen olyan közösségellenes magatartást tanúsít, mely alkalmas arra, hogy másokban megbotránkozást vagy riadalmat keltsen vagy nem nyilvános helyen olyan közösségellenes magatartást tanúsít, amely másokban megbotránkozást vagy riadalmat kelt...

Az előbbi idézet a Szabálysértési Kódexből való. Az 1968. évi I. törvénycikk 93. paragrafusa fogalmaz így a garázdaságról, hozzátéve, hogy az eset csak akkor minősíthető garázdaság-szabálysértésnek és nem -bűnügynek, ha a cselekmény nem volt súlyosabb. Egyébként jelenlegi törvényeink értelmében a garázdaság-szabálysértés 30 napi elzárással, illetve 5000 forintig terjedő pénzbírsággal büntethető. Tény, hogy a garázdaságnak minősíthető esetek száma évről évre jelentős, és hogy jó részüket alkoholos befolyásoltság alatt követik el.

Az alábbi ... nyilvános helyen elkövetett

Bakallár József

1

japán útiképeinek kiállítása
a KKI kiállítótermében nyílt meg.

Magyar Nemzet 1971 március 16
mold.

Bakallár József

művével szerepel a „Derkovits
ösztöndíjasok Szombathelyi Kiállítása"

Magyar Nemzet 1971 április 11
11. old.

Bakallár József festi

Kiállítása nyílik a KKI

kiállító termében „Japán utilépek"

Magyar Nemzet 1971 március 7

12. old.

Bakallár József

2

„Táj a Fujival"

„Csender ölcöl"

„Vár és Lúd" c. Zépei

emlitve

Magyar Nemzet 1971 március 16

4 old.

Bakalbár József
festő

„Csónakok" (repro)

Mihály Mária: A Derkovits-ösztöndijasok második kiállitása.
Művészet, 1971. augusztus - 35.oldal

Bazalkár József
festő

A kiállításon bemutatott „Csónakok" cimű képén kubisztikus szinket használ.

Mihály Mária: A Derkovits-ösztöndijasok második kiállitása.
Müvészet, 1971. augusztus - 35.oldal

Balanár József

Szerepel Szombathelyen a Derkovits ösztöndíjasok tárlatán

N.N.: Kulturális mozaik

Nágrád 1971 IV. 16

Bakallár József

Hálókötő lány olaj 75x95

Dolgozó emberek között
Képzőművészeti kiállítás
Ernst Múzeum 1968.

Bakallár József
festő

A művész tavaly Tokióban mutat-
kozott be, a BOSEY cimű lap min-
den hónapban egy ívén heresztül
szinesen közötte kiállitási anyagát

---:Kiállitási naptár.

Művészet, 1973.augusztus - 46.oldal

Bakallár József

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZAVA
1964 DEC 10.

1021

— **Bakallár József** és **Kővári Sándor** festményeiből, illetve grafikáiból kiállítás nyílt a Pesterzsébeti Múzeumban.

Bakallár József

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

~~Bakallár~~

NÉPSZABADSÁG

'061 DEC 19

2

*

BAKALLÁR JÓZSEF ÉS KŐVÁRI SÁNDOR kiállítását szombaton nyitották meg a Pesterzsébeti Múzeumban. A két fiatal művész mintegy száz alkotással mutatkozik be.

*

Bakallár József
festő

Kiállításán mindenkinek ahörtól
bemutat valamit, ami az utóbbi
időben foglalkoztatta, de különösen
azokat a műveit amelyek külföldi
útjainak tanulságait rögzíti.

---:Kiállítási naptár.

Művészet, 1973.augusztus - 46.oldal

Bakallár József
festő

A művész nácheni kiállításán
mintegy 40 olajfestményét s el-
készült 3 mozaikjainak kartonját
mutatja a közönség elé.

---:Kiállítási naptár.
Művészet, 1973.augusztus - 46.oldal

Bakallár József
festő

Bakallár Józsefnek a Ráchevei tárlat a huszadik kiállítása, amit a Duna Intérő Birottság és a Ráchevei Tanács felkérésére rendezett.

---:Kiállitási naptár.

Müvészet, 1973.augusztus - 46.oldal

Bakallár József metszete

Kortárs 1970/6 888. old.

Bakallár József festőművész

Kiállítása szeptember 28-án

dr. nyílik meg a XIII. kerületi József

Attila Művelődési Ház Kisgalériájában.

Magyar Nemzet 1972 szeptember 27

4. old.

Bakallár József rajza

Kortárs 1971/9 1396. old.

Bakallár József

A művészek Budapesten kívül
tárlatot volt Tokióban, Dániában
és Olaszban. Minden bemutatko-
zása valami újat hoz.

Losonci József: Bakallár József festményei.
Tükör, 1977. szeptember 11 - 4 lap.

Bakallár József festőművész

1977. VIII. 21. 10.33. Petőfi

Láttuk, hallottuk...

- Tóth István fotóiból a Kis-Duna Galériában rendez
litást.

- Bakallár József festőművész kezdeményezésére évekk
alakult a XX. kerületi Kis-Duna Galéria, a Fővárosi
Ervin Könyvtár 35-ös fiókjában. Azóta remek kiállit
keretében az erzsébeti, soroksári közönség megismer
Somogyi József, Illosvai Varga István, Tóth Menyhé
István, Hintz Gyula, Kondor Béla, Szabó János, Kis
Edit művészetével, megtekinthetett, bolgár, japán,
afrikai képeket, szobrokat. Külön tárlaton mutatk
Kis-Duna alkotó csoport tagjai, és most szeptembe
István ceglédi fotóművész pompás sorozatát láthat
Béláról, Barcsai Jenőről, B nedek Péterről, és a
jakról, a ceglédi temetőről, egy öreg cigányról
nagyszerű fotóit bemutatták sokhelyütt Magyarors
földön is. Tóth István technikai felkészültsége
zattal és egyedi találékonysággal ötvöződik. Ki
turalisztikus részletelemzésekkel, és szürreali
Lány portréja és Boszorkány tánca ebbe a csopo
Ami közte van, költői hangvételü, jelképes rea
sorozata, az a jó, az a járható útja. Ezt szer
ténck hiteles világhirnevét. Itt az idő, hogy
állitáson mutassa be életművét.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÓGRÁD

Bakallár József

1967 MÁR -1.

— **Új képzőművészeti alkotással gazdagodott Kisterenye.** A helyi gimnáziumban adták át Bakallár József, Konkoly Gyula és Balázs József alkotásait, amelyek a folyosót díszítik.

— **Lezuhant egy Dakota-típusú** brazíliai utasszállító rép.

1977. VIII. 21. 10.33. Petőfi

Láttuk, hallottuk...

- Tóth István fotóiból a Kis-Duna Galériában rendeztek kiállitást.

- Bakallár József festőművész kezdeményezésére évekkel ezelőtt alakult a XX. kerületi Kis-Duna Galéria, a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár 35-ös fiókjában. Azóta remek kiállitó program keretében az erzsébeti, soroksári közönség megismerkedhetett Somogyi József, Illosvai Varga István, Tóth Menyhért, Szőnyi István, Hintz Gyula, Kondor Béla, Szabó János, Kis Ádám, Rácz Edit művészetével, megtekinthetett, bolgár, japán, ázsiai és afrikai képeket, szobrokat. Külön tárlaton mutatkoztak be a Kis-Duna alkotó csoport tagjai, és most szeptemberig Tóth István ceglédi fotóművész pompás sorozatát láthatjuk. Czóbel Béláról, Barcsai Jenőről, Bondek Péterről, és a dunántúli tájakról, a ceglédi temetőről, egy öreg cigányról készitett nagyszerü fotóit bemutatták sokhelyütt Magyarországon és külföldön is. Tóth István technikai felkészültsége müvészi alázattal és egyedi találékonysággal ötvöződik. Kisérletezik naturalisztikus részletelemzésekkel, és szürrealista megoldással. Lány portréja és Boszorkány tánca ebbe a csoportba tartozik. Ami közte van, költői hangvételü, jelképes realizmuson alapuló sorozata, az a jó, az a járható útja. Ezt szerzi meg müvészetének hiteles világhirnevét. Itt az idő, hogy gyüjteményes kiállitáson mutassa be életmüvét.

Bakallár József

Bakallár József festményeit be-
mutatja Szentendrén a Mű-
velődési Központban.

Lasonci Miklós: Bakallár József festményei
Tükör, 1977. szeptember 11–4 cap

Barallás József

müve szerepel a Studió Galériában rendezett Mozaikterv Bemutatón

Magyar Nemzet 1974 junius 26
4.old.

Balallár József

Vízparti fák.
Dunai táj

IV. Országos Akvarell Biennálé
Eger, 1974.

Bakallár József festő

a főváros XX. ker.-i művészek Tavarzi Tárlatán szerepelnek képei: „autós gyerekek" – „Nádasban" c. (említve)

Kiss Faragó Sándor: Tavarzi Tárlat Pesterzsébeten.

Rakka, 1974. ápr. 15.

Bakallár József festőművész

a salgótarjáni művészek egri kiállításán absztrakciói szerepelnek.

(farkas): Egri nyár '72

Népújság, Heves, 1972. júl. 9.

Bakallár József

a XX. ker.-i képzőművészek őszi kiállításán művei szerepelnek.

(M.): XX. ker.-i képzőművészek alkotásai
Nyárben.

Kisalföld, 1943. máj. 11.

Bakallár József

Egerben, a III. orsz. akvarellbiennálén szerepelnek japán tájai. (említve

Farkas Aladár: a III. országos akvarellbiennálé-rétor.

Népújság, 1972. aug. 27.

Bakallár József

Hálókötő lány

olaj, 75 × 95

Dolgozó emberek között képzőmüv. kiáll.

Ernst muzeum 1968 január

Bakallár József MDK

Szerepelt a Budapesti Történeti Muzeum Pesterzsébeti Muzeumában rendezett kiállitáson.

"Soroksári táj","Leány csendélettel"

--: Pesterzsébeti képzőművészek III. kiállitása.

ROKKA 1964 okt. 20.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÓGRÁD
Salgótarján

1971 MÁJ 12

Bakallár József

Új név az iskolagaléria vendégkönyvében

1021

A hagyományteremtés őszinte vágyától fűtött, egyre gazdagodó tartalmú Bolyai-napok idei programjában is helyet kapott a képzőművészet: a Derkovits Gyula Iskolagalériában Bakallár József, Budapesten élő festőművész „Japán útiképek" című tárlatát rendezték meg.

Az esztétikai nevelés terén szinte felbecsülhetetlen jelentőségű galéria jelenlegi vendége tulajdonképpen otthonra lelt Nógrádban, hiszen Bakallár József palócföldi születésű. A természeti szépségekben oly gazdag Cserhátszentiványban töltötte gyermekkorának egy részét. Ott, az általános iskola padjaiban kezdett társainál ügyesebben bánni a színes ceruzával, a vízfestékkel. Közép- és felsőfokú képzőművészeti stúdiumok után, már fiatalon rangos művésszé érett. Városunkban alig néhány hétel ezelőtt, a Tavaszi tárlaton mutatkozott be első ízben, s meleg színű, hangulatos képeivel egyértelműen megnyerte a látogatók rokonszenvét.

A Bolyai Gimnáziumban látható kiállítása — a szó eredeti és elvont értelmében egyaránt — színes útirajz, amely a felkelő nap országába, a pagodák, a fáradhatatlan rizsültetők ezer színű világába vezeti nézőit. Bakallár József — mint erről tárlata is tanúskodik — mestere az akvarellnek. Képeire a frisseség, a kifejezőkészség spontán és könnyed szellemessége, ötletessége a jellemző. A finoman szövődő, selymes tónusok az érzelemgazdagság, a lírai alkat kifejezői. Mintegy visszatérő motívumként gyakran szerepel Bakallár képein a tenger, a kikötő, a vitorlás, és a nagy vízzel birkózó ember: a halász figurája. Tárlata — kamarajellegéből és témájából adódóan is — intim, bensőséges hangulatot áraszt.

E tematikus kiállítás — amely természetszerűleg csak ízelítőt ad Bakallár József művészetéből, de láttatja szimpatikus törekvéseinek lényegét — tovább gazdagítja Salgótarján utóbbi időben egyébként sem szegényes kiállítási programját.

Csongrády Béla

...k és aláírták az IN-
TERMETALL alapításáról szó-
ló egyezményt. Még ugyaneb-
ben az évben belépett a szer-
vezetbe a Szovjetunió, a Né-
met Demokratikus Köztársa-
ság és Bulgária. Az egyez-
ménynek megfelelően az IN-
TERMETALL alapvető felada-
ta: „A vaskohászati termékek
terén mutatkozó népgazdasági
szükségletek jobb kielégítése az
együttműködés új, hatéko-
nyabb formáinak alkalmazá-
sával."

Nyílt szervezet

Az INTERMETALL tevé-
kenysége nyersvas, acél, az
egyeztetett termékjegyzékben
felsorolt hengereltáruk, acél-
csövek, ferroötvözetek és más
kohászati feldolgozásra kerü-
lő másodtermékek termelésé-
nek és fejlesztésének kérdései-
re, az együttműködés koordi-
nálására terjed ki. A szerve-
zet munkáját az INTERME-
TALL Tanácsa irányítja,
melyben minden tagországot

Többolda
kölcsönö
együttmű

Az INTERM
lapodásai soks
cserét jelentenek, az együtt-
működés a kölcsönösség alap-
ján történik, ily módon az
INTERMETALL, a tagország-
goknak segít a lehetőségek
jobb, gazdaságosabb kihaszná-
lásában, a hengereltáru igé-
nyek jobb kielégítésében, a
vaskohászati termékek cseré-
jének fejlesztésében.

A tagországoknak az IN-
TERMETALL munkájában va-
ló érdekeltségéről tanúskodik
az a tény, hogy az operatív
kölcsönös szállítások export-
import mennyisége az elmúlt
hat évben meghaladta a
nyolcmillió tonnát. Ez több,
mint kétszerese Magyarország
teljes évi acéltermelésének.
Hazánk a nyolcmillió tonna
szállításból mintegy 900 000
tonnával részesedett.

letve javaslatok előterjesztése,
megvitatása a vaskohászati
termékszükségletek kielégíté-
sét szolgáló beruházások koor-
dinálására.

Közös beruházásokra töre-
kedni elsősorban olyan ter-
mékféleségek gyártása érdeké-
ben célszerű, melyeket jelen-
leg még egyáltalán nem, vagy
csak az igényekhez képest kis
mennyiségekben gyártanak az
INTERMETALL tagországai-
ban.

A kölcsönös áruszállításokban részt vesznek a magyar kohászati vállalatok. A Salgótarjáni Kohászati Üzemek rúdhúzóműve, az utóbbi években szovjet alapanyagból, szovjet megrendelésre nagyértékű szállításokat teljesített,

Bakallér József

Emlékpár, olaj 120×60 cm

Studio '71

Bakallár József

Bemutatott művei: 29 sz. „Japán tój" III., akvarell, 50x60 cm.; reprodukció; 30. sz. és 31. sz. „Japán tój" IV- és VIII. akvarell, 50x60 cm

F. Ludányi Gabriella: III országos akvarell biennálé, Eger, 1972

Balallat József

VI. országos tájfestészeti biennále Hatvanban

Hevesi Szemle 1985 4

Bakallár József, [festő]

MDK

Kiállít a pesterzsébeti
„Tarani tárlaton."

8

— : Hír

ESTI HIRLAP, Bp. 1968. máj. 3.

Bakkalár József

Téprőműsén

A csepeli Téprőműsén 7 Ziállításan

Esti Magazin
1980 T. 8.
Korrath 18.30.

MDK

Bakallár József

Müteremsarok, o.

Fiatalok Studiója 1966. Ernst Muz.

Baranai József
festő

Részt vett a tárlaton.

Losonci Miklós: XX.kerületi képzőművészek tárlata.
MŰVÉSZET, 1970.augusztus - [illegible].lap

BAKALLÁR JÓZSEF

„Soroksári táj" c. képe szerepel az alábbi tárlaton.

Losonci Miklós: XX. kerületi képzőművészek tárlata.

Művészet, 1970, ~~okt.~~ aug.

Bakallár József

Lezepel az alábbi tárlatot

Rózsa Gyula: Fiatalok tárlata?
A Stúdió 58-68 kiállításról

Népszabadság 1969 I. 10

Bakallár József festőművész

A Bajai Nyár keretében megnyílt képzőművészeti kiállításon Bakallár József művén a sokszínű Malmár-szigetnél talál rá a halászlángra. /említve/.

L.M.: Halászlat a képzőművészetben.
Petőfi Népe, 1982. júl. 25.

Bakallár József, festőművész

Az idei Bajai Nyár keretében nyílt meg képzőművészeti kiállításon szerepel a művész képe: a soroksári Molnár-szigetnél egy halászlány alakját örökítette meg. /említve/.

Losonczi Miklós: Halászat a festészetben.
Békés Megyei Népújság, 1982. júl. 24.

Bakullár József

„Viharhullámok" olaj 100 X 120 cm

Balatoni Nyári Tárlat 1976

Balatoni Múzeum, Keszthely

Bakallár József, festőművész

Aug. 20.-án megnyílt Egerben az 5. akvarellbiennalé. – Pest megye kiemelkedően szerepelt: a művész a zebegyénye festőiskola tanára a Kis-Duna festője Eger Város Tanácsának díját kapta.

Losonci Miklós: Megnyílt az országos akvarellbiennalé. Pest Megyei Hírlap, 1946. aug. 23

Bakallár József festő

Ötödízben rendezték meg Egerben az akvarell biennalét, melyen szerepelnek a művész képei, a művész művei díjat kaptak

Láttuk, hallottuk...

1976. szept. 19. Petőfi 11:32 V Gné

Bakallár József

Tápiószelén Csik István festőművész tárlata nov. 14-ig látható. Utána az éves program keretében Bakallár József, Eigel István és Tassy Klára művei lesznek láthatók itt.

Losonci Miklós: A holnap festője.

Pest Megyei Hírlap, 1976. okt. 12.

Bakallár József, Jestő

L.: Kmetty J.

— : A hét végi ..... 9.

Népszabadság, Bp. 1977 febr. 12.

Bakallár József

1970-ben kezdett a Zebegényi Szabadiskolában Bakallár József festőművész tanítani.

NK Végvári Lajos: Zebegény krónikája, 1967-1977.
Művészet, 1977. julia - 10.oldal.

Bakallár József

Megindult a Zebegényi Szabad Iskolában a mozaik mak, a - melynek mesterét Bakallár Jó - zsef vállalta.

Végvári Lajos: Zebegény krónikája, 1967-1977.
Művészet, 1977. július - 10. oldal.

Bakallár József, Jertő

L.: Mihási Péter

Rózsa Gy.: Szolid . — . 7,

Népszabadság, Bp. 1976. szept. 15.

Bakallár József

Méltatás

Losonci Miklós: Minden hely irlághozpont.
Népszava, 1976. szeptember 10 – 7. oldal.

Bakallár József

A XX. kerületi Kis-Duna aron, magaslati helyén lakik Bakallár József, ahol a Király erdővel szemben a Molnár sziget van.

Losonci Miklós: Minden hely világközpont. Népszava, 1976. április 10 – 7. oldal.

Bakallár József

Bakallár József 1970-ben és 1975-ben Japánban mutatkozott be. Tavaly magas kitüntetés ben részesült Tokióban.

Lisovci Miklós: Minden hely vilá ghozpont Népszava, 1976. április 10-7 oldal.

Bakollár József

12 alkotónak közte Barcsay Jenő, Hincz Gyula, Slosvai Varga István és mások képeiről albumot adott ki Tokióban.

Losonci Miklós: Mindenhely világhozpont. Népszava, 1976. április 10. – 7 old.

Bakallár József

Bakallár alig 15 év alatt 25 egyéni kiállítást rendezett. Budapesten, Tokajban, Ráckevén, Salgótarjánban, Dunaújvárosban, Padovában. Vagyis külföldön és itthon.

Losonci Miklós. Minden hely világközpont. Népszava, 1976. április 10-7. oldal.

Bakallár József

1940-ben Soroksáron született Bakallár József. 1962-ben végezte el a főiskolát. Mestereinek Sebestyén Ferencet, Hosvai Varga Istvánt, Barcsay Jenőt, Fónyi Gérát vallja.

Losonci Miklós: Minden hely világközpont. Népszava, 1976. április 10 - 7. oldal.

Bahallár József

Bahallár József tanítványa
volt Bodmár Ede.

Kovács József László: Bodmár Ede hiállítása
Tükör, 1977 február 20-41. oldal.

Bakallár József, festő

— JAPÁN KITÜNTETÉST nyújtottak át kedden Budapesten, a Magyar Képzőművészek Szövetségében Bakallár József festőművésznek, aki a japán egyetemi városok által alapított kitüntetést a távoli szigetországban rendezett három kiállításával érdemelte ki.

— : Hír

8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1976. márc. 3.

Bakallár József festő

A XX. ker. Tavaszi Tárlaton szerepelnek művei, a festő a Kis-Duna festője, a Molnárszigettől, Szigetbalonig és Kiskunlacházáig. Pest megye és a XX. ker. között jelentős kiállítások cseréje történt már. Ráckeven a festő műveit mutatták be.

Losonci Miklós: Tavaszi változatok a tárlatokon.

Pestmegyei Hírlap, 1974. ápr. 5.

Bakallár József

Nádasban, olaj
Két Rép, —"—

XV. Szegedi Nyári Tárlat

Bakallár József festő

Az 1947-ben alakult csepeli képzőmű-
vészeti kör közösségéből indult el al-
kotó munkájára.

-N-: A képzőművészkör jubileumi kiállítása.
Csepel, 1972. dec. 29.

Bakallár József

A XX. Ker. Képzőművészek S. tavaszi tárlatán műveci szerepeltek.

Magyar Hírlap, 1970. III. 29. 13. l.

Bakallai József

A Kulturális Kapcsolatok Intézetének kiállítótermében érdekes és színvonalas kiállítás nyílt meg Bakallai József festőművész japán utikképeiből.

Felvételünkön: a művész Barsony mester társaságában.

Japán utikképek

Ország-Világ 1971/12 2 oldal

Bakk alár József:

A KKI Dorottya utcai kiállítótermében mutatkozik be első ízben „Japán utiképek" címmel a festő-művén.

Magyar Hírlap 1971/66. szám 13. old

Bahalláv József

1976-ban a hét festő tanár
Máger Agnes és Bahalláv
József felváltva horrigált.

Végvári Lajos: Zebegény krónikája, 1967-1977.
Művészet, 1977. július - 10.oldal.

Bakallár József: 2.

Szándékával ellentétben a japán művének ihletése, annak összefogottsága, kiérlelt, kulturált líraisága vajmi kevéssé tükröződik képein — sokkal inkább a hazai műgazorlat kommerszebb ágának szinkatásai és technikai megoldásai.

Bojár Iván: Kiállításról kiállításra

Magyar Hírlap 1971/75.

6. old

Barallár József: 1.

A festőművén japán utiképeit a Kulturális Kapcsolatok Intézetének bemutatótermében állította ki. „Végigutaztam a felkelő nap országát. E feledhetetlen élményeknek szeretnék emléket állítani. Nem a mai Jappant, hanem a róla alkotott ideát szeretném bemutatni, egy kicsit hagyományos művészetének ihletésében" — írja a festő, aki a mult év őszén utazott a Távol-Keletre és Tókióban két kiállítást rendezett munkáiból.

Bojár Iván: Kiállításról kiállításra

Magyar Hírlap 1971/75. 6. old

Bakallár József

A ráckevei Ady Galériába n látható Csch Imre, Árvai Ferenc:Angela Davis érme,Csodaszarvas lemezdomboritása, Kocsis László, Szánthó Imre, Molnár Sándor:Kompozició, Bakallár József alkotása.

Rajztanitás 1975-4-31
L sonczi:Ráckevei Ady Galéria

Bakallár József

Megriadt önarckép

Magyar Hirlap 1973/233/IV

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Bakallár József festőművész

Népszava

Tokai Daigaku — magyaroknak

A japán egyetemi városok *kulturális kitüntetését a Tokai Daigakut*, az elmúlt napokban kapta meg *dr. Solymár István*, a Nemzeti Galéria igazgatóhelyettese és *dr. Losonci Miklós* műtörténész. S végül, aki elsőként már előbb átvette az oklevelet és az érmet: *Bakallár József festőművész.*

— A japán egyetemi városok elnöke, *Matsumae Tatsuro*, egyszer Pesten járt, és én azóta is rendszeresen kapok Japánból *meghívásokat* — meséli Bakallár József, „Soroksár festője", aki néhány évvel ezelőtt telepedett le a soroksári Duna-ágnál, akinek e táj lett első számú ihletője.

1970-ben *Tokióban* a *Seybu Galériában* és a *Kasumigasaki* 34. emeletén állították ki képeit. Tavaly ősszel pedig a tokiói *Centrál Múzeumban* rendeztek tárlatot 40 festményéből. A nagyszabású kiállításon a japánok mellett sok más *külföldi művész* is képviseltette magát. Majd röviddel ezután a *Hokkaido szigetén* levő *Kumamotóba* vitték el képeit.

— Az előző téves információk ellenére is, amely több hazai lapban megjelent, nemcsak egyedül én kaptam meg ezt a kitüntetést. Dr. Solymár István és dr. Losonci Miklós írták a *Japánban kiadott katalógusok előszavait; művészettörténeti tanulmányokat.* Az egyetemi városok zsürije ezért szavazta meg *részükre is* a kulturális díjat.

A harmincöt éves magyar képzőművész harmincöt kiállítást tud már maga mögött. Idehaza *Derkovits-ösztöndíjat* és „Szocialista Kultúráért" díjat kapott.

— Kitüntetésem nem utolsósorban annak is köszönhető, hogy *jövőre ötven magyar képzőművész kiállítását tervezik a japánok.* Ugyanígy a japán művészek is elküldik hozzánk alkotásaikat egy kiállítás keretében. Jólesik az ilyen távoli országból érkező elismerés, de *én elsősorban idehaza szeretnék művész lenni.*

Sz. D.

VASÁRNAP

Kossuth rád

8.20 Az MRT gyermek
8.32 Énekszóval, muzs
9.00 „Ki minek tudója mestere az annak
9.25 Szoprán-áriák
9.50 Szerkesztői üzene
10.03 A magyar nyelv
11.14 Vasárnapi koktél
12.00 H. Lapsz. Idő].
12.10 A magyar nyelv
13.00 Egy korty tenger
13.10 Jó ebédhez szól a nóta
13.55 Rádiólexikon
14.25 Zenekari muzsika
14.49 Lehetetlen mérni?
15.30 Római levél
16.00 A magyar nyelv hete
17.05 Évfordulók nyomában. 200 éves a Moszkvai Nagyszínház
18.05 Johann Strauss szerzeményeiből
18.40 A magyar nyelv hete

12.05 A Kosicei Állami Filharmonikusok műsora
15.05 Szórakoztató műsor
16.25 Szellemi vetélkedő
17.20 A Tv-filmmúzeum
17.45 Dokumentumfilm
18.45 Mese
19.00 Tv-híradó
19.30 Vasárnapi vers
20.00 Anya. Tv-sorozat. 6.
21.30 Riportfilm
22.00 Fúvószene
22.25 Sportösszefoglaló

Állandó műsorszámok

Hétköznap

KOSSUTH RÁDIÓ

Hírek: 4.30. 5.00. 5.30. 6.00. 6.30. 7.00. 8.00. 10.00. 12.30. 15.00. 16.00. 17.30. 18.30. 21.00. 22.00. 24.00.

PETŐFI RÁDIÓ

Hírek: 4.30. 5.00. 5.30. 6.00. 6.30. 7.00. 7.30. 8.00. 8.30. 9.30. 10.30. 11.30. 12.30. 13.30. 14.30. 15.30. 16.30. 18.30. 20.30. 22.30. 24.00

3. MŰSOR

Hírek: 14.00. 16.00. 18.00. 19.30. 23.00

Szombat

KOSSUTH RÁDIÓ

Hírek: 12.40-től változatlan. 14.30. 17.00. 15.30. 21.00.

PETŐFI RÁDIÓ

Hírek: 13.30-tól változatlan. 15.30. 16.30. 18.30. 20.30. 22.30. 24.00

3. MŰSOR

Hírek: 8.00. 10.00. 12.00 14.00. 16.00. 18.30. 19.30. 23.00

Vasárnap

KOSSUTH RÁDIÓ

Hírek: 8.00. 8.30. 10.00. 12.30. 15.00. 17.00. 18.30. 22.00. 24.00

PETŐFI RÁDIÓ

Hírek: 8.00. 8.30. 10.30. 12.30. 15.30. 17.30. 19.30. 22.30. 24.00

3. MŰSOR

Hírek: 8.00. 12.00. 15.00. 18.00.

Barabás József

Részt vett a kiállításon
(A katalógust lsd. Ferencry Sándornál)

3. Országos Akvarell Biennálé
Egy, Gárdonyi G. Színház, 1977.

Bakallár József: Festőművész

Ráckevén, az adyknare gimnáziumban szept. 21.-én megnyílt a művész legújabb képeinek tárlata. A művész gazdag zsákmanyal tért haza Távol-Keletről. „Ázsia" – „Nagylószülétés" c. (szulítve) „Palánk" (repr.)

Losonci Miklós: Képzőművészeti világhét. Pest Megyei Hírlap, 1946. szept. 22.

Bakallár József, Jestő

L.: Kmetty J.

— : A hétvégi ... 9,

Népszabadság, Bp. 1977 febr. 5.

Bakallár József festőművész

Bakallár Józsefnek, a Kisduna Galéria vezetőjének fotografikája: Kosaras lány.

Pest megyei Hírlap, 1975. febr. 12.

Közös ügy: a Kisduna Galéria

Megyénk évek óta alkotó kapcsolatban van a Budapest XX. kerületében megalakult Kisduna Galériával. Tavaly a *Szentendrén* élő *Ilosvai Varga István* festményeit mutatták be nagy sikerrel, idén *Szőnyi István zebegényi munkásságát* kívánják megismertetni a munkáskerület lakosságával.

A *Kisduna Galéria* vezetője, *Bakallár József* festőművész, a zebegényi nyári szabadiskola tanára, többször állított ki önálló kiállításon műveiből a *Csepel Autógyár művelődési házában, a ráckevei múzeumban és a ráckevei Ady Endre gimnázium házi tárlatán.* Képzőművészkörének tagjai is hasonló sikerrel szerepelnek Pest megyei tárlatokon. Egyik tanítványa a nagyon tehetséges *Pánti Imre*, aki hamarosan bemutatkozik a ráckevei Árpád Múzeumban, másik növendéke *Márkus Ferenc*, aki *Szigetszentmiklósról* keresi fel hetente a soroksári festőkört. Bakallár József fáradhatatlan alkat. Fest, szervez, irányít, gondoz. *Kosárhalászával* most ajándékozta meg a ráckevei Ady Galériát, s két fotógrafikával járult hozzá a művészettörténeti oktatás sikeréhez, melyeket a legszorgalmasabb ráckevei diákok kapnak. Munkatársaival szüntelenül kezdeményez, s ami különösen dicséretes: társadalmi munkában.

A Kisduna Galéria nagyon helyesen azt tervezi, hogy az évek során bemutassa a *Zebegényben, Visegrádon, Nagymaroson, Vácott, Szentendrén, Dömsödön* alkotó dunai festőket, és közben a világ kiemelkedő „vizes" festőit is meghívja önálló tárlatra a XX. kerületbe. A közigazgatási határ feloldódik, a Kisduna Galéria a mi ügyünk, gondunk, eredményünk is, Pest megye képzőművészei állandó vendégeknek és munkatársaknak érezhetik magukat.

A Kisduna Galéria 1973-ban alakult, s kiállításon jelezte *Tóth Menyhért* tüneményes fejlődését. A jeles alkotó a Kanári-szigetekre készül, hogy az óceán színeinek melegségét hozza a Kis-Duna partjaira a kezdő művészek és valamennyiünk tanulságára.

Számtalan kezdeményezés figyelhető meg a Kisduna Galéria régi és új híreiben. Minden megnyitóbeszédet megörökítettek magnószalagon, a vendégkönyv tartalmazza a bejegyzések mellett a katalógus szövegét és a sajtóvisszhangot, amelyben a Pest megyei Hírlap fontos szerepet vállalt. Megérdemli a XX. kerület és megyénk művelődésügyi szerveinek nagyobb figyelmét az itt folyó tevékenység, mely a közművelődés pompás gyakorlata.

Losonci Miklós

el. Ebből lakásépítésre 150 milliót, a közművek fejlesztésére 116 milliót, művelődési, egészségügyi és kulturális célokra — így iskolák, óvodák építésére — 294 millió forintot fordítottak, fordítanak.

Lépések, összehangoltan

Sem a fentebb említett összegek átgondolt befektetése, sem a településfejlesztés megalapozottsága nem lett volna zavartalan, *ha a tanácsok nem állnak szoros kapcsolatban a pártszervekkel és pártszervezetekkel*, ha elmulasztják összehangolni lépéseiket.

Ma már senki nem vitatja, hogy a településfejlesztésnek, a tanácsi beruházási tevékenységnek nagy a politikai súlya, a sikerek és a kudarcok befolyást gyakorolnak a közvéleményre, formálják a közgondolkozást. E felismerés egyrészt a pártszervek, pártszervezetek figyelmét fordította a fejlesztések irányába, másrészt a tanácsokat sarkallta arra, hogy a korábbinál következetesebb kapcsolatokat építsenek ki e politikai testületekkel. Különösen a járási pártbizottságok, a városi pártbizottságok irányt adó útmutatása volt segítségére a tanácsoknak, s ez sok mindenben kamatozott. Például abban, hogy *tetemesen megnőtt a lakosság részvétele a fejlesztési tervek végrehajtásában*, bizonyítva: a jó előkészítés, a célok világos megismertetése legalább olyan fontos, mint a pontos műszaki tervek elkészítése.

Például az óvodák

A közös erőfeszítések hasznára szemléletes illusztrációként kínálkoznak az óvodák. A megyében eredetileg 2005 gyermek számára teremtettek volna helyet öt esztendő alatt. A tervidőszak végére várhatóan ennek ötszöröse lesz a tényleges terveljesítés, *összesen 10 393 új óvodai helyet hoznak tető alá a megye városaiban és községeiben.* A budai járásban a terv szerinti előirányzat 225 óvodai hely kialakítása volt, valójában 1772 kisgyermeket segítenek elhelyezni az új intézményekben. Terven felül épült óvoda — a gazdálkodó szervek adta pénzügyi támogatással, a lakosság társadalmi munkájával — a többi között

hogy a célcsoportos lakásépítésen belül az eredetileg tervezettnél mintegy ezerrel kevesebb otthon kerül tető alá 1975 végéig. Az okok sokrétűek és kölcsönhatásban állnak egymással. Közrejátszott az elmaradásban a tervezéskor túl alacsonyan megállapított lakásépítési költség éppúgy, mint az építőipari árak emelkedése, a kivitelező kapacitások egyenetlensége, stb. A mérleg másik serpenyőjében viszont elhelyezhetjük a vártnál nagyobb magánlakásépítést — 28 270-nel szemben 32 393 —, a társasházak közkedveltségét.

Ettől azonban a mérleg egyensúlya még nem teremtődik meg, billeg tehát, azt tudatva a tanácsokkal, a lakásépítésben érintett vállalatokkal, hogy a jövőben ezen a területen sokkal nagyobb felelősséggel, gondossággal, körültekintéssel kell cselekedniük. Ehhez arra van szükség, hogy *a megkezdődött szemléleti változás folytatódjék, elmélyüljön, megértesse minden résztvevővel: a lakásépítés nem puszta technikai, műszaki, szervezési intézkedések sora, hanem társadalompolitikai felelősségvállalás is!*

Hasznos frontáttörés

Még egy viszonylag terjedelmesebb cikkben sincs mód arra, hogy a tanácsi beruházások valamennyi részterületét szemügyre vegyük. Hiszen a lakásépítéstől a közműveken át a kereskedelem fejlesztéséig, a szó igaz és szoros értelmében, mindenhez köze

Bakallár József

„Halászok" (repr.)

„Csendélet hálóval." (repr.)

Művészet, Budapest, 1974. júl.

Bakallár József

A ráckevei Sanoyai-kastélyban 1973. szept. végén kiállítása nyílt.

Népszava, 1973. szept. 21. 101. cíf. 221 sz. 4p.

Bakallár József festőművész

Művészettörténeti órák keretében rendezett házi kiállításokat Bakallár József és Csik István festőművész a ráckeve gimnáziumban, ~~ahol~~ ahol 2 év óta rendszeresen megszervezik a diákfestők tárlatát is.

Sasonci Miklós: Iskolagalériák.
Magyarország, 1974. szept. 1.

Bakáll dr József

a IV. országos akvarellkiállítás aug. 20.-án nyílik meg Egerben, melyen művei szerepelnek.

Magyar Élet, 1944. júl. 26.

Bakallár József
grafikus

M.D.K.

„Tűnődő" rajz.

Élet és Irodalom, 1963. március 26–7 lap

Bakalár József
grafikus

MDK

Csendélet (rajz)

Élet és Irodalom, 1963. június 23 – 10 lap

M.D.K.

Bakallár József
festő

A pesterzsébeti művészek kiállításán
vett részt.

~~[illegible]~~: M.O: Pesterzsébeti művészek kiállítása
Művészet, 1963. március – 43 lap.

M.D.K

Bakalláry József
grafikus

Illusztráció

Lőrincz László: Csodálatos agyag
Élet és Irodalom, 1963. június 1 – 9 lap

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-743, 340-726

Bakallár József festőművész

PEST MEGYEI HIRLAP

1976 SEP 16

Kiállítótermekből 1021

Sarami Miklós

Forrás a Duna – Ráckevétől Soroksárig

Tárlatok könyvtárban, galériában, művelődési házban

Három éve avatták fel a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár 35. számú fiókját a XX. kerületben. Már az indulásnál szövetséges jelentkezett; *a képzőművészet.* A könyvtár keretei között megalakult a Kisduna Alkotó Csoport, mely most mutatkozott be először közönségének, azoknak az olvasóknak, akik a könyvtár klubtermében a három év alatt *Bakallár József* kezdeményezésére megismerkedtek *Somogyi József, Szőnyi István, Ilosvai Varga István, Dimitár Kirov, Tóth Menyhért, Hincz Gyula, Kondor Béla és Rácz Edit* alkotásaival, továbbá japán fametszetekkel, ázsiai és afrikai műtárgyakkal.

Szavak és képek egysége

A Kisduna Alkotó Csoport jubileumi kiállításának munkabeszámolója tartalmazza azon tájakat, melyek *Ráckevétől Soroksárig* forrásvidékük, de a japán környezet is felszívódik folyóparti látványjeggyé Bakallár József jóvoltából. Az október 2-ig megtekinthető tárlat katalógusában a szerzők önvallomásai olvashatók, s a néző a szavakat egyeztetheti a látott képekkel. *Tóth Menyhért* a mindenség fehéren sugárzó szintéziséről szól és *Pingáló*-jában az emberi tisztaság fehér tüze szikrázik. Kép hitelesíti a vallomást *Bakallár József* esetében is, aki *éber álommal* fedezi fel az öböllé kelyhesedő Dunát. *Bartl József* helyesen érzi, hogy az *emberek gyönyörködni akarnak,* és gyönyörködhetnek is csónakos csendéletében. Fölemelő *Rácz Edit* együttérzést sugalló ars poeticája, melyet a *Kagylóvirág* bronzból készült alakzata igazol. Kifogástalan tisztelgés *Rátkay Endre Gaál sirató-ja,* melyben a Kiskunlacházán élt *Gaál Imre* festői életművének állít méltó emléket. *Misch Ádám* a látás örömét említi„ a belső felismerést is. Ennek jegyében festett *Balladája* a tárlat egyik kiemelkedő alkotása. Hogyan születik az érték? Sok munkával még több munkával, így válaszol *Darabont Tamás* szabatosan; szavakkal, képpel.

E megvalósított eszme jellemzi *T. Lándori Angéla, Czétényi Vilmos, Ledniczky Gyula, Pánti Imre, Németh Miklós, Zsigmond Endre* műveit is, akik valamennyien egyéni, jó alkotásokkal szerepelnek.

csorbítja. Az ilyen
ör nélküli helyettesek
ség kialakulása sokf
ató. Ilyen helytelen
a vezető nem segíti
sét. A vezetéselmé
játításának igazi isk
szer. Itt tanulhat a
tője. S aki tisztában
n vezetőnek előbb-utóbb
szi át a munkáját, hiszen az
ni nem lehet, az fokozato-
atja helyettesét az önálló-
okhoz a tulajdonságokhoz,
özhetetlenek minden jó ve-

azonban van másik oldala
el is lehetnek problémák.
t nem ad hatáskört helyet-
az „zöld lámpának" tekinti
, amíg ő irányítja a vállala-
Elérkezett a pillanat, hogy
saját elképzeléseimet. Most
het csinálni, mert egyedül
nutatom mire vagyok ké-
ondolkodik, az a legrosz-
. Bármennyire is lehetnek
olásai, egy vállalatot mégis
t, egyetlen vezetési elv sze-
tani. Éppen a[illegible] jó he-

kapocs az orvosok és betegek között. Fizikailag és lelkileg is erősen igénybe vesz minket ez a pálya. Kevesebb időnk marad barátokra, szórakozásra. Vannak közöttünk édesanyák, feleségek, akik családjuk, gyermekeik nélkül töltenek el sok-sok éjszakát, szeretetüket, tudásukat rászoruló embertársaiknak adva — mondotta, s felszólalását figyelemre méltó javaslattal tette teljessé. *Azt javasolta, hogy a jövő nővérgenerációja már esküjében fogalmazza meg ezt a hivatástudatot.* Kapjon nagyobb szerepet az ápolónői hivatásra való nevelés. Kérte, hogy a nővéreskü szövegét egészségügyi kormányzatunk *ennek megfelelően módosítsa.*

Gondok is szóbakerültek az ifjúsági parlamenten. Így például az a kívánság, hogy építsenek Vácott a fiatal orvosoknak szállót. Itt addig élnének, míg lakáshoz nem jutnak. Hat év alatt egyébként még százznál több lakást kaptak az egészségügyi dolgozók, de gond, hogy lakásépítési *támogatást nem tudnak kapni.* Mint *Járai Gyula*, a városi KISZ-bizottság titkára elmondotta: az ifjúsági szövetkezeti lakásokhoz olyan kivitelezőt keresnek, aki hajlandó a fiatalok kétkezi munkáját leszámítani, a lakás árából.

Az ifjúsági parlament dr. Korona Árpád megnyugtató véleményével, zárult, másrészt a kórház és a város vezetői közösen megvizsgálják a kivétel nélkül jogos kéréseket.

Bakallár József festő-
művész.

Méltón ünnepelték a haraszti diákok képzőművészettel is névadójuk, Baktay Ervin emlékét India nemzeti ünnepén. Ezúttal nyitotta meg egynapos tárlat keretében *Jónás Zoltán*, a ráckevei járási pártbizottság első titkára *Bakallár József* festőművész kiállítását. A művész nemrégen érkezett meg *Tokióból*, ahol művei nagy sikert arattak. Dicséretére szóljon: Bakallár legújabb képeit mutatta be, dunai vízpartját, mely öreg faroncs és japán ikejel közös látványát tartalmazza. Szikráznak színei, tüzes naplementét hordoznak, körkörös vízkarikákat jeleznek, Bakallár bőségének, emberi derűjének és a tájnak állandósult méltóságát.

Lasovi Miklós: Kiállítóteremekben,
Pest Megyei Hírlap, 1946. jan. 27.

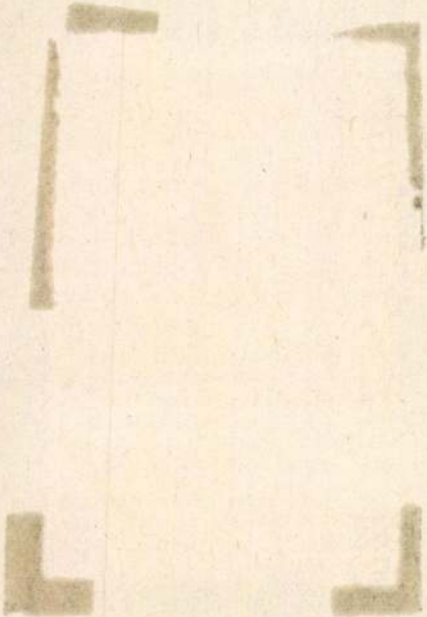

Bakallár József festőművész

XX. KERÜLETI KÉPZŐMŰVÉSZKÖRÖK

válogatott kollekciójából a *Csili kiállítótermében* kiemelkedik a *Bakallár József* festőművész vezette alkotóműhely színvonala. *Pánti Imre* kész festő, *Bodnár Ede* szintén, aki újabb sorozattal ajándékozta meg a *ráckevei Ady Galériát.* Lendületesen halad előre *Bata László, Csollák Mihály* és jó értelemben hatnak meglepetésként a plakátművészetben már megbecsült, elismert kiskunlacházi *Soóky András* és a *szigetszentmiklósi Márkus Ferenc* festményei. Tehetségesek, a festészet jelöltjei.

Sosonci Miklós: Három nemzedék alkotásai.

Pest Megyei Hírlap, 1975. ápr. 9.

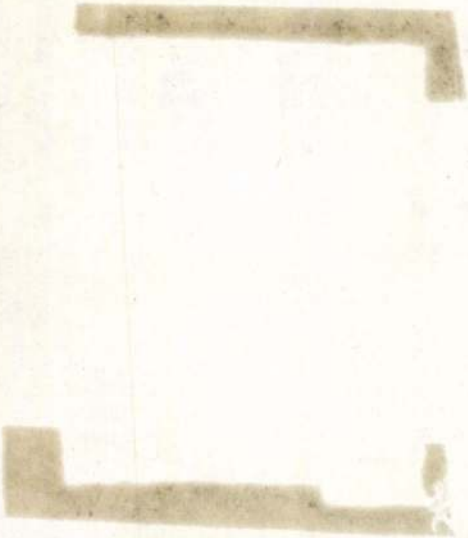

KISDUNA GALÉRIA

EDDIGI KIÁLLÍTÁSAI:

SOMOGYI JÓZSEF
szobrászművész
ILOSVAI VARGA ISTVÁN
festőművész
DIMITAR KIROV
bolgár festőművész
TÓTH MENYHÉRT
festőművész
PETŐ JÁNOS
grafikusművész
MÁGER ÁGNES
festőművész
KÖNIG RÓBERT
grafikusművész
ALMÁSSY ALADÁR
grafikusművész
SZEMETHI IMRE
grafikusművész
SZŐNYI ISTVÁN
festőművész
HINCZ GYULA
festőművész
JAPÁN HAGYOMÁNYOS
MŰVÉSZETE
ÁZSIA ÉS AFRIKA
MŰVÉSZETE
KONDOR BÉLA
grafikusművész
RÁCZ EDIT
szobrászművész
KISDUNA GALÉRIA
ALKOTÓ CSOPORT
SZABÓ JÁNOS
festőművész
MISCH ÁDÁM
festőművész
TÓTH ISTVÁN
fotóművész
SZALAY LAJOS
grafikusművész
REICH KÁROLY
grafikusművész

MÁGER ÁGNES
festőművész
ELSE HASSELRIIS
dán grafikusművész
M. KISS JÓZSEF
grafikusművész
KIUCHI AYA
japán textilművész
OROSZ IKONOK
NDK MŰVÉSZETI
SZÖVETSÉG KIÁLLÍTÁSA
KERESZTY KORNÉL
bio-collage
T. LÁNDORI ANGÉLA
festőművész
CS. KOVÁCS LÁSZLÓ
szobrászművész
DALLOS JENŐ
karikaturista
VÁLI DEZSŐ
festőművész
IKEBANA ALMANACH
KALENDÁRIUM '81
KÓRUSZ JÓZSEF
festőművész
UITZ BÉLA
festőművész
EGYIPTOMI PAPYRUSOK
NÉMETH MIKLÓS
festőművész
VÁRDEÁK CSILLA
grafikusművész
TÓTH MENYHÉRT STÚDIÓ
IVÁNYI ÖDÖN
festőművész
KÍNAI SELYEMHÍMZÉSEK
A. I. PLAKÁTKIÁLLÍTÁS
MARTYN FERENC
festőművész
BAKALLÁR JÓZSEF
festőművész

BAKALLÁR JÓZSEF FESTŐMŰVÉSZ
1209. Budapest, XX., Kisduna u. 10. Telefon: 476–995

KISDUNA GALÉRIA

A FSZEK 35. SZ. KERÜLETI KÖNYVTÁRA
BUDAPEST XX., MARX KÁROLY ÚT 128.

10 ÉVES A KISDUNA GALÉRIA 1973 / 1983

KISDUNA GALÉRIA

A FSZEK 35. SZ. KERÜLETI KÖNYVTÁRA
BUDAPEST XX., MARX KÁROLY ÚT 128.

SZERETETTEL MEGHÍVJA ÖNT ÉS BARÁTAIT

Bakallár József

FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSÁRA

1983. március 17-én, 17 órakor megnyitja

KISS JENŐ a FSZEK főigazgatója

a művész munkásságát ismerteti

NÉMETH LAJOS művészettörténész

közreműködik

MIKÓ ISTVÁN színművész

10 ÉVES A KISDUNA GALÉRIA 1973 / 1983

E két fénykép kapcsolódik újrateremtődésemhez. Hatéves koromban kellett először visszamenteni az életnek, s bár ágrólszakadt gyermekkoromban sok málét és görhét megettem, emberréválásomkor már megduplázhattam önmagam.

Ott éltem én is a völgykatlanban, Cserhátszentiványon. Egymást váltottuk a magányban. Anyámtól többször kérte kölcsön a front Apámat. Egyszer négy évre is elszakadt tőlünk, s mire hazajött, ő is csak saját haldokló apját láthatta.

Hősiesnek mondhatnám azt a negyedszázados kálváriát, de nem merem, mert örökké sírtunk. És megroggyant állapotomnak köszönhető, hogy ma is kortyokban nyelem a könnyeimet, ha megsérül valahol e kis közösség.

Festeni csak úgy lehetett, ha elbírom mellette a földeken is a munkát, az erdei fahordást, később a hó- és szénlapátolást. De a fizikai küzdelmek mesékhez vezettek. Színeket láttam. A veríték szemgolyóm elé anilines bíborokat vérzett. Többször jókora fát vonszoltam a hegytetőről, ilyenkor kobalt lepkék villództak a térben, s elektronikus sípok nyitottak fejem fölött égi fényeket.

Valószínű ájult ébrenlétek voltak ezek, Anyám örök önmegtagadásos munkaszeretetének látható mennyországa.

Álmodozó maradtam. Akkor is, mikor ármánykodás leselkedett rám, akkor is, mikor bakot tartottam másnak a trombitaszóért.

Az ilyen ember nehezen talál patrónusra. Kivált akkor, ha a hazug ügyek láttán dohogni is tud. Most az ötvenedik kiállításom napján mondhatom, a felit sem csináltam szívesen. Minden képszellőztetés csak árt az álmoknak. El kellett árvulni a képeknek az affektált falakon, egyre inkább érzik őszinte helyüket az intím világban.

E kis ország nagy példákkal szolgált. Ha azért lett valaki piktor, hogy kényelmesebb legyen az élete, mindenki szemeláttára vált a szakma manökenjévé. Ha elmélyült volt, s netán paprikát kapált és majoránnát, hogy festhessen, azt meg klosárrá tették.

Hát ne féltsem Apámtól örökölt konokságomat? Emberi önmegvalósulásomnak nem lehet ez záloga? Újra felfedezem, tengersok ránc a szeme körül, mosoly, fájdalom, csillogás. Micsoda tanulság... Micsoda tanulság.

A rácsodálkozást formákba
zúnbe és kompozíciókba
foglalni, - ez igen!!
Boldogan Köszöntelek
T. Manyus

Bakallár József

1940-ben született Budapesten.
1948-ig Cserhátszentivánon él.
1958-ig a Képző- és Iparművészeti Gimnáziumban tanul.
1962-ig Fónyi Géza tanítványa a Képzőművészeti Főiskolán.
1963 óta tagja a MN Művészeti Alapjának és a Magyar Képzőművészek Szövetségének.
1963 óta a XX. kerületben Képzőművészkört vezet.
1964–74-ig irodalmi illusztrációkat készít.
1965-ben a Kisterenyei Gimnázium mozaikját készíti.
1968-ban Mednyánszky-termi kiállításáért Derkovits-díjat kap.
1969-ben készíti a Budapesti Zalka Máté Általános Iskola mozaikját.
1970-ben kap először külföldi meghívást önálló kiállításra.
1974-ben „Szocialista Kultúráért" kitüntetésben részesül.
1974-ben Tokajba készül nagyméretű márványmozaik kompozíciója
1974-ben megszervezi a Kisduna Galériát, ma is művészeti irányítója.
1975-ben a Tokiói Centrál Bijutsukánban rendezett kiállításáért japán kulturális kitüntetést kap.
1976-ban az Egri Akvarell Biennálé nagydíját nyeri.
1978-ban „Tokai Daigaku" (Japán Egyetemi Városok művészeti kitüntetése) elismerésben részesül.
1978-ban Asahikawa város díszpolgárrá fogadja.
1979-ben nyeri a Hajdúszoboszlói Mezőgazdasági Intézetbe kiírt pályázatot.
1980-ban ünnepélyesen avatják velencei üvegből készült mozaikkompozícióját az asahikawai új Iparművészeti Múzeum homlokzatán.
1981-ben a Tóth Menyhért Emlékkiállítás nagydíját nyerte.
1982-ben a Pesterzsébeti Múzeum Tavaszi Tárlatának díját nyeri.
1982-ben másodszor kap „Szocialista Kultúráért" c. kitüntetést.
1983-ig 50 önálló és közel 200 kollektív kiállításon mutatkozott be.

FSZEK B3/170

„Kiállított munkái a valóságélményt illetően invariánsak. Ugyanarról szólnak, az ember világáról, de új és új változatokban, s e változatokban az a közös, hogy a színek, a foltok egymásnak feszülnek, soha nem látott és mégis ismerős rendben. Igaznak érzem. Összefogja őket a látomás ereje. A kompozíciók szerkezete a létezés rejtett szimmetriáival rokon. A gravitáció szabta arányösszefüggéseket a szinte robbanó dinamikák teszik hitelessé."

Csík István festőművész megnyitója

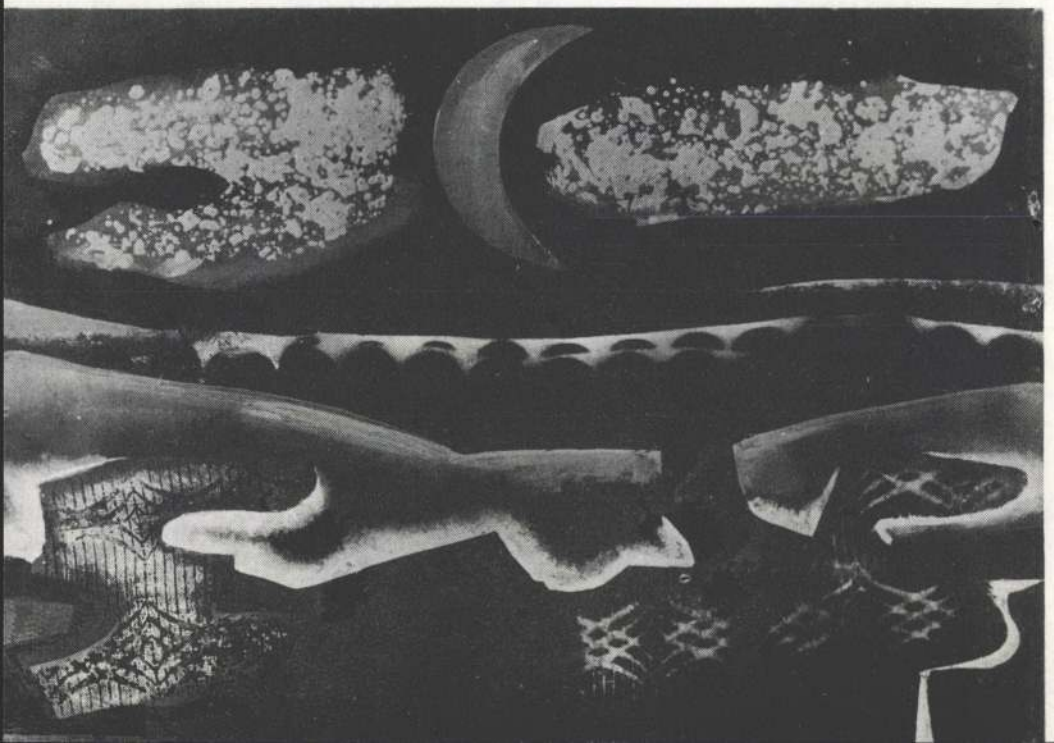

GÓLYAHALÁL (60x80 cm, olaj)

„Tekintélyes csoport küldött költői hangulatú festményeket a természeti tájról. Hogy a természetnek kijáró jelző, az „érintetlen" elmaradt, annak oka van. Bakallár József hitelesítő látomásai ugyanis éppen a megsebzett természetről szólnak, a pusztulást gyászolva, illetőleg az ősi szépséget álmodva (ösztönző például is) a romlás helyébe. A természet arculatára ez a seb, ez a félelem és féltés ütött mai keltezésű bélyeget. Már a hangulati átélést a benső idő finom, rejtett szövevényes szerkezete izgatta."

Székelyhídi Ágoston kritikája
az 1982-es Hatvani Biennáléról

„Alkotásai jó fogódzót kínálnak; művészetében szervesen kapcsolódnak együvé a század legmarkánsabb törekvései. Fiatalabb korában Braquet, Egryt és Barcsayt vállalta, de magabiztosan kerülte meg azokat a buktatókat, melyek az epigonizmus ingoványát takarták."

Salamon Nándor művészettörténész, muzeológus megnyitóbeszédéből

TOLLÁSZKODÓK (27x33 cm, olaj)

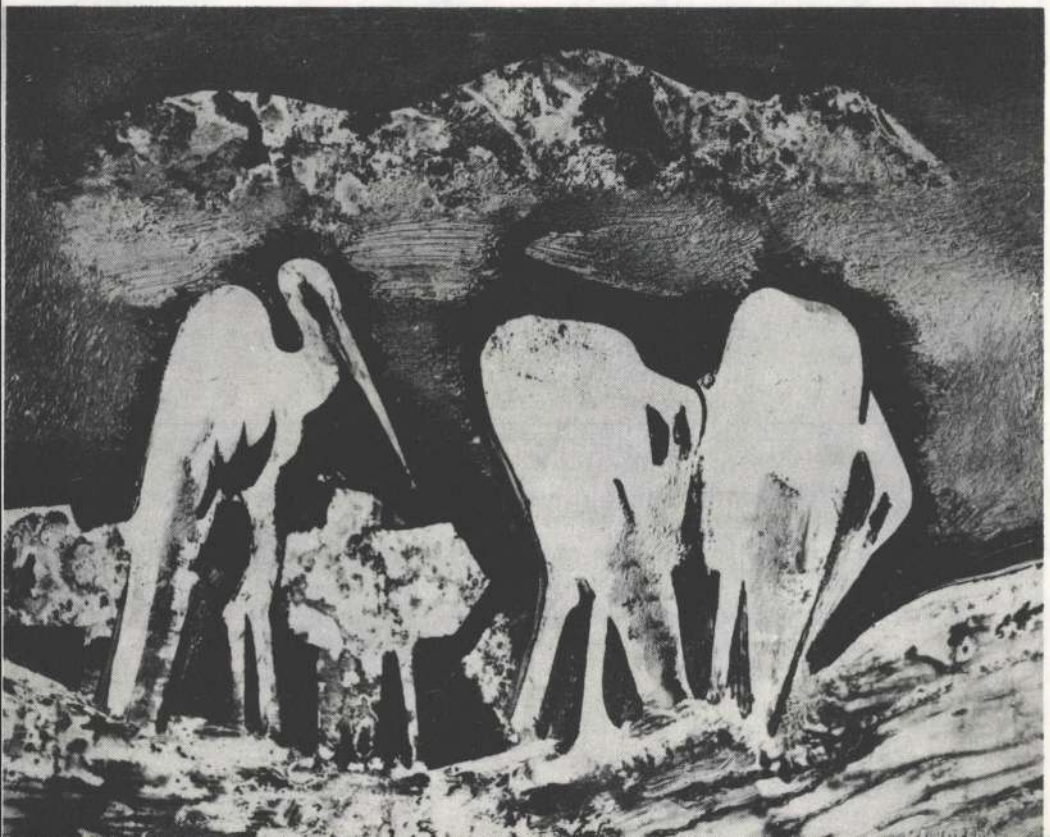

LEPKE (50x75 cm, olaj)

„Bakallár József azok közé a magyar festőművészek közé tartozik, akik biztos színérzékkel rendelkeznek, s ezt a tulajdonságukat akkor is megőrzik, amikor az erős fények, forró napsugarak rendkívül intenzívvé teszik a kép koloritját. Festményei tele vannak feszültséggel. A vonalak, foltok absztrakt együttese emlékekre, látványokra, természeti csodákra utal, átírásuk történhet mértaniasan, de naturálisan is, érzékeltethető díszítményes harmóniák közepette is a növények, állatok élethű rajzával. Ekként szintetizálja Bakallár József a holdfény hideg kékjét az éji lepke tarkaságával."

Pogány Ö. Gábor művészettörténész: katalógus előszó

„Képességein túl a ritka Derkovits-ösztöndíj segítette fejlődését. Festészetében a lírai és drámai elemek ötvöződnek, hogy aztán a látvány és átköltés komoly arányát eredményezzék. Alla prima fest. Sokat beszélnek arról, hogy mennyit hatott rá a híres japán vízfestészet. Én szerintem csak annyit, mint bármely érzékeny művészre, művelt emberre. Bár a ráérzés kikerülhetetlen, de Bakallár József a tengeren túl is dunaparti festő maradt."

Frank János művészettörténész megnyitójából

PIETA (45x41 cm, aqu.)

„A festészet nagy utat tett meg a század eleje óta. Bakallár egy egyéni relációt teremtett a látvány és saját kifejezési képessége között, amit annál is könnyebben tehetett meg, mert látásmódja határozott és egyéni, s ezt nagyszerűen tudja kifejezni erőtől feszülő stílusában..."

Horváth Tibor, a Kelet-Ázsiai Múzeum elhunyt főigazgatójának megnyitóbeszédéből

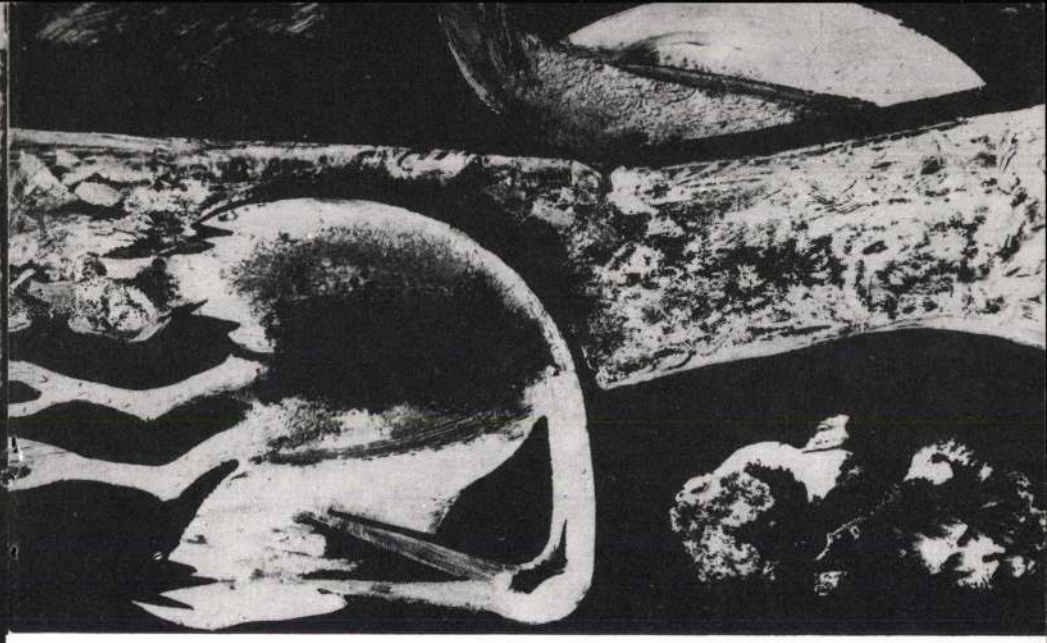

MADÁRHALÁL (18x28 cm, olaj)

„Hamar megtalálta stílusát. Hamar, mert világgal rendelkezett, birtokolta festőotthonát, rendszeresen bővítette azt, témáiban, vonalvezetésében. Színei meghatározóak, vérbő kolorista, aki olykor csöndesíti, többször felerősíti tónusait, Nincs főszíne, az összes szín az: együtt. Leleményes, találékony, törvényt feltáró, mély, mert állandó kontaktusban van a természettel."

Losonci Miklós művészettörténész könyvéből

„Évek óta, mióta figyelem, megfogott az a zárt és egységes világ, amelyet teremtett. Nem szeretném stíluskategóriákba sorolni, mert felesleges. Önteremtette képi nyelven beszél, ezek a képek saját nyelvükön képesek szólni. Eleven művész, aki olyan tagja a mai művésztársadalomnak, generációjának, akit figyelemmel kell kísérni..."

Somogyi József szobrászművész megnyitóbeszédéből

„Témái sokszor tárgyhalmazok, amelyek tömönységükkel, motiválisfeszültségükkel, lapidáris formakontrasztjaikkal egy rejtezkedő lírai személyiség elbújtató kifejezésére szolgálnak."

Végvári Lajos művészettörténész írása

GÖRÖG TÁJ (50x70 cm, olaj)

PÁVA (50x70 cm, olaj)

HAJDUSZOBOSZLÓI MEZŐGAZDASÁGI INTÉZET MOZAIKJA
(33 m^2. Muránói üvegmozaik és kerámia. 1980.)

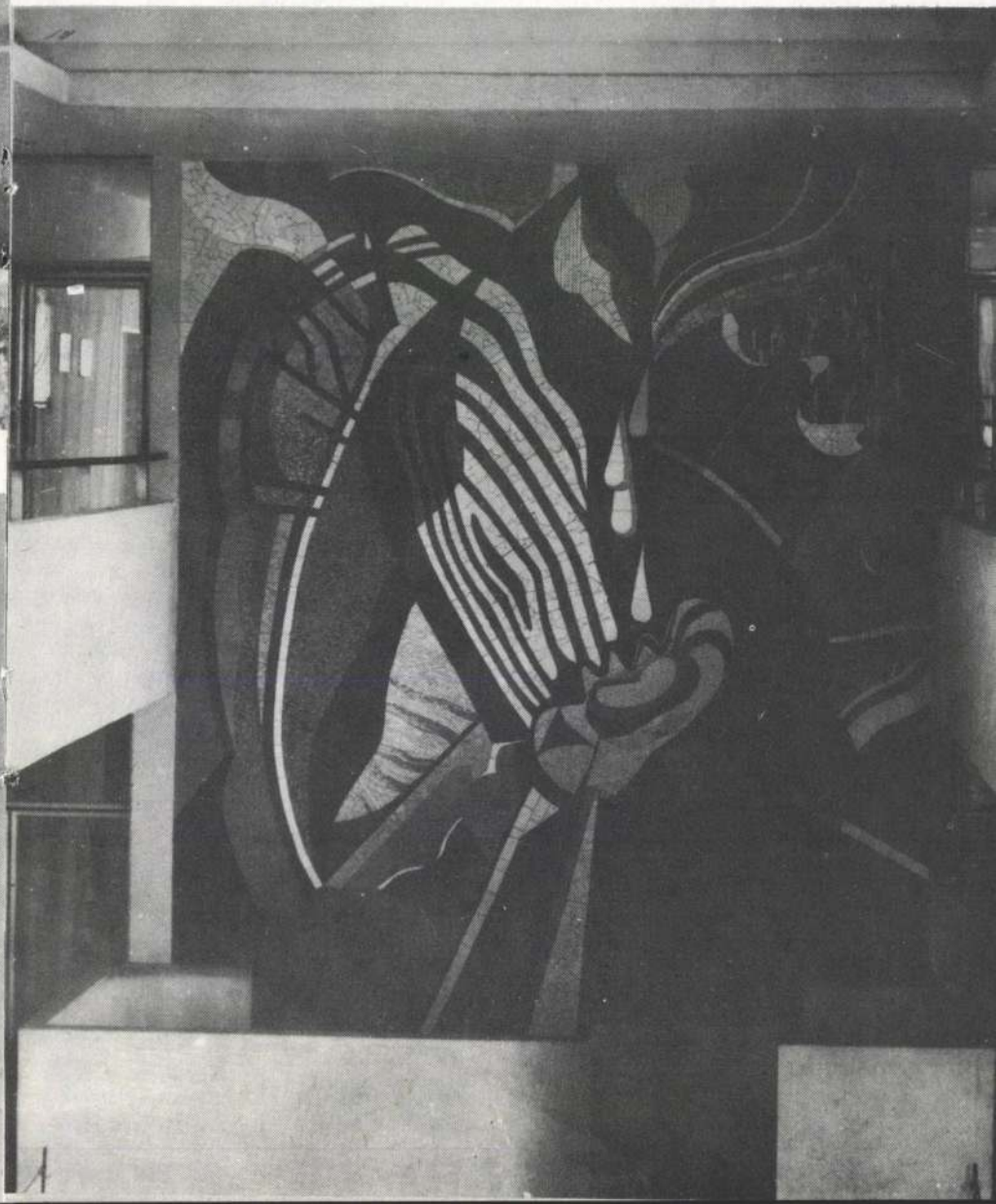

„Technikai képessége tiszteletadást követel. Széles szerkezetei, energikus ecsetkezelése, dekoratív felületei, kompozíciós elemek. Színeinek józansága, a melegbarnák és indigókékek talán Matisse atmoszféráját közelítik. Emberjelzései, tájképei és ezek tervezettsége a japán dekoratív törekvésekhez is rokonságot mutat."

Yomiuri Shinbun méltatása

„Munkái nem másolatai a látottaknak, mégis érződik bennük, hogy közvetlen átélés szülöttei. A vízparti életet átjáró sugárzás, a természettel együtt lélegző ember egyszerű, tiszta élményanyaga nyer bennük megfogalmazást az örömszerzés őszinteségével. A művésznek igen sok tanulsággal szolgáltak mozaikmunkái. Nagy méretekben is kitűnőnek bizonyult komponáló készsége, monumentalitásra való egyéni adottsága."

Solymár István művészettörténész: Katalóguselőszó

A TOKAJI GIMNÁZIUMBA KÉSZÜLT MOZAIK
(25 m^2. Mázas kerámia. 1975.)

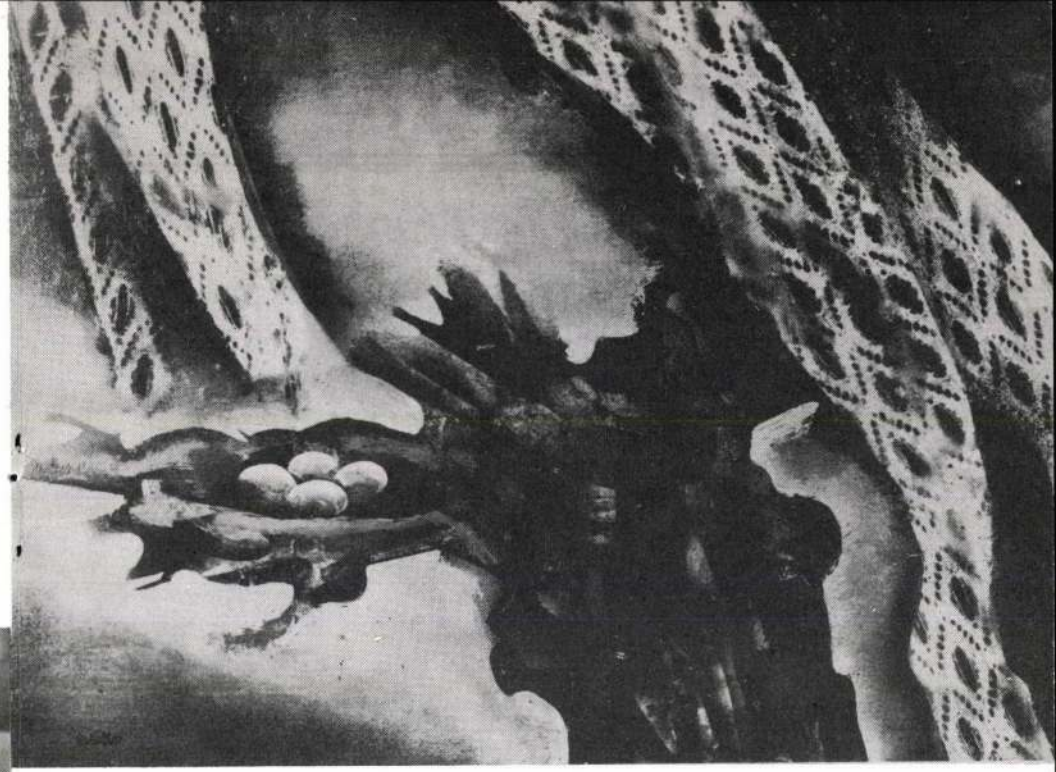

FÉSZEK (60x80 cm, olaj)

FURCSA VIRÁGOK (50x75 cm, olaj)

ASAHIKAWAI IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM HOMLOKZATI MOZAIKJA
(11 m^2. Muránói mozaik. 1980.)

BUDAPESTI ÁLTALÁNOS ISKOLÁBA KÉSZÜLT MOZAIKOSZLOP
(18 m^2. Márvány és mázas kerámia. Bal oldal. 1978.)

BUDAPESTI ÁLTALÁNOS ISKOLÁBA KÉSZÜLT MOZAIKOSZLOP
(18 m^2. Márvány és mázas kerámia. Jobb oldal. 1978.)

Bakallár

RAJZOK

FŐVÁROSI SZABÓ ERVIN KÖNYVTÁR
12-ES GALÉRIÁJA

BAKALLÁR JÓZSEF RAJZAI

BUDAPEST, X. PATAKY ISTVÁN TÉR 7-14

1980. DECEMBER

Ideát építettem magamnak vonásról, foltról, faktúráról, s a táblaképek készültekor láttam igazán a rajz ihlető sokoldalúságát.
Vonallal faggatom a természetet, rajzaim kép előtti állapotok mint ahogy a jövő is a múlt szülötte.
Mappáim sűrűjében mindig találok újrafogalmazandót. Ha gátlástalan volt az első impresszióm, hosszú ideig képre születnek a vázlatok. Ha bizonytalanul íródnak a vonalak, további boldogság újra jelenséggé tenni.

Bakallár József

FSZEK 80/513

1940-ben született Budapesten.
1948-ig Cserhátszentiványon él.
1958-ig a Képző és Iparművészeti Gimnáziumban tanul.
1962-ig Fónyi Géza tanítványa a Képzőművészeti Főiskolán.
1963 óta tagja a MN Művészeti Alapjának és a Magyar Képzőművészek Szövetségének.
1963 óta a XX. kerületben Képzőművészkört vezet.
1964-74-ig irodalmi illusztrációkat készít.
1965-ben a Kisterenyei Gimnázium mozaikját készíti.
1968-ban Mednyánszky-termi kiállításáért Derkovits díjat kap.
1969-ben készíti a Budapesti Zalka Máté Általános Iskola mozaikját.
1970-ben kap először külföldi meghívást önálló kiállításra.
1974-ben "Szocialista Kultúráért" kitüntetésben részesül.
1974-ben Tokajba készül nagyméretű márvány-mozaik kompozíciója.
1974-ben megszervezi a Kisduna Galériát, ma is művészeti irányítója.
1975-ben a Tokiói Centrál Bijutsukánban rendezett kiállításáért japán kulturális kitüntetést kap.
1976-ban az Egri Akvarell Biennálé nagydíját nyeri.
1978-ban "Tokai Daigaku" /Japán Egyetemi Városok művészeti kitüntetése/ elismerésben részesül.
1978-ban Asahikawa város diszpolgárrá fogadja.
1979-ben pályázaton nyeri a Hajdúszoboszlói Mezőgazdasági Intézetbe kiírt pályázatot.
1980-ban ünnepélyesen avatják velencei üvegből készült mozaik-kompozícióját az asahikawai új Iparművészeti Múzeum homlokzatán.
1980-ig 45 önálló és közel 200 kollektív kiállításon mutatkozott be.

KATALÓGUS

Halászlány 43x31
Bárka 31x43
Szerelmesek 31x43
Olvasó 43x31
Emberpár 36x23
Corpus 41x36
Hálókötő 30x40
Hálóteregető 50x36
Mártír 58x36
Kisfiú 43x31
Tányérrózsák 43x31
Szék 43x31
Akt 43x31
Vénusz 43x31
Kroki 36x41
Szeplőske 43x31
Hátakt 43x31
Nyár 43x31
Portré 43x31
Hanyattfekvő 31x43
Öltözködő 43x31
Apostol 38x58
Tánc 43x31
Ritmus 43x31
Rajzoló 43x31
Műterem 43x31
Főiskolás 43x31
Festő 43x31
Gyerekék 43x31
Halászok 23x35

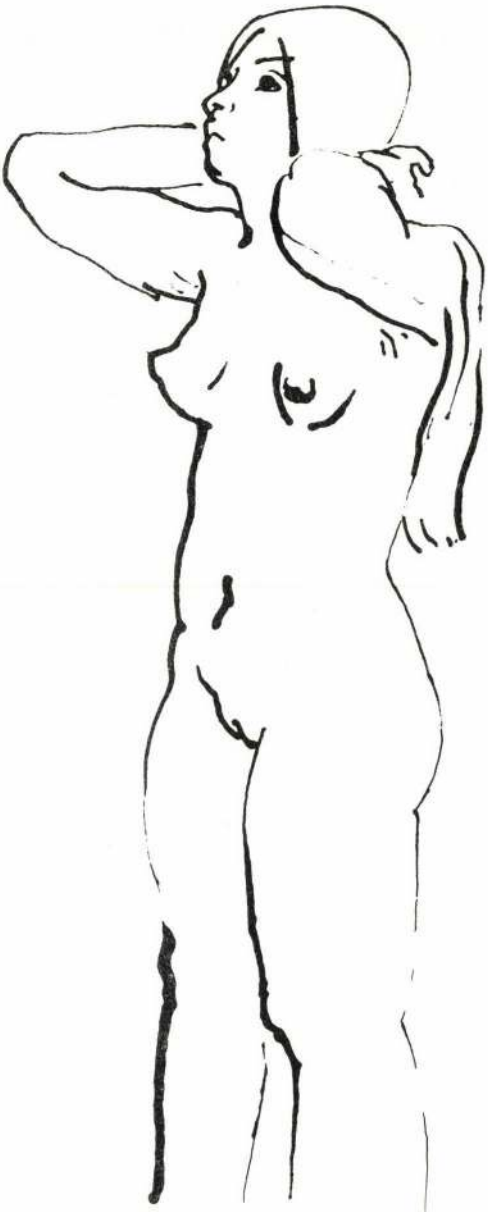

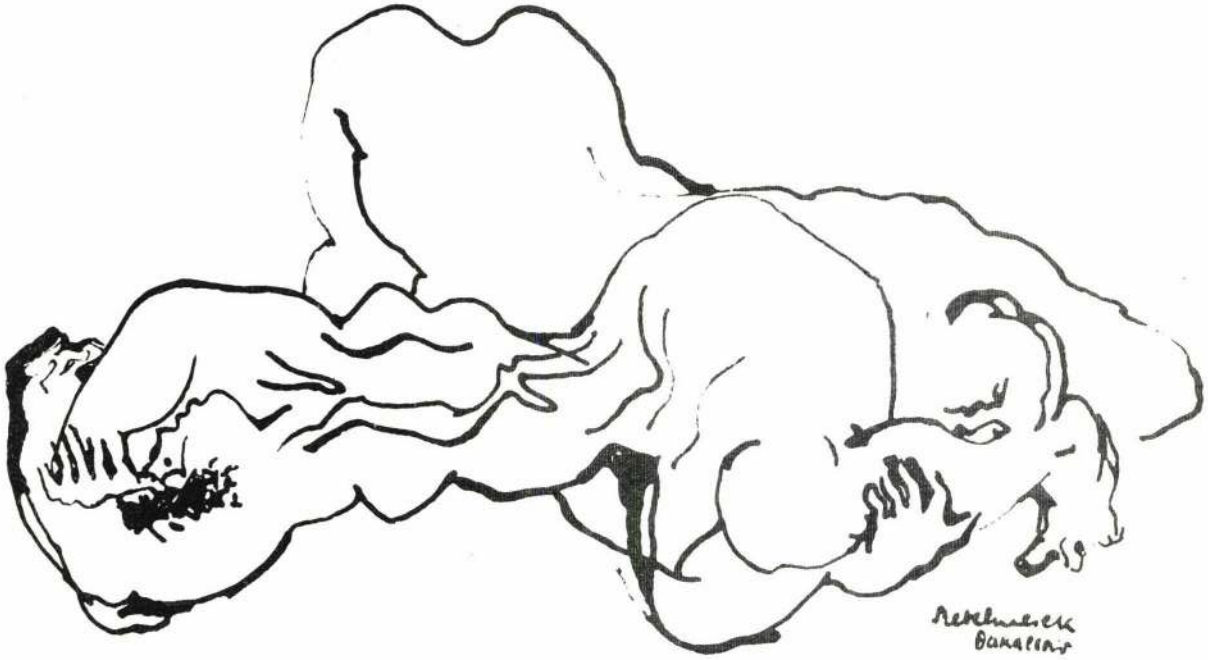

KIÁLLÍTOTT MŰVEK

OLAJKÉPEK :

1. Buzogányok
2. Dunai táj
3. Ablakból
4. Napraforgók
5. Enteriör
6. Műterem részlet
7. Csendélet bakon
8. Kávéfőzős csendélet
9. Öreg fák
10. Víkendház
11. Tél
12. Kis tájkép
13. Híd
14. Csendélet
15. Öreg halász
16. Anyaság
17. Diószemek
18. Kavicsszedő
19. Lebukó nap
20. Két tárgy
21. Kubikos
22. „Mojo"
23. „Zsotyó"

AKVARELLEK :

1. Sárkányeregető
2. Fiúk a parton
3. Műteremablakból
4. Háló és ladik
5. Horgász

GRAFIKÁK :

1. Család
2. Beborul
3. Csendélet
4. Táj I.
5. Székek
6. Könyöklő
7. Kőhordók
8. Portré
9. Táj II.
10. Rajzoló

Készült 450 példányban
Felelős kiadó: Köteles István
67 2 FNyV 14 2445 — (Magyar Hirdető)

KÉPCSARNOK
MEDNYÁNSZKY TEREM

Budapest, V., Tanács körút 26.

BAKALLÁR JÓZSEF

festőművész kiállítása

1967. február 11—26-ig

Bakallár József fiatal, de a képzőművészet jelenségeit figyelő közönség előtt nem ismeretlen művész. Gyakran jelennek meg grafikái országos lapokban, az Élet és Irodalomban és az ifjúsági sajtóban, népművelési folyóiratokban.

Mostani jelentkezése, e kiállítás keretében, az ismerőst mutatja be teljesebben és fejlődésében. Meglepő az a határozott karakter, amely a művekből kibontakozik: az ember, az élet, a környezet sajátos egyszerűséggel kínálkozik ecsetje alá. A formák és színek ellentéteiben és összhangjában a kortárs érzései, felfedezései, gondolatai rezonálnak: ismerős emberi, megindító szépség árad a szemlélőbe. Nem kavar fel, nem taszít érzelmi konfliktusokba, hanem lassan izzik fel, mélyrehatol és belülről buzogtatja az örömöt, a fájdalmat, a szépségben való hitet.

1940-ben született, Budapesten, s eddigi élményeit, látásmódját, érzékenységét az a világ formálta, melyet egyik költő barátja: Budapest margójának nevez. 1963-ban végezte el a Képzőművészeti Főiskolát. Portréi, csendéletei mindig szerényen húzódtak meg a főiskolán rendezett kiállításokon, de magukhoz vonzották a látogatót. A főiskolán önálló kiállítása, majd 1964-ben a Budapesti Történeti Múzeum Pesterzsébeti Múzeumában rendezett bemutató, 1966-ban a Kisterenyei Gimnázium falában elhelyezett mozaikja jelzik a szívós és tudatos művészi ambíciót, az eredményekben kiteljesedő művészi gondosságot. Induló évei alatt három ízben is Stúdió-ösztöndíjat nyert. Alkotásaiból a Nemzeti Galéria is vásárolt.

Festményeinek, grafikáinak témáit közvetlen környezetből veszi. A soroksári dunaág — amelynek partján feleségével együtt két kezük munkájával építették fel műtermes fecskefészküket — mindennapos ihletője. Budapest margóján élő barátai, ismerősei örökítődnek meg portréin. Művészetének élesztő tüze mégis leginkább az őt serkentő, örömmel telítő, megújító kis család: a feleség és anya (és ahogyan ő vallja) eddigi legszebb közös életművük, a mindig témául kínálkodó ikerpár: „Zsotyó" és „Mojó".

A rakéták korszakát éljük, de ő a rohanás közben oázisként üdítő intim jelenéseket, a csendes állapotokat hívja elő vásznán. Ezek azonban mégis erőteljes tempót diktálnak a szépség utáni küzdésnek, a jobbért való sereglésnek.

Szereti a lebukó nap elkapott mozdulatát, mely a világmindenség szüntelen mozgását jelzi, a virágzó fát, melyben az állandóan változó feszül, az emlőn csüggő gyerek — ecsetje alatt is — az örök megújulást hirdeti. Bakallár ösztönösen és tudatosan ragadja meg az állapotban feszülő mozgás e hozzáférhető, törvényszerű jelenségeit. Ez festőre való, művészt kívánó tematika és feladat — a lényeget megfogni az életben, a társadalomban, a világ jelenségeiben. A többi ember vágya él benne: velük akarja láttatni, felfedeztetni, megsejdíttetni.

Olaszországi útja csak színesítette életélményeit és festői látásmódját. Felfedezte Giotto angyalait Braque madaraiban, Picasso táblaképeit Francesca falán, Michelangelo monumentális alkotásait — s velük élve és tusakodva keresi a XX. sz. festészetének varázskulcsát. Az élmény az emberiséggel született örök motívumokban keres kifejezést (anyaság, gyermek, táj), s Bakallár szenvedélyes újrakezdéssel, egyéni ízléssel fogalmaz újra és újra.

Fiatal festő számára jelentős esemény az önálló kiállítás, mert igazolja és egyben meggyőzi arról is: még nem elég, még előbbre kell jutnia, még inkább meg kell ragadnia az emberben az embert, az életben a mindenen diadalmaskodó törvényt, a szépben a jövő ígéretét és hitét. A kiállítás a közönség számára is fontos, mert önmagát méri, felfedezi a lényeghez és széphez közelítés új útjait: az esztétikai örömszerzés és értékelés képességében gazdagodik.

MIKÓ ZOLTÁN

BAKALLÁR József

vigilia

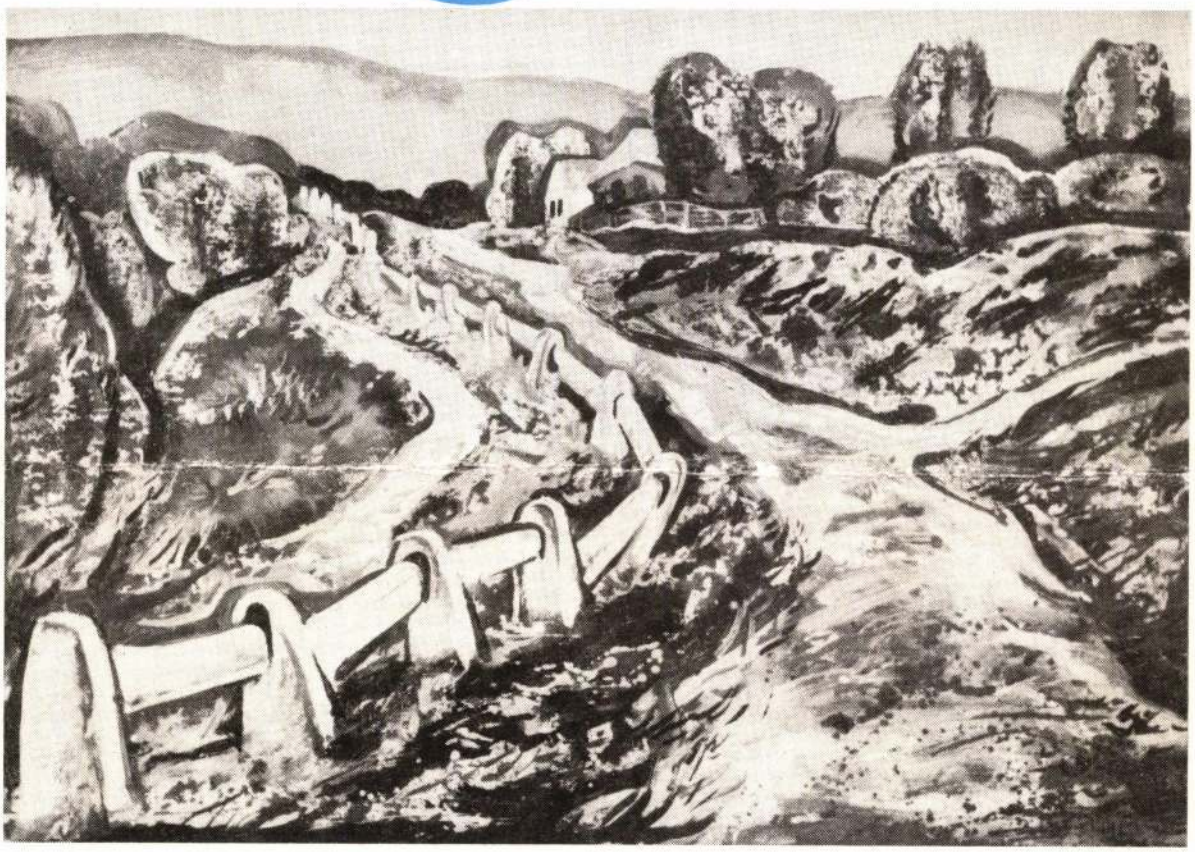

1990

3

Kereszténység és politika:
Göncz Árpád és Tomka Miklós írásai
Pártok állásfoglalásai
Török Endre: A hatalom kísértésében

A Szentírásról:
Nemes Nagy Ágnes és Kukorelly Endre esszéi
Kenyeres Zoltán a Nyugat-regényekről
Angelus Silesius és Károlyi Amy versei

vigilia 55. ÉVFOLYAM, MÁRCIUS

ANGELUS SILESIUS: Kerubi vándor (*versek, Tatár Sándor fordításai*) . . 161, 194
RÓNAY LÁSZLÓ: Papi sors '90 162
KÁROLYI AMY: A teremtés utolsó napja; Pihe (*versek*) 167, 205
JÁKI SZANISZLÓ: Katolikus tudomány 168
KENYERES ZOLTÁN: A Nyugat könyvespolcán: Kassák Lajos: Misilló királysága . . 175
MILETA ĐONOVIĆ: Éjszakai hajózás, A víz prédikációja (*versek*) 180
ZLINSZKY JÁNOS: Az egyházközségi szervezet életre keltéséről 181
GERLEI JÓZSEF: Torzó (*elbeszélés*) 190
VARGA IMRE: Hadd légy örök; Lehullt a hó, erdei sétáimra emlékezem (*versek*) 211, 214

KERESZTÉNYSÉG ÉS POLITIKA

I. Vélemények — álláspontok
GÖNCZ ÁRPÁD: Politika és kereszténység 195
TOMKA MIKLÓS: Egyház és politika 198

II. Beszélgetések a pártok képviselőivel
Magyar Demokrata Fórum, Független Kisgazdapárt, Magyarországi Szociáldemokrata Párt (*Giczy György*) 206, 208, 210

TALÁLKOZÁSAINK A SZENTÍRÁSSAL
NEMES NAGY ÁGNES: Kain, Ábel, gimnázium 212
KUKORELLY ENDRE: Az ünnep 215

A VIGILIA BESZÉLGETÉSE
Naszlady Attilával (*Sz. R.*) 216

MAI MEDITÁCIÓK
TÖRÖK ENDRE: A hatalom kísértésében 221

ÉLŐ VILÁGEGYHÁZ
Elkötelezett egyház — Haitiban (*M. M.*) 224

DOKUMENTUM
Az 1950-es egyezmény (*II. rész*) 226

NAPLÓ
Teológia: Dr. Tarnay Brúnó OSB: Jézus Krisztus — Isten kinyilatkoztatása (*Ladocsi Gáspár*) 232
Irodalom: Károlyi Amy: Bezárt ház (*Kalász Márton*) 233
Balassa Péter: Hiába: Valóság (*Rónay László*) 234
Színház: Klasszikusok a mai francia színpadon II. (*Erdődy Edit*) 235
Film: Roger nyuszi (*Borbély Szilárd*) 237
Zene: Esztó Zsuzsa zongoraestje a Zeneakadémia nagytermében (*Berlász Melinda*) 238
Képzőművészet: Bakallár József mikrorealizmusa (*Tóth Sándor*) 238
Kulturális krónika: (*Rónay László*) 239

A címlapon Bakallár József alkotása

Zene

Esztó Zsuzsa zongoraestje a Zeneakadémián

Más öröm támad a hallgatóban egy kibontakozásában nyomon követett művész teljesedésének hallatán, és más, meglepetéssel párosuló csodálat a szinte előzmények nélkül, a maga érettségének magas fokán megmutatkozó művész „bemutatkozásakor". Esztó Zsuzsa közelmúltban lezajlott hangversenye ez utóbbi érzést keltette nagyszámú, szokatlanul érzékeny közönségében. Bár a szűkebb szakmabeli kör még minden bizonnyal őrzi magában Esztó Zsuzsa zeneakadémiai tanulóéveinek mély muzikalitásról tanúskodó hangversenyélményeit, mégis az azóta eltelt több mint két évtized, amely előadóművészi pályájának itthon mégoly csekély teret sem adott, még régi csodálóiban is aligha táplálhatta a reményt, hogy a mostani találkozás egy nagy formátumú, érett előadóművész megmutatkozásának élményét adja.

Tehetsége kiérlelődésében a zeneakadémiai tanári és az előadóművészi tevékenység egyenrangú és egymást kiegészítő. S míg zenepedagógiai munkájának gyümölcseiről az évenkénti növendékhangversenyeken lelkesítő képet kaptunk, addig előadóművészi fejlődéséről aligha tudhattunk, hiszen az a maga belső forrásai alapján, rejtekben érlelődött. Jól tudjuk, hiszen nagy előadóművészek és zenepedagógusok életpéldája tanúskodik arról, hogy a tanítás és koncertezés egyidejű művelése milyen összpontosítást igényel, s arról is, hogy csupán e hivatások egyik ágára koncentráló tehetség kibontakozása is a teljes odaadást igénylő életprogramok körébe tartozik.

Amikor hangversenyének sokféle zenei stílust képviselő műsorszámait felidézem, akkor nem sikerül egyetlen mű vagy szerző megszólaltatásához szubjektív kritikai megjegyzéseket fűznöm. Nem volna okom Haydn- vagy Beethoven-interpretálását kiemelnem, Liszt- és Chopin-játékával szemben. Ugyanis Esztó Zsuzsa olyan széles körű zenei átérzőkészséggel rendelkezik, amely mondhatni minden stílusban a zeneszerzői üzenetek legmélyére tekint. Meggyőzően érvényesült hivatásbeli kötelezettsége, amely tévedhetetlen biztonsággal kereste a művekben rejlő legfontosabb mondanivalókat. Jól tudta, hogyha Händelt, Haydnt, Beethovent, Lisztet játszik, semmi sem lehet fontosabb számára, mint stílusuk, nyelvük ismeretében zenéjük lényegének tolmácsolása. Ebből a felismerésből táplálkozott felkészülésének és játékának biztonságos sugárzása, és innen forrásozhatott az egész est feszültségmentes légköre is.

A belső forrásaiból rendkívüli erőt merítő művészalkatban a muzikalitás és a tudatosság jelentős talentumai párosultak. E két készség ötvözetében érlelődtek szuggesztívvé a legkülönfélébb zenei stíluskörök: a barokk, a bécsi klasszicizmus és a romantika. A részletezés igénye nélkül említésre méltó megoldásaiból csupán egy-egy példát idézünk: a Haydn-variációk szólamszerű megformálásának elragadtató voltát, a Beethoven-szonáta belső párbeszédeit, hangvételének nemes tónusát, továbbá a Liszt-szonáta tragikus-romantikus átélését, belső energiáinak szuggesztivitását. De hasonló belső meggyőződésről adtak bizonyságot az est Händel- és Chopin-interpretációi is.

A széles spektrumú műsor olyan természetes hangváltással, olyan belső muzikalitással szólalt meg, amely mindnyájunkat legörömtelibb zenei élményeinkre emlékeztetett.

Berlász Melinda

Képzőművészet

Bakallár József mikrorealizmusa

Ueumura, a tokiói modern múzeum igazgatója jellemezte úgy Bakallár József művészetét, hogy benne „a színek a képek hormonjai". Könnyű ennek igazságáról meggyőződni, ha tüzetesen szemügyre vesszük táblaképeit, miniatúráit. Az utóbbi műfajnak mostanában ugyanis nagy figyelmet szentel.

Sokszor úgy tűnik, a költészetnek az a művészi elve (ars poetica-ja) érvényesül szemléletében, amely szerint „nem az énekes szüli a dalt, hanem a dal szüli énekesét".

Film

Roger nyuszi

A világ feltételezett valósága nem múló problémája a szemlélődő és beszélő embernek. Az érzékek által felfogható és a nyelv által kifejezhető világ kultúránként eltérő módon érintkezik a valósággal, lehet több és kevesebb. A korlátolt racionalitás a kettő azonosításának dogmatikus megoldását választja. A pozitív tudományok embert lealacsonyító és elszemélytelenítő korának technicizmusa és szellemtelensége ellen legeredményesebben a művészetek gondolkodásmódja nyújthat be ellenvéleményt. A művészet sajátos gondolkodásmódja megtanít arra, hogy valóság nincs, mivel semmi mód sincs annak meghatározására, hol kezdődik és hol végződik. A film ennek a kornak sajátos termékeként képes előre gyártani a valóságot azáltal, hogy kiszabadítja a fikciót a nyelv közegéből és látvánnyá alakítja. A sci-fi logikája, akár a krimié, a valóság megalkotására törekszik. Disney-land és Legoland egy szemléleti átrendeződés készülődéséről tudósítanak.

Robert Zemeckis filmje rendkívül jellemző alkotás, valódi szenzáció; technikailag tökéletes és teljesen szellemtelen. Ugyanakkor felvet egy problémát, amit a filmek egyre gyakrabban kényszerülnek megkerülni: hogy bennük a valóság igényével megkonstruált világ nyelvi vagy képi eredetű-e. Gondolkodást befolyásoló ítélkezés ez a létezés eredetéről, és következményeivel egyre inkább számot kell vetni. Az első könyv, az emberek nyelvén beszélő Törvény, a világ valóságának alapjáról mint könyvről beszél: „... ha nem, akkor törölj ki engem könyvedből, amelyet írtál! Az Úr így szólt Mózesnek: Csak azt törlöm ki könyvemből, aki vétkezett ellenem." (Kiv 32, 32—33) Az ezután következő évezredek során a valóság verbális megragadhatóságának tekintélye töretlen marad. A művészeteknek a valóság megalkotására irányuló szándéka azonban rendkívüli módon megnöveli a fikció tudományos értékét. Mindettől valószínűleg nem függetlenül válik a jövőtervezésben gyakorlati hatóerővé a fikció. Ugyanakkor a művészet kívül kerülve a jövővel kapcsolatos gyakorlati döntések körén, nem tehet mást, mitikus magyarázatokat dolgoz ki erre vonatkozólag. Ezt variálja tovább, némi iróniával, a Roger nyuszi storyja: A hétköznapian véletlenszerű események mögül lassan előtűnik a valóság igazi arca, melynek magyarázatát egy ördögi intelligencia feltételezett létezése adja meg. A hős, minden látszat ellenére, nem véletlenül kerül a dolgok közepébe. A szó legnemesebb értelmében kiválasztatott erre a feladatra, hiszen a tét óriási. Kevés számú segítőit az áldozatkész szeretet vagy szerelem kapcsolja hozzá. Az ellenfél kollektív érdekekre hivatkozik, szervezett hatalmi, látványosan tudományos-technikai apparátus áll mögötte, de valójában az önmagáért való gonoszság vezérli. A hős az utolsó pillanatban győz, és ez a film utolsó előtti pillanata. — A filmmitológia kevés elemmel dolgozik, melyben az állandókon kívül a változók lényegében képi természetűek. És egyre inkább kérdésessé válik, vajon az állandó elemek sem veszítették-e már el nyelvi eredetüket.

A képiség eluralkodása a szemléletet kényelmességre szoktatja. A nyelv közegéből kiszabadított fikció a filmben könnyebben emelhető a valóság rangjára. Az illúzióként működő filmben a valóság és a fikció olyan mértékben keveredik, hogy elmosódnak benne a különbségek. A film immár olyannyira nagykorúnak érzi magát, hogy szeretne a vászon korlátozásán is túllépni. A rajzfilmvilág firkáinak a Roger nyuszi című filmben mindenesetre sikerül. Ez a filmek által sugallt gondolkodásmód egyre gyakrabban tesz arra irányuló kísérletet, hogy Mózes kijelentését úgy módosítsa, miszerint a világ alapját képező mű nem könyv, még csak nem is forgatókönyv, hanem film. Ennek a törekvésnek a veszélye az, hogy nélkülözi a szövegbe írt világ valósággá való áttételének gondolkodást fejlesztő tevékenységét, és hajlamos arra, hogy a képiség által szervezett tudat lustaságát kihasználva könnyen veszélyessé válható uniformizáltságot hozzon létre. A világ lényegi szerkezetét filmként érzékelő gondolkodás a megállíthatatlan és megfordíthatatlannak tudott idő illúzióját körülhatárolt valóságként éli meg. A film idejébe lépőt kezdettől fogva a befejezés tartja fogva, számára a film valamennyi képe csupán átvezetés a jövőbe, amely azonban nem idő, hanem a bevégződött események záróképe. Az így mozdulatlanná dermedt világhoz nem tartozik értelmes múlt, amely megváltoztatható lenne, emiatt aztán nem is képes önmagán belül bűnt találni. És amilyen mértékben valósággá teszi önmaga idejét, olyan mértékben változtatja illúzióvá a bűnt.

Borbély Szilárd

Kedveli a tájképeket; gyerekkorának meghatározó emlékeit, környezetét, tárgyait ábrázolja, amelyek legtöbbször transzcendens értelmezést kapnak; arról győz meg, hogy a XX. század legvégén is lehet hinni a „szent valóságban", annak egységében, s csak az emberen múlik, hogy ne hulljon elemeire a világ. Bakallár ennek az egységnek vallója, ezért figyel ritka pontossággal a legkisebb részletekre is. Ezeket mikrovilágnak, a hozzájuk kötődő művészi szolgálatot pedig mikrorealizmusnak nevezhetjük.

Különös, ahogyan a kisvilág jelenségei és tárgyai egymás mellé rendeződnek egy-egy képén; a kert alá osonó Nap mintha beköszönne a kerítésen, hogy oldja sötét gondjainkat, a vadludak mintha sorsunk-életünk tovaszálló esztendeire figyelmeztetnének. Folytathatnók a példákat, amelyekből kiderül: a kis méretek a nagy valóság dimenzióit, az alapvető életkérdéseket hordozzák.

Titkos időjáték tanúi lehetünk valamennyi képén. A mozdulatlan pillanatokat ugyanis az a különös belső érzés mozgatja, amely a romantikus európai szemléletben például (Keats angol költő lírájában) a szép nosztalgiát hordozza. Ott így áll: „A szépség is csak mulandó, mert halni tér." Bakallár utánakap a szépnek, de nem „bemerevíti", hanem egymás mellé rendezi, megsokszorozza részleteit. Ebből következik, hogy a képeken a sík- és térmetszetek szinte valamennyi szöglete — éppen a színek említett hormonszerepe miatt — él és világít.

E kiegyensúlyozott lírai magatartásnak manapság azért van nagy jelentősége, mert a Baudelaire által megvalósított ideálteremtést visszatéríti eredeti útjára: nem a rútban (a romlás virágaiban") mutatja meg a szépet, hanem az arányokban, harmóniában, mint például a gótika tette. A megfáradt ember, aki alig-alig nyílik meg manapság a művészet üzenetére, csöndes figyelmeztetést kap e mester munkái által: a művészetben jóllehet lehetetlen a visszarendeződés, mégsem vesznek el a klasszikus értékek, sőt az „ősi törvényekhez" történő makacs ragaszkodásával Bakallár azt bizonyítja, hogy meghaladhatjuk és meg is kell haladnunk a rosszul értelmezett modernizmus nyomán kialakult torzító szellemiséget.

Bakallár József képei az igazi, a tiszta fényességet sugározzák, melyet a műalkotás önértéke sugall, és saját törvényeinek szellemében valósít meg. Világa ezért is olyan kiegyensúlyozott, ezért sikerül egységbe fognia az ellentéteket, s ezért érezzük vele együtt, hogy a lét misztériuma az igazi és felelős művészeti alkotásokban lesz megragadható és megközelíthető.

Tóth Sándor

Kulturális krónika

A könyvtár lángban áll címmel jelentek meg **René Char** francia költő válogatott versei Parancs János nagyszerű fordításában. Időszerű cím. A szürrealizmuson nevelkedett, a francia ellenállásban nagykorúvá lett, majd a végső egyszerűségben kiteljesedő, aforisztikus tömörséggel fogalmazó költő aligha gondolta volna, hogy a századvégen szokatlanul aktuális tartalmakat hordozhatnak művei. A könyvtár valóban lángban áll, legalábbis nálunk, ahol nincs pénz a könyvtárakra sem, a könyvekre sem, az irodalomra sem, s az utóbbi iránt tanúsított érdeklődés is megkopott. Pedig a vers is kifejezheti korunk szomorkás, bölcsességet szomjazó életérzését. Bizonyságul kimásolom René Char egyik sokatmondó jegyzetét: „Látom az embert, akit tönkretett a politikai romlottság, s összetéveszt cselekvést s bűnhődést, s hódításnak nevezi megsemmisülését." Ezeket a jegyzeteket egyébként kötelező olvasmányul ajánlanám a politikusoknak. *(Európa)*

Még ebben a nehéz, az irodalmat prés alatt tartó helyzetben is akadnak felfedezések, meglepetések. Ilyennek érzem **Nemeskéri Erika: Cholnoky László**ról írt könyvét, amely az Irodalomtörténeti füzetek újdonsága. Sajnos Cholnoky élete is időszerű gondolatokat kelthet: a szorongató anyagi gondok elől az alkoholizmusba és az öngyilkosságba menekült. Jó magyar módon a halála után mindenki lelkifurdalást érzett. Életében azonban nem sok siker és elismerés jutott osztályrészéül e kitűnő novellistának, aki igazi „ködlovag" volt: előkészítője a modern irodalomnak és áldozata annak az életszemléletnek, amely nem az emberre, hanem a haszonra figyel, s azért tesz meg mindent. Nemeskéri Erika könyve igazi felfedezés, alapos, komoly filológiai teljesítmény, általa nemcsak a

választott modellt ismerhetjük meg életszerűen, alapos analízisek révén, hanem ezt a szorongató kort is, melynek gondolkodásmódja olykor-olykor mintha ismétlődnék.

Nagyra értékelem **Dér Zoltán** működését. Nemcsak azért, mert a jugoszláviai magyar irodalom színvonalának emeléséért rendkívül áldozatos munkát végez, mint az **Üzenet** című szabadkai folyóirat egyik organizátora s az **Életjel** könyvsorozat szerkesztője, hanem azért is, mert hallatlan ügybuzgalommal és szorgalommal gyűjt egybe minden anyagot, mely segíthet alaposabban megismernünk Szabadka két nagy szülöttjének, Kosztolányinak és Csáth Gézának életútját és működését. **Perben a pusztulással** *(Forum)* című kötetében nekik is szentel értékes tanulmányokat, de egyben arra is következtethetünk írásaiból, hogy mellettük kik formálták leginkább ízlését és szemléletét. Nem rossz névsor: Szabó Lőrinc, Illyés Gyula, Németh László... A „sorskérdéseket" természetesen merőben másképp, más környezetben éli át s értelmezi. A felelőssége és a komolysága azonban tényleg e nagy példaképeivel rokonítja munkásságát.

A *Perben a pusztulással* igazi nyeresége a magyar irodalomtudománynak, amelynek azonban Dér Zoltán még mindig adósa a megíratlan Kosztolányi-életrajzzal.

Szentkuthy Miklós Dürer-regénye, a **Saturnus fia** *(Magvető)* bizonyára igaz örömöt szerez az író növekvő számú olvasóinak. Ezek az életrajzi regények talán nem érik el az Orpheus-könyvek magaslatát, de a sodrásuk, váratlanságuk, a kaján iróniájuk ugyanolyan, mint a fő műveké. Ahogy haladunk előre az időben, úgy erősödik bennünk a meggyőződés: Szentkuthy a modern magyar próza egyik legérdekesebb jelensége, bizonyos vonatkozásban újítója. Ezt azért is el kell mondani, mert a nyomában epigonjainak lelkes serege lohol, s e had sokat árt a kezdeményező tekintélyének. Szentkuthy iróniája és hihetetlenül gazdag tudása persze hiányzik belőlük. Ha másért nem, a Saturnus fiát ismeretszerzés okából is érdemes végigolvasni, nem beszélve arról, hogy hasonlóan a Händel, a Haydn s a többi életregényekhez, ez is nagyon szórakoztató.

Kissé rebegve, némi riadalommal szólnék **Szalay Károly Bikakolostor** című regényéről *(Magvető)*. Ennek a hatalmas terjedelmű alkotásnak — mely az író trilógiájának befejező része — ugyanis két jellemző eleme van. Az egyik: rendkívül érdekes és jellemző kortörténeti dokumentum 1956 utánról; a másik: ebben a dokumentumban hatalmas szerepe van a szexnek, ott és akkor is, amikor meglehetősen fölösleges, s inkább csak írói kedvtelésnek érzik bemutatása. Szalay Károly ezekkel a szervetlen betétekkel lerontja könyve tényleges értékeit. Kitűnően ábrázolja, ahogy uralomra jutott a dilettantizmus és a karrierizmus, s külön érdekessége regényének az anyagszerűség: aki szeret és tud vitorlázni, bizonyára örömét leli az érzékletes leírásokban. Szép és félelmes balatoni képek, alapos jellemzések bizonyítják, hogy a próza hagyományosaknak mondott eszközei fölött nem járt el az idő. Kár, hogy ezeket az írói erényeket olykor elnyomják a már említett jelenetek.

Kedvenc zenei olvasmányaim a **Grove-lexikon** önállóan megjelent fejezetei. Ezúttal a **Bach-családr**ól olvashatunk, a nagy Johann Sebastianról és kisebb gyermekeiről. Ha a sorozat eddigi köteteiben az angol irónia volt az uralkodó, ebben az alaposság és a filológiai hűség a megragadó. Persze Bachról is lehetne ironikusan szólni, már-már szürke élete és ragyogó művészete olyan ellentétet képez, amelynek megfejtése kínálja is ezt a fajta megközelítést. Lehetne, de nem illik. Johann Sebastian Bach fölötte áll az iróniának és általában fölötte áll minden hétköznapinak. S ez talán azért van így, mert a hétköznapokból emelkedett a zene magaslataira, a kifejezésnek olyan tökéletességére, ahol már jelzéseket kapunk egy másik és teljesebb világrend létezéséről. A pályakép, a műelemzések és a Bach-reneszánsz bemutatása izgalmas, érdekes fejezetei e kitűnő munkának. *(Zeneműkiadó)*

Mi sem jellemzőbb mai kulturális horizontunkra, mint hogy minden hónapra jut egy életrajzi regény, egy sikerkönyv. Ezúttal **Daniel Snowman: Placido Domingo**ról írt életrajzát jelentette meg a nagy kelendőség reményében a *Zeneműkiadó*. Az európai ember mindig kételkedik egy kicsit, amikor a hangos reklámozással körbehordozott világsztárokkal találkozik, hiszen az amerikai imázs-alakításnak szerves része a zajos reklám, de nem mindig hordoz értékeket. Domingo azonban tényleg ragyogó énekes, s életrajzírója szerencsére elkerüli az ilyen jellegű könyvek buktatóit, nem idealizálja, hanem okosan, kedvesen cseveg az emberről, a művészről, fellépéseiről, sikereiről és kudarcairól. Kellemes kikapcsolódás.

Rónay László

BAKALLÁR JÓZSEF
festőművész

Pesterzsébet

Magyarok Nagyasszonya
temp.
TKM 539

14. old.

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Bakallár József,
festőművész

PEST MEGYEI HÍRLAP
1980 JUL 13

1021

Gólyahalál

Bakallár József festménye

ZÜLLÖSSY ENIKŐ: ZÁRT ÉS NYITOTT

atával: „ha van pénzük zabálnak!" lát persze, vagy talán. Tisztelt P-é! Nem tudom evett-e Ön gyermek-orában segélycsomagból, s kereste-e nár libikókán a megnyugvást. De-át, *ki tehet a szegénységről?* Bi-onnyal M-ék is. Tíz forintokat nem öltöttek körülményeik javítására. tam volna önnek az igénytelenségről s az igénytelenségről? A világtól árják a megváltást.

És a világ? Ön felháborodott le-elet írt. Magam pedig csak február-an kerestem meg újra Erzsikét, ert fülemben maradt második le-elének néhány sora: *„...megvál-oztatta-e a szavát, hogy segítsé-emre lesz a továbbtanulásban? lert továbbtanulni csak úgy tudok, a segítenek. Hiszen látta ezt a si-ulmas helyzetet..."* Asszonyom, ikorra másodszor jártam M-éknél, csit már más volt a helyzet: új útor volt a lakásban. Nagyanyám-orabeli, de két újabb ágy, szek-enyek, fésülködőtükör és egy fél ár sámfa hevert cipőtlenül a szúr-te ajtó mellett. Emlékfoszlányok-ól rakom össze e dolgok eredetét.

Ez a nóta körbejár

Karácsony előtti napon érkezett teherautó, rajta a sublót, a sifo-ér, *rajta egy halott világ mának óló emléke.* Sem Erzsike, sem édes-nyja nem tartotta fontosnak meg-gyezni, hogy kitől kapták az ajánd-ékot. Ma már csak én tudom, hogy *ídvégi Csongor* budapesti XVIII. erületi lakos volt az örömszerző. lvasta a *Pest megyei Hírlapban* a az egy élemit járt édes magának tölt a kövidink mostmán mindegy, od rom, vagy tán négy év tanul? No, egye fene. I Jóskát nem hagyom, *d Sokan vagyunk.*

— Legalább ezt a kol akarná ilyen szörnyen karjáról M-né a legyek hagyján, hogy tanul, és *de ott a kollégiumban a jányok...* Há', persze, *megosztán segítség se marad itthon.* De nem is tudom, felveszik-e még, mer' én dógoztam egy hónapot a húsiparnál — amíg ki nem gyütt rajtam a betegség — és éppen műszakban voltam, amikor az orvoshoz kellett volna vinni a gyereket... arra-arra! Úgy mondják, pályaalkalmassági. Hát azt nem intéztük el. Majd meglátjuk, hétfőn kellene menni beiratkozni.

Megjön Erzsike. Ragyog. Leteszi apja elé a Kossuthot. Cserfeskedik: — Mondták a faluban, hogy itt van, hogy autó van előttünk. Siettem. Szóval, megyek, persze — csendesebb lesz — a kollégiumba is. Maga meg hogy van?... Jó, ha bármi baj volna, feladok egy lapot — válla fölött átnéz a szülőkre.

Zavarban van amikor elköszönök, sután nyújt kezet.

★

Erzsike a paradicsomba ment, szeptembertől a nagykátai kollégium lakója lesz. Én meg nem felejtem a viskót, ahonnét kikerülnek az M-csemeték és a szülők is. A viskót, ahol a televízió világít legerősebben, ahol mindössze *négy könyv van és hat fekvőhely.* Elmennek majd innen M-ék és más viskókból is — biztosan tudom — az M-ek és *majd leomlik egyszer minden viskó.*

a kertnelyiség, így aztán megszo kott látvány volt a korsókkal a úttesten átsiető pincér. A földmű vesek java része a munkásegylet be járt, mi pedig fiatalon a legény egyletbe.Volt ott énekkar, színját szókör, lehetőség az ismerkedésre.

— Ez volt az ünnepeken. S mi a hétköznapokon?

— Szentendrén a század elején a mezőgazdaság adott munkát, akko riban ipar nem nagyon volt. Azok az asszonyok például, akik a buda kalászi *Klinger-szövőgyárba* jár tak, általában gyalog mentek, d voltak olyan férfiak is, akik Csepe len dolgoztak, s naponta ültek bi ciklire. Szóval nem volt könnyű De azután, ha összejöttünk, jó éreztük magunk együtt.

Megkapó hangulatok

Van tehát miről beszélni. S h örülünk a Pest megyei Múzeumo Igazgatósága új időszakos kiállításá nak, *A tegnap Szentendréjének*, el sősorban azért örülünk, mert a fo tók, tárgyi dokumentumok segítsé gével azokat a mindennapokat mu tatja be, amelyekre az idősebbek még jól emlékeznek, de amelyeknek nem szabad elveszniük a következő generációk számára sem. Egy húsz éves honnan tudhatná, hogy a Fő téren ötven éve a vendégfogadó é

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM
Bakallár József
1964 JAN 11

1021

Bakallár József: Hárfás leány

RÁKOSY GERGELY:

BALJÓS CSILL

II.

Másnap elmentem az SZTK-ba látleletet vétetni a karomról, s egész állapotomról. A 117-es szobába irányítottak, ahol egy kövér, vastag szemöldökű orvosnő, bár jól látta a karomat beborító horzsolásokat, karcolásokat és kék foltokat, nem akart látleletet felvenni, mondván, hogy mindez „lényegtelen semmiség". Ilyen orvosok vannak az SZTK-ban!

Ennek az esetnek már közel két éve, s mégis még mindig egész testemben irtózatos fájdalmakat érzek, s ma is, mikor e beadványt írom a tisztelt Bíróságnak, zsibong a karom. Csak antineuralgicával tudok létezni, pedig nem bírom, időközönként kiütéseket okoz — vagy bennem van a hiba, vagy a gyógyszerben —, és ez elviselhetetlen.

Akkor, mikor ez a teljesen indokolatlan, érthetetlen, s csak Kövecses állatiasságával

veneves koro
kor, hogy az
nyúló füzetja
tés után. Ta
nyoknak meg
úti iskola bo
akiket a gyor
végletekig el
vényeztem, h
jenek tovább
nem jártam h
ledve sem éj
éves korában
nem vagyok,
selőnő". Házt
maradt volna
tisztességes fo
parkettás szol
re sem tellet
így, minek j
Mindezt megr
köszönhetek
volt már nek
tanításával, t

Bakallár József

Újabb munkája a stáció-sorozat, mely részt vett a rákevei kiállításon.

Népszava, 1973. szept. 21. 101. évf. 221. sz. 4p.

BAKALLAR József

Szénásy Éva

Magyar felső Japánban

[Bakallár József]

Magyar Hírlap 1985. aug. 13. 6.

EMLÉKEZTE

Ötven éve írták: „Az Iparművészeti Társulat
plakátkiállítása gazdag gyűjteményt mutatott
külföldi plakáttervezők műveiből. Meggyőzhe
a mi grafikusaink egyáltalában nem maradnak
mögött, ötletesek és a plakát technikai kö
biztosan uralkodnak. Egynéhány harsogó szí
el a hírverés fontos eszközét, mindenképpen
hogy a nyilvános helyeken megfordulók figy
irányítsák. A plakát célszerűségi kívánalmait
meg és a művészieket is gondosan figyelemb
nem hallgatjuk el, hogy a kiállítás egyhangú
meghökkentését mindenfelől ugyanazok a rikít
vörösek, ugyanazok a rajzbeli leegyszerűsíté
elérni."

(Farkas Zoltán: Képzőművészeti szemle. Nyugat, 1941. m

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Baradlai József
POSTÁS DOLGOZÓ

1967 ÁPR

1021

Híradás — választásokról

A szakszervezetünk VIII. kongresszusára való készülődés utolsó fázisaként országszerte megválasztották a területi bizottságokat, illetve a nagyobb postaszervek szakszervezeti tanácsait. Miskolcon, Sopronban, Szegeden, Debrecenben, Pécsett és Pest megyében a küldöttek tanácskozását „postás parlamentnek" nevezték, tegyük hozzá, joggal. A beszámolók négy év szakszervezeti munkáját értékelték, dicsérőleg említették meg az eredményeket felmutató gazdasági munkát, de bírálták a még meglévő hibákat is. A területi bizottságok választásával egyidejüleg megválasztották a Postások Szakszervezete VIII. kongresszusának küldötteit is.

Pécsett Baranya-, Somogy-, Zala- és Tolna megyék küldöttei tanácskoztak. Megjelent *Horváth Péter, Körös János, Kun Ernőné, Péter Ferenc, Polgár Jenő, Sass Aladárné, Szőke István, Tulák Andrásné.*

Szegeden is területi bizottságot választottak. *Prágai György* tartotta a beszámolót, amely felölelte Csongrád, Békés és Bács megye négy éves szakszervezeti munkáját. Hangsúlyozta, hogy az adott időszakban az igazgatóság területén javultak a munkakörülmények, 50 új postaház épült. A küldöttértekezleten megjelent *Horn Dezső*, a közlekedés- és postaügyi miniszter első helyettese, s mint szakszervezetünk központi vezetőségének képviselője, felszólalásában utalt az elkövetkezendő évek fontosabb feladataira. A beszámoló feletti vitában 15-en vettek részt, hangsúlyozták, hogy a szakszervezeti munka általában

A hozzászólók többek között a munka- és védőruhaellátással kapcsolatos problémákat, a munkásszállások elhanyagoltságát bírálták. Mások a munkafegyelem megszilárdítását sürgették. A területi bizottságba megválasztották elnöknek *Győre Károlyt*, titkárnak *Benkő Tibort*. A bizottság tagjai: *Drávai József* (Sopron), *Galambos Géza* (Szombathely), *Góczán Béla* (Pápa), *Horváth Lajos* (Sopron), *Kirschner Jenő* (Sopron), *Körmendy Tibor* (Tapolca), *Mező Imre* (Győr), *Mihályi Józsefné* (Szombathely), *Péterszegi Sándor* (Sopron), *Rózsa Ferenc* (Szombathely), *Székely Ferencné* (Veszprém). Kongresszusi küldöttnek megválasztották: *Abért László, Albert József, Benkő Tibor, Gulyás Lajos, Gyimesi Antal, Gyore Karoly, Illés Józsefné, Kál-*

küldöttnek megválasztották *Benke Gézánét, Egyed Ernőt, Juhász Istvánt, Kele Ferencet, Matus Györgyöt.*

A Rádió- és Televízióműszaki Igazgatóság szakszervezeti tanácsának tagjait már az alapszerveknél megválasztották. A tanácstagok ezután közös megbeszélést tartottak, aholis *Koncz Sándor* értékelte a négyéves munkát, beszélt a feladatokról, a megoldásra váró problémákról és arról a fejlődésről, amely a III. ötéves terv időszakában, e fontos terület előtt áll. Ezután megválasztották a szakszervezeti tanács szakszervezeti bizottságát, elnöknek *Magyarkuti Károlyt*, titkárnak *Haraszti Pált*. Az szb. tagjai: *Nagy Károly, Pataki Klára, Garamvölgyi András*. Kongresszusi küldöttnek megválasztották: *Csorba*

Kongresszus előtt

Szakszervezetünk elnöksége március 31-i ülésén tárgyalta és elfogadta az 1967. évi év végi jutalom elosztására vonatkozó javaslatot, s elfogadta a szocialista brigádok részére ezüstplakett, a brigád tagjai részére ezüstkoszorús brigádjelvények adományozására vonatkozó javaslatot is.

Beterjesztették a Postások Szakszervezete VIII. kongresszusának összehívásáról szóló javaslatot. Jóváhagyta az elnökség a megválasztott szakszervezeti tanácsok személyi összetételét, s tudomásul vette a szakszervezet 1967. évi gazdálkodásáról szóló jelentést.

Meghallgatták a területi igazgatóságok építési és üzemviteli szolgálatának helyzetéről szóló tájékoztatót.

Az elnökség április 14-én rendkívüli ülést tartott, ahol az április 17-i központi vezetőségi ülés napirendjeinek javaslata szerepelt első helyen. Az elnökség jóváhagyta a központi vezetőség kongresszusi beszámolójának, az írásos jelentésnek, illetve határozatának tervezetét. A VIII. kongresszusra megválasztandó különböző munkabizottságok tagjainak, illetve a szakszervezetek XXI. kongresszusára 11 postás küldött személyi javaslatát is elfogadta.

Jóváhagyták a megválasztott területi bizottságok sze-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Bakallár József

1956 FEB 12

ÉLET ÉS IRODALOM

1021

Bakallár József: Mozaik

beri, sem a művészi hi
vékeny megélését para
való azonosulásra, a s
konok követésére szólít
cos elkötelezettség, a p
olthatatlan hit és érzel
ség és az olyan tájéko
általános társadalmi ké
belsőbb problémáinak
nul odatartozik Komjá
ezért rendkívüli a hitele — mindez egyszerre —
ledjünk alakjához akár magánélete, akár politikai szervező-tevékenysége, akár költői alkotásai felől. Az *egység* szó nemcsak az esztétikai teljesség, vagy a munkásmozgalmi cél jelölésére illett emigrációs folyóiratának fejlécén; most már látjuk, hogy odaillik egész élete és műve fölé is. Most látjuk már, hogy amit ránk, utódaira hagyott, az minden oldaláról szervesen összekapcsolt egész, megbonthatatlan rendű szerkezet: nem lehet szétszabdalni, darabokra osztani, s részleteiben elfogadni csak. S — most már irodalomtörténetileg szólva — művészi pályájának *paraboláját*, verseinek esztétikai tanítását sem lehet elhallgatni vagy torzítani többé.

Ma már csak utalni érdemes rá, hogy a formalista alapokról ítélkező konzervativizmus miként hallgatta el méltánytalanul személyét és művét, miként próbálta kiiktatni a forradalmi magyar szocialista irodalomból; s hogy csak milyen küzdelmek, komoly elvi harcok árán tudta kritikánk elhelyezni verseit a tanulságos hagyaték közé. Ma már szinte képtelenségnek tetszik ugyanis, hogy oly sokan nem vették észre: az a lendület, mely a kezdetben lágy jelzőkkel és sejtelmes három pontokkal dolgozó, elkeseredésében halál-hangulatokkal kacérkodó költőt az avantgardizmus tapasztalatain át a feszülten drámai, mélyen emberséges, tartalmával-formájával egyaránt a forradalomért munkáló költészet mezejére vitte, az 1917 és 1919 lendülete volt. Hogy az út, melyet végigjárt, a század emberét a zárt személyiség, a magányos (és a történelemben kiszolgáltatott) egyén koordinátarendszeréből a társadalomért felelős, az egyre cselekvőbb és egyre tudatosabb forradalmár világképébe vezetheti át. S hogy tragikusan hamar távozó alakja, s költészete is — minden tépettsége, egyenetlensége ellenére — hatékony példakép lehet, követendő minta, mely könnyen rokonítható a legkorszerűbb József Attila-i modellhez... mindezt nem észrevenni, érthetetlen bűn volt.

Talán az avantgardizmus történeti vizsgálatától való félelem munkált ebben az esztétikai-politikai süketségben? Ne bolygassuk: egyre kevesebben vannak már, akik mintegy felelőtlen kalandnak minősítik költőnk avantgardista munkásságát, megkísérelvén a lehetetlent, vagyis a sajátosan egységes hagyatékban különválasztani az életrajzot a műtől. Komjáthot Aladárnak szerencsére nincs szüksége a mentegető interpretációkra: az avantgardizmusból — ha már erről beszélünk —, megtanulta mindazt, amit abból megtanulni érdemesnek gondolt (s ez kimutathatóan hatott is rá); ám irigylendő biztonsággal már kezdetben elvetette azt, ami — a „kollektív individuum" fából-vaskarika rabulisztikájával — kényelmes anarchiát igért csupán. Az ilyen — s a századelő impresszionista-szimbolikus szférájából a szocialista realizmus nagy áramlatához vezető — pályaív (történelmi bizonyítékok alapján) mindannyiunk számára érthető és elfogadható manapság. Az Komjáth Aladár esetében is, hiszen egyértelműen forradalmi eredményei igazolják költészetét; azt a poézist, mely fölött már 1919-ben a legkorszerűbb mottó ragyogott. „Ne az emberek szociális narkotikuma, hanem szociális forradalomra ébresztője legyen az új irodalom" —, ez a

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

Bakallár József

1966 ÁPR 30

1021

Bakallár József: Május 1. (Mozaik-részlet)

szakállas király és a húsvörös terem emlékfoszlányai közül kihámozzam. S egyszercsak elémúszik a szentjánosi vénkisasszony postamesternő falitükre, oda volt tűzve a kerete sarkába egy tenyérnyi Mona Lisa reprodukció. Erre a Mona Lisára pontosan emlékszem.

Valamikor betévedtem egy majdani vagy hajdani ipari kiállításra. Óriás hodály-terem, cirkalmas oszlopokkal, nagy összevisszaságban megbontott ládák, sziács, hullámpapírdarabok, egymásra dobált lécek, girbegurba drótok. S az egyik ládagúla mögött ott állt Meunier Zsákhordója. Nem tudom, hogyan kerülhetett oda, de ez a szobor belémivódott, részemmé vált. Nyilván ez sem volt eredeti, akárcsak a szentjánosi vénkisasszony Mona Lisája, de most már nekem mutogathatják az eredetit, az enyém úgyis ez a hullámpapírok, meg törött ládák között árválkodó Zsákhordó marad. Persze, tudom, lényegében ugyanaz a Mona Lisa, meg ugyanaz a Zsákhordó mind a kettő — de mégsem.

Meg hát Franciaország. Milyen volt Franciaország?

If várát tíz centimes-ért megnézheted Marseille-ből kukkerrel. A betonba ágyazott elmés szerkezetbe bedobod a pénzdarabot, finom ketyegéssel megindul egy óramű, kifényesedik a lencse, pár percig nézheted a várat, de ha akarod, kikeresheted magadnak a tengeren egy hajót vagy egy vitorlást. A vitorlák többnyire színesek.

If várából leginkább a pocakos, félolasz, fél-francia Noé m
aki rozzant motoros bá
bennünket az erődbe.
ránk a kikötőben, elh
húsz konkurrens bárkás
san fénylő örömmel sóz
jegyet. Talán kicsit sa
ságosan hamar beadtu
az olasz mindig ragyogn
az a halász, aki zsirfo
ban árult egy jókora t
kötőben. A hal fele m
sel leszelt hal-metszete
nakban s a koszlott
jókedvvel csapott a fél
sos hátára.

És a táj. Idegen vol
megcsodálni való kate
földek, a kastélyok, a
gazdag, szőlővel és gy
tetett lankák.

Valahol Marseille u
tünk. Azért, mert kev
nem mertünk rámenni
hátha fizetni kell. Igy
(magyarosított ejtés, i
nen egy mellékúton e
később kiderült, La Ci
elegáns utak helyett k
kal leöntött makadám
sehol egy ember. A t
— száraz, kiégett més
mellett, ameddig a sze
tüskés cserje, néhány
fügefa. És percegő, súly
biblikus sivárság.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1975 JÚL 6
PEST MEGYEI HÍRLAP

Bakallár József
1021

Halászó fiúk

Elhagyott táj

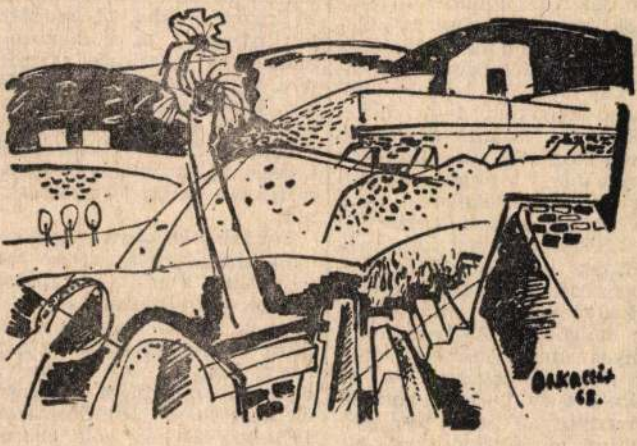

Bakallár József művei

Heti jogi tanácsok

A július elsejével hatályba lépett új, és egyidejűleg kodifikált *társadalombiztosítási jogszabályok* jól tükrözik társadalmunk három évtizedes fejlődését és azt a gondoskodását, hogy az idős, vagy megrokkant dolgozók biztos támaszra találjanak szocialista társadalmunkban. A társadalombiztosítási rendelkezések az állampolgároknak a születésétől a haláláig járó minden ellátást felölelnek, több mint száz fejlesztési intézkedést, előrelépést tartalmaznak. Talán ezért van a dolgozók széles körében is nagyirányú érdeklődés. Erre lapunk hasábjain úgy kívánunk tájékoztatást adni, hogy egy-egy témakört összefoglaltan, esetenként megmagyarázunk.

Hogyan kell értelmezni a korkedvezményt, és az ösztönző nyugdíjpótlék egymással összefüggő kérdéseit?

A jogszabály bizonyos munkakörökben dolgozóknak lehetőséget ad arra, hogy a nyugdíjkorhatár betöltése előtt úgynevezett korkedvezményes idővel kérjék nyugdíjazásukat. A munkaviszonyban álló dolgozók nyugdíjkorhatára férfiaknál 60., nőknél az 55. életév. A termelőszövetkezeti tagoknál jövő év január 1-től kezdve évenként 1—1 évvel csökken az ottani magasabb nyugdíjkorhatár, és 1980-ban egységes lesz a munkaviszonyban álló dolgozókéval.

A rendelkezések szerint 2 évi korkedvezményt kap az a férfi, aki legalább 10 évig — és az a nő, aki legalább 8 évig korkedvezményes munkakörben dolgozott. A korkedvezményes munkakörben eltöltött minden további öt év (nőknél 4 év) 1—1 év korkedvezményre ad jogot. Így például az a férfidolgozó, aki korkedvezményes munkakörben dolgozik, pl. a MÁV-nál kocsirendező, és itt 20 évet eltöltött, 4 évi korkedvezményt sónkkal szemben nem jártak el helytelenül, legfeljebb roszszul tájékoztatták.

Hogyan alakul az ösztönző nyugdíjpótlékkal kiszámított öregségi nyugdíj összege?

A 7 százalékos ösztönző nyugdíjpótlékra jogosító munkaköröket a 3/1975. (VI. 14.) SZOT Szabályzat 1. sz. melléklete sorolja fel. Az ösztönző nyugdíjpótlékkal kiegészített nyugdíj, ha a dolgozó 7 százalékos ösztönző nyugdíjpótlékra jogosító munkakörben legalább 1 évet ledolgozott, nem lehet több a nyugdíjalapját képező havi átlagkereset 95 százalékánál, egyéb esetekben pedig 90 százalékánál.

Továbbdolgozásra ösztönző nyugdíjpótlékot az újabb rendelkezés szerint mezőgazdasági szövetkezet tagja is kaphat, ha az öregségi nyugdíjra a jogosultságot megszerezte. Vagyis, ha elérte az öregségi nyugdíjra jogosító életkort (tsz férfidolgozónál 1976-ban 64 év, nődolgozónál 59 év, és van legalább 10 évi szolgálati ideje, és ezután tovább dolgozik). A mezőgazdasági szövetkezet tagjaként

Bakallár József
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

IFJÚ KOMMUNISTA
1966 - 6

1021

Bakallár József: MOZAIKRÉSZLET

Harsányi Zimra:

A TÉBOLY HÉTKÖZNAPJAI

„Sem szenvedni, sem félni, sem csodálkozn nem tudtunk már. Akár egy tárgy, tűrtük, hog lökjenek és vonszoljanak és a halál gondolata má rég senkit sem ijesztett, mert rég nem voltak má élők."

Nagy összegezések, részletesen elemző feltárá kiáltás az emberi jogokért: a fasizmus rémtette nek az egyes művészeti alkotásokban történt ob jektiválódása rendkívül sokoldalú. Harsányi Zim rának a Téboly hétköznapjai c. műve: napló. Eg a német koncentrációs táborokat megjárt fiata zsidó-lány naplója. Ez, valamint a téma meghatá rozza a mű jellegét.

Meglehetősen laza, oldott szerkesztésben ka punk képet a náci koncentrációs táborok fogoly életéről, a „téboly hétköznapjairól". Az írónő első sorban szubjektív reflexióit vetíti ki, egy belső pszichikus világon keresztül láttatja életüket. Sö tét, időnként groteszkba forduló színekkel dolgo zik, melyek mögött állandóan fel-fel tör az embe ri tartás és szépség örök jelenvalóságának a törvé nye.

A táborok életének egyhangú, könyörtelen vi lágát a felvillanó, majd a semmibe vesző ember arcok színezik valósággá. Ezek a portrék rendkívül finoman és lényegre-törően vannak megrajzolva. Az eddig elmondottakból is következik, hogy nem próbál az írónő bonyolult jellemrendszereken ke resztül ábrázolni, csak olyan mélységben és szélességben jellemez, hogy világosan lássuk az emberségért vívott harcot a foglyokba halmozódott reményt és közönyt, „tartást" és bukást.

És a naplón keresztül megismerkedhetünk egy fiatal lány felnőtté érésével is, érzelmi és gondolati fejlődésével, kiteljesedésével.

Bíró Gyula

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Magyar Hírlap

Bakallár József

1021

0973 ACS

Bakallár József: Megriadt önarckép – A Külvárosi jeladás ci
kerületi szépirodalmi antológiából

ÍRLAP

mű, XX.

ektonika

s így is mozog a

számolt
ort leg-
ött ha-
ről. *Dr.*
tudós
a tűz-
ességgel
50 ki-
ól lehet
nuréteg
emcséjű
ga he-
a a 60
kán fö-
kitörési
, és a
énylése
a nyílt

a tér-
arra a
ennyire
noz az
szintén
hírek
heves
Japán
rtja is
peremen húzódó

képződmények az óceán legmélyebb részei. Hosszuk 2000—4000 kilométer, szélességük 100 kilométer nagyságrendű, mélységük pedig 7000 méternél nagyobb (a Mariana-árok legmélyebb pontja 11 521 méterrel fekszik a tengerszint alatt).

Ez a földrajzi összefüggés bizonyára valamely mélyebb termé-

Észak-Amerika egyr

Ahhoz, hogy az elmélet alapgondolatát jól megfogalmazhassuk, egyelőre el kell hagynunk az óceáni árkok vidékét, hogy képzeletben a nagy óceáni medencék belterületére látogassunk.

A *harmadik nemzetközi geofizikai évben* (1957—58) fedezték fel, hogy az Atlanti-óceán középvonalában már régóta ismert hegységszerű képződmény, az úgynevezett *Atlanti-hátság* délről megkerüli Afrikát, és továbbfolytatódik az Indiai-óceánban. *Valójában nem hegységről*

Bakallár József festőművesy

bemutatja új termését Japánban és pedig Hokkaidón és Tokióban

"Új törekvések néprajzi elemekkel"
L.M. szignóval

Pest-Megyei Hirlap 1978. X. 25

Bakallár József: Pihenők

Duna-tájak Japánban

Köztudott, hogy *Bakallár József Zebegényben* tanít nyaranta, hogy festői témaköre a Kis-Duna Ráckevétől Soroksárig; egyszóval kicsit *Pest megyéhez is tartozik munkássága.* Utóbbi éveinek *Szigethalomhoz, Dunaharasztihoz,* a *Molnár-szigethez* kötődő új termését most *Japánban mutatja be*; Hokkaidón és Tokióban. Örömmel hallottuk, olvastuk a hírt: Aszahikavában őt és feleségét díszpolgárrá avatták. Mindez egyéni siker és egyúttal a magyar festészet újabb külföldi elismerése.

L. M.

MAHIR SAJTOFIGYELO
MAGYAR HIRDETŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Bakkalár József

PEST MEGYEI HÍRLAP
festőművés
1979 SEP 23

Zöld táj 1021

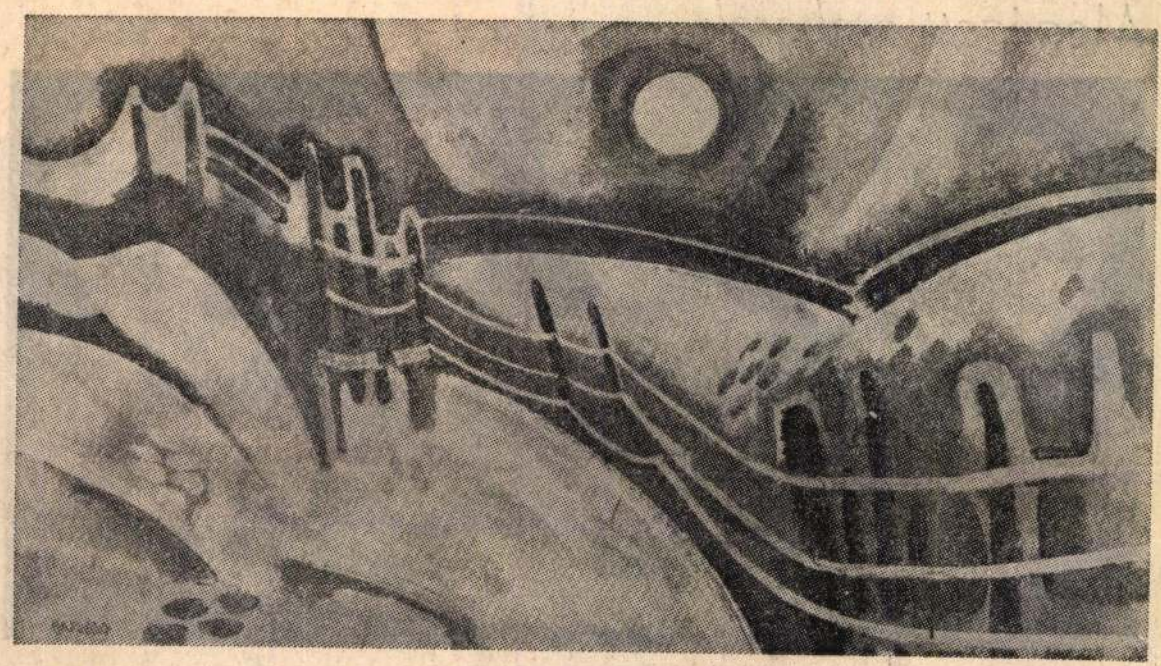

Bakkalár József festménye

hívta fel a figyelmet:

Megégett emberek

Orosz János festménye

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Bakallár József

ÉLET ÉS IRODALOM
1963 SZEP 14.

1021

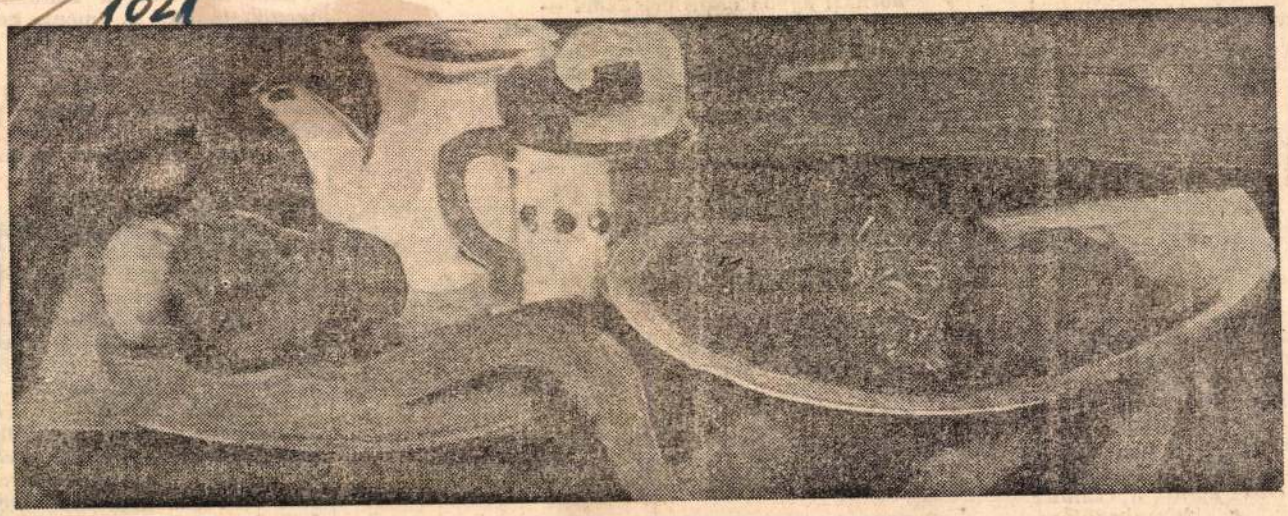

Bakallár József: Csendélet

k szovjet költészete,
lengyel regényirodal-
varánt szerepel ezen a
on, amelyet kötetlen
etésekkel tarkított
ek tesznek változatos-

agyar irodalom iránt
dőknek is gazdag vá-
ot kínál a József
Szabadegyetem. Az
ek és életművek című
nyolc előadásában
Lajos, Illés Béla,
l József, Illyés Gyula,
h László, Darvas Jó-
as István és *Benjámin*
írói portréjának meg-
ására vállalkoznak ne-
odalomtörténészek, kri-
k. Az *Irányzatok és al-*
portrék című kollégium
csak nyolc előadásból
első kettő a *Lírai*
atok a felszabadulás
a következő kettő a

aki akkor már hosszú hónapokon
nem bírva tovább a teste nyomo
kórházi ágyon élni nem akart —
nem azért, mert ezt a fásult fiat
aki esténként csak egyetlen imát
könyörögve, dadogva s mormolva
hogy végét vetve a kínjainak
a jó halál ne álomtalan érje —:
Ő meglátogatta egy májusi nap,
csak azért, neki hogy megígérje
minden versét, amit valaha írt
mint gimnazista, ágyasztalán
most újra leírja, mivelhogy a sírt
ráérne még hivogatni talán,
mert élni a versért is érdemes —

Óh drága emlékem, te pápaszemes
férfi, ki jöttél talpig feketén,
te voltál az ébresztő s a fiatal én.

II.

S hogy a gúny nyila téged sohasem érhet,
ebből, aki most fiatal, megérthet.

Mert hat év után ugyanaz a fiatal
már nős volt és belesüppedt az élet
mindennapi habzsolt örömeibe.
Míg közben távolodott, s amivé lett,

Ehhez még vegyük hozzá
ház mostani épülete — a f
miatt — agonizál, előbb-utól
hogy az épületet már az idé
a terv módosult.) A Fővárosi
szabású rekonstrukcióját év
mielőbb sorát kell ejteni. Az
a fregoli szerepét tölti be,
megoldásnak tekinthető. A Fő
Színpadhoz, mert Uránia-beli
kezések miatt, nem tud bevo
és a Petőfi Színház feltáma
mert bizonyos műszaki-terve
A Tarka Színpaddal kapcsolat
a helyiségre tulajdonosa, a Co
gül rekonstruálandó a József
Legsúlyosabb a Nemzeti S

Bakallár József, Akt, művész

Bakallár József: Tengerpart, akvarell, 71×49 cm, 1976

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1967 FEB 2 5.
ÉLET ÉS IRODALOM

Bakallár József
1021

Bakallár József kiállításáról: Zsoltika és Mólika

YÜNK SZEKIN

KARINTHY FRIGYES ÉS SÍK SÁNDOR

Szigorú glosszában rója meg lapunkban megjelent Karinthy-vázlatomat az *Új Ember*. A szemrehányás lényege: túlbecsülöm Karinthy „szinte csak mellékesen" írt kritikáit, „példásnak" minősítem kritikusi magatartását. Ez a Karinthy által bírált Sík Sándor megbántását, a katolikus irodalom lebecsülését jelentené.

Indulatokkal nehéz vitatkozni. Eredőik nem mindig közérdekűek, tehát nyilvános vizsgálatuk

lett egyéb indítékok is kontráznak, nem árt a termékeny dialógus érdekében a tények közös nevezőjéből kiindulni. Ezért próbáltunk tényekre szorítkozni. Ez ígéri a leggyümölcsözőbb kiindulást a katolikus indíttatású irodalom tárgyilagos, egyetemes szempontú értékeléséhez is, ami nem egyetlen, de kétségtelen feladata irodalomtörténet-írásunknak és kritikánknak. Úgy tűnik, ehhez némi elfogultság leküzdésére lesz szükség.

Abody Béla

A RÉMIRODALOM

inkább a szerencséje. (Elvégre irigylésre méltó ember, akinek álmait más, reálisabb és rémesebb fantomok helyett a párizsi Louvre meg a dubrovniki Sordiház fantomja nyugtalanítja.)

És azt sem hittük soha, hogy a világirodalom neves alkotói, valahányszor tollat fogtak kezükbe, mindig és szüntelenül magas színvonalút, maradandót alkottak. De — miközben tisztelettel adózunk annak a teljesítménynek, mely ennyi kiváló írótól ennyi nívótlan írást gyűjtött össze — kíváncsiak volnánk, akad-e olymértékben nyájas olvasó, aki azt hiszi, hogy amit ebben a kötetben lát, balzaci, maupassant-i, turgenyevi stb. rangú *irodalom*?

Ha akad, méltán tekinthetjük

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Bakallár József
festőművész

Magyar Vasutas

1981. MÁJUS 5.

1021

ANYASÁG

Bakallár József grafikája

HÍREK

MÁJUS 1-TŐL

A szocialista országok forgalmában megváltozik a vasúti menetjegyek ára

A MÁV vezérigazgatósága értesíti az utazóközönséget, ogy a szocialista országok vasúti együttműködési szervezeté- ek döntése alapján május 1-től 50 százalékkal emelkedik a zocialista országokba irányuló forgalomban a vasúti menet- egyek ára. Ugyanilyen értékben lesz nagyobb a nem szocia- ista országokba irányuló utazásoknál is a vasúti menetdíj a nagyar vonalakon. A díjemelést elsősorban az energiaárak övekedése tette szükségessé.

— **Előadás.** Debrecen állo- máson a közelmúltban egész- égügyi előadást tartott dr. énzes Katalin üzemorvos a őgyógyászati betegségekről és rákszűrés fontosságáról. Az lőadáson, amelyet a körzeti zemfőnökség vöröskeresztes ezetősége rendezett, százan ettek részt.

— **Jutalomjáték.** A győri örzeti üzemfőnökség élenjáró olgozói, brigádjai részére a

— **Nyugdíjastalálkozó.** Vár- palota állomás Ságvári Endre szocialista brigádja, a veszp- rémi körzeti üzemfőnökség szakszervezeti bizottságának segítségével nyugdíjastalálko- zót rendezett a nemrég nyug- díjba vonult forgalmi és pá- lyafenntartási dolgozók részé- re.

— **Munkavédelmi kiállítás.** A hatvan-füzesabonyi pá-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Bakallár József

POSTÁS DOLGOZÓ

1967 APR

1021

Bakallár József „Anyaság" című festménye nagy sikert aratott a közelmúltban a „Derkovits" teremben megrendezett kiállításán.

A heti- és napilapokban országszerte foglalkoznak a Postával, a postai szolgáltatások minőségével, a dolgozók munkájával. Örömmel állapítottuk meg azt, hogy a közlések túlnyomórészt kedvezők, elismerik a postások becsületes, jó munkáját.

Az örömbe üröm is vegyül néha-néha, ezért ha a rosszat is közöljük, az csupán okulásul szolgál. Humorosnak tekinthető a Dunántúli Napló február 11-i számában megjelent kis karcolat, a tévirányítás ördögéről. A basali KISZ-szervezetnek küldtek újságköteget, ez azonban Baselből érkezett vissza, ismeretlen jelzéssel. A küldemény sok magyar kézen ment át, amíg bekerült a svájci zárlatba, de a címzésből senki sem gondolt arra, hogy KISZ-szervezet, ha Basalban van is, alig hihető, hogy Baselban is legyen.

A hangversenyévadról szólt az írás a Dél-Magyarország március 7-i számában megjelent dicséretről is. A cikk M. I.-vel jelzett írója arról tudósít, hogy *Szántó Györgyné* címre feladott levelén csupán a budapesti kerület számát jelezte, de nem írta meg az utca- és házszámot. A szerző nem írja, de minden bizonnyal a Budapest 114. sz. postahivatalból érdeklődtek az után, hogy a kerületben található *3 Szántó Györgyné* közül melyiknek szánta a levelet. Amikor kiderült, hogy a néhány éve elhunyt neves író, *Szántó György* özvegyéről van szó, a kézbesítésnek nem volt akadálya. Ez példa arra, hogy egy kis törődéssel sok elismerést érdemelhetünk ki.

S végül egy rossz hír. Köztudomású, hogy a visszaélések leleplezésére szolgáló hamis könyvelésre előbb-utóbb fény derül. A fedezet-

Bakalár József

Mozaik

Mozaik

Kovács Gyula: A kifejező és a dekorativ vonal III.
Művészet, 1978. október / - 34. oldal.

6. Bakallár József: Mozaik,
Kisterenye, Gimnázium, 1967

A dekoratív vonal a lírikus gondolatait is farkashangon szavalja.

Bakallár József

Tengerpart

Chikán Bálint: Ki miért akcarellez?
MŰVÉSZET, 1979.aug.- 19.lap

Bakallár József: Tengerpart, akvarell, 71×49 cm, 1976

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1977 AUG 20

PEST MEGYEI HIRLAP

Bakallár József

1021.

Külvárosi jelek

Bakallár József festménye

Szentendrén, a Pest megyei Művelődési Központ és Könyvtár ki
augusztus 27-én, szombaton nyílik Bakallár József festőművész önálló tá
festmény a kiállításról, amelyet Pogány Ö. Gábor, a Magyar Ne
főigazgatója nyit meg.

tartják az alkotmánynapi megemlékezéseket. A központi gyáregység csaknem 1000 dolgozója a tmk-üzemben, a szerelvény- és kovácsárugyár 600 munkása a tolózárüzemben és a szerelvény- és porkohászati gyár 5050 dolgozója a bányaüzemben gyűlt össze. Az alkotmánynapi megemlékezések előtt valamennyi ün-

tott.

Presley temetésének tragikus esemény zerdán sok ezer em- a még egyszer, utol- a nyitott koporsó- vatalozott Presley-t. átásra váró tömeg- ajtott egy valószínű- autós. Két ember egyet pedig — sú- ülésekkel — még olnak.

-kanyar Vegyesipari Ktsz 1977. AUGUSZ- -TÓL kezdődően a ház- lőolaj házhoz történő mérőműszerrel ellátott végzi. Kérjük a la- alamint a közületeket, eiket telefonon a váci ra adják le vagy pos- zőlapon Duna-kanyar Szolgáltató Ktsz fel- 601 Vác, Juhász Gyula küldjék be. Ugyanitt lyesen is megrendelést amint a város több elyezett felvevőládák- A Juhász Gyula u. 2. bejelentés reggel 7 5 óráig tart. A háztar- laj ára a mindenkori + literenként 0,20 Ft ltség. Várjuk a lakos- nt a közületek szíves ét.

Aktuális nö teen

Szőlőben a szőlőmolyhernyók, a lisztharmat, esetleg peronoszpóra kártétele ellen szükséges permetezni 0,2% Unitron vagy 0,4% Satox 20 WSC, + 0,3% Thiovit vagy 0,3% Pol Sulkol, + 0,2% Orthocid vagy 0,3% Cuprosan Super D szerkombinációval.

A borszőlőket a peronoszpóra ellen most már inkább réztartalmú szerekkel permetezzük.

Gyümölcsösben a molykártétel megelőzésére 0,2%-os Unitron, vagy 0,4% Satox 20 WSC-vel permetezzünk (szilvamoly, keleti gyümölcsmoly, almamoly). E permetezés véd a kaliforniai pajzstetű ellen is.

Amerikai fehér szövőlepke ellen addig védekezhetünk eredménye-

állítótermében rlata. Képünk: mzeti Galéria

d Bizottsága és a Pest megyei Tanács lapja. Megjelenik ó-helyettes Sági Ágnes – Felelős kiadó: Csollány Ferenc tér 3 – A szerkesztőség és a kiadóhivatal központi telefo irlap, 2700 Cegléd, Kossuth tér 1 Pf: 19 Telefon 11-400 Pf: 51 Tel. 157 – Nagykőrösi Híradó, 2750 Nagykőrös, Bős

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR MAGYAR HÍRLAP
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Bakallár József.
festőművész

PEST MEGYEI HÍRLAP

1979 OKT 27

1021

Rózsaszínű kép

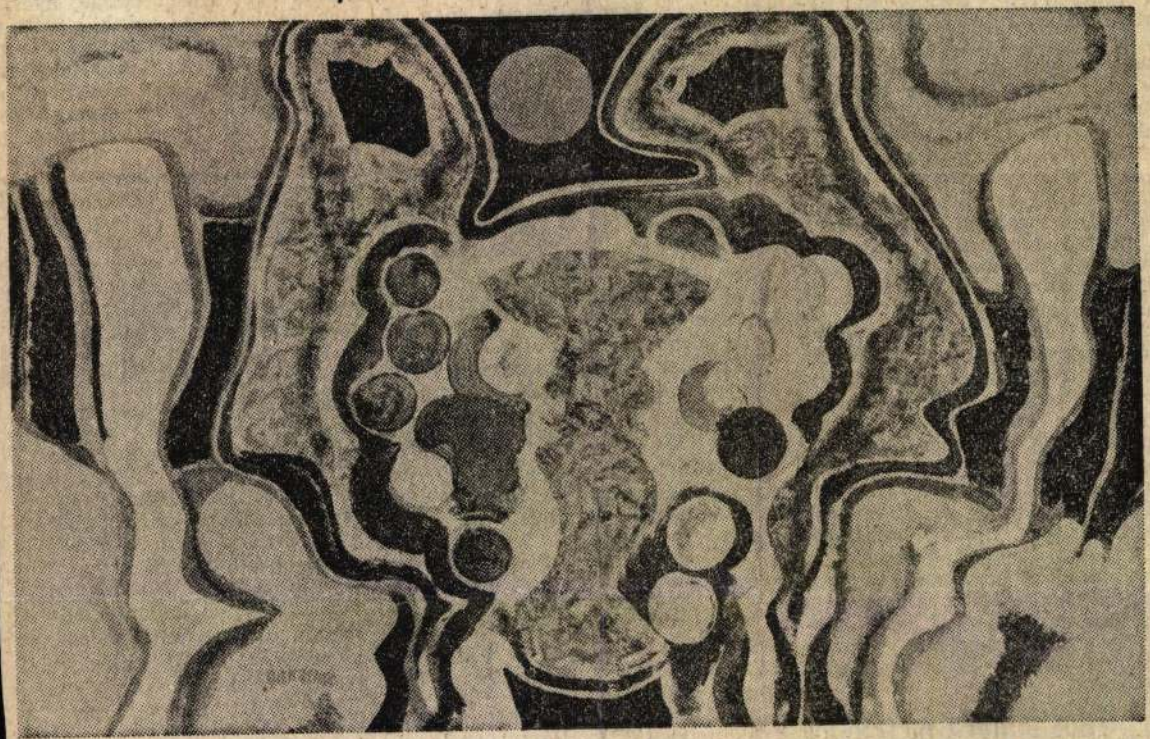

Bakallár József festménye

rendőrségtől megkapták az értesítést telefonon: a város melletti kisebb erdőben megtalálták a család gépkocsiját, s nem messze tőle a családfőt, holtan. *Fölakasztotta magát.* Kérik, ha lehet, fáradjanak be a kapitányságra... nem, búcsúlevél nincsen... bűncselekményre utaló nyom szintén hiányzik... A vezérigazgató tartotta a telefont, ránézett a feleségre, kiküldte a két gyereket, s utána mondta volna az asszonynak, amit mondani kellett, de akkor már a pártbizottság titkára kapta el az összeomló testet. Mentők... Fél óra elteltével a hírrel foglalkozott a város; *kommentálták.* Mint minden ilyen hírt. Nem sokkal több mint négy hónapja ennek. És ma? A főosztályt új vezető irányítja, elődjét nem ismerte, máshonnét érkezett ide. A beosztottak? *Ebbe nem lehet beleszólni, nagyon sajnáljuk* — körülbelül ennyit lehet lényegként kihámozni a kenetes vagy éppen ridegen tömör mondatokból. A lakókörnyezet? A *szörnyű* minősítéstől odáig, hogy *nem is azért tette, hanem mert...*, s itt mocskos pletyka következik a feleségről, aki... Aki még ma is betegállományban van, a két gyermek a nagymamánál, s az idegorvos nem tud nyilatkozni arról, az asszony mikor lesz munkaképes. Férje harmincnégy évesen metszette el azt a szálat, ami őket, s őket a világgal összekötötte.

Tilos minden merénylet

Suicidium — öngyilkosság; könyvtárnyi irodalma van a tragikus

vagy? Mitől? Attól, hog
rődsz senkivel? Tudod,
dott édesanyád? Ha n
kérdezd meg tőle, mert
jó lenne kislányom, a n
lennél, ezt a fiút mi
féken tartani, talán te
mert ilyen rendes lánny
ha nem állított be hoz
lyen te vagy, szülsz nel
reket, s akkor talán
esze. Ezt mondta, de l
majd lesz valaki más, a
ked gyereket, s ki tu
apja leszel annak a kicsinek?
Olyan apja, mint amilyen szeretőm voltán nekem? Olyan???!! Mert akkor inkább ne legyen, maradjon neked az istened a pia, meg a cimborák, hiába rimánkodtam neked, látod, már kaptál fegyelmit a melóban a pia miatt... A búcsúlevelet a címzett nem vette át, a hatóságok az eljárás lezárása után, kérésre a leány szüleinek adták át.

Kedvezőbb kép

Gyávák vagy éppen bátrak ők, amikor cselekszenek? A céltalanság tételi meg a végső lépést, esetleg fordítva, éppen az, hogy ráleltek a *megoldásra?* Pest megyében *kedvezőbb* a kép az országos átlagnál, ha persze, itt bármit is ezzel a jelzővel köthetünk össze. Amíg a megyében az ország lakosságának 9,1 százaléka él, addig az összes öngyilkosságok 8,5 százalékát követik el az e közigazgatási határon belül letelepültek. Valamennyi elhunyt közül a megyében 3,3 százalékot tesz ki azok aránya, akik

mitő életkorúak részesedése az ös
szes halálozásból 4,8 százalék,
öngyilkosságot elkövetőknél 2
százalék. És van tizenöt év ala
is az élettől így megválók csopo
jában... Nekik milyen helyz
konfliktusaik lehettek? Mit más
tak, utánoztak cselekedetükkel?

Eltört a szemüv

Még nincs két hete, hogy ha
hozták a kórházból; több, mint
hónapig küzdöttek az orvosok
életéért. Hosszú ideig betegál
mányban lesz, a bevett méreg
lyos veseműködési zavarokat
gyott maga után örökségül. M
nincs harmincéves, de tizenö
többnek látszik. Anyja, mielőtt
vezetett hozzá a szobába, els
magát. *A legderekabb legények*
zé tartozott a faluban, most meg
legyint és hüppög, nyitja az a
kérdi, mit hozzon, csak azu
mondja, ki vagyok. Megtoldom,
datva jövetelem célját, ha váll
a beszélgetést. *Most már igen,*

Bakallár József, Művészet, 1971. aug. 3.

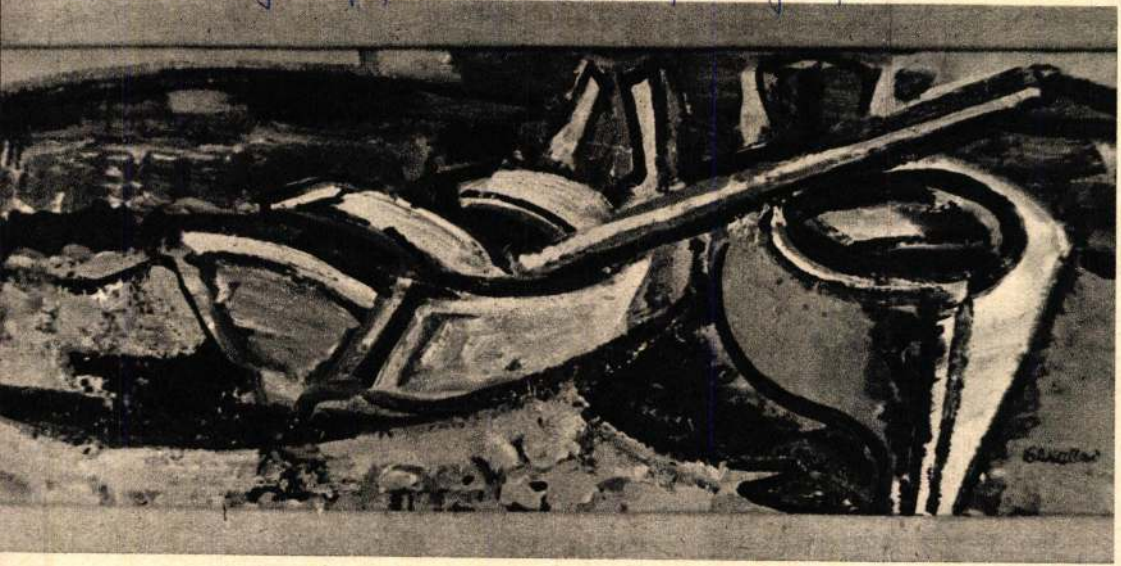

Bakallár József: Csónakok
Canots – Лодки

felhasznált évgyűrűinek rajza, simaság, a szerszámnyélre e kopott célszerűség, az eltérés a r tól vagy a ragaszkodás hozzá nekünk szól. Azoknak, akik hasz juk ezeket a tárgyakat és gyö akarunk bennük. A szépségrő Csóti faragásai, a szépségről, ame szik, menedéket talált bennük, m mesék nádszálban megbúvó tün a jávorfává változott királykisas

szürke szerencsés adagolásával,
zel sokat elér. Színesnek, élénk-
hat. Van benne áhítat, hódolat,
egyszerűségében, természetes-
teletet ébresztő álmélkodás az
fölött. (Bizonyos, hogy őszinte
tott élmény nélkül nem sikerül-
a e kép!) Mint kompozíció
éltó a „Varjak". Gobelinben is
oldani. Meleg és harmonikus
ne a varjak repdesése a légben,
Természetszeretetről, jó megfi-
égről tanúskodik ez a kompozí-
hond többet, mint amit ábrázol.
. Helyes ösztön és ízlés vezette
kább a szívére hallgatott, mint

közös tárlatát Szombathelyen, a Derkovits Gyuláról elnevezett általános iskolában. Míg a tavalyi kiállítás a stílusirányzatok és az ábrázolásmódok tekintetében rendkívül széles skálán mozgott – és ez volt a kiállítás egyik érdekessége – az idei már első pillanatra homogénebbnek tűnik, de ezt az elmélyült tárlatlátogató nem írja a művek rovására, mert csakúgy, mint tavaly, most is nagyszerű alkotásokat fedezhettünk fel.

Az idei rendezés különválasztotta a grafikákat, és azokat az első teremben helyezte el. Így a résztvevő négy grafikusművész alkotásainak a legközvetlenebb módon való összevetésére nyílik alkalom. Elsőként Somlai Vilma négy linómetszetével találkozik a látogató. Lapjainak témája az

fehér közötti összes lehetséges árnyalat segítségével, képein mégis nyoma sincs a zsúfoltságnak, hanem azok tágasak, világosak és rendezettek, mint a gondolatok, amelyeket kifejezni igyekszik. (Eltűnő nap, Folytonosság, Gondolatok a békéről).

Csak két kisméretű, erős fekete-fehér kontrasztú linómetszettel mutatkozott be Bojtos Károly (Fatelep, Csendélet), mégis mindenképpen elárul magáról annyit, hogy biztos ura az anyagnak, amivel dolgozik. A látványt hagyományos módon és nagy egyszerűséggel ábrázolja, de megteheti, mert művészi erényei még ilyen eszköztelenül is kifejezésre jutnak.

A második teremben állították ki együtt a festményeket. A hallgatag tájak és hallgatag

József Bakallár

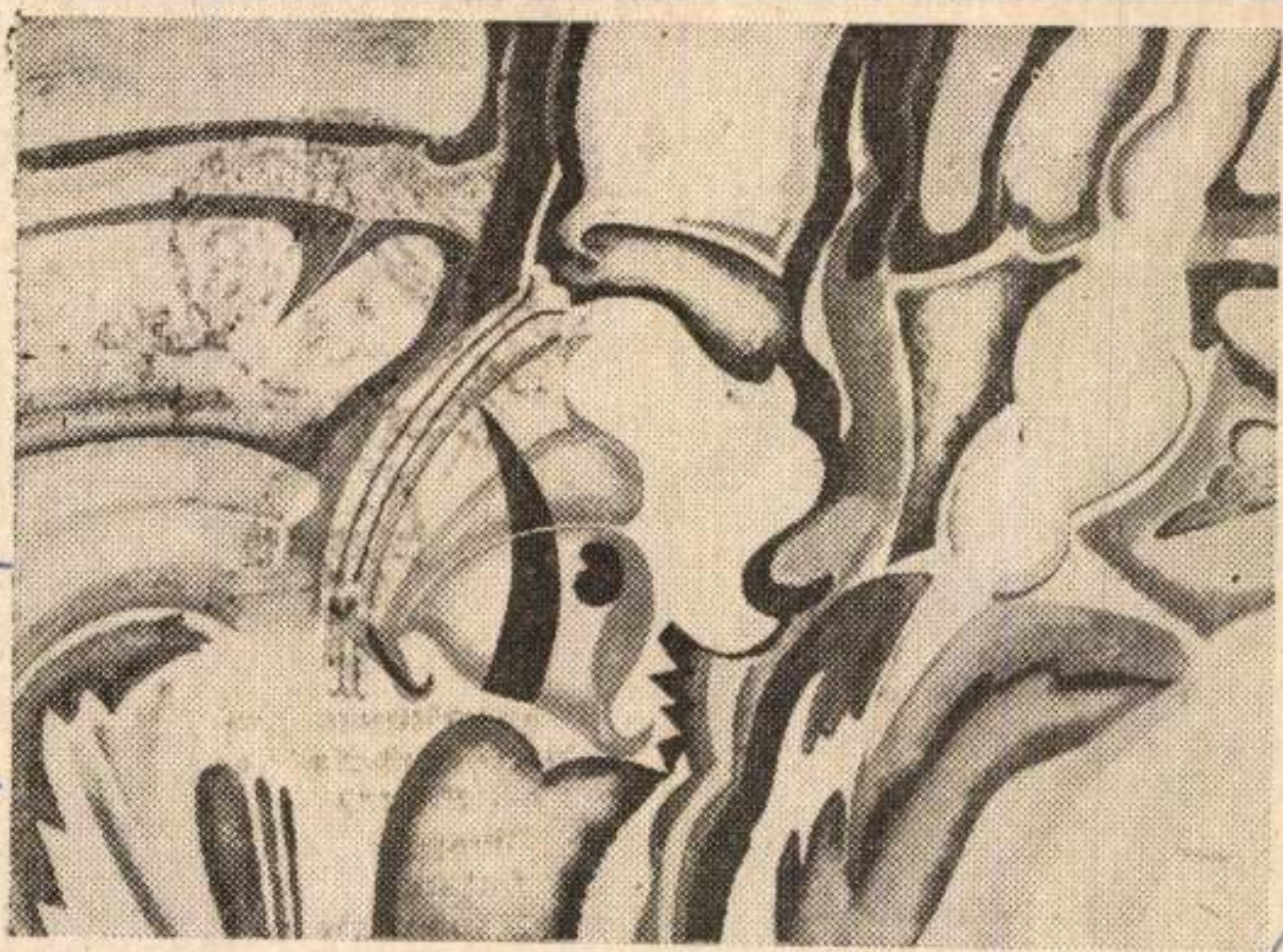

József Bakallár: Feuerschmetterling

Budapester Rundschau, 1977, Sept. 12.

Staatspreisträger Professor Frigyes Csáki, Vizepräsident der Ungarischen Akademie der Wissenschaften, Leiter des Instituts für Automatik an der TU Budapest, Präsident des Ungarischen Elektrotechnischen Vereins, ist im Alter von 56 Jahren verschieden.

★

Frigyes Csáki widmete sein ganzes Leben der Wissenschaft, der Forschung und der Lehrtätigkeit. Nach Erwerbung des Ingenieurdiploms arbeitete er an der Technischen Universität Budapest, stand seit 1961 an der Spitze des Instituts für Automatik und bekleidete fünf Jahre lang auch das Amt des Rektors. In seinen wissenschaftlichen Aufsätzen und Büchern befaßte er sich mit theoretischen und praktischen Fragen der Lenkungstheorie, der Automatisierung, der Rechentechnik und der Leistungselektronik und betätigte sich erfolgreich an der Weiterentwicklung der Wissenschaftsorganisation.

Seine wissenschaftliche Tätigkeit brachte ihm zahlreiche Auszeichnungen und die Mitgliedschaft von vielen in- und ausländischen wissenschaftlichen Organisationen und Vereinen. Das wissenschaftliche Leben Ungarns hat in Frigyes Csáki eine hervorragende Persönlichkeit verloren.

Bakallár József

„Lapostáj"

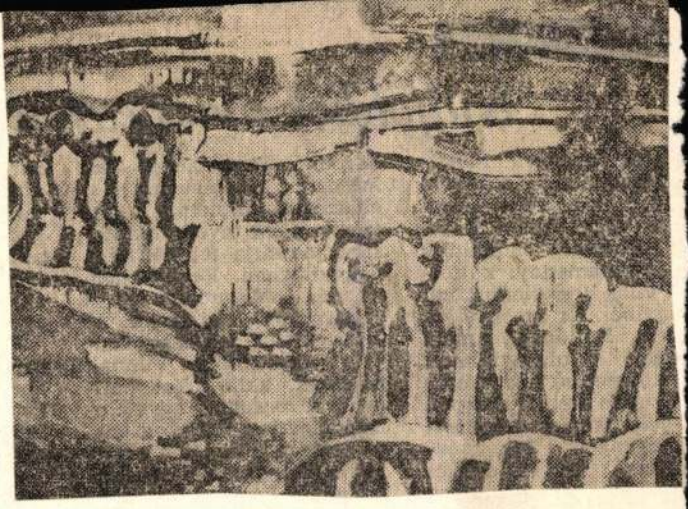

Losonci Miklós: Minden hely világközpont
Népszava, 1976. április 10 – 7. oldal.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Bakallár József

ÉLET ÉS IRODALOM

1966 ÁPR. 16.

1021

Bakallár József: Csendélet

LADÁNYI MIHALY:

Késem, fokosom

A láz óráiban, mikor a belső tűz
kiégeti a keserűséget,
mint gölöncsér az agyagot,
a szomorúságban, mikor az évek
alámosott partja reámzuhan,
a magányban, ha végigpatakzik
rajtam habosan,
s bátorságom kalandozásaiban
magyar nyelv, ázsiai késem, fokosom,
maradj kenyérszegőm, védelmezőm,
magyar költő egyetlen öröme
éjszakán-fent,
holdfénnyel televésett
ázsiai késem, fokosom!

BOR AMBRUS A RÁDIÓRÓL

Fesztivál feléhez érve

A 4. Nemzetközi Rádiójáték Fesztivál öt hétre tömörített kilenc bemutatójából eddig négy hangzott el. A hallgató, akit szép műsorfüzet s még utcai plakát is hívott erre a művészeti seregszemlére, úgy tesz, ahogy premierek és nagy mérkőzések szünetében, első félideje után szokás: inkább várakozik, de már ítél is. Most azzal a benyomással, hogy a Fesztivál csak félig fesztiváli: a rádiójáték sajátos műfajának fejlődését kitűnő megoldásokkal, valóságos csemegékkel, attraktívan mutatja be — de a tartalom eddigi átlaga nemigen haladja meg rádiószínházunk átlagát.

A cipők éneke, a bemutatók sorát nyitó magyar darab, arról a két lábát vesztett utcai cipőtisztítóról szólt, akit sokan ismernek Pesten, Sokan el is gondolkozhattak a sorsán; *Sós György* most megszólaltatta ezt a lábmagasságban élő, különös alakot, elmondatta vele az életét meg az álmait. Az ötlet kitűnő volt: cipőkkel beszélgetett a cipőtisztító, mindig ugyanabban az utcasarki ablakmélyedésben, ahová testi csonkasága és munkája köti, cipők beszélgettek vele az ép lábakon rohanó élet partján. Az író ismét bebizonyította, mennyire ismeri a hangjátékműfaj lehetőségeit, varázsát. Hanem ennyivel beérte, forma- és stíluseleményt adott, némi írával, mértéktartó szimbolikával és szentenciázással, amin túl bizony tucatéletnek bizonyult a különös hős élete, tucatálmokkal és csalódásokkal. Mindenki életében van egy elérhetetlen „Aranycipő", aki miatt elveszti a hétköznapi jót, a kedveset és igénytelent, és mindenki vágyik egy jobb „standra", ahol többet kereshetne, ám azt a standot más kapja meg: kissé kopott ez az „örökérvényű életbölcsesség", kispolgárian banális.

De ami Sósnál kivitelben még újdonság és erény, még tiszta hangjátékszerűség, majdnem hökkentő öncélúságnak hatott *Claude Mauriac*nál, a *Beszélgetés*ben. Ez a sok országban sikert aratott mű ötven esztendő történetét sűrítette két ember — férj és feleség — párbeszédébe, s valóban bravúrosan: évszakok, évek múltak el két mondat között, tavaszi kérdésre őszies volt a válasz, néhány szó érzékeltetett születéseket, szerelmet, temetést. De ez az idő-áthidatottá vált. Igaz, hogy itt két em
ber egy életen át készült hossza
érdemesen beszélgetni, s kicsin
sége és fantáziátlansága miatt ne
tehette meg haláláig, de számtala
gyerekbetegség, pénzgond, pipáz
körül forgolódva, elegáns ruhákr
csivitelő madarakról és vidéki h
zacskáról álmodozva, inkább siv
lett a történet, mint tanulságosa
szomorú. A hallgató csak az id
áthidalás szellemességére fog en
lékezni.

A fiatal keletnémet író, *Manfre
Bieler*, nem akart újítani. A *Ké
dések*ben csak a probléma érdeke
te: Mi a teendő, ha egy házass
az ötödik évben válságba jut? Bi
ler a kispolgári házasságfelfog
ellen hadakozott, a mindenképp
önző „én meg te"-kapcsolat elle
a „mi"-ideát állította szembe ve
s agitatív hévvel támadta azt
alantasságot, amely a szerelmi h
romszöget tekinti a házasság cs
dagyógyszerének. Rokonszenv
volt ez az agitáció, itt-ott ki
fiatalos naivságában is— kevés
sikerült az, hogy a cselekmény
nalának gombolyítását egy menn
dörgő erkölcsbíróra bízta, egy „
kérdez" nevű, mózesi narrátorra

Mindenképpen fesztiváli cs
Ludvík Aškenázy darabja volt
cseheket képviselő *Az Ön szám
jára ment*. A születésnapi ivás
másnapján zákányosan ébre
negyven éves Pokstefl úr tá
rokona volt Mauriac kisember
nek: ebben a darabban is az il
ziók és a valóság közti szakad
tárult fel. De hogyan! Amott hal
ba vegetálták magukat a hős
emitt egy nap irgalmatlanul ki
rült, hogy diákcsíny, szerelem. k
kázat, hősiesség mind látszat v
kispolgári póz, és Aškenázy felr
ta a Pokstefl-figurákat, hogy
hazudhassanak tovább, se nagy
got, se álmot. Ezt pedig nemcs
könyveiből ismert sajátos stílu
val, megcsavart hasonlataival t
te, hanem a rádiós műfajt gazda
tó kitűnő ötlettel is: a darab ki
rólag telefonbeszélgetésekből á
téren és időn kívül.

Félidőig ilyenképpen nem v
egyenletes a színvonal, nem v
feltétlenül fesztiváli. Színész
fordítók, rendezők nyújtották
dásuk javát (*Vass Éva, Básti L
jos, Sinkovits Imre, Szakáts M
lós — Gyurkó László és Hoss
Ferenc — Barlay Gusztáv és V
ga Géza*); az alkotó együttes e

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

BUDAPEST

1971 OKI

102 Bakallár József

Jelentős mozaikfal került a XX. kerületi Zalka Máté általános iskolába — Bakallár József alkotása. A mondriani elemekkel dúsított homlokzat harmóniáját folytatja és összegzi a mű készítője. Afféle varázsdoboz e mű, kollektív társasjáték, mely mesét sugároz, álomképeket vetít, távlatot ad. A kőrengetegben felvillantja az évszakok örömeit; színek és formák kimeríthetetlen kaleidoszkópja, amellyel boldogan eljátszik a gyermeki képzelet.

tartja és tagjait nem tekinti a budapesti nép igazi képviselőinek. Ez persze nem zavarta a többségi jobboldali pártokat; maguk közül választották meg az örökös tagokat a törvény alapján létrehozott törvényhatósági tanácsba, mely tulajdonképpen az ügyeket intézte, s mutatóba bekerült egy-két szociáldemokrata és ellenzéki várospolitikus is. A közgyűlésre az általános kérdések maradtak, a felszólalásokat korlátozta a klotür és a széksértés szabálya, melyet az új törvény vezetett be. A tanácsülésekről a nyilvánosságot kizárták, így a Bethlen-rendszer utolsó éve a fővárosi ellenzék teljes megzabolázását eredményezte.

Az SZDP vezetősége a városházi helyzetről adott jellemzésében keseregve állapította meg, hogy „a fővárosi törvény óta a Városháza arculata teljesen megváltozott. Amíg azelőtt az ellenzék is, egyrészt a bizottságokban, másrészt a közgyűlésben is erőteljesebben részt vehetett az alkotó munkában, ez az új törvény életbelépése óta teljesen lehetetlen és a párturalmi rendszer lehetetlenné teszi, hogy akár a bizottságokban, akár a törvényhatósági tanácsban az ellenzék az alkotás jegyében működhessék." Az ellenzék szerepe egyre inkább az asszisztálás maradt. A költségvetés tárgyalásánál a vitában az SZDP részt vett és megkísérelte álláspontját megvédeni — mint pl. a Beszkárt alkalmazottak bérének 10%-os csökkentése esetében —, azonban a szavazásnál kivonult, a jobboldali többség szavazata úgyis eldöntötte az egyes javaslatok sorsát. (P. I. Arch. 658. f. 4. cs. 1—11 l.)

A gazdasági válság okozta elégedetlenség a Bethlen-kormányt lemondásra kényszerítette, viszont a főváros vezetését sikerült alkalmassá tenni az egyre nyíltabban fasiszta utódkormányok: Károlyi és Gömbös számára.

[redacted] lett a fizetése. Vagy pl. egy rövid újsághír: a fővárosnál 100 új gyakornoki állást szerveznek és erre 8000 pályázó van. (Fővárosi Hírlap 1933. jan. 25. 3. 1.)

Az SZDP interveniált ezekben a kérdésekben, és némi eredményt sikerült elérnie, amennyiben az általános rendelkezések erre lehetőséget adtak. Az ínségmunkák, a segélyek szétosztása, a nyomorenyhítő akciók lebonyolítása során tapasztalt visszásságok, a bércsökkentések túlzott volta miatti felszólalások, interpellációk jellemezték ebben az időben a frakció tevékenységét. A lakosság érdekében indított akciók fontosak voltak, de azok jellege, problémaköre sokszor nem ment túl egy kispolgári párt problémáin és azokat bármely tömegkapcsolataira valamelyest is adó párt felvethette volna. Pl. 1931 áprilisában a frakció titkára, Büchler levelet írt Peyernek és Györki Imrének, hogy a törvényhatósági tanács ülésén vessenek fel olyan problémás kérdéseket, mint a ligeti motorversenyek ügyét, mely balesetveszélyt jelent; vagy pl. egy kőbányai munkás segélyezésének furcsa ügyét. Ugyanis Horovitz Gábor eljárt egy munkás segélyezése érdekében és az elöljáró a katolikus egyházközséget bízta meg a környezettanulmányozással, mert kerületi választmány nincs, melynek ez feladata volna. Vagy pl. szóvá tették a reakciós beállítottságú III. ker. elöljáró mulasztását, melyre a figyelmet a hajógyári tűzeset hívta fel. (P. I. Arch. 658. f. 4. cs.)

A gazdasági válság következtében a nagyobb, átfogó kérdések háttérbe szorultak és a válság révén elnyomorodott tömegek napi érdekeinek védelme lett a várospolitika fő kérdése. Fokozta ezek jelentőségét az 1931 őszén bevezetett rendkívüli állapot, melyet a kormány a kommunista mozgalom elfojtá-

[redacted] Viszont saját híveit és nem Bethlenéit akarta a vezetőhelyekre ültetni és velük megvalósítani célkitűzéseit. Már 1933 végén kiszűrődött, hogy az 1930. XVIII. tc.-t módosíttatni kívánja. Tervei azonban a Városháza jobb- és baloldalán egyaránt nagy ellenkezést váltottak ki. Alkotmányvédő Blokk alakult, melyben még a kormány városi pártjának tagjai is részt vettek. A Blokk célja: megakadályozni Gömbös célkitűzéseit, hogy a rendelkezések megszigorításával a Városházát is saját szája íze szerint alakítsa át.

A főváros rendkívüli közgyűlése 1934. január 24-én egy szavazat ellenében bizalmatlanságot szavazott a kormány terveinek. Bethlen közvetítő akciói után Gömbös kijelentette, hogy az alkotmányt tiszteletben tartja. Ennek ellenére a képviselőházban heves vita után elfogadták a fővárosi törvényt módosító novellát. Ez tovább erősítette a kormány beleszólási jogát: a főpolgármester államfői kinevezésével, a törvényhatósági tanács megszüntetésével és jogkörének a polgármesterre ruházásával, a főpolgármesterre ruházott kormánybiztosi jogokkal. Tovább csökkentette a közgyűlés választott tagjainak számát.

A törvény alapján megtartott 1935. évi törvényhatósági választások során az SZDP megtartotta szavazóit, de ez már csak 21 vá-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
ÉLET ÉS IRODALOM

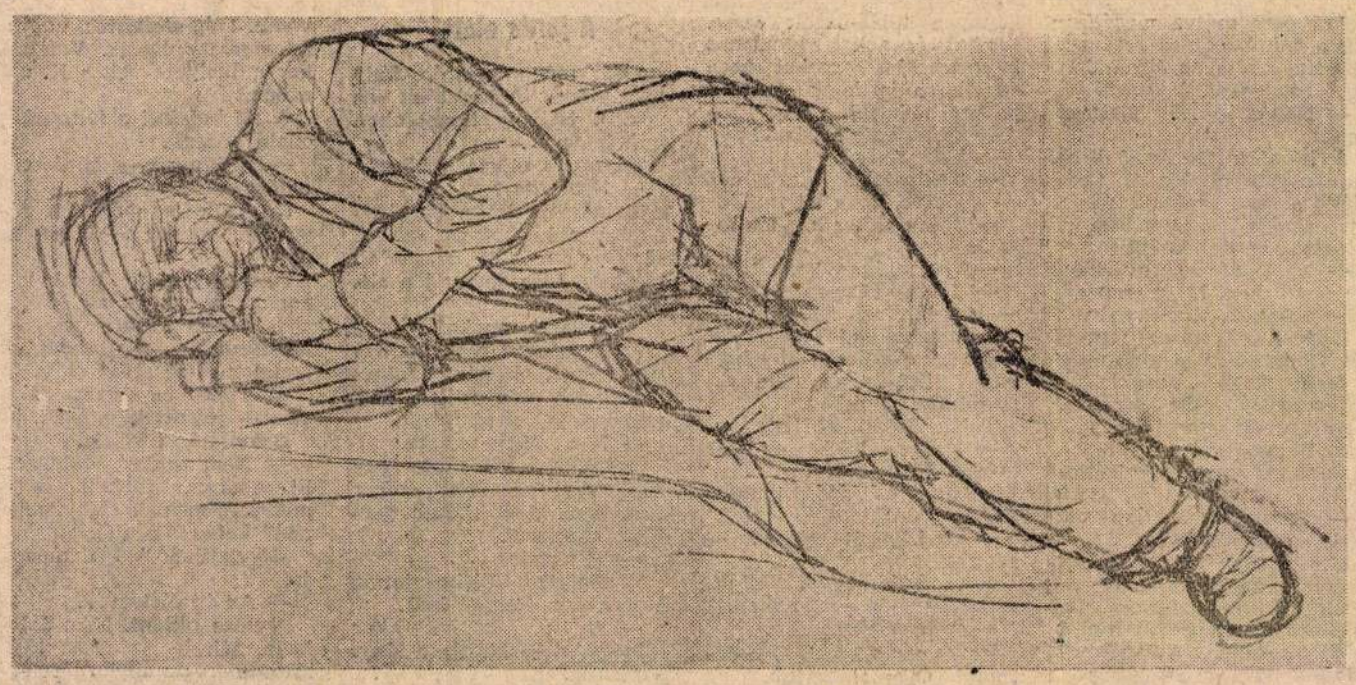

Bozsik István: Alvó férfi

GODA GÁBOR:

MIKES LILLÁRÓL

Egyszer kinyitottam a rádiót és hallottam belőle kiáradni egy igen kellemes, árnyalatos női hangot, amelyen egy szerintem kitűnő novellát mondott el egy hölgy. Előbb elcsodálkoztam, hogy milyen érdekes novelláról van szó, amikor a tizedik mondatnál kiderült, hogy azt a novellát — én írtam. Aztán már csak azon csodálkoztam, hogy ezen a novellán és rajtam, milyen kitűnően lát keresztül az, aki elmondta. Az a szavaló, aki elszavalta az én novellámat ugyanis mindent csinált, csak nem szavalta. Értelmezte, mert értette. Ott adott hangsúlyt, ahol magam is hangsúlyt igyekeztem adni egy-egy szórenddel az értelemnek és árnyaltságaival, a mondatok lejtéséből született élvezetes kétértelműségével azt gazdagította, amit olyan szívesen láttam gazdagítva írásaimban. Ez a kitűnő művész — Mikes Lilla volt. Már akkor elhatároztam, hogy amint alkalmam nyílik rá, valahol írgalmatlanul bevezetem egyik előadói estjét.* Több oknál fogva. Először azért, mert ha őt bevezetem, alkalmam nyílik majd elmondani, hogy mennyire nem kedvelem azokat a szavalókat, akik szavalnak. Nem szeretem a versharsogókat, a rímeken lengő szavalói-légtornászokat és azokat az irodalmárkodó szavalói snobokat, akik valamely írott műbe olyan értelmet is képesek belesóhajtani, vagy üvölteni, amely abban nincs. Azokat a szavalókat sem szeretem, akik megittasulnak saját orgánumuktól, s a kötőszavakba is olyan ájtatosságot zsúfolnak, mintha az író ezeket dőlt betűvel szedette volna. Persze, ilyen szavalók nincsenek és ezt csak azért mondom, hogy jelezzem, miszerint ha volnának, nem élvezném őket.

Én azokat szeretem, akik tudják, mit csinálnak. Akik műfajt választottak maguknak és a műfajhoz meghatározott célt. Tudnék névsort is mondani ilyenekből, de megtanultam azokból a névsorokból, amelyekből időnként kihagynak, hogy a legokosabb, ha az ember nem mond névsorokat. Mikes Lilla azonban mindig örömet nyújt nekem, mert pontosan tudja, mit akar. Először is tudja, hogy az ő művészete nem unalmasodhatik a szürkeségig fokozott puritanizmusig. Ő tudja már, hogy szép dolog az egyszerűség, de csak addig szép, amíg nem unalmas. Azt is tudja, hogy a produkciók modorossága is lehet fárasztó, de a modor kelléke a mesterségnek és, hogy a „szavalót" a játékos színésztől alig választja el valami. Azt is tudja, hogy az irodalomnak társadalmi funkciója van és hogy egy színész éppoly kevéssé tud egyedül a saját művészetével hatni a jó irodalom nélkül, mint ahogy gyereket a világra hozni is elég nehéz dolog egyedül.

Hosszú évek óta, (feltéve, hogy nem illetlenség egy hölggyel kapcsolatban hosszú évekről beszélni), sokféle irodalmi termék mellett, főként azt a rangos szatírát tette a maga és a közönség kedvencévé, amely az irodalom nagy családjában szerintem a legarisztokratikusabb helyet foglalja el. Mikes Lilla azt is megértette, hogy az olyan finom képességeket, mint az övéi, a kortársi magyar irodalom rendelkezésére kell bocsátani. Küzdeni kell a fiatalokért, népszerűsíteni kell őket, mondani kell a verseiket, prózájukat, s ha szövetkezik a kortársi irodalommal, azt az idő is feltétlenül honorálni fogja.

Mikes Lilla külön hangot ütött meg az előadóművészek kórusában. Műsorának, élcének és intellektualizáltságának módszereit használja fel arra, hogy egy-egy műsorszámával rávilágítson a korra. Van érzéke, hogy szövetségre léptesse a maradandót az aktuálissal. Hogyan csinálja? Ezt nem mondom el, majd meglátják. Szerintem nemcsak jó dolog az, amit csinál, nemcsak ösztönös dolog, hanem ezt az ösztönt kiválóan házasítja a tudatossággal, ami nélkül az ösztönös művészek általában csendben el szoktak mulyulni. Az ő tudatossága pedig kedveli azokat az írókat, akik szintén nem bízták magukat egyedül ösztöneik angyalszárnyára, hanem az agyuk motorjára is.

* Elhangzott az Irodalmi Színpadon, Mikes Lilla előadóestjének bevezetőjeként.

1964: nemzetközi színházi fesztivál Londonban

A Shakespeare-év előkészületeiből

William Shakespeare születésének négyszázadik évfordulóját ünnepli a világ 1964-ben. Ebből az alkalomból márciustól júniusig nemzetközi színházi fesztivált rendez a londoni Aldwych színház. A fesztivál szervezője, Peter Daubeny bejárta Európa nagyvárosait és a látottak alapján hét külföldi társulatot hívott az angol fővárosba.

Az ünnepi előadássorozatot a Franciaországot képviselő párizsi *Comédie Francaise* nyitja meg egy Molière-vígjátékkal, majd a nyugat-berlini *Schiller színház* mutatkozik be. A szocialista országok színházművészetét egy lengyel és egy szovjet társulat képviseli a fesztiválon: a varsói *Teatr Wspolczesny* egy Brecht-drámát és egy klasszikus lengyel drámát mutat be, a moszkvai *Művész Színház* pedig előreláthatólag Csehov- és Gogol-műveket.

A dublini *Abbey* színház O' Casey egyik művét, az athéni *Művész Színház* Arisztofanész vígjátékát, A madarakat mutatja be az angol közönségnek, míg az olasz társulatok közül *Peppino De Filippo* együttese utazik Londonba (az igazgató-szerző művét adja elő).

A zászlóvivő poéta

a TÉVÉBEN

Ritka öröm részesei lehettünk a múlt héten: magyar költők tisztelegtek a televízióban József Attila emléke előtt. Ha félénken is, ha tétovázva: végre talán rátér a tévé a költői estek rendezésének útjára. Majd egy esztendeje, hogy az utolsó hasonló jellegű műsor lepergett (a Majakovszkij-est), s az emlékezetes siker ellenére is ily soká kellett várnunk, amíg a költészet ismét kapott vagy harminc percet a képernyőn.

Pedig ez az *egyetlen járható út* — gyakrabban kellene élni vele. A versmondásnak titka van: varázsát csak úgy fejti ki, ha a nézőnek módja, s ideje van beleringatnia magát *a költészet befogadásának hangulatába.* Törvény ez; számolni kell vele. A nagyon jó szándékú és egy-egy adásában jelentős értékeket felmutató *Vasárnapi versek* című sorozat például ezért nem lehetett soha igazán népszerűvé: mire a néző lelkileg felkészült volna a vers befogadására, az egyetlen, néha egészen kurta költeményt előadó művész alakja már el is tűnt a képernyőről. És kezdődött a játékfilm, vagy a sportközvetítés. Ilyen mostoha körülmények között természetesen nincs mód arra, hogy újabb híveket szerezzünk a költészetnek.

Pedig, hogy milyen forró esteket lehetne a kamerák elé vinni, az arra *legjobban hivatott művészek* segítségével, erre jó tanulság volt ez az est, amikor pedig jobbára csak pályakezdő fiatalok tolmácsolták a költői szót, s milyen szép sikert értek el vele ők is! Ám ha most arra gondolok, hogy egy-egy ilyen esten a kamerák elé lehetne állítani — egyszerre! — *Ilosvay Katalint, Jancsó Adriennet, Mezey Máriát, Mikes Lillát, Pálotai Erzsit, Szentpál Mónikát, Tolnay Klárit, Ascher Oszkárt, Bodor Tibort, Gáti Józsefet, Horváth Ferencet, Ladányi Ferencet, Major Tamást* és *Szakáts Miklóst* — szinte türelmetlen indulat fog el, hogy miért is nem élünk ezzel a páratlan lehetőséggel.

Az persze nyilvánvaló, hogy az ilyen estek műsorának összeállítását nem lehet a véletlenre vagy az esetlegességre bízni. A televízió természetesen *nem irodalmi színpad:* másfélkétórás költői műsort a nézők nem bírnak el. De harminc-negyven percet igen! Különösen akkor, ha az est felépítését, a hosszabb, s rövidebb versek váltakozó ritmusát gondosan kimunkálják, a versek témavilágát összehangolják, még arra is ügyelvén, hogy ismert és kevésbé ismert versek kövessék egymást — egyszóval: *egyveretű estté* komponálják a műsort. Hány új barátot lehetne így szerezni a költészetnek! Gondoljuk csak el: egy-egy félórás műsorban, a legmagasabb színvonalú tolmácsolással, bemutathatnók *Ady, Babits, Kosztolányi, József Attila, vagy a mai öregek és fiatalok* költészetének legjavát, hivatott esztéták segítségével! Mérkőzéseinek közvetítésére egy-egy évadban néha húszhuszonöt órát kap a televíziótól a magyar labdarúgás. A magyar költészet a *tizedét* kéri: egy évben ötször-hatszor harminc percet. Meg szabad tagadni tőle?

Ilyen gondolatokat vetett fel ez a jól sikerült adás, amely valóban méltó módon emlékezett meg Józsefe Attiláról, halálának évfordulóján. A műsor összeállításáért *E. Fehér Pált* illeti elismerés. Emelkedett hangú, értőt és avatatlant egyaránt lekötő bevezetőjének, s a verseket összekötő előadásának szövegét *Benkő Gyula* mondta el, értéssel, kulturáltan. Az est folyamán *Baranyi Ferenc, Benjámin László, Illyés Gyula, Simon István* és *Salamon Ernő* szép verseit hallottuk, valamint Illyésnek a halálhír vételekor fakadt, barátot gyászoló, megrendült prózáját.

A műveket *Cs. Németh Lajos, Dávid Kis Ferenc, Győry Franciska, Tóth Judit* és *Végvári Tamás* adta elő, fiatalos tűzzel, szép lelkesedéssel. Kórusukat *Esztergályos Károly* vezényelte, lendületesen, érdekes, újszerű megoldásokra törekedve. Rendezésének emez erénye vált egy-egy pillanatra buktatójává is: néha úgy tetszett, több gondot fordított az újszerűségre, az összbenyomás eredetiségére, mint a részletek — egyik-másik vers — alaposabb kimunkálására. De rendezése még így is, őszinte dicséretet érdemel.

BÁRÁNY TAMÁS

Két könyv (ezer oldal) színházról

Nem szégyen a bohócon nevetni! — talán ezt a mottót adhatnám leginkább annak a könyvnek, amely több mint ötszáz oldalán bizonyítja szakadatlanul, hogy a könnyű műfajt agyonütni nem lehet *(Gáspár Margit: A múzsák neveletlen gyermeke* — A könnyűzenés színpad kétezer éve. Zeneműkiadó). Továbbá szól arról, hogy nem is kell agyonütni, mert létjogosultsága legalább akkora, mint a „komoly", az „irodalmi" műfajoké. Vitatkozni pedig fölöttébb nehéz vele, mert túlságosan is nagy apparátussal bizonyít: a könnyűműfaj történetével, amely a dionüzosz játékoktól a mimusonCommedia dell'arten, Foireon és vaudeville-on át az operettig és musical comedy-ig többször megszakított, mégis szakadatlan. És ne tessék megkérdezni, hogy ki akarja agyonütni általában? — mert egyrészt nincs olyan kritikus, esztéta, irodalmár — e sorok írójával együtt — aki ezt bevallaná, másrészt a szóban forgó könyv szinte egyébről se szól, mint arról, hány király, püspök, katona és komédiás akarta betiltani, kiirtani, elnémítani és felnégyelni a piaci akrobatákból, táncosokból, énekesekből, színészekből verbuvált, mindig harsány és vidám, mindig szemtelen és mindig aktuális népszínházat. Oly mértékben, hogy már nem is csodálható, hogy ez a roppant tanulságos és mint mondani szokás: hézagpótló mű, a szerző minden belátása és elfogulatlansága ellenére is „harcos" könyv, amely miközben szenvedélyesen védi a Kis Komédiásokat, egyáltalán nem mentes a Nagy Komédiásoknak, az úgynevezett irodalmi műfajok és színpadi képviselőiknek osztott kemény csapásoktól sem.

A könnyűműfajok egyik alaptörvénye, hogy a néző érdeklődését egy pillanatra sem szabad lankadni engedni — a vásári komédia, vagy az operett nem tűri az irodalmi sznobizmust, az elegáns unatkozást, minden percben történnie kell valaminek a színpadon. S ez a műfaji törvény vonatkoztatható a róla szóló könyvre is: a nagy tudományos felkészültséggel összebúvárkodott színháztörténeti anyagból a szerző izgalmas olvasmányt írt. Izgalmassá teszi a már említett tény is, hogy a könyv egyben szakadatlan polémia-történet, s mint ilyen, maga is kicsit dráma (már majdnem azt írtam, hogy divatos legyek: epikus dráma!), de izgalmas a stílusa, a közvetlen, minden szak-nagyképűségtől mentes előadásmodora is. Bár igaz, egy „neveletlen gyerekről" nehéz lenne túl választékosan beszélni. Nem mentes a könyv egynémely olyan adat — kicsit kaján — felsorakoztatásától sem, amely elgondolkoztathatja az olvasót. Például a brechtinek ismert cselekményfeliratok őséről, a Foire feliratainak eredetéről, vagy arról, hogy a mai operettfigurák leegyszerűsítő sematizmusa talán nem is korcsosulás, hanem a műfaji fejlődés követelményeként alakult ki, tehát nem „minusz", mint sokszor felrójuk neki, hanem „plusz".

S mintha csak egymás igazát (voltaképpen ugyanazt az igazságot!) akarnák bizonyítani, hasonló következtetéseket lehet levonni annak a színházi tanulmánygyűjteménynek olvastán is, amely úgyszintén mostanában jelent meg *(Élő dramaturgia* — Tanulmányok a színházról, *szerkesztette Gyárfás Miklós.* Magvető.). A kötet anyaga változatos, szó esik benne a klasszikus drámáról épp úgy, mint a díszletezés gondjairól, van benne színháztörténeti visszapillantás és nagyon is eleven színészi önelemzés. Együtt az egész olyan kaleidoszkópszerű összkép a színházról, amelyben ugyan helyenként az egyes színek „ütik" egymást, de az összkép mégis érdekes — és tanulságos. Lehetetlen itt valamennyi tanulmányt külön értékelni, felsorolásuknak pedig nincs értelme. Inkább összefoglalóan azt emelném ki, ami — mint említettem, — a másik könyvvel gondolatilag összekapcsolja: az *élő* színház mellett tett hitvallás. S ez távolról sem pusztán időbeliség kérdése, hiszen Az ember tragédiája színpadi felfogásának váltakozása különböző korokban — eleven és aktuális tud lenni, míg egy, a legszorosabban napjaink drámáját tárgyaló tanulmány, bár minden harmadik sorában emlegeti a szocializmust és a szocialista realizmust, mégis akadémikus, besoroló és osztályozó, szóval éppen a színház örök sokarcúságáról, változatosságáról, elevenségéről feledkezik meg. Talán ezzel magyarázható, hogy azokat az írásokat tudtam a legnagyobb érdeklődéssel olvasni, amelyek, lehet hogy kevesebb tudományossággal és a többinél pongyolább nyelven íródtak, de legközelebb állottak az *eleven színpadhoz:* a színészek visszaemlékezéseit arról, hogyan birkóztak szinte a szó szoros értelmében egy-egy szerepükkel.

A két könyv együtt ékesen bizonyítja, hogy a színház — komplex, összetett műfaj. Komoly és víg, irodalom és bohóctréfa. S ezt nem elég deklarálni, hinni is kell. Hinni — hogy a könyvek példáinál maradjak — olyasmiben is, hogy bátran tartsuk egyenlő fontosságúnak az epikus dráma irodalmi-dramaturgiai problémáinak boncolgatását azzal, hogy milyen nagy lecke egy kövér színésznek eljátszani Tartuffet, amikor nálunk a szerepet egy sovány színész tette ismertté. Vagy annak a színésznek a gondját, akinek szemére vetették, hogy Peer Gynt alakítása nem elég rokonszenves — pedig ő csupán arra jött rá, hogy az alapjában nem rokonszenves jellemet egy hatásos jelenet — és a siker — kedvéért elődei rokonszenvesre játszották, megteremtve ezzel egy hamis köztudatot. Ő pedig szembe száll ezzel a köztudattal.

Két könyv — együtt ezer oldal — színházról. Nem csekélység, még akkor sem, ha sajnálattal vesszük tudomásul, hogy az Élő dramaturgia a maga kétezres példányszámával csak címében „él"; inkább eszmei, mint gyakorlati haszon a színházi tömegkultúra és ízlés formálásában, noha elsőrendű szerepe az volna, mert több újat mond a közönségnek, mint a szakembernek. Ha pedig nem hisszük, hogy — talán egyszerűbb köntösben, s így olcsóbban adva — nem lett volna még ötször, vagy tizenötször kétezer olvasója, akkor hogyan higgyünk sok egyébben is, amit a színház, a közönség megújulásáról írunk, mondunk?

BOGÁTI PÉTER

Film · Színház · Tévé · Rádió · Zene · Képzőművészet

1963 DEC 17.

Bakallár József

1021

PINTÉR TAMÁS RIPORTJA:

Halálraítélt házak

Kedélyes, sörhabos Józsefváros. Így mondják a krónikák. Szakállas urak, zenélő órák, kimenős bakák, szép cselédlányok. És ricsajos lövöldözés, búcsúk, konflisok, csinmadratták. Igen, ez is. De a városrésznek ez csak egyik arca volt. A polgárok Józsefvárosáé. A másik arc sötétebb. A másik arc kialvatlan, véraláfutásos és gondoktól elnyűtt. A VIII. kerületi nyomornegyedek, slum-ök arca ez. Sajnos, még ma is látható.

A polgárvilág eltűnt. A polgár még nem. És nem tűntek el az örökül maradt odúk, tömegszállások, se mind. A polgárnak még ma is ezerszer többje van, mint azoknak, akikről írni akarok.

A Közegészségügyi Kutató Intézet alumíniumból és üvegből emelt palotája az Üllői úton áll. Néhány lépéssel mögötte levegőtlen, zsúfolt városrész. A Belső-Józsefváros. Századforduló előtt épült házak, deszkakerítések, patkányrágta falak, dohos pincelakások, mocskos lépcsőházak. Udvaros bérházak, telepek, raktárak piszkos, kusza halmaza. Lebontásra, teljes szanálásra megérett negyed.

A tervek nagyjából készen állnak. Jövő év elején megkezdődik a bontás. A régi házak lakói emberi hajlékokba kerülnek. A csákányok szétverik az egészségtelen, ócska épületeket. A múltat. A József körút, Baross utca, Illés utca és Üllői út által határolt területen 1970-ig teljesen új városrész épül.

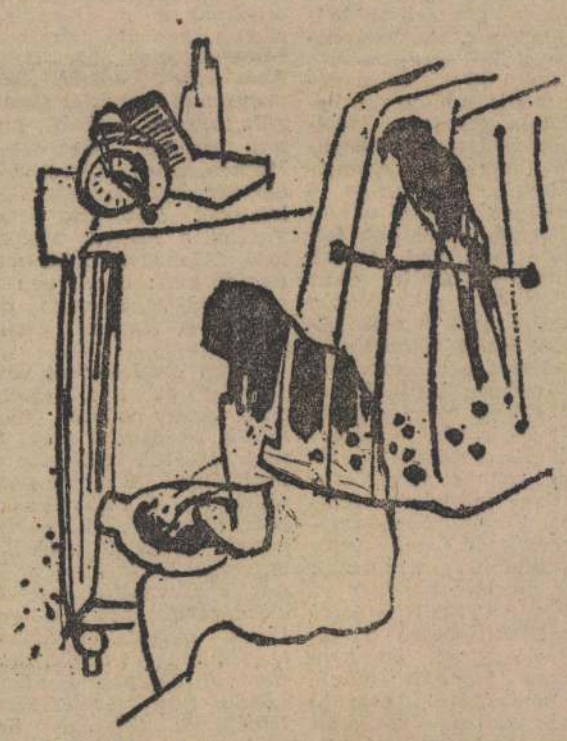

Csak egy rendes szobát

Az öregasszony a díványon ül, sültkrumplit eszik. Haja összetapadt csomókban lóg. Feketekörmű ujjakkal tépi a krumpli héját. A díván foltozott pokróccal leterítve. A falon nagy szentképek. Jézus arca penészes. A Szűz is penészes liliomok között áll az égi fényben.

— Negyvenháromtól hatvanegyig a pincében laktam. Hatvanegyben meghalt az itteni lakó. Akkor kaptam ezt a szobát.

A falra akasztott kalitkában papagáj kezd kiabálni.

— Hallgass! — szól rá az asszony.

Egy másik kalitkára mutat. Kanári gubbaszt benne betegesen.

— Néha ez is rákezdi — mondja.

A „lakás" alacsony kis lyuk. Mint egy ól. Háromszor háromméteres lehet. Dívány, vaságy, szekrény, asztal, tűzhely. Mind ócska kacatok. Lomok. Ennyi az egész. De más már nem is férne el.

— Jobb, mint a pince. Az szüntelen tele volt patkánynyal. Mindig megették a kenyeret. Az emberem hiába űzte őket. Francos állat a patkány... Szóval az emberrel csak együtt élek. Mások is élnek együtt...

Az asszony ölében piszkos törlőrongy. Abban van a sültkrumpli. Kiskanállal eszi. Lassan, csámcsogva őrli a falatokat. A székre tett lavórban szennyes ruha ázik.

Nem, újságot, könyvet nem szokott olvasni. Mozi? Nagyon régen volt moziban. Igen, Kennedy haláláról hallott. Nem tudja egész pontosan, ki volt Kennedy. Isten nyugosztalja. Ettől itt semmi sem lesz jobb, vagy rosszabb.

— Tavasszal lebontják ezt a házat — mondom.

— Igérik régen.

— Maga is lakást kap. Maga és az embere.

— Dehogy adnak nekünk... Nekem nem kellene más, csak egy rendes szoba. Ennek huszonhat forint a bére, de nem kell fizetni érte. Házfelügyelő vagyok. Tíz lakás van a házban. A szomszédban is takarítok. Inkább fizetnék is, csak adnának egy rendes szobát. De hát úgysem döntik le a házat, csak ígérgetik. Minek is döntenék le? Áll ez már nagyon régóta. Meghalok, még mindig állni fog.

A papagáj értelmetlenül hajtogat valamit. Egy fekete kereszten rózsafűzér lóg. Elviselhetetlen a bűz, amely a falakból, a padlásból, a befülledt ágyneműből árad.

Így is lehet élni?

★

1964. első negyedévében itt kezdődik meg a bontás. Ezzel a Tömő utcai házzal, vagy a szomszédossal. A szanálás első üteme a Tömő, Jázmin, Szigony, és Illés utcák határolta sávot adja át a csákányoknak. Ezután folyamatosan sor kerül a kijelölt terület egészére. Az itt lévő összes egy-két-, háromszintes épületeket lebontják. Az ennél magasabbakat is, ha bontásuk városszerkezeti előnyöket jelent.

A városrész elöregedett, túlzsúfolt. A szanálandó terület egész Budapest lakóterületének három százaléka, de a főváros lakosságának 16 százaléka lakik itt. A bontásra kerülő 408 épület 5867 lakást, azaz 7919 szobát foglal magában. Tehát többségükben korszerűtlen szoba-konyhás lakások. És ezekben jobbára nagy létszámú családok élnek.

Tizenegyen egy helyiségben

Kicsi fülkére nyílik az ajtó. Előtér? Előszoba? Nem nagyobb két négyzetméternél. Konyhai tűzhely áll benne. A tűzhely lapja vörös. Hatalmas lábasban burgonya fő. Egy fazékban pedig alma.

A konyha következik. Száradó gyerekholmik. Alattuk csak meggörnyedve lehet közlekedni. A kő törött és gödrös. A falnak támaszkodó nagy konyhaszekrény még régibb lehet, mint maga a ház.

— Tessék, a szobába!

Cigányos, vézna férfi vezet be. Ápolatlan, beesett arcú. Harmincötéves lehet. Segédmunkás.

A házmesternő is benyomakodik mögöttünk.

— Fiatalabb, mint az asszony, akivel él — súgja nekem.

És suttogásával rámtapad. Nem zavarja, hogy a férfi is meghallhatja.

Kint a tűzhelyen sistereg a kifutott lé.

— Üljön le. Meg kell kavarnom az ételt.

Egy perc múlva megérkezik a munkából az asszony. Összekapkodja az ágyon heverő rongyokat.

— Nehéz így... Nagyon nehéz.

A húzatlan, kibomló belű paplant simára húzza. Legalább a rend valami parányát akarja megteremteni az irtózatos rendetlenségben.

— Nyolc óra a gyárban, tíz óra itthon. Mi marad alvásra? Mosni, varrni, főzni...

Kedves arcú, fáradt teremtés. De mindenben több mint a férfi. Több a beszédében, gesztusaiban, egész lényében. Nem illenek egymáshoz.

— Nagyon nehéz.

De azért mosolyogni próbál.

— Betegállományban vagyok — mondja a férfi.

Mintha nemcsak nekem, hanem a házastársának is szánná. Mintha azt mondaná: „Feltettem az ételt, nem elég az? Mit kellett volna még csinálnom?"

— A munka, a mosás, a főzés, a takarítás...

Lehet itt takarítani? Semmiféle súrolás, semmilyen rakosgatás nem tehet itt csodát. Mállik a fal. A padló korhadt. Az ablakkereten, az ajtón pikkelyekben lóg a festék. És ágyak uralják a helyiséget.

Négy fekhely.

Tizenegyen vannak hozzá.

A férfi és a nő közös erővel kor szerinti sorrendbe szedi a kilenc gyerek nevét:

— Éva, Ágnes, Gyula, Mária, Katalin, Pál, Krisztina, Magdolna, Béla.

Hat lány, három fiú. Heten járnak iskolába, kettő még óvodás. A legidősebb tizennégy éves, a legfiatalabb három. A gyerekáldás egy része a pár előbbi házasságaiból való. De van „közös szerzemény" is.

Kilenc gyerek!

És ők ketten, összesen 2400—2500 forintot keresnek.

Ki lehet itt ejteni ezt a szót: színház? Vagy ezt: könyv? Ki lehet itt ejteni azt a szót, hogy kultúra?

Négy ágy, tizenegy ember.

Mi hozhatta össze ezt a párt? Szerelem? Párhuzamos gondok? Ez a lakás? Nem merem megkérdezni. Az elrontott, vagy elromlott életek könnyen találkoznak össze. Férfiak és nők egymáshoz kapcsolhatják sorsukat azon az alapon is, hogy „ketten" jobban bírjuk a „rázást".

— Lebontják a házat?

— Lebontják.

— Talán lebontják.

— Biztos, hogy lebontják.

— Talán akkor kapunk lakást.

— Persze, hogy kapnak.

— Talán kétszobásat? — — kérdezi az asszony. — Legalább kétszobás kellene. Talán nagyobbat is kaphatnánk? Lehetséges? De azt miből fizetnénk?

Talán. Talán. Talán.

— Kapunk lakást, de hol? — szól közbe a férfi.

Kicsit ellenséges a hangja. Hideg.

— Az Üllői út végén? — kérdezi.

— Valószínűleg az Üllői úti új lakótelepen — mondom.

— Messze van.

Az asszony leinti. Ő a józanabb. Ő az emberibb.

— Iskola legyen a közelben. Az a fontos.

Cigarettával kínálom a férfit.

A házmesternő ferdén néz hatalmas mellei fölött.

— Házfelügyelői helyet szeretnének — mondja.

Tudom, hogy ő is.

— A házmesterség kérvényezésénél előny az, ha valakinek kilenc gyereke van?

Ferdén és sandán néz.

Kilenc gyerek.

Egyetlen kicsi asztal.

Hogyan tanulnak? Hogyan tudnak itt tanulni? Hogyan vehetik fel a versenyt az értelmiségiek, a rendezett életű szakmunkások gyerekeivel? Ezeket a körülményeket számításba veszik valahol? Csoda, ha ezek a gyerekek rossz eredményt mutatnak fel?

Forgatom kezemben a cigarettát.

— Hamuzzon csak a földre — mondja a férfi,

A padlón tapossa el a csikket.

Az asszony az új lakáson töpreng.

— Oda bútor is kellene — mondja.

Sírna, vagy nevetne.

— Ide is kellene. De ide minek?

A férfi legyint.

— Miből?

★

A városrész közintézmény-ellátása nem kielégítő. A szükséges 90 általános iskolai tanteremmel szemben csak 69 van. 720 óvodai férőhely kellene. Csak 451 van. 360 bölcsődei férőhelyre volna szükség, de csak 80 férőhellyel lehet „gazdálkodni".

Az új lakónegyed tervezésénél ezt is figyelembe vették. A negyed hat — egyenként 6—8000 személyt számláló — körzetre oszlik. Minden körzethez tartozik majd általános iskola, óvoda, bölcsőde. Ezek átmenő forgalmi út kereszteződése nélkül érhetők el a körzet minden épületéből.

Új szőnyeg

— Édesanyád?

— Dolgozik.

— Édesapád?

— Dolgozik.

— Egyedül vagy itthon?

— Mindig egyedül vagyok itthon.

—Nem lenne jobb a napközi-ben?

— Nincs hely a napközi-ben.

Füstszag dől ki a konyhából. A kisfiú zokniban áll a töredezett hideg kövön. Utolsó lakás az emeleten. A folyosó végén ládák, lomok, kacatok.

— Mitől van ez a füst?

— A kályha. Mindig így füstöl. Lefekvés előtt ki szoktuk nyitni az ablakot.

A kémény romos. A tető beázik. Sárga alaktalan foltok a konyha mennyezetén.

A gyerek egyedül van otthon. Kirakós játék darabjai hevernek mindenütt.

— Tudod, hogy nemsokára lebontják ezt a házat?

— Apukám mondta.

— Húzz a lábadra valamit, mert megfázol.

— Az új lakáshoz homokozó és játszótér is jár. Apukám mondta. Vettünk egy szőnyeget, a szekrény tetején van Apukám azt mondta, csak az új lakásban terítjük fel. Ebben a szemétládában nem érdemes. Azt mondta.

A mennyezeten az átszivárgott víz piszkos foltjai. A kályha füstöl. Öreg bútorok támogatják egymást.

— Mindig füstöl a kályha. Lefekvés előtt ki szoktuk nyitni az ablakot. Az új lakásban központi fűtésünk lesz. Vagy cserépkályha. Apukám mondta.

★

A tervben az építészeti kompozíció egységét magas házak rendje biztosítja. A magasház-sorozatok fókuszában, két gyűjtőút találkozásánál helyezkedik el majd a 25 szintes központi épület. Ehhez a magasház-rendszerhez kapcsolódik az egyes körzetek beépítése, amely zömében 11-szintes épületekkel történik.

A járda alatt

Félig még szuterén, félig már pince. Ajtó, ablak az utcára. Néhány lépcsőfokon kell lemenni.

Fiatal nő mossa a követ.

— Kit keres?

A helyiség tarka függönnyel van kétfelé osztva. A függöny mögött áporodott sötétség. Idős ember jön elő. Köhög.

— Valami munka?

Most veszem csak észre a varrógépet. Néhány fakult ruhadarab van rajta. Egy asztalon is ruhadarabok.

— Nem. Nem munka.

Érdeklődés világított egy pillanatra az öreg ember szemében. Most kialudt. Tartása letompult.

— Mit akar?

Tölcsérként füléhez tartja a tenyerét. Nagyot hall.

— Az úr frakkot akar csináltatni — kiáltja a lány. Vigyorog.

Az öreg legyint felé.

Hatvanhét éves. Feleségével és három gyerekével él itt. Alkalmilag varr.

— Háromszázat, négyszázat tudok megkeresni ha-vonta. Még szerencse, hogy a feleségem dolgozik. Valamikor műhelyem volt a K. utcában.

A nő befejezi a felmosást, odaül közénk.

— A lánya? — kérdezem az öregtől.

— Az kellene még. A sógornője vagyok — feleli a nő.

Az ablak előtt lábak kopognak el. Az ablak lefejezi a testeket. Harisnyás női lábszárak, férfinadrágok mennek el az ablak előtt.

— Tüdő- és szívasztmám van — jelenti ki a férfi.

Bizonyításul köhög.

— Nem tudok dolgozni. El akarom intézni, hogy mentesítsenek a „nyugdíjadó" befizetése alól.

„Nyugdíjadó." Így mondja.

— Az én életem...

A nőre pillant. Nem folytatja. Mintha tartana tőle. Mintha valamilyen retorziótól félne.

Megfogja a karomat.

— A házmester azt mondta, ha lebontanák is a házat, én nem kapok lakást. Ez pince, hát pince jár helyette.

— A házmesternek ebbe nincs beleszólása.

— Hogy?

Füléhez emeli tenyerét.

— Nincs beleszólása ebbe! — kiáltom.

— Már nem tudok dolgozni — mondja az öreg. — Itt mindig fázom. Három gyerekem van. Az egyik nyolc éves, a másik tíz, a harmadik tizenhét. Nincs szavam nekem. Beteg vagyok. Nem tudok már dolgozni...

Az ablak lefejezi a járdán siető testeket.

★

Az új negyed kialakításakor zöldterületű rendszerek is létesülnek. A két gyűjtőút mellett sétányszerű zöldsáv, a hat körzet mindegyikében belső parkok kapnak helyet.

Az összes ipari, szállítási, raktározási stb intézmény kitelepül.

Műhely az udvarban

Két ósdi DKW áll a műhelyben. 1930 körüli típusok. Favázas, foszló bőrű tragacsok.

— Ez a negyedik műhelyem. Mindig kijjebb szorítanak.

Kövérkés, egészséges arc. Szemüveg, barna svájci sapka.

— Mindig kijjebb szorítanak. Mindig újabb kuncsaftkört kell akvirálnom. Rám nincs szükség? Karosszériakészítő vagyok. Én kispénzű embereknek dolgozom. Ki pofozná helyre ezeket a kocsikat? Az állami javítók? Azok nem vállalják. De a kispénzű ember is szeretne kocsit.

Rengeteg alkatrész, szerszám mindenütt. A satupadon egér szalad végig. Szomorúan állnak a bakon az öreg kocsik. Két veterán jármű. Két roncs, amelyekből már soha nem lesz suhanó, impozáns, igazi autó.

— Érdemes ezekbe ennyi munkát beleölni?

— Érdemes. Ezek még mindig kocsik. A Trabantok nem fognak ennyi ideig élni.

Bepróbálja az ablakkeretet. Vésőt, kalapácsot szed elő. Megfontoltan, lassan dolgozik a favázon. 1945 óta maszek. A háború előtt a Horthy-ligeti repülőgépgyárban dolgozott. Ez a negyedik műhelye. És most majd innen is mennie kell.

— A Nagyfuvaros utcában adnának műhelyt. Mit csináljak vele? Kocsival nem lehet bemenni. Megint kijjebb szorítanak. Megint újabb kuncsaftkört kell akvirálnom. Megette a fene.

Kis mozdulatokkal vési a fát. Beilleszti az ablakkeretet.

— Nyakunkon van a kés. Nem érdekli, mi épül majd itt, ahol most a műhely áll. Miért érdekelné? El van keseredve. Most majd megint új kuncsaftkört kell akvirálnia. De mindenekelőtt itt a két DKW, amelyet sürgetnek a tulajdonosaik.

A satupadon nyugodtan mászkál az egér. Nincs gondja semmire.

★

Kicsit sötét az összkép. Jobbmódú emberek, rendezettebb körülmények is találhatók a Tömő utcában. Minden bizonnyal. Berendezett szobák, tiszta konyhák is vannak itt. Igen. De a többség piszokban, csupasz falak, lim-lomok között vegetál. Nem láttam könyvespolcot! Kereszteket és vásári szentképeket igen. Nem is kíváncsiak semmire, ami látószögükön túl van. Pálinkával, borral több helyen is megkínáltak. Széket nem mindenütt tudtak adni.

Ijesztő kép.

Emberek ezreit kell a slum-ökből emberhez méltó lakásokba helyezni. Emberek ezreit kell átemelni a mába. A lakás a kezdet. Az új lakás, a tiszta, rendes környezet kényszerítő hatással formálja az ízlést, a felfogást, a magatartást.

A szanálás terve hosszú ideje napirenden van. Most végre kitűzték, az első csákányütések dátumát. Remélhetőleg, ezúttal véglegesen.

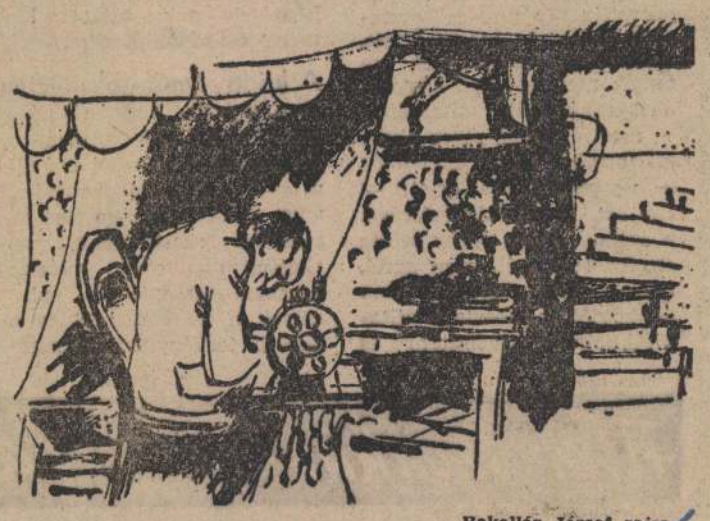

Bakallár József rajza

1962 SZEP 9
F 1021

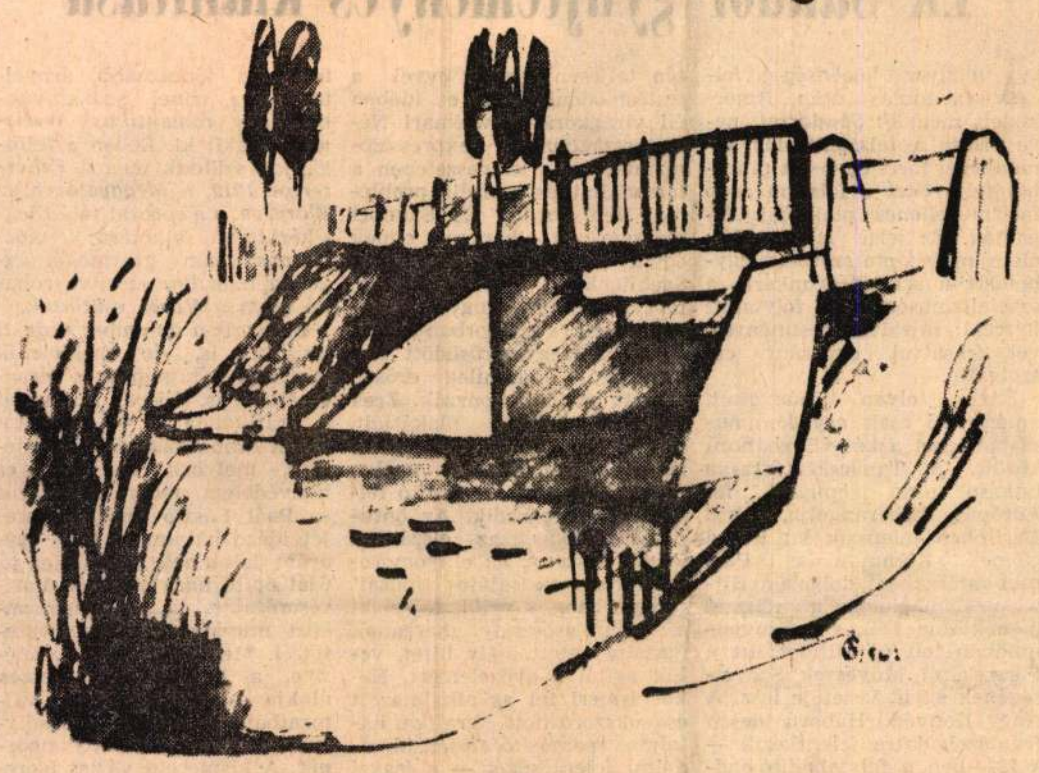

Bakallár József: Híd

A magyar művészet, 1800—1945

ÉVEK ÓTA VÁRT kiadványt kaptunk *A Magyarországi művészet történetével*, amelynek második, bővített kiadása nemrég látott napvilágot. A *Dercsényi Dezső* szerkesztette első kötet a honfoglalás korától 1800-ig veszi számba emlékeinket, a második pedig képi kultúránk utolsó másfél századának történetével ismertet meg.

A reformkor művészetét jó néhány e tárgykörre vonatkozó kitűnő munka szerzője, *Zádor Anna* írta meg. Polemizálva a polgári esztétika arisztokratikusan lekicsinylő nézeteivel, helyesen állapítja meg, hogy a reformkor mestereinek munkásságát nem lehet elmarasztalni az egyidejű, sokkal fejlettebb hazai irodalommal szemben. Bár termésük nem vethető egybe a gazdagabb múlttal rendelkező külföld eredményeivel, egészében eléri az európai művészet jobb átlagát, sőt egyes területeken sajátosan eredetit, magasröptűt alkotott. *(Pollack Mihály* architekturája, *Barabás Miklós* portréinak java, *Borsos, Zichy* kiemelkedő alkotásai stb.) Hazai szempontból viszont a munkálkodásuk éppenséggel alapvető jelentőségű. Barabás Miklós és társai óta beszélhetünk folytonosságról a magyar művészetben; tevékenységünk bázisteremtő ereje olyan nagy volt, hogy 1848—49 társadalmi-politikai katasztrófája után egy évtizeddel már európai szintű nemzeti festészet kibontakozását tette lehetővé.

Végvári Lajos hatalmas anyag felsorakoztatásával tárgyalja a század második felének művészetét. Különösen gondolatébresztő a kor festészetének a mélyenszántó elemzése. Az elnyomatás idején hallgatásra ítélt irodalomtól a piktura veszi át a nemzeti öntudat ébrentartásának társadalmi hivatását. A historizmus koráramlata nálunk sajátos színezetet nyer e szerepvállalással; legnagyobb, immár vitán felül európai szintű mestereinek, *Madarász Viktor*nak és *Székely Bertalan*nak a jelentősége *Munkácsy*éval vetekszik.

A KIEGYEZÉSSEL nem csupán külső, objektív feltételei szűntek meg a történeti pikturának, hanem mestereinek belső törése is hozzájárult annak ellankadásához. A Kossuthtal levelező Madarász a kiegyezés után egy évvel alkotja meg a *Dózsa népét*, s vele az idegen elnyomókat ostorozó képeinek mintegy logikus folytatásaként egy, a nemzeten belüli osztály-konfliktus szimbólumát viszi vászonra, frappáns bizonyságául annak, hogy történeti festészetünk mélyében társadalom-bíráló törekvések is meghúzódtak. Ez érteti meg többek között azt, hogy Madarász miért adhatott ösztönzéseket az induló Munkácsynak, s a romantikus formanyelv általában miért lehetett előzménye a magyar kritikai realizmus balladai stílusának.

Végvári élménytelten elemzi Munkácsy népéletképeit, kimutatva piktúrájának hazai gyökereit, rokonságát a korabeli német törekvésekkel, valamint az impresszionizmushoz való bonyolult viszonyát, s szakszerűen bírálja a nagy mester hanyatló korszakát. Munkácsyt éppúgy megzavarta 67, mint itthonmaradt kortársait; rossz irányban befolyásolta a műkereskedelem, s mindezen túl alapjában megrendíti önbizalmát a múlt századi kritikai realizmus válsága. A századvég bonyolult viszonyai közepette mind illuzórikusabb a társadalombírálat életképszerű megfogalmazása, amit Munkácsy követői majd állapotszerű emberábrázolással helyettesítenek, végül pedig a drámai mondanivaló konkrét megfogalmazását a tájábrázolás lírai érzelmeivel helyettesítik — mint már a kortárs *Paál László* is.

A MILLENEUMTÓL a Tanácsköztársaságig terjedő, eseményekben gazdag periódust *Genthon István* mutatja be. A modern művészet megszületésének kora ez, az az idő, amikor festészetünk múlt századi ellentmondásai teljes nyíltságukban a felszínre kerülnek, amikor élesen összeütközik a progresszió a maradisággal. E periódus minden számottevő irányzata — a konzervatív stílusok éppúgy, mint a Munkácsy nyomdokain haladó alföldi piktúra, a szélsőségesen modernek vagy a nagybányaiak — folytatásra talál szinte napjainkig. Genthon nem elfogult egyetlen mester vagy irányzat iránt sem. *Mednyánszky*t éppoly élvezetesen mutatja be, mint a tőle annyira elütő *Ripp-Rónait*; *Ferenczy Károly*ról írott portréja — a sommázó jellemzés remeke. Elmélyülten elemzi *Kernstok Károly* munkásképének szocialista jellegét, frappánsan mutatja be a bolond-zseni, *Csontváry* szuggesztív művészetét és problematikáját. Néhány sorban esztétikai súlyú ítéletet mond a hízelgő ecsetű *László Fülöp*ről, kritizálja *Zala* munkásságát is, de akár *Strobl Alajos*nál, kiemeli maradandó értékű alkotásait.

Míg az első három fejezet szerzőinek munkáját megkönnyítette az idő távlata, *Németh Lajos* a két világháború közötti művészeti állapotok megírásánál nélkülözte ezt a helyzeti előnyt. Tanulmánya az első nagyobb igényű kísérlet élő művészetünk közvetlen előzményeinek marxista elemzésére. A korszak leghaladóbb áramlata, a szocialista forradalmi művészet; nem kevésbé fontos iránya a római iskola, mely ugyan hivatalos kezdeményezésre született, de jelentős életművet alkotó művészek egész sorának adott egészséges ösztönzéseket; a KUT és Gresham a Párizs-ihlette modern művészet híveit, illetve Nagybánya követőit gyűjtötte maga köré. *Uitz Béla*, valamint *Pór Bertalan* emigrációba kényszerül, s határainkon kívül fejlődik *Ék Sándor* művészete is. Balaton-parti magányában bontakoztatja ki atmoszférikus festészetét *Egry József*, akit a szerző *Derkovits* mellett, a kor legnagyobb festőjének értékel. Foglalkozik a Munkácsy örökét folytató alföldi művészettel, s *Tornyaival* kapcsolatban szakszerűen elemzi a késői virágzású kritikai realizmus problematikáját.

A KÖNYV NÉGY FEJEZETÉNEK írója más-más egyéniség, a szerkesztésnek — Zádor Anna munkája — azonban sikerült érvényesítenie a mű kompozíciós egységét, s a legfontosabbat: a szemléleti közösséget. A gazdagon illusztrált gondos kiállítású kiadvány évtizedekre hasznos útmutatója lesz a művészet iránt érdeklődő közönségnek, egyben fontos kézikönyve a szakmabelieknek és a társtudományok művelőinek. *(Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata)*

ARTNER TIVADAR

ZELK ZOLTÁN:

Madártej

Néhány kanál madártejet —
egy hétig mást már nem evett.
Azt is csak akkor ette meg,
ha a fia etette meg.
Kővé vált pillái megett
látta a hajdan éveket:
a láp alá elsüllyedett
udvart s az elszállt kerteket?
a nagybányai ligetet,
hol két ikerpatak csereg
egy híd alatt, úgy futva el,
mint két mezítelen gyerek?
a szinérváralji hegyek
nyakán a gyapjúfelleget?
s benn a gerendás mennyezet
alatt csivogó perceket,
mikor először lepte meg
madártejjel a gyermeket?
Ó, istenem, ki mondja meg,
miért is épp madártejet
kért anyám a halál ölén
s azt itta-e, mit akkor én
létem tejszínű küszöbén:
a sohasemlesz ízeket,
a szót is, a MADÁRTEJET,
a csodát is, hogy madarak
anyánk vállára szállanak,
hozván csőrükben csuprokat,
fehéret és virágosat...

Ki hét iszonyú éveket
bénán csüggte keresztedet
s ki immáron levétetett,
legyen most édes gyermeked
s ha arra szomjúhozna meg:
adj néki ott madártejet.

(1959)

Napló

FORRÓ EMLÉKEK

Sokat járom az országot, mindenhová elmegyek, ahová csak hívnak, s beszélek... A költészetről, életünkről, a szépségről és csak ezek mellett az életemről. Hányszor, de hányszor álltam már meg elődeim s kortársaim verseivel a számon nemcsak vidéki városok szép kultúrházaiban, hanem kis, falusi iskolák kopott tábláinál, sötét mozihelyiségek pislogató homályában, sőt termelőszövetkezeti irodában is mondtam verset. Nagyképűség lenne, ha azt mondanám, hogy ilyenkor „olvasóimmal" találkozom; legtöbbször alig akad a hallgatók között olyan, aki ismeri a nevemet — kevesen olvasnak mai költőket —; de „leendő olvasóimmal", mert bízom benne, hogy találkozásunk után azokká válnak.

Izgatott vagyok mindig, mielőtt beszélni kezdek, hiszen készületlenül állok eléjük. De nem készülhetek otthon, a fővárosban, amikor még nem tudom, kik ülnek majd velem szemben. Ott a helyszínen kell körülnéznem és a rámfigyelő szemekből kiolvasom, hogy mit várnak tőlem. Hiába készíteném elő filozófiai gondolatokkal teli, sokszor hosszúranyúlt költeményeimet, amik a sokat olvasó s ilyen szavakhoz szokott közönség körében talán visszhangra találnának, ha a recsegő padokon általános iskolások feszengenek, akiket a szegény, kétségbeesett tanító rendelt ki, hogy mégse legyen üres a terem; köztük egy-egy ráérő felnőtt (talán a virágot átadó, vagy a verset szavaló kislány édesanyja), meg néhány komólyan érdeklődő. Ilyenkor kell válogatnom a szavak és a versek között, meglelve a nékik megfelelőt. Szinte a szellem viadala, amikor meg kell nyernem a mocorgó, sokfejű csoport figyelmét. Fejre nem állhatok, tűzet sem nyelhetek, csak a szó, a vers a mindenem, s milyen boldogság, amikor egyszerre szinte kiabálni kezd a „csend", csak kis, elfojtott szuszogás, egy-egy köhintés jelzi, hogy *élő* csend ez, nem az üres terem, vagy az üres lélek hangtalansága.

Volt estém, hogy a kiküldött tűzoltóval együtt „léptem fel". Előbb ő magyarázta el a tűzrendészeti szabályokat, aztán kezdtem én a magam beszédét a sablonos biztatásra: „Felkérem az író elvtársat, tartsa meg kultúrelőadását..." Egy ideig mintha vattába beszélnék, nem érzem visszhangját a szavaimnak, aztán egyszerre csak szinte kattan a... — micsoda is? — talán a szívem; jelezve, hogy megvan a kontaktus az emberek dobogó szívével, s attól kezdve, ha én mosolygok, ők is mosolyognak, ha szomorú kín ül az arcomra, riadt kínnal sírnak fel a szemek. Én magam ijedek meg, hogy milyen varázsló lettem; a szavak, József Attila, Illyés Gyula, Simon István, Csanádi Imre és mások szavai, meg az én verseim is felkapták ezeket a lelkeket és röpítik ismeretlen tájak felé.

Jó aztán, amikor körémgyűlnek, jól esik a kemény tenyerek bíztató szorítása, jó a simogató tekintet, még a gyerekek papírosáradata is, amin aláírást kérnek..., de nem azért jó, mert *dicsőség*, vagy mert „gazdagságomból „szórok szét valamit — mindig *én* kapok, mindig én vagyok a nyertes. Életek tárulnak ki előttem, egy-egy sarokba félrehúzódva sorsukat gyónják meg nékem az egy órával ezelőtt még vadidegen emberek, felgyúlt tekintetek néznek utánam és én, a magammal oly sokszor elégedetlen, hidegszívű kritikáktól megtaposott, erejét és kedvét vesztett, visszhangnélküli dal énekese, aki néha már azt hiszem, hogy nincs értelme, hogy nem kell ez senkinek — egyszeriben rájövök, hogy érdemes volt megszületnem, ha csak ezért az egy estéért is, ha csak ezért a húsz emberért is.

Tóth Árpád

Zűrzavar

Bárdos Pál kisregénye

AZ 1956-os OKTÓBERI napokban Szegeden, egyetemi hallgatók között játszódó kisregény címe nem fedi pontosan a mondanivalót. Nem arra gondolok, hogy Bárdos Pál *ma* világosan látja 1956 októberének erővonalait — hősei ettől még tévelyeghetnének iránytű nélkül az eszmék és események, illuziók és jelszavak zűrzavarában. De Bárdos olyan hőst ábrázol, aki az alapvető kérdésben —, hogy mi mellett és mi ellen — mindvégig helyesen tájékozódik. Veres Zoltán egyetemi hallgatót nem tévesztik meg a demagóg szólamok, sem az illuzionisták mutatványai. Csak átmeneti kétségei vannak, de azok sem a fő dolgot: a történelmi tendenciát illetően. A tettig mégsem jut el, mert a valóban hatékony tett lehetősége hiányzik számára, mert értéke csak a *szervezett* cselekvésnek lehetne és a válságos napokban éppen az az erő bénul meg.

Bárdos hősének dilemmája nem azé az emberé, akinek a történelem kiélezett pillanatában kicsúszott a talaj a lába alól, akinek az átértékelések közepette korábbi fogalmai és kategóriái — melyekben a világot elrendezni vélte —, felmondták a szolgálatot s az események kavargását ezért reménytelen káosznak látja, vagy éppenséggel összetéveszti a barikád két oldalát. Veres Zoltán már akkor idegenkedik az ellenforradalmat előkészítő demagógiától, pedig nem járkál szemellenzővel: nagyon jól érti és érzi az elégedetlenség és a változás-követelés megannyi indokolt elemét.

Bárdos kitűnően jellemzett típusokban állítja elénk a zavaros napokban felszínre kerülő ifjú akarnokokat és önjelölt politikai vezérecskéket. A lelkiismeretlen, cinikus, karrierista Borbás és Merényi András, a széllelbélelt MEFESZ-vezér — a főhős mellett — a kisregény legjobb alakjai. Éva, az egyetlen lányszereplő már jóval halványabbra, egyéniségnélkülibbre sikerült. A kelleténél elnagyoltabb Molnár, az egyetemi párttitkár és az öreg Veres figurája is, pedig körvonalaik jól meglátott, fontos típusokat sejtetnek.

A FIATAL SZEGEDI ÍRÓ elbeszélő tehetségéről és kommunista szemléletéről a Tiszatáj kiadásában néhány évvel ezelőtt megjelent első kis novellás kötete, a *Nyolc lány meg a sárkány* is tanúságot tett. Már ott feltűnt, hogy tehetségének legértékesebb oldala a drámai természetű élethelyzetek és problémák felismerésében és ábrázolásában jelentkezik. A *Zürzavar* legjobb lapjai is azok, ahol a külvilágban és hősében végbemenő drámai összeütközéseket engedi érvényesülni. Kár, hogy hajlamát a sűrített, lényegretörő, felesleges külsőségeket mellőző ábrázolásra Bárdos nem követi még határozottabban. Ez a kisregény második felében, főleg befejező részében válik zavaróvá. Ha eltekintett volna a szegedi események néhol szinte krónika-jellegű elbeszélésétől és inkább arra koncentrál, ami Veres Zoltán sorsa, magatartásának alakulása szempontjából lényeges, ez nemcsak formai, kompozíciós meggondolásokból, de a tartalmi egység szempontjából is hasznára vált volna a kisregénynek.

Miért és hogyan más ember az ellenforradalmat átélt Veres Zoltán mint a korábbi — ennek ábrázolása lehetne a kisregény szerves befejezése, ez azonban hiányzik s így a kisregényt befejezetlennek érezzük. Pedig egyébként a *Zürzavar* Bárdos képességeinek jelentékeny fejlődéséről tanúskodik, különösen az elmélyültebb, sokoldalúbb, az egyedi és általános vonásokat a korábbi írásainál szervesebb egységbe markoló emberábrázolás terén. *(Tiszatáj — Magvető)*

KIS TAMÁS

A zene varázsa

A nyár egyik zenével tarkított estjén, mikor a mély árokba süllyesztett hangszerek néhány rekedt hangszóróra hárították a lelkek meghódítását, valaki — csendes elkalandozással — felmutatott a tisztán, gyémántos fényben sziporkázó Jupiter csillagra. A lomha pillanatban kaptam az alkalmon, ahol a figyelem meddő erőfeszítése megpihenhetett s hiszem, hogy ott, éppen akkor még sokan kerestek valami hasonló kapaszkodót, ki a környező világra, ki a fantáziájára, vagy az emlékei közül feltolakodókra bízva mind azt a nemes energiát, amit — a jegyekért lerótt forintok tanúsága szerint — eredetileg a művészi élmény megragadására szánt. Később a szépségeitől eléggé megfosztott muzsika még vissza-visszahódított magának, de sokkal inkább az *a küzdelem*, melyet a művészi hatásra való *törekvés* és az élmény kibontakozását gátló *körülmények* egymással vívtak. S nemcsak ezen az estén, más alkalmakkor is meg-megkerestük gyakori ülőszomszédommal a szép csillagot, amely mindig elég korán felkúszott a Sziget, a Városmajor s a többi park fái, a Károlyi-palota kéményei fölé. Mikor pedig a dolog annyiszor ismétlődött, hogy gondolni is kellett már reá, kiderült, hogy nemcsak az ehelyt sajnálatosan visszamaradt technikai fejlődés, vagyis a sok hangtorzító berendezés okozhat ilyen kikapcsolódásokat, hanem számos egyéb zavar is.

A legegyszerűbbjén kezdve: kérdés, hogy a mai autós, buszos, motorizált nagyvárosban meddig lehet valamennyire is csendes zugot találni a zene számára, ahol a körülmények és a tapintatlanság nem okoz sűrűn ismétlődő bosszúságot és keserűséget az örömre, szépre gyülekezőknek? A meglevő régi helyek már alig-alig felelnek meg a céljuknak s az autók örvendetes szaporodása e téren aligha kecsegtet hasonlóan örvendetes kilátásokkal. Találni kell hát új lehetőségeket.

Találni, vagy — teremteni! Például úgy, hogy a Károlyi-kert menti kurta utcákat, a zenélés néhány órájára lezárják a járművek elől és valamiképpen megszüntetik az esti gyermekzsivalyt, elirányítják az indulatos kutyák sétáltatóit. Ennyi korlátozást kibír a környék forgalma s még a legelfogultabb gyermekbarátok sem vehetik rossznéven, viszont a kert így merőben új lehetőségeket nyújtana esténként két-kétezer ember öröméhez, a zene háborítatlan élvezéséhez. Ám ha ez nem megy — hagyomány ide, kényelem és kockázat oda — a nyári koncerteket át kell helyezni csendesebb tájakra, például a Várba, vagy másfelé.

Előbb-utóbb pedig azzal is törődni kell, hogy a pihenők az üdülőhelyeken jussanak nemesebb műélvezethez. Az eddigi hevenyészett balatoni hangversenyek részbeni sikertelenségéből senkisem gondolhatja komolyan, hogy ez megoldhatatlan feladat. Ellenkezőleg: a Balaton-part nyári megszállói sok kilométerről is szívesen látogatnák az ígéretes zenei estéket, akár Tihanyban, akár más szép helyen, ha jó műveket és jóhírű művészeket, igazi ünnepi programot, s hozzá külön hajó- és autóbuszjáratokat biztosítanának ezekre az alkalmakra. Meglepő eredmények jutalmaznák itt a kezdeti nagyobb munkabefektetést.

Sok a kihasználatlan lehetőség, az örökké ki nem kerülhető igény, de ezek az úgy egyszerűbb gondját jelentik. Nagyobb bökkenő, hogy ahol felcsendül a nyáresti zeneszó, viszonylag nyugodt és csendes környezetben sem képes olyan élményt teremteni a szabad ég alatt, mint zárt teremben. Ez a tény a műsorszerkesztés gondját bonyolítja.

Itt, a nyári koncertek és egyéb zenés produkciók tervezésénél derül ki leginkább, hogy ehhez a munkához nemcsak a zene világát kell alaposan ismerni, hanem a hallgatók lelkivilágát, az esztétikai tömeghatás törvényeit is, vagyis hogy ez a munka csakúgy lélektani, mint esztétikai feladat. A zenei szerkesztők munkájában azonban csak apró, személyes megfigyelések pótolják többnyire a lélektani ismereteket és következtetéseket. A nyári megfigyelési alkalmak száma viszont aránylag csekély, a tájékozódás itt a legbizonytalanabb.

A szabadtéri hangversenyek és operaelőadások fő gondja nem a közönség lanyhább koncentráló készsége (bár igen kellemetlen meglepetéseket okozott már, ha ezt a körülményt figyelmen kívül hagyták), hanem ennek a fellazult figyelmű közönségnek a megnövekedett száma és ma még igen heterogén szellemi igénye. Nem kétséges, hogy egy több száz, vagy több ezer főnyi hallgatóság minden rétegére egyformán hatni csakis a közvetlenül érzékelhető eszközökkel és benyomásokkal lehet: a fiziológiai ingert keltő ritmusokkal, a hangulati szférát megszokott eszközökkel felkavaró dallamokkal és harmóniákkal stb. Ezért hat aránylag könnyen, bármilyen tömegű és összetételű publikumra is egységesen a csakis efféle elemekből álló szórakoztató zene; míg mélyebb érzelmi-szellemi szféráig hatolni, ilyen arányok és viszonyok között, csak alaposabb tömeglélektani és esztétikai mérlegelések egybevetésével lehet.

Azonban helytelen lenne, ha az esztétikai élményt most csakis a lélektani hatásban keresnénk, azon át mérnénk, ha figyelmen kívül hagynánk az ösztöntől a megismerő tudatig s a jelenségeket elrendező értékítéletig, sőt, azon túl is hatoló szellemi komponenseket. Éppen, mert a zenei élmény *fogalommentes lelki-szellemi folyamat*, pótolhatatlan szolgálatot tesz a világot és benne önmagát jobban megismerni vágyó embernek. Remekműveket, ihletett művész tolmácsolásában hallgatni, ez nemcsak kellemes révületet, az érzelmi és hangulati hullámzásban való elmerülést jelent, hanem az egyes ember és a világ, az ösztön és tudat s a többi emberi reláció mélyebb s bizonyos szempontból letisztultabb érzékelését. Ám hogyan fest mindez a szabadtéri koncerteken, előadásokon?

Az eléggé nyilvánvaló, hogy szabadtéren, ahol az élmény folyamata minduntalan meg-megtörik, elsősorban azokat a műveket lehet és érdemes megszólaltatni, melyekben a részletek önmagukban külön-külön is hatnak s bizonyos mértékig önálló jelentéssel bírnak. Az európai zene romantikus korszakának sok alkotása ilyen jellegű, de impresszionista és modern művek között is sok hasonlót találunk. Az idei nyári hangversenyek műsorán, nyilván ezért szerepeltek zömmel Liszt, Csajkovszkij, Berlioz, Chopin, Weber, Schuman és Brahms koncertművek és szimfóniák, Verdi, Wagner és Berlioz vokális művei, sőt, az elhangzott Debussy, Honegger, R. Strauss kompozíciók kiválasztása is ilyen megfontolásokról tanúskodik. Persze akár megafonon keresztül, akár anélkül hallgatjuk nagy térbe sugározva ezeket a színhatásokban gazdag, szinte kimeríthetetlen műveket, *az értékes árnyalatokból sok elvész* a szabadban. A tapasztalt, nagy karmesterek — Anoszov, Gardelli — ezért, a cizellált szépségek meddő erőltetése helyett, a művekben fellobbanó szenvedélyes izzást szították szinte elképzelhetetlenül magasra, hogy az élmény intenzitását biztosítsák. Ez *fokozott drámaiságot* kölcsönzött a produkcióiknak, s éppen e drámai hatás az, mely a szabadban is maradéktalanul érvényesülhet. Ezért volt az idei nyári program legszívesebben játszott és hallgatott szerzője Beethoven, aki a szimfonikus formákba a legnagyobb drámai feszítőerőt ültette, s ezért *a legnépszerűbb szabadtéri műfaj — az opera.*

Szegeden 25 000 ember nézte végig az Aidát, de sok ezres tömeget vonzott néhány év alatt Erkel két operája és az idei Háry János is; Olaszországban tíz-húszezren gyűlnek össze Caracalla császár hatalmas fürdőinek a romfalai közt, Verona antik arénájában és még számos hasonló helyen, egy-egy Verdi, Donizetti vagy Puccini remekmű meghallgatására; Ausztriában, Németországban hatalmas tószínpadokat építettek ilyen célra. A mi Margitszigetünk sem nyújt kevésbé vonzó környezetet az operaestekhez. Ha mostanában mégsem látogatják annyian és olyan szívesen, mint kívánatos lenne, az részben a színpad korszerűtlen felszerelésének, részben a műsornak köszönhető.

Az előbbire nem kell sok szót fordítani, inkább sok hozzáértő és gondos munkát. A műsorról annyit: térszínpadra csakis a helyhez alkalmazott rendezésben, felfokozott arányú, nagy kontrasztokra épülő produkciók vihetők. Az ismert drámai nagyoperák többsége alkalmas erre. Látványos tömegjeleneteik és a finomabb lírai monológok, intim együttesek számára egyaránt jól felhasználható a szigeti színpad. Csak az rossz, amire most szolgál: a két pesti dalszínház elnyűtt repertoár-előadásainak unott repetálása zajlik itt, amelyeken már az sem segít, ha — mint az idén — jóhírű és nagy tehetségű vendégművészekre osztanak egy-egy főszerepet. Néhány ilyen estért kár fenntartani külön színpadot. Még nagyobb kár lenne azonban, ha a felelős intézkedők nem döbbennének rá még most sem, hogy a fővárosnak szüksége van színvonalas nyári operajátékokra, akkor is, ha Szegeden s bárhol másutt, akár naponként rendeznek ünnepi előadást. Hat-nyolc különböző darab helyett, *két* gondosan előkészített, magas művészi színvonalú és drámai hatású produkció — az igények és lehetőségek első egyeztetése ezt diktálná. Ha lehet, világhírű vendégekkel, — de azokról is lemondunk, ha a műfaj hazai ápolói olyanféle élményekkel lepik meg a nyári közönséget, amilyen a színházbeli Manon Lescaut előadások voltak.

A zene varázsa az operában hat legegységesebben a sokféle életérzést képviselő, heterogén közönségre, mert itt — akárcsak a költészetben — konkrét fogalmakhoz, reális akciókhoz kapcsolódik, a drámai folyamat költői tartalmát mélyíti tovább a maga sajátos, fogalmakon túli világáig. Ez a világ nem misztikus, nem megfoghatatlan: azokat az emberi érzéseket és indulatikat foglalja magában, amelyek — Mendelssohn híres mondásával — „sokkal konkrétabbak, semhogy szavakban ki lehetne fejezni".

A művész — az operaszínpad szereplői, a rendező, a karmester együttese — a korszakfordulókon túllépő remekművekből kiemeli a drámai ellentétekben, azok összecsapásában ábrázolt *aktuális emberit*, ez a kiemelés minden térszínpadon jól érvényesül, sőt az árnyalatok bizonyos halványodásával élesebb kontúrokat nyer, megragadja, a művészi szándék (eszmei törekvés) befolyása alá vonja az élmény részeseit, akik a zene hatására, a maguk érzelmi-szellemi életének spakespeare-i tükrét lelik meg így. A közönség-lélektan törvénye szerint mindez a közösség *kollektiv reagálását* váltja ki ... A zene varázsa így lesz a legnemesebb értelemben vett közösségformáló, lélekemesítő erővé, a nagy tömegek előtt zajló, szabadtéri játék mély nyomokat hagyó, szellemi élménnyé. A művészetek e legősibb és legmodernebb értelmét szolgáló alkalmakat — minthogy értékük a felkeltett hatásban rejlik — céltudatosabban kell ápolni, semmint az idei nyár margitszigeti előadásain tapasztaltuk.

Fodor Lajos

Ék Sándor gyűjt...

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-302
ÉLET ÉS IRODALOM

A magyar közönség a felszabadulás után ismerkedett meg *Ék Sándorral;* neve szinte a felszabadulás élményével forrt egybe: a pincéből feljövőket a falakon az ő fasizmusellenes plakátjai fogadták. Ez jelzi is rangját: élete, művészete szorosan egybeforrt a szabadságunkért, a szocializmusért folytatott harccal; rajzaival, festményeivel, írásaival egyaránt ezt szolgálja.

Élete olyan hányatott, amennyire csak egy kommunistáé lehet a két világháború között. A Tanácsköztársaság bukása után emigrál, fél Európát bebarangolja, majd Berlinben telepszik le: itt a Német Kommunista Párt munkatársaként dolgozik. Hitler uralomrajutása után ismét menekülnie kell, s a Szovjetunióban lelt új otthont; itt a Forradalmi Művészek Szövetségének egyik vezetője lesz. A Nagy Honvédő Háború idején frontszolgálatra jelentkezik — s 1944-ben a felszabadító hadsereg tisztjeként tér vissza hazánkba. Ettől kezdve szemünk előtt pereg életének filmje: aktív harcosa a szocialista képzőművészet ügyének, művészetével, tanításával egyaránt. Dióhéjban ennyi az élettörténete: szinte regénybe illő, hogyan vált a szegény foltozó varga motorszerelő fiából többszörösen kitüntetett, megbecsült művész. Ha azonban műveit nézzük végig, melyek megtöltik a Műcsarnok termeit, világossá válik: a Tanácsköztársaság Proletár Képzőművészeti Tanműhelyétől természetesen ível felfelé az útja.

Első művei még Uitz és Nemes Lampérth hatása alatt születtek. Mint magáról írja: *„ifjú hévvel és odaadó szorgalommal elég hamar úgy megtanultam az aktokat és portrékat a lényegre törve tagoltan ábrázolni"*, hogy egy „kész" kubistának *sem kellett volna magát ezek miatt szégyenleni."* Ekkor készülnek első művei: a barna tónusban tartott rajzos felfogású *Anyám*, a dekoratív, síkba tört *Mosókonyha* és néhány más műve. Emigrációja kezdetén teljesen szakít ezzel a festésmóddal. Noha ez időben éli virágkorát a weimari Németországban az expresszionizmus, mely művészetében a társadalmi és morális problémák felé fordul, Ék Sándort mégsem ez, hanem ennek egyik továbbélése, a „Neue Sachlichkeit" naturálisabb, tárgyilagosabb hangvétele ragadja meg, s elsősorban *Käthe Kollwitz* leegyszerűsödött formavilágú, érzelmileg erősen telített grafikai vonzzák. Ezek hatására készíti plakátjait, röplapjait, politikai szatírikus rajzait, melyeknek nyelve mindig tömeget mozgósító feladatukhoz igazodik. Az öntudatos munkás, az elszántan küzdő asszony, az elnyomorodott gyermek sajátos típusait teremti meg, s velük fejezi ki a munkásosztály harcának igazába vetett mély hitét, velük agitál a győzelemért. Ekkor ismeri fel az alkalmazott és sokszorosított grafika hatalmas mozgósító erejét, társadalmi jelentőségét — s jegyzi el magát egész életére e műfajjal. Ezekkel aratja első kimagasló sikereit a Szovjetunióban is; így odaérkezése után röviddel első díjat nyer a „Tíz év Lenin nélkül" plakát pályázaton. Plakátok és portrék, politikai karikatúrák és illusztrációk bizonyítják a nemzetközi munkásmozgalom, a szovjet élet, az ötéves tervek győzelméért harcoló emberek világa iránti érdeklődését, fogékonyságát.

Hazatérésével új korszak kezdődik művészetében: ekkor virágzik ki festészete. Kezdetben egy új történelmi festészet megteremtésén fáradozik, melyben 1848-at és a magyar munkásosztály harcait örökíti meg. Így születik meg sorozata; az egyes művekhez vázlatok és tanulmányok sorát készíti, közben előadásmódja is változik. A *Felszabadulás*, a *Petőfi és Bem* nagyméretű vászna még részletező elmélyültséggel formált. Későbbi kompozícióiban azonban előadásmódja összefogottabbá válik; művészetének gyökereit a nagybányai hagyományokban találja meg, festabb lesz, ... bak: egy *romanti... must* alakít ki. Ebben a felfogásban születik meg a *Fehérterror 1919*, a *Meggyalázva*, az *Elárulva*, s a sorozat talán legsikerültebb alkotása: a mozgalmas utcán gyermekét aggódva magához szorítva rohanó anya a *Vörös csütörtök*.

Elsősorban az ember érdekli továbbra is, de megjelenik vásznain a tájkép és a virágcsendélet is. Közben hű marad a grafikához is — sorozatot készít szabadságunk köszöntésére, melyben építkezés és honvédelem, vidám szánkázás és Paál László képeinek erejét idéző hatalmas fák egyaránt feltűnnek; körkép ez az újat építő haza életéből. Portrésorozatot készít a nemzetközi munkásmozgalom vezetőiről. Megihleti a tánc élménye, a balett-táncos kecses alakja és mozgása: több változatban, más-más hangsúllyal festi meg a balett-táncosnőt. A kisméretű vázlat ígéreteit azonban a nagyobb kompozíció nem mindig váltja valóra: ez más műveiben is feltűnik. Nem mindig tudja követni a nagyítás léptékét, s a vázlat frissesége a nagyobb méretű megoldás során a részletek kidolgozása miatt veszít erejéből. Ezzel a problémával találkozunk néhány, az 1956-os eseményeket megörökítő nagyméretű vásznán is.

Sok szó esett művészetéről már a IX. képzőművészeti kiállítás kapcsán, a vendégkönyv beírásaiban is — érveltek ellene és mellette is.

Lehet vitatkozni művészetéről, stílusának korszerűségéről; minden vitán felül áll azonban állásfoglalásának őszintesége, etikai erejének magasrendűsége, művészi hitvallása. Lelkes, kitartó harcosa a munkásosztály forradalmának; pátosza magával ragad, művészetével szívét is kitárja előttünk. Ezt a szilárdságot, egy élet tapasztalatain alapuló rendíthetetlen kommunista meggyőződését sugározzák a hatvanadik születésnapjára megrendezett kiállítás alkotásai.

LÁNCZ SÁNDOR

3 *nyilatkozat* 1 *új magyar filmről*

Elkészült a „Makkhetes a répaföldön" című új magyar játékfilm, amelynek rendezője, írója és dramaturgja ezúttal végre igazán nagyot, jelentőset alkotott abban a nyilatkozatában, amelyet munkatársunknak adott. A nyilatkozatok érdekesen taglalják, miért nem érte el ez a mű filmgyártásunknak egyébként közismerten magas színvonalát, s remekmű helyett miért született itt csupán ragyogó, igényes, nagy drámai hőfokú filmalkotás.

PLECSNIDU KÁLMÁN

a tehetséges, tizenkét éves ifjú szerző nyilatkozik először:

— Én toltam el az egészet. Túlontúl megbíztam rendezőm zsenialitásában. Ő óriási ember, már hónapok óta dolgozik a szakmában, s máris el lehet mondani, hogy filmjei valósággal mozognak. Én még abból az időből ismerem, amikor —, ez tavaly nyáron volt, a legnagyobb kánikula idején, minden agy megbénult a veszett hőségben — egy vézna ifjú jelent meg a filmgyár udvarán és elrikkantotta: „Itt a geges, a gegeeees!!!" Megizzadt rendezők és tikkadt dramaturgok, ahányan csak voltak, körülvették, ő pedig befutott. A városba. Újabb gegekért. Mert egy rossz geg kérem többet ér, mint egy jó film, ezt mindenki tudja nálunk az osztályban... Na szóval, meg kell mondanom: nem ő a hibás. Ebből az odavetett, silány forgatókönyvből egyszerűen nem lehetett többet kihozni. Ez kérem, egy szemét, ez a forgatókönyv. Megfeszülhet a szerencsétlen rendező, ha ilyet kap, spékelheti jobbról, balról, beleteheti az édes jó nénikéje hálószobáját is a hozzá tartozó intimebb jelenetekkel, ráírhatja, hogy csak harminckét éven felülieknek — hiába. Kutyából nem lesz Hirosima. Magam sem értem, például, mi indokolja, hogy amikor Bence kimászik a mosógépből, pont Elza ágyában találja magát. Egyszerűen nem értem, miért írtam ezt az elképesztő születlenséget. És a répaföldi fő jelenet tragikumát is gyöngíti, hogy Kázmér gatyamadzagja akkor szakad el, amikor még nem lehet tudni, mi lett Elvira Zetorjával, befért-e a csemegeboltba, vagy nem. Továbbá összezavartam az egyelést egy elléssel, a kombájnt a kombinéval, a mágnestekercset a mákostekerccsel. Csoda-e, ha a film lecsúszott az Aranypálmáról?!

KISSÉNAGY ZOLTÁN

rendező előtt könnytócsa keletkezik, miközben ezeket mondja:

— Én toltam el az egészet. Túlontúl megbíztam a forgatókönyv zsenialitásában. Nem hittem, hogy ezt az óriási könyvet ember elronthatja. De sikerült. Én elrontottam. Én... én... (zokogva legyint). Na mindegy. Pedig édes istenem, micsoda íróval dolgozhattam együtt! Micsoda drámai tehetséggel! Ez kérem, egy valóságos új Shakespeare! Egy Molière! Egy Ibsen! És milyen bizakodva vágtunk neki! Bőgnöm kell, ha csak rágondolok is. Úgy képzeltük, még a „Fűre lépni"-nél is pompásabb filmet csinálunk, brühühühü... Aztán tessék. A nevem egyébként tilalmam ellenére szerepel a plakáton, esküszöm, nem érdemlem meg. Még azzal vigasztalódom, hogy két igazán jó mozzanat azért akad a filmben: mikor Bence kimászik a mosógépből, és pont Elza ágyába, hahaha, ez irtó muris, halálra röhögi magát mindenki... Ez egy írói remeklés volt, kérem. Az operatőr kezében is csak úgy rázkódott a gép felvétel közben... Hihihi! Meg amikor a Kázmér gatyamadzagja... huhuhu... éppen akkor... hehehe... amikor még nem tudni, hogy Elvira... bruhhaha... a csemegeboltba... Nahát! Hihi... Ezt még én se bírtam elrontani. Csak az a baj, hogy ennél a jelenetnél már csak kevesen vannak a moziban...

JOBBHAKA PÁL

dramaturg ekképp foglalta össze magát:

— Én toltam el az egészet. Túlontúl megbíztam a fővilágosító zsenialitásában, ennélfogva elmulasztottam munkatársaimat dramaturgiailag fővilágosítani. Az én bűnöm, hogy még most sincs tisztázva, mi a „Makkhetes a répaföldön" műfaja. Nemrég künn járt a filmgyárban a tunguz kereskedelmi attasé és megkérdezte: nincs-e valami kész bohózatunk. Levetítettük neki a „Makkhetest", mire kijelentette: „Ez uraim, inkább kész tragédia..." Mondom, az én hibám az egész. Pedig esküszöm, mindvégig csak jót akartam.

— Hiába, no, remek film nincs, csak jó filmek vannak — tette hozzá könnyedén a kiváló szakember, anélkül, hogy közben egyetlen aforizma is megrándult volna. Majd mosolyogva rázott kezet: — Sebaj! A nézők legalább annyira szeretik nyilatkozatainkat, mint filmjeinket, ha ugyan nem jobban. A nyilatkozataink pedig igazán tökéletesek, nem?

TIMÁR GYÖRGY

1963 AUG 10.
1021
Bakallár József

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

KUNSZABÓ FERENC:

Az ajtó nyitva marad

Az asszony leszedte a tányérokat, belefürdette őket a vízbe. Zajtalanul. Mert a zörgés zavarja az urát. Réges-régen idegszálaiban voltak hát már nemcsak a mosogatás apró, értő mozdulatai, hanem az óvatos mozgás is. Oda sem figyelt. Csak a szeme meg a keze.

— Máma vagyok ötvenéves. Máma. Éjfélkor lesz kerek ötven éve, hogy anyám a világra szült... Aztán, minek éltem én? Pista... Jancsi. Kettő még kicsikorában meghalt... Minek?

— Nem voltál te rossz ember. Mindenünk megvolt mindig. Ami meglehetett. Ha nem lehetett, hát nem volt. Isten a tudója... — fogta a mosogatótálat, a pitvarban kiöntötte a jó zsíros levet a moslékosba. Visszajött, tiszta vízzel, kezdett öblíteni. — Isten a tudója, sohse panaszkodtam rád, neki se...

Pillanatig rápihent keze a lecsorogni kitett tányérra:

— ...még neki se. Még akkor se, mikor menyecskekoromban elmentem fosztókába. Te meg úgy megvertél a rudalókötéllel, hogy sokáig húztam a lábam, ha nem vigyáztam... Hogy ne vedd észre, mert akkor megint megvertél volna...

Az ember bent ült az asztal mögött, a karoslócán. Nézte az asszonyt: Mi ütött ebbe? Harminchárom év alatt egyetlen ilyen szót nem ejtett még, nemhogy egész litániát. De mikor az folytatta, csak nem mozdult.

— Volt úgy is, hogy nem tudtam, miért ütsz. Te se mondtad. Csak megemelted a kezed, és már kék-zöld voltam.

Befejezte az öblítést, de csak állt ott, háttal az urának, szemben a fallal, amelyik a tűzhely melegétől mindig megvetemedett, füstjétől barnára pállott.

— De én nem haragszom. Sohse haragudtam. Más is verte a feleségét, te meg legalább nem ittad el a pénzt... Olyan voltál, mint az apád, nyugodjék békével.

A tányérok lecsorogtak. Nyúlt a törlőkendőért:

— Holtról jót vagy semmit, de annak se volt életében egy jó szava a feleségéhez. Elmondta szegény anyád. A halálos ágyán mondta el, mikor te már nem mentél oda hozzá, mert azt mondtad, büdös... Büdös. Hát büdös volt... Tudta, hogy azért nem mégy oda hozzá, de nem szólt. Nem mert az se szólni... — eltörölte az utolsó darabot is, ráterítette a kendőt, mindjárt elrakja —, én se szólok, halálomkor se. Minek?

Megfordult, beleütközött az ura tekintetébe. S akkor rájött, hogy a fejében előforgó gondolatok ráfolytak a nyelvére: hangosan beszélt.

Előrelépett, kettőt, meghajló derékkal. Szinte karikába görnyedt már, mikor a sótartóért nyúlt, hogy azt is eltegye. De akkor hirtelen belemarkolt az abrosz szélébe, magávalrántotta.

Az ember még ült egy darabig, de hogy az asszony nem tűnt elő az asztal mögül, felállt, fejébe nyomta a kucsmát és indult kifelé. A pitvarajtóból azonban visszafordult:

— Orvosért megyek.

Az asszony felnyitotta a szemét, mintha nem jól hallotta volna. Megismételte neki, lehajolva, két keze a térdén.

— Megyek a... — most vette észre, hogy az álla is leesett. A szeme fehérje meg olyan nagy, hogy a bogárja csak pontnak tűnik a közepén.

Felegyenesedett. Hátralépett vagy hármat, a sapkáját levette s ráejtette egy székre: olyat huppant, mintha ágyú dördült volna a ház előtt. Utánakapott, lassan gyűrögette a kezében: az asszony összegörnyedt, sovány alakja oldalt feküdt, két kézzel szorította melléhez az abroszt, a feje meg felfelé fordult, a mennyezetnek. S meredt a szeme, a szája...

Lassan kihátrált a házból.

Azután még egyszer visszament, de most a szobába: ünneplőbe öltözött, úgy ment le a faluba, elintézni, amit ilyenkor kell.

Majd vissza föl.

Mire az első siratóasszony megérkezett, a felesége kimosdatva, ünnepibe öltöztetve feküdt a szoba közepére húzott ágyon. Az álla felkötve, fekete szalaggal, a szemén egy-egy régi kétfilléres, mert oda rézpénz kell.

Az ember akkor sem állt föl a sarokba tett székről, mikor éjjel megérkezett a két fiú, Pistának a felesége, meg a két kisunoka. Ült ott, két keze összekulcsolva az ölében, kalapja a térdén: nézte az asszonyt, meg a gyertyákat, amiket időnként cserélni kellett.

A négy koporsóvivő mozdulatain már az első métereken látszott, el sem tudják képzelni, hogy ezen a márciusi-sáros, csúszós hegyoldalon épségben leérjenek a halottal. Akkor ő odament, aláállt. Ráengedték a vállára. A népek csak néztek, de nem akadt egy száj, amelyik szólásra nyflott volna.

Lassú, biztos talajt kereső lépésekkel vitte le a kőhídig, ahol a halottaskocsi, a pap, meg a többi gyászoló várt.

Ott megállt, megvárta, míg a két fia leveszi a hátáról. Azután megindult a kocsi, utána a pap, majd, vagy tíz métert kivárva, ő is. Hátul a többiek: lassú, vontatott éneküket néha sikoltásként verték vissza az itt-ott fától, földtől csupasz hegyoldalak.

Az ember a jó tíz métert végig betartotta, de mindig úgy lépett, hogy a tiszteletes hátától lássa a koporsót.

Mikor leengedték a sírba, egészen közel lépett a gödör széléhez, s előrehajolva pillantott le, míg csak egy darabot látni lehetett a fényes feketeségből...

...míg csak a döngést hallani lehetett.

Mikor a sírtakarók beléptek a gödörbe, hogy megtapossák a földet, kinyújtotta a kezét, kirángatni onnan őket. Azután mégis csak sarkon fordult, s a döbbenetét rejtegető nép között kiment a temetőből.

A toron evett, ha enni kellett, kiitta a borát, ha inni kellett, azután csak rátette két tenyerét a pohárra. Az asztal közepére állított egy gyertyát, meggyújtotta, azt nézte.

A többieknek úgy tűnt, mintha asztalbontás előtt megvonta volna a vállát.

Julis menye maradt ott a két kisfiával.

Szépen sütött a nap, tavaszt ígért az idő. Egy vastag farönkön ült a ház előtt. Egyszercsak a szérű felől előkeveredett a négyéves Palika. Még az orra is maszatos, a szeme csillog s szőke haja agyonborzolt. Mászik föl a nagyapja ölébe, kezében egy hatalmas rozsdás szög:

— Nagyapa, nagyapa! Egyenesítsd ki ezt nekem!

— Ne bántsd nagyapát! — mondta Julis, aki éppen fordult be a házba. De azt még látta, hogy apósa kirántja a gyerek kezéből a szöget, messze hajítja.

Az asszony erre megfőzte az ebédet, rendbe tette a házat és elment.

Ő csak bólintott a búcsúzásukra.

A nap szemben vele fordult alá a hegygerincnek. Addig ült ott, míg csak egy darabot is látott belőle. Akkor bement. A pitvarban megállt. Sokáig tétovázott, végül mégis a konyhába nyitott. Mögéje ment az asztalnak, a karoslócához. Állt ott, nézte a tűzhelyet, meg előtte az ürességet... felemelte a kezét, hogy ráteszi az asztallapra. De nem merte, az volt az érzése, rögtön odafagyna.

Hirtelen, kucsmáját szemöldökéig szorítva, indult le a hegyről.

A faluban kiskabátban sétáltak a legények, lengén öltözve a lányok. Neki még a szája széle is kékült.

Villany alatt haladt el, mikor egy mopedes fiú fékezett a kövön:

— András bátyám?

Megállt, odafordult. A fiú zavartan babrálta a gázt:

— Csak azért szólok, az elnök mondta, holnap meg kéne kezdeni a trágyahordást...

Ő legyintett és továbbindult.

Mikor át akart menni a túlsó oldalra, egy kiskapu mögül kiszólt valaki:

— András. — Megállt megint. — Hová mégy?

Átintett. Ott volt a kocsma.

— Gyere be hozzám, komám. Van még borom, a pirosból.

— Meleg?

— Megmelegítjük.

Forralva itták, borssal, szegfűszeggel.

A háziasszony egyszer már majdnem megkérdezte, hogy feltegye-e a harmadik lábassal is, de a férje még idejében intett neki a szemével, hát nem szólt, feltette.

Egyszerre csak felállt, lerakta magáról a bundát, bekecset, botost. Levette a sapkát. Haja csapzottan tapadt homlokára, fülére, s álla fölött, az erős hajlásban csillogott a meggyűlt verejték.

— Azt mondta, megvertem — mondta csendesen, mikor visszaült.

A keresztkoma felnézett, de csak lanatra, aztán tovább forgatta a

— Más is megtette.

— Rudalókötéllel — mondta ő, maga elől a csuprot.

A háziasszony kiment. Pár perc múlva jött be, fát hozott, leguggolt a tűzhely elé:

— Nem panaszolta azt neked Rózsi?

— Mondta.

— De nem panaszképpen.

Sokáig csend volt. Azután felhúzta mindkét vállát, majd leejtette. Lassan, tűnődő lassúsággal ingatta a fejét:

— Nem emlékszem.

Fehérbe dermedt táj fölött ütötte a toronyóra az éjfelet, mikor kiléptek a tornácra.

— Na, csak tudta András, mit vegyen fel — nevetett kicsit a komaasszony.

— Az — mondta a koma. — Még egyszer kimérgeli magát a tél.

Elbúcsúzott. Bundája, bekecse kigombolva, s ahogy behúzta maga után a kiskaput, sapkáját feltolta a homlokáról.

Mire a kőhídhoz ért, kitisztult az ég. A hold éppen próbálgatta, el tud-e indulni a hegygerinctől fölfelé. Az ösvény elején valami kidudorodott a vékony fehér takaró alól. „Kő — gondolta s félre akarta rúgni. — De hátha én hagytam el valamit az este."

Lehajolt, megfogta: mozgott. Lefújta róla a havat, megnézte: madár. Közelebb hozta a szeméhez, vizsgálta.

Annyira átfázott, hogy még verdesni se tudott a szárnyával. Semmit. Csak feküdt ott a markában.

— Egyedül vagy, pacsirta?

Kis meleget lehelt bele, aztán keresgélni kezdett. Óvatosan, figyelő lépésekkel, vizsgáló szemmel. Minden fűcsomóról leborzolta a havat, minden bokorba bekukkantott: nincs.

A hold jókora darab utat megtett az égen.

Fütyögni kezdett, meg kiabálni, de hamar rájött, hogy ez nem jó...

Próbálta utánozni a pacsirták szavát.

S akkor lent a faluban vonítani kezdett egy kutya. Felugatott egy másik, majd vonyításba váltott az is. Aztán egy harmadik, negyedik...

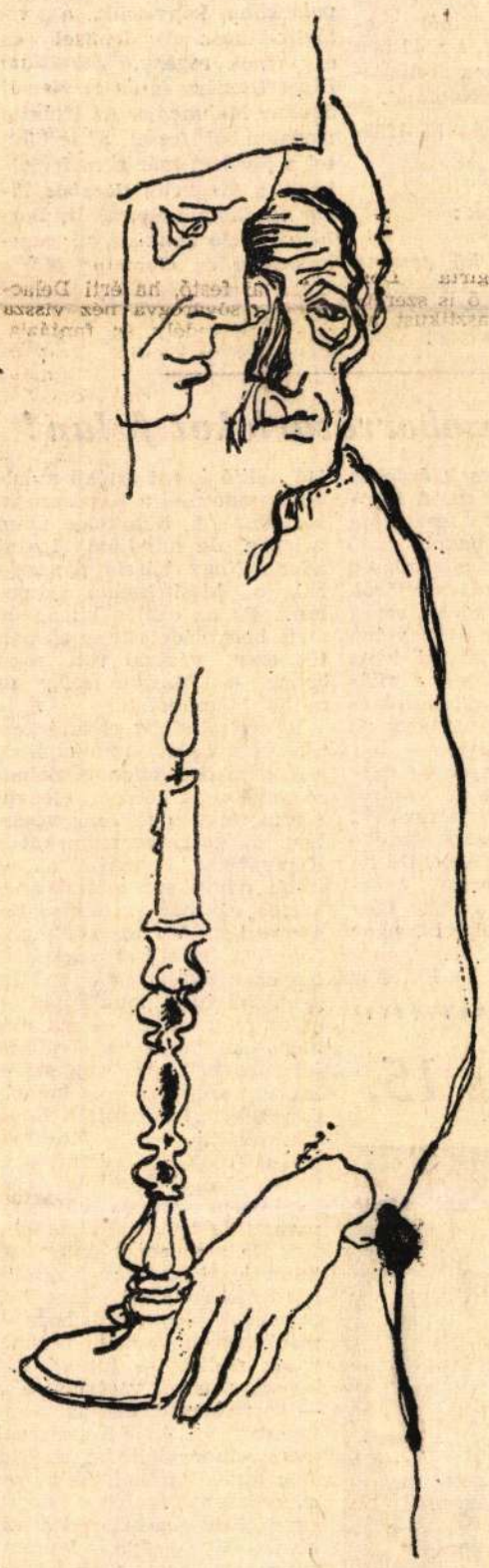

Bakallár József rajza

...lassan levette a sapkáját.

Idő múltán a kismadár megmozdult a kezében. Gyorsan szájához emelte, rálehelt, majd betette a bekecse alá, a kebelébe.

Otthon kifordította a sapkát, rátette a madarat, aztán tüzet rakott. A láng hamar fellobogott, kicsi a konyha, gyorsan átmelegszik.

Odament, megnézte a jószágot. Felvette, megfordította a sapkát, hogy ne a leolvadt nedvességben kelljen feküdnie. Az asztallal közelebb húzta a meleghez.

Rakott a tűzre...

...és még rakott.

Reggelfelé elnyomta az álom; ingujjban ébredt a karoslócán. Az ablakon becsillogott a napfény. Kinézett: hó egy szem se.

— A pacsirta! — jutott eszébe.

A kucsma üres volt.

Odament, megforgatta: sehol.

Felnézett és akkor meglátta: a komódon ült, az oda sütő nap fényében tollászkodott.

— Jó reggelt! — mondta neki.

A kismadár előrefigyelt, kicsit megbillegette a fejét oldalt, aztán vissza, rendbehozni a tollát.

Ő erre még inkább jókedvre derült. Kiment a kamrába. Volt ott búza a korai csirkéknek:

— Biztos megéheztél.

A pacsirta párat gyorsan hátralépett, ahogy a magot eléje szórta.

— Na, csak láss neki — biztatta, s a kezét a háta mögött verte le, óvatosan.

A kis jószág nézegette a terülj asztalkámat, emelgette a lábát.

— Nem dohos, egy cseppet sem — nyugtatta ő s indult kifelé. — Egyél csak, jut is marad is.

A forrásnál addig keresgélt, míg vízvinnő alkalmatos tiszta terméskövet nem talált. Mert a vadmadár még a saját tojását is otthagyja, ha idegen szagot érez meg rajta.

Az ablak felé került. Belesett. A pacsirtának már a begye is félreállt, úgy jóllakott.

Mikor végképp abbahagyta, az ember bevitte a vizet:

— Na itt van, igyál! — De már a búzától arrább kellett letenni elébe: a napfény haladt a konyhában, azt követte a kismadár.

— Szép tavaszunk lesz — mondta neki. A pacsirta billentett egyet a fején. Ettől megint jókedvre derült: — Az a! Én mondom,

Tiblábolt még egy kicsit, nadrág-két oldalába törölgetvén a kezét. Aztán ment a jószágot ellátni.

Fütyülni kezdett, ahogy a trágyát dobta a talicskára. A tehén hátrafordította a fejét, egymásra pillantottak: a fütty elhalt.

A völgyből valaki felkiabált. Kiment, a brigádvezető volt:

— Nem érsz rá, András?

— Van még egy kis dolgom.

Intettek egymásnak, a brigádvezető felpörgette a motort, elment.

A napfény már csak vékony csíkban érte az ablakpárkányt. A pacsirta ott ült. Ő csak állt, nézte. Aztán a nyitott ajtóra pillantott, gyorsan odalépett, bezárta. Leült a tűzhely elé:

— Fázol?

A madár párat csapott a szárnyával.

— Igazad van — dobta vissza a gyújtóst —, nincs egy csepp hideg se.

Amaz nem pillantott rá. Húzódott mindjobban az ablak sarkába. Nézett ki, csőrét hozzákoccantotta az üveghez.

A konyhában megtompult a fény, szürkébbek lettek a tárgyak. Az ember belegörnyedt ebbe a homályba, két könyökével a térdére támaszkodott. Nézte a madarat és akkor megképződött előtte a kép:

Mikor vagy jó harminc évvel ezelőtt nézett be apósa ablakán. Fosztóka volt ott, az apósa citerázott, páran táncoltak. A felesége is, előbb a húgával, aztán a sógorával. És kacagott. Hajfonata lebomlott a kontyból, a végére rátapadt egy pihe, ott lengett-libegett. Azt is nevette. Ő megvárta, míg befejeződik a fosztóka, távolról követte az asszonyt hazáig, s itt, a konyhában elverte. Rudalókötéllel...

A pacsirta kiterjesztett két szárnyával koppantotta meg az ablakot.

Felállt, kiment a házból. Az ajtó nyitva maradt.

FARKAS IMRE:

Temetés

Halomba piros-fehér koszorúk —
Néma versengés: ki a szomorúbb?

Sablonos, üres, mély hangú beszéd.
Sok frázis! Hull üresen, szerteszét.

Borús kézfogás. Síró, halk zene — —
Indulnak már a kitárt sír fele.

Körülállják. Csönd. Könny már nem pereg
Szegény fáradt, kimerült emberek
Únják a szertartásos bánatot —

Csak egy mosolyog köztük: a halott.

Egyikünk

Asztalnál üres a helye,
Nem ül régi székére le.

Varrógépe nem zakatol,
Nem ugrik fel, ha száll a moly.

A kertet nem ápolja már,
Nem búsul, ha elfut a nyár.

Ablakán nem néz messze ki,
A tablettákat nem szedi.

Nem símogatja a kezem,
Egyikünk meghalt, azt hiszem.

Esti kert

A kertre már leszállt az alkony,
Álmosan bólogat a mák,
A lanyha szél fuvolahangon
Dédelgeti a rezedát.

Folyondár öleli karóját,
Szeretne kicsit futni még.
Jó estét kívánnak a rózsák,
S jó éjszakát az estikék.

KIADÓINK TERVEIBŐL

A Magvető újdonságai

A Magvető Könyvkiadó a közeljövőben több érdekes újdonsággal lép a közönség elé. Ezekről számolunk most be, lehet, hogy nem a fontosság, hanem az érdekesség sorrendjében.

Legérdekesebb s legizgalmasabb vállalkozásuknak a

hanglemezmelléklettel

kiadandó verseskötetet érezzük. A sorban az első ilyen *Mezei András A mulandóság sebei* című új gyűjteménye lesz, amely a kiadó véleménye szerint minőségi ugrás a szerző munkásságában, s a kötet Mezeit fiatal költőink élvonalába emeli. A kötethez mellékelt lemezen *Keres Emil* mondja el a költő néhány versét. A példányok egy részét hanglemezek nélkül bocsátják útjára.

Az

Albatrosz-sorozat

olyan újdonsága, amelynek első kötete — *Dold—Mihajlik: Ordasok között* — már meg is jelent. A következő kötet — az NDK-beli *Herbert Ziergiebel A sebhelyes arcú*-ja — a napokban kerül az üzletekbe. *P. Howard (Rejtő Jenő)* három munkája is szerepel a sorozatban: *A 14 karátos autó*, a *Vesztegzár a Grand Hotelben* és a *Szőke ciklon*. Még az idén sor kerül *Gyertyán Ervin Kibernetosz tündöklése és bukása* című regényére, amely kalandos, mulatságos és az erotikát sem nélkülöző formában arra a kérdésre próbál válaszolni: pótolható-e gépi szerelemmel a „hagyományos" szerelem. Az Albatrosz-kötetek között jelenik meg *Nasztibov: Rejtekhely az Elbán*-ja, amely a náci hadvezetés által az Elba medrébe rejtett fontos okmányok kézrekerítésének izgalmas történetét beszéli el, a nyugatnémet *Roppe Banánháborúja*, amely Guatemala dzsungeleiben játszódik, *Marietta Saginyan Massmend* című regénye, amely Amerikában játszódik, s gyilkosság áll a középpontjában és *Szigyelnikov Knock out* című szovjet kémregénye. A későbbi tervek, amelyek már csak a jövő évben valósulnak meg: *Berkesi András* új kalandregénye, *Pintér István—Szabó László: Szellemszemmel, Harry Thürk* (NDK): *A hét hold völgye*. Valamennyi Albatrosz-könyv fotomontázs jellegű, színes borítólappal jelenik meg, 30—50 000 példányban.

Az őszi évadban megvalósul egy régen dédelgetett terv:

élő magyar írók színdarabjait

kívánja kiadni a Magvető — *színrehozatalukkal párhuzamosan*, olcsó, 8 forint körüli áron, ízléses, igényes kivitelben. A műveket nemcsak a szokásos módon terjesztenék, hanem a színházi jegyszedők is árulnák, a műsorújsággal együtt. A nemzeti színházbeli premierrel csaknem egyidőben adják ki e sorozat első darabját, *Illés Endre* és *Vas István Rendetlen bűnbánat* című új drámáját.

Évenként útjára bocsátja ezentúl a Magvető

a Rádió és Televízió Évkönyvét.

Az első, *Lévai Béla* szerkesztésében, karácsonyra jelenik meg. A kötet nemcsak ismerteti a fontosabb és érdekesebb műsortípusokat, de ízelítőt is ad belőlük, sőt a kiemelkedő rádió- és tv-játékok egyikét-másikát rövidítés nélkül közli. Az őszi hónapokban lát napvilágot a Magvető egy másik új kiadványtípusa: a *Magvető Almanach*, amely a továbbiakban negyedévenként jelentkezik. Novellákat, kisregényeket, verseket, tanulmányokat, elvi cikkeket, publicisztikai írásokat tartalmaz — friss, új és eredeti, folyóiratban még meg nem jelent munkákat. A mintegy 25 íves kötet első alkalommal hozza *Lengyel József* és két új felfedezett: *Gulyás János* és *Zime Péter* kisregényeit, *Gyöngyössy Imre Csillagok órája* című drámáját, *Galgóczi Erzsébet, Hidas Antal, Somlyó György, Bihari Sándor, Mezei András* szépirodalmi írásait, *Aradi Nóra, Granasztói Pál, Fekete Lajos, Németh Lajos, Tóth Gyula* különböző témakörökből merített tanulmányait, s a 44-ben elpusztult tehetséges festőművész, *Ámos Imre* Naplóját.

S mit adnak még ki 1963-ban?

Regények:

Fekete Gyula A hű asszony meg a rossz nő című regényét, *Hajduska István* szatirikus regényét: *A zöld kalpag, Mocsár Gábor: Nyitott tenyér* (regény), *Remenyik Zsigmond* önéletrajzi posthumusz regényét: *Az idegent*, *Tersánszky Józsi Jenő Reköttes* című kisregényét. Egy politikai kalandor útja a szocdem párttól a Szálasi-kormány miniszteri székéig — erről szól *Kassák Lajos* új regénye, az *Elvégeztetett*. Egy munkaszolgálatos és egy horthysta vezérkari tiszt a hősei *Sallai Elemér A csürhe* című regényének. Novellás kötetek: *Fejes Endre: A hazudós* (új kiadás), *Galambos Lajos: Keserű lapu, Tamási Áron: Hétszínvirág* s *Tabák András* új kötete. Új termés: *Kemény Dezső* novellái, *Gergely Ágnes versei*. Még az idén megjelenik *Erdélyi József, Komlós Aladár és Szüdi György* új verseskötete.

Az idei

tanulmány- és riportkötetek:

Csoóri Sándor: Tudósítás a toronyból, Németh László: A kísérletező ember, Somlyó György: A költészet évadjai, Kodolányi János: Baranyai utazás. A Vidám Könyvtár-sorozatban *Heltai Jenő* válogatott vidám írásai Feleki László *Homo Sapiens* és *Somogyi Pál Pesti Dekameron*ja látnak napvilágot. A régebbi magyar irodalmat — megint újabb kiadásban — *Móra Ferenc Aranykoporsója* és *Szerb Antal* két könyve: *A királynő nyaklánca* és a *Szerelem a palackban* képviselik, a világirodalmat egy lengyel és egy török regény, *Stanislaw Digat Utazása* és *Jasar Kemal Sovány Mehmedje*. Az ifjúsági irodalomból (ezzel a területtel a jövőben már nem foglalkozik a Magvető) *Barabás Tibor* új Chopin-életrajzát, *Borbély László Senkiszigeti nagykalandját* és *Gergely Márta U-Gu* című regényét jelentetik meg.

b. t.

Kép- és szoborvásárlókat falun!

Nemrégiben Pécsett érdekes anketon vettem részt. A Képcsarnok Vállalat igazgatója *Nagy László* elgondolkoztató dolgokat mondott a közönség és a művészet kapcsolatáról. Hasznos lett volna, ha ezt a beszámolót hallhatták volna az oktatásügy illetékesei, mert okosan, tárgyilagosan rávilágított a fenti témakör problémáira. Arra például, hogy az emberek nagyrésze — bár megvan rá a pénze! — egyszerűen azért nem vásárol képzőművészeti tárgyakat, mert nem ismeri azok esztétikai szerepét és értékét. De ha már az értéknél tartunk, gyorsan jegyezzünk meg egy igen szép adatot, amely látszólag ellentmond az előbbi megállapításnak: 1954-től 1963 elejéig 113 millió forint értékű műalkotást adott el a Képcsarnok, készpénzért! Hatalmas szám valóban, de mindjárt igazat adunk Nagy László panaszának, ha kicsit utána számolunk. Ez az eladás kilenc év alatt bonyolódott le, s csupán 154 ezer vásárló vett részt benne — Magyarország 10 millió lakosából.

És itt mindjárt el is érkeztünk a vállalat munkájának legfájóbb pontjához. A dolgozó parasztság körében elenyésző mértékben történik vásárlás! Az ipari centrumokat a Képcsarnok ügynökei, akiket szebb névvel szervezőknek neveztek el, már kitűnően beszervezték. A fenti 113 millió forintért javarészt ezeken a helyeken vásároltak műtárgyat. Az ipari munkásság — és ez nagy öröm! — ma már nemcsak konyhára, ruhára, járműre költ, de „van szíve" lakása szépítésére is komoly összegeket fordítani! A falusi vásárlók jórésze a falun élő pedagógusok, és adminisztrátorok köréből kerül ki és ez korántsem azonos a dolgozó parasztság hatmilliós táborával. Ha arra gondolunk, hogy falun legalább másfél-kétmilliárd forint a takarékbetétek összege, elképzelhető, hogy — más, nagyobb családi beruházások mellett — jutna ebből képek, szobrok vásárlására is — ha felébresztenék az igényt ilyesmire. A Képcsarnok most vándorkiállítási autókat akar útnak indítani, két-három megyénként legalább egyet-egyet. Ezek segítségével a legkisebb falvak népe is láthatna mikro-tárlatokat, s alighanem kedv támadna képek és szobrok vásárlására. Van még tennivaló a városokban, a munkások körében is. Különösen a televízió segíthetne sokat és egy olyan művészeti képes hetilap, amely végre országos méretekben is kezébe venné a képzőművészeti nevelés nagy és igen fontos ügyét.

HUNYADY JÓZSEF

Bemutató: augusztus 15.

Majakovszkij szatírája alapján készült magyarul beszélő színes szélesvásznú szovjet bábfilm
Csak a moziban látható, a TV nem közvetíti

Magyarul beszélő olasz bűnügyi filmszatíra
Széles változatban is
Főszerepben:
ALBERTO SORDI

A RÁDIÓKÉSZÜLÉK mellől

Illyés Gyulával a Balaton körül

Elfogult, nagyon szubjektív, sőt, némiképpen indulatos kalauz volt a költő ezen a legutóbbi balatoni körsétáján a rádióban —, de számomra éppen ez okból rokonszenves. Teljes riportképet akart adni a tóról, mégis, nyilván szándékosan „kifelejtett" tablójából egy sereg motivumot, és éppen az esetleges elemeket, ha mégoly nagyjelentőségűek is pillanatnyilag. Így aztán nem hallottuk a korszerűtlen és túlzsúfolt helyi strandok olykor fülsértő ricsaját, a buszra fel nem férték megjegyzéseit, az élelmiszerért még mindig sorban állók türelmetlenkedését, a vendéglők nemkívánatos zajongóit, a huligántempó megfékezhetetlen túlhajtóit, a hivatalossá álcázott giccsárusok magakelletését, a vasárnap esti vonatrohamokat, a csapolt sör és olcsó menü hiányolóit, a benzinkútnál várakozók áldásait, a csendes zarándokhelyeket elözönlő barbárok kegyeletsértő hangoskodását. Mindezt elhanyagolhatónak ítélte a költő, sőt, szükségképpen elhanyagolandónak ahhoz, hogy az egyedülálló szépségű tó és tökörnyék valódi — mondjuk így: szellemi — arcát megmutathassa. Ez az arc talán csak az érzékenyebb szeműeknek, a fogékonyabbaknak mutatkozik meg teljes pompájában, és ezért ezeket a fogékonyabbakat kellett megidézni egy effajta mélyebbre hatoló riporthoz. A művészeket, és a Balaton művészlelkű szerelmeseit.

Először a múlt jött, *Berzsenyivel* és Eötvös Károllyal, a nagy legendacsinálóval. Az ennél régebbi is: a római meg a törökkori idők emléke (Pisky, a hajdanvaló tihanyi várkapitány párviadala a törökkel a tó jegén), az elfelejtett Balaton-opera. De a félmúlt is: *Egry* emlékezete és *Vas Eleméré*, meg az örökelégedetlen Balaton-szerelmesé, *Szabó Lőrincé*. Mert Illyés nem féltékeny rajongó, a múlt után meghívta maga mellé, kalauztársnak jelenkori nagy riválisait e szerelemben, mind a többi látókat és hallókat. *Bernáth Aurél* az utazó összehasonlításait hozta, s e táj varázsát a világ többi varázsos tájaival vetette össze. *Bartha László* arról beszélt, milyen vonzások tették őt, a festőt, örökös „tihanyi illetőségűvé", *Borsos Miklós* a végtelent idéző víz transzcendens jelképiségéről szólott. Aztán *Németh László* jött, hogy a maga panaszkodón-dicsekvő tónusában valljon élete és a tó vissza-visszatérő kapcsolatáról.

Később a vezetés egy időre a szép Balaton-versek írójának, *Keresztúry Dezsőnek* kezébe ment át. Ekkor már az alsó fertályon jártunk: Badacsonynál, Tapolcánál, Keszthelynél. Hogy szó eshessék a nevezetes emlékű művészi mozgalmakról, a Festetich György-féle Helikonról és későbbi tétova kópiáiról.

Badacsonynál Illyés indulatosan közbevágott, hogy ez egyszer emlékcsinálás helyett legendarombolást hajtson végre: ami régen a bögyében volt, leépíteni igyekezett az indokolatlanul felfújt Kisfaludy-mítoszt (a Sándorét), hátrább szorítva a költőt, arra a helyre, amely megilleti, az őt még lokális jelentőségben is megelőző Batsányi, Berzsenyi, Csokonai mögött.

S hogy miről esett még szó? Horgászokról természetesen, meg vitorlázókról, meg a Balaton menti üdülőtársadalom változásairól (a legrégibb gyógyhely, Füred története kapcsán, amelyről annyi népszerűsítő írás szerzője, *Lipták Gábor* vallott). Meg divatokról persze, és minden divatok örök középpontjáról, a szép Balaton menti nőkről...

Kellemes és színvonalas délelőtt volt tehát az a Balaton mellett töltött vasárnapi: sok ilyen kellene. (Említsük meg a szerkesztő nevét is *Zoltán Péterét*.) Munkája két külön tanulsággal is szolgált, az egyik rádiós, a másik lokális, tehát a Balatonra vonatkozó. Teljes sikert aratott —, amitől oly sokáig féltek a stúdióban — a szubjektívebb, sőt, az elfogultságig személyes hang. Bátran lehet tovább kísérletezni vele — csak természetesen legalább oly jól meg kell választani az *alanyokat* hozzá, mint ezúttal. Másfelől: mennyi aktív jóakarója lehet ennek a vidéknek a mélyebbre látók között is, ha csak egy délelőttre *ilyen* csokorravalót lehetett összegyűjteni.

LUKÁCSY ANDRÁS

„Üzen a szerkesztő"

K. B. Gyöngyös: Versei nagyon gyengék, kezdetlegesek. Nem biztatjuk.

G. Judit, Budapest: Rövid írásából nem lehet ítélni. Küldjön be többet — lehetőleg novellát.

J. Margit, Veszprém: 29-es számunkban válaszoltunk Önnek.

B. Árpád, Budapest, V.: Riport és novella nem szerencsés keveréke!

L. Ákos, Budapest: Újabb írása is sikerült, sajnos, nekünk túl hosszú.

F. Ilona, Zirc: Fordításaival forduljon a Nagyvilág című folyóirathoz.

H. Gyula, Kecskemét: Nem tehetségtelen, de kiforratlan. Próbálkozásait máskor is szívesen látjuk.

D. Géza, Hajdúdorog: Előző novellájára szerkesztői üzenetekben válaszoltunk. „A riport elmaradt" annál valamivel jobb, de ez is felszínes.

D. László, Budapest: Kedves, de nagyon jelentéktelen történet.

J. Sándor, Budapest, VIII.,: A pásztoréletről szóló cikke érdekes írás, de nem irodalmi lapba, hanem szakfolyóiratba illő.

K. Imre, Veszprém: Nem tehetségtelen írások, különösen az Ész és erő ügyes. Próbálkozzék pillanatkép mellett novellával is.

L. Imre, Szeged: Sematikus történet, megírása közepes.

B. György, Budapest, VI.,: Tehetséges, de még sokat kell tanulnia az írás mesterségéből. A Szégyen naiv történet, az Ütőrai tea ügyes, jól megírt, hangulatos, de semmitmondó. Az autótolvaja legigényesebb, az első része sikerült. Érdemes volna átdolgoznia.

Ifj. Sz. Gyula, Budapest, V.,: Az ábrázolás csupán a tétel magyarázatára törekszik.

Nem közölhető kéziratokat küldtek: „Új barázda", M. Zs. János, Esztergom, P. István, Miskolc, H. István, Budapest, XIII., K. Sándor, Kunszentmiklós, V. Jenő, Budapest, XI., Sz. Lajos, Budapest, XII., L. Géza, Budapest, XI., V. Lajos, Budapest, VII., B. Imre, Budapest, XI., L. Ferenc, Győr, K. Ilona, Jánoshalma, „1963. Budapest", Sz. István, Budapest, K. Andrásné, Budapest, III., „Cz. Beloiannisz u. 5." K. Z., Monor, „Noémi", „Rózsa", M. János, Budapest, VI., T. M., Budapest, XVIII., Cs. Sándor, Budapest, VI., J. E. Budapest, VI., Rai-tiny, Cs. Irén, Budapest, XX., P. János, Budapest, XI., K. Mária, Budapest, Ny. Lajos, Budapest, VII.

NYILATKOZAT

Az „Élet és Irodalom" 1963. június 22-i számában *Szeberényi Lehel* cikket írt egy kallódó — állítólag — nagyértékű képről. Utasításunkra a Szépművészeti Múzeum munkatársai utána jártak az ügynek és megvizsgálták a képet. Mint szakértői jelentésük megállapítja, az erősen lekopott, igen rossz állapotban levő kép 18. századi — esetleg észak-olasz — festő munkája. Kvalitása gyenge, művészi értéke csekély. A képpel kapcsolatos híresztelések teljesen alaptalanok.

Dr. LIPTAI ERVIN
főosztályvezető,
(Művelődésügyi Minisztérium)

„KÖLTÉSZET" A LEGIFJABBAKNAK

Szakasztott olyan volt az udvaruk, mint első képeskönyve, amelynek tarka lapjain „Házunk Barátai" ugattak, nyávogtak, bőgtek, röfögtek, kukorékoltak, kotkodácsoltak, turbékoltak és csipogtak négysoros bárgyú kis versikékben. Olvasni sem tudott még, máris betéve tudta ezeket a verseket, annyiszor hallotta apjától. Büszkélkedett is vele apja, az asztalos. Elővette a képeskönyvet, rámutatott a tehénre, és a kislány rögtön szavalta: 2., 54. és 55. vízszintes — 15., 17. és 19. függőleges.

(A rejtvény hat sorában elrejtett versike megfejtését kérjük beküldeni **1963. augusztus 19-ig.** — A megfejtők között tíz példányt sorsolunk ki Heltai Jenő „Második feleségem" és „Életke" című regényeiből.)

★

VÍZSZINTES: (Kétbetűsek: AG, TR, EV, ÖR.) — **2. A versike első sora.** 7. Tajték. 10. Igen régi. 12. Vadgyümölcs. 13. Vedelő. 14. Névelővel: gyakori keresztrejtvény-definíció. 18. Vonaton ül. 20. Filiszteus istenség. 21. Nőstény kutya. 23. Ez évben. 24. Autómárka. 27. SJL. 28. Használja a fogait. 30. Hegyvonulat a Dráva mellett. 31. Ábrázata. 34. Egy bizonyos üdvözlet. 36. Francia író. 39. Szerencse. 42. ... maradt a szája. 44. Nem jön már több könny a szeméből. 48. Kézben fogni. 50. Harisnyacérna. 51. A Sajó mellékfolyója. 53. Tehénjelző. **54. és 55. A versike második sora.** 56. Részlet. 57. Teozófus „próféta". 58. Helyhatározó. 60. Kigondol valamit. 61. Csaknem, kevés híján. 62. Csoport az étlapon. 64. A csukamájolaj „szállítója". 65. Érzékszerv. 66. Könnyezik. 67. Görög prepozíció.

FÜGGŐLEGES: (Kétbetűsek: OM, AN, KA, NE, LD, OF.) — 1. Nagyhatalom. 3. Bárczi Benő titkos arája. 4. Feszélyezettség, kényes helyzet. 5. Hórövidítés. 6. Nyílás. 7. Telefonál értem otthonról. 8. Pár hetes korában meghalt. 9. Széptevés. 11. Hindu, németül. 15. **A versike harmadik sora.** — 17. **és 19. A versike negyedik sora.** 21. Vissza: annak ellenére. 22. Epigonok. 24. Köszörül. 25. „Békahal". 26. Ibsen műve. 29. Ókori római tartomány. 32. Szeszes ital. 33. Újra fel kell húzni az órát. 35. Régi szúrófegyver. 37. Görög szóösszetételekben átalakulást, módosulást jelent. 38. Betű olaszul. 40. Műnyelv. 41. Költői alkotás. 43. Idegen női név (kiejtve). 45. Operáció előtti művelet. 46. Igazság, angolul. 47. Sienkiewicz műve. 48. Nincs haja. 49. Ilonka. 52. Ez is leánynév. 54. Búvárharang. 57. Amíg, németül. 59. Shakespeare királya. 60. Halljuk az óhajod! 61. Félig stabil. 62. Három, olaszul. 63. Fájdalom.

(Fenyősy Antal)

★

Megfejtés a 30. számból: Az anyáért is, aki ezer vagy tízezer karmozdulatát megspórolja.

JUTALMAZOTTAK:

Németh László „Egető Eszter" című regényét nyerték: Dr. Oravecz Istvánné, Nyergesújfalu; László Lucia, Adorjánháza; Göbölös Sándor, Somogyapáti; Tomana Mária Dunaharaszti; Simon Endre Debrecen; — Hegedűs Antalné, Radnai György, Steiner Ibolya, Gereblyés István és Mányoki Andrásné budapestiek. — **A jutalomkönyveket postán elküldjük.**

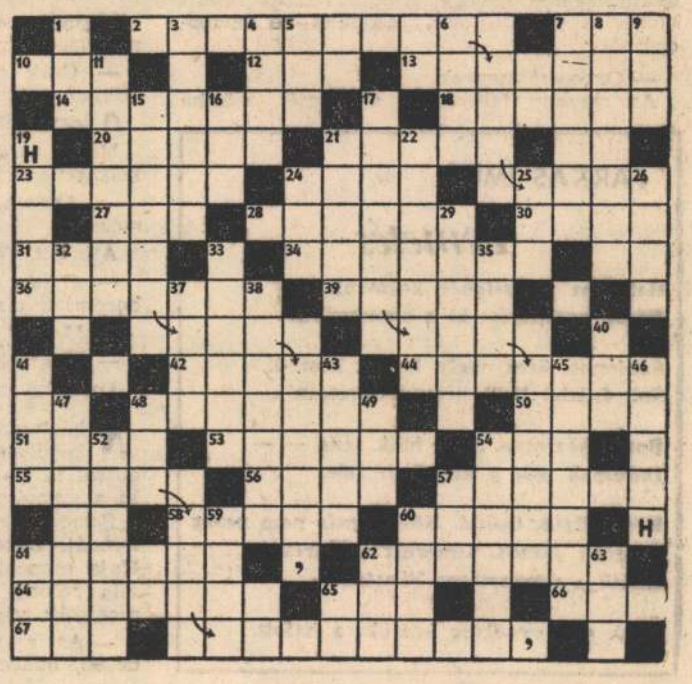

Bakallár József
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

1963 JUN 1

1021

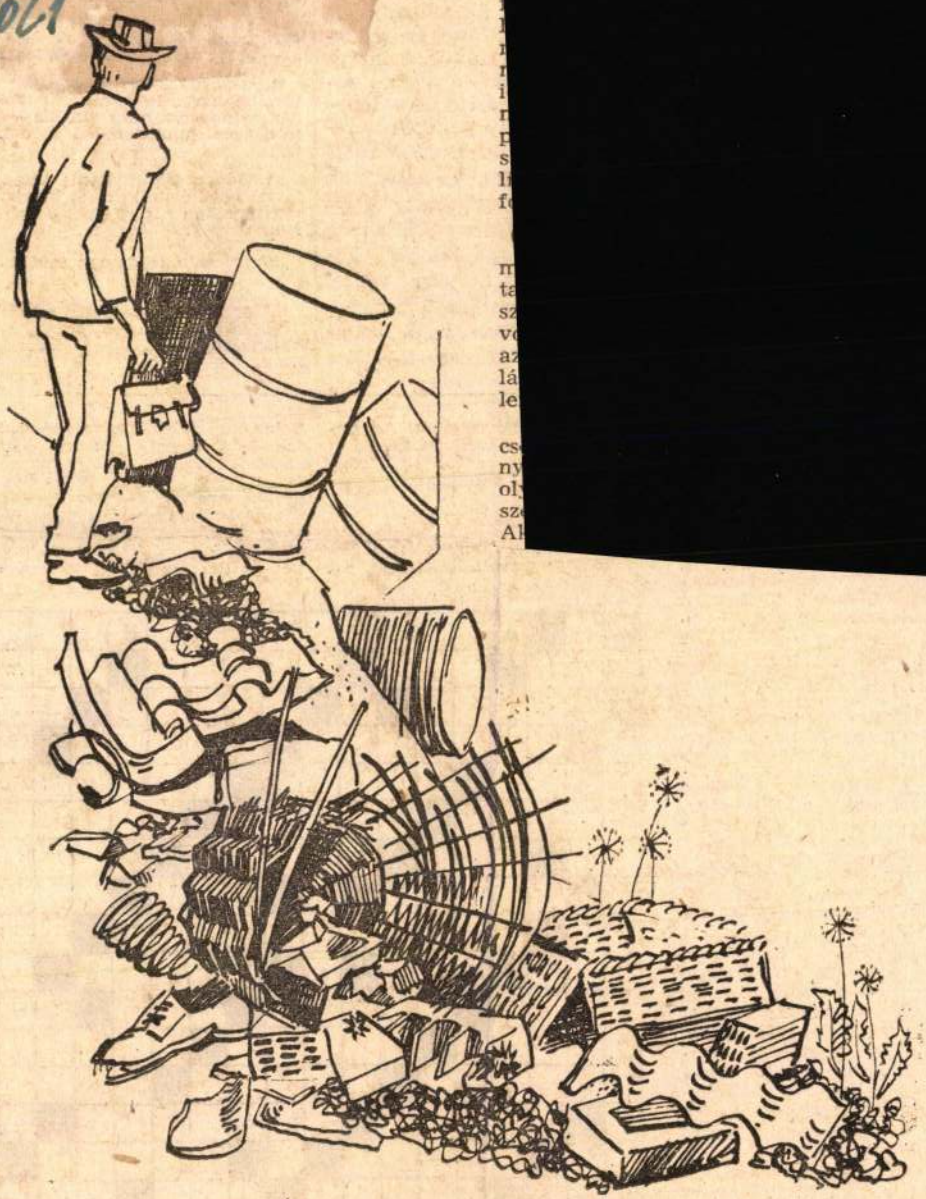

Bakallár József rajza

ársadalmi
a el az ut
hazájában),
jó magas: a
való harmon
e a nem
ndividuális l
ly kevés
nint volt a föld-
ert, ha a keretek
látszólag: *most*
ija sincs ahhoz
ogy felelős kö-
t hajtson végre,
rszabású társa-
ttel való szün-
tközése felőrölte

tarral.

Sz. János, Ásotthalom: Gondolataival egyetértünk, de a beküldött versfomában leírt próbálkozásai nem versek.

„Capricco": Irogasson tovább saját kedvtelésére.

F. J. Ágoston, Budapest, IX.: Küldjön be többet írásaiból, hogy íráskészségéről képet alkothassunk.

---

20. számból: Az em-
rábízhatja sorsát és
gazat álmodik, csak
l álmodhat.

MAZOTTAK:

or „Lelkek szakadékai között" című kötetét nyerték: Dobogókői Lászlóné, Békéscsaba; Szendrő Károly, Dunaújváros; Szelindi Gáborne, Sátoraljaújhely; Hajdú Anna, Isaszeg; Rajos Gyuláné, Rábapatona. — Öri Ferencné, Szálka Imre, Ligeti Zoltánné, Karczagi Mária és Kalmár Terézia, budapestiek. — **A jutalomkönyveket postán elküldjük.**

Megtörtént dolgok. 68. Könnyekre fakaszt. 70. Ahogy hívják. 71. A germánok legrégibb írásjelei. 75. Vizet vesz a kútból. 77. Szállít. 79. Takar. 80. Nagy francia tájképfestő. 81. Olasz számnév. 82. Edényvédő réteg.

FÜGGŐLEGES: (Kétbetűsek: AT, AM, AD, PN, TO, SZ.) — 1. Szorgalmas rovar. 3. Érzékszerv. 4. Idegen női név. 5. Angol kutya. 6. Orvosság. 7. Női név. 8. Balzac apója. 9. Gyötrelem. 11. Velem jön. 16. Hangyaszerű rovar. 17. Szeretnék megkapni. 19. Szóba hoz. 20. **Az idézet harmadik része.** 22. Ógörög törzs. 24. Sportol (télen). 26. Idegen helyeslés. 28. Angol sör. 30. A Déloszi ünnepek görög neve. 32. Az egyik elem idegen neve. 34. Könnyezve. 37. Származás, nemzetség (latin). 39. Szerencsés. 42. Esetleg. 44. Európai nemzet. 46. Péksütemény. 48. Pl. november tizedike. 50. Tisztogat. 54. Keltezés. 65. Bírósági ügy. 57. Afrikai főváros. 59. Invitál. 61. Római filozófus, író, államférfi. 63. Kellemetlen a fülnek. 65. Számomra. 67. Veszteségek. 69. Zenei műszó (egy szólam szünetelését jelzi). 72. Melyikükre? 73. Római szám és a fordítottja. 74. Ital. 76. Taszít. 78. Vízenyős terület.

(Fenyősy Antal)

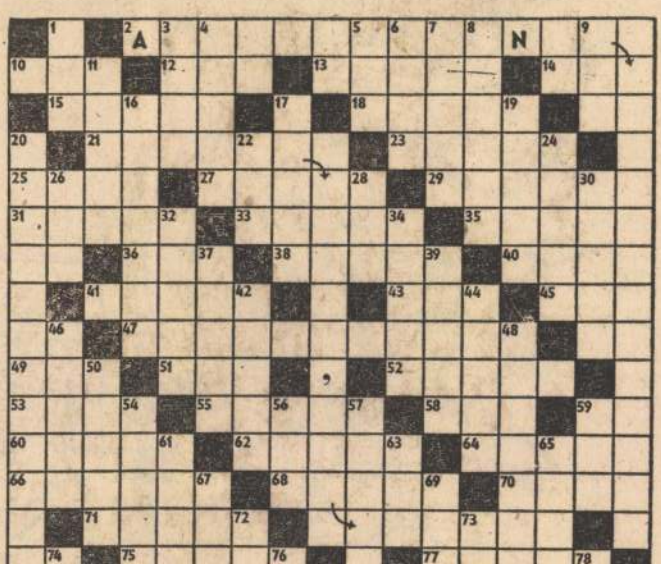

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

Bakallár József

1963 JUN 22

1021

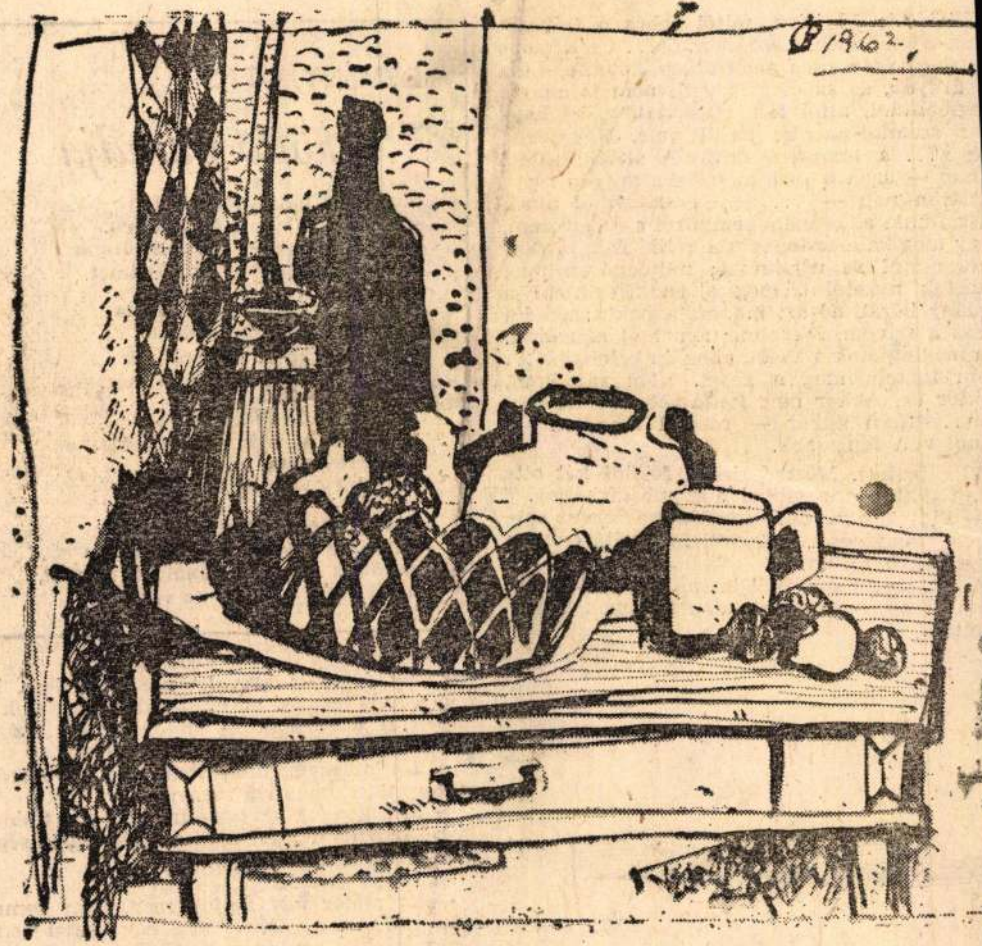

Bakallár József: Csendélet

ülködött: Jó isten, mitől sebes a talpad? ak én tudtam: a szerelemtől... Csak ment kislány után, csak ment utána, követte, mint árnyék, és ez elég is volt, nem is akarta egszólítani, attól félt, rosszul lesz, ha egyer szemtől-szembe kerül vele. S egyszer égis... a templom udvarán álltak, sütött nap — azon a nyáron mindig milyen izzón tött a nap — ... nem emlékszem, miről eszéltünk, alighanem semmiről s én éreztem, gy meg kellene fognom a kezét. Alig bírtam arancsolni az ujjaimnak, mindenáron meg kartak mozdulni, meg akarták érinteni a islány bőrét, de azt mondtam nekik: nekem ssz a szívem, fegyelmeznem kell magamat. a megfogjátok a kezét, abba én belehalok... em fogtam meg a kezét. Nem sajnálom, oktor úr. Akkor még fontosabb volt az éleem... Nem akkor — rosszul mondom —, *nnál* volt fontosabb.

Elhallgatott. Mozdulatlanul feküdt két ottlejtődött könnycseppel a szeme sarkában.

— Figyelj a zenére — mondta az orvos sutgva, majdnem érthetetlenül. Háromszor erálták a torkát.

A fiú szeme sarkából lassan elgurult a két önnycsepp, mert újabb könnycseppek kiszotották.

DEMÉNY OTTÓ:

A költő mondja

Én, aki a háttérben állok
— arcom, alakom ismeretlen.
Az sem lényeges honnan jöttem
és honnan vettem eszközeimet.

Vagyok a legszelídebb fajta,
aki kitér, ha tülekednek
s ha elismerést osztogatnak
makacsul csak a vállát vonja.

Aki a részletekben néha
téved, de később nem tagadja.
Ne keressetek! mire jó az,
másolni kócos frizurámat?

Biztosan egyet tudjatok csak:
ha van e földön maradandó
gondolat — az bennem ölt formát,
hogy többé soha el ne vesszen.

ber. Ha árvíz is lesz, ha aszály is lesz, ha jégverés is lesz, és ha ráadásul a parasztok is hanyagul dolgoznak — *akkor* miből lesz az országnak kenyere? Tervezni így kell.

— De meggyógyulsz, fiam. Az orvostudomány mai színvonala szerint...

— Mit gondol, doktor úr, én nem tudom, hogy a szüleim mért nem mertek felelősséget vállalni az operációmért?

Az orvos nem felelt.

— És akkor úgy haljak meg, hogy semmi nem maradt utánam? Még egy asztal sem? Négy falában egy deszkalap? Tizennyolc éves koromig éltem...

— Tizenhét és fél — helyesbített az orvos.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

1963 MÁR 30
1021

Bakallár József

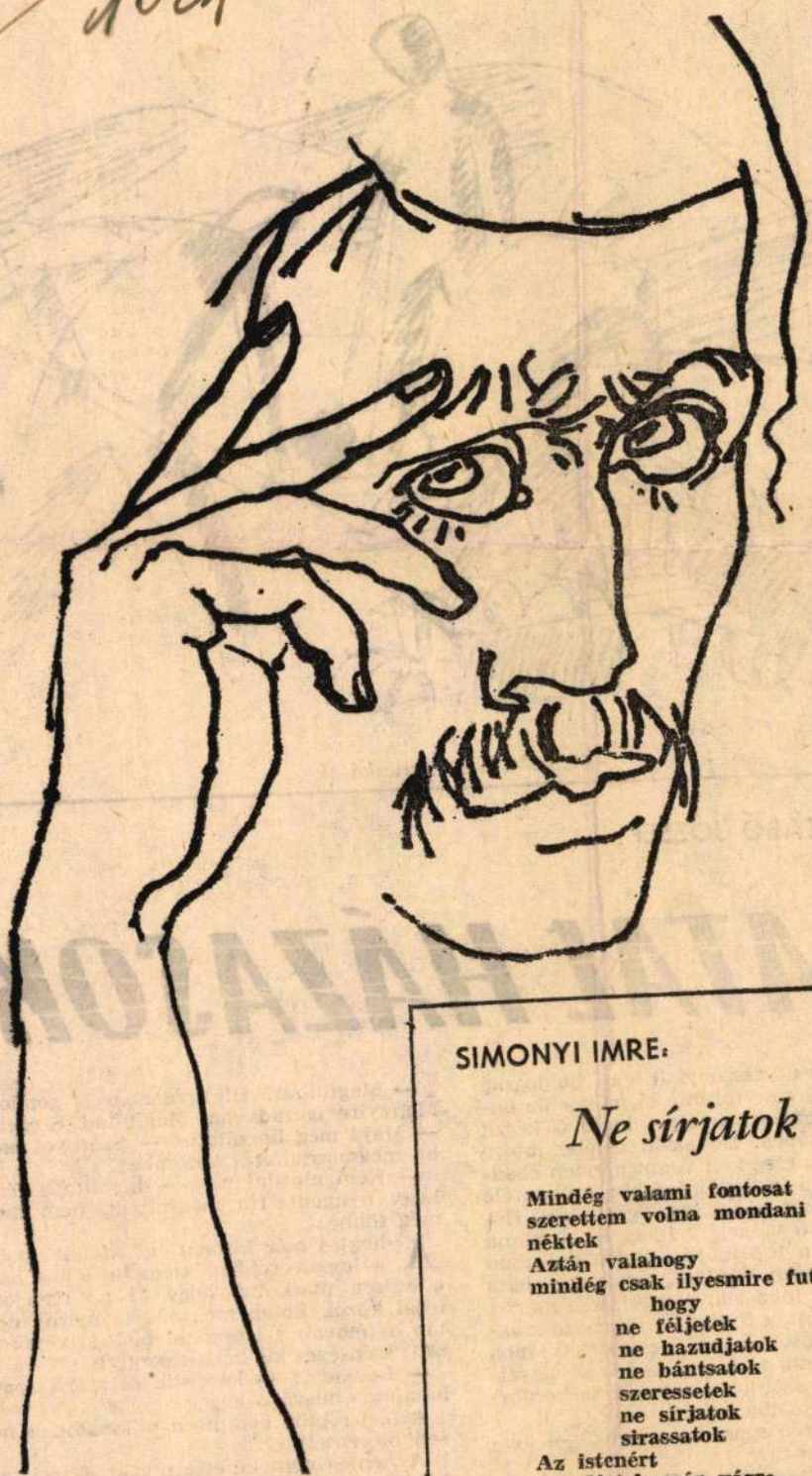

Bakallár József: Tűnődő

SIMONYI IMRE:

Ne sírjatok

Mindég valami fontosat
szerettem volna mondani
néktek
Aztán valahogy
mindég csak ilyesmire futotta
hogy
ne féljetek
ne hazudjatok
ne bántsatok
szeressetek
ne sírjatok
sirassatok
Az istenért
mondjatok már végre
helyettem valami fontosabbat

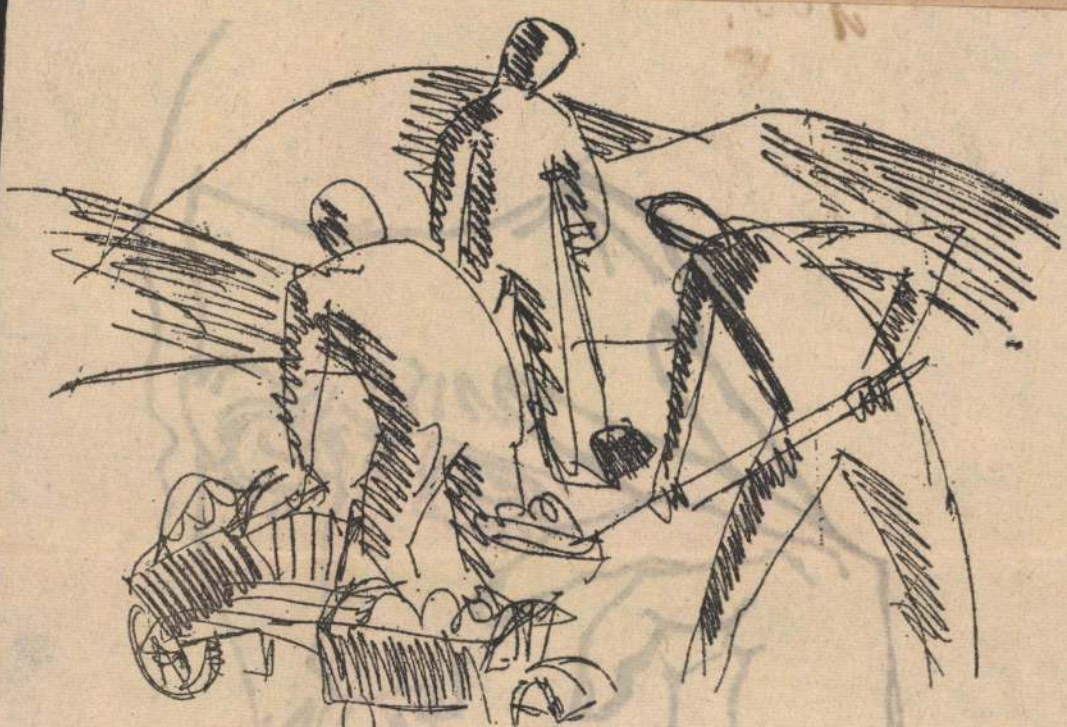

Benkő Gyula: Talicskások

SOMLAI SZABÓ JÓZSEF:

FIATAL HÁZASOK

A háromhetes asszonykát a boldogság mennyei érzése töltötte el, mikor az ünepi ebédre gondolt, amelyet majd ő készít l, először életében. De aztán eszébe jutott, ogy még előbb meg kell venni minden ebédezvalót, s ami a legfontosabb: valamiféle úst. Gyerekarcát bánat borongta körül. Hoyan is lesz az a vásárlás? Idáig ezt a mama sinálta. Hogyan tud majd minden dologban yorsan és okosan dönteni, amikor a háta nögött állnak s lökdösik, hogy siessen már.

Míg készülődött, a frizuráját igazgatta szakvatott, gyakorlott ujjakkal, az albérleti szoba ükréből egy baráti alak emelkedett ki. Egyetlen mozdulattal szétdobta a haját, sarkonfordult s a férje nyakába ugrott.

— Látod, milyen szomorú vagyok? — kérezte.

— Ennivaló vagy — mondta a fiatalember s megsimogatta felesége dús haját.

Az asszonyka nevetett, mikor a férje moón csókolni kezdte:

— Hagyj belőlem holnapra is — majd kölön másra fordít[illegible]

— Megfullad? Ó! Erre nem is gondoltam. Mennyire igazad van. Megfullad. Szegény... — Majd még hozzátette: — Szörnyet halnék, ha megmozdulna a kezemben.

— Nem mozdul meg — biztatta a férj. — Légy nyugodt. Ha megfulladt, nem mozdul meg többé.

A hentes már kifogta a kívánt potykát, a legkövérebbet, kiemelte a kis hálóból s erősen markolta, hogy ki ne ugorjon az ujjai közül. Előbb meg akarta mérni, de aztán a tétován s irtózattal pislogó vevőre nézett; szépséges kis baba-asszony!

— Leüssem? — kérdezte' és máris fogta a hatalmas húsvágó kést.

A férj rögtön elkapta a pillanatot és hevesen biccentett.

A hentes nem kérette magát, óriási tenyerén úgy fektette el a halat, hogy a kés sarkával éppen a kopoltyú tövére tudjon sújtani és a fejet elválassza a törzstől. Egyetlen csapással.

A [illegible] hullott a mérleg lapjára.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1967

POSTÁS DOLGOZÓ

Bakallár József

1021

gyogó csengése, kulturáltsága, művészi előadókészsége magával ragadott mindenkit.

Aztán ennek a bűbájosan jókedvű társaság-

Illusztrációk: Bakallár József

nak: a hangulata megint váltott. Etuska néni

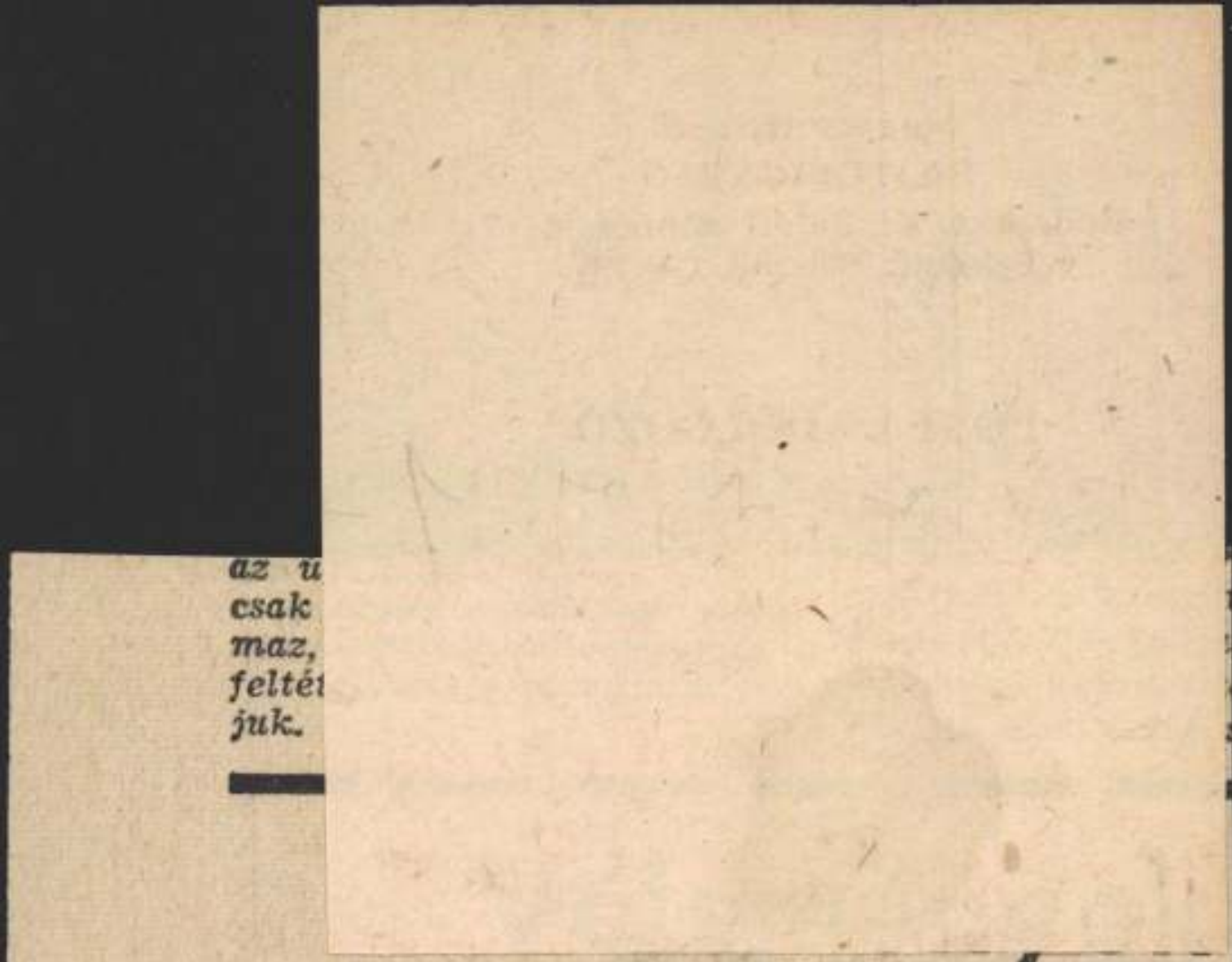

az ü
csak
maz,
feltét
juk.

A szakszervezeti üdülés mellett egyre többen veszik igénybe a vállalati üdülést. Sajnos, csak kevés postaszerv rendelkezik vállalati üdülővel, s bár többnyire ezek is kezdetlegesek, hiányosak, mégis közkedveltek. Olyannyira, hogy az igényeket ki sem tudják elégíteni.

Dr. Okolicsny Gyula, a Rádió és Televízióműszaki Igazgatóság újútási előadója az idén a vállalat 8 férőhelyes üdülőjében pihent családjával együtt Gerecsetetőn.

juk a vizet. Mégis
éreztük magunkat,
hogy együtt lehetett

A lányaim — pedi
lok, az egyik 17, a
éves — sem unatko
szívesen maradtak
vább is.

Dózsa Imre, a Rá
levízióműszaki I
gépkocsielőadója a
másik üdülőjében,
szabadiban nyaralt
ízben is. Szerinte gye
ládoknak ideális hel
van, ami a háztartás

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

IFJÚ KOMM
Bakallár József
1900 DEC

1021

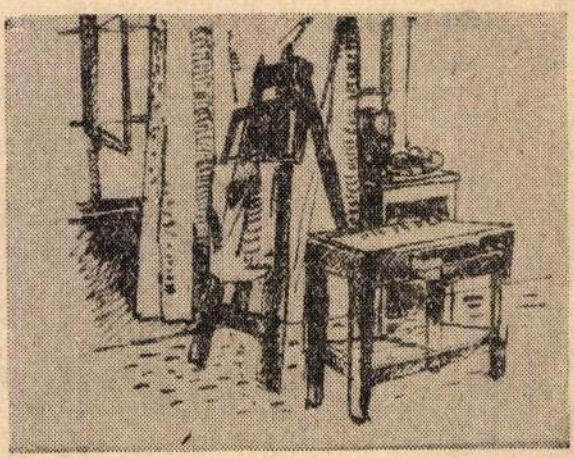

B..kallár József:

CSENDÉLET

GLINKA

1804–1854

Az orosz nemzeti zene megteremtője. Egészségi okokból sokat utazott. Megfordult Párizsban, ahol Berlioz vette pártfogásába, majd Spanyolországba és Olaszországba látogat és mindenhonnan új benyomásokkal gazdagodva tér vissza. Sokoldalúan képzett, haladó szellemű művész volt. Munkáiban az 1812. évi honvédő háborút követő haladó társadalmi mozgalom tükröződik. Műveit népzenei elemek szövik át. Az 1836-ban készült „Ivan Szuszanyin" című operája a hazafiság és a nép szeretetének jegyében született. A Puskin ifjú-

stílus jell
Stuart Má
ról és má
ben széles
polgári fr
lélete pozi
neti, a vör
lektani ok

Külön említést érdemelnek kitűnő műfordításai, amelyekkel a népek közötti jobb megértést és az európai közösség eszméjét szolgálta. A belga Verhaaren verseit Zweig tolmácsolta először a német olvasóknak és barátja népszerűsítésének érdekében felolvasásokat is tartott. Ugyanezt tette Romain Rolland műveivel is. Ezenkívül ismertek szép Baudelaire és Verlaine fordításai. Humanista volt a szó legnemesebb értelmében.

Önéletrajzi munkája, amely 1943-ban „Búcsú a tegnaptól" címen jelent meg, a korabeli bécsi, sőt nyugateurópai irodalmi és művészeti életről ad jellemző áttekintést.

Stefan Zweig műveinek többsége magyar fordításban is hozzáférhető.

Boldog Balázs

1021

Bakallár József

BAKALLÁR JÓZSEF ILLUSZTRÁCIÓJA

1962. ÁPR.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Helyiipar és
Városgazdálkodás

4 közt

Szezon után...

Igaz, a hőmérő higanyszála ma még ritkán megy a plusz 10 fok fölé, de akárhogy nézzük, a tél már mögöttünk van. *Koncz Ferenc*, a *Fővárosi Távfűtő Vállalat* igazgatója derűlátóan tekint a szezon utáni tennivalók elé:

— Április 15-ig tart a fűtési szezon, ezt követően megkezdjük a karbantartást; a kazánüzem, a távvezetékrendszer, a hőközpontok szükséges javítási munkáit. Az idei szezonban több mint 36 ezer lakást, 284 intézményt, közületet láttunk el hőenergiával. A távvezeték jelenlegi hossza már meghaladja a 80 kilométert.

Szezon után már könnyebb szóra bírni a vezetőt: akadtak-e jelentősebb fennakadások, zavarok a távhőszolgáltatásban.

— Olyan meghibásodás, amely a lakosság nagyobb részét érintette volna — nem volt —, mondja *Koncz* elvtárs. — A *Kacsóh Pongrácz* úti lakótelepen akadt ugyan „kihagyás", de sikerült viszonylag rövid idő alatt rendbe hozni.

A budapesti összlakások mintegy hat százalékában van jelenleg távfűtés és csaknem százezer embernek adnak használati melegvizet. Legnagyobb kerületük a XI., ahol a lakások 29 százaléka távfűtésű, de a kelenföldi lakótelep további épülésével együtt még nő ez az arány. Sőt: a városfejlesztés során az újpesti, az óbudai új lakótelepekkel rohamos bővüléssel számolhatnak.

236 millió forintot fordítanak az idén fejlesztésre. Tovább épül a ferencvárosi távvezetékrendszer, a Várfensíkon az *Országos Levéltár*, a *Hadtörténeti Múzeum* kerül bekapcsolásra. Az év végére a Műegyetemet teljes egészében távvezetéken keresztül látják el gőzzel, meleg vízzel.

Gondokról is szó esett a beszélgetés közben. Igaz, országos gond a fűtésszerelő-szakember hiánya, de sürgős megoldásra vár.

A rossz szociális körülményekről is szólt az igazgató, amit javarészt orvosol majd *az év derekán átadásra kerülő* központi irodaház. A Parád utcában, a 15 millió forintos beruházásból épülő létesítmény modern körülményeket biztosít majd a jelenleg szétszórtan dolgozó adminisztratív és műszaki dolgozóknak is. A műhelyek egyrésze pedig már az új telepen tevékenykedik, így a tmk és a gépműhely szerelői, míg a háromszintes épület többi lakói júniusban költöznek új otthonukba.

A KISZ-szervezet kezdeményezésére őszre *30 lakásos* társasház építését kezdik meg, melyhez a vállalat félmillió forint hozzájárulást biztosít és díjmentesen juttatja az építtetőknek a fűtési rendszer terveit.

A megnövekedett érdekvédelmi munka zavartalan végzésére *Sallai Tamás* közgazdász személyében függetlenített szbtitkárt választottak. Szeretnék dolgozóik megelégedésére, a lakosság igényeinek kielégítésével végezni munkájukat. A vezetők ehhez minden tárgyi és emberi lehetőséget megadnak.

Szezon előtt...

A mennyire a távfűtőknél nincsenek még szezon után, annyival lehetnek túl a szezonkezdésen a Fővárosi Kertészeti Vállalatnál.

Radó Dezső igazgató a sűrűn felhangzó telefonhívás szüneteiben válaszolt kérdéseinkre.

Gyakran szóba került itt is a szakmunkás hiány s vele

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Élet és Irodalom

1969 MÁR 22

Bakallár József

1021

Bakallár József: Halászok

ABODY BÉLA:

APÁK, FI

A világirodalmat egy mindig hatásos, komikus effektus kíséri végig. Áll a közbűnténves, vagy az elfuccsolt galambősz zseni, a maga alá piszkító agg a színpad közepén, térdnadrágban, szőrös bicepszét mutogatva és családi körülményeire hivatkozik. Arra, hogy azért kellett idáig jutnia, mert hiányzott az anyaöl melege, az atyai tanács, a reggeli tejeskávé, a simogató szülői kéz. Ezért fúr kasszát, s ezért nem tudja az alanyt az állítmánnyal egyeztetni. Mert nem magyarázták meg neki, hogy Isten szeme mindent lát, meg hogy államunknak és nyelvünknek törvényei vannak. S ezért ő még mindig gyermek, ki szüleit reklamálja, felelősségükre hivatkozik, könnyel és átokkal permetezi sírjukat.

Talán nem kell magyaráznom — s azt sem, hogy nem udvarias fordulattal élek —: nem *Szász Imre*, szeretett és tisztelt öreg barátom és

dulatainkért, mennyi elenganciával és emberséggel védett bennünket a változó előjelű hisztériáktól, a szélbaltól a jobbszélig körmagyarozó, közpénzen vívódó írószövetségi funkcionáriusok némelyikétől! Igaz, ami igaz, volt úgy, hogy csalódnunk kellett az apajelöltekben. Akadt írófejedelem — akkoriban „hallgatott" —, ki nem válaszolt epekedő tanácskérő levelemre. S még jól is jártam, mert fiatal íróbarátomat, ki rajongva lakására tört, óvatos lojalitással levélben bejelentette az írószövetségnek, tán provokátornak nézvén őt. (E megoldás tűnt a „kisebb veszélynek", persze nem a fiatal író szempontjából.) Szóval akadt, akinek nem volt efféle családalapítási igénye.

Mégis: a példák többsége azt mutatja, hogy volt törődés. Ez az első kiegészítésem a vitához.

Bakallár József

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
19701 EB 7

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1021

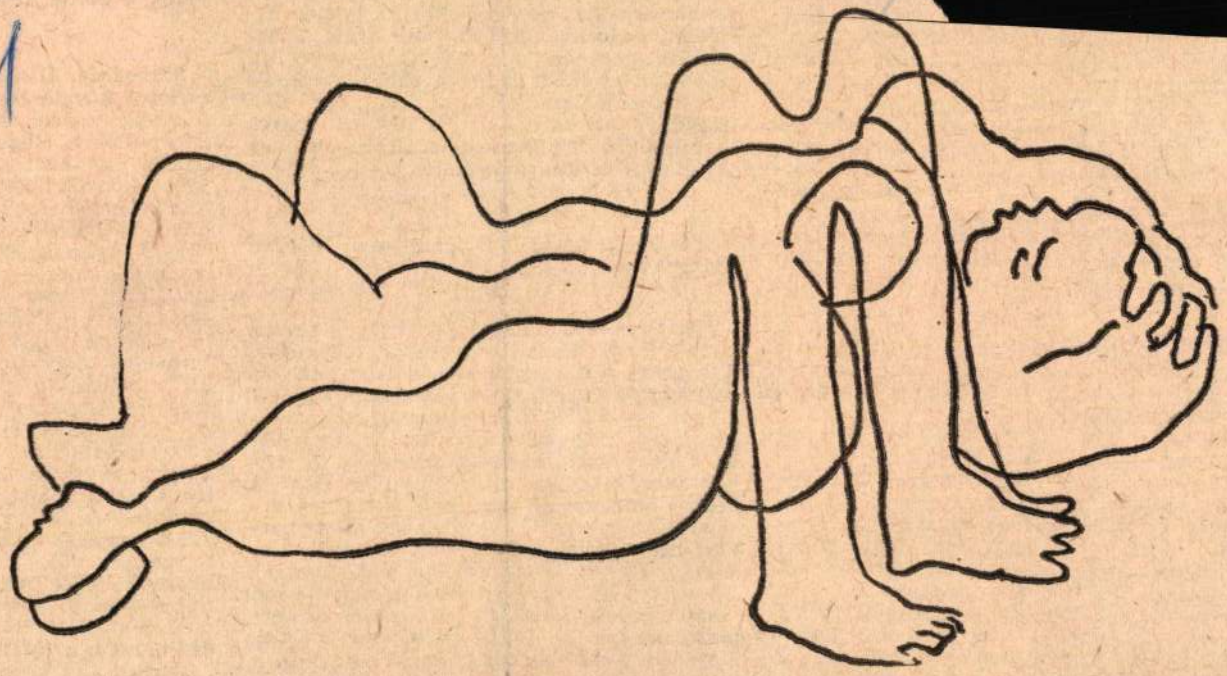

Bakallár József: Emberpár

kezd: ELSŐ
, utasító hangon: felül középen! és te írod: Első Jakab eldől vitézen. És már látod magad előtt a csatamezőn sisakos, páncélinges lóvagok véres dáridóját. Különleges fanfárok harsognak és mögötted röhögni kezd az osztály. A röhögés és a Jakab név sokáig elkísér. Szégyenkeznél, csak a csalódásod nagyobb. Fájdalom, hogy elmarad a cím mögé képzelt csodálatos história. Régen tudod, hogy első Jakab nem létezett, és mégis, még ma is, ha üres előtted a papír, szívesen leírnád Első Jakab vitéz eldőltének históriáját.

★

Emlék: Megbízhatatlan, kedved szerint alakítható gondolati vagy ösztöneidben lerakódott képlékeny anyag. Elemei valóságosak, de mozgatójuk: az

★

Emlékezés, mely függ időjárástól, napszaktól, szónoklatoktól, gyomornedveid helyzetétől, agyműködésedtől stb. Például: recseg a rádió, furcsa füttyjelek, hörgő búgások és robbanások szolgáltatnak kísérőzenét egy idegen nyelven vartyogó hang monoton zsolozsmájához. Egy-egy értelmes törmelék szó is eljut hozzád — a zongora alatt kucorogsz indián wigwamodban. London... a tegnap olvasott Dickens-regény. Hol is re-

nyul. Te bizonyosan elsétálnál alatta így tizennégy évesen, de Apád elrejt a latrina barakkban. Hosszú árok húzódik végig a barakkban és a deszkaülőkék alatt vascső fut. Apád két csuklódnál fogva ehhez a vascsőhöz kötöz. Te pedig lógsz, lógsz egy álló délelőttön át derékig az ürülékben, pácolódsz klórbűzben és másféle illatokban, hogy tartós légy és kibírd az életet.

★

Művészet: (Lásd: *Dolgozatírás* címszó alatt.)

★

Nemi erkölcs: Azt állítják, hogy koronként változik. Lehet, hogy ez általában igaz, de vannak konstans elemei, amelyek makacsul tartják magukat. A láger után egy távoli rokonod jóvoltából és anyagi támogatásával egy öreg szabómesterhez kerülsz. Abba a kisvárosba, ahonnét elindultál. A szabómester lelkes galamb- és nyúltenyésztő, a kosztpénzért teljes egészében felelősnek érzi magát érted. Úgy véli, hogy még hormon-háztartásod szabályozása is az ő kötelessége. Egy szép napon így szól hozzád: „Veszélyes korban vagy. Át kell esned azon, amin minden fiúnak át kell esnie. Ez természetes. De holdvilág és tripper nélkül. Majd én gondoskodom róla. A holdvilág a tanulás, a tripper az egészség ártalmára

dákban. Gyászfitogtatóan, némán vagy harsányan nyüzsögnek benn, többen énekelek, egyik-másik csencsel. Egy szardínia, tíz Pall Mall. Fent ülsz a vonat tetején. Itt sem vagy egyedül, itt is énekelnek, de van, aki elnyúlik a hasán, vagy kényelmesen lefelé lógatja a lábát. Egy szardínia, öt penge, tíz Pall Mall, hallod itt is, de ez másképp hangzik idefenn. Melletted egy nyurga fiatalember. Az orrán keresztül fújja: „A purzicsán egy príma pipadohány...", mulatságosan futkos az ádámcsutkája. Egyszer csak abbahagyja az éneket. „Most már fix, öcsikém" — mondja —, „most már tuti"... Aztán felál, szétvetettt lábbal áll és vígan ordítja a tovarohanó tájnak: „Megfogtam egy szúnyogot." Itt jó. Dehogyis mégy le a vagonba, a büdösbe. A nyurga befejezte a dalt, de még nem ül le, háttal áll a menetiránynak és számolja a távíró-póznákat. Egy... kettő ...három... hopp! És minden második

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Bakallár-fotó!

ÉLET ÉS IRODALOM

1963 FEB 2

/ 1021

Bakallár József rajza

Bozóky Mária: Arckép korsóval

ügyben nyilvá
ót értenénk. Lett
ód korábban is,
említett művek
ét és érdemét
dték elhallgat-
égbe vonni ve-
k súlyos és ke-
szavú kritikusai,
tánc dícsérő mél-
renden volt. A
lt tehetségeket
b pontjukon,
érzetükben bán-
mérték és minő-
nytalansága. Tud
ki, aki az iro-
smeri s abból az
ból, mely annak
élet és Irodalom-
i ürügyén Ju-
és a Tűztánco-
robbant. a céhen
is sejthette, hogy
gött valami más
n sebből eredő
slik. Igy függ

minden írót, akit a történelmi kataklizma kivetett. Ez volt a párt irodalmi koncepciója. S ez a folyamat fejeződött be sikeresen az utóbbi hetekben. Ez a helyzet természetesen, egy sor tisztázatlan elvi-politikai kérdést is felvetett. Sokaknak fájnak máig is adott és kapott sebek. Sokak pedig talán úgy vélik, hogy a leszűkített irodalmi életben szerzett helyüket veszélyeztetik az áramló újak. „Én mégis — mondta —, mindennek ellenére hallom a trombitaszót. Remélem, hogy az

felszabadulás előtti élet. Felemelkedésem, emberré, íróvá, kommunistává válásom erre az időre esik — mondotta. Ha a máról írok, akkor is régi viaskodásomat szegezem szembe a mai eredményekkel. Baranyi számára pedig nyilván az adott szocializmus a legizgalmasabb. Ebben a nemzedékben azonban mindenkinek helye van. Mert azzal, hogy egy csoportra a „derékhadra" szűkítettük le a szocialista irodalom ügyét, egyszer már nagyon póruljártunk.

olvad a hó,
bozsog a v
hányadszor

Nézd szive
enyhe szel
készül kin
készül kin
várja kirő
kirajzani k
ernyőcske
kis arany
csírázni ha
pattantva
nézni a tes
bozsogva h
sok kis pla

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

HELYIIPAR ÉS
VÁROSGAZDASÁG
Budapest

1021

Bakallár József

Bakallár József illusztrációja

dített n
ai a Szovjetunióban

elosztotta a házi kötelességek örét a férj és a feleség között. fa korábban a férfiak többsé- e kétszer-háromszor keve- ebb időt fordított az otthoni api teendőkre, mint a nők, nost a házi kötelességek gyak- an egyenlően oszlanak meg a ázasfelek között. A férfiak is agyobb figyelmet szentelnek gyerekeknek.

A vizsgálatok során a szo- iológusok megállapították, ogy az új munkarendre va- ó áttéréssel megjavult az is- olásgyerekek előmenetele és agaviselete.

Több tanulás szabadidőben

Jelenleg még nincs olyan megalapozott vizsgálat, amely kimutatná, miként jelentkezik az ötnapos munkahét hatása a munkások és alkalmazottak művelődésének növekedésében. Néhány szúrópróba-szerű vizsgálat azonban a művelődés terjedése és a szabad idő közötti összefüggést bizonyítja. A Moszkvától északkeletre fekvő *ivanovi terület lakói* körében végzett felmérés például kimutatta, hogy az ötnapos munkahét bevezetésével négyezer felnőtt kezdett el esti iskolában tanulni. Az esti és levelező főiskolákon és technikumokban felére csökkent a lemorzsolódás. A „*Lityeraturnaja Gazeta*" ezzel kapcsolatban arról ír, hogy rövidesen nemcsak a művelt munkások létszámbeli növekedésével kell számolni, hanem a felkészítés minőségének javulásával is — vonatkozzon ez akár a dolgozók középiskolájára, akár a főiskolákra.

A szovjet állam milliárdokat fordít üdülők, színházak, kávéházak, könyvtárak építésére, növeli a szolgáltatások körét, mert úgy véli, hogy a szabadidővel kapcsolatos ráfordítások szociális téren fognak megtérülni.

Megoldásra váró problémák

Nem állíthatjuk, hogy a szabad idő problémája teljes mértékben megoldott. A szovjet sajtóban gyakran hangsúlyozzák: *az ötnapos munkahét nemcsak megold, hanem fel is vet problémákat.* Ezek közül a legfőbb az aktív pihenésre való nevelés.

Vannak esetek, amikor a szabad idő növekedése nem jelentett egyetlen elolvasott plusz könyvet sem, nem növelte a színház- és múzeumlátogatások számát.

Annak ellenére, hogy a szabad idő növelése általában a családi élet élénküléséhez vezetett, azokban az esetekben, amikor a családi kötelékek nem voltak tartósak, csak még jobban feltárták a konfliktusokat. Más szóval: a szabad időt tudni kell felhasználni, okosan, célravezetően.

a világ minden tájáról

újabb és újabb élelmiszerfajtákat csomagolnak bádogdobozba. Ezeknek a kiürült dobozoknak a hasznosítása eddig is gondot okozott világszerte. Ezt oldja meg a most kidolgozott új japán eljárás. Az új berendezéssel az üres konzervdobozokat tömbökbe préselik és térfogatuk egyhatod részére redukálják. A japán berendezés súlya 800 kilogram. Teljesítményére jellemző: két perc alatt 140 darab gyümölcsszörpös dobozt présel össze. A tervek szerint 1970-ben, az Osakai világkiállításon 20 ilyen gépet helyeznek üzembe.

EMLÉKEZZÜNK!

Csökkent munkaképességűeket foglalkoztató üzem dolgozói vagyunk, amit sokan talán csak hírből ismernek. Az

Jaksó László, aki bennünket megértően, igaz emberi szeretettel vezet és segít, s minden munkánkban, gondunkban bi-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Helyipari Városgazdaság

1969 máj

1021

BAKALLÁR JÓZSEF ILLUSZTRÁCIÓJA

Bakallár József

gárdatagoknak, vagy az arra érdemes, kitüntetett dolgozóknak.

hat egy-egy műhely anyagi erőinek megteremtésére.

lehetünk-e büszkék, akik valamilyen költőien ideális környe-

maguk is vegyék ki részüket abból a tevékenységből, amely

tenni az olvasómozgalom tömegessé tételéért, a tartalmi

Kovács Miklós, a Munka Érdemrend arany fokozatát kapta

Maklári László az ezüst fokozat kitüntetettje

Fejér Barnabás bronz fokozatot kapott

Montskó Imre bronz fokozatot kapott

Jósár István bronz fokozatot kapott

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

1965 DEC 7

1021

Bakallár József

Bakallár József: Kaktusz

gyemantta válik. A Kelet százszorszép mesevilága az elnyomottak, kisemmizettek sorskövületei, a kin termése, a végső szalmaszál a létben fuldokló léleknek.

A Vörösember is ilyen volt, mesebeli óriás, aki a lehetetlen lehetőségével, afféle mesés megoldással ajándékozta meg övéit, teremtőit. Gyárkémények, kietlen tűzfalak közül jött, a realitások világából a falu álmatag babonái közé, s mihelyt küldetésének hite megérintette a Földnélküli Jánosok lelkét, nőni kezdett, mindenekfölé magasodott, olyan hőssé vált, „akit" harcba lehetett küldeni a sors titokzatos erői ellen önmagunk léte kockáztatása nélkül. — Őt nem fogta a golyó, az átok se, nem lehetett bíróság elé hurcolni, hát akkor bízzuk rá legféltettebb titkunkat: földet szeretnénk, hogy megvethessük rajta a lábunkat...

Tavasz volt, minden bizonnyal az. Amikor elszökőben a föld fagya s a mezők szikkadó szagát behordják az enyhülő szelek a faluba, oly szomorú az ember, kinek nincs egyebe dolgos két kezénél. Sokasodnak az álmok — s a Vörösember, a huszadik század hőse falura indul szövetségesi küldetésben.

Rég volt, 1935-ben.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1969 JUL 26
ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1021 Bakallár József

Bakallár József: Holdatérés

MÁNDY IV

ÁLM

Valahonnan ... be ebbe a csöndes, kis utcába. Egy pillanatra még visszanézett a fényreklámokra, aztán elindult. Fáradt volt, iszonyatosan fáradt. Az előbb talán még nőket hajszolt, de most már csak le akart ülni valahova.

Hajólámpa ingott egy kapualjban. Nem, inkább egy konfliskocsi lámpája. A kocsi bent volt az udvarban.

Az udvarban botorkált. Nem talált semmiféle kocsit.

— Keres valakit? — hallatszott egy ajtó mögül.

Megint az utca.

Elment az ablakok alatt. Vázák, porcelánok, ahogy benézett. Tükrök, tükrösszekrények, komódok. Sisak, egy szekrény tetején. Majd megint vázák, porcelánok. Csupasz asztal a szoba dögletes hőségében.

Megszólalt a zene az utca mélyén. Recsegő, botorkáló gramofonzene.

Az ablakok egyszerre megteltek, akár a páholyok. Hálóinges, pizsamás férfiak jelentek meg. Nők, pongyolában. Az egyik ablakba kiraktak egy dunyhát, rákönyököltek.

Elsőemeleti ablakból szólt a gramofon. Párok táncoltak odabent a homályban. Egymásba fonódó párok.. Női arc tűnt fel állólámpa fényében.

di
dul
obo
itni

olta
Frey Bandi huga. Egy
dival, hogy beszélni ak

Olyan meghitt bold
zene most már az ő z
bent lesz abban a szob
csit a díványra. Frey
nádét csinál.

Már éppen indult vo
pillantotta apát.

Apa talán már rége
ban azzal a nővel. Bar
kivágott, zöld ruhába
mosolygott, ahogy odad

Apa szivarozott. Úgy
a nő vállát. Közben
párkányra.

— Miért nem vis
öreg?

Csönd lett.

Az ablakok közönség
Egy pillanatra még
hallani. Csak azt az

— A pucerájban m
mindig nem adtad le

Mindjárt megismert
előrehajolt, ahogy v
kapualj kövére. A c
Valaki kilépett a kap
te a vállát.

Megfiatalodó „felnő

Szabolcsi Miklós, május 10-én megjelent cikkében seregnyi jó

geitől — lényegében: egészétől az alapfokúnál már magasabb

Bakallár József
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

POSTÁS DOLGOZÓ
1966 — 2

1021

Tempora mutantur...

Lírai töprengés, avagy a mai Évák köszöntése

**„Karod erős — szíved emelkedett:
Végetlen a tér, mely munkára hív,
S ha jól ügyelsz, egy szózat zeng feléd
Szüntelenül, mely visszaint s emel,
Csak azt kövesd. S ha tettdús életed
Zajában elnémul az égi szó,
E gyönge nő tisztább lelkülete,
Az érdekek mocskától távolabb,
Meghallja azt, és szívverésén keresztül
Költészetté fog és dallá szűrődni.
E két eszközzel álland oldaladnál,
Balsors s szerencse közt mind-egyaránt,
Vigasztaló, mosolygó géniusz. — "**

Illusztráció: Bakallár József

Madách e csodálatos költőiségű szavaival vigasztalja az Úr a megkeseredett Ádámot, ki végül is megtalálja jövendő gyermekének anyját Évában, s ez megadja értelmét további életének.

Tempora mutantur... Változnak az idők, és mi is változunk azokkal. Változik az erős karú férfi, bár a tér, mely munkára hívja, igazában csak ma lesz végtelen. Szózat helyett új meg új erőpróbák vonják bűvkörükbe, s az eget ostromolja meg diadalmasan, az eget, ahonnan egykoron a szót várta.

És változott a gyönge NŐ, ki a költészet és dal két eszközével állott oldalánál — csupán e két eszközzel.

Új Évákat szült ez új kor, új Évákat, akik élettársak lettek egy új kor értelmezése szerint. Társak az élet minden rezzenetében, gyöngeségükben is erősek, kinjukban is mosolygó gyermeket szülő anyák, anyjukat istápoló szerető gyermekek, gonddal vigyázó testvérek, bajtársak, ha kell, a frontok gyilkos tüzében, gondűzők a szerelemben, ha redő gyűrődik a férfi homlokán, munkatársak, ha gyürkőzni kell új győzelmekre az új világban.

Őket köszöntöm most, akiknek kezében kemény és gyors ritmust dobogtat a bélyegző fémes hangja, hogy rögzítse a napot, amelyen levelet ír kedves a kedvesnek, gyermek a szülőnek, barát a barátnak; akiknek lágy hangja átszárnyal minden távolságon, hogy összekösse az emberek gondjait, örömeit; akik örömet és bánatot továbbítanak kopogó gépeiken, együtt örülnek a megörvendeztetettel és együtt éreznek azokkal, akiket fájdalom sújt. Őket, akik türelemmel válaszolnak keskeny ablakok mögött a szélesre tárt türelmetlenségnek — és azokat, akik zokszó nélkül őrködnek az éjszakán, hogy orvos jusson a beteghez, megnyugvás az aggódóhoz. S azokat, akik a zakatoló rotációsokról milliószám viszik hozzám, hozzád naponta a friss nyomdaszagú újságot.

Nemzetközi nőnap!

Alkalom csupán, hogy egész évre, egész életre szóló köszönetünket szavakba öntsük, s ha dadogunk kissé — bocsássatok meg, mai Évák!

Dobády Imre

1966. FEBRUÁR

TUDÓSÍTÁS ... MŰSZAKI KONFERENCIÁKRÓL

Jó kezdet... fél

Új gazdasági mechanizmus, állóeszközgazdálkodás új rendje, kötelező tervmutatók csökkentése... egytől egyig olyan fogalmak, amelyek részben vagy egészben az 1966. évi gazdasági tevékenységben már érvényesülnek. Érthető, hogy a januárban megtartott műszaki konferenciákra lényegesen nagyobb feladatok hárultak, mint az azt megelőzőkre.

Ezt tapasztaltuk a Posta Központi Javítóüzem műszaki konferenciáján is. A konferencia résztvevőit az elmúlt év eredményeiről és az 1966-os feladatokról tájékoztatták. 1965 eredményeit úgy ismertették, hogy abból a résztvevők megállapíthatták, milyen jó módszereket kell a múlt évi munkából az idei feladatoknál is alkalmazni, ugyanakkor bőven esett szó arról, hogy az idén mit, miképpen végeznek el.

Lényegesen többet vitatkoztak az üzem előtt álló feladatokról, mint az elmúlt időszakról; így a jó, helyes. Számtalan probléma merült fel az anyagellátás, szerszámellátás és szerszámminőség, a normák karbantartása, a munkaszervezés területéről. A műanyag üzemrész technikusa hozta szóba: nemcsak hogy elavultak a szükséges szerszámok, de nem egy közülük szinte már használhatatlan. Amikor e kérdésekről a dolgozókkal beszélünk, nem egy esetben halljuk: ha ez a módszer húsz-harminc éve jó, miért ne lenne jó továbbra is? Ezt a maradiságot is meg kell szüntetni és itt jelentős szerepe van a műszakiaknak, a párt és szakszervezeti aktivistáknak.

Több üzemrészvezető, művezető szólt a munkaversenyről, arról, hogy milyen segítséget jelentett a munkaverseny tavaly s ezt a lehetőséget hogyan használják fel ebben az évben. A készüléküzemrész vezetője tájékoztatta a szocialista brigádok vezetőit, a szakszervezeti bizalmiakat, hogy miképpen lehetséges kialakítani az ez évi versenycélokat. Az elhangzott javaslatokat összegyűjtve viszi a termelési tanácskozás elé, s ezután a szocialista brigádok értekezletein vitatják és határozzák el sajátos részfeladataikat. A konferenciát a nyílt, őszinte hang, a kritika és nem egy esetben az önbírálat is jellemezte.

Lapzártakor arról értesültünk, hogy a javítóüzem termelési tanácskozásai jól sikerültek. A dolgozók nemcsak az idei feladatokat, azok végrehajtásának módját vitatták meg, hanem azt is, hogy ki-ki mennyit vállal a feladatokból.

S. I.

A dolgozók anyagilag is érdekeltek...

A Budapesti Távbeszélő Igazgatóságon január 20-án tartották meg a műszaki konferenciát. Ott voltak az igazgatósághoz tartozó üzemek vezetői, a párt, szakszervezet és a KISZ-titkárai is. A meghívottak írásban előre megkapták az elmúlt év eredményeivel kapcsolatos legfontosabb adatokat és 1966 tervszámait, feladatait.

Horváth Ferenc az igazgatóság vezetője elsősorban az 1965-ös feladatok teljesítését elősegítő módszerekkel foglalkozott, de az ez évi tennivalókról már aránylag kevés szót ejtett. Beszélt a szocialista brigádmozgalom eredményeiről s arról, hogy a brigádok milyen nagy segítséget nyújtottak az igazgatóságnak. Elmondotta, hogy azokon a területeken, ahol a dolgozókon múlott a tervek teljesítése, nem volt különösebb probléma.

A beszámolóhoz 11-en szóltak hozzá. Valamennyien beszéltek az elmúlt évben bevezetett korszerű karbantartásról, hangsúlyozták: a gyakorlat bebizonyította annak helyességét. A központok jóságfokát az új szervezéssel nemcsak tartották, de az kisebb mértékben még javult is. Megnyugtató volt hallani,

Feladataink 19

(Folytatás az 1. oldalról.)

Elemezte, hogy az új gazdasági mechanizmusban előrelátható hogyan alakul a nem postai kezelésben álló hírhálózatok, valamint a posta hírhálózata és az azok üzemeltetése közötti kapcsolat.

— Ezek azok a legfontosabb gondolatok, amelyeket szerettem volna elmondani. Fontosnak tartottam, hogy a központi vezetőséget az előttünk álló legfontosabb feladatokról tájékoztassam. Az elénk tűzött feladatok előbbre viszik szocialista rendszerünket, de nem könnyűek.

Kérem a szakszervezeti aktivákat, hogy segítsenek megoldásukban, úgy mint eddig. A postások szakszervezete eddig minden tekintetben, mindig kivette a részét a munkából, bármilyen nehéz problémák is álltak előttünk. Arra kérem az elvtársakat, hogy most is segítsenek! —

fejezte be a központi vezetőség által nagy tetszéssel fogadott tájékoztatóját **Horn Dezső**, a közlekedés- és postaügyi miniszter első helyettese.

A második napirendi pont előadója **dr. Zsuffa Szabolcs**, mb. főtitkár volt, aki beszélt a szakszervezeti szerveknek az 1966. évi terv végrehajtásával kapcsolatos feladatairól. Ismertette többek között a munkakörülmények, a szociális és kulturális helyzet javítására tervezett intézkedéseket és hangsúlyozta a hatékonyabb munkaszervezés jelentőségét. (Mivel e beszámoló tartalmát illetően a Postás Dolgozó januári számának első oldalán cikket közöltünk, a részletes ismertetést nem tartjuk szükségesnek.)

A két beszámolóhoz a központi vezetőség tagjai közül hatan szóltak hozzá. **Dr. Mosonyi Ferenc** (Posta Központi Kábelüzem), beszélt arról, hogy a beruházások gazdaságosságát joggal várja el a népgazdaság. Elmondotta, hogy az életbe lépett létszámnormák, amelyek 30 000 postás dolgozót érintenek, közmegelégedést váltottak ki a szakszervezeti aktivisták és a postás dolgozók körében.

Walter Ferenc (Posta-Rádió- és Televízió Műszaki Igazgatóság) a műszaki fejlődés távlatait méltatta és hangsúlyozta, hogy a kivitelezés gazdaságosságánál a maximumra kell mindenütt törekedni. Megemlítette a szakemberképzés fontosságát is.

Szabó Pál (a szakszervezet Pest megyei bizottsága) megemlítette, hogy a műszaki szervek átszervezése, az építő- és fenntartási feladatok szétválasztása időszerű volt. **Juhász István** (Nyiregyháza HTI gócüzem) beszélt a szakképzettség növelésében lévő nagy lehetőségekről. **Péter Ferenc** (Baranya megyei bizottság) a termelési tanácskozásokat előkészítő műszaki konferenciák alapos előkészítésének szükségességét emelte ki, majd **Nemes Sándor** postavezérigazgatóhelyettes a műszaki és adminisztratív átszervezés fontosságára, hasznosságára utalt.

A hozzászólásokra **Horn Dezső**, a közlekedés- és postaügyi miniszter első helyettese és **dr. Zsuffa Szabolcs**, mb. főtitkár válaszolt.

Bakallár József

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

HELYIIPAR ÉS VÁROSGAZDASÁG
Budapest

1970 SEP. 3

1021

NYÁR. — BAKALLÁR JÓZSEF ILLUSZTRÁCIÓJA

nek legalább olyan szüksége van a vitaminos ápolásra, mint arcunknak. Házi kozmetikánk akkor lesz a leghatásosabb, ha a maszk felkenése után lefekszünk, és teljes nyugalomban, sötét szobában pihenünk, szükség szerint 20—30 percig. Szemünket nyugtatja, fényét élénkíti, ha befedjük kamillateába mártott, tiszta vattadarabbal.

T. L.

NŐI FOCI TATÁN

A helyiiparban a *Komárom megyei Vízmű* nevéhez fűződik a kezdeményezés: labdarúgócsapatot szerveztek s már két alkalommal megmérkőzött egymással a vállalat *„emeleti"* és *„földszinti"* női együttese. Az eredmény 4:0 és 3:2 volt az *„emeleti" lányok* javára.

HELYII
és Vá

A Helyiipa
Dolgozók Sz
Szerkeszti
Fele
Sz
Budapest, VI., Benczúr utca 13.
Telefon: 428—106

Kiadja és terjeszti
a Népszava Lapkiadó Vállalat
Budapest, VII., Rákóczi út 54.
Telefon: 224—819

Felelős kiadó:
Gábor Márton
a Népszava Lapkiadó Vállalat
igazgatója

Csekkszámlaszám: MNB 215—11859

70.2998
Athenaeum Nyomda, Budapest
Rotációs magasnyomás
Felelős vezető:
Soproni Béla igazgató

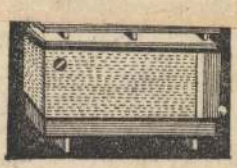

FŐVÁR
GÁZKÉSZÜLÉK

Munkaügyi osztály
Budapest, XIII., Révész u.
Megközelíthető Váci út és M
15-ös villamossal

1966 MAR

IFJÚ KOMMUNISTA

1021

írók könyvek olvasók

1966. MÁRCIUS

Az Ifjú Kommunista melléklete

+

Szerkeszti: MIKÓ ZOLTÁN

ÉRTED KIÁLTUNK, VIETNAM!

HO-SI-MINH:

BÖRTÖNNAPLÓ

c. kötetéből

AZ „EZER KÖLTŐ VERSEI"-T OLVASGATVA

Ó, régi versek! Természeti szépség!
Hegy, folyó, szél, hold, virág, hó, jég,
pára...
De acél töltse korunk versét:
költők! sorba, csatába!

DERŰS NAP

Minden forog: ez igaz.
Zápor után derű jö,
ázott ruhát vet le a föld,
selyem a hegy s levegő,
szirom, szélben mosoly ül,
madár-hangverseny a fán,
ember s világ lelkesül:
epét méz vált, igazán!

Bakallár József: ***MOZAIKRÉSZLET***

SZABADULÁSOM UTÁN A HEGYEK KÖZT

Felhők a hegyek körül. Hegyek a felhők körül.
A folyó miként tükör, habján iszap nem forog.
A nyugati bérceket bebolyongom egyedül,
messze nézek, dél felé, enyéimre gondolok.

TO-HUU:

A VÍZ MEG A HAL

A Vinh-Yen hegyre hágok éppen,
Te a hegyekből szállsz alá,
Félúton, bambusz hűvösében,
Szemünk egymásra rátalál.

A fronton forgatod a fegyvert,
A törzstől jöttem sebtiben.
Megállunk mind a ketten egyhelyt,
A feltört láb itt megpihen.

Szemem először ég szemedben,
Még ismetlen név, család.
Hová való vagy? S hol születtem?
Most itt vagyunk két jó barát.

Szemünk némán kigyúlva vált fényt,
Tekintetünk beszél, ölel,
Két barna mundér is barátként
Immár ölelkezőn közel.

Ellepve sáfránysárga orcád,
Hull verítéked cseppre csepp.
— Testvér! — szólok kiáltva hozzád —
Mily mélyen megszerettelek!

... Odalent kicsi ház, faluszélen, a völgyben bambusz
lepi zölden.
Dalol ott odabújt picinyével az ölben, egy kis mama most:
— Megnősz, picinyem, meglásd hamarost, mamád utoléred.
Apád a fronton, védeni téged, nem jő haza még.
Csicsíjja, csicsíjja, aludj kicsikét, aludj, te bogárka.
Anyád a piacra kihordja, kínálja, mi megterem ép.
Apád a fronton, messzire még. De szívem hazavárja.
Kicsi rizspalántát ültet a sárba napestig anyád...

Testvérem, lelkem drága társa,
Hallod-e bánatos dalát?

Társam, a bú nem fojt-e néha,
Ha fölidézed otthonod?
A gyengédségtől vagy te néma,
Szemed távolban hordozod.

Ime, a válás perce jött el,
Indulsz, léptem hegyekbe hal.
A szívem eggyéforrt szíveddel,
Ahogy egy a víz meg a hal.

Pákozdy Ferenc fordítása

A SZAIGONI SZENT

Újsághír:
A dél-vietnami Szaigon egyik forgalmas utcáján egy buddhista szerzetes önkéntes tűzhalállal tiltakozott Diem diktátor zsarnoksága ellen.

Sáfrány-köntösű papok csapatát
hívők, bámészok figyelik özönnel:
s Buddha kopasz követe szent közönnyel
lótuszülésben várja a halált.

Benzin csobog. — Érzed a hús szagát? —
Imát mormol, lobog az élő-máglya,
sistereg a halál-diplomatája
— önkezével gyújtotta fel magát.

Hite szerint: maga csiholta lánggal,
évezredek vad fanatizmusával,
ma még e fáklya-halállal izent;

mi lesz, ha népe türelmét betölti
az éhínség, s uszít zsarnokot ölni.
a szén-bálvány, a szaigoni szent.

VASVÁRI ISTVÁN:

A FÉNY HATÁRÁN

(Vietnamra)

A tű fokán átbújt szellemem
s némán szólt a gyalázatra:
nem!
A fény határán hallgat szellemem —
némán int az alkonyatra:
nem!
Forgó villám csattan szívemen,
de hulló porban azt remegi:
nem!
S utánam majd minden félelem,
a gyilkosokon sújtja végre:
nem!

KÖNYVEK VIETNAMRÓL

SZEPIRODALMI MŰVEK:

Az arany teknősbéka. Vietnami népmesék. Bp. 1956, Új Magyar Kiadó. 93 lap.

CHABROL, Jean-Pierre: Az utolsó patron. Regény. Bp. 1954, Szépirod. Kiadó. 419 lap.

DANG Tran con: A katonahitves siralmai (Elégia). — A számkivetett panasza. (Költemény.) Bp. 1958, Európa. 71 lap.

GYÁROS Erzsébet: Dél országa, Bp. 1958, Móra Kiadó. 311 lap.

GYÁROS Erzsébet: Mesél a vörös folyó. Vietnami mondák és legendák. Bp. 1959, Magyar Helikon. 179 lap.

HO SI MINH: Börtönnapló. (Versek.) Bp. 1965, Európa. 154 lap.

NGUYEN Cong Hoan: A tiszteletreméltó megyefőnök papucsa. Novellák. Bp. 1963, Európa. 181 lap.

NGÜIN, Ngok: Nup, a hegyek hőse. Regény. Bp. 1959, Kossuth Kiadó. 255 lap.

SIMON István: A Jangce vitorlái. Versek Kínából, Vietnamból és Koreából. Bp. 1959, Magvető. 69 lap, 8 tábla.

A víz meg a hal. Vietnami költők antológiája. Bp. 1956. Új Magyar Kiadó. 71 lap.

ÚTIRAJZOK, EGYÉB MŰVEK:

BURCHETT, Wilfred: Titkos háború. Útleírás. Bp. 1963, Kossuth Kiadó. 256 lap, 8 tábla.

CSAPÓ GYÖRGY: Az arany teknősbéka földjén. Vietnami útirajz. Bp. 1961, Gondolat. 209 lap, 34 tábla.

Dél-Vietnam katonai szemmel és egyéb cikkek. (Irták Csatár Imre, Makai György, stb., Bp. 1965, Kossuth Kiadó. 48 lap.

FREI, Bruno: Vietnami tavasz. Útijegyzetek. Bp. 1961, Kossuth Kiadó. 113 lap, 8 tábla.

KLEMM, Heinz: Tigris nem jön többé. Bp. 1962, Táncsics Kiadó. 247 lap, 24 tábla.

MÁTÉ György: Fények a dzsungelben. Bp. 1964, Táncsics Kiadó. 194 lap, 24 tábla.

MORIC, Rudo: Az elátkozott folyónál. Útleírás. Eratislava—Bp. — Móra Kiadó—Pravda ny. 207 lap, 12 tábla.

PATKÓ Imre—RÉV Miklós: Vietnam. Útirajz. Bp. 1960, Képzőmüv. Alap. 173 lap, 148 tábla.

ROZEHNAL, Miro: A Vörös-folyónál. Útirajz. Bratislava—Bp. 1963. Slov. vyd.—Gondolat. 388 lap. 16 tábla.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Bakallár J.

IFJÚ KOMMUNISTA

1965 SZEP. –

pontként felvették: ...„Rendszere- a KISZ KB munkatársa

1021

BAKALLÁR JÓZSEF: SZOPTATÓ ANYA

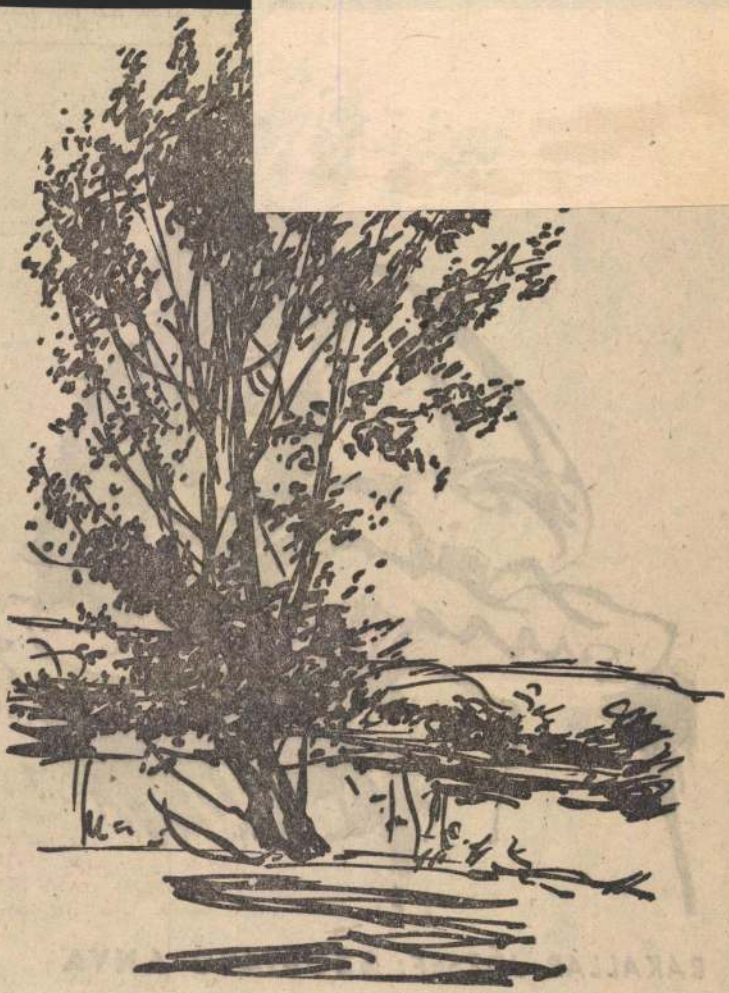

SZLOVÁK GYÖRGY: **ZEBEGÉNYI FÁK**

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

HELYIIPAR ÉS VÁROSGAZDASÁG
Budapest

1971 JAN

1971 Bakallár József

TAVASZTVÁRÓN

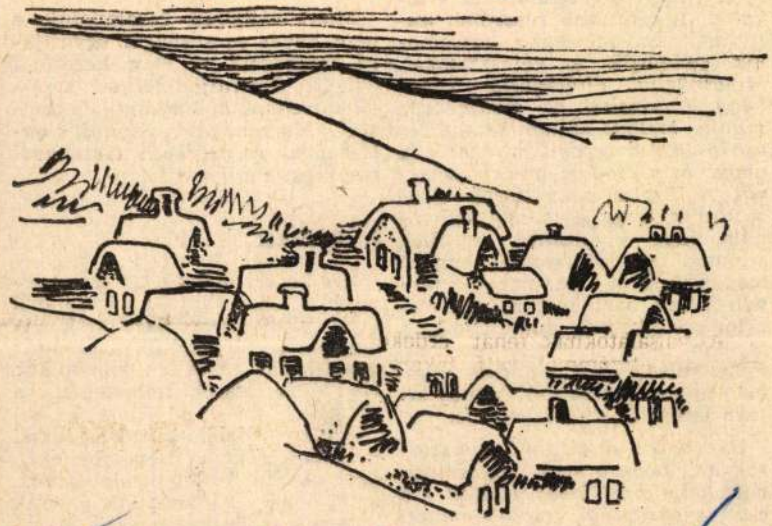

BAKALLÁR JÓZSEF ILLUSZTRÁCIÓJA

gi választás pedi
az elmúlt válas
szonyítva magas
zajlott

Az eddigi tapasz
kelve: fokozottabb
tivitás, színvonalas
lók jellemzik a választásokat. *Mindinkább általánossá válik, hogy a bizalmi az eredményes munka mellett számot is tud, és kíván adni a végzett munkáról, a maga, és a csoport tevékenységéről.* A bizalmi választások bizonyították, hogy a munka színvonala függ a bizalmi politikai, szakmai felkészültségétől, emberi magatartásától, de nagymértékben a vele partner gazdasági vezető eredményes munkájától, a felsőbb szakszervezeti szervek, műhelybizottságok, szakszervezeti bizottságok rendszeres, alapos tájékoztatásától, segítésétől is.

Új vonása a bizalmi választásoknak, hogy a szűk értelemben vett helyi problémák mellett szó esett a gazdasági vezetők emberi magatartásáról, s ha megkívánta a

ró tisztséget? — Erre kerestem választ *Sátoraljaújhelyen*, a *Finommechanikai Vállalatnál*, amikor *„Magdikával", Szőllősi Balázsnéval és Horváth Gézánéval* beszélgettem.

Magdika

Így becézi őt az a 22 szakszervezeti tag, akinek bizalmából most újra megválasztották. A megszólításból érződik a csoporthoz fűződő közvetlen kapcsolata. Ha róluk beszél, felmelegszik a hangja.

Amikor a jelölő bizottság tagjai megkérdezték a csoportbelieket, akarják-e őt ismét bizalmiuknak, azt felelték: „jó nekünk ő, csak úgy képviselje továbbra is az érdekeinket, mint eddig."

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
Bakallár József
HELYIIPAR ÉS
VÁROSGAZDASÁG
Budapest
1970 MÁJ 5

1021

ÜNNEPLŐK

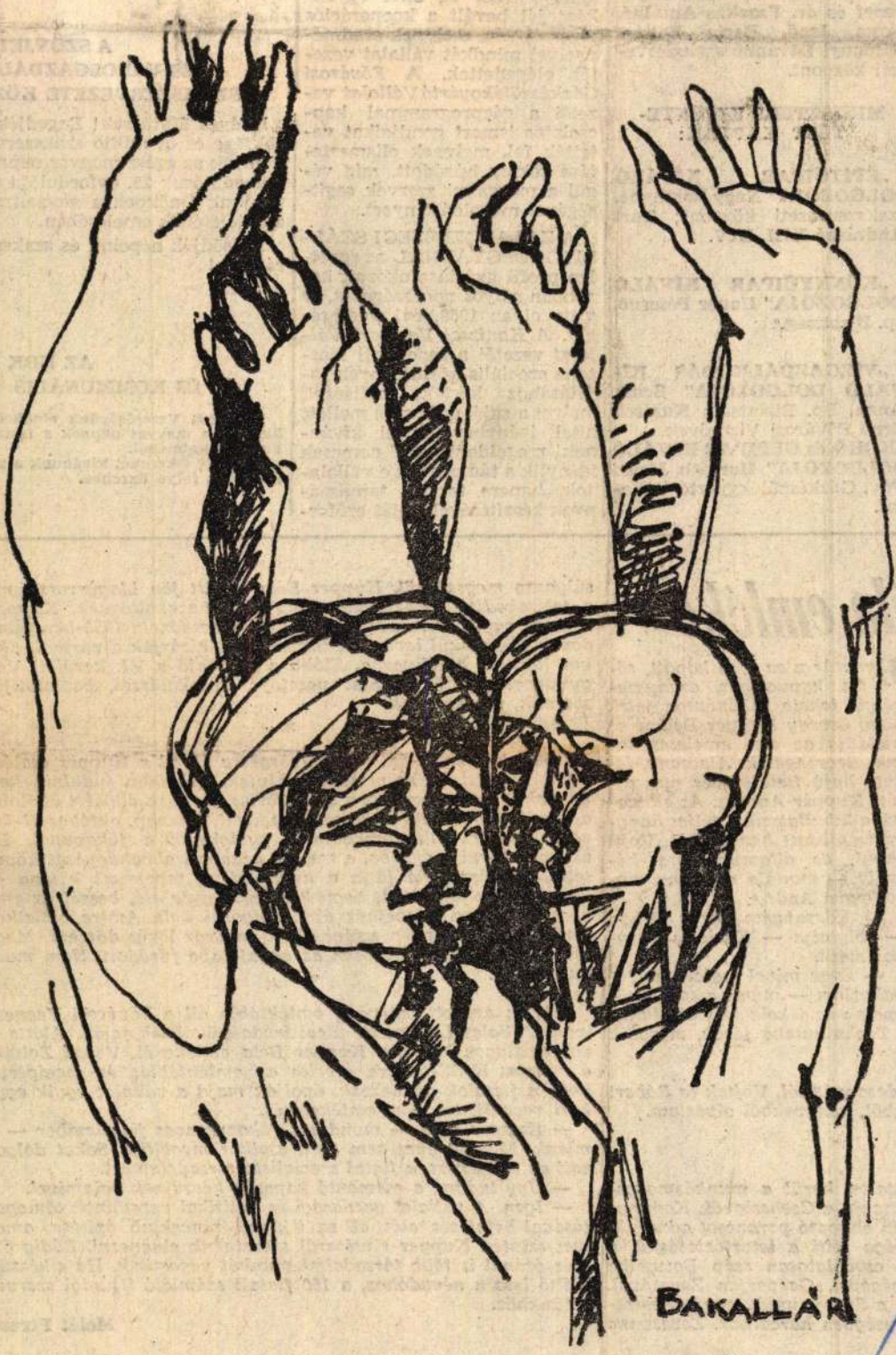

Kerés István, Juhász József, Mochnács János, Harangi Mária, Riklik Ferenc, Kerti Lászlóné, Papp Istvánné, Wágner István, Varga Gyöngyi, Sugár József és dr. Fazekas Antalné, Varga Jenő, Berta Zoltán, Gáldonyi Istvánné szakszervezeti központ.

MINISZTERI KITÜNTETÉST KAPTAK:

„ÉPÍTŐIPAR KIVÁLÓ DOLGOZÓJA" Nagy Mihályné, szakszervezeti központ; **Túri Andrásné XIII. IKV.**

„KÖNNYŰIPAR KIVÁLÓ DOLGOZÓJA" Hauer Péterné, Bp. Bizottság.

„VÍZGAZDÁLKODÁS KIVÁLÓ DOLGOZÓJA" Schik Anna, Bp. Bizottság; **Kunisch Ernő** Fővárosi Vízművek.

„KOHÓ és GÉPIPAR KIVÁLÓ DOLGOZÓJA" Horváth József Főv. Gázkészülékgyártó Vállalat.

meléshez, pénzügyi több biz Pápai Vas lalat veze ként jól tevékenys nyeivel m tői elége *Gázkészül* zetői a gazdaságossági programmal kapcsolatos ismert gondjaikat vetették fel, melynek elismertetése sokáig húzódott, míg végül a mozgalmi szervek segítségével megoldást nyert.

A ZALAEGERSZEGI SZÁLLÍTÓGÉPGYÁRNÁL az egyetlen profil gyártása okozott korábban súlyos nehézségeket, és vitte el az 1969. évi nyereséget. *A Kanizsai Vasipari Vállalat* vezetői a rendkívül mostoha szociális körülmények javításához kértek segítséget, melyet a saját erőforrás mellett hitel igénybevételével kívánnak megoldani. De nemcsak igénylik a támogatást e vállalatok, hanem tervek, tanulmányok készítésével, saját erőfor-

Kedves Elvtársak! Engedjék nöksége és öt millió szakszerv küldjük az egész magyar népne szabadulásuk 25. évfordulója a vánjunk Önöknek a szocializm zók jólétének emelésében.

Erősödjék népeink és szaksze rátsága!

AZ NDK E
ÉS KOMMUNÁLIS S

Központi Vezetőségünk elnöksé küldjük a magyar népnek a fasizn dulója alkalmából.
További sikereket kívánunk a sz védéséért folyó harchoz.

éla emléke

Benczúr utca 5. A kopott, sötét kapualjban aranyszegélyű fekete lakónévsor jelzi, hogy özvegy Kupper Béláné és családja az első emeleten lakik. Becsöngetek. Alacsony, fekete hajú fiatalember nyit ajtót: Kupper András. Az előszobába kihallatszik a teljes hangerőre állított hangszóró. „Vojti tanul, az államvizsgáira készül" — mondja elnézően mosolyogva Andris.

— Édesanyám nincs itthon — folytatja — Karlovy Varyban üdül.

— És te mivel foglalkozol?

gyakorlom — mutat a szoba kö- repelek az iskola felszabadulási si Technikumba járok, második

?

édesanyámtól, Vojtek és Róbert kből, könyvekből olvastam.

***

iatalon kerül a munkásmozga- r tagja a Csehszlovák Kommu- en elfogató parancsot adnak ki ság félti a letartóztatástól, a , csodálatosan szép Batumiba ségével, Gasparjan Zsuzsával. k a Szovjetuniót, együtt jelent- gységben harcolnak. Zsuzsanna súlyosan megsebesül, Kupper Béla együtt jön Magyarországra a felszabadító csapatokkal. 1945 után hazaköltöznek, Kupper Béla az egyik szervezője lesz a néphadseregnek. 1950-ben minden indok nélkül leváltják tisztségéből, kizárják a pártból. Ekkor kerül a helyiiparba. Előbb a II. majd a VI. kerületi Vegyesipari Javító Vállalat vezetője. Munkatársai, beosztottjai szeretik, megbecsülik.

***

1956. október 26-án, telefoncsörgésre ébred a Kupper család. Bélát a partizán szövetségből hívják. Sürgősen indulnia kell Csepelre, mert veszélyben a gyáróriás. Az útra elkíséri őt Robi, a legidősebb fia, aki akkor érettségizett. Másnap, október 27-én nagy csoport ellenforradalmár gyülekezik a főkapunál. Be akarnak törni a gyárba, a munka azonnali abbahagyását követelik. Kupper Béla látja a helyzetet. A tapasztalt katona és kommunista úgy dönt, hogy kimegy a gyár elé, beszél az emberekkel, mert Csepelnek élni, dolgozni kell. Amire vállalkozott, megtette. Éppen szólni akart, amikor lövés dörrent. Megtántorodott, keze görcsösen az anyaföldbe fúródott. Nem mozdult többé.

***

Frissen avatott márvány emléktábla áll a Fővárosi Vegyesipari Vállalat Lenhossék utcai irodaépületének falán. Alatta a vörösszalagos koszorú. Kupper Béla emléke él. Varga Zoltán, a vállalat KISZ-titkára átvette az emléktáblát és megígérte, hogy a fiatalok gondozzák, ápolják majd a vállalat egyik egykori vezetőjének hősi emlékezetét.

— Kupper Béla — mondja a rokonszenves fiatalember — a miénk. Még 40 éves sem volt, amikor megölték. Sokat dolgozott az ifjúságért, a fiatal szocialista társadalomért.

— Úgy tudom, a mementó kapcsán készülnek valamivel.

— Igen. A vállalat gazdasági és politikai vezetőinek támogatásával befejezés előtt áll az ifjúsági pinceklub építése, amelyet szintén Kupper elvtársról szeretnénk elnevezni. Eddig ötszáz óránál is több társadalmi munkát végeztünk. Ha elkészül, méltó lesz a névadóhoz, a 160 fiatalt számláló ifjúsági szervezetünkhöz.

Molát Ferenc

Bakallár József

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

HELYIIPAR ÉS
VÁROSGAZDASÁG
Budapest

1970 MÁR

1021

EMLÉKEZÜNK

Bakallár József montázsa

tanácsköztársasági plakátokból

Lenin
ácsköztársaság

és beszámoljon a magyar proletariátus harcáról.

A fiatal magyar köztársaság kikiáltásának első napjától kezdve a magyar kommunisták kikérték Lenin tanácsát, megosztották vele örömüket is. 1919. március 22-én a csepeli rálióállomás hívta a készülékhez Lenint, hogy jelentse a forradalom győzelmét.

Kun Béla is állandó kapcsolatban állt Vlagyimir Iljiccsel. A március 23-i, Kun Bélához küldött táviratában Lenin a magyar forradalom további fejlődése iránti aggodalmát fejezte ki. Óva intette a magyar vezetőket: ne essenek abba a hibába, hogy minden részletében az orosz forradalom taktikáját kövessék.

A MAGYAR TANÁCSKÖZTÁRSASÁGNAK az ANTANT intervenciója és katonai blokádja okozta bonyolult új társadalmi rendszer problémáját megoldani. Szamuely Tibor ezekben a nehéz napokban jött el Leninhez, hogy kikérje tanácsát.

Lenin munkáiban, felszólalásaiban, több levelében foglalkozott a magyar forradalom megsegítésével. 1919. április 18-án az Ukrán Népbiztosok Tanácsa elnökéhez, Rakovszkijhoz küldött táviratában Rosztov elfoglalásán kívül feladatul tűzi a Magyar Tanácsköztársasággal való kapcsolat megteremtését, bukovinai áttörés útján. Április 21-én az utóbbi céllal Vacetyisz főparancsnokhoz és Aralovhoz, a forradalmi katonatanács tagjaihoz megy távirat, amelyben a Galícia és Bukovina egyes részeibe való előnyomulást sürgette.

A MAGYAR MUNKÁSOSZTÁLY hősiesen harcolt, de az erőviszonyok nagyon is egyenlőtlenek voltak. Lenin a Tanácsköztársaság bukása után többször is említette a Magyar Tanácsköztársaság megszívlelendő tanulságait.

G. Geraszimova

ermekek örömére...

hatatlan örömet jelentett a tv képernyőjén megjelent látnivaló.

A Hódmezővásárhelyi ELEKTROFÉM Ktsz Tyereskova szocialista brigádjának javaslatára a 6000 forintos gyűjtésből — melyet még a szövetkezet vezetősége is kiegészített — egy Delta Lux tv-készüléket vásároltak és adtak át a hódmezővásárhelyi kenyeresparti általános iskola úttörőinek. A Hódmezővásárhelyi Kerámia és Szilikátkémiai Ktsz, valamint a Hódmezővásárhelyi Cipész Ktsz egy-egy magnetofont adott a Szentkirályi úti, valamint az Őszikácsi általános iskolának.

A „Televíziót minden iskolának" mozgalom eddigi eredménye a megye kisipari szövetkezeteiben: 14 tv-készülék és 2 magnetofon.

Akik egy-egy átadási ünnepségen a sok örömtől sugárzó gyermekarcot látták, boldogan jelentették ki: érdemes volt gyűjteni, megérte!"

Somogyi Aladár

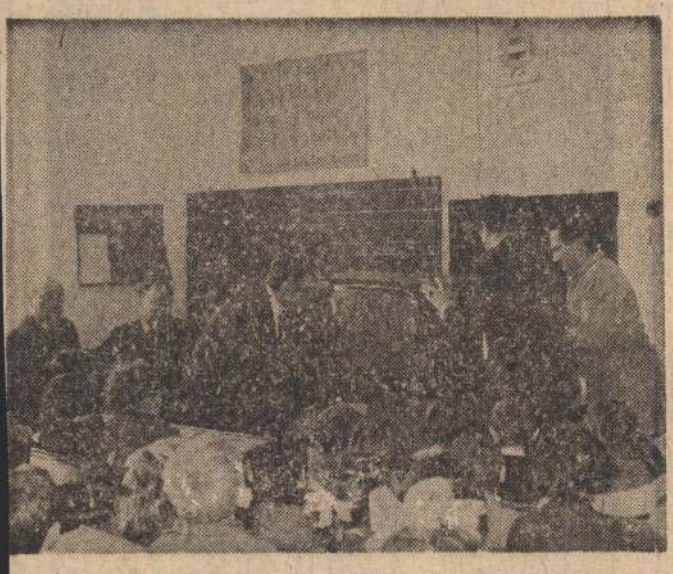

A Dunavecsei Vegyesipari Javító és Szolgáltató Vállalat 220 olgozója, a vállalat hozzájárulásával, egy STÁR típusú tv-észüléket vásárolt, amelyet ünnepélyes keretek között adtak az apostagi alsótagozatos iskola tanulóinak.

A tanulók nevében Ötvös Ilona elsősosztályos tanuló, a „Kál-i Éva" úttörőcsapat nevében Mojzes Beáta tett ígéretet, hogy ecsületes tanulással és nagy igyekezettel fogják meghálálni z átvett „nagyon szép ajándékot".

Az átadás a nevelőtestület és a gyáriak közötti baráti beszél-etéssel, végül az iskola bemutatásával zárult.

Bozsó Nándor

****

— Ez aztán meglepetés, talán már étterem is működik?

— Pontosan így van, tizenhárom órától huszonegy óra harinc percig.

— És mit fogyaszthatnak a vendégek?

— Egyelőre teát és kávét, de hamarosan menü is lesz...

lassan felengedő gyanakvás végül is a jó kapcsolatok kialakulásához vezetett. Jöttek hozzánk tanácsért és hogy tácsot adjanak. Egy alkalommal felkerestek magyar elvtársak elmondották, hogy a Nobel-díjas tudós formálisan éhezik. lasítottam katonáimat, hogy vigyenek neki fát, kenyeret, egy ák burgonyát, kölest. A visszatérő katonák mosolyogva meltték, hogy nagy ijedtséggel fogadták őket. Néhány nap múlva tudós maga keresett fel és személyesen köszönte meg gonskodásunkat.

Az egyik fogadónapom listáján Bajor Gizi nevét fedeztem . Nagyon nyugtalan volt és sűrűn bocsánatot kérve a zavaért kilátástalan lakáshelyzetére hivatkozott.

— Önöknek korábban nem volt lakásuk? — érdeklődtem.

— Van lakásunk, de abban székel most egy fontos szervezet. kerületi katonai parancsnokság. . De kérem, értse meg, én m panaszkodni jöttem, de egy kis szobára nagy szükséük lenne. Egész nap új szerepemre készülök, csak éjszakára ok haza.

— Öt nap múlva beköltözhetnek lakásukba — fejeztem be eszélgetést.

zóta sok-sok év telt el, mégis úgy tűnik mintha csak tegnap lett volna. Amikor 1966-ban meghívót kaptam a Ma-r Partizánszövetségtől, akaratlanul is arra gondoltam, hogy yen gyorsan szalad az idő.

agyon kedves fogadtatásban részesítettek Budapesten és n kérdezték, hogy tetszik a város. Mást nem mondhattam, 1945 óta a harmadik meghívásnak tettem eleget:

Olyan ez a város, mintha először járnék itt — Európa leb városa.

Bakallár József: Illusztráció

ÉLET ÉS IRODALOM
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1969 JAN 25

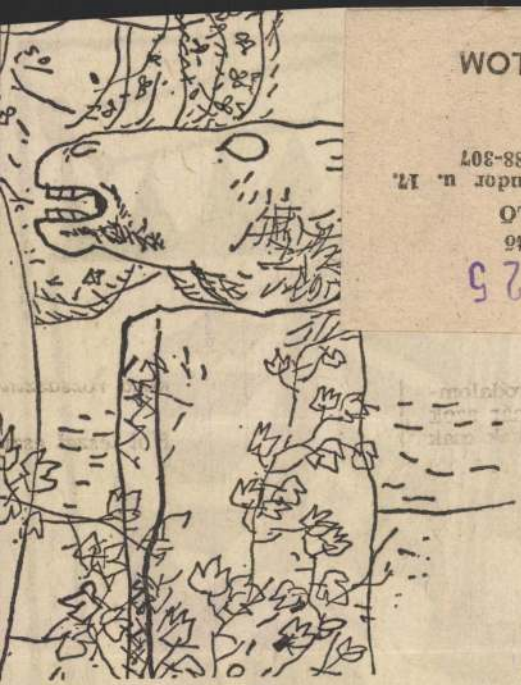

eich Károly: Illusztráció

Kacajom
S a nem
És még ez
Fogadd el

De Ady Endr
könyvben, a hé
pek is kerülte
hez. A drága ö
san, derűs mos
bűzt árasztva h
adáshoz.

Ady nonsens
radhatott az o
kellett az érve
való kisgyerek

nagához hű

az „Irgalmazz nekem" zsoltárait, az Illés szekerén-t — vagyis: a költő már megérett költészetében.

De Mózesnénak azt felelte:

— Igaza van lelkem komámasszony, én azóta, bizony, csakugyan semmit sem dolgoztam. Maga kedves, tizenhárom gyermeket szült, szántott-vetett, kukoricát kapált, fát vágott, meg fuvarozott, de én egyhelyben ültem a nótáimmal és meséimmel. Csak olvastam, írtam, nyögtem, szomorkodtam és züllöttem.

Még nevetett is hozzá, meg azután meg is írta az egész párbeszédet, afféle gyónásformában,

volt akkor is, amikor én nála jártam. — Inkább csak szelíd és álmodozó kisfiú volt. Mindig is aszondta nekem: Róza, mesélj! És nekem mesélnem kellett, mert az volt neki a kedvenc játéka. De én buta voltam, és mindig csak azt meséltem, amit a könyvben már olvastam.

Így jelentkezett Ady Endrében a szó zenéjének, színének, játékának imádata már akkor, amikor alig bújt ki a földből.

E percben fülemben cseng két sora. 1911-ben írta:

Szavak, szárnyatok bársonyára
Szedegessetek violaszagot...

Az a verse, amellyel Vitéz Mihályt ébresztette.

De beszéljünk másról: Ady legsajátosabb egyéniségéről. Legelsőbb énjéről. A kisemmizett népdaca, a talpasok ellenállása, a kuruc forradalom lángja és saját

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Bakallár József

POSTÁS DOLGOZÓ

1967 ÁPR

Illusztrációk: Bakallár József.

Tervező [illegible]
tegóriára az a jellemző, [illegible]
termelési ciklus a saját gaz-
dálkodási területén befejező-
dik, s a költségfelhasználással
szemben a teljesítményi érték
is itt jelentkezik.

A harmadik kategóriába so-
rolható postaszervek egyes
részfeladatokat látnak el. Te-

OLCSÓ

A Műszaki Könyvkiadó is-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM
1967 JUN 10.

Bakallár József

1021

Bakallár József: Lány hálóval

nálni. Nagy munka az, egy útkaparó villából ilyen szerszámot készíteni.

●

Ha felakadunk a zátonyon, valaki kiszáll megnyomni a csónakot. Felfelé egyre keskenyebb a folyó, sekély a meder, kicsi a víz, nem is érdemes arra menni.

Megfordítjuk a csónakot, hal van elég, pedig a másik szél se rossz. visszafelé ott megyünk.

— Nem próbálod meg?

A szigonynak nem azért van ilyen hosszú nyele, mert rövidebb nem lenne elég, hanem kell ez a hosszúság az egyensúlyozáshoz.

Ezt bizony fogni, forgatni, nem könnyű.

Jenő állva marad mögöttem, ha mégis valami nagy hal mutatkozna, idejében kikaphassa kezemből a szerzámot. De én akkor már húzódjak is le, nehogy fejbeüssön a szigonynyél.

Akad a part mellett egy csuka. Nem nagy, de érdemes rászúrni!

Szúrok, felkavarodik a folyó feneke, kiveszem a szigonyt, a hegyéről visszacsepeg a víz...

— Pedig oda szúrtam, ahol a hal volt, láthattátok...

— Ez a baj. Nem oda kell szúrni, ahol a hal van. Mert az csak úgy látszik, hogy ott van a vízben, pedig nem!

— Hát? Elibe, vagy mögé?

— Bele! Bele a hátába!

Hal megint van, de nem a szigonyon...!

Végre mégis sikerül egy valamire való sügér, aztán még kettő.

Jenő visszaveszi a szerszámot, mert újra jó halas vízre értünk. Talán még a lámpa se mutatta elől, mert Jenő nem is előre, hanem a csónak alá szúr. Ez a legnagyobb, ez is balin... ennek is kell mondani valamit...

— Hát ezt bizony te nem jól vetted, testvér!

— Ez már így van, pajtás, erről te nem tehetsz!

Amit mondanak a halnak, nem rendes beszéddel mondják. Elnyújtják a szavakat, mintha énekelnének...

— Húzzad szaporábban, Pityu!

Jenő egyre többet vét el...

— Elmerevedett már mindenem!

— Gyengül a szemed! Tavaly még az ilyet megszúrtad...

— Tavaly is elment, ami elment... Jövőre is kell a hal...

— Igen, ha tudnánk, hogy nekünk marad...

Ugyanoda kötik ki a csónakot, ahonnan eloldták.

A zsákot egy ember nem bírja vinni, rátesszük két jó erős akácrúdra.

●

Szépen hajnalodik... ahol még eddig nem lett csurom vizes rajtunk a ruha, azt most eláztatja a bő harmat. Nedves a derékig érő bokor, de nem számít... ungonberken át hazafelé.

Az asszony nem ül a tornácon... Sötétek az ablakok.

A csűr mellett, a tiszta füvön Jenő kiönti a halat a zsákból. Pali világít, szétrakják a zsákmányt négy részre. Egy porció az enyém, de aztán a számat befogjam!

HÁMOS GYÖRGY:

MIÉRT KELL AZ OROSZLÁNT KINEVETNI?

II. Fülöp

A cím után talán felesleges is megemlítenem, hogy II. Fülöp: oroszlán. Természetesen, nevetséges oroszlán. Sebtében végiggondolva irodalmunkat, úgy látom, hogy egyetlen állaton sem tudunk olyan jóízűen nevetni, mint az állatok királyán. Rangos írónak például eszébe sem jutna, hogy mondjuk egy majommal nevetesse meg olvasóit. Az egy Széchenyi Zsigmondon kívül, az oroszlánt senki sem vette komolyan nálunk. Emlékszem pokolian mulatságos filmekre, melyek főhőse olyan oroszlánszelídítő volt, aki nem tudta, hogy valódi fenevadak közé lép be a ketrecbe. Emlékszem a tévében nemrég bemutatott Nóti Károly megálmodta oroszlánra, amelyik megszökve a cirkuszból, egy budapesti társbérlet egyik szobájában rendezkedett be, kitűnő csattanót biztosítva ezzel a másik társbérlőnek: „Ezzel majd csak megleszünk valahogy." Nemrég olvashattuk Komlós János hamar híressé vált szatíráját: Miért kell az oroszlánt felfújni? (A címet tőle oroztam.) Majd humoros gyűjteményét is, melynek természetesen címébe is besompolygott az oroszlán. Palotai Boris legutóbbi kötetében (A színésznő és az oroszlán), mint láthatjuk, a vagy hetven vidám történet közül a legvidámabb címűnek azt tartotta, amelyikben benne van az oroszlán. De hivatkozhatnék Shakespeare-re is, aki a Szentivánéji álomban az oroszlán rovására viccelődött a legtöbbet, s szállóigévé is tette Demetrius elismerő kritikáját: „Helyes a bőgés, Oroszlán!" Szolgáljon mindezért vigaszul az oroszlán számára, hogy nem azért nevetünk rajta annyit, mert nevetséges. Éppen ellenkezőleg, mert félelmes. A félelem szorongatásából szeretnénk kibújni ezzel a nevetéssel. Ezért kell az oroszlánt kinevetni.

Sajnos, II. Fülöpön, az oroszlánon nem tudtunk nevetni. Igaz, hogy nem is féltünk tőle. Ritkán találkozhat az ember ennyire unalmas oroszlánnal. Különben a rádióból (ahol nagysikerű hangjáték volt), ballagott át a tévébe, hogy kisegítse szombat esti humorzavarából. E segítőkészségen kívül azonban egyebet nem tudok felhozni érdeméül. Fogaival együtt szatírikus mondanivalóját is elvesztette útközben. Veszedelmes dolog a televízió; talán az oroszlánnál is veszedelmesebb. Ha a színészek (s milyen kitűnő színészek) egyszerűen elmondják rádióbeli szövegüket, s a képek nem tesznek egyebet, mint hogy ezt a szöveget megismétlik: tudatunk káprázni kezd, „kettős látásúvá" válik. Ha a látvány és szöveg nem *kiegészítik*, hanem másolják egymást: elvész a tévéjáték plaszticitása. Úgy érezzük magunkat, mint azoknál a természeti filmeknél, melyek fenséges erdőket és szikrázó vízeséseket mutatnak be, s egyúttal megilletődött hangon közlik, hogy az erdő fenséges, a vízesés pedig szikrázik. Ha a rádióban elbődül az oroszlán: már jelen is van a játékban. De nincs szomorúbb dolog annál (dehogy nincs), mint amikor a képernyőn a cirkuszosok arról *beszélgetnek*, hogy a bohócnak az elaggott oroszlánt fejjel kellett kitolni az alagútjából; s hogy — erről is a szereplők informálnak — a lusta vadállat helyett, hogy mégis legyen valami mozgás az arénában, az igazgató ugrált az oroszlán előtt egyik sámliról a másikra; sőt a tüzes karikán is keresztül vetette magát... Miért kell a nézőt felhúzni — hogy milyen jól mulathatott volna, ha mindezt be is mutatják. És egyáltalán: miért kell az oroszlánt megspórolni?

Nevelhetetlenek?

Megragadó kisfilmet láthattunk a pedagógusnapon. Azokról az iskolás gyerekekről szólt, akik iskoláikban „nevelhetetlenek" voltak, s így kerültek az Erzsébet királyné úti bentlakásos nevelőotthonba. Szerény kis épület ez, nincs parkja, uszodája, versenypályája. Hatalmas udvara inkább grundra emlékeztet. Nem szépséggel, kényelemmel akarja pótolni az elveszett vagy pokollá vált otthont, hanem azzal (az ember szinte restellkedik leírni), ami az otthon lényege: szeretettel. Nagyon okos szeretettel, s a lehetetlennel is megbirkózó türelemmel. Nem tudom, látott-e már az olvasó valódi életmentést. Én egyszer lehettem szemtanúja, a viharos Balatonon. Minden másképpen történik, mint ahogy az újságban szoktuk olvasni. Az életösztön (az élet szerelme), mint minden szenvedély, kiveti magából a logikát; az értelem hosszabb útját elhagyva, tehát látszólag „eszeveszetten" tör céljára. A tajtékzó vízben a fuldokló és a mentő úgy küzdöttek egymással, mint halálraszánt ellenfelek. A fuldokló tépte, a víz alá rántotta mentőjét, a testére akart kapaszkodni, mint egy vízen lebegő gerendára. Dehogyis gondolt arra, ha maga alá gyűri: a gerendával együtt merül el. S ilyenkor a mentő — együtt munkálva benne a megfontoltság, a félelem és a düh: eszméletlenné igyekszik tenni a fuldoklót.

Ne értsék kép szerint a hasonlatot, de ebben a nevelőotthonban is kemény küzdelem folyik a mentő és fuldokló között. Nem szelíd és megható életmentés ez: dráma a javából. S a kitűnően felépített film sokat megmutat vagy megsejtet ebből az optimista tragédiából. Idillnek, könnyzacskó elleni támadásnak nyoma sincs benne. Hol a pedagógusok szólalnak meg, hol a

ABODY BÉLA:

1963 JUN 29
1021

VARKONYI MIHÁLY:

ZÁLOG

Még másfél óra — gondolta Anna s legszívesebben énekelt volna egy kicsit. Ha behunyta a szemét, látta is magát, amint végigmegy az utcán Gézával. Senki sem fogja sejteni, hogy most esküdtek, és ez is olyan jó lesz. Minden nagyon jó lesz, ezután minden jó lesz.

— Izgulsz, mi? — nevetett rá Irén, a befrő. Új jegyhalmot tett maga elé és két golyóstollat. *Kicsit vaksin pislogott a drótháló*n túlra. — *Na, még a szombati roham*, aztán mehetsz. Boldog vagy?

Anna csak a vállát rántotta meg: még jól emlékezett Irén első, epés kirohanásaira Géza ellen. Majdnem az ő fejét is megzavarta. Most csak nevetett az akkori önmagán. Hát számít az a pár év különbség? Még akkor sem, ha látszik. De nem is látszik; csak annak, aki biztosan tudja. Gondolatban már a fényképész előtt állt, Géza oldalán; mosolyogni fognak és... boldogok lesznek. Boldogok és egyformák. Egyként szeretik egymást és egyként gondolkoznak is. Semmi; semmi sem történhet.

Sominé, a pénztáros bedobálta a köteg százasokat a fiókjába és nagyot fújt.

— Nna! Jöhetnek a szombatosok.

Először két nő állt a kis ablak elé; csak a kezüket, meg a ruhájukat látta. Vánkoscihákat, *dunyhahuzatot, varrott falvédőket* hoztak. Az egyik törlőruhacsomagot vissza kellett adni; annyira használt volt, hogy még talán a MÉH sem vette volna át, kilóra.

— De aranyos kisasszony... — próbált ellenkezni az asszony.

— Nem lehet, lelkem — rázta a fejét Anna. Máskor talán idehívta volna az üzletvezetőt; de ma határtalanul biztos volt mindenben. Boldog: boldog is lesz mindig. És már semmi sem történhet vele.

Aztán az öreg méltóságos is megérkezett, a három kis ezüstkanállal és a tojástartókkal.

— Csókolom, széplány. Na, utóljára még... a fiam jövő hónaptól új állásba megy, majd küldi a pénzt. Akkor már csak látogatni jövök magához. — Ezt minden alkalommal elismételte: Anna kicsit sajnálta, ha nem is mutatta. Nehéz élete lehet. A fia Amerikában, ő meg abból a kegydíjból él, amit a tanácstól kap. Szombatonként berakja a holmit, szerdán elviszi. Vasárnap ezüstkanalat eszik.

Egy órakor lezárták az ajtót: vagy húszan álltak sorba még a ráccsal elzárt pult előtt. Anna nyugodtan, gyorsan diktált Irénnek.

— Két kabát-nadrág, kop.-pecs., érték három, kölcsön egyszázötven. Férfi fém karóra bőrszíjjal... Damaszt ágyneműhuzat... — Fel sem nézett: a tárgyakról tudta már, ki áll az ablak előtt. A rendes, szokásos szombati törzsközönség. Azokat kivéve, akiknek italra kell a pénz, ha egyszer mindegyiknek ezer forintot adhatna, talán nem jönnének ide többé. — Prémes gyerekkabát, pecsétes... — Ez az a szőke fiatalasszony, a férje kórházban van egy éve. Száz forint: ebből talán befőtt, vagy narancs lesz holnap délután. Addig ők már a Mátrában lesznek.

Egy pillanatra fel kellett néznie: szerette volna, ha mások is észreveszik, mennyire boldog. Akkor látta meg a férfit.

Magas, kicsit dülledt szemű, jó ruhájú ember volt. Semmi különös nem volt rajta, Anna mégis valami furcsát érzett, ahogy rápillantott. Az arca nem tetszett neki, vagy az, hogy némán, majdnem ellenségesen hallgatva állt a sor közepén, s csak nézett maga elé, mint aki nem akar senkit észrevenni.

Anna ismerte azokat az embereket, akik oly kínosan érzik magukat itt: de ez a férfi nem azok közé tartozott. Nem szégyen volt a hallgatása mögött, inkább valami alamuszi merevség. Nyugtalanná tette Annát.

— Férfi aranylánc, becsérték négyszáz, kölcsön nyolcvan. — Ez egy hórihorgas fiú, tavaly szerelt le, Anna már nem is kérdezte, tudta, úgyis csak nyolcvan forintot ér, pedig kétszázat is kaphatna. Egyszer látta a villamoson egy olyan töpörtyű kis lánnyal, hogy mindenki rajtuk mosolygott. Akkor irigyelte azt a lányt, amiért oly fiatal.

— Gyuszi bácsi, szóljon a raktárban, hogy ne rámolják el nagyon ezeket — mondta az öreg, reszkető fejű csomaghordónak. Kedden fizetés lesz, minek keresgéljék a holmit.

Megint felnézett: a férfit figyelte, amíg gépiesen dolgozott. Hol lakhat? — gondolta. Megismerte mind: valahogy más volt a mozgása, a tartása, mint a környékbelieknek. Akadt mindig néhány ember, aki a város másik végéből jött át ide. Talán ez is. De miért? Nem látszik szégyenlősnek. Valami más látszik rajta.

— Tessék —, mondta, mikor a férfi az ablakhoz ért. Aztán mégegyszer szólt neki, mert az úgy állt, mintha csak véletlenül cseppent volna ide. — Tessék, kérem.

Most már csak a kezét figyelte. Ideges, bütykös kéz volt. Egy aranygyűrűt tett le a pultra úgy, mintha azonnal vissza akarná venni. Ez fél valamitől — gondolta Anna, míg a mérlegre tette a gyűrűt. Tizenhat gramm volt. Már diktálni kezdte: férfi pecsétgyűrű, érték nyolcszáz. Akkor megint felnézett a férfire.

Mohó, ideges és türelmetlen pillantással találkozott: egy kis siettetést érzett benne. „Gyerünk, mondd már!" S ez valahogy még ellenszenvesebbé tette. Anna megint kézbe vette a gyűrűt, megnézte; aztán felnézett. Mintha a férfi homlokán látta volna, úgy állt előtte hirtelen a körözö-könyv. „Tizenhat grammos férfi pecsétgyűrű, síma négyszögű tetőlappal. A gyűrűrészen kívül három-három szimmetrikus rovátka. Pesterzsébet, Kossuth utca; raktár". A dátumot is tudta, nem hiába volt mindig büszke az emlékezőtehetségére. Ez a gyűrű az; akár meg se nézze a könyvet.

— Egy pillanat — kortyolt bele a pohárba. Aztán elfintorította az arcát, jelezve ezzel, hogy meleg a víz. — Egy pillanat, azonnal jövök.

— Intézzen el előbb — mondta türelmetlenül, dühösen a férfi.

— Azonnal. Egy pillanat. — Még vissza is mosolygott menetközben: a gyűrűt Irén elé tólta. Az felnézett, de amikor látta, hogy a pult alól kiveszi a könyvet, mindent megértett.

— Hozzál nekem is egy pohárral.

Néhányan morogtak.

— Megfázott?

— Szabályoztatni kellene a becsüsök veséjét.

Egy idősebb asszony méltatlankodva piszszegett.

— Maguk itt tudnának ülni nyolc órán keresztül?

Az egészet túlharsogta a férfi hangja.

— Most hová megy? — Nagyon kellemetlen hangon beszélt: élesen, dühösen. Ez megölne most — gondolta Anna s beleborzongott. Éppen most. Ezután a gyötrődő három év után!

— A pesterzsébeti gyűrű — szólt be az irodába gyorsan, míg az ajtó melletti csapból teleengedte a poharat.

— Biztos? — kérdezte a főnök. Aztán felkapta a telefont. — Tartsátok fel.

Anna visszament, odaintett Irénnek. Húzd az időt. Az már tudta, miről van szó: nem ez az első eset, ha nem is gyakori.

Megint felvette a gyűrűt, beledobta a serpenyőbe.

— Már egyszer megmérte — mondta türelmetlenül a férfi.

— Nem emlékszem, kérem. — Anna hangja udvarias, hűvös volt: még élvezte is, mennyire el tudja rejteni indulatait. — Lehet, de nem emlékszem.

— Ilyen rövid esze van?

Ez az, gondolta Anna. Ez a szerencsétlen maga akarja, hogy elkapják. Sértődötten meredt a drótházon túlra: hadonászott, úgy tett, mintha az idegességtől majdnem sírvafakadna.

Bakallár József rajza

— Kikérem magamnak, kérem!

— Mi az, mi történt? — A főnök is ott volt már. Gyuszi bácsi odaállt az ajtóhoz: ha netán, el akarna szaladni az ipse, gyorsan kiveszi a kulcsot a zárból. Aztán majd keresik. Csukott ajtón nem lehet kimenni, i bármilyen sürgős.

Ilyenkor mindenki összedolgozik, Irénke két zálogjegyet is elront, aztán rámosolyog rövidlátón összehunyorított szemével az ügyfélre a legszebb angyalarcát ölti fel.

— Mert úgy tetszik siettetni...

A pénztáros elejti a pénzcsomagot, kapkod: az ügyfél nem is szitkozódhat. Hiszen nyilvánvaló, hogy mindenki a kedvében igyekszik járni.

A nyomzók akkor érkeztek meg, amikor Sominé tempós nyugalommal számolta a pénzt. A főnök csak egy szemvillanással jelzett: aztán kivette a zacskóból a gyűrűt és a nyitott könyvvel együtt kiment a drótháló mögé.

— Bocsánat. Szabad az igazolványt? És ezt a gyűrűt hol tetszett venni?

A férfi elsápadt: aztán olyan mozdulatot tett, mintha el akarna futni. De akkor már legalább húszan álltak körülötte.

— Az enyém. És kikérem magamnak... — Annára nézett: kemény, kegyetlen tekintettel. Ez gyilkolt is talán, gondolta az. Ilyennek képzelte a gyilkosokat. — Hagyjanak engem békén, jó? A gyűrű az enyém és azt csinálok vele, amit akarok.

— Természetesen — bólintott udvariasan a nyomozó. Aztán a kint álló Pobeda felé intett. — Ha a magáé a gyűrű.

— Hát kié lenne?

— Meglátjuk kérem. Tíz perc... legyen szíves, fáradjon velünk. Tíz perc. — Egy kicsit keményebben ráreccsent. — Indulunk. Legyen szíves.

Mikor kimentek, a főnök odament Annához.

— Na, kislány... jó szemed van.

Még talán tíz ember volt hátra. Fekete selyemruha, három frottír törülköző; ez Kármán néni. Hetven forint: a nyugdíjig kell tartania.

— Köszönöm szépen, aranyoskám.

Férfi, fekete bakancs, új. Ez innen az italboltba megy egyenesen. Vége. Fél kettő.

Megvárta, míg Sominé kifizeti az utolsó embert is, aztán odament a bejárati ajtóhoz és Gyuszi bácsival együtt leráncolta a rácsot. Még látta, amint Géza bekanyarodott a sarkon: aztán berohant az öltözőbe.

A többiek már odabent voltak; éppen selyempapírba csomagoltak valamit. Szétugrottak. Irén odajött hozzá és a nyakába borult.

— Sok boldogságot, Annus.

Csak ilyenkor nem lehet felhúzni a zippzárt, a melltartónak is most akad össze a pántja, máskor soha.

— Hol a cipőm? Hol a másik cipőm?

Mindenki neki segített, mégis úgy érezte, hogy soha nem lesz készen. A sírás is szorongatta a torkát. Mégis a felesége leszek, akármit mondtál, hogy nem kellek neki — nézett Irénkére; de egyszerre úgy érezte, hogy nem is haragszik rá. Hiszen most már olyan mindegy.

Aztán végre ott állt a kijáratnál: a többiek integettek, meg utána kiáltottak. Géza *a szomszédos Keravill kirakatát nézte; most* vette észre s indult ide feléje. Virágot lóbált a kezében, kamaszosan vigyorgott.

Anna ekkor látta meg a férfit.

Először nem ismerte meg, csak annyit gondolt magában: ez is egy ügyfél. És még ezt: alaposan elkésett.

— Már bezártunk — mondta gépiesen. — Majd hétfőn.

Aztán jött csak rá, kivel beszél.

— Kiengedték?

— Nem vagyok én rabló, kérem — mondta *enyhe éllel a hangjában a férfi. Még* egyszer megnézte a lehúzott redőnyt, aztán vállatvont és elindult. — Na, mindegy.

— Várjon — mondta izgatottan Anna. Bár tudta, hogy ostobaság, de mégis arra kellett gondolnia: hátha orvosságra kellett volna neki a pénz. — Várjon. Mit akart...

— Nem érdekes. Majd eljövök hétfőn, ha addig nem küldik meg a pénzem. — Kicsit kacsázó járással ment tovább.

Hát miért gondoltam én, hogy ez nem lehet rendes ember? — meredt utána Anna. Hol van az megírva, hogy ha valakinek ferde a szája, furcsa az orra, vagy akár gyűlölködő, gonosz a tekintete, az nem lehet rendes?

— Szervusz, szívem: indulhatunk? — karolt beléje Géza és megcsókolta a füle mellett. — A taxi a sarkon vár.

A többiek még ott álltak a bezárt ajtó mögött, valamit integettek és kiabáltak. Nem lehetett hallani, mit.

— Mondd, szeretsz te engem? És fogsz is *szeretni, mindig? Most még meggondolhatod...* — mondta halkan Anna. Igyekezett tréfásra fogni a hangját; pedig nagyon komolyan gondolta, amit mondott.

— A világtörténelem szerint, még nem akadt menyasszony, aki ezt ne kérdezte volna meg az esküvője előtt — nevetett Géza. — Na, gyere. Most miért sírsz?

Anna nem felelt, nem is tudott volna. A könnyeit sem tudta visszanyomni. Mint egy erős szívdobbanás, úgy zúgott végig testén *Géza könyörtelenné vált hangja, amint* azt mondja majd tíz év múlva: „Harminchét éves vagy..." A tekintetét is látta: éppen olyan lesz, mint az övé lehetett egy órával ezelőtt.

Aztán beültek a taxiba.

erámiák kiállítása

rámia-kiállítás

za. Ezek alap-gy a növendék a ra alkalmas-e. A yűjtemény név ai magas művé-k révén alkal-ogy a faenzai zet négyévtize-ől tájékoztassák gatóit.

nnan nemcsak a anem a későbbi ópai fajansz-fej-dult, az 1920— en alig küzdötte miaművészetnek Európára kiter-t. Az ekkortájt on a neorene-iós stílushatás 40-es években kus formájú és názas állatokkal eken meg plasz-nay kerámiák-nológiai és for-g fedezhető fel. ekben ismét fel-zai kerámia. Eb-ben az időben a nagyméretű dísztálakon őskori barlangrajzok utánérzéseivel meg őskori cserépedény-utánzatokkal, archaizált edényformákkal találkozunk. Ez a neoprimitív archaizálás később sajátos vonalú modern edényformák kialakításához vezet.

A didaktikai gyűjtemény darabjai mellett tíz neves faenzai művész munkái gazdagítják a kiállítást. Közülük Ronchi Cesare szobrász, Biancini a figurális domborművek, Zannoni Umberto és Zauli Carlo pedig a vázák és nagyméretű edények mestere; mázas kőcserepei formai és színbeli finomságukkal emelkednek ki; nyújtott formájú mázas kőcserépvázája a kiállítás legszebb darabjai közé tartozik.

A tárgyak egyszerű, de ötletes elhelyezésével, variálásával a kiállítást áttekinthetővé, esztétikus hatásúvá tették.

KATONA IMRE

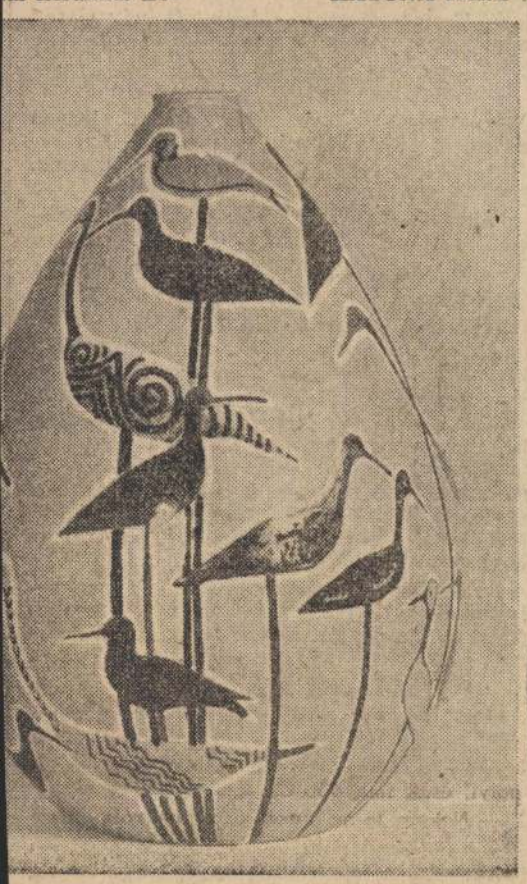

z kerámia

gyek a vécébe, és ledugom az ujjam a torkomon. De még nem, talán egy szendvics használ... Jó, uborkás...

Miért mentél el hazulról? Miért nem nézed meg egyszer, mit csinálunk? Itthagysz egyedül, orgiát rendezhetnénk felőled, nézd, hogy simogatom Emmit. És hogy hagyja! Te meg örülsz, hogy jól érezzük magunkat.

Leköpöm magam, apa? Ganaj vagyok. Részeg! Én nagyon szeretnék tanulni. De ha nem ide születek, soha nem vesznek fel. Nekem ez nem kell. Nem kell, hogy azt mondják: könnyen bejutott, mert a papája... Menjen helyettem a Dudás. Ő tiszta kitűnő, ő megérdemli. Én miattad nem vagyok kitűnő. Középszerű fickó vagyok apa, elkényeztetett gyerek. Te nem voltál úri gyerek, azért kell nekem annak lennem?

Menjetek most haza gyerekek, szeretnék egy kicsit, egy egész kicsit egyedül maradni...! Te is menjél, Piri! Szervusztok. Ne csókolj meg Piri, részeg vagyok és hánynom kell. Délben megmondom apának, hogy szeretlek és nem megyek egyetemre. De igen Piri, akkor is megmondom, ha félek. Most bátor vagyok, bár most jönne apa!

Az istent ebbe a rohadt magnóba, meg a pohárba, meg mindenbe! Jó...! Loccsanj szét a falon, hullj darabokra!... Szilánkok, apró kis szilánkok... A lé lassan csúszik lefelé, míg eléri a padlót s ott csillogó tócsában megáll.

Hidd el apa, fogok én még tanulni. De majd ha én akarok. Amikor magamnak tanulok, nem neked. És most elmegyek dolgozni, s törje föl már egyszer lapát a tenyeremet.

És megmondom neked. Eleget voltam középszerű. Eleget voltam már gyáva! Eléd állok, és megmondom. Ijedj meg, tátsd el a szádat a csodálkozástól, és remegjen a lábad, és essél össze, és kapj a szívedhez, és lásd be, hogy tévedek. Vagy ne lásd be, és utálj, és rúgj ki hazulról, annál jobb. Én olyan szeretnék lenni, amilyen te már nem vagy, amilyen te csak fiatal korodban lehettél. Én még csak tizennyolc éves vagyok, te meg ötven. Érted ezt, apa?

Dél van már. Jó meleg az ágy. Kint is süt a nap. Most fölkelek, és megmondok mindent. Belülről fázom, pedig meleg van. Vizet innék, sok vizet, hatalmas korsóból. Magamra húzom a paplant, még a számat is eltakarja. Rossz volna most fölkelni és betámolyogni a fürdőszobába. Pedig azt mondtam, délben beszélek veled. Fejemtől meleg a párna is, kifeküdtem. Nem tudom, szóljak-e, nem tudom, van-e értelme. Józan vagyok, s most már semmi sem olyan világos, mint az éjjel. Csak a nap, mely átsüt az ablakon...

A KÉPERNYŐ előtt

Játék és irodalom

Valamikor már láttuk egy olyan adássorozat közvetítését az Irodalmi Színpadról — a régebbi tv-előfizetők biztosan jól emlékeznek rá —, melynek az e cikkben tárgyalt műsorhoz hasonló céljai voltak. Az hozta mellesleg divatba a nálunk még újdonságnak számító *Dupla vagy semmi* játékot is. A játékvezető legtöbbször *Ungvári Tamás* volt (akit az idei klubestéken két alkalommal is üdvözölhettünk mint szellemes előadót), de láthattuk *Bárány Tamást* is, aki akkor még csak a paródiaestet szerkesztette, most viszont az Irodalmi Klub egész műsorát.

A színhely megváltozott. Színház helyett stúdióba kerültünk, színpad és nézőtér kapcsolatát valóban a „klub" kötetlenebb, intimebb légköre váltotta fel. A kieséses alapon lebonyolódó vetélkedő helyébe is másfajta, csöppet sem „vérre menő" játék lépett, melynél a részvevők a kisebb tét és az igazságosabb feltételek következtében könnyen úrrá lettek érthető lámpalázukon.

Nem véletlen, hogy ez idáig több szó esett játékról, mint irodalomról. Az Irodalmi Klub ugyanis elsősorban nem művészi, hanem kulturális műsor: ismeretterjesztés, mely felkelti a tárgy iránti érdeklődést, *részek* felvillantása, melynek vágyat kell ébresztenie az *egész* iránt. Ennek igen vonzó formát kell adni, és az egyik legnagyobb vonzerő a *játék*, a versengés. Egy másik vonzerő a műsor dinamikája, vagyis az adás ritmusa, a lebonyolítás folyamatossága és a műfaji, előadói változatosság. Egy harmadik a tálalás ötletessége: a sablon kerülése, újszerű formák keresése.

Nos, az Irodalmi Klub közreműködői éppen a fenti szempontokat valósították meg elismerésre méltó leleménnyel, fáradozással. Eszközeik között a commedia dell'arte éppúgy szerepelt, mint az egyszerű dramatizálás, az anekdóta, a filmvetítés vagy az irodalmi karikatúra. Ez utóbbiból — a *Számadás* című záróműsorban elhangzottak osztatlan sikere bizonyítja — az évad folyamán több is elkelt volna. A keretjátékokat (szerencsére) nem erőltették, ezek színházban még elviselhetők, de nem klubesten: Boccaccio nemesi társasága mily tétlenül és fölöslegesen asszisztálta végig az egyik adást! A leggyakoribb hiba talán egyes drámarészletek túlnyújtottsága volt: aránytalanul sokat elvettek a műsoridőből anélkül, hogy torzó jellegüket elveszthették volna.

A sorozat irodalmi válogatása — úgy érzem — jól sikerült. Céltalan lenne olyan kifogással élni, hogy egy bizonyos író vagy mű helyett miért nem másik került sorra — a jó írók száma pedig elég nagy ahhoz, hogy az ilyesfajta kritikusi bakafántoskodás legalább annyira vitatható legyen, mint az eredeti szerkesztői elképzelés,

Szakács Miklós játékvezető már bejelentette: ősszel folytatják ezt az adást. Várjuk.

HEGEDŰS TIBOR

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
ÉLET ÉS IRODALOM

...a, a „nem kö-... címszó alatt válaszolunk.

J. Miklós, Baja: Kétségtelenül tehetséges, de érlelje ki témáit, ne „csapja össze". Várjuk további írásait. Verse gyenge.

H. István, Hatvan: Rövid írásából nem lehet véleményt mondani tehetségéről.

„Színes szalag": Művelt dilettáns írása. Nem biztatjuk.

V. N., Mária, Karcag: A beküldöttekből nem látszik irodalmi tehetség.

N. Ferenc, Kaposvár: Egyelőre csak a tanulásra, művelődésre biztatjuk.

T. Károlyné, Budapest XXII.: A beküldött versek közül némelyiknek van gondolati magva, de nem eléggé differenciáltak — formai megoldásai általában gyengék. A rövidke karcolat is ezt mutatja.

Z. Imre, Zsámbék: Verseiben sok az idegen (főleg Ady) hatás; képességei jók, de érlelődnie kell még. Hosszabb idő múlva jelentkezzék.

A. Béla, Budapest: Szívesen látjuk próbálkozásait, nem tehetségtelen.

„Kiáltás": Hangja még igen erőtlen.

„Ha lehetséges": Sajnáljuk, verse színvonala nem engedi.

Nem közölhető kéziratokat küldtek: **D. D. Erzsébet, Budapest V., E. Dezső, Budapest II., M. József, Szeged, „Búzavirág", T. György, Miskolc, Sz. István, Budapest IX., Sz. Gábor, Putnok, K. István, Budapest XVIII., F. Zs. Tököl, Sz. Ildikó, Budapest XIII., A. G. Henrik, Újpest, K. Károly, Budapest XI., H. József Budapest, VII., D. Péter, Budapest VIII., „Svakszebár", K. Imre, Dombrád, „Sámson", R. István, Budapest XVII., F. J. Ágoston, Budapest VIII., Sch. László, Budapest XIII., „BC 17 353", „Keszthely, S. János, Pécs, „Kíváncsi", M. Mihály, Budapest IX., T. Péter, Tihany, M. Nándor, Budapest XIV., T. Mihály, Debrecen, „—z —a". S. Imre, Budapest IX., Sz. Vilmos, Budapest XVIII.**

Magyar származású író francia irodalmi díja

Párizsban minden évben odaítélik az „egyetemes francia nyelv díját" egy franciául író külföldi szerzőnek. A most kiosztott díjat a bíráló bizottság, amelynek François Mauriac is tagja, *Élie Wieselnek* adta, nemrég megjelent *A szerencse városa* című regényért. A fiatal író néhány évvel ezelőtt tűnt fel, *Az éjszaka* című regényével. Később megjelent még *A Hajnal* és *A Nap* című műve is.

Eleddig nem sokat tudtak az említett kötetek szerzőjéről. Most, hogy elnyerte ezt a díjat, a lapokban bőven ismertetik életútját. Wiesel Máramarosszigeten született; 1944-ben, 14 éves korában, Birkenauba hurcolták családostul, édesapja az alatta levő pricscsen pusztult el, s odaveszett édesanyja, valamint húga is. Később Buchenwaldba került, s a tábor felszabadítása után, mikor meggyőződött róla, hogy családjának minden tagját kiírtották, Franciaországba utazott, s 17 éves korában beiratkozott a Sorbonne-ra. Később amerikai honos lett, jelenleg New-Yorkban él, mint az egyik izraeli lap tudósítója, s ugyanakkor az amerikai Jewish Daily. Forward irodalmi kritikusa. Első regényét franciául írta, 1958-ban jelent meg, és Mauriac rögtön felfigyelt rá. A riporterek kérdéseire elmondotta, hogy gyermekkoráról még ma is magyarul álmodik. Mint újságíró a héber és a jiddis nyelvet használja, de mint író, minden könyvét franciául írja.

SIC ITUR AD ASTRA

Az előítéletek útja száz veszéllyel fenyegető mocsáron át vezet, s a sorsa éjszakájában eltévedt embernek, miközben járja, számtalan kísértő hang duruzsol a fülébe. Ne! — óvja az újtól a megszokott régi. Kezdő akarsz lenni deres-vén fejjel?!... S az amúgy is megzavarodott azt sem tudja, melyik lábára álljon, mielőtt a megismerés simább útjára lépne... Pedig azon is bizonytalan a járás.

... Sértetten visszahúzódik, tartózkodással fordul szemközt a közösséggel. Elkeseredik az utolsó huppanó előtt, holott a megismerés kockaköves útja már a felismerés betonútjába torkollik, melyen biztos a járás, szabályozott folyók módjára hömpölyög előre az élet, nyugalomra virrad a lét minden napja, lutrikockázat nélkül. Jövendőt szül a jelen,... 4. és 17. vízszintes — 1. és 20. függőleges.

(A rejtvény négy sorában elrejtett idézet megfejtését kérjük beküldeni **1963. július 8-ig.** — A megfejtők között tíz példányt sorsolunk ki Tímár Máté „Szórtarisznya" című regényéből.)

★

VÍZSZINTES: (Kétbetűsek: EL, DA, ÖS, ÉM, AK, SS, GM, EG.) — 1. Kossuth-díjas költőnk. **4. Az idézet első része.** 12. Izmos. 14. Bizonytalanul áll. 15. Észt város. 16. Talál. **17. Az idézet második része.** 19. Bibliai alak. 21. Az első gépkocsi készítője. 22. Az összeadás szava. 24. Szín. 25. Gépkocsi Külkereskedelmi Vállalat. 29. A sorszedőgép bizalmas, rövid neve. 30. Konyhai eszköz. 32. Így ordít a 28-as. 34. Szeretne szedni. 35. Cseremiszek. 37. Ruhakészítésbe kezd. 39. Szigetcsoport. 41. Kismértékben. 42. Falu Buda közelében. 44. A Dijbeszedő Vállalat jelentkezik vele. 46. Kő, angolul. 47. „RK". 48. Jeles angol költő. 49. Mesterember. 50. Egyik minisztériumunk. 52. RYÓ. 53. Régi közvitéz. 55. Uralkodói cím. 56. Idegen helyeslés. 58. Izomszalagja. 60. Este, olaszul. 62. Ferde. 65. Tavaly ilyenkor. 66. Csehszlovák traktor. 67. Régi nép. 68. Trappol. 69. A „Vadrózsák" gyűjtője.

FÜGGŐLEGES: (Kétbetűsek: OS, RT, EM, OA, RA, ÜR.) — **1. Az idézet harmadik része.** 2. Szovjet város. 3. Mindjárt felborul. 5. Elárasztja a környéket. 6. Világszervezet. 7. Kérdőszócska. 8. Visszamégy. 9. Afrikai állam. 10. Régi nép. 11. Jogosan birtokolod. 13. Legnagyobb vétke. 18. Nulla. **20. Az idézet negyedik része.** 23. Lóbiztatás. 26. Idegen női név (Lollo!). 27. Udvariaskodás. 28. A butaság megtestesítője. 30. Betegség. 31. Probléma nélkül. 33. ZZG. 36. Városrész rövidítése. 38. Állati fejdísz. 40. Operaházunk karnagya. 42. Ez a fa cipőbe való. 43. Volt brit miniszterelnök. 45. ZKK. 46. Évekig. 49. Falu a celldömölki járásban. 51. Friss keletű. 53. Győz-e valamit erővel? 54. Hajlíthatatlan. 55. Mázolni. 57. Járkálás. 59. Ünnepélyesen beiktat. 60. Numerus. 61. Hajtja a csónakot. 63. Futballesemény. 64. Félig elakad. 65. Mennyei.

(Fenyősy Antal)

★

Megfejtés a 24. számból: Ha megvannak, a föld is kiveti őket, csak azok vesznek el, amelyeket kishitűségből nem írunk meg.

JUTALMAZOTTAK:

Németh László „Mai témák" c. kötetét nyerték: Zorics Ervin, Pusztavám; Fehérváry Matild, Bácsa; Tamás Judit, Öregcsertő; Menyhért Endre, Futókércs; Zala Imre, Debrecen; — Tóth Ferenc, Gáll Istvánné, Kertész Ella, Metánszky József és Gelb Éva budapestiek. — **A jutalomkönyveket postán elküldjük.**

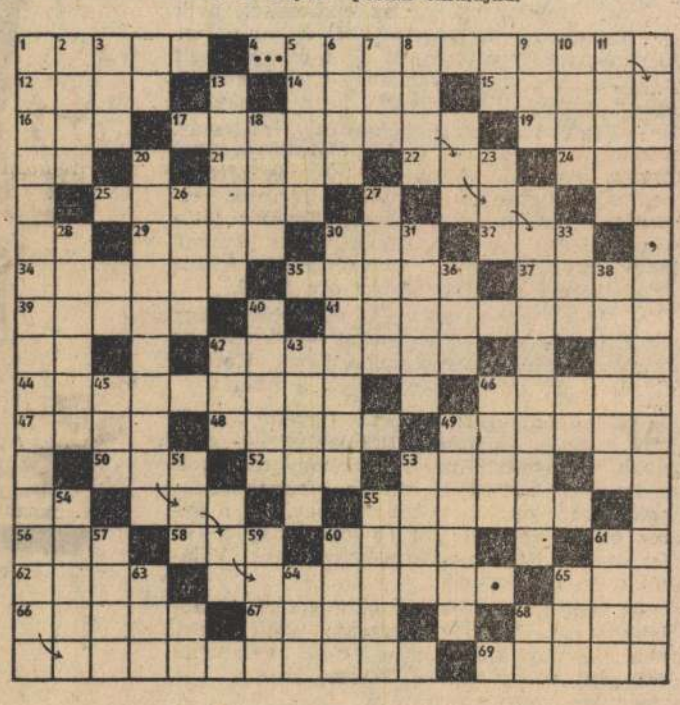

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

HELYIIPAR ÉS
VÁROSGAZDASÁG
Budapest

1970 AUG

Köszöntjük Alkotmányunk ünnepét!

Bakallár József

1021

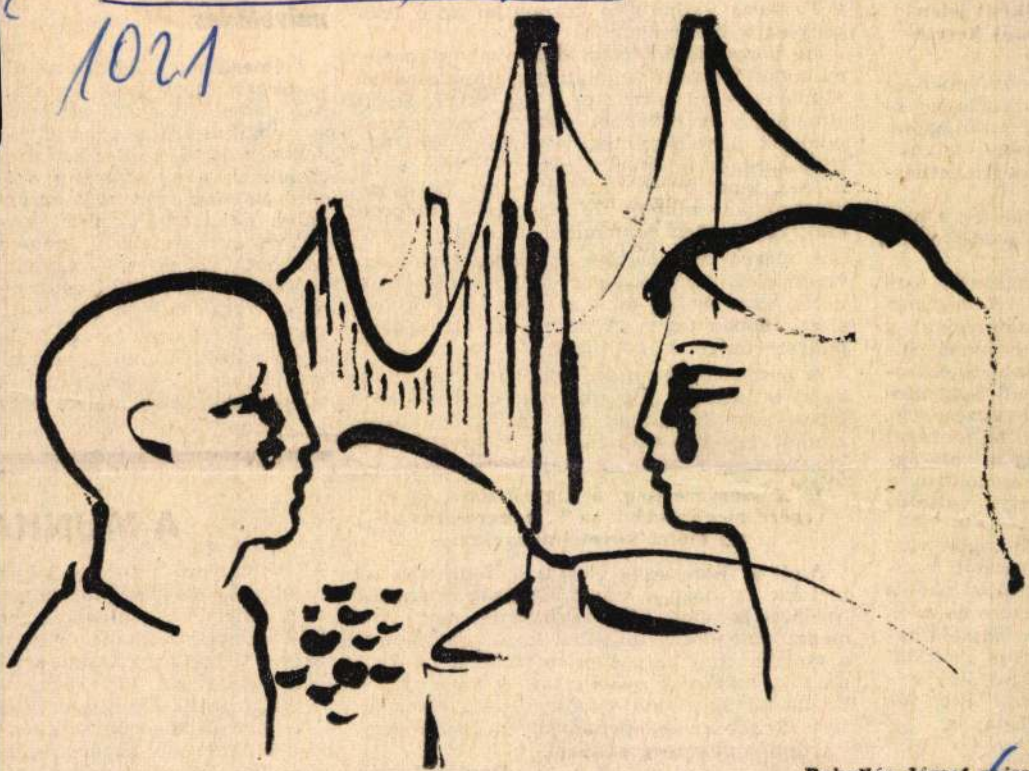

Bakallár József rajza

...almi munka

...a, hogy ezek
...llehet a ve-
...iként jelen-
...atás kereté-

...önösképpen ez
...álasztásra ké-
...jelentőségüket
...végül lelkesí-
...ak leikesedés-

...nálunk, a me-
...olgoznak ezek

...értékelés, ész-
...s. *Rendszeres*
...osztályaival, a
...szerveivel. In-
...tanácskozáso-
...zeti taggyűlé-
...llenőrzése, az
...k. Mindezeket
...eg a valóság-
...ottságokban a
...hélyi változás

...42 tagja van.
...vezetői mun-
...sztönzi őket a
...retére és azok
...ó. Megtalálha-
...ikus a fizikai
...díjas. Jó kap-
...szerveken kí-
...ÁL-lal is.

...omán előbbre
...Különösképpen

...meztet, fegyelm...
...kat alkalmaz, termés...
formá...

Elmondhatjuk, hogy a ...
lat új telepe, a *Magyar...*
a *Patyolat Vállalat* új ...
kenységük eredménye i...

A *közgazdasági bizo...*
működött közre a válla...
Mindenki előtt ismeretes a két évvel ezelőtti elmaradás. A hibákból okulva nemcsak ezt pótolták, hanem mintegy 4—5 százalékos bérfejlesztést is értek el üzemeink. Nem a bizottság tehet arról, hogy a megye helyiipari dolgozóinak *mintegy 75 százaléka dolgozik csak csökkentett munkaidőben.*

A *szervezési bizottság* az alapszervek szervezeti életének javításáért dolgozik, de elvárható, hogy ezt ne csak a választás előtti, és alatti időben tegye. A munkából ezt a kampányszerűséget ki kell űzni.

A *gazdasági bizottság* lelkiismeretes munkáját bizonyítja, hogy ma már azok a kisebb hibák sem fordulnak elő, mint korábban, amikor egy-két alapszervnél megsértették a költségvetés szerinti gazdálkodást.

Jó a szervezettség, a tagdíjfizetés és év végére meghaladjuk az V. kongresszus által előírt követelményeket.

Amit a választások előtt a legfontosabbnak tartunk az, hogy a munkabizottság értékelése mielőbb testületi ülésen történjék meg. Ami megszívlelendő: tovább kell javítanunk a tartalmi munkát. *A jelentésekben ne kendőzzük, szépítsük a dolgokat.* A káder kiválasztásnál ügyeljünk a túlterheltség elkerülésére. Rendezni kell néhány ilyen gondot, észszerűbb munkamegosztással.

Derdák István
Vas megyei titkár

...ból, komoly vitákból áll össze...
az szb. kulturális programja?
Jogos a kérdés, hisz az *üzemeinkben nagy számban dolgozó fiatalok szeretnek művelődni, de „komolykodás" nélkül.* Nem kioktatásra, hanem az önművelődésre vágynak. *Szórakozni és tanulni egyszerre, ez koruk sajátja is.*

Vannak üzemi szakkörök, irodalmárok, fotósok, bélyeggyűjtők, és ki tudja még kik... találkoznak hétről hétre, hogy...

A MUNKA...

Szakmánkat több cikk is köz... közül a *„Rétegpolitikai munk...* írást, amely hangsúlyozza: a r... időtől független feladat, nem is... tásával összefüggő kampány. ... dekeit képviselő, védelmező, s... meghatározott — szakszervezet...

Kellően ösztönöznek-e a bér... a cikk címe, s a témáról széle... hasábjain. Ennek keretében mo... zetünk megbízott osztályvezető...

Bakallár József

MAGYAR HÍRLAP SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KORTÁRS
Budapest

1970 JUN

kéznél van a mosolygasom
ápolgatom kő-virágom

1021

BAKALLÁR JÓZSEF *metszete*

8 —

folyik a vére.

És akkor elkezdtünk verekedni.

Bakallár József

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

SEP 12

1021

Bakallár József: Nap

PERNECZKY GÉZA:

Képzőművészet

Bosszú és bánat

Az volt a baj, hogy kint dolgoztak a rabok a parton, s arra alig is őrizték őket. Igaz, nem nagyidősek.

Meg hogy jöttek újak, híreket hoztak. A Duna felé szökhetett meg a cigány. Reggel vették észre, rögtön kiadták a körözést.

Kiment a járőr az őrsről a telepre.

— Mi újság, Gagyiné? — kérdezte a rendőr az asszonyt. — Hallott-e mostanában az uráról, küld-e levelet?

— Küld, kéremszépen, karácsonykor is küldött.

— Hm. Karácsony régen volt.

— Elég régen. Valami baj van, őrmester úr?

— Nincs semmi baj, Gagyiné. Csak erre jártunk.

De Gagyiné már sejtette, hogy baj van. Igaz is, gondolta az őrsparancsnok, nem érhetett még haza. Százötven kilométer. Vonatra nemigen szállhatott.

Két éjszaka lesték, hazajön-e a cigány. De nem jött.

A harmadik napon megint elmentek. Akkorra már nem volt az asszony se sehol. Hanem egy legény is eltűnt. Bent a városban kellett keresni, építkezésen.

— Előfordult máskor is — mondta a munkavezető —, olyanok ezek kérem, gondolnak egyet, otthon maradnak három napig. Üthették bottal a nyomukat.

Aztán egy éjjel — ilyen még nem volt — verik nagyon a börtönkaput; ott kint a kihelyezetteknél.

Volt pácban az ügyeletes tiszt: hogy lehet egy börtönbe, mert hiszen ez mégiscsak börtön, valakit beengedni. Még akkor is, ha

olyan lárma van a
előbb könyörögni kell,
társak egy kicsit csitul
most nyugodtan hallga
— Tessék, Incike, hal

Közömbösen mondta,
bár, de közömbösen.
hitte volna, hogy Inci
na mondani.

Inci ezt vetette a sz
milyen közönyösen foga
lését.

— Csak így — panasz
is —, tessék, hallgatlak.

Egyébként természete
rint idézte, s ezért ő
jegyezni, ott rögtön:

— Nem azt mondtam

MOLNÁR ZOLTÁ

HÁ

sék, hallgatlak, hanem
tessék, Incike, hallgatla

Bakallár József

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 JÚL

HELYIIPAR ÉS VÁROSGAZDASÁG
Budapest

1021

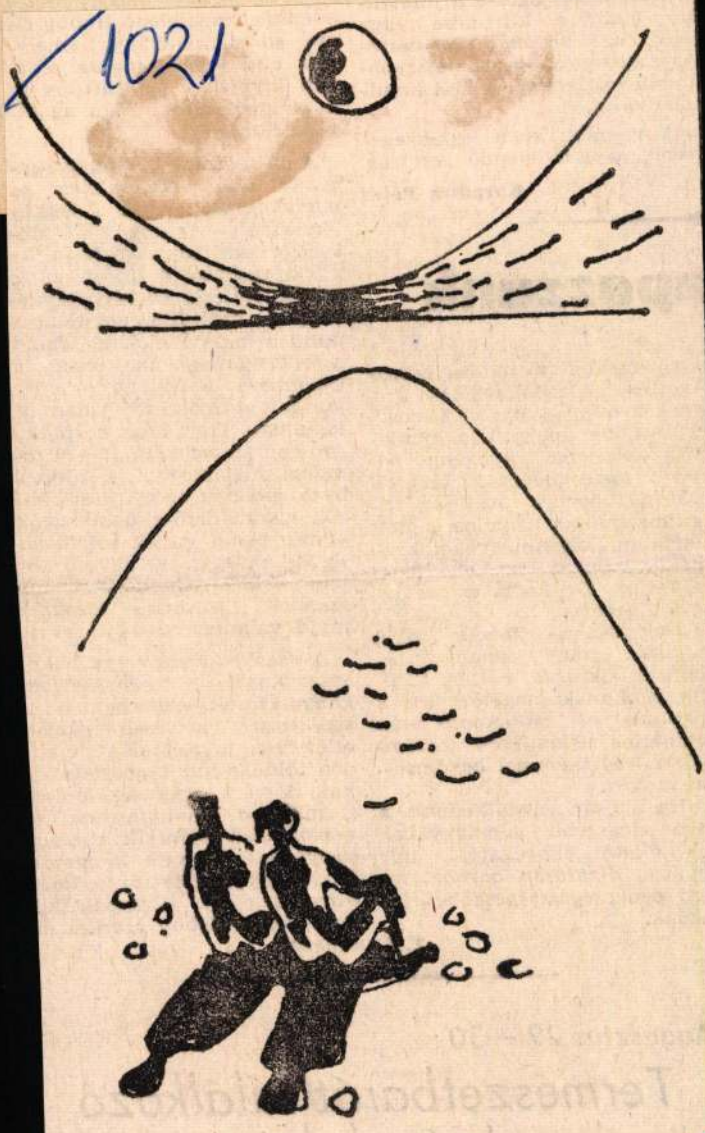

NAPBANÉZŐK *(Bakallár József rajza)*

lenleg, hogy
mi jutalom
sem, *az ide*
jogszabályok
menő részlet
mányozni.

E példából
sebb, megszí

apozzunk

a szemkörnyékét krémezze. A fényérzékenyítő hatású bergamottos napozóolajak és krémek gyorsítják ugyan a lebarnulást, de fokozzák a gyulladás veszélyét. *Érzékeny bőrűek tartózkodjanak ezektől!* Normál bőrűek óvatosan alkalmazhatnak némi bergamott tartalmú készítményeket. Ezek közül a Sugár Parazol krémet ajánljuk. De arcra ezt se tegyük soha!

Ha napozás közben sokat úszunk, vagy zuhanyozunk, bőrünk kiszárad, esetleg hámlik is. Ennek megelőzésére a napozás és mosakodás után *ajánlatos valamilyen közömbös zsíros krémmel bedörzsölni a bőrt.*

Ha okosan gazdálkodunk a nyár legszebb adományával, az éltető napsugárral, úgy nyáron *divatosan barnák*, télen pedig *egészségesebbek* leszünk.

T. I.

lönbözőbb szabadidő-elfoglaltságokkal foglalkozik — az akvarisztikától a fotózáson át a rádióépítésig és bélyeggyűjtésig —, ezáltal jó segítőtársa mind a népművelőknek, mind a könyvtárosoknak, mind a különböző szak- és hobbykörök vezetőinek, valamint tagjainak. Igaz, hogy a *Hobby egy-egy száma csak 15—20 témával* foglalkozhat, a különböző hobbyk és gyűjtési körök, szabadidő-elfoglaltságok száma pedig ennek sokszorosa, de az egymást követő kötetek — a szerkesztő bizottság szándéka szerint — átfogják majd valamennyi ágat.

A szerkesztésben egyébként számítanak *a népművelők, könyvtárosok segítségére* is: a szerkesztők szívesen várják ötleteiket, javaslataikat, cikkben földolgozott tapasztalataikat. A várt segítség másik formája: *a könyvtárosok és népművelők ajánlják* a kiadványt intézményeik látogatóinak, s kérjék őket arra, hogy észrevételeiket, kívánságaikat közöljék a *Hobby szerkesztőségével.*

Augusztus 29 — 30:

Természetbarát találkozó Leányfalun

A SZOT sportosztálya dolgozóknak is — az előre k

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Bakallár József
IFJÚ KOMMUNISTA
1965 SZEP

1021

Bakallár József: VISEGRÁD

fölött is felfut
autóbuszokban
ben beenged a
get is. A londo
be lehessen csu
dik, annyinak
lap a londoniak
tokiói földalattin
mösölik be az
re nincs szükség, angol hidegvérrel elvégzik a mun-
kát maguk az utasok.

A hampsteadi állomás csendes, forgalma nem ve-
tekszik a belvárosiakéval. Itt nem mozgólépcső, ha-
nem lift szállít felfelé. De a lift ajtajában, éppen
úgy, mint a Piccadilly vagy Oxford Circuson, a fel-
felé vezető mozgólépcső végén a földalatti vasút
egyenruhás embere ellenőrzi minden kiszálló je-
gyét, hogy az utazási távolságnak megfelelő össze-
get fizetett-e be, mert szakaszonként lépcsőzetesen
emelkedik a tarifa.

A földalatti állomásból széles útra lépünk ki,
mely nevében viseli a domb szót, s valóban enyhén
emelkedik felfelé. A gyalogjárókat fák szegélyezik,
köztük egy kőből készült itatóvályú, talán ötven
lépésre a kerületi tanácsháztól. Földszintes üzletek
fokozzák a vidéki hangulatot, mely — kiszabadulva
a nagyvárosi földalattiból — különösen kellemes.

A házból, amit keresünk, s hamar megtalálunk
egy mellékutcában, tizenkettő egy tucat, vagy stí-
szerűen huszonnégy két tucat, mert éppen annyi
van ebben a kis utcácskában. Mindmegannyi vako-
latlan vörös téglából épült, csaknem valamennyi
kétemeletes, mindegyik előtt kis virágoskert, mö-
göttük zöld gyep, almafákkal, s a kertészkedéshez
szükséges szerszámok őrzésére való fészerrel. Ak-
kor épülhettek ezek a házak, amikor Hampstead
beolvadt Londonba, a századforduló táján.

☆

Királyi vadászatra használt erdők közé zárt kis
mezőgazdasági jellegű település alakult ki e helyen,
ami azzal tett szert némi hírre VIII. Henrik ide-
jében, hogy az idevalósi asszonyok mostak az ud-
var szennyesét. (Volt mit, de erről majd később.)

Az akkori falunak csak helye maradt meg, nyo-
ma nem. Hampstead legrégibb háza „csak" 1693-
ból való, de ez is kivétel. Az „óváros" inkább Dic-
kens korabeli, lakott is itt a híres író rövid ideig.
A korábban élt költő, Keats házát ma is őrzik. A
domboldalba épült régi házakat kétoldalról már
körülzárta az új település, mely egybefüggően össze-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Bakallár József

IFJÚ KOMMUNISTA

1965 JÚN

1021

BAKALLÁR JÓZSEF: OLVASÓ LÁNY

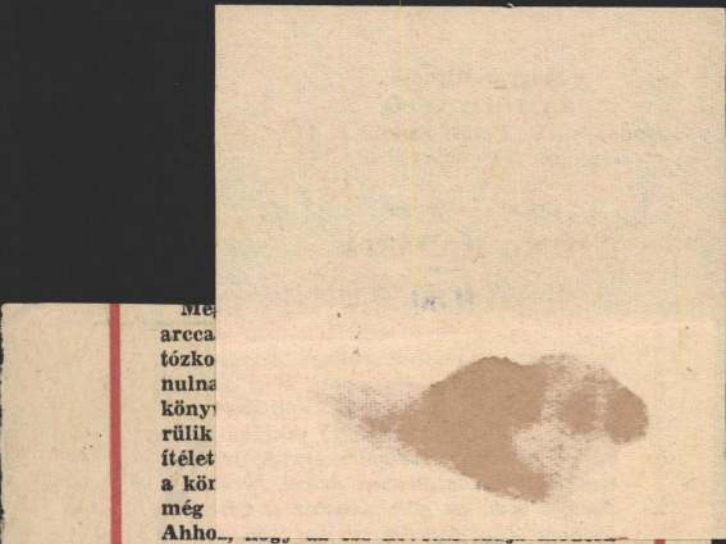

korunk ütemét, ahhoz, hogy a szív átváltódjék mai életünk ritmusán, mindenkit el kell vezetnünk a tudás üdítő forrásához, igényt és jó ízlést formálva kell a talajt előkészítenünk a kultúra általános virágzásához.

A könyv ünnepe az apró, de nagyon fontos tettek ideje is. Alkalom arra, hogy embertől-emberig, fiataltól-fiatalig tudatosítsuk az olvasás fontosságát, emberformáló gyönyörűségét. Sok útja-módja van ennek: baráti eszmecserék, könyvekről folytatott viták, írókkal való találkozók, könyvtári esték szervezése, részvétel a könyvek terjesztésében, kezdeményezések, hogy a családban, baráti körben, az alpszervezetben könyvvel ajándékozzuk meg egymást.

A könyv ünnepe akkor lesz igazán országos ünneppé, ha megvalósítjuk célkitűzéseinket: könyvet minden családba, minél több fiatal kezébe.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1968 MÁJ 17

ÉLET ÉS IRODALOM

Bakallár József

1021

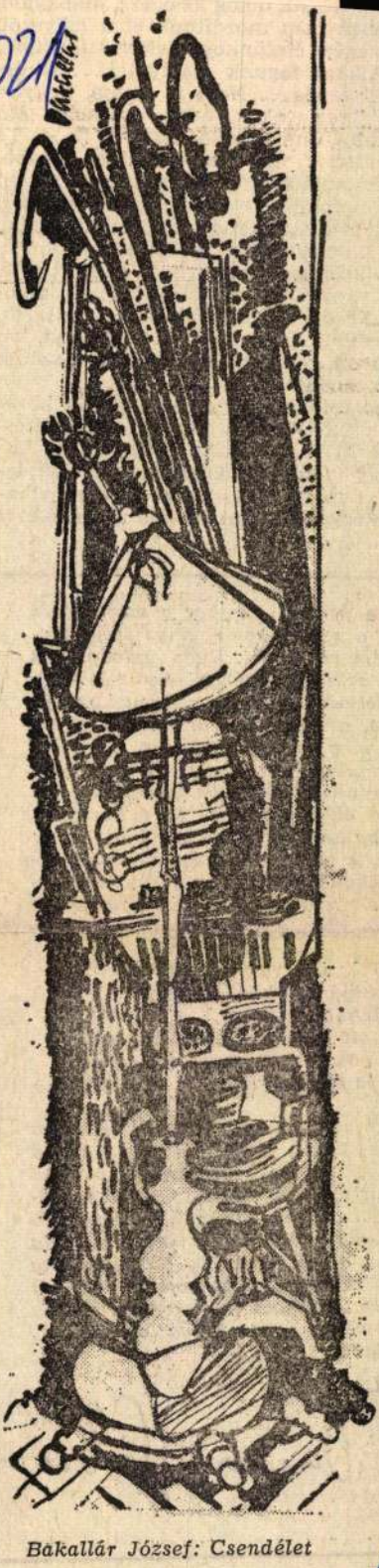

Bakallár József: Csendélet

vicsot
en eg
ziklák
éki J.
k ily
otolni
inálo
, az istennek, de még Marxnak se . . .:
a pipáját vette fel, bajlódott vele,
at gyufaszálat is meggyújtott, hiába.
a palettát vette fel az asztalról, né-
a színeket, hunyorított, megint a tó,
állványa felé nézett. Most már alko-
t. Kezdődött az a bizonyos színjáték.
e nézett. Összehúzta szemöldökét, két
figyelt, dundi párnák voltak, a szélük
pirosodott.
elen felkapta az ecsetet, másik kezé-
paletta, felugrott, nekifutott a kerítés-
ugrott rajta, futása meggyorsult, lát-
hogy a kép elé érkezett, hirtelen le-
t és marokra fogva az ecsetet, viha-
orsasággal dobni kezdte a festéket a
ra.

t a percet, amikor a szeretkezés
ét a szeretőket egymás felé for-
elem váltja fel. Ilyen gondok és
ok s költői játékok között is foly-
zdelmét „minden zsarnokok fő
ese, a Félelem s a Butaság ellen,
meg figyelmeztetően a bibliai
ot: „Adj tiszta fegyvert kezünkbe,
gtanultuk: aki nem fog kardot, az
ard által vész el". Az ő kardja a
lság nélküli fájdalom. S mindezek
oz is van ereje, hogy könnyed le-
yinkább — és nem súlytalanul —
a szerkezetével A vándor éji
aló Pataknál *versben:*

zökken a víz, a csobogó,
szálya csipkés, rokokó
illehab és fodor.
mott ágat visz a patak,
lanak felhők, madarak . . .
e is így távozol.

ánjunk neki, tisztalelkű, igaz
e kerek évfordulón? Amit ő
„. . .tartós egészséget, továbbá
lan megnyugvást családja és vi-
s barátok körében, eszméltető
asmányok kegyelmét, s nem
an a jó magány patyolattiszta
eg tolla alól kibuggyanó egy-két
rset, amelyek pár napra elhitetik
y mégsem járt hiába a Földön".
hiába.

Devecseri Gábor

Bakallér József, grafikus

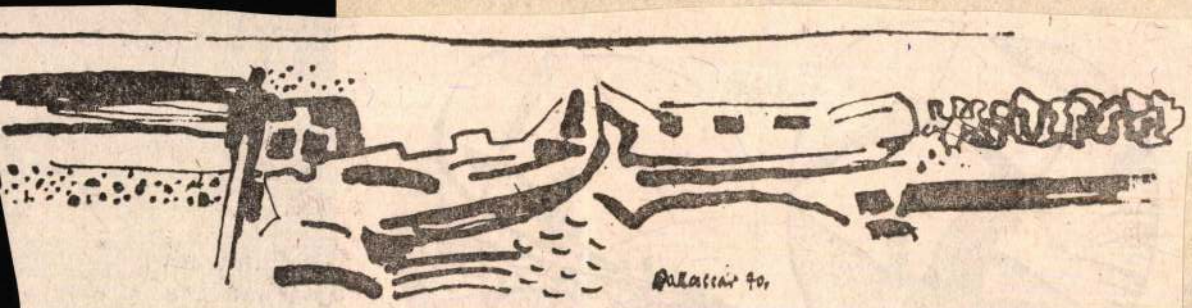

Bakallér József: Ladikok

Bakallér József: Ladikok 5.

Élet és Irodalom Bp. 1985. okt. 11. XXIX/41

LFÖLDY JENŐ:

Ag

Javasoltam a lap szerkesztő
bármennyire szokatlan hang
rás Aranyi László „Nyílt le
tivételképpen hadd közöljü
ÉS hasábjain. Nem

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

Bakallár József

HELYIIPAR ÉS VÁROSGAZDASÁG

DEC

1021

ÜNNEP — BAKALLÁR JÓZSEF GRAFIKÁJA

Nyíregyháza; Kus-
bathely; **Aczél Imre**,
int **Mikos Istvánné**,
Gazsi Istvánné, ifj.
és **Virág Ferencné**
ink.

alomkönyveket pos-

nyen és gyorsan elvégezhetjük, ha megfelelő, éles kisollóval és körömráspollyal rendelkezünk. Először a körmök sarkát vágjuk ki, utána reszeljük le körben a körmöt, középen hosszabbra. Ettől lesz szép mandula formájú. A hold bőrét toljuk fel, s óvatosan vágjuk körül. Színházba, szórakozáshoz a szájrúzzsal harmonizáló körömlakkot használjunk. Ha kopni kezd, gondosan mossuk le olajos körömlakk-lemosóba mártott vattával, mert

ja:

Orvos-műszaki talá

A modern élet gondjai közé tartoznak a munkavégzés során fellépő kóros elváltozások, betegségek. E téma ma már nemcsak az orvostudományt érinti, hanem egyre több műszaki szakember foglalkozik vele.

Az egészségügyi ellátás, foglalkozási ártalmak jegyében rendezte meg a dunavecsei *Vegyesipari Vállalat* szakszervezeti bi-

PIHENÉS KÖZBEN (Bakallár József illusztrációja)

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1971 JUL

HELYIIPAR ÉS VÁROSGAZDASÁG

Budapest

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1971 SEP
KORTÁRS

1021

Bakallár József

ben

BAKALLÁR JÓZSEF rajza

az újjászülőt,
emlékeket újraszülőt.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

HELYIIPAR ÉS VÁROSGAZDASÁG

1972 MAJ 7

Bakallár.

1021

A csökkent munkaképességűek ér

— Országos tanácskozás a MOM-ban

Április végén országos tanácskozás társrendezője volt a helyiipari szakma csökkent munkaképességűeket foglalkoztató több célvállalata. A munka oroszlánrészét *a 20 éves jubileumát ünneplő Fővárosi Kézműipari Vállalat vállalta magára.* A 13 ezer dolgozót foglalkoztató legnagyobb tanácsi vállalat *3 400 megváltozott munkaképességűt foglalkoztat* és 2 ezer olyan dolgozója van, akik más szociálpolitikai okokból találnak foglalkoztatásra.

A vállalatnak évek óta szoros munkakapcsolata van az ugyancsak 20 éves fenállását ünneplő központi baleseti rehabilitációs osztállyal. Az orvosilag rehabilitáltakat a kézműipar fogadja és teszi türelmes, rendszeres nevelő-oktató munkával a társadalom teljes értékű tagjaivá.

A tanácskozáson képviseltette magát a Szegedi Fonalfeldolgozó, a Szombathelyi Vegyesipari, a Fővárosi Kefe és Seprűipari, a Műszerkészítő és Javító Vállalat, a Bőrdíszműipari Vállalat. Termékeiket kiállításon mutatták be, terveikről pedig sajtótájékoztatón számoltak be a gazdasági vezetők.

A konferencián megjelent az egészségügyi és a munkaügyi miniszterhelyettes, szakszervezetünk és a SZOT nőbizottsága képviseletében *Somoskői Gáborné, a KV titkára,* valamint *dr. Bartos István, a SZOT Társadalombiztosi-*

ahol rendszeresen figyelemmel kísérik a rehabilitált dolgozók egészségügyi állapotát és ennek alapján választják ki a nekik legmegfelelőbb munkát. Foglalkoznak a dolgozók szak-illetve átképzésével is.

Dr. Egyed Béla, kandidátus, a Magyar Rehabilitációs Társaság

A fotómontázs a csökkentmunkaké latok termékbemutatójának egy r ábrázolja.

A nők helytálln

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

HELYIIPAR ÉS VÁROSGAZDASÁG

1972 MÁJ

Bakallár József

1021

MÁJUSFA

Bakallár József rajza

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Bakallár József

HELYIIPAR ÉS VÁROSGAZDASÁG
1971 OKT

1971

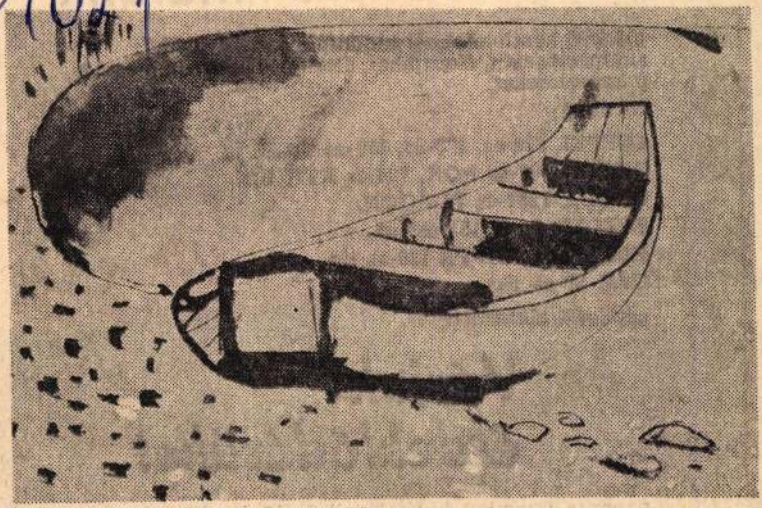

ŐSZ A DUNÁN — BAKALLÁR JÓZSEF GRAFIKÁJA

elfekvő ké
simmering
felszerelés
továbbá:

CSEPEL
SKODA 7
SKODA
ZIS 150
ZIL 164-
GAZ 59-es tip.

gépkocsi alkatrészeket.

Várjuk érdeklődésüket

naponta (szombat kivételével) 9—10 óra között a

Fővárosi Köztisztasági Hivatal

1975 FEB 4

lap

1975. FEBRUÁR 4., KEDD

Kiállítótermekben

Gyermekemlékek színekben

Évnyitás a Pest megyei Nagy István csoportnál — Olasz művészeti törekvések

Boldogan élünk, boldogok vagyunk. Ez a mottója a 11 éves díjnyertes *Bakallár Zsolt* festményének, de valamennyi gyermekrajznak a XX. kerületi óvodák, iskolák közös kiállításán a

PESTERZSÉBETI MÚZEUMBAN.

Hol van már a háború, a sanyargató szegénység és szomorúság életünkből? Önfeledt vidámság és derű tombol a színekben. Visegrádi kirándulásról, erdőkről, libegőről, a tízpercek já[illegible]airól, pipacsos tájakról, a falu csodáiról, friss élményekről számolnak be a rajzok. Figyelemre méltó, hogy a gyermeki képzeletnek fő varázslata marad a megszerzett összkomfortban is a természet ősi ajándéka, a ló, a fák.

Ez a felnőtt korban is megőrzött és szobrászattá növelt játékosság képezi *Szőllőssy Enikő Labirintus* sorozatának alkotóelemét, melynek formaötvözete vasúti talpfából, sárgarézből, rozsdás vasból, bronztöredékekből szerveződik gondolati egységgé. Mindez bizonnyal hat az ifjúság érzelmeire, hiszen a tárlat jelenleg Rákospalotán, a

LILA ISKOLÁBAN

időzik. Pest megyében mi is felkutathatnánk azokat a megfelelő előtérrel rendelkező általános és középfokú tanintézeteket, amelyekben kiállításokat rendezhetnének a szentendrei festők, a váci Dunaműhely és a Nagy István csoport tagjai.

Itt jelzem, hogy a dabasi, monori, nagykátai és ráckevei járás képzőművészeiből szervezett Nagy István-csoport szombaton tartotta évnyitó ülését a Pest megyei Népművelési Tanácsadó termében, s elnökének megválasztotta *Bányász Béla* festőművészt, titkárainak pedig *Fegyó Bélát* és *Miklosovits Lászlót*.

Húszezer forintos *megyei támogatással* az alkotócsoport tagjai részt vesznek a zebegényi szabadiskola nyári kurzusán. Elhatározták, hogy házi tárlatokon és előzsüriik segítségével kiszűrik a gyengébb műveket, s így biztosíthatják mindenki fejlődését, a megfelelő mértéket. Minden bizonnyal sikerül az előrelépés, hiszen *ifj. Pál Mihály* személyében biztosított az országos szobrászati értékrend, mely annál is inkább gyümölcsöztetni fogja jótékony hatását, mivel ő is Kiss Ernő, Bányász Béla, Miklosovits László és Fegyó Béla mellett az előzsüri tagja.

A SZÉPMŰVÉSZETI MŰZEUMBAN

március 3-ig látható az a nagyszabású tárlat, mely beszámol az olaszországi művészeti törekvésekről 1930-tól napjainkig. *Palma Bucarelli*, a

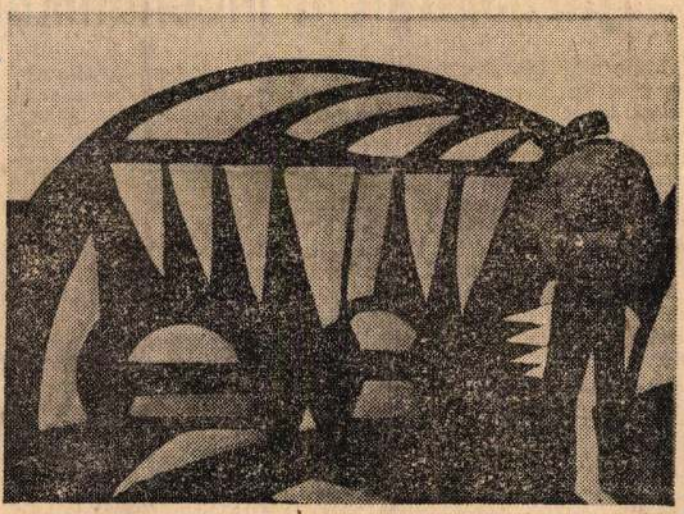

Giulio Turcato: Bánya (olajkép a Szépművészeti Múzeum tárlatán)

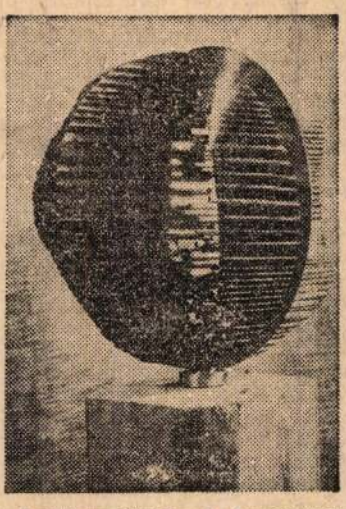

Szőllőssy Enikő: A Labirintus-sorozatból.

római galériák főintendánsa arról ír a katalógus előszavában, hogy sem a magyar, sem az olasz művészet nem tarto[illegible] *európai perifériához*, és [illegible]ossággal jegyzi meg, [illegible]táliai kinetikus stílus [illegible]ban nagy része volt a [illegible]*ly-Nagy Lászlónk* te[illegible]gének. Itt szükséges [illegible]nk egy pillanatra. [illegible] katalógusokban több[illegible] magyar képzőművé[illegible]legi eredményeit *Vá[illegible]-Győző, Schöffer Mik[illegible]s Imre, Moholy-Nagy* [illegible]zemélyéhez kötik. Ez [illegible] A magyar képzőmű[illegible]egyetemessége abban [illegible]ogy *a realizmus teljes* [illegible]*alkot Medgyessy Fe*[illegible]tiséghez kapcsolódó [illegible]eitől *Kemény Zoltán* [illegible]e jutott anyagkísérle[illegible] Így jó, így szabad és [illegible]mi művészeti életünk, [illegible] a minőség jelenti az [illegible]orrektség mellett az [illegible] előírt szabályt.

[illegible]sz változat is *Manzu* [illegible]sának és *Alberto* [illegible]formel kötetlenségé[illegible] határai között mozog, [illegible]ányok jobban eltolód[illegible]ellően nem ellenőriz[illegible]zettársítások irányá[illegible]agyar és olasz mo[illegible]i szerkezetében nem [illegible]ig, hanem az arány[illegible] intetében van alap[illegible]nbség, *a mi javunkra*, [illegible] nem udvariatlanság, meggyőződés és az [illegible]eresése mondatja ve[illegible]en itt az európai mű[illegible]vőjéről van szó. *Giot[illegible]langelo, Rembrandt,* [illegible] folytatásáról, s ez [illegible]adat, amelyről nem [illegible]kozolni sem a tárgyi [illegible]hoz, sem az elvonat[illegible] formákhoz kapcsolt [illegible]nőséget, de csak az [illegible]őséget, melyet ezen a [illegible] realista Manzu és az [illegible] Burri képvisel.

Losonci Miklós

Pestmegyei Hirlap
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 337-148, 340-726

Több szem többet lát

Megvalósítják a f…sok javaslatait a Mechanikai…n

Mint már beszámoltunk róla, a tervek szerint *a Mechanikai Művek* kollektívája az idén 1 milliárd forintnál nagyobb értékű terméket fog gyártani. Ehhez *módosítják* a meglevő gyártmányszerkezetet, javítják a munka hatékonyságát, fokozzák berendezéseik kapacitásának kihasználását és megragadják a takarékoskodás különböző lehetőségeit. Mindezt úgy készítik elő, a *„több szem többet lát"* elve alapján, hogy *munkásokból álló tanácsot* hoztak létre, amely a legfontosabb gyártmányösszetételi beruházási vagy más hasonló döntések előtt a *kérdéseket megvitatja a vezérigazgatóval.*

Együtt a vezetőkkel

Tavaly tavasszal megalakult *az ifjúsági tanács,* amely azóta számtalan ötletével pénzben talán ki nem fejezhető, a nyereségben azonban mégis benne rejlő eredményhez juttatta a vállalatot. Mint *Kecskés Sándor* fejlesztő mérnök, az ifjúsági tanács tagja elmondta, többnyire előre elkészített *munkaterv alapján* dolgoznak. A vezérigazgató azonban soron kívül is összehívhatja konzultációra a fiatalokat. Egy-egy téma megvitatása előtt az illetékes főosztályvezető bevezeti a fiatalokat az adott téma rejtelmeibe, feltárja előttük az esetleges buktatókat s elmondja, *milyen kérdésekben várnak ötleteket.* Az elmúlt nyolc hónap során „terítékre került" a Dolgozz hibátlanul munkarendszer, a vállalat piaci helyzete, a gyártmányszerkezet módosításának kérdése és így tovább. Még a bérezési problémák megoldásában is részt vehetnek. Legutóbb például … hét alatt intézte el az ifjús… tanács, hogy az egyik üze… ben az azonos színvon… munkáért a fiatal szakmu… kás is akkora bért kapj… mint az idősebb, illetve c… minimális legyen az eltérés.

Kollektív vezetés

Másik igen fontos javas… tunk, hogy a légtisztító-sze… lő üzem legyen a „fiatalok üzeme" azaz létesítsenek rugalmas, a dolgozók ötleteit mérlegelő, és közülük a jókat *azonnal alkalmazó* vezetést. Annak idején az üzemet ifjúsági brigád tervezte, néhány kivétellel csupa fiatal dolgozik benne, és most a KISZ védnöksége alatt *kollektív vezetést* szeretnének megvalósítani.

Igen érdekes volt a novemberi tanácskozás: ezúttal a vállalat vezetői *a veszteségforrások feltárásához kértek segítséget* az ifjúsági tanácstól. A fiatalok mintegy száz javaslatot tettek a takarékosság különböző formáira.

Az ifjúsági tanácsban szerszámkészítő és mérnök, tekercselő és közgazdász, a munka tervezésétől a késztermék ellenőrzéséig szinte *valamennyi munkakör képviselői* részt vesznek. A 23—30 éves fiatalok közül négy a nő.

Egy hasznos észrevétel

Stier Pálné, az elektrolit kondenzátorüzemben szerelőként dolgozik. Kolléganői nevében szóvá tette egyik tanácskozáson, hogy a kondenzátor műanyagfedőin a két alumíniumszög *rövidebb* a kelleténél, s a hibás alkatrészek kiválogatása fékezi a munka lendületét. A szigetelő gumik mérete sem teljesen azonos, ami nemcsak bosszúságot okoz a szereldében, hanem selejtet is. Mindezt *gyakoribb gyártásközi ellenőrzéssel,* a tűréshatárok szűkítésével meg lehet ne szüntetni. Stier Pálné javaslatát elfogadták, de az üzemben már szeretnék érezni a javaslat nyomán született intézkedések hatását is.

Cz. V.

Terv és munkaverseny

A KGM és a vasasszakszervezet vezetőinek megbeszélése

A KGM és a vasasszakszervezet vezetői *dr. Horgos Gyula* miniszter és *Méhes Lajos* főtitkár vezetésével hétfőn megvitatták *az idei terv teljesítésével, a kongresszusi és felszabadulási munkaverseny segítségével* összefüggő minisztériumi és szakszervezeti feladatokat.

Dr. Horgos Gyula azokról a miniszteri intézkedésekről is tájékoztatta a szakszervezet vezetőit, amelyek alapján a tárcához tartozó vállalatok *felülvizsgálják* idei termelési és értékesítési programjukat, s *kidolgozzák* energia- és anyagtakarékossági intézkedési tervüket.

Nemzetközi vízminőség-szabályozási szimpozion

A komplex vízminőség…

a második világháború u… só esztendejében bontako… ki és amelynek emlé…

A

A borsodi iparvidék — … főváros után — a háború a… kibontakozott antifasis… harc *egyik legjelentősebb …rülete.* Miskolc, Diósgyőr, … nem csupán ipari, han… *hadiipari* üzemek centru… Az iparvidék jól szervez… forradalmi tradíciókkal … tezett munkásgárdával r… delkezett. Ez a körülm… már a háború közepén erő… jesen éreztette hatását. 19… végén, 43 elején *a hadiü… mek között elsőként innét … keznek bérmozgalmakról … rek.* 1943. májusában bér… vetelő munkástüntetésre, m… szeptemberben különbé… sürgető nagy megmozdul… ra kerül sor. A belügyi sz… veknek *állandóan fokoz… gondot okozott* e terület … gozóinak növekvő hábor… lenes megnyilvánulása.

A nagy hadiüzemekben … gozó szociáldemokrata és k… munista munkások közö… szervezik az ellenállást. … *Diósgyőri Vasgyárban* do… … kommunista *Berbai*

Bakalló József

festő-

17.DY.

„Országút" c. képével szerepel a pesterzsébeti műveszek tárlatán.

Lengyel Géza: Pesterzsébeti művészet

Művészet, 1965. jannán – 42 kep.

Bakányi Gyula, festőművész

Mai kulturális programok.

A Fényes Adolf Teremben: Bakányi Gyula festőművész kiállítása.

Előttünk a vasárnap.

1994. XI. 4. 5,00 (Kerekes).

Bakányi Gyula fotó

Malév: még folynak a tárgyalások

Pénteken sztrájk lesz?

Tegnap tárgyalóasztalhoz ültek az érdekképviseletek illetve a Malév vezetői, hogy megpróbáljanak kompromisszumot keresni a vitatott kérdésekben. A Malév vezetésének álláspontja nem változott, ezért a vállalatnál működő érdekképviseletek kétórás figyelmezető sztrájkot helyeztek kilátásba. A sztrájkra 11-én, pénteken 7.30 óra és 9.15 óra között kerül sor. Annak érdekében, hogy a tárgyalások elmozduljanak a holtpontról, a szakszervezetek csütörtökön 12 órakor újra hajlandók tárgyalni. Az Új Magyarország hétfői számában elmondott véleményünkre válaszlevél érkezett szerkesztőségünkbe, amit teljes terjedelmében közreadunk.

Lapjuk Bajuszakasztók című cikkben reagált a Malévnál kialakult helyzetre. Az írás a vállalat menedzsmentjének véleményét tükrözi, azért szeretnénk, ha a másik fél álláspontja is ismertté válna.

A HUNALPA, a Magyar Közforgalmi Pilóták Egyesülete nem azt követeli, hogy a Malévnál foglalkoztatott repülőgép-vezetők a nyugati légitársaságok pilótáival megegyező bért kapjanak. Csupán az arányokat – a Malévon belüli fizetések arányát – szeretnénk a világszerte elfogadott és bevált gyakorlat szerint alakítani. Az Önök által is közölt adatok csak néhány nagy tapasztalatú kapitány bruttó bérét jellemzik, azokat a számokat viszont, amelyek azt mutatják, hogy fiatal családos repülőgép-vezetőinknek súlyos megélhetési gomdjaik vannak, soha nem hozzák nyilvánosságra.

A HUNALPA és az azóta hozzánk csatlakozott malévos érdekvédelmi szervezetek képviselői bérköveteléseiket megalapozottnak tartják, hiszen ahol 2,1 milliárdos nyereséget regisztráltak (1991-ben ennyi volt a vállalat nyeresége), s ahol százmilliók úsztak el ésszerűtlen gazdálkodás következményeként, ott feltehetőleg bérfejlesztésre is futja.

Mostani fellépésünkkel nem csak azt az eredményt reméljük, hogy bérköveteléseink teljesülnek, hanem azt is, hogy a jövőben a Malévnál a törvényesség és a dolgozok jogainak betartása kikerülhetetlenné és természetessé válik.

Bajusz József
HUNALPA-elnök

*

Hogy a Malévnál „feltehetően berfejlesztésre is futja"-e, ezt nem tudni. Azt viszont igen, hogy – mint tegnapi számunkban részletesen beszámoltunk róla – a magyar légiközlekedési részvénytársaságot is elérte az iparág krízise, ezért a júniusi bérfejlesztést csak akkor követhetik további béremelések, ha ennek alapját a cég megtermeli. Ez tény, ez a valóság, mint ahogy írásunkban is a valóságot igyekeztünk bemutatni – előtte, szombati számunkban helyet adva a HUNALPA elnök álláspontjának is –, s nem a Malév vezetésének véleményét állt szándékunkban közvetíteni. Ha e kettő történetesen közel áll egymáshoz, akkor annak inkább örülni kell, hiszen ez egyebek mellett azt is mutatja, a vállalat vezetői felelősséggel próbálják meg megőrizni – napjaink nehéz viszonyai között is – a vállalat stabilitását. Nélküle ugyanis nem hogy sztrájkról, de vállalatról, pilótákról, mi több: érdekvédelmi szervezetekről sincs értelme beszélni...

Józan ésszel nem lehet arra gondolni, hogy a megajánlott, a nemzetközi fizetési arányokat nagyon is figyelembe vevő béremelési javaslatot pusztán pilótapukkasztásból határozták meg abban a mértékben, amiben. Egy vállalati vezetés nyilván annál biztosabban ül a székében, annál népszerűbb, mennél több hangulatjavító lépést tehet. Nyilván örömest fizetnének a '91-es nagy nyereségből, vagy a más célra ésszerűtlenül elköltött százmilliókból. Ám azok – az elnök úr maga is múlt időben fogalmaz – már nincsenek meg. Ha Bajusz úr és társai az elúszott százmilliókról akarnak többet megtudni, az más dolog. Az reális fölvetés lehet. De a nincsből – bármilyen rendező elvek alapján is – nehéz béremelést adni.

Horváth K. József

A hiány: 93,7 milliárd forint

Pótköltségvetéssel tartható az egyensúly

(Folytatás az 1. oldalról)

A költségvetést a vártnál kisebb mértékben terhelik az adósságszolgálati kiadások. Az adósságszolgálati bevételek és kiadások egyenlegeként ugyanis, 36,4 milliárd forintot kell a költségvetésnek kifizetnie, ami az éves előirányzatnak csak 29,6 százaléka.

A Pénzügyminisztérium szerint a központi költségvetés május végi helyzetéből messzemenő következtetéseket még nem lehet levonni. A kiadások viszonylag ütemesen jelentkeznek, ám ezzel nem tartanak lépést a bevételek. A minisztériumban úgy vélik, az ez évi pótköltségvetésről szóló törvényi javaslatban szereplő intézkedések végrehajtása mellett a központi költségvetés kiegyensúlyozott gazdálkodása biztosított. Az eddigi hiányt részben értékpapírkibocsátásból, részben állami forgóalap felhasználása révén finanszírozták. A költségvetés első öthavi hiányának mintegy 70 százalékára nyújtott fedezetet az értékpapír-kibocsátásból származó 65 milliárd forint forrásnövekmény.

Az állami költségvetés kiadásai

	1992. évi Mrd Ft	május Mrd Ft	1993. előirányzat évi Mdr Ft	teljesítés május Mrd Ft
Gazdálkodó szerv.tám	54,17	20,01	55,00	19,89
Fogyasztói árkieg.	19,14	7,59	20,4	8,52
Felhalmozási kiad.	67,32	27,2	55,41	23,12
Tb-garancia	8,33	4,0	8,8	2,41
Tb közreműk.foly.ell.	100,26	42,48	119,94	49,97
Központi költségv. szerv. tám.	241,61	98,5	281,31	122,24
Önkorm. támogatása	223,99	83,17	262,22	98,46
Elkülönített állami pénzalapok tám.	55,54	21,73	76,99	30,0
Nemzetközi pénzügyi kapcsolatokból származó kiadás	10,38	4,51	29,44	5,65
Adósságszolgálattal kapcs. kiadás	190,52	63,43	203,59	66,09
Egyéb kiadások	5,32	0,77	2,5	1,27
Általános tartalék	0,0	0,0	13,5	0,0
Kormányzati rend. kiad.	9,53	0,2	7,3	0,43
Garanciavállalás	4,27	0,75	9,0	4,24
Kiadások összesen:	990,424	374,38	1145,417	432,355

Az állami költségvetés bevételei

	1992. évi Mrd Ft	május Mrd Ft	1993. előirányzat évi Mrd Ft	teljesítés május Mrd Ft
Gazdálkodó szerv. befiz.	193,85	56,64	188,7	75,89
Fogyasztásh. kapcs. adók	342,43	129,18	429,0	135,18
Lakossági befizetések	160,33	56,93	206,9	84,98
Központi költségv. szervek befizetései	2,8	0,22	2,0	0,92
Önkormányzati költségv. szervektől szárm. befizetés	1,5	1,71	0,5	0,75
Elvonás elkülönített állami pénzalapokból	1,0	0,33	0,0	0,0
Nemzetközi pénzügyi kapcsolatokból származó bevétel	10,29	3,46	22,2	5,92
Pénzintézetek nyereségadója és osztaléka	1,69	7,7	25,0	2,04
Egyéb bevételek	6,02	1,52	5,0	3,23
Adósságszolgálattal kapcs. bevételek	53,34	21,93	80,75	29,74
Privatizációs bevételek	20,0	16,0	0,0	0,0
Bevételek főösszege:	793,284	295,666	960,050	338,678

Az innovációs kamara támogatja az akadémiai törvényjavaslatot

A tudomány függetlenséget vár

A Magyar Tudományos Akadémiáról szóló törvényjavaslat e héten megkezdődött általános parlamenti vitája kapcsán a Magyar Innovációs Kamara – a kutatóintézeti véleményeket összegezve – megfogalmazta álláspontját. Mindenekelőtt azért tekintette szükségesnek az érdekkörébe tartozó kérdéssel kapcsolatos véleményének kialakítását, mert az elmúlt két év során a mellett érvelt, hogy az akadémiai törvény egy – az innovációt, a kutatást és a fejlesztést együtt szabályozó – kerettörvény része legyen.

Mint *Pakucs János*, a kamara elnöke elmondta: az akadémiai törvénytervezet számos kifgásolható elemet tartalmaz. Helyesen nagy önállóságot biztosít az Akadémiának, de jelentősen csökkenti a kutatóintézetek önállóságát. Miután az önkormányzati elven alapuló köztestületet nem az irányítása alá tartozó intézményi kör beleszólásával választják, viszont igazgatási, döntési kérdésekben hatásköre a tudományos élet egészére kiterjed, ezzel csorbul a kutatóintézetek autonómiája. Feltétlenül tisztázásra várnak továbbá a vagyoni és finanszírozási kérdések. Az Akadémiai Kutatóintézetek Bizottságának csak deklarált jogai vannak, de ténylegesek nincsenek, ebből következően olyan önálló jogi személyiségű társasággá kellene válnia, amely saját vagyonnal rendelkezik, s a pénzügyi alapokhoz nem az Akadémián keresztül, hanem közvetlenül juthat. A törzsvagyonnak nyilvánvalóan az Akadémiához kell kerülnie, de az intézeti vagyon felett – az MTA felügyeletével, alapítványi, egyesületi rendszerben – nekik maguknak kell diszponálni. A kamara kifogásolja továbbá, hogy az akadémiai törvény elnöki tanácsadó szervvé degradálja az elnökséget, ily módon gyengíti a folyamatos kontrollt. Hasonlóan negatív következményei lehetnek a ritka – háromévente egy alkalommal előírt – parlamenti beszámolási kötelezettségnek, hiszen a költségvetéstől származó pénzforrások felhasználásáról évente legalább egyszer indokolt lenne számot adni. Míg a törvényjavaslat bizonyos részleteket kevésbé szabályoz, számos pontban fölösleges túlszabályozás mutatkozik: a köztestület választási és működési kérdései „belügynek" tekinthetők, amit elégséges alapszabályban rögzíteni. Az innovációs kamara állásfoglalása szerint, amely teljes mértékben találkozik a kutatóintézetek véleményével, az akadémiai törvényre szükség van, mert egyértelműen megfogalmazható benne a tudomány párttatlanságának és függetlenségének igénye. De a részvevők, a tudomány „piacának" szereplői is az önállóságot várják. Mert ha eloszthtató pénz nem is lesz több, ám az önkormányzati elven működő rendszerben megváltozhat az elosztás. Célja nem lehet más, mint a a gazdaság átalakulásának és növekedésének szolgálata.

Házastársnak ingyenes...

Szálloda a kapuban

Új – háromcsillagos – szállodát avattak tegnap az M1-es és az M7-es autópálya budapesti bevezető szakasza mentén, a budaörsi benzinkút tőszomszédságában. Az angol Forte cég irányításával 168 szobával, lakosztályokkal, konferenciateremmel, s más – a vendég kényelmét szolgáló – szolgáltatásokkal várja a vendégeket. A vállalkozáshoz tartozik a szállodához közeli pizzéria és az autópálya másik oldalán lévő vendéglő is.

A Forte huszonöt évre szóló megállapodást kötött az olasz Agip-pal, amelynek értelmében átveszi az Agip-hoz tartozó tizennyolc legnagyobb olaszországi autópálya moteljének irányítását. A most alapított közös vállalatuk révén világszerte mintegy 850 szálloda és ezer étterem tartozik a hatáskörükbe. Az Agip Hungária körültekintően választotta ki a helyszínt Budapest kapujában. Egy év alatt építette föl Európa egyik legmodernebb benzinkútját, szállodáját és kiskereskedelmi egységeit. A szobák 99 német márkába kerülnek, s ha valaki házastársával érkezik, akkor ő ingyen lakhat a szobájában, csak a reggelijéért kell külön fizetni.

(h. k. j.)

Tisztújítás a bankszövetségben

Erdély Zsigmond Gábort, a Magyar Külkereskedelmi Bank Rt. igazgatóságának elnökét választották a Magyar Bankszövetség elnökévé a szövetség szerdán tartott évi rendes ülésén. A főtitkár – az elnökség tagjaként – változatlanul *Pulai Miklós* maradt. Az ülésen részt vett *Szabó Iván* pénzügyminiszter, és tájékoztatást adott aktuális gazdaságpolitikai kérdésekről, így a pótköltségvetésről is.

Ezen kívül a hitelkonszolidáció ez évi folytatásával a vidék pénzellátásának javításával és a mezőgazdaság finanszírozásával kapcsolatos kérdések is napirendre kerültek.

Miután az elnökség mandátuma lejárt, a testületi ülés két éves időtartamra újjáválasztotta az elnökséget. Az elnökké választott Erdély Zsigmond Gábor mellett alelnökké választották *Erős Jánost*, az Általános Értékforgalmi Bank Rt. vezérigazgatóját, az elnökség tagja lett *Felcsuti Péter*, a Unicbank Rt. vezérigazgatója, *Iványi György*, az Inter-Európa Bank Rt. elnöke, *Lenk Géza*, a Kereskedelmi Bank Rt. elnök-vezérigazgatója és *Pázmándi Gyula*, a Corvinbank Rt. vezérigazgatója. (MTI)

Rövidesen már hivatalosan is lehet használni gázzal hajtott gépkocsit. Az autók átállításával lényegesen olcsóbban közlekedhetünk, mintha benzint tankolnánk. Képünk a 6-os számú főközlekedési út mellett készült, ahová már leszállították az új töltőállomás tartályát

Koppány György felvétele

Vasúti átjárók

Biztonságos a gumiburkolat

A közút és vasút kereszteződései biztonságának fokozását teszi lehetővé az az új típusú útátjáróburkoló szerkezet, amelyet tegnap mutattak be a Magyar Államvasutak budapesti üzletigazgatóságán. Az új, gumiból készült burkolat jobban ellenáll az időjárásnak, így télen a nagy hidegben, az út sózása során is változatlan megbízhatósággal lehet rá számítani. Alkalmazásával megelőzhető a fény-, illetve félsorompóknak, a vasúti biztosító berendezéseknek a burkolat deformálódásából eredő gyakori meghibásodása. Előnye továbbá, hogy kevés munkával és viszonylag hamar be lehet építeni, s újból felhasználható az időszakos vágányszabályozási munkák elvégzése után. Az úgynevezett Strail gumiburkoló elem jól bírja a közúti terhelést, s a hozzá csatlakozó útéval egyenértékű felületet ad. Viszonylagos olcsósága miatt remélhetőleg mind több vasúti, közúti kereszteződésben alkalmazzák majd.

h.

Tengiz felé szabad az út

Az Állami Vagyonügynökség Igazgatótanácsa tegnapi ülésén áttekintette a Hajdú-Bihar és a Szabolcs-Szatmár-Bereg megye kereskedelmi ellátását biztosító cégek helyzetét – jelentette be a szerdai sajtótájékoztatón *Csepi Lajos* ügyvezető igazgató. A regionális koncepció az optimális versenypiaci struktúra kialakítását célozza, egymással versengő társaságok létrehozásával.

A biztonságos külföldi megrendelések alapján tevékenykedő, már átalakult Dunántúli Kőolajipari Gépgyár privatizációja során szakmai befektetők pályázhatnak a cég 50,1 százalékos tulajdoni részére. A társasággal régóta kapcsolatban álló oroszországi Gazprom cég mellett más befektetők is jelentkezhetnek, ám feltétel a foglalkoztatottság, illetve a munkavállalói tulajdonszerzés biztosítása. Tervek szerint bizonyos tulajdoni hányad a tömeges kisbefektetői programba kerül majd. A Vasedény Rt. privatizációs stratégiájának három lehetséges alternatívája közül az igazgatótanács az – üzletek egy részének értékesítése után – a megmaradt cég egységes üzletláncként történő értékesítése mellett foglalt állást. A részletes feltételek kidolgozására az eladható üzletek listájának összeállítása után kerülhet sor, az azonban bizonyos: 50,1 százalékos tulajdoni hányadot befektető szerezhet meg.

A könyvkereskedelemben jelentős Libri Kft. privatizációs koncepciójában az üzletpolitikai megfontolásokon túl kultúrpolitikai érdekek is hangsúlyt kapnak. A testület döntése értelmében a profilhoz szorosan nem kapcsolódó egységek leválasztása után egyben marad a Libri, s a csődeljárást követően új társasággá alakul. Biztosított lesz azonban a munkavállalók s a kiadók tulajdonszerzése.

Az igazgatótanács személyi kérdésekben is döntött, s bizonyos kikötésekkel jóváhagyta a Vegyépszer és az amerikai Chevron cég tengizi munkákra kötendő szerződését. A projekt elkezdődhet, ha azonban az ÁVÜ által felkért független környezetvédelmi egészségkárosító hatásokat észlel, a munkákat fel kell függeszteni.

V. É.

Részvényes kárpótlás

Június második felében várhatóan több részvénytársaság is felkínálja papírjait kárpótlási jegy ellenében – jelentették be szerdán az Állami Vagyonügynökségen.

A leghamarabb a Miskolci Hűtőipari Részvénytársaság papírjainak forgalombą hozatala várható, amelyeket 2:3-as kárpótlásijegy-részvény cserearánnyal fogják kínálni. E papírok cseréjét legkésőbb június 21-éig megkezdik.

A Magyar Nemzeti Bank hivatalos valutaárfolyamai
Érvényben: 1993. június 9-én.

Pénznem	Vételi árfolyam 1 egységre, forintban	Közép	Eladási
Angol font	135,56	136,96	138,36
Ausztrál dollár	59,77	60,39	61,01
Belga frank (100)	267,17	269,50	271,83
Dán korona	14,30	14,43	14,56
Finn márka	16,14	16,34	16,54
Francia frank	16,28	16,42	16,56
Görög drachma (100)	40,23	40,65	41,07
Holland forint	48,79	49,22	49,65
Ir font	133,11	134,41	135,71
Japán yen (100)	84,08	84,68	85,28
Kanadai dollár	69,59	70,29	70,99
Kuvaiti dinár	296,92	299,67	302,42
Német márka	54,72	55,20	55,68
Norvég korona	12,94	13,06	13,18
Olasz líra (1000)	60,32	60,96	61,60
Osztrák schilling (100)	778,12	784,92	791,72
Portugál escudo (100)	57,75	58,30	58,85
Spanyol peseta (100)	71,54	72,30	73,06
Svájci frank	60,99	61,53	62,07
Svéd korona	12,25	12,38	12,51
USA-dollár	89,30	90,08	90,86
ECU (Közös Piac)	107,00	107,98	108,96

A Magyar Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamai
Érvényben: 1993. június 9-én.

Devizanem	Vételi árfolyam 1 egységre, forintban	Közép	Eladási
Angol font	136,56	136,91	137,26
Ausztrál dollár	60,22	60,37	60,52
Belga frank (100)	268,18	268,76	269,34
Dán korona	14,41	14,44	14,47
Finn márka	16,33	16,38	16,43
Francia frank	16,37	16,41	16,45
Holland forint	49,12	49,23	49,34
Ir font	134,30	134,62	134,94
Japán yen (100)	84,49	84,64	84,79
Kanadai dollár	69,90	70,07	70,24
Kuvaiti dinár	298,58	299,27	299,96
Német márka	55,11	55,23	55,35
Norvég korona	13,03	13,06	13,09
Olasz líra (1000)	60,71	60,87	61,03
Osztrák schilling (100)	783,65	785,35	787,05
Portugál escudo (100)	58,17	58,31	58,45
Spanyol peseta (100)	72,10	72,29	72,48
Svájci frank	61,47	61,61	61,75
Svéd korona	12,37	12,40	12,43
Tr.és Cl.rubel	27,43	27,50	27,57
USA-dollár	89,82	90,02	90,22
ECU (Közös Piac)	107,80	108,05	108,30

Széllel szemben

Az Apropó című tévéműsor, valamint a Pentaton Művészeti Alapítvány – Az Unilever cég támogatásával – ingyenes opera- és dzsesszgálát rendez holnap és holnapután este hét órától a Budapest Kongresszusi Központban. A *Széllel szemben, avagy amikor a kultúra nem üzlet* című rendezvény célja, hogy azok is részesedjenek a rangos kultúrából, akik azt már nem tudják megfizetni. A pénteki operagálán többek között *Polgár László, Pier Giorgio Morandi, Kincses Veronika* és *Kováts Kolos* lép fel. A szombati dzsesszgála műsorában a *Szakcsi Quartett* mellett világhírű amerikai művészek – *Anthony Jackson* (basszusgitár), *James Moody* (szaxofon, fuvola, ének), *Michael Mossman* (trombita) és *Hilton Ruiz* (zongora) – szerepelnek.

Mint *Kepes András*, az Apropó című műsor vezetője elmondta: A világ számtalan országában rendeznek nagyszabású, teljesen ingyenes kulturális eseményeket. New Yorkban, a Central Parkban például már hagyománya van Placido Domingo vagy Luciano Pavarotti koncertjeinek. A szervezők a Kongresszusi Központban is „mindössze" két olyan napot szeretnének, amikor mindenki jól érzi magát.

(j)

Vásznain a tájak fényei

A fővárosi *Árkád Galériában* ezekben a napokban *Bakányi Gyula* huszonöt festménye látható. Katalógusában néhai tanára, *Cifka Péter* művészettörténész a bemutatkozó festő öntörvényű sorsáról azt írta: számára a lét egyedüli és kizárólagos formája a festés. Az alkotó zárkózott, szófukar ember, aki a magány védőburkát vonta maga köré, és ebben a termékeny csendben érleli képpé érzéseit, látomásait.

Ceglédi otthonának apró szobácskájában mozdulni sem lehet a festményektől, mintha saját művei foglya lenne, holott sajátos nézőpontja szerint számára talán éppen ez a szabadság. A harmincnyolc esztendős művész így mutatkozott be Olvasóinknak:

– Édesapám rajztanár, tőle kaptam kedvet a rajzolásra és a festésre. A *Képző- és Iparművészeti Szakközépiskola* elvégzése után *Képzőművészeti Főiskolán* folytattam tanulmányaimat. *Barcsay Jenő, Domanovszky Endre* és *Iván Szilárd* voltak a tanáraim. A főiskola után Cegléden telepedtem le, és azóta ott élek. Nem vágyódom el, tudatosan vállalom a vidéki művész sorsát. Eddigi kiállításaim főleg *Ceglédhez kötődtek, Budapesten* 1984-ben a *Fényes Adolf Teremben* láthatta munkáimat a közönség.

Szívesen kísérletezem, igyekszem többféle műfajban és technikában kipróbálni képességeimet. Az *impresszionizmus* áll hozzám legközelebb. Gyakran festek figurális kompozíciót, érdekel a táj képi megfogalmazása, főleg a fények megjelenítése. Kiállított képeimet az utóbbi tizenöt év terméséből válogattam.

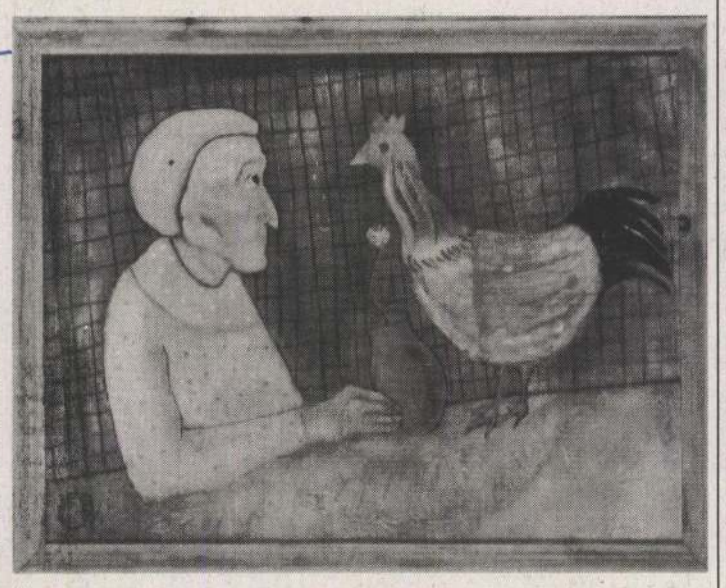

Öregasszony és kakas (1992)

Munkáimat magam őrzöm, ajándékként adtam múzeumoknak néhány képet. Bár megélhetésem mindig nehéz volt – kétszer pályáztam *Derkovits*-ösztöndíjra, de a helybeliek nem juttatták tovább pályázatomat – a *Képcsarnok Vállalatnak* sohasem dolgoztam, díjban sem részesültem.

Jelenlegi kiállításom létrejöttét a *Művelődési és Közoktatási Minisztérium Rehabilitációs Titkárságának* és a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetségének köszönhetem. Továbbra sincs más célom, mint saját magam belső szükségletére, örömére festeni – fejezte be a bemutatkozást Bakányi Gyula.

T. T.

TV-lemény

Nagyúr és cseléd

A televízió mindenhol nagy úr, nálunk Kádár idején volt talán hatalma tetőpontján, amikor a közvetlen hatalmi gépezet része volt. A televízió mindenhol cseléd, mert nyájasnak kell mutatkoznia, reklámokért ácsingóznia, s legalább színleg *szolgálnia*. Legfőbb mumusa a nézettségi index, hiszen ezt a nagyurat egyetlen gombnyomással ki lehet cserélni egy másikra, vagy végképp el is lehet hallgattatni. Minél több műsor között lehet válogatni, annál cselédszerűbb kinézete van ennek a tömegkommunikációs nagyúrnak, s persze annál kísértetiesebben kezdenek hasonlítani egymásra a versengő műsorok, a statisztikákban és felmérésekben létező fantomnézők kegyeit keresve.

Jobb pillanataiban a televízió inkább egyetemre hasonlít, melynek legfőbb tanszékei az információs, a művelődési, a művészeti és a szórakoztatási tanszék. Persze egy-egy műsor besorolása így is kétséges, hiszen egy jó film vagy jó interjú szinte valamennyi kategóriát érintheti.

Sára Sándor dokumentumfilmje, a *Magyar nők a Gulágon* ilyen egyetemleges alkotás, történelmi és erkölcsi mementó. Ezért nem érthetek egyet az egyik, lapunkban nemrég megjelent olvasói levél írójával, aki nehezményezte, hogy a televízió – talán sanda politikai szándékoktól vezérelve – műsorra tűzte az ötvenes évek magyar filmjeit. Azt hiszem, mindnyájunknak szükségünk van ezekre az emlékeztetőkre, az akkor még nem is élt nemzedékeknek éppúgy, mint az akkor szenvedőknek vagy a ma nosztalgiázó országvezetőknek. Sőt: sokkal bátrabban és bővebben kellene felidézni ezt a letűnt korszakot, a „proletárdiktatúra" politikai és kulturális működésének dokumentumait, hogy lássuk újra, kik szolgáltak meghunyászkodva és kik alkottak maradandót a rendszer ellenére is. Amint a *Tűzkeresztség* című 1951-es magyar filmet (író: Urbán Ernő, rendező: Bán Frigyes) sem lehet elfogulatlan szemlélni: az „ingadozó középparaszt" most is gyötrelmes útkeresésre kényszerül, több mint négy évtized múltán, bár néha már farmernek hívják őket...

Szabó Iván jóvoltából az *Össztűz* most valóban „humorral, szenvedéllyel, emberközelből" jelentkezett, s bár kissé meghökkentő dolog, ha az állampolgárnak rokonszenves a pénzügyminiszter, úgy látszik, Szabó Iván éppoly szókimondó, mint elődje, Kupa Mihály, s ez a meggyőződését vállaló, tévedni is merészelő politikusi magatartás jobban megnyugtatja a választókat, mint a kenetteljes semmitmondás és pókerarc.

Hétvégeken immár hagyományosan a „szórakoztató tanszék" erősít bele filmjeivel és magazinjaival. A számomra nem túl vonzó vetélkedők és társasjátékok túlságosan is hasonlítanak egymásra, s nincs fájdalmasabb, mint a művidámság és műszellemesség, kombinálva a mindig hálás jelen lévő közönség hazulról sem egészen érthető virágos kedvével. Viszont jót derülhettünk a *Van valami értelme?* című 1981-es francia bűnügyi vígjátékon. Értelme ugyan nem sok volt, de legtöbbünknek szombat esténként éppen ez a nagy megkönnyebbülés, akárcsak vasárnap este a *Kulcs a Manderley-házhoz* című amerikai tévéfilm, mely a nálunk is igen népszerű Ken Follet kalandregényéből készült, kellően egzotikus helyszíneken és hátborzongató fordulatokkal. Az *Éjféli expressz* című 1978-as angol film pedig Alan Parker rendezésében, Oliver Stone forgatókönyve alapján már klasszikusnak számít, s kellően komor ahhoz, hogy felkészítse a nézőket a hétfőre, amikor minden kezdődik elölről, leginkább azonban a munka és a politika.

Közös urunk és cselédünk, a televízió is nagyot ásít, ha vége az adásnak, mi pedig sokan csak a készülék statikus zúgására felriadva észleljük némi fájdalommal, hogy – már hétfő van.

Szentmihályi Szabó Péter

Jókai-napok

Immár harmincadik alkalommal rendeztek egyhetes ünnepséget Észak-Komáromban Jókai Mór emlékére. Vasárnap utcai karneváli hangulat uralkodott a városban, a helyi tánccsoportokon és népzenekarokon kívül a Hajós Zenekar, Lagzi Lajcsi és a Novus Jazz Band szórakoztatta a megjelenteket. Hétfőn a Jókai Színházban a sepsi Magyar Tannyelvű Gimnázium diákjai előadták *Czakó Gábor Disznójátékát*, utánuk a Csemadok ipolysági alapszervezete és a helyi gimnázium irodalmi színpada lépett fel *Madách Imre Csak láncot érdemel...* darabjával. Az ezt követő Jókai-napok jubileumi megnyitóján kitüntetéseket nyújtottak át mindazoknak, akik szervezőként vagy előadóként hozzájárultak ahhoz, hogy ez a fesztivál a szép szó ünnepévé válhasson. Aznapi események záróakkordjaként tekinthették meg *Sütő András Kalandozások Ihajcsuhajdában* című színművét a Veszprémi Petőfi Színház előadásában. Vasárnap a záróünnepély után koszorúzzák meg Jókai Mór szobrát. A rendezvénysorozatot a Csemadok, a Szlovákiai Magyar Társadalmi és Közművelődési Szövetség, a Szlovákiai Magyar Színjátszók Társasága és a városi Művelődési Központ szervezte.

P. A.

Barokk vigasságok '93

Magyarpolánytól Nyírbátorig huszonöt települést ölel fel a június 11-13. közt nyitó *Magyarországi barokk vigasságok '93* országos kulturális rendezvénysorozata, amelyet az Országos Idegenforgalmi Hivatal szervezett a művelődési és a közügyi tárca, valamint az érintett önkormányzatok közreműködésével – jelentették be az OIH Hadtörténeti Múzeumban tegnap tartott sajtótájékoztatóján.

Elmondták, hogy a Pentagonale – ma Közép-európai Kezdeményezés – országainak kormányfői 1990 augusztusában határozták el a Középeurópai Barokk Év megrendezését, a kulturális turizmus nemzeti és nemzetközi programokba való bekapcsolódásával. Hazánkra – a KEK-országok vezető államaként – nemzetközi figyelem irányult a Barokk év megrendezését illetően. Ennek konkrét jele, hogy a Budapesti Tavaszi Fesztivál megnyitóján jelen voltak az Európai Tanács kulturális szakértői is, és látván a magyarországi barokk program komolyságát, hozzájárultak ahhoz, hogy az ET emblémáját – *az Európai Kulturális Útvonalak részeként* – viselhessék a rendezvények, illetőleg a programban szereplő települések is.

A Magyarországi Barokk Vigasságok rendezvényeit a barokk kor egészére kiterjedő – a színháztörténettől a több mint kétszáz fogásos lakomáig –, átfogó *művelődéstörténeti tanulmányterv* alapozta meg. Néhány központi program kialakításával és azok „vándoroltatásával" az érintett helyszínek között viszonylag gazdaságos megoldással kínálnak olyan sajátos kultúrtörténeti örökséget a vendégeknek, ami csak nálunk található, ám egyben európaiságunk ékes bizonyítéka is. E központi programok mellett nagy szerepet kaptak a művészettörténészek által kiválasztott települések helyi rendezvényei is. Mindez egyben lehetőséget is kínál arra, hogy ezek a helységek bekerülhessenek a nemzetközi kulturális turizmus áramába is. Külön figyelmet érdemel a *majkpusztai* kamalduli remeteség műemlékegyüttesében rendezendő program, a *magyarpolányi* népi passiójáték, valamint *Vác, Eger* és *Győr* számos különleges rendezvénye. Az országos megnyitót három helyszínen tartják, június 11-én a Budapesti Történeti Múzeumban, 12-én a fertődi Esterházy-kastélyban és 13-án Székesfehérvárott.

j. e.

A Társaság

Ez év májusának derekán közgyűlést tartott több mint kétszáz magyar művész itthonról és a világból, és megalakították a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Társaságát. Erről tartottak tájékoztatót tegnap Budapesten.

A társaság a Magyarok Világszövetségével tagszervezetként áll kapcsolatban, szakmai feladatrendszerét összehangolva annak céljaival. Három „bokra" van a társaságnak: az anyaországi művészek; a Kárpát-medence magyar kisebbségének művészei; s a világ más régióiban működő alkotók. Ennek a hármas tagozódásnak megfelelően szavazták meg a választmány tagjait is; majd a választmányba bekerültek választottak maguk közül 4-4 elnökségi tagot. A társaság elnöke *Kő Pál* szobrászművész lett.

„A társaság lényegéből következik, hogy a napi politikai áramlatokon felül áll, és tiszteletben tartja tagjainak személyes önazonosságát. Sőt élni is akar az egyéni sajátosságok gazdagító hatásával, mert végső célja az értékteremtés" – mondta *Gerzson Pál* szobrászművész, választmányi tag. *Szabó Lilla* művészettörténész, elnökségi tag pedig többek között arról beszélt, hogy az elkészült programtervezet, s a majd elfogadott program hátterében elsősorban az áll: a környező országok és a diaszpóra magyar képző- és iparművészeinek tevékenysége kapcsolódjon be a hazaiakéba, legyen rendszeres – ez nagyon kívánatos – közös munkálkodás, egymásra hatás, információ oda- és visszaáramlás.

-tyás

Alig-könyvhét Szombathelyen

Nem sokon múlt, hogy a vasi megyeszékhelyen nem fulladt teljes érdektelenségbe az ünnepi könyvhét. Egyszerűen nem akadt ugyanis szervező, aki szívügyének érezte volna a könyvvásár, valamint az író-olvasó találkozók megrendezését. Ezt látva a szombathelyi könyves szakma egy jelentős része összefogott, s a könyvhetet megelőző napokban segítséget kért a város polgármesterétől. Az idő rövidsége miatt azonban már csak az elmaradt szervező munkák egy részét lehetett pótolni. Ez gyakorlatilag azt jelentette, hogy a város központjában, mint évek óta a könyvhéten szokás volt, mégis megrendezték a könyvvásárt. Ehhez a városi önkormányzat adta a pavilonokat, s ebből az alkalomból nem kért helypénzt az árusoktól.

A könyvhéten négy könyvesbolt és egy magánterjesztő kínálatából válogathattak a szombathelyi könyvbarátok. Igaz, nem csak könyvheti kötetekből, ugyanis a könyvhétre ígért könyvek csak egy része érkezett meg a vasi megyeszékhelyre. Más része pedig már hetekkel korábban megjelent, el is fogyott, Így a pavilonokban válogatóknak nem véletlenül támadt hiányérzetük.

Azt azonban senki sem tagadhatja: voltak csodaszép s tartalmilag nagyon értékes könyvek. Ezek talán Szombathelyen is többet érdemeltek volna, mint egy ilyen dísztelen ünnepet.

E. R. Z.

Erkel-kiállítás az OSZK-ban

Máig ható példa és erőforrás

Erkel Ferenc halálának századik évfordulója alkalmából az Országos Széchényi Könyvtár nagyszabású kiállítást rendezett. A mintegy 350 dokumentumot bemutató tárlat – amelyet *Mádl Ferenc* akadémikus, művelődési és közoktatási miniszter nyitott meg – megpróbálja röviden áttekinteni a magyar zenei romantika Liszt Ferenc mellett legjelentősebb alakjának életét, zenei pályáját, közéleti és tanítói tevékenységét.

A társintézmények (Operaház ereklyetára, Képcsarnok) bevonásával rendezett kiállítás az OSZK zeneműtárában és kézirattárában található Erkel-hagyaték köré rendezi a fő tematikai csoportokat. A vezérfonalat természetesen Erkel operái (és a Himnusz) jelentik, mint a XIX. századi magyar romantikus műzene – magyar és európai hagyományokat szintézisbe foglaló – legnagyobb teljesítményei. A tárlat fő csomópontjai a hét történelmi tárgyú (Bátori Mária, Hunyadi László, Erzsébet, Bánk bán, Dózsa György, Brankovics György és István király), valamint a két népies tárgyú operája (Sarolta, Névtelen hősök), s ezek közé csoportosulnak az eredeti kották, színházi plakátok, korabeli metszetek, hangszerek, ruhák és a témák egykorú irodalmi és képzőművészeti analógiáinak párhuzamos bemutatása. S mindeközben folyamatosan szól a zene.

Mint ahogy a kiállítás egyik rendezője elmondta: a nagyközönséget megcélzó tárlat egyúttal fontos közművelődési funkciót is ellát majd: Erkel művei középiskolások, egyetemisták számára egészítik ki új információkkal az irodalom és művészettörténeti órán tanultakat. A gyakorló muzsikusok számára ugyanakkor a korszak olyan hatásos, új szempontok megközelítését jelenti, amely az Erkel-életrajz nyomvonalán azt kívánja bizonyítani, hogy a komponista fő művei mennyire szervesen kapcsolódtak a XIX. századi magyar művelődéstörténet párhuzamos törekvéseihez. Erkel öröksége máig ható példa és erőforrás.

A Művelődési és Közoktatási Minisztérium jelentős anyagi támogatásával létrejött kiállítás október 30-ig tekinthető meg, vasárnap kivételével naponta 10 és 18 óra között.

(jé)

Miskolci nyári fesztivál

A miskolci nyári fesztivált június 21. és augusztus 8. között rendezik meg. Negyven estén, négy helyszínen négy különböző műfaj mutatkozik be. *Selmeczi György*, az immár nemzetközivé bővült rendezvény igazgatója elmondta: az eseménysorozatot ünnepi hangverseny nyitja meg a diósgyőri várban. Ott mutatják be *Verdi Nabuccó*ját is, *Bruno Berger* osztrák művész rendezésében. *Anne Randine Overby* norvég hölgy lesz a karmester. A háromnapos nemzetközi folkfesztiválon 20–25 hazai és külföldi – többek között szicíliai, ír, francia, cseh és svéd – együttes lép fel.

A miskolctapolcai üdülőövezetben a könnyűműfaj lesz az uralkodó: a *Víg özvegy* című Lehár-művet és *A régi nyár* című Lajtai–Békeffy-operettet az Akropoliszon láthatják az érdeklődők. Ugyanott adja elő a Nyitott Színház Schisgal *Szerelem, óh ...* című darabját.

A belvárosi Muzsikáló Udvarban amolyan intellektuális csemege ígérkezik: Lesz dzsesszsorozat – többek között *Bontovics Katival, Pege Aladárral, a Dresch Quartet*tel –, különleges koncertek, mint a párizsi Modern zene együttes, az *Ars Nova* és színházi esték, mint például *Vallai Péter* Petri-műsora. A rendezők a gyerekekre is gondoltak, és műsorra tűzték János vitéz történetét.

Az avasi pincesoron pedig vasárnaponként festők, grafikusok, iparművészek találkoznak négy alkalommal. Mint Selmeczi György elmondta: a helyszín a rengeteg kiskocsmával, borospincével talán alkalmas a montmarte-i hangulat megteremtésére; a kocsmákban egy-egy neves képzőművész kamarakiállítását tervezik.

(b

Bakányi Gyula, festőművész

Fényes Adolf Terem

Bakányi Gyula festőművész kiállítása,
1984. nov. 11.-ig. — A művész Egléden született, 1955-ben a Képzőművészeti Főiskola tanárai közül Domanovszky Endrét, Barcsay Jenőt, Patay Lászlót és Iván Szilárdot vallja mesterének. Ez a 21 néhány kép két év munkájáról ad ízelítő beszámolót.

Műcsarnok és Kamaratermei, 1984. november.

Bakányi Gyula, festőművész

FÉNYES ADOLF TEREM

VII., RÁKÓCZI ÚT 30.
TELEFON: 225-818

BAKÁNYI GYULA

festőművész kiállítása

1984. október 12–november 11.

„Cegléden született 1955-ben. A Képzőművészeti Főiskola tanárai közül Domanovszky Endrét, Barcsay Jenőt, Patay Lászlót és Iván Szilárdot vallja mesterének. Ez a huszonegynéhány kép a főiskolai tanulmányok befejezése óta eltelt hét esztendő munkájáról ad ízelítő beszámolót.

A témák konok körüljárására, mondhatnánk: újból és újból való megostromlására való hajlamot – ezt a boldogító sorscsapást – a figyelmes néző nyilván ezen a kiállításon is észre fogja venni. Mint ahogy azt is, hogy ezek a folyvást ismétlődő és folyvást egy lépéssel előbbretörő nekirugaszkodások milyen szervesen kapcsolódnak egymáshoz" – írja előszavában Cifka Péter.

Megnyitja: Cifka Péter művészettörténész, 1984. október 12-én 16 órakor.

A kiállítás rendezője: Herczeg Ibolya

ERNST MÚZEUM

VI., NAGYMEZŐ UTCA 8.

TELEFON: 414-355

MOGENS ANDERSEN

(Dánia) festőművész kiállítása

1984. október 4–28.

„Mogens Andersen a jelenkori dán művészet klasszikusai közé tartozik. Nagy, fekete arabeszkjei mindenki által ismertek. Dán kortársai közül talán ő az, akire legerősebben hatott a francia szellem és formavilág. Az 1948-ban a modern francia művészetről írott könyvében így magyarázza a francia kultúrához való kötődését: «Más itt a szellem, mint bárhol másutt a világon: vonzó, játékos könnyedség ötvöződik kibontakozó szellemi tevékenységgel. A művészek szerencsés munkakörülményeinek megteremtéséhez ezek szükséges kellékek.»
Sok festményén a felületek teljesen átlátszó, akvarell jellegű színezetet kaptak. Hasonló jelentőségű az a több oldalról jövő hatás is, mely megerősítette benne a fekete alapszínre való áttérést, amely teljes későbbi munkásságában drámai akkordként jelentkezik." – írja előszavában Villads Villadsen, a Randers Kunstmuseum igazgatója.

Megnyitja: Dr. Németh Lajos egyetemi tanár, 1984. október 4-én, csütörtökön délután 4 órakor.
A kiállítás rendezője: Dr. Bundev–Todorov Ilona

Bakalovitsch Péter polgár és városmester.

XIX. sz.

Tud. gyűjt.
1834., I., 126-127.

Holitzky Antal: A magy. nemzeti múzeum gyarapodásai.

Bakányi Gyula

Beglédről származott a fővarosban élő Bakányi Gyula.

Hidvégi Lajos: Képzőművészeti hagyományok Beglédben.

Raptanitás 1973/3 32 old.

Bakányi Gyula

a Nagy István-csoport hagyományos őszi tárlata megnyílt Cegléden, melyen szerepelnek a művész munkái. Az új irányok erőssége Bakányi Gyula és Z. Horváth Gabriella.

Losonci Miklós: a Nagy István csoport kiállítása Cegléden.
Pest Megyei Hírlap, 1978. okt. 24.

BAKÁNYI Gyula festő

Bakányi Gyula festőművész. Feiyn Adolf Terem.
1984. okt. 12 – nov. 11. [Bevezetőt írta Péter] Bp. Műcsarnok
1984 [6] p. ill

BAKÁNYI Gyula festő

T.T. : Vásznain a tájak fényei [interjú]. = Uj Magyarország, 1993. junius 10. 8. ill.

kiáll., Bp.,Árkád Galéria, 1993

van kat. Cifka Péter bev.

szíjáru alapja az írott
egyenlô jelentôségû a fe
Szinyei Merse Anna ezt a
anyaggal mintaszerûen el

2. A monográfia

1905-ben, a Nemzeti
táson lett Szinyei nagy
szettörténetírásban. 190
tanulmányt, monográfiát
vics Elek, Fülep Lajos,
csaknem két oldalon folyt
lette napjainkban is egy

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

PEST MEGYEI HÍRLAP
1971 SEP. 12

BAKÁNYI GYULA

1021

Új házak a Ceglédi úton

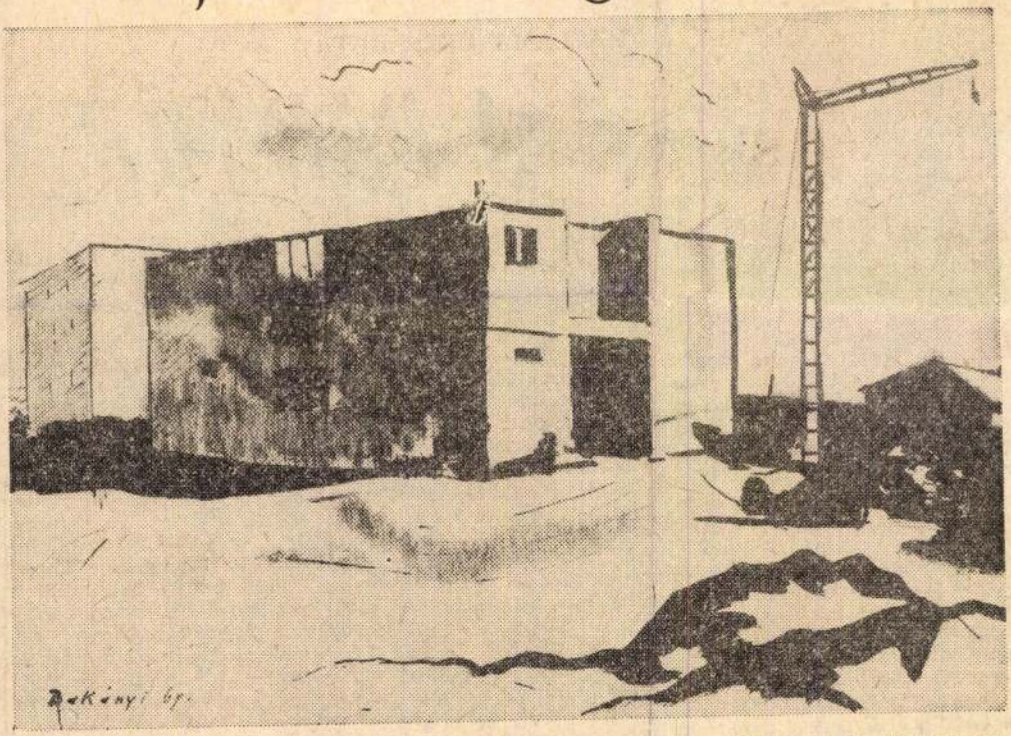

Bakányi Gyula tusrajza

HAI

A PARKOR

A parkőr tejet és kenyeret evett a tejivóban. A zöld pulton félliteres üvegkorsó állt, mellette a kenyér, negyed kiló egyben, s a parkőr bütykös ujjaival mindig újabb darabot tépett le belőle. Olyan volt, mint egy kopott öreg madár.

A tejivóban tejeskannák csörömpöltek, kenyerek puffantak a polcon, a tejföl vastagon és illatosan csöppent le a merőkanálról, az üveglap mögött sárga sajtok, cukrozott tészták, barna tetejű pogácsák, köménymaggal behintett sütemények pompáztak, és egy kislány nyafogó hangon azt mondta: de mondom, hogy nekem vajas kifli kell!

A parkőrt senki se vette észre. A parkőrt sose szokták észrevenni, máskor sem, mikor a füvek és bokrok közt bóklászott hosszú, hegyes végű botjával. Néha egy fiatal anya felnézett a könyvéből, álmatagon körülpillantott, aztán a gyerek után kiabált: ha nem jössz vissza azonnal, odaadlak a bácsinak! Ilyenkor a parkőr szíve összeszorult, megállt, hogy szól valamit a gyereknek, zére esett megválni a jószagú, mozgalmas helyiségtől, odakint ilyentájt mindig ugyanazokkal az emberekkel találkozott. Háziasszonyokkal, akik lihegve hurcolták szatyraikat, egy-két üzleti ügyben igyekvő, komor férfival meg a félszemű postással, akit kerülni igyekezett. Egyszer köszönt neki, és a félszemű gőgösen elfordította a fejét. A délutános iskolásgyerekek is lejöttek néha, de többnyire az erkélyeken és ablakokban bukkantak fel, hátrapislogtak a szoba felé és suttyomban kihajítottak valamit — diót, kavicsot, törött gombot, csikket. Egyszer egy körtecsutka eltalálta a parkőrt, fuldokló vinnyogás hallatszott felülről, a parkőr mereven továbbment, és csak a ház mögött törölte le az arcát. Estére már nem haragudott a szökő falaikat, fekete-sárga ablakait, a tetejükön ágaskodó százféle antennát. Voltak itt hét- meg nyolcemeletes házak is és a parkőr egyszer, alkonyattájt, fölballagott a legmagasabbikra, mert szerette volna tudni, milyen lehet onnan felülről. Szép volt onnan felülről, de a parkőrnek nagyon dobogott a szíve, mire fölért, és furcsa, imbolygó bizonytalanságot érzett. A háromszögletű gyep és a bokrok nevetségesen kicsinek látszottak. Aztán búgva megindult háta mögött a lift, a parkőr gyorsan visszafordult.

Gépiesen böködni kezdett a botjával, arra gondolt, itt gyorsan összeszedi a szemetet, aztán leül egy padra, úgy, hogy a nap az arcába süssön. És miközben szedegette az el-

megirva

Bakányi István

ékszerész és aranyműves
szül 1862. Mohács. Szak-
májában 1880-ban szaba-
dultfel, azután 20 évig
mint segéd működött
Pécsett, Salzburgban, Ulm a D.-ban, Stuttgartban, Kla-
genfurtban, Berlinben, Ulm-
ban, Bécsben és Budapesten,
hol 1900-ban önállósította
magát. Üzlete a Belváros-
ban (Aranykéz u. 6.) volt, 9
Műveit 1891-ben arany
oklevéllel tüntették ki.
Pesthidegkuton lakott.
Ipartestületének elnökségi tag-
ja, a mestervizsgálo biz. alel-
nöke volt

Szeghalmy Gyula

Dunántuli vármegyék. Bp. 1937. 620. l.

8 előkelő vevőkörrel-

est, 1904. április 5-én
niszter meghagyásából.

Lippich

osztálytanácsos.

országos Bizott-

ial. –

Bakanyi István

aranyműves

Bp. IV. Aranykéz

u. 6.

Nemfévk 1941

193. l.

sen uj területét tárják fel az ember bensőjének. Babits a mai problémákkal vivódó ember lelkének költője és írója. Figuráiban saját kinzó kérdései elevenednek meg és tragikus sorsukban a maga problémáinak megoldhatatlanságát szimbolizálja. Egyike az élő magyar esszeisták legkiválóbbjainak. Tanulmányaiban egyéni irodalmi felfogás és sokrétegü kultura nyilvánul meg. Müforditásai az uj magyar irodalom fejlődésére jelentős befolyást gyakoroltak Babits legmaradéktalanabbul verseiben fejeződik ki. Önálló müvei: „Nyugtalanság völgye", „Recitativ", „Sziget és Tenger", „Versek", „Herceg, hátha majd megjön a tél is", „Timár Virgil fia", „Kártyavár", „Élet és irodalom", „A gólyakalifa", „Halálfiai", „Karácsonyi Madonna", „Irodalmi problémák", „Tanulmányok", „Gondolat és irás", „Az irástudók árulása" és ezután következő cikkeiből uj irányok keresésére lehet következtetni. A Baumgarten irodalmi alapitvány kurátora.

Babocsay Sándor *(nagyszarvadi)*, m. kir. kormányfőtanácsos, ügyvéd, a m. kir. Kuria ügyvédi tanácsának tagja, az Egri Ügyvédi Kamara örökös tiszteletbeli tagja, volt ügyésze és elnöke, v. országgyülési képviselő, Heves vármegye törvényhatóságának örökös tagja, Eger város volt ügyésze és képviselőtestületének tagja, az Egri Nyomda Részvénytársaság elnöke, a Gárdonyi Társaság elnöke, a Cisztercita Diákszövetség egri osztályának elnöke, az Egri Kaszinó Egyesület örökös diszelnöke, az Egri Katolikus Kör diszelnöke, az egri áll. elemi iskola gondnokságának volt elnöke, az egri róm. kat. iskolaszék világi elnöke, az Egri Takarékpénztár Részvénytársaság volt jogtanácsosa stb. Született Egerben 1846-ban. Meghalt 1930-ban. Középiskoláit szülővárosában, jogi tanulmányait a fővárosban végezte. Az ügyvédi vizsgát 1868-ban Budapesten tette le. Oklevelének megszerzése után egy évig Budapesten volt ügyvédi irodája, majd amikor Eger város főügyésze lett, ott folytatta magángyakorlatát. Az ügyvédi társadalom életében vezető szerepet vitt; két évtizedig elnöke volt az Egri Ügyvédi Egyesületnek. B. különösen kiváló jogász hirében állott és rendkivüli emberi kvalitásai a város legkimagaslóbb személyeinek legelső sorába emelték. Gyakorlati és elméleti jogi tudása miatt, véleménye az országos jellegü jogi kérdésekben is a legmagasabb körök elismerésével találkozott. A város társadalmi és hitéletében élénken résztvett; hosszu évtizedekig helyet foglalt a megyebizottságban, alapitója és elnöke volt az Egri Kaszinónak. A Katolikus Körnek husz évig töltötte be elnöki székét. 1921-ben értékes munkásságának elismerésül m. kir. kormányfőtanácsossá nevezték ki.

Back Bernát *(begavári)*. Született Szegeden, 1871-ben. Már fiatalon lépett a társadalmi és közéleti munkásság terére. Főleg a közgazdaság terén fejtette ki tevékenységét. A Vidéki Malomiparosok Országos Egyesületének alapitója és több, mint 30 éve társelnöke. A Szeged-Csongrádi Takarékpénztárnak és több más ipari vállalatnak elnöke. Szeged szab kir. város törvényhatósági bizottsága, melynek 35 éve óta tagja, 1929-ben örökös tagjává választotta. 1924-ben m. kir. kormányfőtanácsossá, majd németalföldi konzullá nevezték ki. 1927 januárjában a felsőház póttagjává, később, Koszó István lemondása után, 1927 májusában, a törvényhatóság, a felsőház rendes tagjává választotta. A nemességet, begavári előnévvel, atyja Ernő, 1888-ban kapta meg a közgazdasági élet terén szerzett érdemeinek elismeréséül.

Badacsonyi Mihály dr. ny. áll. tábornokorvos. Nagyszombatban született, 1871-ben. Középiskoláit szülővárosában végezte; a wieni tud. egyetem orvosi karán folytatta tanulmányait és itt szerzett oklevelet. Katonaorvosi pályáját Wienben kezdte meg a volt cs. és kir. II. helyőrségi kórházban. 1896-ban főorvos, 1897-ben a cs. és kir. 63. gyalogezrednél, majd 1898-ban az 1. cs. és kir. huszárezrednél Brassóban szolgált, azután 1899-ben a cs. és kir. 44. gyalogezredhez került Pécsre és később Budapestre. 1902-ben a 101. cs. és kir. gyalogezredhez vezényelték Békéscsabára. 1903-ban egy évi tartamra az innsbrucki egyetemen a sebészeti klinikára osztották be. 1904-ben a cs. és kir. huszárezredhez Szombathelyre, majd 1908-ban a 32. tábori vadászzászlóaljhoz Besztercebányára helyezték át, 1910-ben pedig a 46. cs. és kir. gyalogezredhez Szegedre. 1914 julius végétől 1915 április 1-ig a cs. és kir. 46. gyalogezred orvosfőnöke, először a szerb, azután az orosz harctéren. 1916-ban a cs. és kir. szállitmányparancsnokság orvosfőnöke Kassán, majd pedig a 46. hadosztály egészségügyi oszlopparancsnoka; 1918 végéig hadosztály vezetőorvos, az orosz, majd az olasz harctéren. A kommün bukása után 1919-ben a szegedi hadügyminisztérium egészségügyi előadója. 1922 májustól kezdve pedig a budapesti III. honvédkórház igazgatója. 1927-ben a honvédelmi minisztériumhoz osztották be, ahol mint katonai egészségügyi osztályvezető és a honvédorvosi kar főnöke nyert beosztást. 1925 január 1-én tábornokorvos lett, 1930 májusban pedig nyugalomba vonult. Katonai kitüntetései: a Ferenc József-rend lovagkeresztje, a bronz és az ezüst Signum Laudis, a II. o. magyar érdemkereszt, a Károly-csapatkereszt.

Badits Aurél dr. *(alistali)*, min. osztálytanácsos, müegyetemi tanácsjegyző. Született Ujvidéken, 1889-ben. Atyja Ferenc,

min. tanácsos, ny. tankerületi főigazgató. Középiskoláit mint prämaturus a kassai premontrei és a budapesti Markó-utcai főgimnáziumokban végezte. Jogot a berlini és a budapesti tudományos egyetemeken hallgatott, majd utóbbi helyen 1912-ben államtudományi doktorrá avatták. Pályafutását fogalmazógyakornoki minőségben a kultuszminisztériumban kezdte meg, előbb a felsőbb leányiskolai, később a kereskedelmi iskolai, majd az egyetem ügyosztályán teljesitett szolgálatot. Fokozatos előrehaladás után, miniszteri osztálytanácsos lett és 1927 március 30-án müegyetemi tanácsjegyzővé nevezték ki. Többször járt külföldi tanulmányuton. A nagyszabásu szegedi egyetemi épitkezéseknél vezető szerepet vitt.

Baits György, főjegyző. Született Pénzeskuton (Veszprémmegye), 1867-ben. Középiskoláit Pápán végezte, majd Győrben a jegyzői tanfolyam elvégzése után, jegyzői oklevelet nyert. Müködését mint segédjegyző, a komárommegyei Kürtön kezdte meg, ezután Nyergesujfalun müködött, majd 1897-ben az esztergommegyei Bajot község vezetőjegyzője lett. Itt müködött 1929-ben bekövetkezett haláláig. Tagja volt a Természettudományi Társulatnak és a Barlangkutató Bizottságnak. Mint barlangkutató külföldön is nagy hirnevet szerzett. Nevéhez füződik a „Jankovich"-féle barlang feltárása. Egy általa feltárt barlangot nevéről „Baits" barlangnak neveztek el. Ez utóbbinak feltárása 1912-től volt folyamatban és ezt a Nemzeti Muzeum szubvenciójával végezte. Mint barlangkutató, számos külföldi tudományos egyesülettel állott összeköttetésben. A német barlangkutatók az ezüst „Barlangi medve" diszjelvénnyel tüntették ki. Számos cikke jelent meg hazai és külföldi szaklapokban. Több neves természeti gyüjteményét a Nemzeti Muzeumnak ajándékozta.

Bakách-Bessenyey György báró, I. oszt. követségi titkár, a külügyminisztérium politikai osztályának helyettes vezetője. 1892 április 14-én született Budapesten. Itt végezte tanulmányait is, majd a bécsi egyetem hallgatója lett. Előbb Pestmegye szolgálatába lépett. A háboru alatt a cs. és kir. 7. huszárezrednél szolgált s mint tartalékos hadnagy szerelt le. 1919-ben pénzügyi segédtitkárrá nevezték ki. 1920-ban lépett át a m. kir. külügyminisztériumba és a római m. kir. követséghez osztották be. Hároméví szolgálat után berendelték a külügyminisztérium politikai osztályába, amelynek a következő évben I. osztályu követségi titkári rangban helyettes vezetője lett.

Bakány István, ékszerész és aranymüves. Született Mohácson 1862-ben. Középiskoláit szülővárosában végezte, majd Salzburgba került, ahol Georg Beck cs. és kir. udvari ékszerésznél sajátitotta el szakmabeli készségét. 1888-ig külföldön tartózkodott, Ulm a./D., Stuttgartban, Klagenfurtban, végül Wienben dolgozott. Visszatérve a neves Krigler D. cégnél helyezkedett el, később pedig a Kupfer és Weinberger cégnél volt alkalmazásban. 1900-ban önállósitotta magát. Mühelyében nemeskövekkel diszitett aranyfoglalatu antik ékszerek is készülnek. Ugy ezek, mint arany ékszerkülönlegességei külföldön is nagyon keresettek. Egy alkalommal a Vatikán részére készitett egy finom kivitelü müvészi ajándékot. Kiváló munkáját több elismerő oklevél dicséri.

Bakay Lajos dr., egy. nyilvános r. tanár, a II. sz. sebészeti klinika igazgatója. Hódmezővásárhelyen született, 1880-ban. Középiskoláit a vásárhelyi ref. kollégiumban, egyetemi tanulmányait a budapesti tudományegyetemen végezte, ahol 1903-ban orvosdoktori diplomát szerzett. Tanulmányainak befejezése után Lenhossek professzor mellett müködött, mint gyakornok, majd mint tanársegéd, később Dollinger tanár klinikájára került, ahol mütősebészi oklevelet szerzett. A budapesti tud. egyetemen 1913-ban „sebészeti mütéttan" c. tárgykörből magántanárrá habilitálták. Egyetemi tanári pályáját Pozsonyban kezdte, ahova 1914-ben nevezték ki azzal a megbizással, hogy tanártársaival együtt a pozsonyi Erzsébet tudományegyetemet megszervezze. A sebészeti klinika megalapitásán kivül tevékeny részt vett az egyetem felállitásában is. A háboru alatt, mint honvéd főtörzsorvos teljesitett szolgálatot. Tisza István miniszterelnök felszólitására megszervezte a nyugatmagyarországi rokkant védelmet, a pozsonyi kezelő gyógyintézetet, továbbképző iskolát és müvégtag mühelyt. 1917-ben az Országos Hadigondozó Hivatal országos kiállitását rendezte meg Pozsonyban. A pozsonyi egyetemnek a csehek által történt elfoglalása után állandó üldöztetéseknek volt kitéve, magyarsága miatt egy izben Illavára szállitották, de a közvélemény nyomására szabadlábra helyezték, majd kiutasitották Pozsonyból. Ekkor ideiglenesen Budapesten müködött, az itt elhelyezett Erzsébet egyetemen. 1923-ban a Magyar Sebésztársaság elnöke volt. 1924-ben megalapitotta az Erzsé-

megírva

Bakarlovits Ferenc

bajai ötvös

ca 1800

Bajai belv. pléb. templom

mutató kéz, homa

32 cm.

Iml

n.o. a ferencesek könyvtárában fogadalmi ajándékok fentitől.

Iml.

Baharlovits Ferencz

ötvös

L.

Szendrey-Szentiványi

72. l.

	36.400—
	3500—
összege	32.900—

Bakarlovits Ferencz, ötvös. 1795 körül Baján élt.

Mihalik József: Kassa v. ötv. tört Budapest, 1900. 310. l.

Bakarlovits Ferenc

ötöös

BAKASCHNIK JOHANN, textilfestőmester

Az eperjesi céhhez 46 helységből 88 mester tartozott. Többen Galiciából is,1701-1848 közt.Mesterjegyzék nem maradt.Levelezés és "Protokol fabriarskohe cechu 1801-1864" alapján ismerjük őket.

E mesterek egyike volt:

26.- Bakaschnik Johann,1809. Sboro. 153.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

Bakator Bálint

könnüves.

1653. augusztus 15-én fizettek neki a kolozsvári „schola kapujanak boltozasaért" és „az fürtharak csinalasatol" / Kövendi Bálinttal és Rácz Jánossal együtt kapták a pénzt /

Adattár a XVII. századi szellemi mozgalmak történetéhez II. Apáczai és kortársai. Herepei János cikkei. Bp.-Szeged, 1966. 676 l.

383. l.

Ø Bakatár Miklós

pilsen könyv-
nyomdász a
XV. században

l.

Kertész nyomtatott

99. l.

l. még Ballagi
minvét.

19633/1915 szám.

V.

A Müemlékek Országos Bizottságának, 1915. évi 65 számu felterjesztésére, tudomás és további eljárás végett, megküldöm. Budapest, 1915. március hó 9-én.

A miniszter rendeletéből:

MDK

Bakatár Miklós
könyvnyomtató

15-ben Pilseuban működött

Tanay József: A könyvnyomtatás története.
Grafikai Szemle 1905 évf 6 sz 127-128l.

Bo Kodor Nielsen
Isenvej-Ringvejen

Kopiens Filosofiske Universitet

Tuesday 3 April 12 Isenvej-Ringvejen Stjerneby

Copenhagen Typewriter Paper 8 of 12 3-1-12

MOK.

Bakatár Miklos
nyomdász

1598 ban Pilsenben működik mint nyomdász.

Firtinger Károly: Hazánk könyvnyomdái
Grafikai Szemle 1893. 10. f. 169 l.

BAKATOR János

kolozsvári tömüves 1687

Müvtört.Ért. 1989 1'4 152.p.

niversitätsbibliothek Basel

et son clergé à Fribourg au temps du

es Menschen

isch-politische und völkerrechtliche

rschung des Marx.-Len. : 6

rnement Broqueville : 1914 - 1918

Bakáts Tibor, építész

A MÉSZ Mesteriskola Előadásai.

I. ciklus 1970–72.

Perényi Imre, Mócsényi (Mihály), Bakáts Tibor, Deák Sándor:
Urbanizáció és környezetvédelem.

Magyar Építőművészet, 1989., 1-2 szám, 3-old.

Bakay Árpádné

OTP lakóház, Bp, XIII. Visegrádi utca /Kósa Zoltán épitész, Bakay Árpádné kertterv./ - Magyar Épitőművészet,1968.2.sz.26-27. l. - Müwzaki Tervezés, 1968. 2. lo-11. l.

Az 1968. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört. Ért. 1971.2.sz. 149-182. l.

194. l.

DANIEL BAKAY, textilfestőmester

Az 5. függelékben a locsei festők céhlevelét találjuk 1715-ből.--A 6.függelék a lőcsei céhhez tartozó mesterek névjegyzékét tartalmazza 1608-tól 1869-ig.
E mesterek egyike volt:
255.- Daniel Bakay, Szarvaszh, 1803. 153.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

DANIEL BAKAY, textilfestőmester

Az 5.függelékben a lőcsei festők céhlevelét találjuk 1715-ből.--A 6.függelék a lőcsei céhhez tartozó mesterek névjegyzékét tartalmazza 1608-tól 1869-ig.
E meterek egyike volt:
320.- Daniel Bakay, Szarvas, 1837. 153.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Bakay Erzsébet

MAGYAR NEMZET

1021

Péntek, 1965. október 22.

Galéria-kiállítások

Budapest kis kiállítótermeiben a közelmúltban négy figyelemre méltó kiállítás nyílott. Számba véve őket, első helyen

Bakay Erzsébet

szövött textíliáiról kell megemlékeznünk, melyeket a *Fényes Adolf Terem* mutatott be. Bakay Erzsébet az első iparművész volt, aki Derkovits-ösztöndíjban részesült, jelenleg az Iparművészeti Főiskola adjunktusa, és számos műve szerepelt hazai és külföldi kiállításokon is. A megbecsülés e kiállítás tanúsága szerint is indokolt. Érett, technikailag és művészileg egyaránt kiemelkedő színvonalat képvisel ez a kis tárlat.

Legszebbek talán a szőnyegei. Ezeknek motívumkincse felöleli a klasszikus múlt hagyatékát, és mellettük invenciózus továbbfejlesztését mutatják a magyar népművészeti elemeknek is. Aszimmetrikus kompozíciók, szabadon variált, ám mégis kiegyensúlyozott motívumok játsszák a főszerepet — technikailag pedig hasonlóan széles skálájú változatosság. A több ezer éves görgőszumák technikát Bakay Erzsébet támasztotta fel nálunk, ugyancsak értékes tradíciókat hordoz a skandináv rya-technika. Mellettük megtalálhatók a »perzsa-szőnyeg«-ről jól ismert csomózott szőnyegek, és a legújabb anyagok is, például a danulonból készült kócos »suba-szőnyeg«.

Bakay Erzsébet kezén valamennyi változat egyéni ízt kap, sőt még talán ennél is többet: olyan mélységet, az anyag olyan átdolgozottságát, amit csak a történeti darabok érett, mélytónusú textúráján tapasztalhatni. Ez a többlet az, amit stílusérzéknek szoktak nevezni — bár itt a művésznő egyéni stílusáról van szó. A már említett rya-technikával készült egy magyar motívumokra komponált szőnyeg, amely egyszerre képviseli a népművészeti hagyományt, és a modern formatervezés játékosan bonyolult, intellektuálisan átdolgozott stílusát. Talán ez a példa mutatja legmeggyőzőbben, miként lehet a mai iparművészeti műveknek is megadni a művesség és a stílus »történeti« hitelét. Írják még a subaszőnyeg fantáziadús tervezéséről, a keleti technikákba oltott Klee-i álomvilágról, a színek kulturáltságáról? A szőnyeget igazán csak az ismeri, aki kezével is végigsimít rajtuk.

A szőnyegeket fényzáró és térelválasztó függönyök egészítik ki. Ezek a nagykockás mintájú szövött anyagok jól illenek azokhoz a lakásokhoz, ahol egy bonyolultabb, természeti motívumokból formált szövetminta zsúfoltságot okozna. A bejárat mellett pedig a művésznő textilterveit láthatjuk, apró ecsetrajzokat, amelyek azonban nemcsak színben, de anyagszerűségben is bravúros közelségbe jutnak az igazi, a már kész textíliák felületéhez.

Tilles Béla

festményei is érdekes technikai újítások jegyében születtek. A *Mednyánszky Teremben* rendezett kiállításon olyan ikonszerű kompozíciók szerepelnek, amelyek első látásra a kerámiafalképekhez hasonlítanak. Festőanyaguk, a formalkid, valóban hőkezeléssel rögzül az alapra, és zománcos fényt ad a képnek.

Tilles a fiatalabb művészgenerációhoz tartozik, művein sok nyomát látjuk a vásárhelyi iskola stílusának, a higgadt, kevéssel sokat mondó szűkszavúságnak. Többnyire mozdulatlan, frontálisan szembeállított félalakok a festmények modelljei, néha architektonikus elemek, vagy kisebb életképek. Az ikonszerű hatás elérésére Tilles fémfóliákat is használ, kompozíciói így valóban sejtelmes melegséget és nyugalmat árasztanak. Az eredményes technikai kísérletek után azonban több egyéni színt, több bátorságot várunk. Tillesnek meg kellene mozgatnia kissé dermedtre fagyott kompozícióit, hogy ennek a mélytüzű színvilágnak minden belső energiáját felszínre hozhassa. Ez a dinamikusabb munka bizonyára kilendítené őt a vásárhelyi stílus kicsit iskolás követéséből is. Érdemes lenne megpróbálni, hiszen festményei igényes, egyéni utat kereső művészre vallanak.

Bér Rudolf

olajképeit a *Csók Galéria* állította ki. Ezeken a festményeken maradéktalanul érvényesül a formákkal játszó, laza zsúfoltságot is megengedő bátorság. Franciaországi és itáliai tanulmányutak érlelték ilyenné Bér Rudolf kompozícióit, bennük a színek élénk karaktere a kubizmuson és a Matisse-iskolán nevelkedett festői kultúra kap hazai képviselőt.

Bér Rudolf képei e kompozíciós vonások és a nyugat-európai témavilág gyakori felmerülése ellenére is közel állnak a hazai tradíciókhoz. Szerkezeti vázuk a magyar tájfestés hagyományain nyugszik, Bér csupán a magatartás mozgékonyabb változatával, a színek élesebb és dekoratívabb használatával lépett túl a mestereken. Úgy érezzük, néha ez az eleven, életkedvvel teli piktúra túlságosan is vérbő, túlságosan is zsúfolt. A kavargó zsúfoltságban sok forma, sok kompozíciós probléma megoldatlan marad, a korszerű hangvétel így gyakran nem hatol mélyebbre a felszínnél. Dinamikus képei mögött titokban, vagy néha nem is titokban, egy nyugodtabb, szemlélődőbb alkatú művész rejtőzik. Talán ezért tetszettek legjobban azok a művei, ahol szinte vázlatszerű frisseségben, a mozgás és a nyugalom áttekinthető tisztaságával jelentek meg Bér Rudolf fényittas tengerparti motívumai.

Biai-Föglein István

festményei a nagybányai és a szolnoki művésztelep tanítását őrzik. Kiállításán a *Derkovits Teremben* a néző néhány nagyon nemes, kiegyensúlyozott képet találhat, a Duna-kanyar, a falusi utcák, vagy a szobainteriőrök világából. Ezekhez az őszinte áhítattal festett képekhez azonban a könnyű műfaj kevéssé szerencsés darabjai járulnak, ahogy a katalógusban maga a művész említi: »házi- és idomított cirkuszi állatok... műteremrészletek bútorokkal, festőállványokkal, karácsonyfával, kutyákkal, virágdísszel. Otthoni hangulatok...« stb.

Nem az a baj, hogy Biai-Föglein István tradicionális utat jár, és kerüli a kísérleteket — ezeknek a tradícióknak nemes szerepük van. Az a baj, hogy sok-sok képén a művész *nem* e tradíciókat követi, hanem a gombolyaggal játszó cicákét. Kár, mert a kiállítás néhány képe sokkal jobb festőt sejtet. Van valami kéretlen ajánlkozás a képeken és valami hasonló gesztus a művész katalóguselőszóként írt vallomásában.

Perneczky Géza

Győri gondok, győri

Aki szereti a Rába-parti várost, s néha-néha Győrbe látogat, elámulhat egynémely változás láttán. Márpedig — évek óta — sok itt a változás. Átalakulnak, megszépülnek és főleg modernizálódnak az oly sok ezer embernek kenyeret adó gyárak. Ha a sétálgató vendég egy-egy újonnan felbukkant irodaház, szerelőcsarnok láttán csupán *sejtheti*, mi minden változott a gyárfalak mögött, tucatnyi jelből, hírből *megértheti*, nagyon sok. A néhai »vegyeskereskedésből« modern nagyüzemmé, nehézipari exportunk szilárd bázisává fejlődött a Vagongyár, a műbőrgyártás kisipari kísérletezések után ország-világ előtt ismert termékeket produkál, egymással verseng szerszámgépgyár, bútorgyár, kekszgyár, s a textilüzemek népes csapata.

A megváltozó városkép

De a sétálgató számára *legszembetűnőbb a városkép változása*. Szabadhegytől a Rábcatöltésig, a révfalui határtól a Pándzsa-érig szétterülő kis házak, végtelennek tűnő szövevényéből álló várost egy idő óta emeletes házak sűrűsödő hadrendje keríti be. Már nemcsak az ódon Püspökvár, a belvárosi öreg polgárházak és a gyárak kéményrengetege magasodik az apró házak fölé. A látóhatárt délről a Nádorváros, északról a Sziget új, a város történelmi magja felé nyomuló lakástömbjei keretezik. A Bécs felől érkező utas első pillantása a Rábca-töltés mögött megcsillanó új házakra esik. S aki Pest felől, vonaton közelít Győrhöz, az a Bartók Béla úton épülő házerdő friss színeiben gyönyörködhet. De ha »holnap« jön, láthat még többet is. Mert az új előnyomulása egyre tart. Már *megkezdődtek az előkészületek a 6300 lakásos dél-nádorvárosi lakótelep építésére*. A harmadik ötéves tervben erre is sor kerül.

Nyújtózkodik a nagy iparváros és kinőve ruháját, sorra dobja el avitt kacatjait. Keskeny út helyére autópálya kerül, sikátorok széles utcákká terebélyesednek, s — miközben, féltő gonddal ügyelve a múlt emlékeire, sorra megszépülnek a kis barokkházak, templomok, apró paloták — *lassan-lassan a Belváros is átalakul*. Már égnek szökken a Vörös Csillag szálló melletti modern magasépület, és tán nem is olyan sokára — készülnek a tervek — impozáns térséggé, méltó városközponttá tágul a ma még csonka Szabadság tér.

Új panoráma

Ötven—százesztendős gondok oldódnak meg néhány év alatt. Ó, hány kortesbeszéd ígért egykor több és jobb ivóvizet, korszerű szennycsatornát a városnak, a mostohagyerek Szabadhegynek, a füstlepte Gyárvárosnak. Az ígéretekből vajmi kevés valósult meg akkortájt. De negyedik esztendeje — százötven millió forintos költséggel, a Kis-Dunától Nádorvárosig — épül már *az új főgyűjtő*, s a gyárak szennye se mérgezi többé a folyót. *Közművesítik* a villákkal, apró családi házakkal beépült Szabadhegyet [illegible] *víztoronyhoz* jutott. Kap majd a mainál kétszer több vizet adó új forrást, új telepet is. Házak, háztömbök, városrészek — még mindig égető a lakásgond — épülnek, vizet fakasztanak, parkokat telepítenek, iskolákat, pislákoló lámpák helyett ostornyeles kandelábereket emelnek. *Erősödő, néhanéha lanyhuló, aztán újra és újra nekilendülő ütemben.* Úgy, ahogy erőnk és akaratunk engedi. Igen, akaratunk is. Mert a fejlődő iparváros gondjait nem mindig a pénzszűke, nemcsak az építőipar kapacitáshiánya gyarapítja. Sokasítja azokat a *bürokrácia*, itt-ott *hatásköri súrlódás*, néhol *pénzügyi érdektelenség*, másutt *közömbösség* is.

A Radó-sziget platánjai vagy jó méter magasan most is sárosak — néhány hónapja még a megdühödött Rába rohangált a fák között —, a sziget alsó részének tönkrezúzott sétányaira dömperek terítenek magasító földtakarót, de különben már semmi sem emlékeztet a nyári árvíz szörnyűségeire. Szépen kikövezett partfalak között meghunyászkodva — szinte nyakát is behúzva nagy szerénységében — csordogál a Rába. S a vendég előtt, ha átsétál a szigetet körülölelő, most olyan csendes folyóág új betonhídján — a régi faalkotmányt is az ár sodorta el —, egyszerre kitárul *egy felejthetetlen panoráma*. Jobbról a félig-meddig füzesek takarta várfal magasodik —, alatta a sétány meredekén horgászok üldögélnek a bágyadt őszi napban —, szinte megbújik a háttérben a karmelita templom, s Révfalu irányában, már csak pár száz métert kanyarog torkolatáig a Rába, megcsillan a kék Duna keskeny, szürke csíkja. Elöl — a Cziráky-obeliszktől az újvárosi töltésig fákkal, bokrokkal, virágágyásokkal tarkított, dombokkal megtűzdelt, széles zöld mezőség. Őszi fakult sövény mögött a strandépület árválkodik, üres a medence — hej, régen tovaröppent az árvíz miatt oly kurtára mért nyár — nincs már zsivaj, a csend tanyázik errefelé. De ott, ahol véget ér a töltésre kapaszkodó zöld és feltűnnek Újváros megroggyant öreg házsorai — liget közepén, aszimmetrikus medencéktől körülölelve, melegvíz könnyű párájába burkolózva — *egy lapostetejű, emeletes kis üvegpalota*. Győr új kincse, *a termálfürdő*. S körös-körül a táj —, a Püspökerdő sziluettje, a kis folyók szabdalta városrészek, az ódon, régvolt vár megmaradt falai, a felbukkanó templomtornyok, s elöl a szépvonalú modern fürdő egy liget közepén — élő metszet az ősi-új Győrből, a *város legszebb darabkája*. Hiszem, mindenkit rabul ejt, aki csak látja.

Fürdőliget a Rába mellett

Van valami groteszk abban, mosolygós-szomorú is, ha úgy tetszik, hogy Győr, amelyet a négy folyó városának neveznek, nemcsak ivóvízre volt szomjas évtizedeken át, de sokáig még *jóformán korszerű stranddal sem rendelkezett*. Aprócska tisztasági fürdője is csak néhány év óta van — máris szűk, avult — a Dimitrov sétányon. S aki nyáron úszkálni vágyott, csak a strand egyetlen medencéjében szorongolódhatott, vagy a Rába, a Rább-

észvénytársaság
PM—OT. sz. együttes utasítása
elfekvő, felesleges készleteinek
re
BER 26-ÁN ÉS 27-ÉN,
16 ÓRÁIG
T TART
Apáczai Csere János u. 11.

Bakay Erzsébet

Az 1955-ös III. iparművészeti kiállítás alkalmával

díjat kapott.

Révész Zsuzsa: Textilművészetünk negyedszázada; Ipari Művészet 1971. 5. sz. 4. l.

MDK.

Bakay Erzsébet

Kiállitásának hirdetése

Magyar Nemzet 1965.okt.13.lap -

MEK

Bakay Erzsi

Derkovits ösztöndijasok kiállitásán
részt vett /textilmüvész/

230 sz. 1957. okt. 2 2 old.

Esti Hirlap

M.D.K.

Bakay Erzsébet textiltervező

Müve a kiállitáson

Vásmossy Ferenc: Az V. Orsz. Iparmüvészeti Kiállitásról
Magyar Épitőmüvészet 1966/2. 59-60.l.

Bakay Erzsébet, textiltervező MTSh

A Fény Adolf Terembe nézhetők meg művei.

-: A hét végi kulturális programból 11.

1465. okt. 23.

NÉPSZABADSÁG, BP.

Bakay Erzsébet, textil-tervező. Tanulmányait az O. M. Iparművészeti Főiskolán végzi. Az 1950. évi ifjúsági tárlaton kézi technikájú selyemsál-terve volt kiállítva.

Ifjúsági képző- és iparművészeti kiállítás. Nemzeti Szalon. 1950. jún.

MDK

Bakay Erzsébet II.é. textiltervező

Ifjuségi képzőm. és iparm.kiáll. N.Szal. 1950. jun.

5 l.

MDK

Bakay Erzsébet [textilművész]

Munkáit a szigoru geometrikus rend és a népi motivumok bátor felhasználása jellemzi.

/ Az 1955-ben először Derkovits-ösztöndijat nyert művészekről./

Bolgár Kálmán: A Derkovits-ösztöndijasok kiállitása.

Esti Hirlap, II.évf.230.sz. 1957.okt.2.szer. 2.oldal

Bakay Erzsébet, iparművész

Nagy György kiállítását Bakay Erzsébet nyitotta meg Pándon.

Losonci Miklós: Kiállítóteremben.
Pest Megyei Hírlap, 1979. febr. 24.

Bakay Erzsébet

BAKAY ERZSEBET VIT- és SZOT-díjas textiltervező iparművésznek, az Iparművészeti Főiskola tanárának kiállítását pénteken délután 4 órakor nyitják meg a Nyíregyházi Városi Művelődési Központ kiállítótermében. A népi ihletésű faliszőnyegekből és textilekből álló tárlat augusztus 5-ig tekinthető meg.

Magyar H[illegible] 1978

Bakay Erzsébet textilterverő
h. Ip. mův. Főiskola textiltanszékének
tanára

Dolarsál Mária: Gobelin és Követői

Napjaroszág 1969 I. 19.

Kirimi

Bakay Erzsébet

Szodalmi Ujság, 1953. aug. 29. 8-old.

MDK

Bakay Erzsébet textil-művész
(Derkovits-ösztöndíjas)

népi ihletésű szőttesekkel, illetve tervekkel vett részt a neki Derkovits-ösztöndíjas képzőművész a Műcsarnok oldalfermeiben rendezett kiállításán.

Ortner Tivadar: A Derkovits-ösztöndíjasok kiállításáról.
Magyar Ifjúság, Bp. 1957. 42. sz. [4. l.]

MDK

Bakay Erzsébet (népművész)

III. díjat nyert a „Világ Ifjúsága" az V. VIT tiszteletére rendezett kulturális pályázatán.

A „Világ Ifjúsága" az V. VIT tiszteletére rendezett kulturális pályázatának nyertesei.

Világ Ifjúsága, Bp. 1955. 10. sz. 29. l.

BAKAY Erzsébet

(–): A Deskovits ösztöndíj

Művelt Nép 1955 A ért 39 n. szept 25 2 l

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PETŐFI NÉPE

1967 JUL. 7.

Bakay Erzsébet

Kecskeméti kulturális program

Szabadtéri filmvetítés

Sötétedéskor a Kuruc téri és a kiskecskeméti iskolánál.

Kiállítás

Bakay Erzsébet és Kocsis Béla szőnyeg- és gobelin bemutatója. (Katona József Múzeum) — Bútor- és lakástextil kiállítás (Helyőrségi Klub).

felvételére keresünk terv
ző csoportvezetői munk
körbe

vízépítésben jártas

mérnököt

Bakay Erzsébet

iparművész kiállítása. Bp. Téjes Adolf terem.
Dm: H. Gy. Magyar Nemzet, 1966. sept. 20.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-284.l./

~~259. l.~~ 265. l.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PETŐFI NÉPE
Baja Erzsébet
1967 JUL 9.

Két iparművész kiállítása

A KECSKEMÉTI múzeum színvonalas kiállításainak sorában júliusban Bakay Erzsébet textiltervező és Kocsis Béla lakberendező, belsőépítész iparművészek munkáival ismerkedhet meg a közönség.

Bakay Erzsébet igényes, mindig valami újat kutató, kísérletező művész. Ez az új nála többek között a hagyományok modern formában való újraköltése, például a görög szumák szövéstechnikát feleleventő faliszőnyegén, amellyel ma nagyon ritkán találkozhatunk. E régi technika különféle kombinációjával készült, néhány melegszínű heverőtakarója és padlószőnyege is.

Különösen érdekli a különböző anyagok megmunkálhatósága. Éppen ezért a szövéshez felhasznált széles skálán selyem, gyapjú, spárga, s a különféle effekt-fonalak és ezek kombinációit találjuk. Színei inkább sötétek, finoman árnyaltak, a figurális rajzok helyett a geometrikus formák kerülnek előtérbe.

Bakay Erzsébet terveinek nagyrészét saját maga valósítja meg. Talán ebből is fakad művészetének sokrétűsége, hiszen így nemcsak a külső képpel — rajzzal, hanem magával az anyaggal, a szövés adta lehetőségekkel is összhangban van. Külön érdekessége a kiállításnak, hogy a bemutatott 10x20-as vázlatok némelyikét a néző kész szőnyeg, vagy falikárpit formájában is viszontláthatja.

A BEMUTATOTT anyagból nekünk a sötétzöld-napsárga, csomózott danulonszőnyeg tetszett a legjobban. Érdekes folthatású rajza, lángoló meleg színe a legborongósabb téli napokon is az érlelő nyár hangulatát idézi fel. Kedvesek, hangulatosak a kis színes lábszőnyegek. Az olvasófotel előtt a lámpa fényével megvilágítva meghitt zugot teremthetnek bármelyik otthonban.

Kocsis Béla művészetéről a kiállítás anyaga alapján nem alkothattunk átfogó képet. Tőle ugyanis csak néhány darabot láthattunk, két kecses formájú nád-vas kombinációs széket, néhány kisasztalt, virágtartót, hasított vesszőből font lámpaernyőt. Talán éppen azért, mert ezeknek a kiállításoknak a célja az ízlésformálás, a szépre való neve-

lés, jó lett volna egy-egy m vészien megkomponált ent riőrt, szobarészletet is bemu tatni. A kiállítás rendezőit dicséri, hogy éppen ezeket a hiányosságokat próbálták pótolni a múzeum anyagából kiválasztott régi mázas korsókkal, cserépedényekkel, amelyek tiszta, harmonikus formájukkal és érdekes színűkkel jól illenek a modern otthon hangulatába.

BIZONYÁRA sok látogatóban felmerül — hozzánk hasonlóan — az az igény is, hogy jó lenne megvásárolni az egyes darabokat. A kiállításon erre természetesen nem kerülhet sor, de vajon nem lehetne végre — több vidéki városhoz hasonlóan — létrehozni Kecskeméten is egy olyan üzletet, amelyben képző- és iparművészeti alkotásokat vásárolhatnánk?

D. Zs.

A kérgek izgatnak leginkább
Kő-látszattá kinlódott mi
fájdalmas kis türemkedés
önvédelemmé torzult éle

Hogy sejt izgul a láncba
Csak lenni, nem is tülek
csak megmaradni — mi
háncsba, héjba, hámba

Elernyedtem, vagy elpuhultam?
Alig bízhatok már magamban.
Megbabonázva, nyugtalan
figyelem körmöm és hajam.

ről, a folyó mélységéről és a mentőeszközökről beszéltek. Mi is szóltunk bele, a sofőr is csak akkor beszélt, amikor kérdezték. De valamennyien izgatottan vártuk, mi lesz a terepszemle eredménye.

A százados a mentés tervét röviden adta elő:

— A partszegélyre tartóoszlopokat kell leásni. A drótkötelet rá kell kapcsolni a teherkocsi kampójára. A kötél másik végét a harckocsihoz erősíteni, azután óvatosan, hogy a te-

pe rizling

rkocsi ne ütközzék a mere-ek partba, ki kell vontatni a zból.

— Le ne csússzanak a zsákok kocsiról! — szólt közbe az nök, és még akart mondani alamit, de jobbnak látta, ha századosra hagyja. Mégiscsak zért küldték ide, hogy kihúzza zt az átkozott teherautót.

A századosnak csupán az okozott gondot, hogy emberei közül kire bízza a drótkötél felerősítését a víz alatt. Ilyen feladatra parancsot adni? Magához rendelte beosztottjait.

— Ki vállalkozik arra, hogy a drótkötelet leviszi? — kérdezte. Legszívesebben maga a százados lett volna az önként jelentkező, de ötven évével hiába vállalkozna rá. Könnyűbúvár kellene ide, 5 méter mélyről kiemelni az elsüllyedt teherko-

Gyalogsági ásót kért, friss levegővel szívta tele a tüdejét és ismét lemerült a vízbe.

Csigalassúsággal teltek a másodpercek. A százados a homlokát törölgette. A drótkötél mozgásáról leolvashattuk, hogy a bugyborékoló víz alatt szívós küzdelem folyik. A százados odarendelte Kun honvédet és a következőt, Apáthy őrvezetőt...

Kun éppen ugráshoz készült, amikor Kovács keze felbukkant a vízből. Annyi ereje sem volt, hogy megkapaszkodjon a drótkötélben. Kun húzta ki, lefektette a fűre. Idősebb ember futott oda pálinkás üveggel a kezében és öntött a katona szájába. Ettől magához tért. Felült, nagyokat lélegzett. Pár perc múlva talpraállt, jelentett:

— Százados elvtárs! A feladatot végrehajtottam.

A parancsnok megölelte és kezet szorított vele.

5.

Félre kellett húzódnunk, mert megkezdődött a kivontatás. Megdördült a harckocsi motorja. Freccsent a sár, remegett a föld a hernyótalp alatt. A drótkötél megfeszült, mint a hegedű húrja. A lánctalpak belevájtak az ázott fekete földbe.

A parancsnok irányított.

A tömeg félkört alkotott a harckocsi körül.

Egy méter, két méter..., négy méter... Végül az ötödik után kikandikált a vízből a teherautó iszapos hűtője.

A jelenlevők harsány éljenzésben törtek ki.

A lehulló vízcseppek szikrázva hulltak szét millió részecskére. Partra került a sofőrfülke, és végül az egész teherautó. Szinte egyszerre futott mindenki a csuromvizes gépkocsihoz. Sári néni most sem hagyta szótlanul. Agyba-főbe dicsérte a katonákat, de nem mulasztotta el, hogy ne tegyen egy-két gúnyos megjegyzést a sofőrre. Később tudtuk meg, hogy neki volt igaza. A gyerekeket nem érdekelte a teherautó, csak a harckocsi és a katonák.

Az elnök a búzával volt elfoglalva. Tüstént kibontotta az első zsákot, és szemügyre vette.

Az utolsó zsákoknál tartottak már, amikor az egyik kiskatona hordóra bukkant. Nem volt nagy, mindössze 25 literes. Több se kellett a férfiaknak, kiütötték a csapját. Valahonnan szereztek két bögrét, a katonák pedig előszedték a kulacsokat. Az elnök is észrevette a hordót.

— Ez meg hogy került az autóra? — szegezte a kérdést a sofőrnek.

— A komámék dobták fel hajnalban, egy kis tavalyi rizling van benne — válaszolt szemlesütve a soffőr.

— Vagy úgy? Értem már, miért tett kerülőt — szólt gúnyosan az elnök — Tehát akkor csapra vele?!

A sofőr nem szabadkozott. De mit is tehetett volna már?

Az első bögre bort Kovács tizedes kapta.

Jósa István

MDK

Bakay Erzsébet textiltervező

Bakay E. kiáll. Fényes A. terem, 1965. okt.

MDK

Bakay Erzsébet

V. Orsz.Iparm.Kiáll. Miskc, 1965.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PETŐFI NÉPE

Bakay Erzsébet

1967 JUL — 1

1021

Szőnyeg- és kisbútor-bemutató

A Kecskeméti Katona József Múzeum az utóbbi 4—5 évben a képzőművészeti tárlatok mellett rendszeresen megrendezi a modern iparművészeti alkotások bemutatóját is. Ennek keretében most nyílt Bakay Erzsébet iparművészeti főiskolai tanár, textiltervező művész, és Kocsis Béla belső építész munkáit bemutató kiállítás.

Bakay Erzsébet textiltervei és szőnyegei méltán tartanak igényt a közönség érdeklődésére. A danulonból készült érdekes folt- és színhatású subaszőnyegei, a görög szumák szövéssel készült faliszőnyeg, vagy a motívumok stilizálásával készült gobelinek jól illeszkednek a modern ember környezetébe, amellett a képzőművészeti alkotás élményét is adják. Kocsis Béla belső építész modern vonalú, vesszővirágtartói és hangulatlámpái, fémből és vesszőből készült székei és asztalai is nagy segítséget nyújtanak a modern otthon egy-egy hangulatos sarkának berendezéséhez.

A kiállítás július közepéig lesz nyitva és az érdeklődők — hétfő kivételével — 10-től 18 óráig tekinthetik meg.

vés a munkáját rosszul szervező vállalatnál, azt érzékeltették az 1968-ban életbe lépő szállítási díjszabással kapcsolatos tájékoztatók. Az új tarifaszabályzatot az jellemzi, hogy bár egyértelműen a díjak emelését célozza, az eddiginél jobban ösztönöz a gazdaságosságra, a járművek jobb kihasználására, többek között azzal is, hogy szűkebbre szabja a rakodás időnormáját.

felvásárlás igénye

Az igényekhez viszonyítva kevés a zöldség-, gyümölcs jó minőségét hosszabb szállítás esetén is megőrző hűtővagon, illetve termoszkocsi is. A kereske-

gyar szövetkezők
is segítik a mezőgazdasági és kisipari termelés, az áruforgalom és hitelélet szövetkezeti szektorának kibontakozását, az évszázadokon át kizsákmányolt nép gazdasági és kulturális felemelkedését. A magyar szövetkezetek — híven a mozgalom eszméjéhez — teljesítik a nemzetközi szövetkezeti szolidaritásból eredő kötelességeiket; több mint 50 ország 100 szövetkezeti szervezetével tartanak sokoldalú társadalmi és gazdasági kapcsolatot. Kedvező lehetőség

Baray Erzsébet

Emlékére

A Magyar Képzőművészek
Szövetsége Iparművész
Titkárságának Tájékoztatója 1970. IV. 8. l.

Bahay Erzsébet

Szerepelt az októberi Ernst Múzeum-i kiállításon.

Textil falikép 68; Ipari Művészet, 1968. 5-6. sz. 62. l.

Bakay Erzsébet

Munkáiból a kecskeméti Katona József Múzeum jubileumi kiállítást rendezett.

Ipari Művészet, 1968. 4. sz. 59. l.

Bakay Erzsébet

nevét a hurkolt, illetve szövött textiltechnikákkal foglalkozó iparművészek között emliti

Katona Imre: Modern iparművészetünk néhány kérdése. Művtört.Ért. 1970. 4.sz. 278-283. l.

282. l.

BAKAY ERZSÉBET

Szőttes terítő, vörös, fehete, sárga
Szőttes terítő vörös, fehete, sárga
——"—— fehete, fehér, vörös
Szövött függöny vörös alapon fehete, fehér díszítés

Fiatal képzőművészek és iparművészek kiáll. 1955

Missale
XV. sz. első feléből
(magyar munka)

Esztergom kezdet: Mus.
Kodexminiatúra kiáll
Katalógus: Mucsi András
47 old

MDK

Bakay Erzsébet

Nap ágakkal, szövött gyapju, repr.

Textil falikép 68. Kiáll. az Ernst Muzeumban 1968.

BAKAY ERZSÉBET

emlitve mint kiállitó
ld.Ferenczy Noémi

Losonci Miklós:Magyar szövött kárpitok.Szentendrei Képtár

UJ TÜKÖR 1980/XVII/36.sz.3.o.

Balay Erzsébet textiles

Rév.

Textiltervekkel nevepelt

Bútor és lakásmüvészeti
kiállítás Bp. 1956.

M.Dk.

Bakay Erzsébet
textilművész

Hagyományos gobelin technikával
készített falképei.

Domanovszky György: Textil falikép 68
Művészet, 1968. december - 46 lap.

MDK

Bakay Erzsébet

Textil falikép 68. Kiáll. az Ernst Muzeumban, 1968.

Bakay Erzsébet szőnyegtervező iparmű-
vész

Szőveg említi kiállítását a Fényes A-
dolf-terembe
Repr: Szőnyeg

Művészet 1966. 3

Bakay Erzsébet

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK
MEGHÍVJA ÖNT

BAKAY ERZSÉBET

TEXTILTERVEZŐ MŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA
1965. OKTÓBER 15—ÉN (PÉNTEKEN) DÉLUTÁN 1/2 6 ÓRAKOR

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND:
PLESZNIVY KÁROLY
A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK SZÖVETSÉGÉNEK FŐTITKÁRA

FÉNYES ADOLF TEREM, BUDAPEST VII., RÁKÓCZI ÚT 30.

2668 fynv I

M.D.K

Bakay Erzsébet
iparművész

A Fenyes Adolf keremben rendezett tárlatot. A Derkovits-ösztöndíjas művész több külföldi és hazai tárlaton szerepelt művészi szőnyegeivel.

Kocsogh Ákos: Krónika
Művészet, 1966. március - 39 lap

Bakay Erzsébet, textiltervező

Táblája a Fényes Adolf
Teremben látható

— : A hét végi kulturális programból

11.

NÉPSZABADSÁG, BP. 1965. okt. 16.

Bakay Erzsébet, textiltervező MDK

Kiállítása a Fényes Adolf Teremben
látható.

– : A hét népi kulturális programjai

11.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1965. okt. 30

Baráy Erzsébet

Textilterveinek kiállítása a Fényes Adolf Teremben.

Magyar Nemzet 1965. okt. 24.

Bakay Erzsébet

a Fényes Adolf Teremben állította ki tel-
jes életművét.

Magyar Nemzet 1965. okt. 17.

Bakai Erzsébet textiltervező M.D.K.

Kiállitása a Fényes Adolf-teremben

Neves hazai és külföldi művészek alkotásait mutatják be az idei kiállitásokon

Népszabadság 1965. febr. 7.

Baray Erzsébet

kiállítása nyílt a Fényes Adolf Teremben.

Magyar Nemzet 1965. okt. 31.

MDK.

Balkai Erészébet

Kiállitási kritika

Trybuna Ludu 1965 ápr.15.lap 6.

M.D.K

Bahay Erzsébet
iparművész

Csomozott technikájú nőnyegeit
mutatta be a tárlaton.

Arikes Yediko: Textilek az V. Iparművészeti Kiállításon
Művészet, 1966. április – 25 lap

Bakay Erzsébet, tanár, az Ipartörténeti Főiskola docense

Bakay Erzsébet ma nyitja meg Holb Margit - volt tanítványának - kiállítását Balmazújvárosban.

J.N.J.: Bemutatkozás otthon.
Hajdú-Bihari Napló, 1977. aug. 4.

Bakay Erzsébet

Diszfüggöny, jacquard
/Debreceni Müvelődési Központ/

-----Köztéri munkák.
MŰVÉSZET, 1981. március - 59. lap.

Bakaj Erzsébet fm, textilt. ipm

Rudnay iskolából indult

→ Nagy István fm

MŰVÉSZET 1965/11-12/68

Bakay Erzsébet, iparművész

A Szentendrei Képtárban látható ez a nagyszabású kiállítás szept. 2.t.ig. – Ferenczy Noémi gobelinjei, többnyire a táblakép léptékében, teremtődtek – tanítványai már az építészet, belső terének szövetségét keresték meg az egyéni variációk sréjével. – Igen meggyőző Bakay Erzsébet „Életfa"-ja. (említve).

Losonci Miklós: Ferenczy Noémi – biennále.
Egy életmű gazdag folytatása.

Pest Megyei Hírlap, 1980. szept. 4.

Bakay Erzsébet, iparművész

A népszerű bajai képzőművészeti hört Rudnay Gyula vezette, B. Mikli Ferenc a művésztelepen tanárként és titkárként dolgozott. – Nehéz volna felsorolni, hogy hány volt körtag országos hírű ma már, – pld.: Szurcsik János, Udvardi Erzsébet, Hántos Károly, Novák Lajos, Weintrager Adolf, Klossy Irén, Bakay Erzsébet...

Koloh Elek: B. Mikli Ferenc.
Petőfi Népe, 1984. jan 29.

magiron

Bakay János

könyvkötő

Gyula 1816.

cród

i

Tvocskönyvk

76. l.

90.

174.

Iktató	Év	Jegyzet
szám		

gyzék.

Iktató szám	Év	Jegyzet

Kiss János és Szálasi Ferenc

A kőszegi Jurisics Miklós Vármúzeumban látható a Horthy katonái – Szálasi nyilasai című kiállítás, Bakay Kornél, a múzeum igazgatójának rendezésében. A kiállítás egymás mellé helyezi a kormányzó hadseregének bemutatását, tehát egy kevéssé társadalom-, inkább hadtörténeti kiállítást, illetve ugyanígy Szálasi nyilasait is a közönség elé tárni ígéri. Csakhogy Szálasi nem éppen olyan viszonyban volt a nyilasaival, mint Horthy a katonáival, és a magyar társadalom sem olyan viszonyban állott a nyilasterror törvényen kívüli keretlegényeivel, mint a Horthy-korszak bakáival vagy tisztjeivel.

Szálasi Ferenc, a magyar nemzet egyetemes történetének legzüllöttebb diktátora éppenséggel német segítséggel és puccsal került Horthy helyére. Bár a Horthy-rendszer több szempontból igen konzervatív s a jogállamiság bizonyos kérdéseit is felfelvető diktatúra, egy mégiscsak konszolidált jogállam volt legkésőbb 1938-ig, tehát az első zsidótörvényekig, az 1944-ben hatalomra került Szálasi országlásának soha sem volt köze a joghoz. Ezt a különbséget ez a kiállítás eltünteti, azt a neofasizmus számára kedvező hamis látszatot kelti, hogy mindkét történelmi szereplő bemutatásának esetében úgymond a közös múlt bevallásáról van szó.

A kiállítás látogatója először Horthy Miklós egész alakos portréjába ütközik, majd ezt olvashatja: „1945-ben a győztes Sztálin bolsevik hordái is megszállták Hazánkat." Ez a tagadhatatlanul túlretorizált mondat amilyen hisztérikus, olyan őszinte, s a maga látomásosnak szánt naiv szürrealizmusában jól mutatja meg Bakay Kornél professzionális régész, amatőr történész és botcsinálta kiállításrendező szándékát: a máig szenvedéllyel átélt harcát a bolsevizmus ellen.

E terem az időszaki kiállításoktól függetlenül a Kőszegen eltemetett Kiss János altábornagy emlékszobája. Azé a becsületes, németeknek-nyilasoknak egyaránt ellenálló magyar tábornoké, aki szembeszállt azzal a hordával, amelyet egyébként Bakay kiállítása a Vas megyei múzeumok igazgatójának mélységes egyetértésével mint példaszerű magyar hősi életet idéz fel. Nemigen tudok szürreálisabbat elképzelni: egymástól pár méterre Szálasi Ferenc és Kiss János! Ez mutatja meg, hova jutott az a neonáci revizionizmus, amelyet e kiállítás megvalósít. Bakay még nem mert hozzányúlni Kiss János tárlójához, ott még nem tartunk, hogy a magyar történelem konszenzuális hősének emlékszobáját ez az amatőr kiállításfabrikáló érinteni merje, de arra már képes volt, hogy mellétegye a Szálasi-oltárt.

Képtelen megemészteni a XX. és a korai XXI. századi magyar történelem megannyi bonyolult és nehéz kérdését.

Ami magát a lényeget, a Szálasi nyilasai című termet illeti, ott már senkinek sem lehet illúziója: semmi másról nincs szó, mint a nyilaskeresztes mozgalom melletti tanúságtételről. Bakay eljárása világos, egy üvegfallal elválasztott tárlóban nyilasegyenruhába öltözött kirakati baba néz vissza ránk, vélhetően eredeti nyilaskeresztes zászló társaságában, jobboldalt a kormányzó kinagyított portréja. A tárlótól jobbra a nyilas kormány tagjainak fényképei, egy bizonyos Lingauer Albin Vörösök és zsidók uralma Magyarországon című könyvének eredeti példánya, valamint Szabó Dezső Két faj harca című műve. Mindentől függetlenül Szabó Dezső nyilaskeresztesek társaságában való emlegetése éppoly immorális és pimasz eljárás, ahogyan Veres Péter, gróf Bethlen István és Stomm Marcell különféle mondatainak megidézése, mintegy a nyilasság melletti tanúságtételként való bemutatása sem más, mint gyalázat.

Bakay saját szövege szerint a hungarista mozgalmat nem tekinti sem az olasz fasizmussal, sem a német nemzetiszocializmussal azonosnak, a nyilasok „a bolsevizmusnak és a nemzetközi nagytőkének áldáz ellenségei voltak". Majd ugyancsak Bakay úr megfogalmazásában azt olvashatja a közönség: „(az amerikaiak) kiadták őket a magyar kommunista diktatúra hóhérainak, Szálasi Ferencet és kormányának minden tagját – két kivétellel – 1946-ban kivégezték".

1946-ban Magyarországon nem volt kommunista diktatúra, de hát ez lényegtelen, a rendezőknek az antibolsevista hevület személyes elkötelezettség, máig érvényes indulat. Amúgy a kiállítás megemlíti, hogy a Szálasi-korszak a zsidók elpusztítását is magával hozta, mindezt Bakay mintegy mellékesen, kommentár nélkül hozza tudtunkra, az adatok hiányosak, rosszak, a bemutatás modortalan.

Szálasi Ferenc nyilasairól szól ennek a teremnek a felirata, s közvetlenül a felirat alatt Kiss János altábornagy kitüntetései láthatóak. Nem tagadom, ezt már nem voltam képes a maga szépséges abszurditásában szemlélni, a tudatlanságnak és a slendriánságnak van egy olyan foka, ahol a jókedv oda. Semmi okunk sincsen arra, hogy másnak tekintsük ezt a kiállítást, mint ami: azon tudat provokációjának dokumentumaként, amely képtelen megemészteni a XX. és a korai XXI. századi magyar történelem megannyi bonyolult és nehéz kérdését.

Nem hiszem, hogy bölcs megoldás, ha a cikket azzal zárom, hogy felhívom a felettes szervek figyelmét arra, hogy azonnal zárják be a kiállítást. Azok a felnőtt férfiak, akik mindezt megengedték, felteszem, tudták, mit csinálnak. Nem képzelem őket sem tudatlannak, sem olyan naivnak, hogy ne látták volna, hogy bizony a vármúzeum falai között Szálasi Ferenc apoteózisa kezdődik el.

Úgy gondolom tehát, hogy a nyilvános vita a legjobb megoldás. Remélem, a magyar múzeumi szakma, illetve a magyar állam vonatkozó felügyeleti szervei megteremtik annak a lehetőségét, hogy mind Bakay Kornél, mind a hivatali felettesei elfogulatlan, tisztes vitában kifejthessék milyen okot láttak arra, hogy 2003-ban a nyilasokat mégiscsak beemeljék a magyar szentek sorába. Én egyetlen ilyen okot sem látok. Egy ilyen vitában részletesen elmondanám azt a kiállításkritikát, amelynek főbb pontjait e cikkben megjelölhettem. Vélhetően azt is elmondanám, hogy milyen nagy szükség is volna arra, hogy tényleg bevalljuk közösen a múltat, hogy olyan kiállítások készüljenek, amelyek segítségével végre nem csupán értelmiségi vágyálom lehetne az, amit a konszenzus evidenciájának hívunk.

György Péter

Körmend: messziről jött kastélyfelújítók

Fenntartással fogadták a tízmilliárdos tervet FOTÓ: ZAVILLÁ ANDRÁS

A közelmúltban a körmendi önkormányzat lemondott a helyi Batthyány-kastélynak és parkjának az ingyenes használatáról. A képviselők a Kincstári Vagyoni Igazgatóság (KVI) kérésének tettek eleget, mivel jelentkezett egy olyan cég, amely vagyonkezelői szerződést kíván kötni az állami tulajdonban lévő barokk ingatlanegyüttes hasznosítására. A vasi kisvárosban most sokan aggódnak, vajon jó kezekbe kerül-e a kastély.

– A hitetlenkedők elsősorban a – belátható időn belül nem térülhetne meg. Emiatt a kastélyfelújítás csak abban az esetben lehet rentábilis, ha a műemlék környezetében gyógyszállók, termálfürdők, kaszinók és egyéb turisztikai szolgáltatásokra alkalmas létesítmények épülnek.

– Mindez azt jelenti, hogy ezeknek a beruházásoknak jóval nagyobb a forrásigénye, mint amit eddig megszoktunk – mondja Salamin Kálmán. – A KVI természetesen csak azokkal a cégekkel köt vagyonkezelői szerződést a

Mérésbeli megközelítések

Van-e annál könnyebb kérdés, hogy két épület bejárata hány méterre van egymástól? Úgy tűnik: van. Legalábbis erre utal az a per, amely a közeljövőben kezdődik a Fővárosi Bíróságon.

A budapesti Royal Casino 2000 Kft. játéktermet akar nyitni Kaposvár belvárosában, a Dorottya Üzletházban. A kft. ehhez tavaly április 10-én megkapta a polgármesteri hivataltól az előzetes szakhatósági hozzájárulást. A jegyző helyett eljáró irodavezető-helyettes megállapította, hogy a tervezett játékterem 200 méternél messzebb van valamennyi ifjúsági, gyermek, oktatási, nevelési, egyházi és egészségügyi intézménytől. Ez azért fontos, mert a szerencsejáték szervezéséről szóló törvény kiköti, hogy az említett intézmények 200 méteres körzetében nem nyitható játékterem. („A 200 méteres körzeten a játékterem és az intézmény bejárata közötti azon legrövidebb utat kell érteni, amelyen gyalogosan vagy közúti járművel az intézmény megközelíthető.")

A kft. – a hivatal hozzájárulását követően – kibérelte az üzlethelyiséget, s azóta is fizeti a havi több százezer forintos bérleti díjat. Ám a játékteremből mind ez idáig nem lett semmi. Múlt év májusának 24. napján ugyanis Kaposvár jegyzője visszavonta az előzetes szakhatósági hozzájárulást, mondván, hogy a játékterem bejáratától számított 200 méteres körzeten belül több iskola is található. A Szerencsejáték Felügyelet – a jegyző visszavont hozzájárulására hivatkozva – nem adott engedélyt a kft.-nek a játékteremre. Ezek után a kft. pert indított a felügyelet ellen, s beadványához mellékelte egy földmérő szakvéleményét arról, hogy a tervezett játékterem bejáratától valamennyi iskola kapuja messzebb van 200 méternél.

Mivel magyarázható a mérésbeli különbség? Mint a reménybeli játékterem gazdái elmondták, csak egy iskola van a közelben, amelynek kapuja és a játékterem között mért távolság légvonalban 187 méter. Ám a távolságot nem légvonalban kell mérni, hangsúlyozzák a kft.-nél, hanem úgy, hogy feltételezzük a szabályos közlekedést. S ha – például a diákok – betartják a KRESZ-t, akkor csak úgy mehetnek a játékteremhez, hogy az iskolából kilépve el kell indulniuk a játékteremmel ellenkező irányba. Aztán 15 méter megtétele után át kell menniük a zebrán, és csak akkor vehetik célba a játéktermet. Így az út 218 méter.

Tény, hogy, az iskolából kijövő diákok nem mindig közlekednek szabályosan. És ha a gyerekek nem a zebrán mennek át, akkor rövidebb az út a játékteremig 200 méternél. Csakhogy a szerencsejátékról szóló törvény kimondja: a játékterem és az iskola kapuja közti távolság mérését „a gyalogosforgalom céljára szolgáló közlekedési területen kell elvégezni". Akkor viszont a távolság 218 méter.

S hogyan mérte az önkormányzat által felkért szakértő a játékterem és az iskola távolságát? Úgy, mintha a diák taxival közlekedne. E szerint megáll a taxi az iskolánál, a diák beszáll, az autó tesz egy 180 fokos fordulatot az úton, és 187 métert haladva eléri a játéktermet.

Tegyük hozzá, hogy a kft. által tervezett játékterembe 18 éven aluli nem teheti be a lábát, s az üzlet ablakain nem lehet belátni.

Nehéz megjósolni, milyen ítélet születik a kaposvári játékteremperben. Az általunk megkérdezett – s az ügyben semleges – jogászok mosolyogva megállapították, hogy a játéktermek létesítését szabályozó törvény nem éppen jogalkotói csúcsteljesítmény. Azt mondták: nyilvánvaló, hogy a törvény gyengesége a játéktermek társadalmi megítélésének kettősségéből (mondhatni: kétszínűségéből) ered. A költségvetésnek jól jön a játékautomaták termelte adóbevétel, ezért engedélyezi a játékteremeket, ugyanakkor az állam irányítói aggódnak a játékszenvedély túl korai és jellemromboló elharapózásától. Ezért tartalmaz a törvény tiltó elemeket. Adott esetben a 200 métert, ami – ugyancsak szakemberek szerint – nem jelent nagyobb védettséget, mint a 187 méter vagy a 100 méter, és nem is óv kevésbé, mint mondjuk a 329 méter.

A bíróság azonban nem a törvénnyel kapcsolatos fölvetéseket fogja számba venni. Hanem valószínűleg azt: a zebrás vagy a taxis megközelítés a mérvadó az ügyben?

Ungár Tamás

BAKAY Kornél

BECSE Kálmán: Tudomány rang nélkül [beszélgetés Bakáy Kornéllal]. = Kapu, IV.évf. 12.sz. 1991 52 - 53.p. ill.

BAKAY KORNÉL, régész

emlitve ld.Trogmayer Ottó

Mátyás István: A földvárak körül szolgálónépek falvai.

UJ TÜKÖR 1980./XVII./4.sz.18.o.

Regina

, 32, 42,

TUDOMÁNY RANG NÉLKÜL

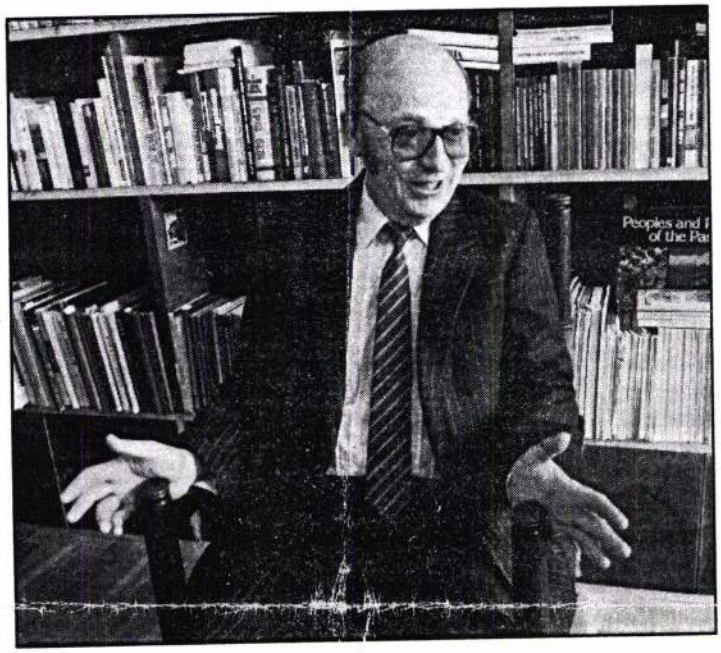

„A históriám valójában nem nagy ügy. Mindössze azt példázza, hogyan működött és működik ma is a magyar tudományos élet. Talán nem tévedek, ha ezt nem tartom magánügynek."

Bakay Kornél régész-történész kiábrándult szavai ezek, másfél évvel az egypárti diktatúra végső összeomlását jelentő demokratikus választások után.

Magyarország híres a vendégszeretetéről, az öngyilkossági statisztikáiról, s például a Nyugatra vándorló, kimagasló tehetségű művészek, szakemberek, tudósok sokaságáról. Egy ország, amely szellemi elitjének komoly hányadát vesztette el az évtizedek során.

Bakay Kornél, a kőszegi Jurisics Miklós Múzeum igazgatója, az itthon maradottak közé tartozik. Rendre megjelenő könyvei, tanulmányai, beosztása láttán sikeres, elismert embernek vélhetnénk. Kevesen tudják, hogy pályafutása megalkuvással határos, eredménytelen kompromisszumok, sorozatos kudarcok, méltánytalanságok és megaláztatások mind a mai napig tartó története.

Az összefüggések érthetősége végett, beszélgetésünk kezdetén a régmúltba nyúltunk vissza.

– A Rákosi-féle garnitúra bármennyire gazemberekből állott is, az úgynevezett moszkoviták – szemben a Kádár-korszak primitív, iskolázatlan vezetőivel – kétségtelenül művelt, jól képzett emberek voltak. Pontosan tudták, hogy a kommunizmus legveszélyesebb ellensége az értelem, a politikai elvárásoktól függetlenül gondolkodó, szuverén személyiség. Nekik szolgákra volt szükségük. Igyekeztek hát végérvényesen felszámolni a civil kezdeményezéseket, illetve központosítani, amit csak lehet. 1949-ben „érett meg" a helyzet a Magyar Tudományos Akadémia „reformjára". A tagok többségét meghurcolták, elüldözték vagy kidobták, ezzel párhuzamosan bevezették a szovjet típusú rendszert. Felszámolták a korábbi gyakorlatot, s a nehezen kézben tartható egyetemek helyett az Akadémiát tették a tudományos élet centrumává. Még a doktori címet is eltörölték, de az óriási felháborodás miatt kénytelenek voltak visszaállítani. Ugyanakkor az egyetemeken megszerezhető doktori címre két másik szintet ültettek rá: a kandidátusi fokozatot és a tudományok doktora rangot, vagyis a nagydoktorit. Megszületett a Tudományos Minősítő Bizottság, amely a pártközponttal szorosan együttműködve, mindenek felett álló szervként volt hivatott dönteni a tudományos besorolást illetően. A kinevezés révén kialakított testület ítéleteit alapvetően a káderlap határozta meg; a szakmai hozzáértés, a tudás igencsak másodlagos szempontként szerepelt.

– *Ezen a ponton talán kapcsolódhatunk az ön életéhez.*

– 1963-ban végeztem az ELTE bölcsészettudományi karán, majd két év múlva „summa cum laude" doktoráltam. Magyar és német nyelven jelentek meg tanulmányaim, 1971-ben egy szakmonográfiámat kiadta a budapesti Akadémiai és az amszterdami Hakkert Kiadó angolul. Ezzel a könyvemmel kíséreltem meg először a történettudomány kandidátusa címet elnyerni. Elutasítottak. Túlsásogan fiatal vagyok, mondták. Ezt követően többször jelentkeztem, de válaszra sem méltattak, illetve formai vagy szakmai okokra hivatkozva elutasítottak. A szakmai érvek is nevetségesek voltak. Ismeretterjesztő műnek, tehát nem elfogadható mélységű munkának minősítették azokat a könyveimet, amelyekről nemzetközi recenziók jelentek meg, s külföldi tudományos körökben osztatlan tetszést arattak.

– *Miért ennyire fontos önnek a kandidátusi cím?*

BAKAY Kornél Kapu 1991/12.

– Minek tagadjam, sérti a hiúságomat, hogy bármit teszek is le az asztalra, nem ismerik el idehaza a tevékenységemet. Persze, elhagyhattam volna az országot, de érzelmi okok miatt képtelen voltam rá. Meg aztán nekem ez a térség a kutatási területem. Ettől függetlenül: a kandidátusi cím hiánya kézzel fogható hátrányokkal jár. Nem taníthatok az egyetemeken, legfeljebb óraadó tanárként. Igaz, most már így sem. A népfőiskolákon kívül szinte sehova se hívnak, hisz nem vagyok kandidátus.

– Vajon miért nem kapta, kaphatta meg ön ezt a rangot?

– Nem tudok szabadulni attól a félelemtől, hogy 1948. óta mindmostanáig nálunk a tudományos életben sem érvényesült az értékmérés, csak az összeköttetés, a kapcsolatok, no és a politikai szempontok. A családi hátterem miatt én megbízhatatlan voltam, s hiába próbáltam ellensúlyozni ezt – mert bevallom: próbáltam – nem sikerült. S hangsúlyozom, nem csupán rólam van szó. László Gyulát például évekig alkalmatlannak találták a kandidátusi címre és a sor hosszan folytatható.

– Ugyanakkor Bakay Kornél, a mellőzött történész igazgatói állásban van, szép számmal jelentek meg a könyvei, neve országosan ismert. Nem ellentmondás ez?

– Látja, furcsa mód fel sem merült bennem, eddig, hogy a kívülálló esetleg így gondolkodik. Az ellentmondás látszólagos. A kőszegi múzeum igazgatójának tiszte nem sokat jelent, körülbelül annyit, mintha ön egy kis vidéki lap külső munkatársa lenne. A könyveimről szólva a következőket kell tudni. A holland kiadó által megjelentetett munkámért alig több, mint tízezer forintot kaptam, miközben az Akadémiai Kiadó ennek durván negyvenszeresét vette át, ráadásul valutában. A kiadott könyveken ugyanakkor nem látszik, mennyi vesződség után sikerült megjelentetni. És ne feledjük: nincs megfelelő szintű és mennyiségű kézirat, hogy úgy mondjam, kénytelenek voltak olykor az én munkámat kinyomtatni.

Ellenben van egy szomorú tény az életemben, amit semmi esetre sem szeretnék elhallgatni. 1967-ben, többek tanácsára, beléptem az MSZMP-be. Utólag persze különösképpen szégyellem a dolgot, de akkor úgy nézett ki, hogy a bolsevik rendszer generációkon keresztül kiírthatatlan. Mások állás nélkül maradtak vagy segédmunkát vállaltak, én talán nem voltam ennyire kemény. Ma már jobb színben tűnnék fel, ha nem léptem volna be, de akkor mozdulni sem tudtam volna a régészeti szakmán belül, ez volt annak az ára, hogy egyáltalán dolgozhassak. Belépésem azért nem vezette félre az elvtársakat. Pontosan tudták, ki az, aki csak a megélhetése miatt tag.

Öt évig a Somogyi Múzeum igazgatója voltam ugyan, de 1977-ben lapátra kerültem, kirúgtak. Följelentett néhány fűtő, asztalos, és ehhez hasonló beosztásban lévő ember. Egyenesen Kádárnak írtak, hogy régi, fasiszta család sarja vagyok, befurakodtam a pártba, meg ilyesmi. Nemesi származású családtagjaim másülönben köztiszteletben álló személyek voltak, de nem szívesen dicsekszem velük. Nem szeretném, ha az őseim miatt

becsülnének. Pillanatokon belül felmentettek az állásomból, másnap már ott ült az új igazgató a székemben. A bejárathoz őröket állítottak, hogy ne tehessem be a lábam az épületbe. Azt gondoltam, itt az alkalom, s kilépek az MSZMP-ből, de megfenyegettek, hogy ezentúl a legkisebb állásban sem helyezkedhetek el, ha megteszem. Lehallgatták a telefonomat, az útlevelemet bevonták, s 1981-ig vissza sem adták. Most már nyugodtan beszélek erről, ám akkoriban komoly izgalmakat váltott ki mindez. Zsolt fiam hároméves volt, a feleségem kérve kért, hogy legyek tekintettel a családomra, ne lépjek ki. Végül 1987-ben adtam vissza a tagkönyvemet, de emlékszem, még akkor is nagy botrány volt, ha nem jön a fordulat, aligha viszem el szárazon.

– Értem és megértem önt, csak hát azóta jött az a bizonyos fordulat, s ön kegyvesztett, mellőzött maradt, helyzete változatlan. Miért? Hiszen a baráti vagy ismeretségi köréhez tartozók a lehető legmagasabb szintű vezetésbe kerültek. Mind e mellett megírta két éve a magyar cserkészet történetét, szóval nem a kormányideológia vad ellensége.

– A cserkészemlékeket majd tíz éve kezdtem el gyűjteni, szakmailag életveszélyes volt ez a nyolcvanas évek elején. Nem holmi divathullámot lovagoltam meg tehát. A fordulat pedig, amelyhez oly nagy reményeket fűztünk mindannyian, nem valósult meg. Magától értetődőnek látszott, hogy a pártfunkciók helyett végre a csakugyan hozzáértők jutnak szóhoz, erre tessék – a legfelsőbb szint kivételével –, mindenhol ugyanazok ülnek. A Tudományos Minősítő Bizottságban is.

Megjegyzendő, hogy Bakay Kornél állítása nem légből kapott vádaskodás. A kandidátusi címet elbíráló szakbizottságok cseréje csupán elvileg kezdődött meg, az úgynevezett „személyi állományban" tulajdonképpen nincs változás. Nem is igen lehet, hisz a bizottságok továbbra is az Akadémia illetékes osztályainak javaslatára, gyakorlatilag kinevezéses rendszerben állnak fel. Azt már csak zárójelben említem, hogy a nagy szaktudást és sok időt igénylő munkáért nem tolonganak a jelentkezők. Valamit azonban nem értek:

– A szolgák természetéből az következik, hogy erkölcsi fenntartások nélkül, mindig a kenyéradójukhoz ragaszkodnak. Ha változik a kenyéradó, változnak ők is. Alig hiszem, hogy a magyar szolga másként viselkedik...

– Annyiban érvényesül a szolgai természet, hogy hajbókolnak, hízelegnek, csak éppen nem hajtják végre, vagy nem a kívánalmaknak megfelelően hatják végre az utasításokat. Hiányolom, hogy a megindult folyamatok nem terjednek tovább, egy ponton megakadnak. A szolga úgy szolgál, ahogy ő akar.

– A népi bölcsesség szerint fejétől büzlik a hal.

– Kielégítő választ igazából nem tudok adni, talán a legközelebb járok az igazsághoz, ha az egzisztencia féltését említem. Olyan futóverseny folyik, ahol sánták, csípőficamosok indulnak, s minden erejükkel arra törekednek, hogy távol tartsák maguktól azokat, akik jó futók, gyorsak, azaz akik legyőzhetik őket. Nekik csupán egymással szemben van esélyük. Mindenesetre igaz és aktuális Deák Ferenc mondása: újra kell gombolni a mellényt.

Becse Kálmán
Fotó: Bozzi Vera

Bakay Józef festőművei.

Sórai Ujság.
1929. I. 27., 5.
(:Kritika:)

BAKAY Margit ~~irodmuvtört~~.

Gulyás I. 1074. call.

DIE BESESSENEN

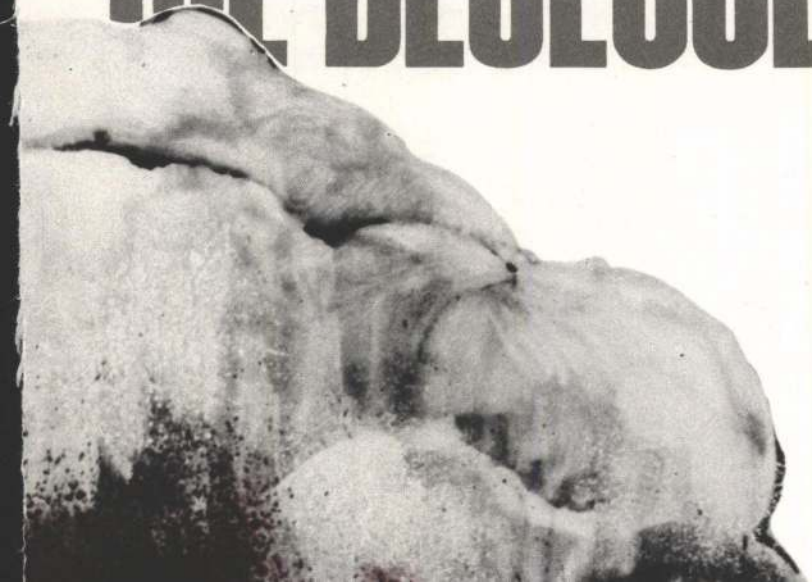

BAKAY ZITA

Nyelvgyakorlás angol családoknál

Gárdonyisok a Temze partján

A Gárdonyi Géza Általános Iskola ebben a tanévben fennállásának 110. évfordulóját ünnepli.

A fővárosban csak néhány általános iskolában folyik francia tagozatos oktatás, ezek egyike a Gárdonyi. Kiterjedt francia cserekapcsolatokkal rendelkeznek, és nem múlik el úgy tanév, hogy diákjaik ne utaznának francia nyelvterületre.

A tanulók egy része angol nyelvet tanul. Régi igénye a szülői és diákközösségnek, hogy a gyerekek iskolai szervezésben London-

ba látogassanak. Ez valósággá vált az őszi szünetben.

A hatodik, hetedik és nyolcadik osztályos tanulók harmincfős csapata a Csalagúton át ellátoganárnője állította össze. A gyerekcsapat estig lelkesen járta a várost.

Megnézték az ébredező várost a London Eye óriáskerekéről és a Szent Pál-katedrális kőgalériájáról. Leereszkedtek a zsúfolt londoni metró labirintusába, majd este megcsodálták a Parlament aranylóan világító épületét a Big Ben óratornyával.

Látták a Tower komor tornyait és ragyogó kincseit, a múzeumok felbecsülhetetlen értékeit, a képtár eddig csak könyvekből megismert, féltve őrzött alkotásait, s megtapasztalhattak egy majdnem igazi földrengést a Természettudományi Múzeumban.

Fényképeket készítettek a panoptikumban ismert emberek vi-

O

Már 40 éve *Angyalföldi Vladimír*, de születésekor, 1944. április 2-án *Vladimír Andronikov* néven anyakönyvezték.

A beavatatlanok nem tudják, hogy Angyalföldi Vladimír valódi orosz hercegek egyenes ági leszármazottja, az Andronikovok férfi ágának legifjabb és egyben utolsó tagja. Három lánya van, így nincs, aki tovább örökítené az Andronikov nevet. Budapesten él Vladimír testvére, *Andronikov György* is, aki megtartotta ősei nevét, de nincsenek gyermekei. A legidősebb testvér, Jenő már elhunyt, de neki sem voltak gyermekei.

Bioélelmiszerek, cukormentes termékek

Egészség-tanácsadás a Lehelen

Egészséges életmód-tanácsadást tartottak a Lehel Csarnokban november 12-én és 13-án, valamint 19-én és 20-án. A csarnok galériáján ingyenes vérnyomás-, koleszterin-, vércukorszintmérésen, valamint kardiológiai és dietetikus tanácsadáson vehettek részt az érdeklődők. A vizsgálatokon és a tanácsadáson kívül bioélelmiszereket, cukormentes ételt lehetett megkóstolni, valamint a liszt- és tojásérzékenységben szenvedőknek termékbemutatót tartottak. Az akció szervezői elmondták: a négy napon több mint 400 látogató volt kíváncsi a tanácsadásra és a vizsgálatokra. Sokan az összes egészségügyi vizsgálatot elvégeztették, míg mások csak egy részét vették igénybe. A csarnokban működő Táplálékallergia Centrum Alapítvány is segített a szervezésben, az alapítvány hívta a dietetikusokat, valamint élelmiszereket adott a termékbemutatóhoz és a kóstolóhoz.

A Lehel Csarnokban még lesznek ilyen akciók, előreláthatólag jövő év májusában tartják a következő egészséggel összefüggő programot, de a szervezők véradó napot is szeretnének tartani.

400 látogató volt kíváncsi a tanácsadásra

Bakay Zita: Kék mozaik

A galérián tartott tanácsadásra ellátogatók várakozás közben *Bakay Zita, Csík János, Virág Éva* festőművészek munkáiban gyönyörködhettek. A művészek tárlatát még december 31-éig bárki megnézheti, aki ellátogat a fedett piacra.

Az év utolsó hónapjában azonban még más rendezvényeket is tartanak a csarnokban: december 2-án Mikulások várják a gyerekeket és a felnőtteket, december 4-én pedig bábelőadással kedveskednek a kicsiknek.

M. E.

Bakó Ilona
iparművész

Bakó Ilona modelljeivel az régi-
módi népi formákat hívja vissz-
ra a modern divatba.

(f. b.) — Műhelylátogatás
Nők Lapja, 1974. jan. 1–18. oldal.